KAYNAK ESERLER: 30

ÇORUMLU 2000

1998-1999 1

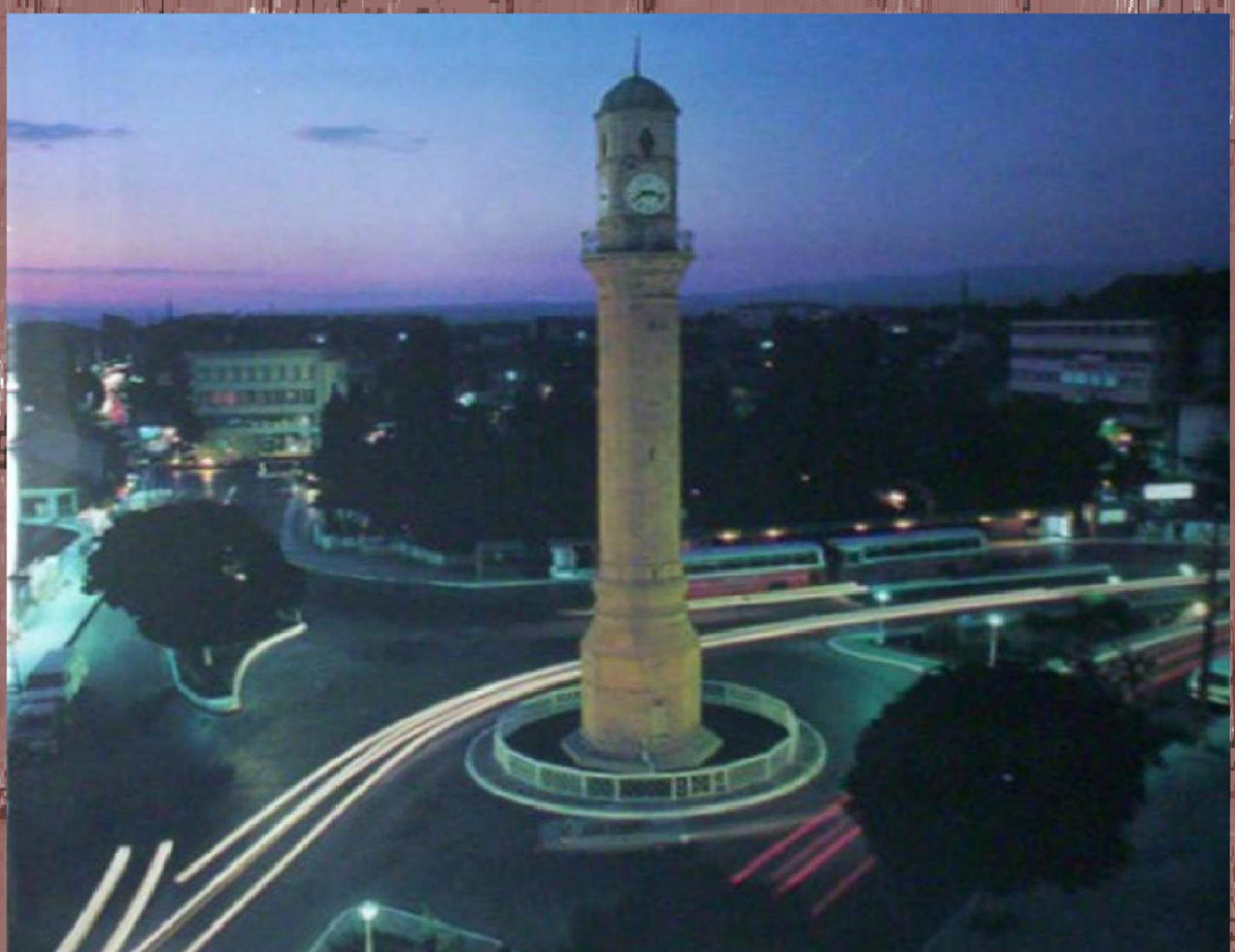

MAHMUT SELİM GÜRSEL

2024

KAYNAK ESERLER DİZİSİ:30

ÇORUMLU 2000
1998-1999 1

Mahmut Selim GÜRSEL

2024

ISBN978-625-94968-2-5 (Tk)
ISBN978-625-94968-3-2 (1.c)

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz.

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sömestrsinde babamın emekli olmasından dolayı 1960-1961 öğretim yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum! Diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihin de askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım. Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde polis memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16

Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim. Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim. Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Serlevham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim. 3. 8. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)"kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan "El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haberdar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Rahmetli Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız Rahmetli Turan Kılıççıolu'nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum' da kalmasını sağladım!

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu anda Emekli Memurum.

Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum: Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabbimin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, kitaplar yayımladım ve İki adet derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bunlar:

" Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ",
"Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar",
"Çorum 97" ve
"Çorumlu 2000 Aylık Kültür Sanat Tarih ve Edebiyat Dergisi 63 sayı basıldı ve Bu sayfalardan 250bayıya kadar

Internet'te yayınlandım. Halen dergilerin tamamı sitemde bulunmaktadır"

"Sarı Çiğdem Şiir Defteri 200 sayı"

"Çorum 2002"

"Menakıb-ı Koyun Baba 2004

Teskere-i Makamat Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar

"Hacım 2007" Şiir Kitabı

Onlarca çalışmam bulunmaktadır.

Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

https://gurselyayin.com corumlu2000@gmail.com

DİKKAT! BU BİLGİ TELİF ESERİDİR!

Hukuka, Yasalara, Telif ve Kişilik Haklarına saygılı olmayı amaç edilmiştir!

Gizlilik şartları, Telif Hakkı Mahmut Selim GÜRSEL adına tüm hakları saklıdır. Hazırlayan Mahmut Selim GÜRSEL yazışma adresi corumlu2000@gmail.com

BİLGİ PAYLAŞILDIKÇA KIYMETİ ARTAR!

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 1

ÇORUMLU 2000

KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl : 1 TEMMUZ 1998 Sayı . 1

ISSN 1301-99945

Güzel YAYINEVİ

Fiyatı 500.000

ÇORUMLU 2000

KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :1 Temmuz 1998 Sayı :1

SAHİBİ
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

Yönetim ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek Yapı
Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
Tel. 0-364-213 77 28
Dizgi ve Mizanpaj
Gürsel YAYINEVİ

Bu Sayıda:

Recep CAMCI
M.Bakir ÇIPLAK
Metin DEMİRCİ
Erol DUYGUN
Ahmet ERTEKİN
Ali Osman GEYLAN
Muzaffer GÜNDOĞDAR
M.Selim GÜRSEL
Sadi LEBLEBİCİ
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
Abdulkadir OZULU
Osman ÜNSAL
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Ümit UZEL

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

ISSN 1301 - 99945

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder

Niçin ÇORUMLU 2000 ?

15 Nisan 1938 tarihinde Çorum' da ilk defa,tek partili dönem zamanında Halkevleri komitesi tarafından bir dergi çıkartılma kararı veren hemşehrilerimiz tarafından "ÇORUMLU "Dergisini yayımladılar. Bu dergiye Çorumlu adını verdiler. Çorum Basın Tarihinde ilk defa bir dergi doğmuş oldu. Bu dergiyi büyük çabalarla Ağustos 1946 tarihine kadar 61.sayıya getirdiler.

Bu dergiyi tanıyanlar,görenler bilirler ki; bu evsafta bir dergi çıkartmak için, Çorumluların birleşmeleri, bilgilerini ve derlediklerini bir araya getirmeleri ve dergi veya kitap haline getirmeleri ile birlikte özveri ve gayretlerini özleştirmeleri gerekmekteydi. Bu gayret ve özveriyi Çorum'da gördüğüm için bu dergiyi çıkartmayı ve adını Çorumlu koymayı düşündüm.

Bu düşüncelerimi,dergime yazı veren arkadaşlara açtım.Hepsinden olumlu cevap almam üzerine, Çorum'da ilk defa olarak bir yayınevi açma girişiminde bulundum. Yayın evim 27 Mayıs 1998 tarihinde resmen faali-yete geçti. İlk yayımladığım eser; 1997 tari-hinde bastırdığım çalışmam olan "Çorum' da Yatan Meşhur Yatırlar"ın ikinci baskısını yaptım.

Abdulkadir OZULU, Muzaffer GÜNDOĞAR ve ben bir Çorum turu yaptığımız sırada derginin adı hakkında konuşurken ben; dergiye "Çorumlu 2" adını vereceğimi söyleyince arkadaşlarda ; Çorumlu 2000 olsun diye teklif ettiler.Bu teklifi memnuniyetle kabul ettim ve dergimin adını Çorumlu 2000 olarak belirlemiş olduk.

Derginin devamlılığı için çeşitli kuruluşlarla yüze yüz ve telefonla irtibatlar kurma çalışmalarım devam etmektedir. İstanbul, Ankara,Samsun ile adres temini ile mutabakata varmış bulunmaktayım. Ayrıca, ÇEKVA tarafından ve Samsun'da bulunan hemşehrilerimizin kendi adına Samsun'da

bulunan Çorumluların adreslerini bulmayı üstlendiğini ve katkıda bulunabileceği sözünü bizzat orada'da yüz yüze görüşerek almış bulunmaktayım. Çorum ve İlçelerinin tamamıyla ve tamamına ait Dernekler ile temasta bulunmak ve dergiyi tanıtmak amacındayım. Elinize geçen bu dergiyi sizinde bir Çorumlu olarak diğer hemşehrilerimize tanıtacağınız kanaatındayım. Bu yola çıkarken en büyük desteğin önce **ALLAH C.C**. Sonra sizin olduğu görüşümle bu işe soyundum. Belki benim bu yaptığım bir "***Donkişot***"luktan ileri gitmeyecektir. Yinede bu girişimimin bir hayal olarak kalmayıp, güncelleşmesi bu işin denen mesinden sonra sonucunu görmem gerekmektedir.

Benlik davası olarak görmemeniz dileği ile biraz kendimden bahsetmek istiyorum:

Aslen Börekçioğullarından olup, babamın Subay olması nedeniyle 1947 tarihinde Erzurum'da doğdum. Askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğünde önce Teknisyen, sonra Polis Memuru olarak 10 yıl çalıştım. Naklen Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne Memur olarak atandım. Çorum'da dışarıdan Ticaret Lisesini bitirdim. Müdür Yardımcısı olarak Hasan Paşa Kütüphanesinde göreve devam ettim. 1994 tarihinde Tatvan'a tayinimin çıkması üzerine emekliliğimi istedim ve emekli oldum.

İlk Çalışmamı 1991tarihinde yayımladım. 1995 tarihinde ikinci çalışmamı bitirdim Kültür Bakanlığına sundum .Halen olumlu veyahut olumsuz bir cevap alamadığım için bastırtamadım. 1 ve ikinci çalışmam Kütüphanelerde bulunan kitapların tasnif işlerinin yapılmasını kolaylaştıracak kaynak kitaplardı. 1. kitabımdan bakanlık 1000 adet satın alarak bütün ilHalk Kütüphanelerine dağıtımını yaptı.

1995 tarihinde ikinci çalışmamın dizgisi için müracaat ettiğim bir arkadaşım 100 $ istedi. Bu parayı verince zoruma gitti. Yeni çalışmalarım olgunlaşmış,dizgiye hazır duruma gelmişti.Bu durum karşısında bir bilgisayar alma zorunluluğunu kendi kendime öğrendiğim bilgisayarımda hazırlayarak Kaynak Eserler :2-3 ve 4'ü dizaynını yaptım. 1997 Ocak ayında "Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar"ı,aynı yılın Ağustos ayında "Çorum 1997" adlı çalışmamı yayımladım. Yukarıda bahsettiğim gi bi yayınevimi açtım, Kaynak Eserler Dizisi: 3' ün ikinci baskısını yaptım. İşte bu dergi ile karşınıza çıkmış bulunuyorum.

AMACIM

Bilindiği gibi kalkınma sadece sanayi alanında olamaz. Sanayi alanında kalkınmanın yanı sıra,kültürel kalkınmanında at başı gitmesi gereklidir. Yoksa kalkınma yanlız tek düze olur ki, topluma fayda yalnlız tek taraflı olur.Bu nedenlerin ışığı altında, kendime bir vazife çıkarttım.

Yayınevini açma amacımdan birisi, bildiklerimi başkaları ile paylaşmaktı. Benim gibi kendi çabaları ile eser veren arkadaşlara yardım etmek,onların çalışmalarını gün ışığına çıkartarak sizlerin görüşüne sunmaktı. Bazı yazar arkadaşlar için elimden gelen yardımlarda bulundum. Yazıtları kitap haline gelmeyecek durumda olan arkadaşların yazı yazma devamlılığını sağlamak amacı ile Çorumlu 2000 dergisine yazı yazmaları için baskılarda bulunuyorum .Bu yazıları birikince bir kitap haline getirerek sizlere sunmayı düşünüyorum.

BEKLENTİLERİM

Çıkartmaya çalıştığım derginin,abone sayısını artırmak, şimdilik kapakla beraber 32 sayfa olan dergiyi 48 sayfaya çıkartmak,dergi arka kapak ve içi ile dergi ön kapak arkası ile dergi içine 4 - 6 sayfayı geçmemek şartı ile reklam alarak derginin devamını sağlamaktır.

Türkiye ve yurt dışında bulunan bütün Çorumluları dergi ile haşır neşir etmek, kaynak sağlayabilirsem dergiyi parasız olarak dağıtımını yapmayı amaçlıyorum.

Şimdilik derginin kaynağı olarak, abone ağırlıklı çalışmalar yapmaktayım. İleride reklam gelirini çoğaltma imkanı bulursam,siyasi ağırlıklı ve güncel ikinci bir dergi de çıkartmayı düşünüyorum.

Saygılarımla

15 Nisan 1938 ÇORUMLU DERGİSİ Yıl:1 Sayı :1 Sayfa 21-22

(Çorum) un Halay oyunu

Sadi LEBLEBİCİ

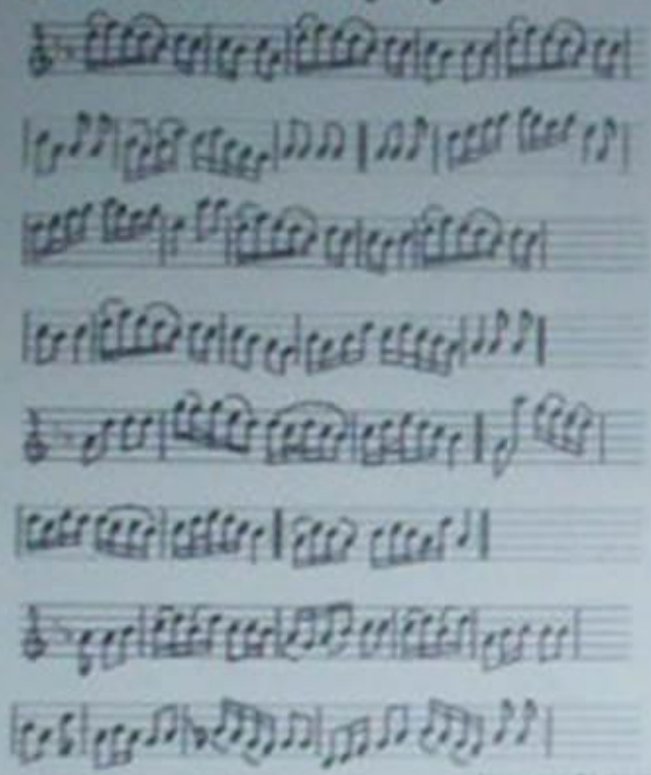

Çorum Halayı

1
Name yazdım sokuya
Gelen giden okuya
Kızlar şaraba düşmüş
Gelinler ırakıya

2
Karşıda Kürt evleri
Yayılır develeri
Oturmuş inek sağar
Terliyor memeleri

3
Hey nazından nazından
Sümesi gitmez gözünden
Yaylada Türkmen kızından
Dönüver meydan senindir

İlimizde kasaba köylerde söyle nen ve oynanan bir çok halk türkü leri vardır. Eksersi diğer illerde söylenen şarkılara ve oyunlara benzemekle beraber Çorum ilinde yüzlerce yıldan beri söylenmekte olan türkü ve oynanmakta olan oyunlar vardır.

Bunların çerisinde (Çorum halayı) ile Çoruma mahsus olan Arzı şarkısının sözlerini (Çorumlu) mec muasının ilk sayısına güzel yurdumuzda yaşamış olan dedelerimizin, ozan ve bestekârlarının ince duygu ve hareketli iki parçasını notası ile birlikte koymuş bulunuyoruz.

Halay en çok köylerimizin düğünyerinde toplantılarında müsaitsiz bir yer almış meydan oyunlarından dır. Şehir halkının da bir çoğu bu oyunu sever ve oynar. Son yıllarda Çorum gençleri tarafından yapılan müsamere ve konserlerde bir çok defalar oynatılmış Türk ün görüş ve duygusundan doğan bu oyun seyircileri tarafından doğan bu oyun seyircileri tarafından heyecanla takip edilmiş ve alkışlanmıştır.

Muhtemizde bu oyunun ne zamandan beri oynandığı belli değildir. Yalnız Osmanlı ve Selçuk Türk leri kıyafetleri arasında görülen Salta, cepken gibi elbiselerin bu günkü (Halay) oynayanlarımızın milli kıyafetlerini teşkil ettiği Osmanlı ve Selçuk Türkleri devirlerinden beri bu oyunu eski bir tarihe sahip olması ihtimalini uyandırmaktadır.

Bu gün dahi sevile sevile oynandığına ve seyredildiğine göre atalarca yaşamak istidadında olduğunu göstermektedir.

Bu oyun vücudumuzun bütün organlarını sağlamlaştıracak mükemmel bir beden eğitim aracıdır. Beş ila yirmi kişi tarafından oynanabilir. Oyuncular cepken, salta, zıvga (1) gibi milli kıyafet giyerler.

Hepsinin ellerinde birer çevre (2) bulunur. Oyuncular sağ başlaki çeftin hareketlerine uyarlar. Şefin en ince hareketlerini gözden kaçırmazlar.

Birinci bölüm ağır, ikinci orta, üçüncü daha çabuk oynar. Bu oyunu yalnız erkekler değil, düğünlerde bayanlar da oynar.

Dik bağlı duruşlar, keskin, ciddi bakışlar, gergin bacaklarla vakurane başlayan bu oyun adeta Türk ün [illegible] eğlencesinde bile vakarını, ciddiyetini, çevikliğini, emre itaatini gösteren canlı bir örnektir.

Seyirciler arasında bir çok yaşlı ihtiyarlar bile coşarak bu oyuna katıldıkları görülür. Halayın sözlerini, melodisi, melodisini hareketleri tamamlanmıştır.

Halayın notasını halk ağzından çıktığı gibi doğruca almağa çalıştık. Figürlerin tespitini de geniş oyuncularına bırakıyoruz (3).

(1) Zıvga: Bir nevi dar kırmızı yelek demektir.
(2) Çevre: Mendil demektir.
(3) Aynen Alınmıştır.
Mahmut Selim GÜRSEL

Toprak,Su ve Hava Kirliliği Karikatür Yarışması Jüri Özel Ödülü 1 Temmuz 1998

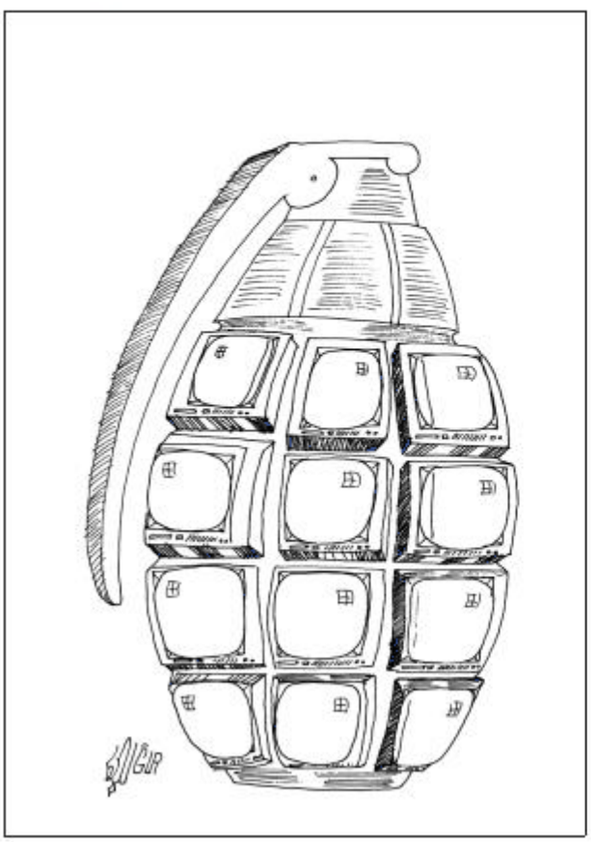

Uğur'dan Çizgiler

Uğur PAMUK

Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

Basın Tarihi çalışmamın Doğuşu

Basın tarihi için çalışmalarım 1991 tarihinde yayımlanacak olan Çorum İl Yıllığı'nda kullanılması gereği ile Çorum Valiliğince tarafıma verilen görev sebebi ile başlamış, bu görevi o tarihte dosya olarak ilgili makama teslim etmiş isem de, çalışmam ile ilgili yayınlanan yıllıkta hiçbir bilgi yayımlanmamıştı.

1991 tarihinde çalışmam Yayımlanmış, bilahare emekli olduktan sonra "Çorum 1997" adlı çalışmam da güncelleştirilerek yayımlamıştım.

ÇORUM'' 'DA BASIN TARİHİ

İlimizin okumaya verdiği önem oldukça fazladır. İlim ve fikir adamlarımızın çokluğu, yetişmeleri için Osmanlı Döneminde kültür ve ilim merkezi konumunda olan Amasya Sancağına bağlı olması nedeniyle oldukça etkilenmiş ve teşvik görmüştür, bu se-

ÇORUMLU

Halkevi Dil, Edebiyat ve Tarih komitesi çıkarır

Yıl: 1 — 15 Nisan 938 — Sayı: 1

İÇİNDEKİLER

		Sahife
1 — Çorumlu yu niçin çıkarıyoruz	Bedri Bilginer	1
2 — Halkevleri	Abidin Varan	3
3 — 16 ncı asırda Çorumun idari ve askeri durumu	Nazmi Tombuş	5
4 — Osmancıklı Mehmet paşanın iki vakfiyesi	Neşet Köseoğlu	9
5 — Çorum ve havalisinde Mamalı aşireti	" "	12
6 — Çorumun Halay oyunu ve Arzı türküsü	Sadi Leblebici	21
7 — Çorumda maniler	Eşref Ertekin	30
8 — Çorum havadisleri		31
9 — Çorumun eski abidelerinden bazılarının resimleri		
10 — Vesikalar : (ilâvedir)		
A - Müverrih Alinin Çorumda bulunduğu zamana ait bazı sicil kayitleri ve fermanlar	"	1
B - Osmancıklı Koca Mahmut paşanın 842 ve 843 tarihli iki vakfiyesi	"	10

Sepleri sıralarsak :

Yazma, okuma Çorum ili için yabancı bir uğraş değildi. Cumhuriyetin kurulma döneminde yaşanmış olan Kurtuluş Savaşı nın Resmi bültenleri halka iletmek için gazeteciliğin ilk temeli kurulmuş ve bu güne kadar sönmeyerek devamlı gelişmiştir. Aşağıda bulunan çalışmamda Cumhuriyetin ilanından biraz önce başlayan basın tarihini tarihi kronolojisi içerisinde aktarmak istiyorum.

1921-1950 tarihleri arasında Çorum'da basınla ilgili çalışmalar

Çorum ilinde bilinen ilk gazete "Ajans" isimli küçük ebatlı ve bülten niteliği taşıyan Arap harfli taş baskı olarak basan Abidin Efendi (Çetin) tarafından yayımlandı.<1> Ajansta Türk İstiklâl Savaşı hakkında resmi bültenlerden alınan haberler ve duyurular yayınlandı .Çorum halkının dört gözle yayımlanmasını beklediği bu bülten niteliği taşıyan gazete pek çok revaçtaydı. <2>

Halkın bu ilgisi üzerine Çorum İl Genel Meclisi toplantısında gazete çıkartılması için istekler değerlendirildi.

İl Genel Meclisi 1 Mayıs 1921 tarihli kararıyla Çorum'a bir il matbaası kurulma kararı aldı. Bu matbaada " Çorum Gazetesi " adında haftada bir Pazartesi günü ve iki sayfalık Arap harfli vilayet gazetesi Harf İnkılabından sonra bir sayfası Arap harfli, bir sayfası Latin harfli olarak haberleri 1934 tarihine kadar çıkartıldı, <1>birkaç sayı 2 sayfa çıkartılan gazete sayfa adedini 4'e çıkarttı. 1934 yılında yayım gününü Çarşamba gününe alındı. 1956 tarihinde, haftada iki güne, 1957 tarihinde ise Pazar günü hariç her gün yayımlanmaya başladı.Çorum Genel Meclisinin 4 Mart 1964 tarihli kararıyla gazetenin kapatılması kararını aldı, gazete 3000'ci sayısında yayım hayatına son verdi.<2>

1921 tarihinde Çorum'da çıkartılan " Çorum Gazetesi"nin revaç bulması, Suheyb Rumi (Karafakioğlu) beyin de bir gazete yayımlama cesareti verdi. 1925 Mart'ından itibaren "Fikret" isimli 400 tirajlı Arap harfli haftalık gazeteyi çıkartmış ve yayımına 62'ci sayıya kadar sürdürmüştür. Son sayısı 12 Temmuz 1927 olan gazetenin sayı ve hafta itibariyle bazı haftalar çıkartılmadığı görülmektedir. <3>

Basınla ilgili çalışmalar,Çorum il merkezinde bu tarihlerde devam ederken, ilçelerde de kendi çapında çalışmalar yapılmaktaydı.Arşivlerde bulunan basın ile ilgili çalışmalardan örneklere bakacağız :

İskilip bu çalışmaların içerisine 1 Nisan 1926 tarihinde, "Kurtuluş" dergisini yayımladı. Dergi muallimler (öğretmenler) birliği tarafından 15 günde bir çıkartılmaya başladı. Dizgi ve baskı işlemleri Çankırı matbaasında yapılmaktaydı.Dergi Arap harfli olup,24'üncü sayı-

<1> *Abidin efendi , Çorum Senatörü Alaeddin Çetin'in babasıdır.*

<1> *Çorum İl Yıllığı 1972*

<2> *Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi "Çorum Gazetesi" arşivi*

<3> *Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi "Fikret*

Ahmet ERTEKİN

ARKEOLOJİ VE ANADOLU KÜLTÜRÜ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

İnsanlığın geçmişini uygarlık izlerinden anlama ve yorumlama bilimidir,ARKEOLOJİ. Ansiklopedilerde:İnsanlık tarihinin zaman ve mekan içinde günümüze ulaşmış her türlü maddesel ürün yardımıyla araştırıp değerlendirdiği,kazı bilim olarak tanımlanmaktadır.

Çalışmalardan, kil çamurundan,kemik ve boynuzdan yapılan araç ve gereçlerle başlayan insanlığın teknolojik serüveni;yani,taş devrinden uzay çağına uzanan uzun - ince yolun teleskopu da arkeolojinin ilgi alanı içindedir.

Uygarlığın bir gelişim süreci olduğu; sentez etkileşimlerle gelişerek aşama kaydettiğini görürüz. Etkileşimin başka kültürden olabileceği gibi tabiattan da alındığı kanıtlanmıştır. Hitit sanatına damgasını vuran gaga ağızlı testiler,hayvan biçimli kaplar bu etkileşimin en bariz örnekleridir.

İnsanın, taş,kil çamuru ve ahşap dışında tanıdığı ilk endüstriyel malzeme aynı zamanda bir soymetal olan altındır. Daha sonra bakırı tanımış,bakır - kalay karışımıyla keşfettiği bronz ; bir kültürel sürece (Eski Tunç veya Bronz Çağı) isim olmuştur.

Tekerleğin ve demirin bulunuşu uygarlığın başlangıcıdır.

Demirin primitif şartlarla ergitilerek elde edilmesi işlenmesi , çağın en büyük endüstriyel devrimidir. Zor elde edilmesi,çeşitli form ve fonksiyonlar verilerek günlük hayatta kullanılabilme özelliği, daha da önemlisi kesici ve delici silahların yapılmasında kullanılması nedeniyle demir; altından daha kıymetli bir değer kazanmıştır,çok özel kaplar, ziynet eşyaları, süs ve takıların yapımında kullanılmıştır.

Asya ve Avrupa kıtaları arasında köprü konumundaki Anadolu Yarımadası'nın uygarlığın bu gelişim sürecinde çok önemli bir yeri vardır. Coğrafi konumunun yanı sıra verimli toprakları, zengin maden yatakları Anadolu'yu sürekli göç alan bir cazibe merkezi haline getirmiş;yüzlerce şehir devletlerinin (site) yanı sıra ve organizasyonuyla Hitit,Roma -Bizans ve Osmanlı gibi asırlarca hükümran olmuş üç büyük imparatorluk da bu topraklar üzerinde yaşamıştır.

Egemenlik ömrü 600 Yıldan fazla olup Anadolu'da hakimiyet süren üç imparatorluktan birincisi ve ilk organize devlet olan Hititlerin başşehri ve bin tanrılı dinin merkezi Hattuşa, ilimiz Boğazkale İlçesi'ndedir. Eski Tunç Çağının en muhteşem eserlerini veren ve Hititlerin kutsal Arinna kenti olabileceği varsayılan Alacahöyük, dandır. Ortaköy - Şapinuva kazısı da eskiçağda ilimizde yaygın bir yerleşimin olduğunu kanıtlamaktadır.

İsmi bilinen ve bilinmeyen ama bu topraklar üzerinde yaşadığı arkeolojik belgelerin varlığı ve yorumlanmasından anlaşılan çeşitli kavim,din ve kültürün Anadolu platosunda kaynaşmasından öncelikle hoşgörüyü temel alan ve adına ANADOLU KÜLTÜRÜ diyebileceğimiz yepyeni bir sentez ortaya çıkmıştır.

Soy kimliğinden arınmış bu rafine kültür, tarihi gelişim sürecinde etkilenen olmaktan ziyade etkileyen,başat bir konuma gelmiş;Osmanlılar kanalıyla Balkanları da etkisi altına almıştır. Bugün Bosna ve Kosova'da Hıristiyan taassubu ile reddedilmek istenilen işte budgudur. 1990 yılının Eylülünde Priştine'de tanıştırıldığım yaşlı bir Kosovalı : Sırp işgalini anımsatarak; "Osmanlıya yaptıklarımızın bedelini ödüyoruz " demişti. Çok çeşitli renk ve insanlardan oluşan,ancak İslâmiyetin aydınlık hoşgörüsüyle bütünleşerek gelişen bu mozaik kültürel yapı,Türk kültürü genel tanımı içinde Anadolu'nun kültürel zenginliği olarak günümüze kadar süregelmiştir.

İlimizde mevcut örneği kalmamış olmakla birlikte ülkemiz genelinde Cami, Kilise, Havra ve Sinagogların yanyana bir arada bulunuşu inanç dünyamızın temelinde bulunan hoşgörünün ilk bakışta farkedilen fiziksel yansımalarıdır.

Daha önce söylediğimiz gibi bu tabloda görülen farklılıklar ayrılık değil ; kültürel zenginlik olarak değerlendirilmelidir. Bizler, binlerce yıldır iskan edilen Anadolu topraklarının bugünkü sahipleri olarak bu zenginliğin,kısacası gelmiş geçmiş bütün uygarlıkların ve onların bıraktıkları maddi kültür belgelerinin doğal mirasçıları durumundayız.

Yontulmuş bir çakmaktaşı,topraktan yapılmış küçük bir testicik veya altından yapılmış bir kupanın madeni değer i bir tarafa gerek eski eser ve gerekse kültürel miras açısından birbirinin diğerine herhangi bir üstünlüğü yoktur.

Arkeolojinin sunduğu bu gizemli nimetleri mirasyedi durumuna düşmeden,tümüne sahip çıkarak korumak ve yarınki kuşaklara insanlığın ortak serüveninin kanıt belgeleri olarak intikalini sağlamak milli görevlerimizden olmalıdır.

Bu düşünce , öncelikle insan emeği ve kültüre saygı;dünyanın faniliğinin belgesel kanıtı ve daha önemlisi evrensel kültür adına bir insan-

Osman ÜNSAL

TURİZM OLGUSU Ve ÇORUM

Aslında ; seyahat etmek insanın doğasında vardır . Yaratan "yürü ya kulum" demiş ve insan oğlu yeryüzünde kendisini bulduğundan beri, acıkmış karnını doyurmak için,hastalığına şifa için,yaratanına ibadet için,zengin olmak için, ilim, günden bu güne gezmiş durmuş. Merakı ve arzusu artmış eksilmemiş. Yüzyılımıza gelindiğinde insanın bireysel veya toplu olarak yaptığı seyahatler TURİZM sektörünü oluşturmuştur.

21.yüzyıla girerken "Küreselleşen" dünyamızda,bu küreselleşmede en büyük pay Turizm sektöründe olduğu gibi, yine bu sektör, insanların sosyal ve kültürel etkileşimlerini hızlandırarak, dünya barışına da büyük katkı sağlamaktadır.

Günümüzde ülkeler yıllık mali portresi 500 milyar doları bulan Turizm sektöründen daha fazla pay alabilmek için müthiş bir yarış halindedir. Emek yoğun bir hizmet sektörü olan Turizmde ;Turisti çeken ülkelerin doğal ve kültürel zenginlikleri ve otantik unsurlarıdır . Sektörde başarı bu kaynakların,tesis, tanıtım, pazarlama ve organizasyondaki başarıyla paralel yürümektedir.

Ülkemiz Turizm kaynakla-

kültürel kaynakların kullanımında da oran bundan pek farklı değildir.

Dilerseniz bir de objektifi Çorum'a çevirelim. Tarihi ipek yolu üzerinde bulunan Çorum, M.Ö. 5 bin yılından bugüne kadar sürekli iskan görmüş,7 bin yıllık tarihi süreçte pek çok uygarlıklara sahne olmuş ve günümüze hemen her köşesinde zengin kalıntılarla ulaşmıştır.

M.Ö. II' de Dünyanın iki süper devletinden biri si olan Hititlerin Başkenti Çorum'un Boğazkale İlçesi'ndedir. Daha pek çok kültürel kalıntılarda sinesinde barındıran Boğazköy (Hatuşa) Hititlere ait tapınaklar,saraylar, surlar, anıtsal kapılar vb. gibi eserlerin yanında Yazılı Kaya Açık Hava Mabedi ile dünyada tek örnek tir.

lerinin yanında Eski Tunç Çağı'na ait 13 kral mezarı ve zengin kalıntılarıyla yine Dünya çapında bir merkezdir. Eskiyapar, Pazarlı, Kuşsaray, Kalınkaya,Büyük Güllücek,Ortaköy,Büğet vb. antik araştırma merkezleri, kaleler, camiler, türbe,çeşme,saat kuleleri ve sivil mimari eserlerini tek tek sıralamaya sayfalar yetmez. Buna yaylaları,parkları,mesire yerleri,doğal güzellikleri,el sanat ürünleri ve folklor zenginliklerini ekleyin ve karşınıza çıkan potansiyeli siz düşünün.

İlimizin, bu zenginlikleriyle Turizmden hak ettiği payı alabilmesi için,tesis tanıtım, pazarlama ve örgütleme eksikliklerini hızla tamamlaması gerekmektedir.

Biraz gayret;tünelin ucu görünmek üzere, unutmayalım ki bu konuda en büyük referansımız, tarihi ve geleneksel konukseverliği-

Erol DUYGUN (DUYGUNİ)

VERMİYOR

Gönlü hoş olmayan sade benmiyim?
Deli gönlüm bir kararda durmuyor.
Mecnun mu meczup mu bilmem ben neyim?
Kimse ile ahtı karar vermiyor.

Bir gün akıllıysam bir gün serseri
Bazen veriyorum dosta bu seri
Olmak ister iken gönül neferi
Kimseler halimden haber sormuyor.

Bu dert ne öldürür ne de sağaltır
Eksilsin dedikçe mahsus çoğaltır
Başımdaki belâ acep ne haldır
Gözleri kör olmuş felek görmüyor.

DUYGUNİ gönlüne sitem edersin
Çaresi sendedir felek ne desin
Zamanlı zamansız yanıp tütersin

DİVANEYİM

Gitti sandım sevdam başımda döner
Aşığın çırası gönülde yanar
Bu halim görenler divane sanar
Divaneyim dostum aşkından bugün.

Dostları severim canı gönülden
Medet beklemeyin hayr-ı şerrinden
Muhabbetle sevse, insan derinden
Divaneyim dostum aşkından bugün.

İnsan-ı kâmil ol severler seni
Kaybolmaz dünyada sevginin yeri
Sevgisiz, saygısız gezme serseri
Divaneyim dostum aşkından bugün.

Bahar günü olur seven gönüller
Sevgi türküsünü okusun diller
Dostluk gibi bir armağan alanlar
Divaneyim dostum aşkından bugün.

Sevgi armağanın alanlar gülsün
Sevdim diyen dostum yanıma gelsin
Kendini bilmeyen dostu ne bilsin
Divaneyim dostum aşkından bu gün.

Gönüldeki sevgi bana armağan
Coşku ile insanları sevmeyen
Kendi noksanını bilip görmeyen
Divaneyim dostum aşkından bugün.

Sevgisiz yaşayan hayvan misali
İnsanlığı sarsın sevginin seli
Bu şu evreni sever DUYGUNİ

Recep CAMCI

SABA İLAHİ

Güfte ve Beste :
Recep CAMCI

Hicran ateşi yaktı bu abdi
Sefer saatı Allah isterim

Allah isterim biryol gösterin
Gece seherde Allah isterim

Heran ağlarım ciğer dağlarım
Vasıl olalım Allah isterim

Nakarat

Halim Perişan kalmadı derman
Can bu yola kurban Allah seni isterim

Nakarat

Allah Kerimdir hem de Rahimdir
Cennetil vergil Allah seni isterim

Nakarat

Kâbe yolunda günah boynunda
Affet bu yolda Allah seni isterim

Nakarat

Beytini tavaf melekler sef saf
Nasib et Allah,Allah seni isterim

Nakarat

Kıblem Beytullah eylerim tavaf
Elhamdülillih Allah seni isterim

Nakarat

Zemzem içerken Lebbeyk söylerken
Tevhid ederken Allah seni isterim

Nakarat

Cebel Arafat Huccaca rahmet
Olursa kısmet Allah seni isterim

Nakarat

Medine nurdur Resulüm gördür
Ağlarken güldür Allah seni isterim

Nakarat

Hafız eder ah yanmışım Vallah

RAST İLAHİ

Güfte :Yunus EMRE
Beste Recep CAMCI

Âlemler nûra garkoldu , Muhammed doğduğu gece,
Âlemler nûra garkoldu , Muhammed doğduğu gece,
Mü'min münafık fark oldu , Muhammed doğduğu gece,
Mü'min münafık fark oldu , Muhammed doğduğu gece.
Arş ın nûru yere indi ,suyun rengi nûra döndü,
Arş ın nûru yere indi ,suyun rengi nûra döndü,
Hep susuzlar suya kandı,Muhammed doğduğu gece,
Hep susuzlar suya kandı,Muhammed doğduğu gece.

Allah, Allaaah,Allah,Allaaaah,Allah.

Ağlayan oğul avundu, doğuran ana sevindi,
Ağlayan oğul avundu, doğuran ana sevindi,
Nice küffâr dine geldi, Muhammed doğduğu gece,
Nice küffâr dine geldi, Muhammed doğduğu gece,
Annesi rahmine düştü,kâfirin aklı şaştı,
Annesi rahmine düştü,kâfirin aklı şaştı,
Bin kilise yere geçti,Muhammed doğduğu gece,
Bin kilise yere geçti,Muhammed doğduğu gece.

Allah, Allaaah,Allah,Allaaaah,Allah.

Rıdvan uçmağın açtı,Huri kızları misk saçtı,
Rıdvan uçmağın açtı,Huri kızları misk saçtı,
Sav agölü yere battı,Muhammed doğduğu gece,
Sav agölü yere battı,Muhammed doğduğu gece,
Yunus der ki ey kardeşler,akar gözden kanlı yaşlar,
Yunus der ki ey kardeşler,akar gözden kanlı yaşlar,
Secde eyler dağlar taşlar,Muhammed doğduğu gece,
Secde eyler dağlar taşlar,Muhammed doğduğu gece.

Ümit UZEL

Yerel dergi ve gazete çıkartmanın,hele hele çıktıktan sonra uzun süreli devam edebilmesinin sağlanması oldukça zordur. Bunu yaşayan insanlardan biriyim. Çalışkan ve araştırmacı özelliği ile Mahmut Selim GÜRSEL her zaman beğendiğim, Çorum aşığı insanlardan biridir. Benden ,çıkartacağı dergi ile aylık yazı

Yıllarca Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı yaptığım için, Çorum iş alemini yakından tanımam ve bilmem doğaldı.Çoğu yazılarımı bu yönde yazacağım.

Özellikle Çorum ticaret ve sanayi olarak neredeydi,bu gün nereye geldi ? Genelde bazen kronolojik sıra ile, bazen de sırayı atlayarak yazmak istiyorum.

Ara sıra da kültür ve sanat konularına değinmeyi düşünüyorum Sizlerden de açıklama isteyen sorular gelirse seve seve onları da yanıtlamak isterim.

SANAYİ YAPISI OLARAK ÇORUM

Çorum ili Anadolu'nun sanayi merkezlerinden biri olma yolunda hızla ilerlemektedir. Sanayileşme çabaları 1970 - 1980 yılları arasında kurulan tuğla-kiremit fabrikaları ile başlamış,daha sonra un fabrikaları ile davam etmiştir. Bu iki sanayinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere makine imalat ve döküm sanayi dalları da gelişmiş ,tuğla, kiremit ,un ve yem fabrikalarının makinelerini imal eden tesis ler kurulmuştur.

Çorum'un geçmiş dönemdeki sanayi gelişimine bakıldığında,Osmanlı Döneminin kapalı ekonomisi içerisinde,deri işletmeciliği, ayakkabı imalatı, çiriş imalatı, kendir üretimi nedenleriyle kendir ipi tiftik keçisinden ve kenevirden yapılan çuval, kilim dokuması ,at arabası imalatı, leblebi, çömlek, testi, oluklu kiremit, bulgur imalat ve ev tezgâhlarında muhtelif dokumaları görmekteyiz. Eski dönem ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Çorum her türlü ulaşım imkanlarından ve alt yapıdan yoksundur. Tek çıkış kapısı Samsun limanıdır. Tamamen o yıllarda tarıma ve el emeğine dayalı ekonomik potansiyeli vardır.

O yıllarda, ilimiz tüccarları üretim fazlasını at arabaları ile bölgenin tek ticaret merkezi ve deniz limanı olan Samsun'a götürür satar ve ihtiyacı olan malları yine oradan temin etme yoluna giderdi . Çok az tüccar İstanbul'dan mal alır, deniz yoluyla Samsun'a oradan da Çorum'a getirirdi.

Cumhuriyetin ilanından sonra devlet imkânlarından Çorum payını alamamış , bazı iş daki yörelerde un değirmenleri kurmuşlar ve zamanla bunları fabrika haline dönüştürmüşlerdir. Bu sanayi atılımı ve heyecanı,daha sonra ulaşım imkanlarının nispeten düzelmesi ile birlikte,il merkezine taşınarak,yeni un fabrikaları kurma teşebbüsleri başlamıştır. Bunu takip ede rek diğer iş kollarındaki atılımlarda birbirini izlemiştir.

1950'lerden itibaren Devlet Karayolları Başkent Ankara'ya ve Karadeniz bölgesine bağlayan yolları inşa etmesiyle,"Çorum " bölgeler arasındaki geçiş noktasında olması nedeniyle zaman içerisinde, bu imkanı iyi kullanan Çorumlu müteşebbis ekonomisine canlılık kazandırmaya çalışmış ve "tarım" kentinin yanında "sanayi" kenti sıfatını eklemesini bilmiştir.

Bu yörede sanayinin gelişmesi altyapı imkanları,gelir seviyesi , sermaye birikimi gibi birçok faktörlere bağlıdır. Bugün Çorum sanayi bu faktörlere bağlıdır. Bugün Çorum sanayii,bu faktörlere bağlı olarak ,200'ün üzerinde çeşitli büyüklükteki sanayi kuruluşlarını bünyesinde bulunmaktadır. Bu sanayi tesisleri içerisinde,ilimizde kamuya ait, şimdi satılmış olan Çorum Çimento Fabrikası,yem fabrikası ile T. Süt Endüstrisi Kurumuna ait fabrikaları çıkartırsak,sadece Çorum Şeker Fabrikasını gösterebiliriz. Diğer tüm yatırımlar,Çorumlu müteşebbislerin yatırımlarıdır. İlimizde lokomotif sektör olarak kabul edilen Toprak Sanayi dışında,un ,irmik, bulgur,makarna,yem,yumurta,saman fluting ka

fermuar,oto radyatörü,elektronik yazıcı kartuşları,oto kaloriferi,mobilya,parke,kireç,emaye, gömlek, küp şeker,jüt çuval,çivi,bakır ve çinko levha, bakır boru, bakliyat paketleme,strafor,tıbbi ampul, LPG dolum, plastik boru ve hortum,kemik unu, oksijen gazı, seramik sıhhi tesisat,mermer, karo,oto ekzosu, ayakkabı fabrikalarının yanı sıra,bu sektörlerin makine,kalıp ve döküm ihtiyaçlarının büyük çoğunluğunu karşılayan ve anahtar teslimi un, yem ve toprak sanayi sektörünün makinelerini yapan makine fabrikaları ve döküm tesisleri mevcuttur. Ayrıca çeşitli tarımsal araçlar ve ekipmanlarını imal eden tesisler ile, Belediye temizlik işlerinde kullanılan temizlik araçları imal eden firmalarımız da faaliyetlerini yürütmektedir. Yukarıda sıralamaya çalıştığımız imalatların, ülke ekonomisine katkıları da inkar edilemeyecek düzeydedir.

Örneğin; Çorum Toprak sanayi,Ülke ihtiyaçlarının kiremitte %35-40,tuğlada %20-25'ine cevap verecek kapasiteyle yurdumuzun en büyük üretim bölgesidir. Yumurta sektöründe,200'e yakın çiftlik kapasiteyle Türkiye yumurta ihtiyacının %15'ine karşılamaktadır.

Bilindiği üzere Çorum leblebisi kadar haklı bir üne sahip olan Çorum unu da 500.000 ton/yıl'ı geçen üretim kapasitesiyle yurt içi ve yurt dışına satışlarına olanca hızı ile devam etmektedir.

Çorum madenciliği açısından,özel sektör ve devlete ait ocaklarda linyit kömürü üretimi sürdürülmektedir. Çorum ve çevre illerinin linyit kömürü ve sanayi sektörünün toz kömür ihtiyacı bu sektörler tarafından karşılanmaktadır. Sungurlu ilçesinde özel sektörü tarafından işletilen betonit ve krom yatakları mevcuttur. Çorum merkezde özel sektör tarafından işletilen mermer yatakları vardır.

Çorum'da özel sektör yatırımları,il,içi sermaye birikimlerine ve birlikte iş yapma alışkanlığına dayalı olarak başlamış ve halen devam etmektedir. Özel sektöre ait tesisler;çoğunlukla küçük ve orta ölçekli işletmelerdir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin ilde yarattığı istihdamın %60'ı taş ve toprağa dayalı sanayide yoğunlaşmıştır.

Çorum'da 50 kişiye kadar eleman istihdam eden 233 adet küçük ölçekli işletme mevcut olup 50-300 kişi arası işçi çalıştıran 56 adet orta ölçekli olmak üzere toplam 289 işletme mevcuttur, diğer işletmeler daha küçük 1-50 arası işçi çalıştırmakta olup,küçük işletmelerdir.

Çorum'da toplam işletmelerinin %10.7'si Anonim Şirket, %60'7'si Limitet Şirket daha çok nim Şirket ve Limitet şirketten oluştuğu gözlenmektedir. Çorum'da işletmelerin %92'si tek vardiya üretim yapmaktadır. Geriye kalan işletmeler ise iş yoğunluğuna göre vardiya sistemini organize etmektedirler. İşletmelerin %54'ü geleneksel teknoloji kullanmaktadır. Geleneksel teknoloji kullanımı daha çok orta ölçekli işletmelerde gözlenmektedir. Küçük ölçekli işletmeler ise en yaygın,modern teknolojiye geçiş aşamasındaki teknolojiyi kullanmaktadır.

Toplam işletmelerin %69.9'u sermaye yetersizliği nedeniyle %19.8'i ise talep yetersizliği nedeniyle modern teknolojiye geçememiştir. Orta ölçekli %78.4'ünde küçük ölçekli işletmelerin ise %96.5'inde pazarlama faaliyetlerini işyeri sahibi veya yöneticileri yapmaktadır. Çorum'da faaliyet gösteren orta ölçekli işletmelerin ise %71'i üretimini Çorum içerisinde pazarlamaktadır. Ülke çapında pazarlama faliyeti sürdüren ve ihracat yapan işletmeler ise genelde orta ölçekli işletmelerdir. Çorum ilinde orta ölçekli işletmelerin %54.8'i yatırım teşvik tedbirlerinden yararlanmıştır. Çorum'daki işletmelerin %81'1'i işini kendi kurmuştur. Babasının işini devam ettiren işletme %18.9'dur küçük işletmelerin %92'5'i çıraklıktan yetişme olup meslek okulu mezunu olanların toplamı ise %4.5'dir.

Ali Osman GEYLAN

İKİNCİ GELENEKSEL ZEYTİN ŞENLİKLERİ

Zeytin Deresi

Fotoğraf:Güsel YAYLANEVİ

Osmancık İlimizin en çukur İlçele Rinden birisi,hatta Kargı ile birlikte en çukur yöresidir. Zeytin grubu olarak adlandırılan köyler de Kızılırmak'ın akışı istikame tinde giderek alçalan arazilere sahip köylerdir. Osmancık Kızılırmak çıkışında 410 metrelik rakımda. Demek ki, adı geçen köylerimizin rakımları, dağ doruklarında kurulanları saymazsak 400 metreden daha düşük olması gerekir.

Zeytin grubu köyleri Osmancık merkeze göre Kuzey kesiminde,Kargı İlçemiz le Samsun-Vezirköprü ve Sinop-Boyabat' la sınırları bulunuyor. Hatta tam sınırı teşkil eden Kunduz ormanları en az 50 yıldır Vezirköprü ile Osmancık arasında ihtilafla

Yöre,çukur olduğundan havalar oldukça sıcak geçer. Karadeniz tarafı ise çok yüksek Orta Karadeniz dağları ile kaplı bulunmasından dolayı kuzey rüzgarları almadığından sıcak bir iklime sahip olduğu gibi,aynı zamanda bu nedenle Karade niz'in nemli havasının etkisine de girmez. Bundan dolayı, sıcak ve kurak iklimi seven bitki örtüsü ile kaplıdır. Hatta Akdeniz-Ege bölgelerinde yetişen incir,nar gibi meyveler en önemli meyvelerdir. Bunun yanında ceviz'de bol miktarda yetişir.Hatta zeytin bile yetiştirildiği vakidir. İsmini de buradan almıştır. Bundan başka en önem li geçim kaynakları hayvancılıktır. Ancak sarp dağlar birkaç yayla dışında hayvancılık için bile uygun bir arazi imkanı ver-

Konduk Yaylası Şenliklerinden Genel Görünüş

Gelen Konukların Varistaları Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

Güreş Müsabakasından bir an Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

Güreş Müsabakasından bir an Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

Kızılırmak bu vadiye derin bir oluk gibi yanp geçerken,kenarlarında çok dar bir arazi şeridi oluşturur. Bu arazinin bitiminde ise,hemen dikleşen dağ silsileleri vardır. Onun için ırmak çevresinden uzakta kurulan köylerin ulaşım imkanları çok zordur.Köylü stapilize toprak yola bile razıdır. Ama,çok zaman onu bile bulamazlar. Onun için köye bağlı olarak kalan nüfusun büyük bir kısmı şehir yüzü bile görmemişlerdir.

Yörenin insanları genel olarak birbirlerine benzerler. Konuşmaları,jestleri,mimikleri, davranışları hemen hemen aynıdır. Samimi ve içten davranışları, sevecenlikleri, girişkenlikleri onları BEŞERİ MÜNASEBETlerde çok başarılı kılar. Geçim şartlarının zorluğu ve insanlarla kolay iliş ki kurabilme özellikleri onların kolayca dışa açılmalarını sağlamıştır,denilebilir ki; büyük şehirlerimizin otelcilik, lokantacılık hizmetleri bu yörenin sevimli insanlarının tekelindedir. Genç nüfusun hemen tamamı büyük şehirlere göçmüşler ve oralarda iş tutmuşlardır. Onun için nüfusun büyük bölümü dışarıdadır. Fakat buna rağmen Türkiye'nin her yerinde birlik ve beraberlik tesis ederler ve oralarda çabucak bir dayanışma grubu oluştururlar.

Zeytin köylerinin en büyüğü Kamil'dir. Kamil Nahiyelik olduğu zamanlarda Nahiye Müdürü tarafından idare edilir ve oradan bütün Zeytin köylerinin devlet işleri yürütülürdü. Aslında Osmancık'ın mutlaka belediyelik olması gereken en önemli köylerinden birisidir. Şu anda,nüfus olarak en kalabalık Karalargüney köyüdür. Geçmişte, önemli bir merkez olarak,Konaca köyü gözümüze çarpmaktadır. Öyle ki, konaca 1800'lü yılların sonlarında Rüştiye Okulu bile bulunan Köroğlu adı altında bir Nahiye olarak bütün Zeytin köylerinin merkezi olmaktaydı.Bunların dışında; Avlağı,Aşıkbükü, Aşağızeytin, Yukarızeytin, Aydın,Pelitcik,Hanefi,Kuz, Kuzhayat, Alibeyköy en önemli köyleridir.

Zeytinliler iki yıldır milletimize örnek teşkil edecek yeni bir dayanışma ömeği sergiliyorlar. "GELENEKSEL ZEYTİN ŞENLİKLERİ" adı altında yayla şenlikleri düzenliyorlar. Bu sene ikincisi yapılan Zeytin Şenlikleri "KONDUK YAYLASINDA" düzenlendi.

kilometre uzakta bulunuyor.En kuzeyde Kunduz Dağının zirvesini seyreden geniş bir yayladır. Yaklaşık 1700 metre yüksekliğinde, çevresi bölgede sadece bu yörede yetişen kayın ormanlarıyla çevrili,yaklaşık 30 dekarlık bir alan.

Konduk Yaylası yakınlarına bir uçağımızın kaza ile düşmesi, pilot Üsteğmenimiz Cenk YEŞİLPINAR'ın Şehit olması yöre halkının bu yaylamıza özel bir önem vermesi ve hatta;sanki kutsallık kazandırmasına yol açmıştır.

KONDUK YAYLASI ZEYTİN ŞENLİKLERİ' nin en önemli faaliyeti piknik yapma imkanının bulunmasıdır. Böylece çeşitli köylerden, kentlerden gelen aileler arasında birlik beraberlik, dayanışma duyguları gelişir.İnsanları birbirlerini daha çok severler. Dostluklar gelişir - pekleşir. Böylece ihtiyacımız olan milli birlik ve beraberliğe yardımda bulunulur. Esas amaç zaten budur

Ayrıca, Güreş vazgeçilmez sportif faaliyetimiz olarak orada da gösterilmiştir. Çevrenin yağız, koç gibi delikanlıları sanki orada Türk Milletinin yenilmezliğini;yüksek dağ doruklarına doğru haykırdılar.

Bunun yanında sergiler,kebapcılar,köfteciler ticaretin vazgeçilmediğini ispat ederler.Çadırlarda manifatura ve konfeksiyonlar bile kurulur.

Bu yılki II.ZEYTİN ŞENLİKLERİ'ne Kültür Bakanlığı iki sanatçı ve Türk Halk Müziği Sanatçısı İzzet ALTINMEŞE çağırılmış,"Türkün Türküsü" Kunduz Ormanlarında yankılattırılarak ayrı bir güzellik göstermiştir. Çorum Hattusas Folklor Derneği ekibinin çınlayan heyyy heyleri ise Konduk Yaylasında bulunanları sanki büyülemiş, büyük bir coşkunluk sağlamıştır.

Türk Hava Kurumu ,etkinlik için Konduk Yaylası'na, paraşüt indirmesi yapması ile etkinliğe ayrı bir coşku ve gurur vermiş,gönüller coşmuş, göğüsler kabarmış,Müslüman Türk köylüsünün, kentlisinin sevgisi yeri göğü doldurmuş, arzulanan amaç gerçekleşmiş, oraya gelen insanlar bir hoş olduklan sevgi,dostluk, arkadaşlık, kardeşlik duygularını gittikleri yerlere götürmek üzere akşamın geç saatlerinde tozlu toprakli yollarına bile bir hoşlukla bakarak ayrılmışlardır.

Bu faaliyetlerin Milli Benliğimizi korumada ne kadar önemli bir yeri olduğunu görerek devamı-

Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

Fotoğraf:Güreal YAVUZNEVİ

EUKAİTHA'DAN ÇORUM'A

İsmail PAMUK

Kuşsaray köyü tepesinde bir kale ve kuzeydoğusunda kayabaşı denilen mevkii var.

Kale Dağı adı verilen yerde Roma devrine ait kalıntılar belgelenilirse ,<1> halktan da edinilen bilgileri de eklersek , Kuşsaray Köyü tepesinde ,Kral Kızı Sarayı'ndan söz edilmektedir. Bu yörede Çorum-Elvançelebi arasında bulunan Kuşsaray Köyünün daha eski adı ise :EUKAHİTA' dır. Bu kalede yaşayan,Saint Thoddere adlı bir azizden söz edilmektedir.<2>Halktan da edinilen bilgileri de eklersek, Kuşsaray Köyü tepesinde, Kral Kızı Sarayı' ndan söz edilmektedir. Bu yörede Çorum-Elvançelebi arasında bulunan Kuşsaray Köyünün daha eski adı ise: EUKAHİTA' dır. Bu kalede yaşayan, Saint Thoddere adlı bir azizden söz edilmektedir. <3>

M.Ö. 1800'lerde (Eski Hitit öncesi) Boğazköy Hatuşaş arşivinde bulunan bir tablette ; Pithana M.Ö. 1850 tarihlerinde Kuşara kentinin kralıdır. <4>

lu'ya bağlayan yolların birbirine bağlaması ; Eukahaita - Çorum - Karissa (Alaca)'dır. Bu bölgeler Amasya Merkezini teşkil ediyordu.

İngiliz erkeolog Sir William; ömrünün üç yılını Eukait'da geçirmiş, 1888 yılında yayımladığı"Anadolu'nun Tarihçesi" isimli eserinde "Pimalisa" dan da söz eder ki ,burası bu günkü Gümüşhacı Köy' ü kasabasıdır. Bu de-.

virde Mecitözü'ne Avkat Hacıköyü denil mekte idi.

KUŞSARAY KÖYÜ'NE GENEL BAKIŞ

Kuşsaray'ı daha genişliğine işlemek için; Karahanlılar ve Saltuk Buğra'ya ve bu yönetimden kopan Karalu Aşiretini daha derinliğinde incelemek gereklidir. Bu Aşiretin son uzantısı Karaözü ve Kuşsaray'daki

<1> Evliya Çelebi Seyahatnamesi S.133-138
<2> İslâm Öncesi İnanç Motifleri S.174-175
<3> İslâm Öncesi İnanç Motifleri S.174-175
<4> Meydan Larousse Hitiler bölümü -Çorum 1997 .M.S.G.

Prof.Dr. Zübeyr Hamit KOŞAY'ın Kazı çalışması yaptığı Kayabaşı mıntıkasının genel görünüşü

son uzantıları olan Karahanlı yani Karaveli'lere bakmak gereklidir. Karaveli İsmail Kahyagiller (bu günkü deyimle Karahanlılar)'dır.

KARALU AŞİRETİ

Bu Aşiret Karaözü'nden geçen Kızılırmak üzerindeki köprünün yapımcısı Şahruk Bey 'i tanıyacağız. Bu tarihi daha ilerilere taşımaya çalışırsam; Kuşsaray sözcüğü üzerinde durmalıyız. Elazığ Baskil ve Keban Barajı civarında Kuşsaray isimli bir yerleşim bölgesine de rastladık. Bu kelimenin kökenine inersek: Kuşay Peygamberimizin beşinci derecedeki ceddi olan, Kabeyi ihya eden, Kuşayb'dır. Kuşayb şehir kuran bir kahraman olarak gösterilir. (Yakutmuncanasr Wüstefelt -III-) Annesinden soyunu öğrenen Kuşay, Mekke'ye giderek mühim bir mevki elde eder. (İbn-i Duyard) Kuşeyr kelimesini de açarsak; Güneye sarkan Türklerin, Arap dil ve kültüründen etkilendiğini görürüz. Karaözü'nden çıkıp; Boğazlayan, Sarıkaya, Zile-Merzifon, Kalburcu, Löşdiğin ve Kultak köylerinde görülmektedir. Kuşsaray Köyü'nün; bu günkü yerleşik düzene geçtiği yer; Güney Köyü'nün eğrek yeri olduğundan, buraya köyün yerleşmesine müsaade edilmemiştir. Bu günkü Sultan Nevruz dediğimiz semtteki kazılardan çıkartılan pöhrek kalıntıları buna tanıklık yapmaktadır.

Karaözünden gelip köye ilk kazmayı vuranlar, ilimiz tapu kayıtlarında (Sayfa no: 65) Soyadı Kanununun (1939'daki) çıkmadan önce lakapları şöyle sıralanmıştır:

1-Mollaoğlu Ali Kethüda,
2-Uzun Mustafa,
3-Deli Veli,
4-Köseoğlu,
5-Buçukoğlu,
6-Bıcıoğlu,
7-Karadervişoğlları,
8-Sanoğlu
9-Karavelioğlu
10-Osmanoğlu.

Yakın Tarihte Kuşsaray

Ardahanlılar; Yahut da Kerimoğulları ve Kubatlar, Beykent'in kurulduğu 1595 yıllarından, 18 yüzyıla kadar Rişvanlıların baskınına uğrarlar. Hanak Kazası Çimliçayır Köyünde, Kars'ın çevrelerinde ve Ardahan'da da görülen ilk Türkmenlerdir. İstanbul'un Beşiktaş'ından Çiçekli Köyüne, oradan da Çimliçayır'a, Malatya Hekimhan, Gökağaç'a geldiler. <1> Yazınbasak ve çevresinde kuyuculuk yani odun kömürcülüğü yaparlar, kışın da Urfa'ya kadar inerler. Rişvan Kürtlerinden birisini öldürdüklerinden kendilerinin cezalandırılacağını bildikleri için Anadolu'nun çeşitli yerlerine ve Çorum'un Kuşsaray, Gökçam, Höçüğünköyü, Alacahöyük ve Haydarın köyü gibi yerlere daha evvelden olduğu gibi en son 1745 yıllarında yerleşirler.

Şah Sadılı Ocağı

Sultan Reşat, Şah Sadılı Ocağı Dedesi olan Kangal kazası Yellice Köyü Alevilerinin bağlandığı Mahsuni'den yardım ister ve Rus - Osmanlı'lar arasında yapılan Tuylar Muharebesinde Çelebi Cemalettin de gönüllü asker toplar, bu askerler büyük yararlıklar gösterirler. <2>

1966 yılında girişimlerimle Prof. Dr. Zübeyr Hamit KOŞAY Kayabaşı denilen yerde, kazı yapmış Frikler'e ait eserler çıkartılmış, bu eserler bu gün Çorum Müzesinde sergilenmektedir. Türk Tarih Kurumu tarafından Belleten Dergisinde bu kazı bilgilerini yayımlamıştır.

<1>Prof. Dr. Mehmet ERÖZ

Not:

Değerli okurlar, Çorum 1997 çalışmasını yapan Mahmut Selim GÜRSEL, sanatının siyasetini kendi içinde bilimselliğiyle ermiş, şimdiye kadar yeri doldurulamayan Çorumlu Dergisi'nin ayarında, çağın tekniğinde uygulayarak büyük bir boşluğu dolduracağını yüreğimin derinliklerinde hissedişimi okurlarımla paylaşacağıma inanıyorum. Ömrünün nice yıllara uzamasını diler, en iyi günleri sizlere adarım.

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Aşağıdaki adreste yayınlanıyor

http://www.corumlu.com/
corumlu2000@gmail.com
corumlu2000@yahoo.com

Abone olun
Adres ve telefonunuz
e-mail adresiniz
hem dergide
hem web sayfamızda
yayınlayalım !

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU Jeomorfolog

Kapanan İskilip-Tosya Yolu Resimler : Çorum'un Sesi Gazetesi

İSKİLİP HEYELANI

Genel Bilgi:

Heyelan: Herhangi bir kaya ve toprak kütlesinin yer değiştirmesi veya göçmesi haline denilir.

Heyelan olayına, dağ göçmesi,yer göçümü,göçme,göçük,yer kayması gibi isimlerde verilmektedir. <1>

Heyelanlarda, yer değiştirmeyi ve göçmeyi hazırlayan nedenler arasında;kuvvetli eğim, yer çekimi,su ile doyma jeolojik yapı en önemli etkenlerdir.

Kuvvetli eğim: Eğimin çok fazla olduğu yerlerde heyelan olasılığı artar. Bazı,çok dik eğimlerin meydana gelmesine neden olarak heyelanların oluşmasını kolaylaştırır. Ayrıca, demiryolu ,kanal,maden ocaklarında ve kara yollarında yapılan kazılar arazinin dengesinin bozulmasına neden olur.

Yerçekimi: Yerçekimi kuvveti bütün heyelanlar için geçerli olan en önemli yardımcı etkendir. Rasyonel bir araştırma için en göze batan temel, yerçekimi kuvvetinin harekete sebep olan bütün kuvvetlerin kaynağı olduğu gerçeğidir.

Su İle Doyma: Hemen bütün heyelanlarda,bilhassa gevşek malzeme ile ilgili olanlarında su, heyelana yardımcı bir etkendir. Genel olarak heyelanlar bilhassa yağışlı,nemli mevsimlerde oluşurlar. Şiddetli veya devamlı yağmurlar,karların erimesi,kayaların ve örtü tabakaganlaşır. Diğer taraftan suyun ilavesi,kütlenin ağırlığını artırır. O halde su ile dolgunlaşma,sürtünmeyi azaltarak, bazı kayaların hamur haline gelerek ağırlığını artırarak heyelanların meydana gelmesinde büyük bir etken olur.

Heyelan nedeniyle oluşan set gölünün bir kısmı

Jeolojik Yapı: Tabakaların,jeolojik ve tektonik konumları ile heyelanlar arasında sıkı bir ilişki vardır. Tabakaların yamaç eğimine paralel olarak dal-

Hele,bu tabakaların arasında killi bir tabakanın bulunması çok önemlidir. Kar,yağmur veya yeraltı sızıntı sularının,yerin içine sızıp kil tabakasına ulaşması ile kaygan bir hal alan, killi tabaka üzerindeki kütleler,eğim ve yerçe kimi nedeniyle aşağılara doğru kayabilirler.

Netice olarak:Heyelanlar,yukarıda belirtilen nedenlerden biri veya birkaçının birlikte etkileşimiyle meydana gelirler. Heyelanlar, topografya da bazen çok önemli değişikliklere neden olurlar. Bu nedenle heyelanlar, jeomorfologlar tarafından dikkatle incelenip etütleri yapılır. <2>

Yurdumuzda,çok eskiden beri sık sık heyelanlar olmaktadır. Genellikle, çok yağışlı ve sellerin oluştuğu zamanlarda ,heyelanlar can ve mal kaybına neden olabilirler.

Türkiye'de en çok heyelanlara Karadeniz Bölgesinde rastlıyoruz. Çok engebeli, yüksek ve bol yağışlı olan bu bölgemizin, Batı Karadeniz Bölümünde geçtiğimiz Mayıs ayında seller ve heyelanlar birlikte oluşmuştur. Bir çok vatandaşımız hayatını kaybetmiş, yerleşim alanları ,yol ve köprüler,tarım alanları büyük zararlara uğramıştır.

Yazımıza konu olan İskilip'te de heyelanlar sık sık oluşmaktadır. Asarcık, Çavuşoğlu, Dağkıyısı,İbik,İkipınar,Sarıkavak,Seyircay ve Doğangir heyelanlı köylerdir.

En son meydana gelen heyelan, İskilip İlçe Merkezinin 4 km. kuzeybatısındaki, Kaymakampınarı denilen mevkidedir. Burada kuzeybatıdan,güneydoğuya doğru ve İskilip içerisinden geçen Meydan Deresi akmaktadır. Bu dere kaynağını Sakarözü Dağından alır. Kıvrılarak İskilip'e yaklaşırken, dar ve bir vadide akar. Vadi yamacının batısından İskilip-Tosya karayolu geçer.

Heyelan bölgesinin jeolojik yapısında;mezozoik yaştaki ofiolitik seri en önemli yeri tutar. Ayrıca , kireçtaşı,marno kalker ve kil de görülmektedir. Son İskilip heyelanı da çok yavaş oluşan heyelanlara bir örnektir. Nisan ayı ortalarında başlamış 30-31 Mayıs 1998 günü tam gece yarısı sona ermiştir. Başlangıç ve bitimi arasında 45 günlük bir süre vardır.

Heyelanın kopma,sökülme yeri Meydan Deresi vadisinin batı yamacında yükselen Akyol Tepesidir. Bu tepe,kuzey ve güneyta rafından ,küçük vadilerle yarılmıştır. Akyol Tepe bir burun şeklinde meydan deresine doğru,çok eğimli bir şekilde alçalmakta ve dere yatağından da İskilip-Tosya karayolu geç-

1998 Nisan ve Mayıs aylarında düşen yağışlar, son yılların ortalamalarından çok yüksektir. Buradaki fazla eğim,çok fazla yağış nedeni ile Akyol Tepede küçük çatlaklar oluşmuştur. Çatlakların eni 20-30 santimi bulmuştur. Bu ralardan derine dalan yağmur suları ve tepe içindeki sızıntı suları tabanda birleşmiştir. Alttaki kil tabakasına ulaşan sular zamanla mevcut tabakaları su ile doyurmuştur. Adeta bir hamur haline gelen kütleyi alt tarafındaki kuşak şeklinde olan kil tabakası,yer çekimi etkisiyle kaydırmaya başlamıştır. Heyelan sökülme yerinden doğuya doğru yavaş yavaş kayarak,Meydan Deresini ve içerisinden geçen karayolunu,Kaymakampınarı mevkiinde kapatmıştır. Kopan, kayan ve biriken kütlenin hacmi yaklaşık 400.000 m^3 civarındadır.

Heyelan sona erince,Meydan Deresinde akan sular,35 metre yüksekliğinde,70 metre uzunluğunda ve 10 metre genişliğinde birikme alanı gerisinde toplanmaya başlamıştır. Böylece dere içerisinde yaklaşık 500.000 ton suyun bulunduğu bir heyelan gölü oluşmuştur.

Heyelan gölünün kot seviyesi,İskilip İlçesine göre 100 -150 metre daha yüksektir. Bu nedenle setin gerisinde biriken su, İskilip için sel afeti doğurabilecekti.

Heyelanı önceden gözlem altında tutan ve heyelan bittikten sonraki oluşan göldeki suyun,İskilip için çok tehlikeli olduğunu sezen Belediye Başkanı, seddi doğu ucundan derin bir kanalla belediyenin imkanları ile yarmış,ayrıca ilçede bir panik olmaması için,olası bir sele karşı vatandaşları uyarmıştır.

Netice: **a)** İsmi geçen derenin önünü tıkayan, heyelan enkazının derhal kaldırılması gerekir. Çünkü,içinde bulunulan mevsim nedeniyle yeniden gelebilecek sel, mevcut göldeki suya ekleneceğinden, hamur halinde bulunan seddi yıkabilir. **b)** Geçici olarak açılan servis yolu, halen heyelanın tehdidi altındadır. Yeni bir yağış ve kayma servis yolunu da kapatabilir. **c)** Türkiye'nin kazma-kürekle yapılan ilk karayollarından olan İskilip - Tosya karayolunu,yeni güzergaha almak gerekir.Üstelik , Tosya'dan geçen kuzey yolu (ipek yolu) İskilip ve Çorum İli için büyük bir potansiyele sahiptir. Çorum İlinin, İskilip ve Osmancık kara yolu bağlantılarının iyileştirilmesi,ağır vasıta ve otobüslerin kuzey yolunu kullanmalarını da sağlayacaktır. **e)** Doğal bitki örtüsünün mutlaka korunması ve çeşitli nedenlerle çıplak hale getirilmiş alan-

Abdulkadir OZULU

MANİ KÜLTÜRÜMÜZ *"Şu Çorumlu "*

Manilerimiz Türk halk şiirinin en yaygın türüdür. Manilerimizin İslâm öncesi sözlü edebiyatımızdaki koşuklara dayanan bir tarihçesi vardır.

Kafiye düzeni genellikle "a a b a " tarzındadır. Çoğunlukla aşk ve özleyiş temalarını işler. Ezgi ile okumak üzere çoğu yedi heceli ve dört dizeden oluşur. Birinci ikinci ve dördüncü dizeler birbirleriyle kafiyeli üçüncü

Anadolu da kızlar ve kadınlar arasında mani söylemek yakın zamanlara kadar yaygın bir gelenekti. Redifli,ayaklı manilerimiz de çoktur.

Maniler anonimdir. Bunlarda tabiat ve aşk konuları karışık olarak işlenmektedir, Çok kere birinci ve ikinci dizeler sözü hazırlayan küçük tablolar şeklindedir ; asıl söylenmek istenen söz ve verilmek istenen mesaj duygu derinliği üçüncü ve dördüncü dizelerdedir.

Bundan elli yıl önce çocukluğumun geçtiği mahallede komşu kadınların birbirlerini ziyaretlerinde, birlikte iş görürken;yufka yapmada,bağ kaynatmasında,erişte keserlerken , çamaşır yıkarken, tezek yaparken karşılıklı maniler okuduklarını gördüm.

Ezberinde çok manisi olanlara ve kendisi mani düzebilen kadın ve kızlara "mani kuyus - mani kutusu "dediklerini duydum. Mani söyleme geleneği sadece kadın ve kızlara mahsus bir gelenek değildir. Erkeklerde zevkle mani söyleyebilir, yaratabilirler. Dil zenginliği ve şiir yeteneği az çok olan her insan mani söyleyebilir.

Anadilimiz Türkçe'nin güzelliğini manilerle tanımak,duymak ve duyurmak geleneği halkımızın zevk ve zekalarının ortak kültür ürünü olarak yüzyıllar boyu süregelmiştir. Mani söyleme geleneğimizin günümüzde yaşatılmaması dilimiz ve halk kültürümüz yönünden büyük bir kayıptır.

gözükür. Halkımızın günlük yaşamında yer bulan övgüler,sevgiler,yergiler ve bitmez tükenmez hoş görü örnekleri dört küçük dize içine sığdırılarak manilerimizde sergilenmiştir.Manilerimiz başlığı konulmamış altlarına imza atılmamış hepimizin malı olan ortak manzumelerdir.

Çorum'da hemen hemen kütüphaneciliğin sembolü olmuş olan rahmetli Eşref Ertekin' in "Çorumda Derlenen Maniler" adlı eserinden seçtiğim içinde Çorum kelimesi bulunan manilerimizi bir araya getirdim. Unutulmaya yüztutan bu güzel geleneği hatıralar-da ve hafızalarda yenile-

Ak üzümden ak olmaz
Kara üzüm bağ olmaz
Çorum'da yar sevenin

Ak iğnenin boladı
Dülbendin kim doladı
Şu Çorum'un içinde

Almayı dilimledim
Nolduğum bilemedim
Şu Çorum'un içinde

Armudu dilemedim
Nolduğum bilemedim
Şu Çorum'un içinde

Ay doğar ayazlanır
Gün doğar beyazlanır
Şu Çorum'un kızları

Bahçelerde al erik
Dallarını eğerik
Bize derler Çorumlu

Eller Fincara kurban
Kollar mercana kurban
Şu Çorum'un içinde

Fındığı iç eyledim
Sılayı göç eyledim
Şu Çorum'un içinde

Gergefin nakışları
Çıkamam yokuşları
Yarime selam edin

İncecik iğnemisin
Mülayim sürmemisin
Bir acaip kokun var

Karadut dalın eğmiş
Eğmişte yere değmiş
Şu Çorum'un içinde

Kalenin ardı bostan
Nasılsın arapistan
Şu Çorum'un kızları

Kaya kayaya beklik
Kayanın ardı keklik
Şu Çorum'un kızları

Konaktan sesin aldım
Eğildim fesin aldım
Şu Çorum'un içinde

Mavilim herk içinde
Bağlı şalvar kıçında
Ben birini seviyom

Sabah oldu uyan yar
El sözüne uyan yar
Şu Çorum'un içinde

Şu yazının kazları
Sürmelidir gözleri
Hiç kaydeyi bozmazlar

Şu Çorum'un düzleri
Başsız gezer kızları
Güzele baka baka

Şu derede kirazlar
Niçin meyve vermezler
Şu Çorumum kızları
Hiç içeri girmezler

Şen olsun Çorum düzü
Helak eyledi bizi
El ermez gözüm görmez

KAYNAK :

Mani metinleri Eşref ERTEKİN'in "Çorum'da Derlenen Maniler" isimli kitabından

M.Şakir ÇIPLAK
NEREDE DURABİLİRİZ

Hareketli bir dünyada adetâ koşarak yaşıyoruz. Durup dinlenmeye, oturup düşünmeye vakit yok gibi. Düşünmeye vakit bulma "ALLAH KORUSUN" en kötü sonuç. Sizin yerinize başkaları düşünmeye başladı mı siz de başkalarının düşündüğü davranışları yapmaya başlarsınız. Bu

Bu yazıda duracak noktayı düşünmeye zaman aşımak açısından ele alacağım.Şehrimizde hemen herkezin bir aracı bir otomobili var, fakat bu aracı gerek geceleyin,gerekse gündüz koyabileceği sabit bir yeri yok. Daha doğrusu aracımızı sabit ve güvenli bir yere bırakma alışkanlığı ve kültürü yok. Nerede boş bir yer varsa hemen oracığa park ediveriyoruz. Hızlı gelişme süreci içinde insanlara ev, konut düşünülürken araçların konulacağı yerler düşünülmemiş. Sonradan alınan tedbirler ise köklü çözümün uzayacağını gösteriyor.

Aracınız sizin gelirinizin önemli bir bölümü belki yatırımınız. En düşük model bir aracın değeri bile bugünün fiyatları ile milyar ile ifade edilmektedir. Ama siz akşam evinize çekilince ya da gündüz işinize dalınca aracınızı sokağın bir yerine bırakıyorsunuz. Milyarlarca lira değerindeki aracınızın karın yağmurun, soğuğun sıcağın isin pasın altında hiç bir güvenlik önlemi almaksızın adeta terkediliyor.

İşin ekonomik ve tasarruf boyutu aracınızı düşünmenizi gerektiriyor. Çünkü mekanik bir araç olan motorlu taşıtınızın bakımı ve korunması kullanımından daha önemlidir. Trafik kazalarının çoğunun araçların bakım eksikliğinden meydana geldiği muhakkaktır. Güdüz iş yerinin gece evinizin bulunduğu sokağın bir kenarına terkettiğiniz aracınızın yakın bakımı ile gerçekten ilgilenebiliyor musunu ? Kapalı otoparkı olmayan şehrin,semtin, mahallenin hatta apartmanların ve ailelerin hem ekonomisi hem aracı risk altındadır.

Aracı otogara bırakmak bir kültür işi. Şehrin kı merkezde olmasına rağmen dolmuyor. Kültür Sitesinin altına hiç kimse araç bırakmıyor, yeni yapılan İnönü otoparkı da bitmek üzere. Gündüz iş yerine aracı ile gelenler buraları gereği gibi kullanabilse en önemli caddelerimiz insanların, yayaların yürümesine ve akan trafiğin işlemesine engel olmazdı.

Otoparklı apartmanların yapımı son zamanlarda teşvik edilmeye başlamıştır. Bu teşfikin zorunlu hale getirilmesi kaçınılmaz olacaktır. Tek katlı bir ev bile yapacak olsa aracını koyacak bir mekânı da düşünecek projeler üretilerek şehrin yapılaşması sağlanmalıdır. Çünkü bunca Milli Servetin sokak ortasında heba olmasına göz yumulması kadar acı bir ihmâl edil memesi gereken bir konu düşünemiyorum. Bu memleketimiz için önemli, şehrimiz için hayati öneme haiz,insanımızın malına sahip çıkmasını öğrenmesinin kültürünü kazanmak açısından önemli.

Duracağımız yeri bilmek bakımından önem-

Metin DEMİRCİ

ŞİİRDEN NE ANLAŞILIYOR, NE ANLAŞILMALIDIR.

Bana göre şiir dilsel bir yapma ve yaratma olayıdır. Bunu yaratılmışlar içinden ancak insan yapmaktadır. Diğer canlılar için bu durum söz konusu değildir. Çünkü her canlının "yoku" yoktur. Arı bal yapar. Koyun süt yapar. Elma ağacı elma....

İnsan yapar yaratır. Çünkü Allah insanı yaratırken ona kendisinden bir ruh üflemiştir. İşte zattan gelen bu ruh onu böyle işlere sevk etmektedir. İnsanını böyle işlere yönelmesi suç değil aksine fitratının gereğidir. Halifenin halifeliğini yapabilmesi için böyle imkanlara sahip olması zorunludur. Halife yaratanın temsilcisidir. Sahibini çağrıştırır. anı bozup yeni bir biçime Dönüştüremeyen, kendine görelik bir şeyi olmayanın yaratan, yaşatan, öldüren, yüce bir varlığın halifesi olması düşünülemez.Böylesi bir şeyler yapma ve yaratma çabası yüce yaratıcının ayetlerindendir.

Öyle ki biz Allah'ın yaptığı ve yarattığıyla yetinmeyiz. Biz her şeyi bozup kendimize göre yeniden yaratmayı severiz. Biz bunu yaratılışımızın gereği darak yaparız. Hem üzümü üzüm olarak yeriz , hem de üzümü pekmez yapıp yemeyi severiz.....

Bu iş pek çok sahada olduğu gibi edebiyat sahasında da aynıdır.Hikâyecinin romancının der-

ya koymak ise şairin derdi de yeni anlamlar yeni ifadeler yakalamaktır. Hikâyeci ve romancının kafasında dolanıp duran karakter ve olayların karşılığı şairde anlam ve sözcüklerdir. Ressamın zihninde ise bu iş renklerle altüst durumlar arz eder.

Kısacası şair dilin kendisiyle uğraşır. Onun işi yeni anlamlar bulmak, anlamları uygun kelime ve cümlelere yükleyip sabitlemektir. Biz bu olayın gerçekleşmiş haline şiir diyoruz . Yani şiir salt anlam ve ifadedir.

Şiir nesirden farklı bir yapıdır. Nesirde anlamın buharlaşması söz konusu ise şiirde anlamın yoğunlaşması söz konusudur. Şiirde "isimleme" esastır, nesirde resimleme. Şiir mana üretir,nesir mana tüketir.

İşte kıyısından köşesinden kısaca izah etmeye çalıştığım bu özelliklerinden dolayı şiir , hem dilin zenginleşmesine hem de bir anlamın üretimine doğrudan etkili bir sebeptir. Gerçek şiir yeni ve zengin bir anlam olduğu kadar,parçalanıp başka anlamlara analık yapabilecek bir ifadedir. Dolayısıyla şiir yeni düşüncelerin,yeni bakış tarzlarının ortaya çıkışıdır.

Şiir okumak demek onu çözmek demektir ki ,çözmek onu kuruluş üslubunu yakalamaktan geçer . Hakkıyla şiir okuyanlar ise yeni anlamlara doğru yol alırlar derken ; onlar da başlarlar şiire. Böylece dilin zenginleşmesi olayı gerçekleşir.

Ayrıca şiir olayları çabuk ve özden kavramayı sağlar. Çünkü şiir pek çok anLamın ifadelenmiş şeklidir. Dahası şiir

yapmakla uğraşanlar diğer işlerinde dahi,daha yaratıcı olurlar.

Yine diyebiliriz ki şiirle uğraşanlar,pek çok bilgi elde etme imkânına da sahip olurlar. Çünkü şair,fikri harç olarak kullanır.

Velhasıl şiir bana göre bu söylediklerimdir ya da söyleyemediklerimdir

SEVGİLİ DİLİMİZ

Metin DEMİRCİ

Kimi Ak□am kýrmýzý
Kimi ak□am ince
Kimi ak□am dalga dalga dinamit
Kimi ak□am fitil fitil su

Kimi ak□am gözümde mavi
Kimi ak□am aya□ýnda ýslak
Kimi ak□am delirtir biri bu deliyi
Kaypak sevgiyi gaddar sevgiliyi

Gülce gülünce o
Sevince sevilince o
Hep su o,hep su o,hep su o
Hep sudan sermaye o
Tek o,çift o,çok o
A□k o,a□kým o,a□kýmýz o
Hep su ,hep su ,hep su o
Hep suskunlar diyarý hep su o
Hep uyuyan güzel hep uyuyan su o
Bir esimlik suküt o
Bir esimlik rüz□ar o
Kristal çiçek o
Kristal bahar o

Kimi ak□am kýrmýzý
Kimi ak□am ince
Kimi ak□am dalga dalga dinamit
Kimi ak□am fitil fitil su

Kimi ak□am gözümde mavi
Kimi ak□am aya□ýmda ýslak
Kimi ak□am delirtir biri bu deliyi
Kaypak sevgiyi gaddar sevgiliyi

Muzaffer GÜNDOĞAR

GURBETÇİ

Ayda bir mektubu gelirdi babamın
Beklenen bir muştu gibi
İzmir-Karşıyaka damgalı
Madamın Han adresli

Satırlarda canlanan
O kavruk yüzü
Gülümserdi hüzünlü bir sevgiyle
Çalışıyorum,sağlıklıyım der
Gizlerdi duygularını
Bilirdik ki; o da bizi özler,
Sanki biraz daha dayanın
Sabredin derdi.

Para da gönderirdi
Arada bir
Borçlar ve ihtiyaçlar için.
Yedi kişilik horantasına

Ama yeter miydi bunlar
Tutar mıydı onun yerini
Doldura bilir miydi
İçimizdeki boşluğunu
Dolduramazdı kuşkusuz
Sevgimizin ve özlemlerimizin
Gerisindeydi her şey

Gönül isterdi ki;
Kendisi gelmeli,
Evimiz şenlenerek
Ama gelemezdi
Onsuzluk
Bir süre daha çilemizdi
Toprak damlı evimizde

Borçlar batağında
Gurbet bukağıydı ayağında
Ekonomik açmazlardı
Onu alıp götüren
İklimler ötesine

Yokluğu büyütürdü özlemimizi
Aradaki dağlar gibi
Kim bilir
Kaç bahara onsuz ulaşacak
Kaç kışı onsuz yaşayacaktık
Yokluğunda üşüyerek

Sonuçta da
Aylar aylara uzanacak
Yıllar yıllara dolanacaktı
Katmerlenirken özlemlerimiz
Güneş tam dokuz yüz kez doğup
Dokuz yüz kez batacaktı
O dönünceye değin

Günlerden bir gün
Gurbet prangasını kırıp
Döndüğündeyse ben
Köy okulunu bitirmiş
Kentte okuyor olacaktım
Orta birinci sınıfta

Gurbetçi babanın
Gurbetçi oğluydum artık
Kentin varoşlarında
Yumruk yaşımda
Öğrenciydim bundan böyle
İsteği doğrultusunda

Okuyup adam olmak
Bir baltaya sap olmak

Bir Kaynaktan Alıntı İstatistiki bilgi

TEZKMERE-İ MAKAMAT
ALİ İZZET

ÇORUM'DA YATAN
MEŞHUR YATIRLAR
TEZKERE-İ MAKAMAT
ALİ İZZET
1997

1255 tarihinde Çorum hakkında istatistik bilgiler

44 Mahalle
3554 Müslüman evi ***Hane-i müslüm***
7455 Müslüman erkek ***Zükur-u müslüm***
7753 Müslüman kadınlar
İnas-ı müslüm
119 Müslüman olmayan ev
Hane-i gayrimüslüm
265 Müslüman olmayan erkek
Zükur-u gayri müslüm
178 Müslüman olmıyan kadınlar
inas-ı gayrimüslüm
23 Minareli Camii
3 Minaresiz camii
21 Mescid
10 Medrese
2 Nakşibendi dergahı
Dergah-ı nakşi
1 Mevlevi dergahı
Dergah-ı mevlevi
1 Rifai dergahı
Dergah-ı Rüfai
1100 Dükkan
14 Müslüman mezarlığı
Makabir müslimin kasaba civarında
1 Musalla
7 Şadırvan
10 İlkokul ***Hayrat-ı ahali mekteb-i sıbyan***
2 Su bölüştürülen yar -Kümbet
su mukassemi
135 Çeşme
2 Kütüphane
6 Han
3 Çifte hamam
1 Orta Mektep ***Mekteb-i rüştiye***
1 Namazğah ***Musalla-ı hümayun***
1 Cephane ***Cebe hane***
1 Askeri depo ***Deboy askeri***
1 Hükümet konağı
1 Belediye dairesi
1 Telgrafhane
1 Kale ***Kale-i hakani***
1 Kıraathane
119 Köy idaresi ***Kari idari***
15353 Köyde yaşayan erkekler
Zükur-u kari
12271 Köyde yaşayan kadınlar
İnas-ı kari
7 Camii(Köylerde)
7 Minareli Camii(Köylerde)
23 Mescid (Köylerde)
31 Minaresiz mescid(Köylerde)
1 Kilise
2 Gayrimüslüm mezarlığı
Makabir gayrimüslüm

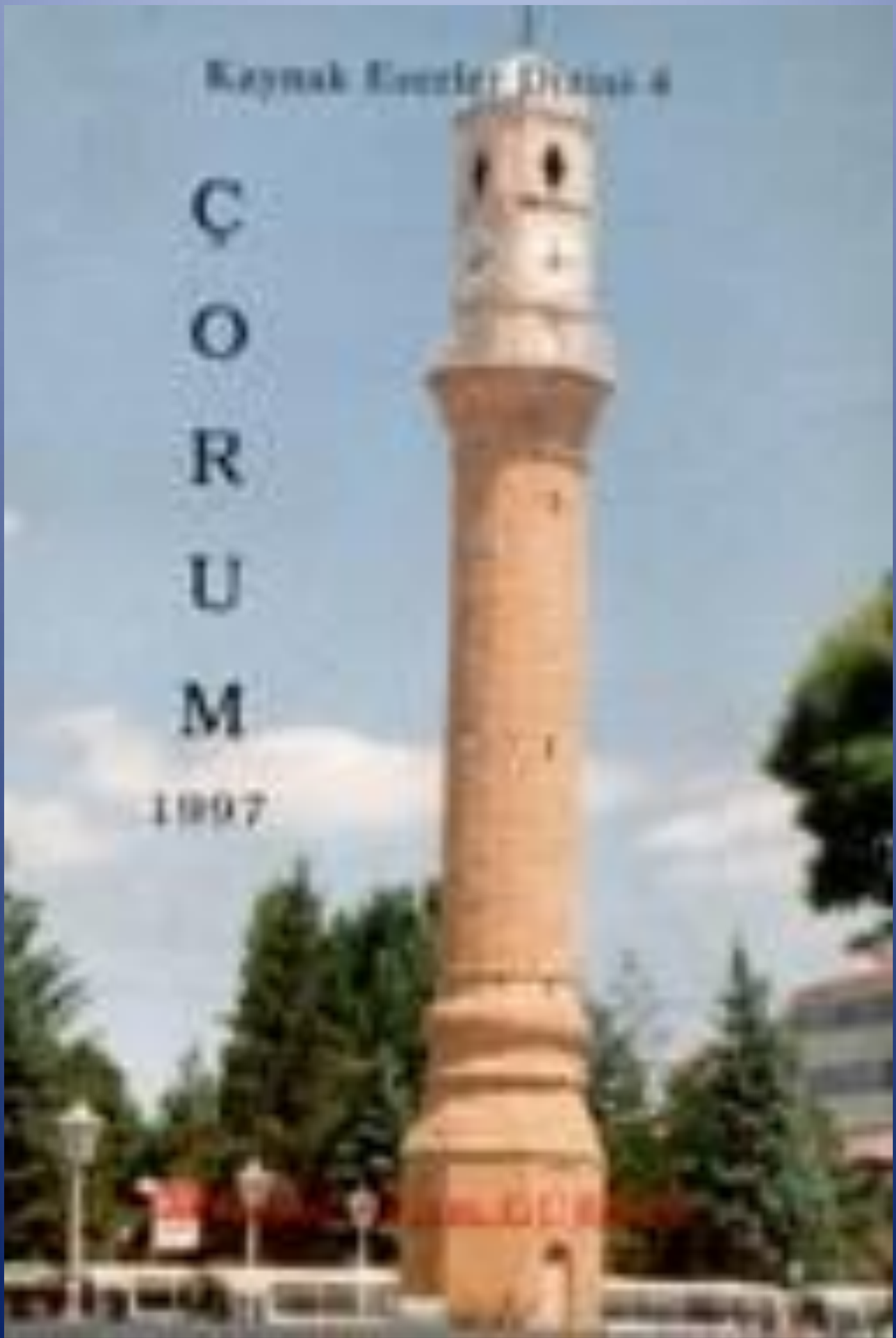
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 2

ÇORUMLU 2000

Yıl : 1 AĞUSTOS 1998 Sayı : 2

ISSN 1301-99945

Gürsel YAYIN EVİ

ISSN 1301 - 99945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :1 Ağustos 1998 Sayı :2

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYNEVİ

İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
Tel. 0-364-213 77 28

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayýnevi

Bu Sayıda:

Recep CAMCI
M.Şakir ÇIPLAK
Metin DEMİRCİ
Erol DUYGUN
Hakkı Bülhan ERTEKİN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M.Selim GÜRSEL
Sadi LEBLEBİCİ
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Salim SAVCI
Memduh TULUK
Cuma TÜRKMEN
Ümit UZEL
Erman YILDIRIM

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

FİYATI KDV.Dahil 500.000 TL.dir.

Teşekkürler

ÇORUMLU 2000 'i

Tanıyanlara ve tanıtanlara

Yorucu bir çalışmanın ardından elinize geçen bu ikinci sayıda yayınevi sahibi ve Mesul Müdürü olarak,her türlü katkıda bulunanlara ve bu dergiyi okuyarak bize katkıda bulunanlara teşekkür ederim.

Birinci sayıda belirtilen yayım ayından sonra derginin çıkması , elde olmayan bir çok sebeplerin bir araya gelmesinden dolayıdır. Bunları sıralarsak ; yazı veren arkadaşlarımın bazılarının yazılarını oldukça geciktirmeleri , dergiye biraz finans sağlamak amacı ile reklam almak için yanlız dolaşmam, dizgide bilgisayarın arızası ve en son olarak da çalıştığım matbaanın basımı bir kaç gün geciktirmesi olarak sayabilirim. Ayrıca; 5680 Sayılı Basın Kanununun 9-10- ve 12.Maddesi gereğini yerine getirme çalışmalarının tarafımdan yapılarak derginin dağıtımı için müsaade alınması ve 5681 Sayılı Matbaalar Kanununu 4. Maddesinde belirtilen işlemlerin yapılması ile dergi malesef elinize ancak Ağustos ayının içinde elinize geçmiştir.

Dergimizin tanıtımını sade bir törenle Protokol,Basın ve eş dostla yapmaya çalıştık. Zannedersem oldukça da başarılı olduk. Bu tanıtımı bütün okurlarımla paylaşmak istedim. Tanıtımda çektiğimiz resimleri orta sayfada yayınlıyorum. Sizlerinde bu tanıtımda olduğunuzu hissetmenizi ve bu toplantıda bulunduğunuzu his ettiğimi bildirmekten gurur duyuyorum.

Rabbim erdirirse bir yıl sonra da böyle mütevazı bir toplantı ile Çorumlu 2000'i 1. yaş gününü okurlarımızla kutlarız.

Saygılarımla.

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkda bulunanlara

Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder

SİZE !

Bu günlerde ya ben çok alıngan oldum, ya da bana söylenenlerden yanlış anlamlar ve manalar çıkartıyorum.

Bazı söylenenlere,söylenmek istenen şeylere,kırılıyorum. Bilirsiniz Nasrettin Hoca' nın kendi eşeğinin kuyruğunu kesme hikayesi vardır .Kimi kısa, kimi uzun olmuş der. Der , ya. Yine derler bilirsiniz ; insanın ağzı çuval değil ki büzesin. Diyenler tercübeleri ışığı altında ne kadar doğru söylemişler. Bizde bazı nazımızın geçtiği umduğumuz arkadaşlarıma gerekeni söyleyerek geçiştirmeye çalışsam da , hiç ummadığım arkadaşlarda bazı beklentiler içine giriveriyorlar. Girivermeleri bir tarafa, hani son günlerde Tv'de bir reklamda " Ağızı olan konuşuyor" diyor ya bir şöför rolündeki oyuncu. Kimi ne gerek vardı bu kadar lüks kağıt ve renkli resimlere diyor, kimi arkadaş öküzün altında buzağı arayarak,renk ayrımına,mizanpajına bahaneler buluyor ise de ben bildiğimden dönemiyorum. Ustamın adı Hıdır , elimden gelen budur. Bir derginin mizampajını acaba bu sözü söyleyen arkadaşım bir grafikere ne kadar ücretle ve ne kadar zamanda yaptırıldığını biliyormu diye soramıyorum. Birkaç arkadaş bir yayın kurulu kurulmasını istiyor, ne güzel bir öneri tabii ben de istiyorum, fakat kendi yazısını okumak için yayınevine bile gelmeye vakit bulamıyor olmasına karşın acaba, yayın kuruluna katılınca dergiye yayımlanması için gelen bütün yazıların okunması için vakit bulabilecek mi ? Bilemiyorum. Her halde onlar da bu soru-nun cevabını bilemeyecektir.

Ben bu yola çıkarken birinci sayıda söylediğim gibi,önce Rabbime,sonra Çorum lu hemşehrilerime güvendiğimi söylemiştim. Rabbimin izni ile 1. Sayıyı bastırdım ve ikinci sayıyı görüşünüze sunuyorum.

Bende bulunan hemşehrilerimizin adres sayıları oldukça çoğaldı. Fakat ! ... Belimi büken posta ücreti. Şehir içi ve Türkiye geneli 150.000 Tl. hem de basılı evrak fiyatı bu. Ya Avrupa için ve Kıtalar arası istenilen posta ücretini ne ben söyleyeyim ne de siz sorun. (Tabii ki merak eden okurlarım elinde bulunan dergimizi postahaneden tartıraülke.)Bu ay ki dergi gönderme kontenjanım 75 dergiyi posta göndermek gücünü gösterebildim. **Elime pul parası geçtikçe göndermeye devam edeceğim.** İnşallah 3'üncü sayıyı çıkartabilirsem kesin gönderdiğim dergi rakamını sizlere bildiririm.

Sızlanmakla başınızı ağrıttım . Dert yanmanın acizliğin bir eseri olduğunu biliyorum, biliyorum amma derdimi sizlere dökmekle biraz rahatladığımı hissediyorum. Be-nim bu durumumu kitap ve dergi hazırlayıp dağıtımını yapan okurlarım anlayabilir. Hani ne derler, "Bekara karı boşamak kolaydır " denilen bir deyimimiz var. Diyen ne güzel demiş.

Yakınmalarıma karşın, beni onura eden hemşehrilerim de oldukça fazla. Bu sayıda yazar kadromuza girmesi için istirham ettiğim bir büyüğüm ve ilimiz basınını takip eden hemşehrilerimin bildiği yazılı basından davetimize katılan Hakimiyet ile Merhaba Gazeteleri ve Hilal Tv'ye buradan teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.(Bütün kuruluşlar davet edilmişti) Davetimize icabet etme nezaketini gösteren tüm yazar ve dostlarıma da hürmetlerimi bildiririm.

İsviçre'de yeni kuruluş aşamasında bulunan ve çalışmalarımı görerek destek sözü veren dergimizden 50 adet satın alarak İsviçre'de bulunan Çorumlulara dağıtmak üzere kendi arabasıyla götüren Sayın Hemşehrimiz Haşim BOZOK'a dergimde başarılar dilemek istiyorum. O da zor bir işin başlangıcında. Bakalım hemşehrilerimiz onun ne ve niçin bu zorluğa katlandığını anlamaya çalışacaklarmı ? Siz okurlarımın da ilgilenenleri olursa diyerek adresini ve INTERNET adresini veriyorum : Çorumlular Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği İsviçre Yönetim Kurulu Başkanı **Haşim BOZOK** Rigistr. 165 6340 Baar İSVİÇRE Tel Ev:041-760 26 35 Tel (GSM) 079- 204 93 47 Fax: 041-740 29 35 INTERNET adresi: mailman @ zugernet.ch. Bence;hepimiz bir Çorumlu olarak bu derneği desteklememiz gereklidir diyorum. Ufacık yardımlar bu derneğin çatısı altında toplanarak tekrar ÇORUM için döneceğine adım gibi inanıyorum. İleride ki sayımızda nasip olursa bu derneğin tüzüğünün önemli kısımlarını sizlere aktarmaya

TEKKELİHOCAOĞLU Hasan Eşref ERTEKİN (R.1308 M.1892-1979) (Eşref Hoca)

Hakkı Bülhan ERTEKİN

7-8 Hasan Paşa Kütüphanesi Hafız-ı Kütübü,Çorum Devlet Kütüphanesi Memuru ve el yazması kitaplar uzmanı,folklor ve dil araştırmacısı ve imamdır. "Eşref Hoca" namıyla mâruftur. Rumi 1308 Miladi 1892 yılında Çorum'da doğdu. Baba tarafından Çorum Müftülerinden İbrahim Halil Efendi ve büyük anne tarafından büyük alim Yusuf-u Bahri hazretlerinin torunudur. Babası ; Çorum Ulu Camii'nde Halka ders vermekle görevli İbrahim Hakkı Efendi, annesi; Kuyular ailesinden Ayşe hanımdır. Babası genç yaşında öldüğünde, Eşref Hoca 14 yaşında idi. İsmail Refet, Mehmet Saadettin, Ahmet Cevdet ve Mustafa Fehmi isimli küçük kardeşleriyle yetim kaldılar. Mahalle büyükleri ve eşraftan İstanbulluoğlu Sadık efendinin gözetiminde, maddi ve manevi yardımları ile büyüdüler. İstiklal Savaşından sonra da;Eş-ref hoca Sadık efendinin Şükrüye isimli kızı ile İ.Refet Emine ve A.Cevdet isimleri karde şi de,Şefika isimli kızı ile evlendiler.

1915 yılında, Medrese tahsilini Yarıda bırakarak Askere alındı ve 1 . Cihan Harbine katıldı. Diyarbakır Askeri hastanesinde ve daha sonra İstanbul'da görevini yaptı. 1919 yılında Çorum'a avdet Etti. Bu savaş nedeniyle tahsilleri yarıda kalanlar için bir heyet huzurunda imtihana katıldı ve başarı sağladı. Aynı mahiyette Sungurlu'da kurulan heyet huzurunda ikinci sınavını vermiş ve başarı belgesi almıştır.Bu belgeler;1970 yılından sonra Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi Başkanlığı tarafından edililmiş ve Memuriyet intibakı bu belge üzerinden yapılmıştır. 1919 yılında, bu imtihan sonuç belgelerine istinaden , Çorum Sağrıcı mahallesi camii İmamlığına tayin edilmiş ve aynı zamanda da 7-8 Hasan Paşa Kütüphanesi Hafız-ı Kütüp'lüğü de verilmiştir. Camii İmamları muaf tutulduğundan İstiklâl Savaşına alınmamıştır. Cihan Savaşına katılan ve terhis olmadan İstiklâl Savaşına devam eden ve 9 yıl savaşlarda kalan kardeşi İ.Refet ile İstiklâl Savaşı için askere alınan küçük kardeşlerini bir baba gibi gözetmiş ve Onlar için hiçbir fedakarlıktan kaçınmamıştır. İmamlık ve Hafız-ı Kütüp'lük görevlerini yürütürken, Müderris Kürt Hacı Mustafa efen dinin derslerine katılarak Arabi ilmini ilerletmiştir.

Cumhuriyetin İlanından sonra; 1923 yılında çıkarılan Tevhit-i Tedrisat Kanunu gereğince , Çorum'da mevcut Hacı Hasan Paşa,Hacı Ahmet-i Feyzi ve Süleyman Feyzi kütüphanelerin birleştirilerek Devlet Kütüphanesinin kurulmasıyla bu kütüphaneye Memur olarak atanmıştır.

Çorum'un öz malı olan " El Yazması" çok değerli kitapların büyük illere götürülmesi endişesi ile bir hey'et kurularak inşasına 1923 yılında başlanılarak 1925 yılında tamamlanan,saat kulesi karşısındaki, bu günümüzde Belediye binası olan Kütüphane binası yaptırılmıştır . Bütün kitaplar bu binada muhafaza altına alınmıştır. Kütüphane binası yapımı,kitapları tasnif ve kayda geçirilmesi, envanterinin çıkartılması,diğer illerde vu-ku bulan kayıp ve zayiatlar gibi olaylar mey-dan verilmemesi vb. işlemlerde Eşref

1919 - 1957 yılları arasında bir fiil Hafız-ı Kütüp ve Kütüphane Memuru olarak (39) yıl kültür hizmeti vermiştir. 1957 yılında doktorların kitap tozlarından kaynaklandığını ifade ettikleri sağlık sorununa düçar olmuş ve Milli Eğitim Bakanlığı İstanbul Valide Bağı Hastanesinde tedavi altına alınmıştır. Sekiz aylık tedavi sonunda sağlığına kavuşmuş ve yaş haddinden emekliye ayrılmıştır. Emeklilikten sonra bakanlık (E) cetvelinden adına kadro tahsis etmiş ve aynı kütüphanede "Uzman Kütüphaneci" unvanı ile görevlendirilmiştir. Bu görevi de 1970 yılına kadar sürdürmüş ve kültür hizmetinde (51) yıl görev yapmıştır. Bu ek görev süresinde ; "El Yazması" değerli kitapların Arap harfli Arapça,Farsça ve Osmanlıca eserlerin tespit fişlerini hazırlamıştır. Bu hizmeti genç kütüphanecilere kılavuz,ileride yapılacak kataloglama işlemlerine temel olmuştur. Ölüm tarihi olan 1979 yılına kadar kütüphane ile ilgisini kesmemiş,eski eserler konusunda büyük yardımları olmuştur.

Halk Evleri tarafından neşrolunan ve 61 sayı olarak çıkarılan "Çorumlu Dergisi"ndeki folklor çalışmaları ve yayınları da taktirle karşılanmaktadır. Ayrıca ; Türk Dil Kurumu için , Çorum'da halk arasında kullanılan sözcüklerden oluşan (3000) den fazla " Dil Fişi " doldurmuş ve bu çalışmalarından dolayı yardımcı üyeliği unvanı verilmiştir.

Hayatı boyunca Çorum'da halk arasında söylenen " Maniler"i derlemiştir. Bu çalışmaları 1971 yılında "Çorum'da Derlenen Maniler " olarak bastırılmış ve yayınlanmıştır. Topladığı vakfiye ve fermanların,tarihi belgelerin (Hicri 1000) yılından evvel olanlarını Ankara Etnografya Müzesine göndermiş, kalanları ve bilhassa Çorum'la ilgili bulunan yüzlerce belge ve fermanları da Çorum Kütüphanesine vermiştir. Bunlar büyük albümlerde toplanmış, dizileri yapılmış, kayda geçirilmiştir.

ÖZEL HAYATI : Çok mütevazı insandı. Fazla ve lüzumsuz konuşmaz,dinlemeyi tercih ederdi. Sorulduğunda kısa ve öz yanıtlardı. Gösteriş ve riyadan nefret ederdi. Çarşı Pazar bilmez,ihtiyaçlarını yeğenleri aracılığı ile temin ederdi. Kış aylarında kitapları ile baş başa geçirir, yaz aylarında ise doğa ile haşır neşir olur bağ evinde kalırdı. Bu hayattan büyük zevk alır "Allah'ı doğada arayın, muhakcu idi. Takvim yapraklarını dahi atmaz saklardı. Yerde bir kağıt parçası görse alır ve ilk fırsatta okurdu. Kendisi İmam-Hoca olduğu halde, camide ön saflara geçmez,çardak bölümünü tercih ederdi. Fazla yemekten kaçınır,yoğurdu çok severdi. Çocuklara ve gençle çok önem verir , hayvanları ise çok severdi. Kütüphanenin Çorum Bahçelievler semtine taşınmasıyla şehir otobüsleri ile gidip gelmeye başlamıştı. İnerken,kimseye göstermeden şoförlere şeker vermeyi ihmal etmezdi. Tanıdığı çocuklara ve gençlere de şeker vermekten zevk alırdı. Bu nedenle ; çocuklar ona " Şeker Dede" derlerdi. "Ruba" isimli kedisini çok severdi. Kaybolduğunda tarifsiz acılar yaşamıştır. 1940-50 yıllarında merkep arabası ile bağa gidip-gelirdi. Merkebe sopa ile vurduğu görülmemiştir. Yürümesini teşvik için semerine vurmayı tercin ederdi. İnsanları incitmekten, kalp kırmaktan kaçınmıştır. Okuma salonunda kitapları lüzumsuz karıştıran ve hırpalayan okurlara öfkelenir "Kitap okumak için yazılmıştır" şeklinde ikaz ederdi

Dini bayramlarda : 1.gün akraba ve büyüklere gider ve tebrik eder, 2.gün odasını açar ve ziyaretçileri kabul ederdi. Büyük küçük tercihi yapmaz,ziyaretçileri ayakta karşılardı. Yazılı tebrik gönderenlere aynı yolla mukabeleyi ihmâl etmezdi.

Yeniliklere daima açıktı. Medeniyetin imkanlarından faydalanmak kadar tabii bir şey olamaz derdi. Haberleri dinler , okunan Kur'an-ı Kerim'i ve naklen verilen Mevlid-i Şerifi muhakkak izlerdi. " Bu büyük bir olay, çok güzel bir imkan" diye taktirlerini belirtirdi. 9 Şubat 1979 akşamı da Kandil münasebetiyle naklen verin Mevlid-i Şerifi izlemiş ve yatağına çekildikten sonra vefat etmiştir. Allah Rahmet Eylesin.

Evli olduğu Şükriye hanımdan çocuğu olmamıştır. Kardeşi İ. Refet Ertekin'in oğlu olan beni ,Hakkı Bülhan Ertekin'i küçük yaşta evlat edinmiş olup , hayatının sonuna kadar bizimle birlikte yaşamıştır. Ölümünden sonra : Çorum Belediye Meclisi, kültür hizmetlerini dikkate alarak bir caddeye ismini vermiş ve İ. Hatip okulu ile çevre yolu kavşağı arasını "Eşref Hoca Caddesi" olarak tescil etmiştir.

YAYINEVİMİZİN TEMENNİSİ:

Bin Evler, civarına yapılmakta olan kütüphane binasına kültür hizmetine bütün ömrünü hasretmiş, kâmil insan sıfatlarına haiz merhum hocamızın isminin verilmesini temenni

İSLAM DİNİ VE TEMİZLİK

Recep CAMCI

Cenab-ı Hak insanı yaratılanların içerisinde en şerefli bir varlık olarak yaratmış,arz üzerinde kendisi adına halifesi kılmıştır. Beraberinde bir takım sorumluluklarla da yükümlü kılmıştır. Biz bu yazımızda insanın Cenab-ı Hak'ka karşı sorumlu bulunduğu Cenab-ı Hak'ın insan varlığından istediği ruh ve beden temizliğinden birkaç cümle söz edeceğiz. Cenab-ı Hak evvela insanı kalben,ruhen,bedenen temiz olmasını emretmektedir. İnsanın kalbini ve ruhunu kin gütmekten başkalarına karşı garaz beslemekten toplum içerisinde fesat çıkarmaktan ahlakını bütün kötü düşüncelerden temiz tutmak suretiyle insani vasfını kazanmış olur,insan olmanın şeref ve haysiyyeti, olgun ve güvenilir olması bu ahlâki vasıflarla ölçülür.

İşte bu insan hem Allah katında ve lidir. Şimdi birkaç cümle ile ifade etmeye çalışacağım, bu manevi ve ahlâki temizliklerle beraber insan bedeni ile,giyim kuşamı ile, oturup kalktığı evi barkı ile ve çevre temizliği ile de Allah katında sorumludur. Peygamber Efendimiz'e S.A.V. ilk inen Ayetlerden "Müdessir Suresi Ayet: 3 " de bu hususları yani, temizlikle alakalı hususları Efendimizin S.A.V. kendisinden ve şahsında ümmetinden istemektedir. Yüce dinimiz, İnsan varlığına son derece önem verdiği ve sıhhatini bozacak yemesinden içmesinden giyiminden kuşamından tutunda

Barkının, bağının bahçesinin,çevresinin temizliğine kadar hükümler vaaz etmiş bunların insan olma şerefine,insanca yaşamasına uygun olmasını istemiştir. İnsanın çevresinde bireylerin ve toplumun sıhhatini tehdit eden zararlıların bertaraf edilmesini emretmek suretiyle de insan sağlığının korunmasını ve devamı için gerekli bütün tedbirler bundan 1400 sene evvel insanlığa bildirilmiş emir ve tavsiye buyurulmuştur. Bir din düşünü ki ; bu din, Yüce İslâm dini,ne istiyor bizden , bakınız yemekten evvel ve sonra ellerimizi yıkamamızı istiyor,temizliği ibadetin ilk şartı kabul ediyor. Günde beş vakit namaz için abdest almayı namazın birinci şartı kabul ediyor. Abdeste ağzımıza su verirken dişlerimizin sağlığı ile alakalı misvak çubuğu veya diş fırçası voksa baş ve şahadet parmakları ile dişlerin temizlenmesini istiyor. Efendimiz S.A.V. diyorki; "Ey insanlar evinizin önünden bir ırmak aksa siz de o ırmaktan günde beş defa yıkanmak suretiyle istifade etseniz ne kadar temiz olduğunuzu düşününüz " buyuruyorlar. Yine Efendimizin tavsiyeleri doğrultusunda haftada bir gün Cuma günü sabahtan beden temizliği, tırnakların kesilmesi, saç ve sakalın kontrol edilip giyim ve kuşamın tertemiz olarak güzel kokularla koklanarak toplum içerisine çıkılmasını veya camiye gidilmesini tavsiye buyurmak suretiyle,devamlı işlediği güzel sünnetlerinden birisini teşkil etmektedir. Şimdi bir Ayet meali dikkatinize sunuyorum ; ti celilede gusül icap eden hallerde boy abdestini beyan ediyor, tuvaletten sonra namaz abdestini tarif ediyor, eğer su yoksa bu ameliyeyi temiz toprakla yani,teyemmümle yapmamız isteniyor. Ancak Ayeti Celilenin son bölümünde Yüce Mevlâ buyuruyor ; 'Ey kullarım Rabbini size güçlük çıkartmak istemiyor,fakat sizi tertemiz kılmak istiyor ve size ihsan ettiği nimetleri tamamlamak istiyor. Umulur ki şükredersiniz" buyuruyor. Bu hususun yorumunu okuyucularıma bırakıyorum.

İslâm dininin temizlik hususunda o kadar çok emir ve tavsiyeleri var ki sayılamayacak kadar çok. Hülasa olarak bilmemiz lazım ki ;"Temizlik İmandandır" diyen bir din mensuplarını tertemiz görmek istiyor. Toplum içerisine çıkarken, camilere giderken, ağız kokusu ve ayak kokusundan temiz olmamız,kimseyi rahatsız etmememiz Efendimiz'in S.A.V. emridir. Eğer bizler insan olarak bu emir ve tavsiyelere uyarsak rızkımızda bereket, aile düzenimizde mutluluk olacağı muhakkaktır.

Değerli okuyucular : bundan böyle Cenab-ı Hak nasip ederse,sizlere bu dergi içerisinde dini çeşitli konularda ve tasavvufi konularda yazılarım olacak. Bu dergi güzel Çorum' umuzun coğrafyası ile ,kültürü ile her konuda aydınlatacak bilgilerle mücehhez olacaktır. İnşallah birliğimize,sevişmemize vesile olacaktır. Bu düşüncelerle Çorumlu bir fert olarak sizleri

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

1.Sayıdan devam

ya kadar aynı matbaada basılmıştır. 25'inci sayıdan itibaren Çorum Vilayet Matbaasında basılmaya başlandı. Derginin,"Kurtuluş Yolu" İskilip Gençliğinin Sesi ibaresi ilavesiyle 42'inci sayıya kadar yayınlandı. Bu sayıdan sonra yayımına son verdi.<1>

Çorum basın tarihinin önemli ve çalıma alanı en geniş olarak hazırlanan ve bu tarihe kadar da Çorum'da emsali bulunmayan bir dergi hazırlığı yapmak üzere, Çorum Halkevi dil, edebiyat ve tarih komitesi tarafından kararlaştırıldı. 15 Nisan 1938 tarihinde "Çorumlu" Dergisi'nin ilk sayısı çıkartıldı. Yayımlayan komitede Halkevi Başkanı Bedri Bilginer başkanlığında,Necat Köseoğlu,Nazmi Tokbuş,Sadi Leblebicioğlu, Eşref Ertekin, İhsan Sabuncuoğlu, Halit Koçak vb. Makale ve çalışmalarını yayımladılar. Çorumlunun içeriği,Çorum tarihi, güzel sanatları , ziraat , folklor , halk oyunları ve cönkler,şiirler,yer adları, gelenek ve görenekler, bilmeceler ve maniler gibi çeşitli konular işlenmekte idi,ayrı yeten dergide Çorum'la ilgili resimler ve vesikalar bulunmaktaydı. Dergi Çorum İl Basımevinde basılıyordu. Aylık olarak yayımlanan dergi maddi imkansızlıklar nedeniyle 1946 tarihinde 61'inci sayıda yayımına son verdi.<2>

23 Nisan 1947 tarihinde Çorum Milletvekili H. Ilgaz başkanlığında,İskilip Halkevi tarafından mesul Müdürü Mahmut Öztürk,yazı işleri Müdürü Ömer Tuncay idaresinde İskilip Dergisi Çorum Basımevinde bastırıldı. Derginin yayım süresi belirtilmemiş ve 1.sayı olarak yayımlanmıştır. <3>

Çorum ili ve ilçelerinde 1921-1950 tarihleri arasında tespit edilen dergi,gazeteler haricinde bazı materyallerin basıldığı malumdur. Bunlardan kütüphanelerin arşivlerinden bulunanların bazıları şunlardır : Nazmi Tuğrul'un Çorum Tarih ve Coğrafyası Arap harfli 65 sayfa Çorum Vilayet Matbaası 1921,Çorum Halkevi Broşürü 40 sayfa Çorum Vilayet Matbaası 1933, İhsan Sabuncuoğlu'nun Çorum Maarif Hayatı Hakkında Bazı Notlar 48 sayfa Çorum İl Basımevi 1945 , Nazmi Tombuş'un Çorumlu piyesi 18 sayfa Çorum Vilayet Matbaası 1945 gibi,1921 - 1950 tarihleri arasında Türkiye'de basında özel sektör maalesef çok azdı, incele-nirse İç Anadolu basını daha iyice tanınmamış, faydalarını kavrayamamıştı. Bu nedenlerden başka özel kitaplar ve dökümler,basan kurum ve şahısların siparişlerinin neler olduğu hakkında da malumatlar kayıtları tutulmadığından maalesef tarafımdan bulunamamıştır. Özel arşivleri de tarama imkanım olmadığı için bu çalışmamda bulunacak eksikliklerin okuyucu tarafından tarafıma bildirilmesi durumunda eksik olan kitapların bir daha ki basımda yayınlamam mümkün olacaktır.

<1> İskilip İlçe Kütüphanesi "Kurtuluş Dergisi" arşivi.

1951-1970 tarihleri arasında Çorum'da basınla ilgili çalışmalar

23 Nisan 1951 tarihinde İskilip'ten Sesler adında, sahibi ve sorumlu Müdürü M.Şakir Kuran tarafından aylık olarak bir dergi çıkartıldı, derginin basımı Ankara Çankaya Matbaasında yapıldı ,derginin ömrü uzun sürmedi, yayımını 3 ay yapabildi.<1>

Aynı yılın 29 Ağustos 1951 tarihinde Çoru merkez ilçede imtiyaz sahibi,Cahit Angın tarafından Yeni Çorum Gazetesi çıkartılmaya başladı, 29 Ağustos 1951-7 Kasım 1951 tarihleri arasında neşriyat Müdürlüğünü Yaşar Karabek yaptı,5 Aralık 1951-28 Mayıs 1952 tarihleri arasında imtiyaz sahibi ve neşriyat Müdürü ölarak Yaşar Karabek bulundu,4 Haziran1952-25 Ağustos 1954 tarihleri arasında imtiyaz sahibi ve neşriyat Müdürü Mehmet Şahinci,8 Eylül 1954 -10 Kasım 1954 tarihleri arasında imtiyaz sahibi ve neşriyat Müdürü Yaşar Karabek yapmış, 17 Kasım 1954-31 Mayıs 1957 tarihleri arasında imtiyaz sahibi ve neşriyat Müdürlüğünü Mehmet Şahinci,31 Mayıs 1957 tarihinde gazete yayım hayatına son vermiştir. <2>

Nuri Yavuzer'in sahibi olduğu haftalık Akisler Gazetesi 19 Nisan 1952 tarihinde Mesul Müdürü Atıf Eralp yayıma başladı, Çorum İl Basımevinde basılan gazete 25 Temmuz 1953 tarihinde 60'ıncı sayıda yayımına son verdi. <3>

Hür Çorum Gazetesi 4 Ağustos 1952 tarihinde yayımlanmaya başladı,sahibi ve yayın işleri Müdürü Akif Leblebici, dizgi ve baskı Samsun'da yapılan gazete haftanın Salı günleri yayımlanmaya başladı,19 Mayıs 1953 tarihinde 19'uncu sayıda yayımına son verdi .<4>

<1> İskilip İlçe Kütüphanesi İskilip'ten Sesler Dergisi arşivi
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüp.i Yeni Çorum Gazetesi arşivi
<3> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Akisler Gazetesi arşivi
<4> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Hür Çorum Gazetesi

ÇORUMLU 2000'ne NİCE YILLAR

14.08.1998 günü postadan cici bir dergi çıktı:
ÇORUMLU 2000
Kültür,Tarih,Sanat ve Edebiyat Dergisi
YIL :1 TEMMUZ 1998 SAYI :1

Sahibi :Mahmut Selim GÜRSEL / Gürsel Yayınevi

Çorumlu olduğum için,ÇORUMLU adı bana bir mektup gibi geldi. 2000 oluşu da, çağdaşlığı müjdeledi. Gelecek kuşaklara da 2000 yılında ÇORUM'un nerelerde olduğunu göstereceği için sevinç duydum.

ÇORUM; Sanayide, ticarette bir atılım yaptı, yapıyor. Kültür- Tarih- Sanat-Edebiyat alanında birikimlerini ortaya koymak zorundadır. İşte bunun şu anda öncüsü " ÇORUMLU 2000" dir. "ÇORUMLU 2000"i yaşatmamız gerek. İşte bu nasıl olacak?

1977 - 1981 yılları arasında (5) yıl ilk kez " ÇINARCIK " Turistik gazetesini çıkardığım , 1984 yılından beri de Çorum ili Osmancık ilçesinin "ÇAMPINAR GAZETESİ"ni <*> yılda bir defa da olsa yayınladığım için, bir yayını yaşatmanın zorluklarını biliyorum.

Hemşehrimiz Mahmut Selim GÜRSEL ÇORUMLU 2000'i yayına sundu. Şimdi tüm Çorumlular, bu yayının yaşatması için düşündüklerini lütfen dile getiriversinler. Hemencecik de abone oluversinler.

06'dan Salim SAVCI

Çorumluyum diyen eli kalem tutanları, çizenleri bu dergide görmek istiyoruz.ÇORUMLU 2000'ne sahip çıkmasını diliyoruz.

Hemşehrimiz Mahmut Selim GÜRSEL, amacını yazdı. Çorum'a hizmet vermek istiyor. 1938 yılının "ÇORUMLU DERGİSİ"ni yaşatmak üzere yola çıkmış. İşte bu Çorumluluktur.

Çorumlu 2000'i yaşamada işyeri sahiplerini ilan için,Çorum'u sevenleri abone için yardıma,bir Çorumlu olarak ben çağırıyorum. El verenlere saygılar,sevgiler.

<*> "Çampınar Gazetesi" 1984'den beri yaşatılıyor. Türkiye'nin ikinci,Çorum'un ilk köy gazetesidir.

TÜRK MİLLETİ ÇOK YAŞA, VAROL !

Biz Türk'ler vatanımızı çok severiz. Gerektiğinde topraklarımız için hepimiz canımızı seve seve veririz.

Orta Asya'da büyük bir Türk devleti kuran Oğuz han vatanı için şöyle diyor !" Vatan, ölü-sağ bütün Türklerindir. Vatanın mukadderatı üzerinde, yalnız bu gün yaşayanların değil, onun bağrında gömülü bulunanlarında reyi vardır. Atalarımızın can vererek bize emanet bıraktıkları bu vatan toprağını, bizimde çocuklarımıza tas tamam devretmemiz bir namus borcudur. Şimdi, kıyasıya dövüşmeden tek karış topraktan dahi fedakarlık yapamayız. "Beyler; namussuz yaşamaktansa namus ile ölmek yeğdir."

İşte atalarının bu sözlerini tutan Oğuz Türkleri 26 Ağustos 1071'de, Anadolu'nun kapılarını bir daha kapanmamak üzere bizlere açtılar. Türk ve Dünya tarihinin çok önemli dönüm noktalarından birini oluşturan bu sonucu, Sultan Alp Aslan'ın kazandığı Büyük Malazgirt Zaferine borçluyuz.

Yirminci Yüzyıl başlarında, siyasal ortamdan yaralanan düşmanlarımız, bir Haçlı ordusu gibi tekrar Anadolu'ya saldırdılar. Amaçları, Türkleri Anadolu'dan atmak ve bu cennet topraklarda bir çok devlet kurmaktı. Yunan askerlerini İzmir'e çıkarttılar. kısa eteklikli Efzon askerlerini "Megalo-İdea"ları peşinden iterek Polatlı'ya kadar sürdüler. Yunan orduları her tarafı yakıp yıkarak, her türlü insanlık dışı davranışlarını pervasızca sergileyerek, Avrupalı destekçilerin gözlerine girmeye çalıştılar.

Düşmanlarımızın en büyük yanlışları da, Türk Tarihini iyi bilmeyişleri oldu ! Her türlü iç ve dış olumsuzluklara karşın, sonsuz vatan sevgimiz bizi, kadın-erkek, genç-ihtiyar demeden korkusuzca düşmanlarımızın üzerine sevk etti. Oğuz hanın "Namussuz yaşamaktansa namus ile ölmek yeğdir" sözü, Mustafa Kemal'de şöyle tezahür etti. "Halbuki, Türk'ün onuru, kendine güveni ve yetenekleri çok yüksektir. Böyle bir ulus tutsak yaşamaktansa yok olsun daha iyidir. Öyleyse, YA İSTİKLAL YA ÖLÜM" sözlerindeki gücü anlayamadılar !

Oğuz. LEBLEBİCİOĞLU

İstiklal Savaşımızın dönüm noktası olan Sakarya Zaferinden sonra, 26 Ağustos 1922'de, artık şımarık düşmana gerekli dersi vermek zamanı gelmişti. Yunanlıların öğündükleri ve arkasına saklandıkları siperleri Mehmetçiğe birkaç saat bile dayanamadı. Afyon kurtarıldı. Panik içinde kaçan düşman Dumlupınar'da sarıldı, 30 Ağustos 1922 günü Baş Komutan Meydan Muharebesi ile de tamamen yok edildi. Yunan ordusu Baş Komutanı General Trikupis'i esir aldık. Sonra da ülkesine saldık !

Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Savaşı 1071 Malazgirt Zaferinin ikinci halkası oldu. Anadolu'nun sonsuza dek Türk yurdu kalacağı böylece ispatlandı. Atatürk bu büyük başarıyı şöyle yorumlar; "Her evresi ile düşünülmüş, hazırlanmış ve yönetilmiş, sonu zaferle bitirilmiş bu harekat, Türk Ordusunun, Türk Subayının ve Komuta Kurulunun yüksek güçlerini ve yiğitliklerini tarihte bir daha saptayan büyük bir eserdir.

Bu eser, Türk Ulusunun özgürlük ve bağımsızlık düşüncesinin ölümsüz anıtıdır. Bu eseri yaratan bir ulusun çocuğu, bir Ordunun Başkomutanı olduğum için sevincim ve mutluluğum sonsuzdur."

Ağustos ayını da tarihinde parlak zaferlerle süsleyen kahraman, eşsiz büyük Türk Ordusu ve onu bağrından çıkaran yüce Türk Milleti, çok yaşa varol !

Kaynakça: Nutuk, 1995

MÜZE GİBİ BİR EV KATİPLER KONAĞI

Muzaffer GÜNDOĞAR

Ülkemizde son 30-35 yıldır süren köyden kente göç olayı tüm hızıyla sürmekte olup, duracak gibi de görünmemektedir.

Çorum'da sürekli artan nüfusu,gelişen sanayi ve ekonomisiyle hızla kabuk değiştiren kentlerimizden birisi. Ancak ne var ki,fiziki gelişme ve büyümesinin pek de sağlıklı olduğu söylenemez. Çünkü, kentler gelişip büyürlerken çevrelerindeki doğal güzellikleri (bağları,bahçeleri ve ormanları) da yok etmektedirler. Çağdaş ve modern kentleşme adına her türlü estetikten yoksun çirkin beton yığınlarıyla dolmuştur kentlerimiz. İnsanlarımızsa,20,30 hatta 40 daireli apartmanlarda oturmaya mahkûm edilmişlerdir.(Tabi kentlerdeki gecekondularda oturan insanlarımız,bu tanımın dışında tutulmalıdır. Onların sorunlarıysa,çok daha farklı boyutlardadır.)

Bu çok katlı blok apartmanlar , o güzelim ya alıp güneşini, havasını keserek onları soluksuz bırakmaya başlamıştır. Çoğunun avlusu yüksek duvarlarla çevrili, dış mekanlara kapalı,önündeki bahçeleri yeşilliklerle bezeli o güzelim Çorum evlerinin yerine kurulmaya başlanan bu apartmanlar,yani sahiplerine 3'er 5'er daire kazandırmaktadırlar.

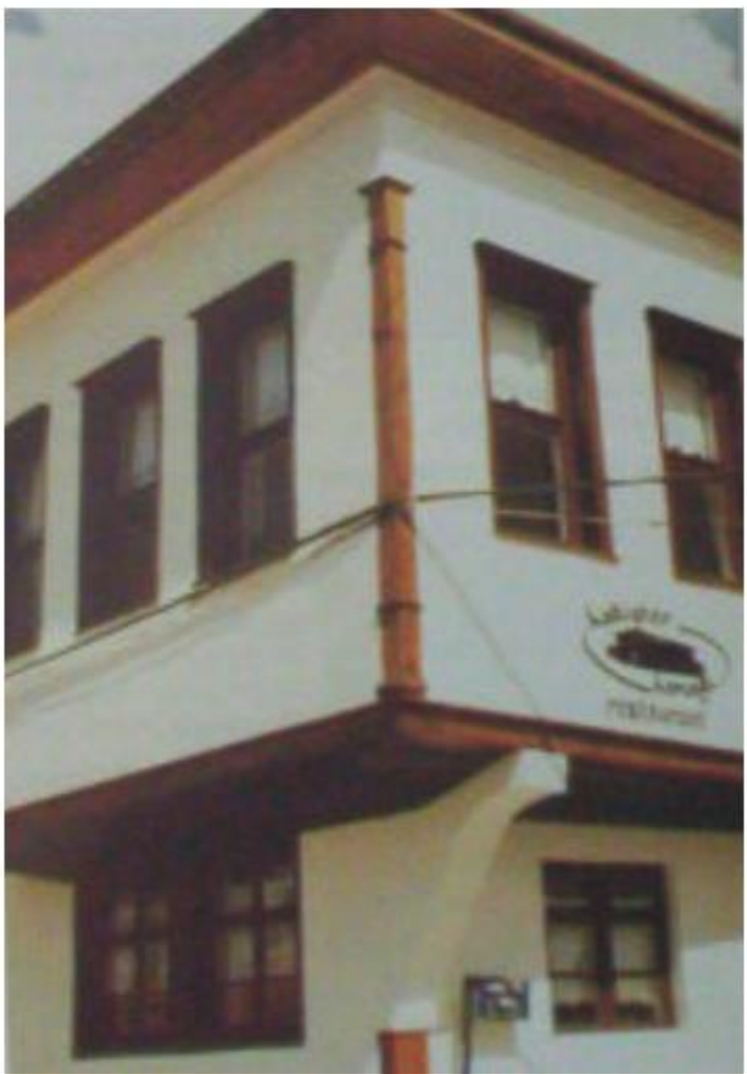

50'li yılların tek yada çift katlı bahçeli evleri yerine,yine birbirleriyle dirsek temasına geçmiş çok katlı apartmanlar yükselmiştir. Bahçeleri yok edilen Bahçelievler'e, gelecek kuşaklar neden "Bahçelievler" denildiğini bilemeyeceklerdir belki de.

Osmanlı - Türk mimarisinin en seçkin örneklerini yansıtan eski Çorum evlerinden bazıları korunmak amacıyla üzerlerine : "Korunması gerekli 'tescilli' kültür varlığıdır" yaftası yapıştırıldığı halde kendi kaderlerine terkedilmişlerdir. Bunlar da zaman içinde aşınıp yıkılmakta ve yok olmaktadırlar. Oysa ki bu tür yapılarımızın restore edilip turizme yönelik hizmete açılması ne güzel olur diye düşünmüşüzdür hep. İşte bu " Korunması gerekli kültür varlıklarımızdan "tarihi bir yapı (konak) önceki yıl, mirasçıları tarafından profesyonel bir anlayışla restore edilerek turizme yönelik restoran olarak açılmıştır. Sanırım "Katipler Konağı"ndan söz ettiğimi anlamışsınızdır. Çorumda, bir benzeri daha olmayan güzel bir işletmeye kavuşmuştur . İşin ilginç yanı, sahipleri ve işleticileri Süeda (Duran) HANGÜN ve Efsa DURAN adlı iki kız kardeş. Bunların eğitim , bilgi ve birikimlerini çağdaş bir anlayışla böyle bir alanda kullanmaları,kutlanması örnek bir davranıştır.

Katipler Konağı , Alaybey Sokaktadır. Daha dış kapıdan içeri girer girmez görkemli bir mekânla karşılaşıyorsunuz. Önünde avlusuyla ilginç,ilginç olduğu kadar da güzel olan bu tarihi konak, sizi çekim alanına alıp geçmişe götürüyor.

Bu 116 yıllık konak,aslına uygun ola-

den duvarlarındaki levhalara değin kendi dönemini yansıtıyor. Geçmişe yolculuğun her durağı sizlere tatlı,hoş, güzel biraz da hüzünlü esintiler getiriyor. Konak ; tabanlarındaki halılardan masa ve sandalyelerine,sini,tepsi ve vazolarından, pencerelerindeki tüllerine değin gerçek bir tarih hazinesi ve bir müze ev görünümünde.

Acıları sevinçleri,mutluluklarıyla kim bilir kimler yaşadı bu konakta diye düşünüyor;

Dili olsa söylese
Tanık olmuş nelere
Anıları pay olmuş
Serpilmiş senelere...

demekten kendinizi alamıyorsunuz.

Efsa ve Süeda kardeşler,bugüne değin hiç kimsenin düşünüp gerçekleştiremediği çok önemli bir projeyi yaşama geçirmenin,bu alanda ilk olmanın ; Çorum'a turizm amaçlı hizmet vermenin sevinç,coşku ve mutluluğuyla birlikte haklı gururunu yaşıyorlar doğal olarak. Bunu gözlerinden okumak mümkün.

Bir uğrayışımda,konağın taş döşeli avlusundaki asmanın dalları altına kurulmuş sedirde, bir masa başında sürmüştü söyleşimiz. Önce gelen çay,ardından ikram edilen tatlıyla söyleşimiz daha da tatlanmıştı.

"Geçmişini bilmeyen geleceğini kuramaz" düşüncesinden yola çıkarak,ülkemizin tanıtılmasında ve kalkınmasında,tarihsel ve kültürel değerlerimizden turizm amaçlı olarak yararlanılması yönünde odaklanmıştı söyleşimiz.

Bu aydın girişimci,yetenekli Çorum sevdalısı iki kız kardeşin Çorum için bir şans olduğunu düşünüyoruz. Keşke diyoruz,böylesine girişimci insanlarımız ve böylesi mekanlarımız çoğalsa. İnsanlarımız da , yaşamın bunca hay huyu arasında buralarda biraz soluklansalar, yaşamın tadına varsalar.

Özellikle orta yaşı geçen insanlarımız için,geçmişe yolculukla nostaljiyi yaşayabilecekleri güzel bir mekan Katipler Konağı.

Eşinizle, dostunuzla, çoluk çocuğunuzla seçkin Çorum yemeklerini yiyebileceğiniz,çay içebileceğiniz seçkin bir yer Katipler Konağı.

Ayrıca iş toplantılarınızı yapabileceğiniz, uzaktan gelen konuklarınızı ağırlayabileceğiniz güzel hoş bir mekan Katipler Konağı.

Dileğimiz böylesi güzel,seçkin bir mekana sahip çıkılması, benzeri mekanların oluşturulmasına zemin hazırlanması.

Her güzel şey Çorum'umuz, Çorumlu-

KÜLTÜR KAYNAKLARIMIZ

Muzaffer GÜNDOĞAR

Kültür kaynaklarımız,
Irmaklar gibi gürdür.
Geçmişle bağımızı,
Sağlayan bu kültürdür.

İster okulda olsun,
İster okul dışında.
Yılın dört mevsiminde,
Baharında,kışında.

Köylerde,odalarda,
Yaşlı halk bilgeleri;
Neler neler anlattı,
Bize kış geceleri.

Merakla,heyecanla,
İlgi ile dinledik.
Biz bu halk kültürünü,
Alarak özümledik.

İlk kültürü ninniyle,
Verenler annemizdi.
Masal dünyamızı da,
Kuranlar ninemizdi.

Ninniden sonra masal,
Türkülerle tanıştık.
Tekerleme,bilmece
Zevkiyle dolup taştık.

Sevdalar nakış nakış,
İşlenmiş oya oya.
Nice mani yakılmış,
Gül yüzlü yavukluya.

Halkbilimi gelişmiş,
Mani ve türkülerle.
Efsaneler,masallar,
Destanlar,öykülerle.

Dede Korkut kopuzlu,
Efsanevi ozandır.
Oğuz Boyu'ndan nice,
Kahramanlık yazandır.

Öykü kahramanları,
Bizden birer parçaydı.
Sevgili fidan boylu,
Kaşı yay,yüzü aydı.

Ya aşık öyküleri ?..
Verirdi neşe,hüzün.
En ince can telleri,
Sızlardı gönlümüzün.

Ayrıydı sevdalılar,
Gönülleri yaslıydı.
Bunlar Arzu'yla Kamber,
Sevmiş kavuşamamış,
Yazık,Tahir'le Zühre.
Leyla ile Mecnun'un
Yaşamı dönmüş zehre.

Var mıdır tanımıyan,
Ferhat ile Şirin'i.
Ölümsüzleştirmişler,
Onlar sevgilerini.

Sevenleri araya,
Girenler ayrılmışlar.
Acı ölümlerini,
Duyanlar ağlamışlar.

Horonlar,halaylarla,
Zevkle dolup taşılmış.
Düğünler,bayramlarla
Coşkular paylaşılmış.

Çiçekler nakış nakış,
Desen olmuş halıya.
Gökkuşağı kilimler,
Adanmış sevdalıya.

Türkülerde yaşıyor,
Pir Sultan'la Köroğlu.
Sevgidir Yunus Emre,
Destandır Dadaloğlu.

Padişah oğlu gönül,
Vermiş yoksul kızına.
Karac'oğlan aşkını,
Dökmüş dertli sazına.

Her zor işi başaran,
Keloğlan hinoğlu hin.
Kötüleri alt eden,
Hem yaman cinoğlu cin.

Cin peri masalıyla,
Yürekler ürperirdi.
Hoca'nın fıkraları,
Bize neşe verirdi.

Hacivat'la Karagöz,
Güldürüp eğlendirmiş.
Güzel şeyler öğretip,
Yaşamdan kesit vermiş.

Soylu halk kültürümüz
Dilimin bal tadıyla;
Gelişmiş ve yücelmiş,
Dünyada Türk adıyla.

Her gönülde kültürün,
Ateşini yakalım.
Bizde geliştirerek,

ÇORUMLU 2000'i Basın ve Çorumlu hemşehrilerimize tanıtım toplantısı; 7 Ağustos 1998 tarihinde saat 18.30'da yapıldı. TANITIM toplantısına gelerek dergimizi onurlandıran ve mazeretlerini belirten hemşehrilerimize bu sayfadan teşekkür etmeyi bir görev biliyorum. Davet edemediğim diğer bütün Çorumlulardan da özür diliyorum.

Toplantıya katılan yazarlarımız,misafirlerimize dergi hakkında söyeşilerde bulunarak,dergi hakkında düşündüklerini belirttiler.

Sizlere bu toplantının fotoğraflarını yayımlayarak,dergimizle ölümsüzleşmesini,ileriki kuşak hemşehrilerimize resimli bir kaynak olması açısından da sevinç duyuyorum.

Mahmut Selim GÜRSEL

M. Yüce Kültür Müdürü vekili

Dergi Sergisi

Ümit UZEL

İsmail PAMUK

Muzaffer GÜNDOĞAR

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU

Uğur PAMUK

Bir Grup

Bir Grup

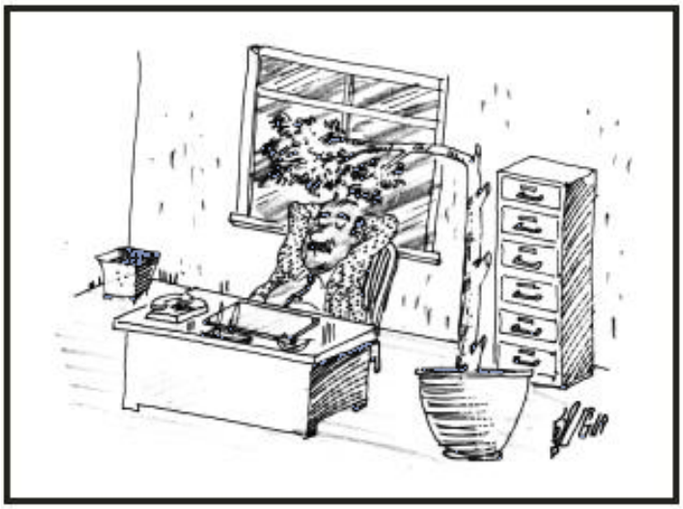

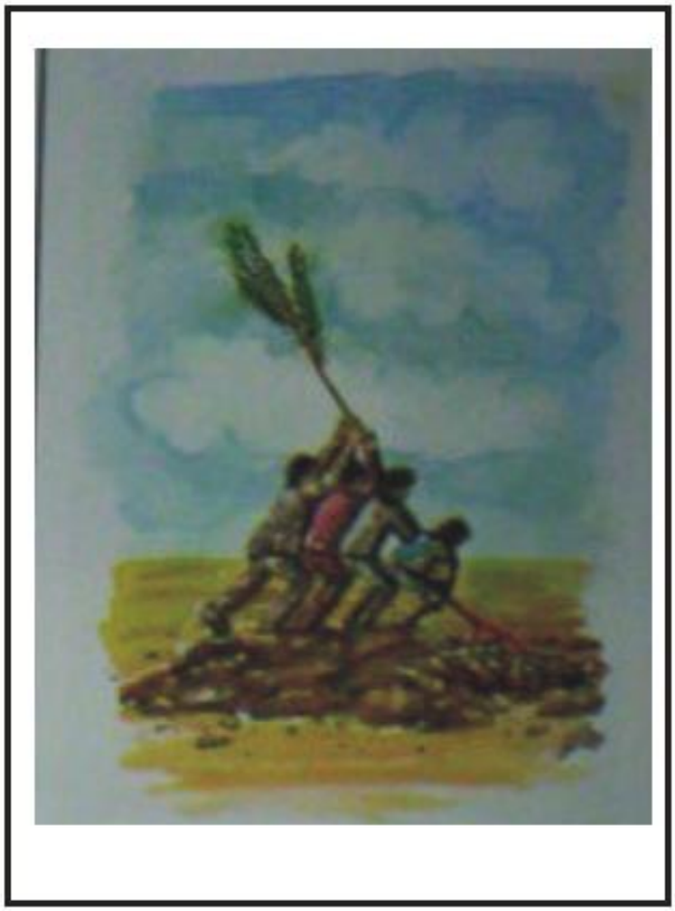

Uğur PAMUK

Uğur'dan ÇIZGILER

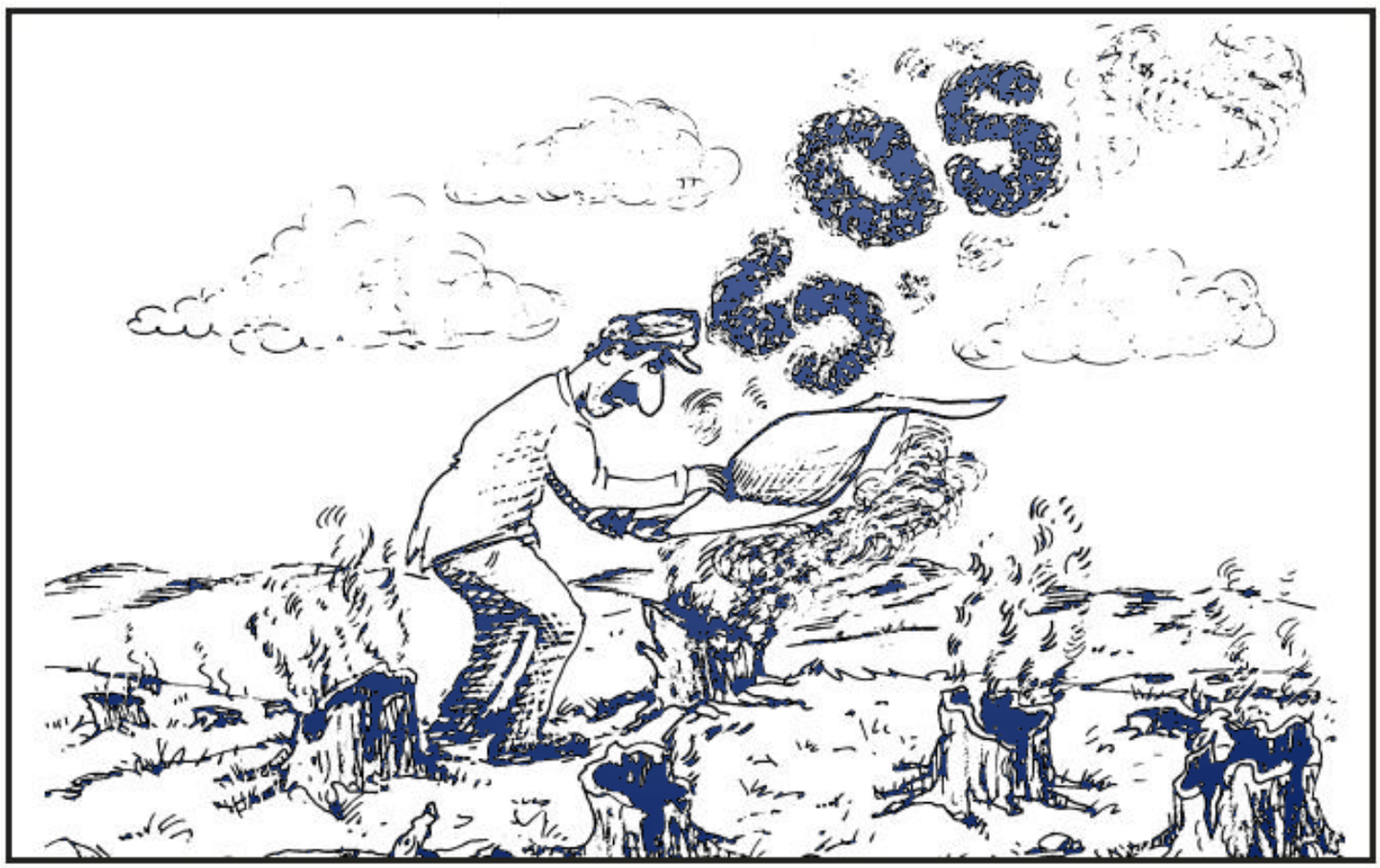

PAYLAŞILAN VİZYON VE ORTAK SORUMLULUK

Ümit UZEL

Bir çoğunuz Spartaküs filmini hatırlayacaksınız. M.Ö. 71 yılında bir isyanda köleler ordusuna önderlik eden bir Romalı gladyatörün,Spartaküs'ün öyküsüdür. Roma ordularını iki defa yenilgiye uğratmış ancak uzun bir kuşatma ve zorlu bir savaştan sonra General Marcus Crassus tarafından yenilmişlerdir. Crassus,Spartaküs'ün ordusunun sağ kalan bin savaşçısına şöyle der : "Köleydiniz,yine köle olacaksınız. Ama yasal cezanız olan çarmıha gerilmekten Roma Lejyonlarının merhametiyle bağışlanacaksınız. Tek yapacağınız,bana o Spartaküs adlı köleyi teslim etmektir. Çünkü onu görünüşünden tanımıyoruz."

Uzun duraklamadan sonra,Spartaküs ayağa kalkar ve " Spartaküs benim " der. Sonra yanı başındaki adam kalkar "Spartaküs benim " der. Onun yanındaki de kalkar "hayır,Spartaküs benim "der. Birkaç dakika içinde ordudaki herkes ayaktadır.

Bu öykünün uydurma olup olmadığı önemli değildir , çünkü derin bir gerçeği vurgulamaktadır. Spartaküs'ün ordusundan sağ kalanların her biri ayağa kalkmakla ölümü seçmiştir. Ancak ordunun sadakati, kişi olarak Spartaküs'e yönelik değildir . Onun esinlendiği ortak (paylaşılan) bir vizyona, özgür insan olma idealine yöneliktir. Bu vizyon öylesine güçlü ve zorlayıcıdır ki, hiçbiri ondan vazgeçip köleliğe dönmeye dayanamaz.

Paylaşılan vizyon artık bir fikir değildir. Hatta özgürlük türünden önemli bir fikir bile değildir. Daha güçtür.Bu gücü esinleyen bir fikir olabilir,ama bir kere yol almaya,birden fazla kişinin desteğini almaya başladı mı soyut olmaktan çıkar. Elle tutulur somutlaşır. İnsanlar onu var olan bir şeymiş gibi görmeye başlarlar. İnsan ilişkilerinde ortak vizyon kadar güçlü pek az etken vardır.

Ben bu öyküyü paylaşılan vizyon olması için alıntı yaptım. Günümüzde " vizyon " modern yönetim bilimlerinde bilinen bir kavramdır. Ama çok dikkatli baktığımızda çoğu vizyonun tek bir kişinin organizasyonuna empoze ettiği kendi vizyonu olduğunu görürüz. Böylesi vizyonlar en iyi halde uyum sağlarlar,ama bağlılık sağlamazlar.

Paylaşılan vizyon,yeni bir şeyi inşa etme, bulunduğumuz konumu koruma,yaratıcı yenileştirici unsurların kaçınılması sonucu ortaya çıkan bir fikir olabilir. Biz bu tür vizyona içten "kaynaklanan vizyon" diyebiliriz. Ya da bir çok kez olduğu gibi dıştan etkilerle de oluşabilir. Yani bir rakibe göre ondan daha kaliteli üretme, daha ucuza mal etme gibi hedeflere odaklanabilir. Paylaşılan vizyon içten veya dıştan ya da her ikisi birden olabilir. Mühim olan vizyonun nereden kaynaklandığı değil,ne sağladığıdır.

İşte bu noktadan sonra Çorumlu ve Çorum sanayicisinin ortak vizyonu sanayileşmek ve Çorum'un ürünlerini yalnızca Türkiye pazarına değil,dünya pazarlarında da rekabet edecek hale getirmektir. Çorum sanayicisi hatırı sayılır ,ürünler üretmesine rağmen dış pazarlara olması gerektiği kadar açılamamıştır. Kalite düzeyini müşterinin isteği doğrultusunda **şekillendirememiş ve anlatamamıştır.**

Sayın HEMŞEHRİLERİM !

Sizlerden dergi adına bir kaç isteğim bulunmaktadır. Bunlar: Çorumlu 2000'in yaşaması sizlerin ilğisi ve desteği ile olduğunu tekrar tekrar antmamama gerek yok;derginin devamının geleşmesi ve devamını sağlamak için, ABONE sayımızın artması ile –reklam gelerimizin yani finansmanımın artması gerekmektedir. Bu nedenle,lütfen dergiyi edinen hemşehrilerimizin ,önce yakınlarına,sonra da irtibatta oldukları hemşehrilerine bilgi vermelerini arzu etmekteyim. İlimizin dışında ikamet etmekte olan hemşehrilerimize ait belirli kuruluş, şahıslar ve diğer beni kırmayan hemşehrilerimizden topladığım 1200'e yakın adres bulunmaktadırsada bu adreslerin güncelliğini yitirmiş olabileceği korkusu ile yazışma yapamamaktayım.

Ayrıca:

ÇORUM 1997 adlı çalışmamda ÇORUMLULAR bölümünü geliştirmeyi düşünmekteyim. Yeni çalışmamı Çorum'un yetiştirdiği bütün hemşehrilerime açmayı,onlarında hayat hikayelerini yayımlamayı amaçlamaktayım.

Bu çalışmamın amacı bilindiği gibi ,hepimiz bir gün tarihin tozlu sayfalarına katılarak yok olacağız. Bu yok oluşun,bizlerden sonra gelecek kuşaklar için bir bilgi,bir kaynakça olması, en azından bu çalışmamda hayat hikayeleri ile yaşamalarını arzu etmekteyim.

Bilindiği üzere bu gibi çalışmalar Avrupa'da oldukça yaygın olmakla beraber,Türkiyede ise bir elin parmağı kadar az bulunmakla beraber, bu çalışmaların da ticari bir faaliyet olarak sürmesi,bu eserlerin maliyetinin çok yüksek olması nedeniyle, pek sık olarak yapılamamaktadır.

Dergimizden eline ulaşan bütün hemşehrilerimizi–bu çalışmaya katılmamlarını arzu etmekteyim.

Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

GELECEĞİN ÇORUMU

M. Şakir ÇIPLAK

Çorum'u övmek, Çorumluluk ile gururlanmak hepimizin hakkı ancak, siz bunun zevkini Çorum dışında yaşayan Çorum lulara sorun. Onlar için göğsünü gere göre " Çorumluyum " demek kadar gurur verici ne olabilir. Şehrimizin dışarıda bizi gurur-landıracak kaç kalem şeyi var ? Bunun he-sabını yaptığımız zaman başka şehirlerle kendimizi kıyaslama imkânı buluyoruz. İn-sanlarının sevgisi cana yakınlığı,Anadolu konuk severliğinin harika uygulaması, saf temiz gönüllü,açık yürekli,zihninde iyilikten başka düşüncesi olmayan insanlarla dolu bir kent denilebilir. Bunlar,içinde yaşayanlar için görerek algılanacak şeyler.

Şehrin eksiklerine bir kültür adamı bir aydın gözüyle bakmak, yurt içini, yurt dışını gezip görmüş insanların bakışı ile incelemek kendimizin yerini belirlemede daha yararlı olacaktır. Yeni fikirler ileri sürerek gelişme ve kalkınma yolunda yeni kıvılcımlar parlamasına sebep olacaktır.

Önce kültür açısından bakalım : Yıllardır tiyatromuzu istiyoruz. Çorum halkına layık görülen kumpanya tiyatrolarından başka bir şey yoktur. Bu da tiyatro zevk ve estetiğinin yüzeyselleşmesi yok olması sonucunu getiriyor. Halâ Çorum'da aradığımız belli başlı kitapları bulabileceğimiz dört başı mamur bir kitapevi bulmakta zorlanıyoruz. Yörenin halk oyunlarını geliştirecek arasında o ihtiyaç da giderilmeye çalışılıyor. Sergiler,resimler,diğer el sanatları okulların amatör çalışmaları ile sınırlı. Hele üniversite. Üniversitemiz olmadığı için şehrimiz yerel kültürü ile diğer yöre kültürleri arasında canlı kıyaslama imkanına da sahip değil.

Bugüne kadar Çorum'da bir yayınevi bile yoktu . Eli kalem tutanlar, Ankara'da İstanbul'da matbaa ve yayınevi aramaya koyulurdu. M. Selim GÜRSEL Bey Çorumlu 2000 Dergisi ile Çorum'a bir yayınevini de kazandırmıştır ki, bu önemli bir kültürel gelişmedir.

Sanayi açısından zaman zaman övgüler düzülse de Çorum'un henüz sanayi ve ticaret konusunda iki ayağı üzerinde duracak seviyeye geldiği söylenemez. Sanayimiz krediden hammaddeye,yetişmiş eleman sıkıntısından pazarlamaya birçok sorunları çözüm beklemektedir.

Dışarıdan temizliği ve düzenli yerleşimi ile övündüğümüz şehrimizin yeşile ağaca ne kadar ihtiyacı olduğunu biliyormu sunuz ? İlgililer şehrin ortasından geçen asfaltlarını ve şerit inceliğindeki çimleri her

hemen tratuvarların dibinde bulunan at kes taneleri , çınarlar , selvi dutlar susuzluktan kurur. Daha yazın ortasında Çorum'da yaprak dökümü başlamıştır. Bu ağaç sevgisi, ağaç bakımı ve yeşillikler içinde yaşamayı bilme kültürünün göstergesidir.

Başlı başına sorun haline gelmiş üni versite konusu yetkili ve ilgililerin hiç umurunda değildir. Üniversiteyi açtık, açıyoruz, açacağız açmalıyız diyenlerin,bu müessesenin Çorum'a kültür, ileri teknoloji,uluslar arası bilgi ve deneyim,yeni ticari alanlar ge tireceğinin bile farkında değillerdir.

Çorum'da hava alanından,demir yolundan bahsetmek suçluluk duygusuna kapılmak gibi bir şey. Temeli atılmış hava alanı inşaatının temeline bir tuğla konmayınca demiryolu projesi bitirilmeyince bazıları çok memnun oluyorlar galiba. Bölünmüş iki şeritli kara yoluna ihtiyaçları yokmuş gibi yıllardır sürüncemede durmakta, kazalar yürek yakmaktadır.

Sorunların bulunması dinamizmi gösterir. Çorum bunları istiyorsa halkın bir dinamizm içinde olduğu görülmelidir. Hep Çorum'a Devlet yatırımı gelmeyişinden şikayet edilir. Burada Çorum aydını ile üst düzey yöneticilerin ve deMokratik kuruluşların daha çok payı vardır.

Çorum'la ilgili sorunları göz önüne sererek bir aşağılık duygu psikolojisi sermek niyetinde değikent hüviyetine kavuşmasını istiyorum. Bunun için el birliği gönül birliği,fikir ve düşün ce birliği içinde olunmasını istiyorum. Kısır çekişme yerine üretken zihniyetlerle hareket edilmesini sonuçta kazananın Çorum ve Çorumlu olacağını bildirip hissedilmesinin altını çiziyorum.

Aslında sorunlar çözümü zor ve imkansız sorunlar değil. Sorumluluk bilinci ile yüklü Çorum'u ve Çorumluyu düşünen zihinlere ihtiyaç var. Şehrimizde bu ideali paylaşan pek çok insan bulunduğu bundan önce yapılanlardan anlaşılmaktadır.

Hava alanı ile, demiryolu ile ticaret ve sanayi merkezleri ile,üniversitesi ile mutlu, barışık ve çalışkan insanları ile çağdaş bir Çorum düşünmek ve onu istemek her Çorumlunun hakkıdır. O zaman il dışındaki Çorumluların göğsü daha bir gururla kaba-racak,bulundukları yerlerde

ÇORUM VE PİR SULTAN

Yadsınacak bir başlık. Doğduğu yer Sivas banaz, bu bir gerçek. Ya feyz aldığı tekke neresi? İlimizi araştırdıkça bir kültür hazinesi çıkıyor karşımıza. Pir Sultanların öğrenim gördüğü nice bilim adamlarına öğreti veren, yetiştiren,çiğleri pişiren ilimizde Pir Sultan'ın da izine rastlanmaktadır. Pir Sultan on beş yaşına gelince sazı omuzunda gurbete çıkmış. Çorum'daki dergahta eğitim görmüş, daha sonra fütüvvet örgütüne girip sipahi olmuş. Osmanlı ordusunda Belgrad seferine katılmış. Budin kalesinin alınışını görmüş, seferden sonra Çorum'a dönmüş,yeniden dergaha girmiş. Daha sonra Pir Postuna vekillikle görevlendirilmiştir.<1>

Ustaların ustası Pirlerin Piri Çorum'daki (Pir Baba)'dan el almış ünü Mursallılardan, dalga dalga Anadolu'ya yayılmıştır. Bu verileri değerlendirirsek özünde yurt sevgisi, kahramanlık,çevresinin sorunlarını baş tacı eden,sazında,gönlünde insan sevgisi ağır basan bir ozandır. Araştırmalar Pir Sultan'ın katı bir tekke şairi olmadığını gösteriyor. Tersine halkının derdiyle dertlenen, dirlik ve düzenliğine baş koyan bir ozan karşımıza çıkıyor. Aşağıdaki örnek dizeler Şah tutkusu değil,başlı başına Anadolu kokuyor:

"Özü öze bağlayalım
Sular gibi çağlayalım"....

"Bir güzelin aşıyım ağalar
Onun için taşa tutar el beni"...

"Ben bu derdin hangisine yanayım
Yine tazelendi yürek yarası"...

Onda şah özlemi arayanlar, ağır vergileri, karayazıcıları, açlığı, kıtlığı görmeyen,kurtarıcı aradığını göz ardı edip, şah tutkusu aramışlardır. Başlangıçta bazı yazarlar şah tutkusu ile yönlendirilmiştir. Her yazar aynı şeyi aramıştır.1534'den imamlık payesini alan Farsça hükmüne devleti bağlayan Şah İsmail,şeriatı uyguladı. Kızıl başlık,Şii,Ulema tarafından tasviye edildi. Şeriatçılığa geçildi, <2> örnekler verirsek:

" Hızır Paşa'da ahım var
Benim bir tek Allahım var" ....

dizelerini neden sıralıyor? Açlığın,yokluğun bitmesini şahta arasa idi:

"Durulur gam yeme divane gönül" ....

diyecek kadar iyimserleşir miydi?

"İçim oyuk,derdim büyük
Ben onun için inlerim"....

Can pazarı bu. İdam sehpası Şah'ı da aratır,Urum illeri de.

"Yare selam söyle Urum illeri."....

Urum illerinden de imdat bekliyor. Vatana ne denli bağlıydı? Ne idi iniltisi?

"Gurbet elde yadellerin kahrını
Çekeyim de eğleneyim bir zaman."....

Yazarlarımız neden bu ağıtlara eğilmedi? Bugün bile yüreği parçalayacak ağıtlar.

<1>(P.S.A. A. Köklügiller s.17)

İsmail PAMUK

"Yürü bre yalan dünya
Yalan dünya değilmisin
Hasan ile Hüseyin'i
Alan dünya değilmisin?"...

Bu ağıtla mı Şah'a?

"Yine gırcılandı dağların Salı
Kış tutmuş iniler Küre'nin beli"....

Küre beli amansız. (Pir Sultan Abdal Çorum'un yol vermez bir belinde küre kaynatmış, bu köye o günden bu güne Küre köyü denir.) Hattap boğazının ayazımı işledi iliklerine ? Çorum illerinde mahsur mu kaldı ? Kırıkkale'deki Hasan Dededen yardım istiyor:

"Hasan Dede Yürük kulu nerdesin?" ....

diyor. Karamsarlaşıyor. Hızır Paşa katline ferman deyince:

"Kalsın benim davam divana kalsın" ...

Dizelerini sıralıyor. Doğayı, inancını, insanı, yurdunu, toprağını nasıl oluyor da bırakıp,ağıtlarında şah diyor, Bu şah Hz. Ali'mi , Kerbela şehidi Hüseyin mi , Halk mı yoksa, İran Şahı mı? Bu aydınlanmalı. Çalakalem Safevi hükümdarına Şah denilmemelidir. Darağacı dedenize düşene,tutanak dalmı artıyor?

"Ankara'dan çıktım sabah namazı"....

diyen dil mi başka?

"Alınmış abdestim aldırırlarsa
Kılınmış namazın kıldırırlarsa
Sizde şah diyeni öldürürlerse
Ben de bu yayladan şaha giderim"....

demesinde Hızır Paşanın hiç mi etkisi yok?

"Yürü bre Hızır Paşa
Seninde çarkın kırılır
Güvendiğin Padişahın
O da bir gün devrilir."....

"Hangi dinden isen ona tapayım" ....

gereğini duymaması,idam sehbasından bile kurtuluş aramamasıdır.

"Niye geldin derler Urum Sefuru
Urum'dan günahı kazandım geldim."....

Avrupa'ya islâmı yaymak için tekkeler kurmamış ki ? Bugünki Bulgar,Yunan,Rumen,Arnavut, Yugoslav topraklarındaki Türkler Onu idamdan kurtardı mı? Yoksa Sivas meydanında asılı kalan boş bir aba mıydı? Halkın gönlündeki hangi Pir Sultan mezarına varsanız burada derler. Bu gizem bugün bile aydınlanmamıştır.

"Dayanılmaz felek çarkı katına
Varın haber verin ev külfetine
Çıkıp,ele karşı ağlamasınlar."....

Pir Sultanı yalnızca Şah hayranlığı açısından incelemek, tek kalıpçılık olur. Büyük ozan sığmıyor bu kalıba. Şiirlerindeki Allah,Peygamber,Ali ve insan sevgisi sele katar Pir Sultan'ı

" Gelin canlar bir olalım"...

ATV BAM TELİ YAPIMCISI TAYFUN TALİPOĞLUNUN ÇORUM SEVGİSİ

ATV' nin Bam Teli Yapımcısı,Usta TV'ci Tayfun TALİPOĞLU her Çorum'a gelişinde Güleryüz Restoran'da Metin ustanın leziz yemeklerini yemeden gidemediği gibi yemek sipariş listesini telefonla Sungurlu'dan veriyor, çekimlerle ilgili Karadeniz Bölgesine gidiş gelişte mutlaka Çorum'da dinlenen ve Çorum'u, Çorum insanını çok sevdiğini söyleyen TALİPOĞLU son gelişinde ATV Çorum Bölge Muhabiri Memduh TULUK'u iş yerinde ziyaret ederek, yeni stüdyosunu gezdi,harika dekorasyonu hayranlığını defalarca tekrarlayarak,hatıra fotoğrafı da çek tirmeden yapamadı. Stüdyo Lalenin TV aracının etrafına toplanan vatandaşlar,TALİPOĞLU'nun Stüdyodan çıkmasını beklediler. Bazı bayan hayranları

Memduh TULUK

izin istediler, stüdyo Lalede yarım saat sohbet eden sevilen yapımcı Talipoğlu dışarıda hayranlarının coşku , ilgi ve sevgisi karşısında, mutluluğunu gizleyemedi, imzalı kart vererek, hatıra fotoğrafı çektiren Tayfun TALİPOĞLU, Memduh TULUK'a Eylül veya Ekimde Çorum'a çekimler için geleceği müjdelerini de verdi.

Giresun'a hareket eden yapımcı, tekrar Çorum'da kalacağını Çorum ve Çorum insanını çok sevdiğini defalarca tekrarladı. Bizlerde basın camiası ve Çorumlu olarak arkadaşımız konuğumuz Tayfun TALİPOĞLU'na kolay gelsin diyor,nice çekimlerde güzel programlarıyla

Çorum'da Yatan

Meşhur Yatırlar

Teskere-i Makamat

Ali İzzet

1255 tarihinde Ali İzzet Efendi tarafından kaleme alınan bu eser Arap harfli olarak bastırılmıştır. Yeni düzenlenmesi ve isimleri kitapta geçmiyen yatırlar ile beraber Haziran 1998 tarihinde ikinci baskısı yapıldı.

Kitap 135 sayfa olup Fiyatı 750.000 Tl.'dir

Posta Çeki no: 12 600 13 nolu hesaba kitabın parası yatırıldığında açık adresinizi bildiriniz.

GÜRSEL YAYINEVİ

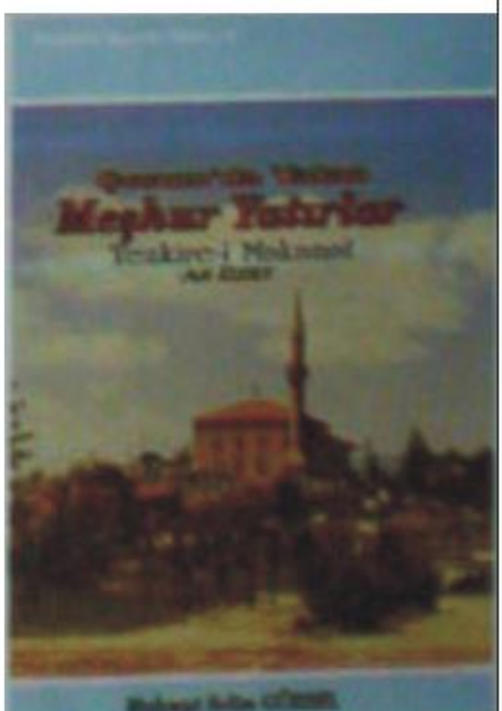

İLİMİZİN NÜFUSU AZALIYOR !

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
COĞRAFYACI

İnsanlar ve toplumlar Dünyanın en değerli varlıklarıdır. Dünyada,coğrafi koşullar çok değişik olduğundan,nüfus bazı yerlerde çok sık,bazı yerlerde çok seyrektir.

Ayrıca siyasal ,sosyal ve ekonomik etkenlerde insanların ve toplumların yarattığı kurallar olup, insanların yaşamlarında çok önemli rol oynarlar.

Son yıllarda,hızla gelişen ulaşım ve iletişim, insanları daha dinamik bir hale getirmiştir.

Türkiye'de, son yıllarda bir çok sosyo - ekonomik değişimler görülmektedir. Bunların en başında nüfus gelmektedir.

Türkiye'nin nüfusu hızla artmakta, şehirleri gelişip, nüfusları çoğaltmaktadır. Kırsal alanlarda oturan sayısında hızla azalmaktadır.

Kısacası,yıllardan beri tarım ve hayvancılıkla uğraşan ve nüfusunun pek çoğu köylerde oturan, ülkemiz şimdi doğal bir değişim süreci içine girmiş bulunmaktadır.

İşte bu çok uzun süreden beri alışılagelmiş sistemden, sanayi toplumu olma düzenine geçiş,bu gün bir çok problemleri de beraberinde getirmiştir.

İl toplam Nüfusu

	1927	247.602
Tablo - 1-	1990	609.863
	1997	575.787

Tablo 1'de görüldüğü gibi, İlimizin toplam nüfusu 1927 'den 1990 yılına kadar devamlı artmıştır. İlk defa ,1997 sayımı sonunda nüfusumuzun azalmaya başladığı görülmüştür !

Toplam Köylü Nüfusu

	1927	203.711
Tablo -2-	1997	404.558
	1980	286.503

Tablo 2'de görüldüğü gibi , İlimizin toplam köylü nüfusu,1927-1980 yılları arasından sonra hızla azalmaya başladığı görülmüştür. İlimizin bu günkü köylü nüfusu,yaklaşık elli yıl önceki düzeyine inmiştir!

Toplam Şehirli Nüfusu

	1927	43.891
Tablo- 3-	1940	49.340
	1945	47.167
	1997	289.284

Tablo 3'te görüldüğü gibi,1927-1940 yılları arasında ilimizin şehirli nüfusu çok az artmıştır. 1940-1945 arasında,başta 2. Dünya Savaşı'nın etkileri ile biraz azalmıştır. 1945'ten günümüze kadar hızla artışına devam etmektedir.

Toplam Köylü Şehirli Nüfusu

	1997 Köylü Nüfusu	286.503
Tablo -4-	1997 Şehirli Nüfusu	289.284

Tablo 4'te görüldüğü gibi,1997 sayımında,ilk defa İlimizde şehirli nüfus,köylü nüfusu geçmiştir.

İlimizin, 1927'den 1977'ye kadar olan 70 yıllık nüfus hareketlerini yukarıdaki grafikte görüyoruz.

1980'li yıllardan sonra, pek çok ilimizde olduğu gibi Çorum ilinin en çok nüfusunu oluşturan köylü vatandaşlarımızın bir kısmının köylerinden ayrılıp ilimizin nüfus azalışına neden olmaları ve başka yerlere göç etmelerinin ana nedenleri şöyle sıralanabilir :

- -Tarım alanlarının küçük,parçalı ve dağınık olması,
- -Toprak erozyonunun gün geçtikçe hızlanması,
- -İlimizin topraklarının binlerce yıldan beri kullanılması ve yorulması,
- -Topraklarımıza yeteri kadar doğal ve kimyasal gübre veremeyişimiz,
- -Gübre, akaryakıt,zirai ilaç,tarım makinelerinin pahalılığı,
- -Makineli tarım araçlarının artması ile,in-

- -Küçük toprakların işlenmesinin ekonomik olmaması,
- -Sulanan tarım alanının azlığı,
- -Kara nadasa bırakılan alanların çokluğu
- -Yeşil nadası iyi bilmeyişimiz,
- -Zirai mücadeleyi iyi uygulayamayışımız.
- -İyi tohumluk ve damızlık yetersizliği,
- -Çayır, mera ve ormanlardan bilinçli olarak faydalanamamamız,
- -Belli ürünler dışında diğer ürünleri yetiştirememiz,
- -Orman içi ve civarındaki köylerimizin gelir azlığı,
- -Elde edilen ürünlerin,bekletilip iyi fiyata satılmaması,
- -Ürünlerin kaliteli olmaması,
- -Ürünlerin iç ve dış piyasalarda tanıtılamaması,
- -Çiftçilerimizin boş zamanlarını iyi değerlendirememeleri,
- -Çiftçilerimizin eğitim düzeyi noksanlığı,
- -Nüfusumuzun çoğunun genç,dinamik ve tüketici oluşu,
- -Kırsal alanda alt yapı noksanlığı,
- -Çiftçilerimize gelir getirici proje ve finans
- -Doğal afetlere karşı çiftçimizde sigorta yaptırma alışkanlığının olmaması,
- -Çiftçilerimizin gün geçtikçe artan banka borç ve faizleri,
- -Başlık parası geleneğinin devam etmesi
- -Arazi,sınır,mera vb. gibi anlaşamazlıklar
- -Çocuklarına , şehirlerde daha iyi bir eğitim sağlamak isteyen köylü aileler,
- -Köy hayatı bırakıp, daha hareketli ve renkli şehir hayatında yaşama isteği,
- -Uzun yıllardan beri süre gelen ve yüksek düzeyde seyreden enflasyonun, zaten çok güç şartlarda yaşamaya çalışan çiftçimizi ezmesi.

İşte,yukarıda saydığımız bu ana nedenler ile, ilimizin köyleri hızla boşalmaktadır. 1985 -1990 sayımları arasında,sadece 5 yılda ilimizin toplam 746 köyünden 581'inin nüfusu azalmıştır ! Bu bir yaşama mücadelesidir. Hiç kimse atalarının doğup büyüdüğü yerden ayrılmak istemez.

Şimdi, bu yeni değişimi en zararsız şekilde atlatmak zorundayız. Başta tarım ve hayvancılığımızı yok etmemeliyiz.

Bu gün Dünyanın gelişmiş ülkeleri, köylü nüfusu az olmasına karşın,tarım ve hay hayvancılıklarında,en az sanayiler i gibi geliştirmişlerdir.

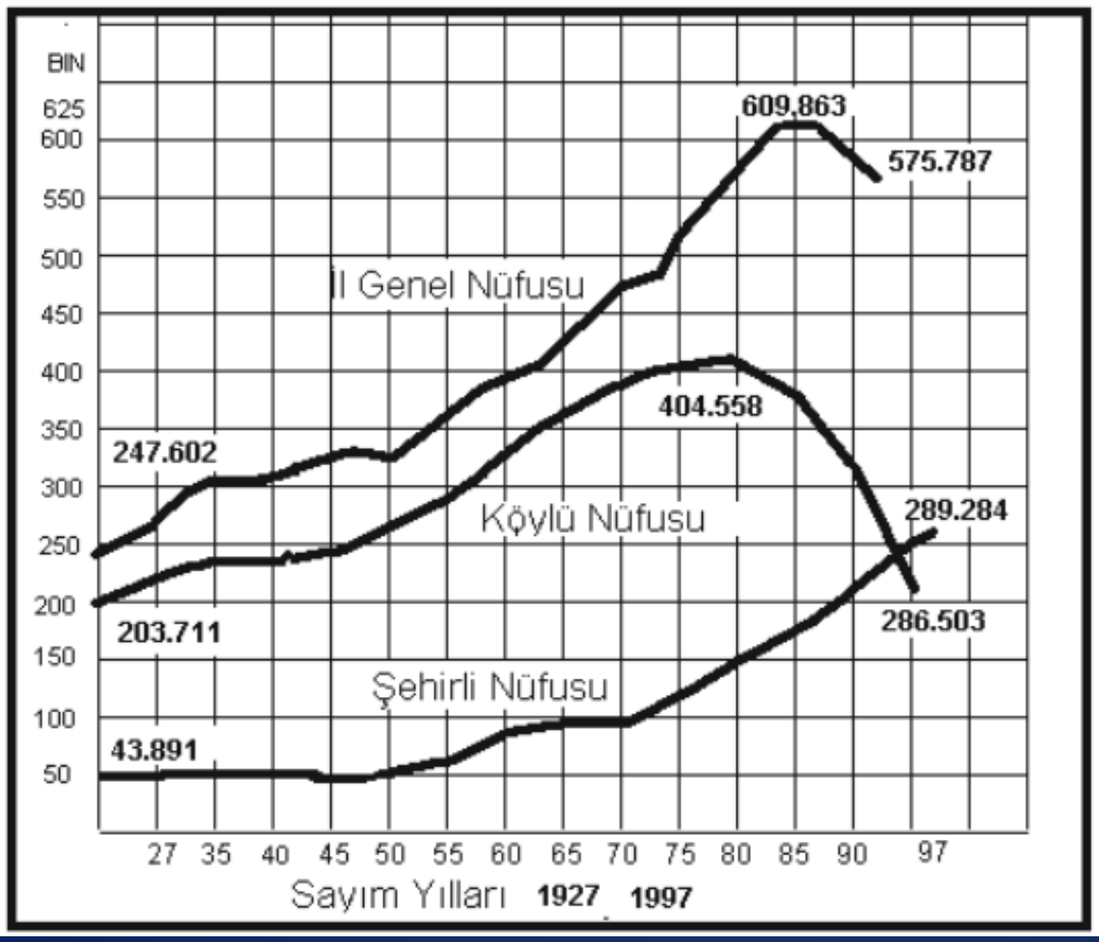

Türkiye ve ilimiz de her zorluğu çözecek potansiyel vardır. Ancak ; bu sorunların önemini kavrayan ve çözecek kadroları umutla bekliyoruz !

Kaynakça:

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

Aşağıda Çorum tarihiyle ilgili dökümlerden elde ettiğim sonuçları bilgi amacı ile buraya karalamayı uygun gördüm. İncelediğim kaynaklar da birbirlerini tamamlamaktan uzak ve ekseriyetle aynı cümle ve teferruatı vermesi açısından sıkıntılı ve tekrarı gerektiren bilgilerden ibarettir. Bu nedenle ileride yapılacak araştırmaların daha teferruatlı olmasını dilemekten başka yapacağım bir dileğim yoktur.

Hititler dönemi ile ilgili pek çok dökümün Almanlarca incelemek bahanesiyle Almanya'ya götürülmesi ve bilgilerin Almanlarca bölük pörçük yayımlanması, Çorum için büyük bir eksikliktir. 1990 tarihinde yapılan Ortaköy kazısında bulunan 2500'e yakın tablet ve frigman'ın acilen değerlendirilmeleri gerekmektedir. Hitit Dönemi ile ilgili araştırmalar devam etmekte olmasına karşılık, Türkiye çapında bir Hititoloji araştırması yapanların bir elin parmakları kadar az-dır. Aynı şekilde Selçuklu Dönemine ait dökümlerin adları bilinmekte olup, bu bilgilerin uzmanlarca bu günkü dile çevirerek araştırma yapanların hizmetine vermesi bence çok önemlidir. Osmanlı arşivlerimizin bazı kısımları Cumhuriyetin ileriki yıllarında Bulgarla-ra kilo ile satılması, o dönemin büyük hata ve ihmal-lerinden başka bir şey olmamakla beraber, bu zihni-yet maalesef halen günümüzde de devam etmekte, kurum ve kuruluşların elinde bulunan evraklar Kanuni süreleri tamamlanınca SEKA'ya devredilmektedir. Osmanlı arşivlerinin elimizde kalan kısımlarının gün ışığına yavaş yavaş meydana çıkması da sevindirici bir olay olarak görmektedir. Çorum için lüzumlu olduğunu zannettiğim ve resmi kurumların arşivleri durumunda olan yazışmalarında Çorum arşiv ve belge merkezinin kurularak toplanarak tasnife tutulması ve saklanması gerekliliği bu günler için olmazsa bile ileriki yüzyıllar içerisinde araştırma yapacaklara saklanması düşüncesinde bulunmaktayım. İnşalah bu önerimi kale alacak gerekli bir girişimde bulunacak idareciler bulunur da, bu niyazım bir fikir olarak gelişir umudundayım.

Anadolu'nun ilk çağları hakkında henüz geniş ve teferruatlı bilgiler tam olarak bulunamamıştır. Yeni kazılar devletimizin himayesi ve çabaları ile karınca karar yürütülmesi yeterli olmamaktadır. Halkımızında bu kazılara katkısı için çalışmalar yapılması, ören yerlerinin tespiti İçin halktan yardım alınması ve maddi Olarak katkıda bulunanların desteklenmesi gereklidir düşüncesindeyim.

Çorum çevresinde az miktarda da olsa son MÖ. 7000-5500 Paleolitik ve Neolitik döneme ait olduğu sanılan el aletlerine de rastlandıysa da gerçek anlamda yerleşiğin Kalkolitik çağda yoğunlaştığı görülmektedir.<1>

MÖ. 5500-3000 Kalkolitik dönemde, madenle rin kullanılma aşaması sayıldığı bilmek teyiz. Çorum çevresinde bu dönemi MÖ.4000 3000 tarihlerinde bu devrin 4.üncü aşamasını yaşadığı tahmin edilmektedir. Bu dönemin yerleşme merkezlerinin olduğu, Alacahöyük ,Büyük Gülecek,Eskiyapar,Kayapınar, kuşsaray kazılarının taba kalarında rastlanmıştır. Büyük Gülecek kazısında bu dönemin en zengin materyali bulunmuş tur.<1>

MÖ.3000 - 1200 Tunç Çağı olarak adlandırılmaktadır. Bu Devrin I.II ve III. Tunç Devri dahilinde incelenmektedir. Bu dönemde bakır filizleri işlenmekte, saf bakır bilinmekte ve alaşımları kullanılmaya başlanmaktaydı. Bu Devirde yerleşik düzene geçen insanlar,köyler, şehirler de yaşamaya başlamışlardı. Bu Devirde bulunan eşyalar, Anadolu Medeniyetleri Müzesinde teşhir edilmektedir. <2>

MÖ,300-2500 I. Tunç Devri, Çorum çevresinde bulunan madenler sayesinde yaşamın geliştiği görülmektedir. II ve III. Tunç Devri, Çorum çevresinde etrafı surla çevrili küçük ve zengin beyliklerin bulun-

<1> 1967 İl Yıllığı - Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom. Çorum 1990

ŞİİR VE İMAJ

Metin DEMİRCİ

Şairin şiiri gerçekleme süreci çok enteresandır. Şair herkesin gördüğünü görür, duyduğunu duyar ama bunu herkes gibi ifade edemez. O bilinenlerle yetinmez. O ya yeni kelimeler üretir anlamı ifadelendirmek için,ya da giyinik kelimeleri anlamlarından soyar ona kafasına göre bir anlam diker,veya giyinik kelimelerin üstüne anlamı zenginleştirecek bir aksesuar kor. Bu işler için şairin zihninde sözcük eleme tezgâhları kuruludur.

Şiir şairin kelimelere anlam yükleme usulünden dolayı farklılıklar arz eder. Yani kimi şair sözcükleri kalıp olarak kullanır,böylece anlamı ona göre şekillendirir.

Sözcükleri "kalıp" olarak kullanılan şairlerin şiirleri imaj ağırlıklı olur. Kelimeleri "kap" olarak kullananların şiirleri ise lirik,didaktik ya da başka bir adla anılırlar.

Ancak kimi şairler de bu durumun fazla netleşmesini istemez. Değişik düzenlemelerle farklı yapılar elde etmeye çalışır. Zaten çok renkli ama uyumu sağlanmış dengeli şiirler her yönden kendini belli eder. Onlarda yeterli kadar imaj,yeterli kadar bilgi,yeterli kadar coşku mevcuttur. Her okunuşta şiir okuyucusunun bir tarafını yakalar. Şiir hem bilginin o güven verici havasını yaşatır,hem hayalin sınırsız tuvalinde resimler çizdirir,hem duyguları hareketa geçirip coşturur. Yani şiir bunu aynı anda yapabilecek bir özellikte düzenlemişse tadı gönüllere merhemdir.

İmaj,şiirin meydana getirdiği bir sonuçtur. Şair bunu özellikle yapar. Az önce de söylediğim gibi şair içindeki birikimi kelimelere kalıplarsa ve şiirini o şekilde düzenlerse,okuyucu o şiirden hayal dünyasına yönelir,kendine göre o şiirin kalıplarından hareketle suretler oluşturur. Örnek vermek gerekirse bu özel biçimlerde kesilmiş karton,kalıplarla başka şekiller, resimler meydana getirmek gibi bir şeydir. Şair kelimeleri özel kalıplar haline getirir kendine göre alt alta üst üste dizer okuyucusuna da bu kelimelerle yeni şeyler yapılabileceğini hissettirir. Yani " sözcüklerle " damgalamaya kalkar, bakar ki yeni ve acayip durumlar doğmuş, okuyucusu bu durumdan çok hoşlanır. İşte imaj ve imaj şiirin bendeki izahı böyle.

ŞİİRDE ÖLÇÜ VE KAFİYENİN YERİ

ya da "aruz veznini" kastediyoruz. Eğer bunları değil de genel anlamda bir ölçüden bahsediyorsanız bunun cevabı şiir yapmak kadar zordur. Şiir ölçüsüz olmaz. Hatta hiçbir şey ölçüsüz olmaz. Yani bu anlamda şiir her şeyiyle bir ölçüdür.

Hece ve aruz ölçüsünden söz edecek olursak şöyle söyleriz. "Çin usulü pilav yemeyi" aklına koyan kişi bu iş için kullanılan malum o iki çubuğu kullanmayı öğrenmek zorundadır. Bunun gibi aruz veznini veya hece veznini kullanacak şair bunun kurallarını iyi bilmelidir.

Hem hece ölçüsüyle yazdığını iddia edeceksin hem de hece veznin kurallarına riayet etmeyeceksin. Bu olmaz. Şiir böyle başı boşluğu götürmez. Yani hece ve aruz vezinlerinden birisini hedefleyen o tarzların gerektirdiği tekniklere riayet etmelidir.

Ayrıca ben serbest yazıyorum deyip de heceleri ölçülüyemezsin. Yani hece ölçüsü kalıplarını kullanamazsın.

Bir başka yönden olayı irdeleyecek olursak şunu söyleriz. "Hece" ömrünü tamamlamış değildir. Hece ölçüsüyle güzel şiirler yapmak halâ imkan dahilindedir. Ama aynı şeyi "aruz" için söyleyemeyiz. Çünkü aruz kalıpları Türk Dili yapısına göre değildir . Yabancıdır. Ancak divan edebiyatının " Mazmunları " bizim için büyük bir sermayedir. İşçiliğin ve tekniğin hasını orada bulabiliriz.

Kafiye her tür şiir için vazgeçilmezdir. Her şiirin kendine has bir kafiyesi olmalıdır. Günümüzün şairleri kafiyeyi bilinen şeklinden daha öte bir anlayışla kullanmalıdır. Mısraların son kelimelerinin benzerliği bize yetmez. Uyumu çok değişik şekillerde gerçekleştirmek mümkündür. Bu iş için yarım veya tam tekrarlar kullanılacağı gibi dolaylı tekrarlar da kullanılabilir. Hatta ben sesleriyle yapılan kafiyenin anlamlarla da yapılabileceği ve "ANLAM KAFİYESİ" diye bir kafiye türünün gerçekleştirilebileceğine inanıyorum.

ŞİİRDE KELİME SEÇİMİ

Şiirde kelime seçimi elbette önemlidir. Bu konuya " Şiirden ne anlaşılıyor " sorusuna cevap verirken biraz değinmiştik. Bize gö-

mı taşıyan kelimelerin kalbidir. Hatta şairin yaptığı işin aslı kelime seçmekle eş anlamlıdır denebilir. Her kelime şiire giremez. Şiire gimesi gereken kelimeler şair tarafından kontrole tabi tutulup iyi bir arama taramadan geçirildikten sonra içeri alınmalıdır. Çirkin anlamlara kap olmuş yada kötü emellere alet edilmiş kelimelerden kaçınılmalıdır. Ondan ötesi şairin yapmak istediği şiire göre kullanım alanı kazanır.

Hatta edebi türlere göre kelimeleri gruplamak mümkündür. Mesela "ey" kelimesi bir hitap kelimesidir ama,bu şiirsel kelimedir aynı zamanda. Bu kelimeyi nerede kullanırsanız kullanın şiirsel bir hava doğacaktır. Sevda, hüzün aşk,kalb,gönül,telaş,yar,tutku,sancı,acı ve benzeri kelimeler şiir kelimeleridir. Ancak,şiirin tüm kelimelere kendi damgasını vurmak istediğini de göz ardı etmemeliyiz. Bundan dolayı gerçek şairlere sahip toplumların dilleri,kabalıktan uzak bir yapı arz eder. Yani, büyük şairler yetiştirmiş toplumları dilleri hem zarif hem bu dili konuşan toplumun fertleri daha edeplidir. Anadolu insanının beğenilen güzel meziyetlerinde Yunus Emre'lerin Mevlana'ların, Karacaoğlan'ların Pir Sultan Abdal'ların payını küçümseyemeyiz.

ŞİİRDE İŞÇİLİK

İşçilik şiirin her safhasında geçerlidir. Sanatın olduğu yerde işçilik olmaz mı ? Malzeme olarak kelime ve anlamdan başka olanağı olmayan sanatçı elbette işçiliğe önem verecektir. Sarraflar da aynı konumdadırlar. Onlar da sarı bir renkten öte imkana sahip değillerdir. Altın denen o bir avuç sarı maden,onların her şeyidir. Vel hasıl sarraflar ince bir işçilik sayesinde sanatlarını gerçekleştirebilirler. Emeği kuvvette yoğunlaştırmakla kuyumculuk olmaz. Kuyumcu kuvvetini inceltmeye ve zarifliği elde etmeğe harcarsa amacına ulaşır.

Şiirde yapısı gereği kaba emeği kaldırmaz. Enerji ve emek estetik bir yoğunlaşmaya doğru kullanılırsa şiir için bir şey ifade eder. Yine şunu da söyleyebiliriz;şair her şeyi ile ince eleyip,sık dokuyan biri olmak zorundadır. Şiiri ararken de, şiiri yaparken de ince usullerle hareket etmelidir şair.

Ama ne yazık ki bir çok şair bu söylenenlerden haberdar değildir. Verimsizliğin ve kalitesizliğin asıl etkenlerinden olan bu " ben yaparsam olur" zihniyetinden kurtulup ,emeğe

Erol DUYGUN

DÜNYADA

Sen halden bilmeze halin bildirme
Seni sevmeyene yönün döndürme
Sakın ola hiç kimseyi kandırma
Aldatanlar aldanıyor Dünyada

Sen beni bilirsen oluruz kardeş
Kötü kardeşine gel olma yoldaş
Bulunur sana da ararsan sırdaş
İsteyenler alır hakkın Dünyada

Hakkımızı verir ol gani Hüda
Ne yaparsan o kalıyor burada
DUYGUN'i Allah'a olalım feda
Arayanlar bulur hakkı Dünyada

GELMESİN

Sevgi parolamız,dostluk rehberdir.
Sevgisiz olanın dünyası dardır.
Can olmasa beden,kuru mezardır.
Dost uğruna,can vermeyen gelmesin.

Dostluk için,Yunus geldi cihana
Sevmeyen gönüle her şey bahane
Dost kadrini biliyorsan daha ne
Dost uğruna,can vermeyen gelmesin

Kadrini bilene,sevgi armağan
İnsan değil,dost kıymetin bilmeyen
Sevgi için yandı,Aslı'ya Kerem.
Dost uğruna,can vermeyen gelmesin

DUYGUN'i bu canım dostuma feda
Seven,sevdiğine yaparmı hata
Seviyorum,diyenlere merhaba
Dost uğruna,can vermeyen gelmesin.

Rıfat KURTOĞLU

ÇORUM TÜRKÜLERİ

"Türküz, Türkü Çığırırız" Ulusal kültürümüz içinde,her yöremizin olduğu gibi, Çorum kültürünün de ap ayrı bir yeri vardır.

Özellikle halk türkülerimiz açısından Çorum ezgileri kendine has özellikleri ile bu yöreyi halk ezgilerimiz arasında bir mihenk taşı olarak işaretlemektedir.

TRT repertuarında 46 adet Çorum türküsü yer almaktadır. Yeni çıkan bir Kanunla müzisyenlerimizin "Türkü formunda beste" yapıtları da birkaç yıldır TRT repertuarına alınmaktadır.

Çorum'un yazın hayatına yeni bir soluk ve renk katan ÇORUMLU 2000'in bundan sonraki her sayısında, sırayla bir Çorum türküsünü, notası, sözleri ve bulabileceğimiz ölçüde varoluş öyküsü ile, siz okuyuculara sunmayı vicdani bir görev olarak kabulleniyorum.

Çünkü TRT repertuarında yer almış eserlerimizin notaları toplu olarak sadece Çorum'da bende bulunuyor. Yıllar süren uğraşım sonucu kültür mirasımız olan bu eserleri bir araya toplamayı başardık.

Çorum için bu eserlerin bir kaynak olacağı düşüncesi ile de, bir kitapçık halinde yayınlanmasını düşünüyorum. Ancak baş vurduğum kurum ve kuruluşlardan, gerekli duyarlılığı bulamadım.

ÇORUMLU 2000 sayesinde böylece bu eserler tüm Çorumluların ve kamuoyunun arşivlerini zenginleştirecek birer belge olarak gün ışığına çıkmış oluyor.

Araştırmalarım boyunca bana yardımcı olan TRT Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Şube Müdürü can dost Sayın Behçet BOSTAN beye şahsım ve Çorumlular adına teşekkürü bir borç bili-

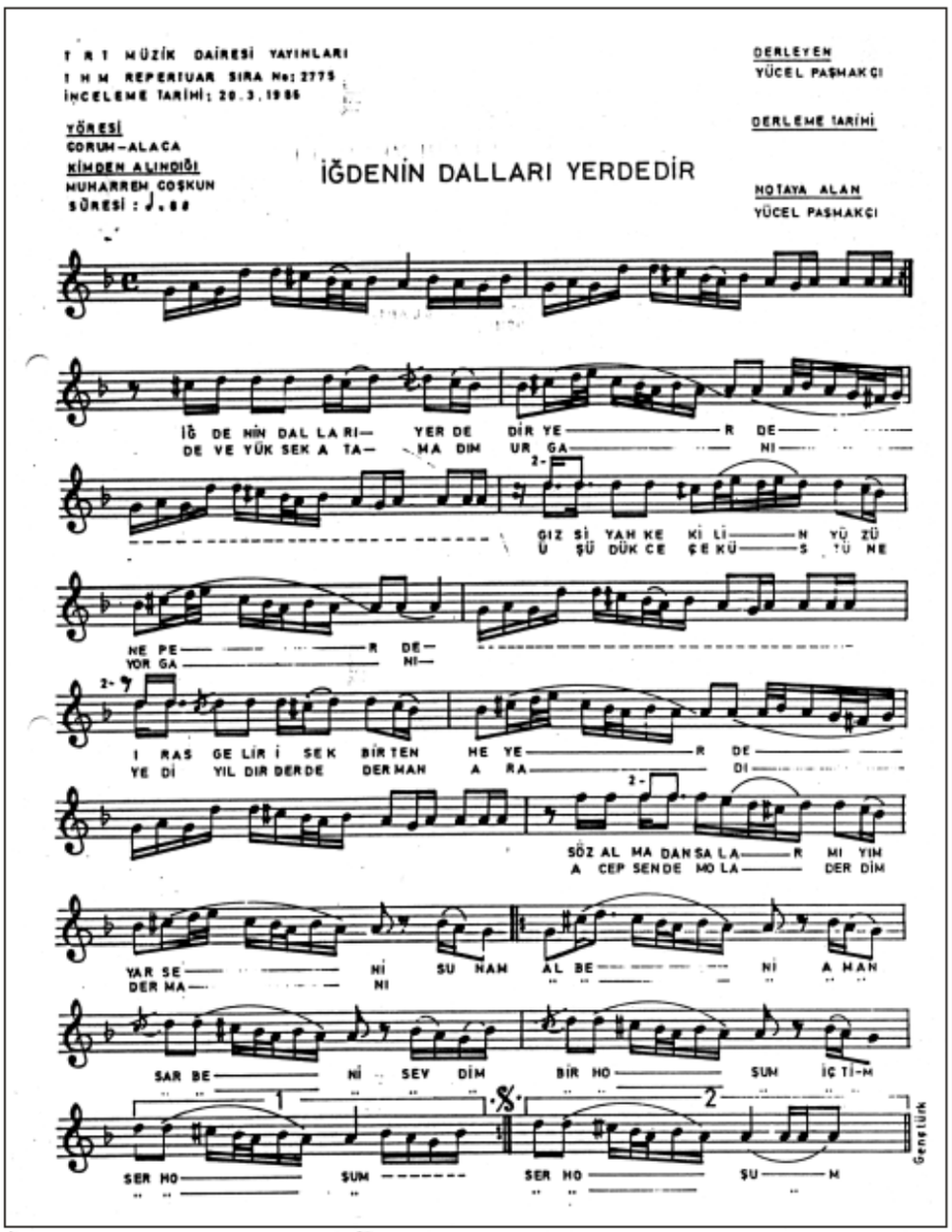

Ayrıca bu eserlerin yanısıra ben ve benim gibi müzikle uğraşan arkadaşlarımın yeni çalışmalarına da yeri geldiğinde yer vererek eski ve yeni tüm Çorum türkülerini böylelikle bir araya getirip, halk müziğimize küçücük bir hizmeti yapabilmenin,ömrümüz vefa ederse mutluluğunu yaşamış olacağız birlikte . Bir

İĞDENİN DALLARI YERDEDİR

İğdenin dalları yerdedir yerde
Gız siyah kekilin yüzüne perde
Iraz gelir isek bir tenhe yerde
Söz almadan sallarmıyım ben seni

Sunam al beni aman sar beni
Sevdim bir hoşum içtin serhoşum
BAĞLANTI

Deve yüksek atamadım urganı
Üşüdükçe çek başına yorganı
Yedi yıldır derde derman aradım
Acep sende mola derdin dermanı

KRALLAR ÜLKESİ

Erman YILDIRIM

Merhaba Anadolu
Merhaba Hititler,Frigler
Persler Medler
Anadolu'nun kurucuları
Geçmişin bürokratları
Merhaba

Ben Hitit kralı Hatuşuli'yim,
Orta Asya'dan geldim,
Kızılırmağa yerleştim.
İlk yazılı antlaşmayı ben imzaladım
Sırayla sfenksli kapılar,geyik heykelleri
Güneş kursu,altın taçları
13.yüzyılın 12 kralını ben yaptım.

Ben Frig kral Midasım
İç Anadolu'dan gelmeyim
Aslında Trakya'dan Anadolu'ya göç ettim
Kimmerler tarafından yok oldum bittim.

Ben Med kralı Kayaksar Babilim
Arilerin İran kolundanım

Ben ise Pers kralı Kyosum
Dedemle savaş yaptım

Cuma TÜRKMEN

BİRLİK OLALIM

Fırka fırka olmuş,ümmeti gardaş.
Gelin Hak yolunda birlik olalım.
Sakın eksiltmeyin,himmeti gardaş.
Gelin Hak yolunda birlik olalım.

Bırak tefrikıyı zamanı deyil,
Elele tutuşup dostluğa koyul,
Yeter bu sarhoşluk,gel ayıl be ayıl.
Gelih Hak yolunda birlik olalım.

Bu güzel yurt gibi var mı ki başka,
Her tarafı benzer sanki bir köşke,
Muhtacız Yunus'un tattığı aşka,
Gelin Hak yolunda birlik olalım.

TÜRKMENOĞLU elbet sorun olacak,
Kardeşçe düşünüp çözüm alacak,
Karamsar olmayın güzel gelecek,

Cuma TÜRKMEN

HAKKA DOĞRU

Zencirinen bağlasan da
Ben giderim Hakka doğru.
Gözlerimi dağlasan da
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

Hatem ül Embiya pirim
Cennete gidiyor sürüm
Kaynağım Kur'an-ı Kerim
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

Fatıma Serverin kızı
Kan ağlıyor iki gözü
Bacılara senet sözü
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

Velayetin özü Ali
Bilmeyenler seni deli
Ondan akan İslâm seli
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

Hasan-ül Mücteba beyin
Şehit serdarı Hüseyin
Zeynel aba imam soyun
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

Bakır,Cafer,Musa,Rıza,
Aşkın düştü çıkmaz öze
Mümin olan bağlı size
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

Tagi,Naki,Askar Ali,
Hepsi Muhammed'in gülü
Mehdi gelecek bülbülü
Ben giderim Hakka doğru.

Hakka doğru Hakka doğru
Ölçü Kur'an şaşan eğri

TÜRKMENOĞLU medet sizden
İman ayrılmasın özden
Yürüyelim aynı izden

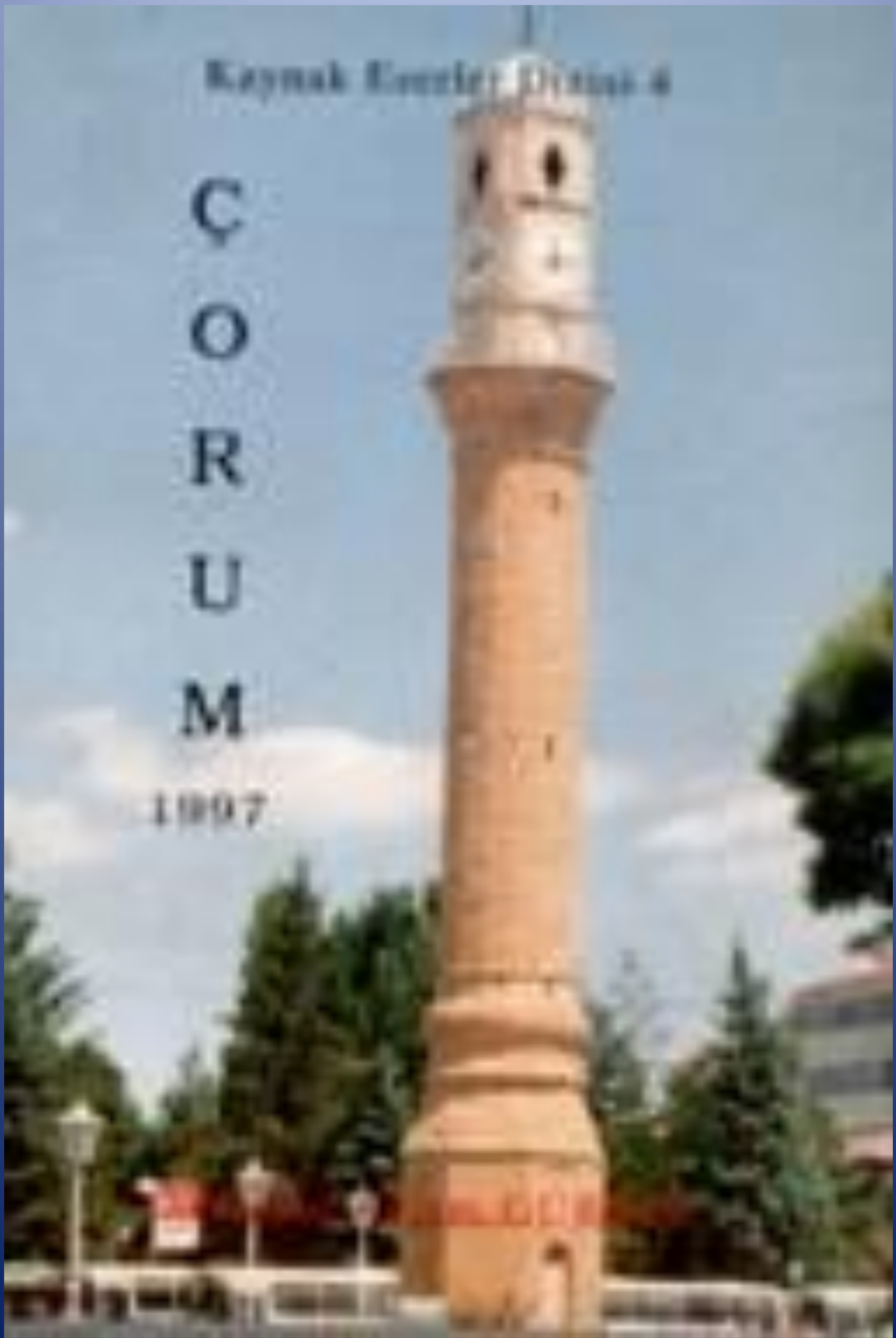
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

Mahmut Selim GÜRSEL ÇORUM

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 3

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl : 1 EYLÜL 1998 Sayı : 3

ISSN 1301-999945

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR,TARİH,SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :1 Eylül 1998 Sayı :3

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ
İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
Tel. 0-364-213 77 28
Dizgi ve Mizanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Recep CAMCI
İsmet ÇENESİZ
Ayşe ÇOBAN
Metin DEMİRCİ
Erkan EROL
Ahmet ERTEKİN
Ali Osman GEYLAN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M.Selim GÜRSEL
Metin KALYONCU
Rıfat KURTOĞLU
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Ahmet SERİN
Yaşar SOLAK
Ümit UZEL
Osman ÜNSAL
Ömer YABACI

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Mu ne ?

Yeni konuşmaya başlayan küçük çocuklar öğrenmek için her şeyi merak ederek ,biraz peltekçe, biraz da konuşmayı öğrenmeye baş-lamalarının verdiği tatlılıkla öğrenmek istedikle-ri nesleyi veya canlıyı göstererek "Mu ne?"diye sorarlar.

Bildikleri,gördükleri ellerine aldıkları halde dergiye bakıp bazıları "Bu ne?" Diye gözümün içerisine baka baka soruyorlar.

Tanıtım için ellerine verdiğim dergi,tarafı olmayan, Çorum'u tanıtan bir dergidir. Ne dir Derseniz ; Çorum'da yaşayan ve Çorum dışında da yaşayanlara hitap etmaya çalışan, A,B, C,..... Partilerinden olup,1,2,3,....görüşlerini tanıyan,$,&,X.... inançlarına saygılı bir dergi olarak görevi başındadır. Dergi "izimleri"n hepsi ile bağdaşan,hepsinin görüş ve düşüncelerini bir araya getirmeye çalışan, ayrılıkçılıktan,bağnaz görüşten, sabit fikirlilikten uzak , A, 1, $ ve B,2,& veya C,3,X parti,görüş ve inanışlarının bir arada bulunduğu ilimizde ¬,-,®,¯ yönlerini bir araya toplamaya çaba gösteren bir dergi olmaya yani; **ÇORUMLU** olmaya çalışmaktayız.

İnsanlar,A, B,C....1,2,3 ,$,&,X....¬,-,®,¯ Parti, görüş , inanç ve yönleri ile bölünebilirler. Fakat Sanat ve ilimde birleşmeleri kalıcıdır.

Çalışma ve çabamız az da olsa bizi yadırgıyan, tereddüt eden ve hatta hayretle izleyen hemşehrilerimizle karşı karşıya getiriyor. Çok zaman övgü alıyoruz,bazı kendini fanatik zanedenlerden de tepki alıyoruz. Biliyoruz ki, her zaman bu gibi oyun bozan, birlik beraberlikten hoşnut olmayan,ayrılıkçı ve hatta sapıklığa varan ve tek görüşün kendi görüşü olduğu vehimine kapılmış kişilerde ne yazıkki bulunmaktadır.

3. Sayımızı sizlere sunmaktan kıvanç duyuyorum. Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara *Gürsel* YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl.dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

2. Sayıdan Devam.

1954 tarihinde Esnaf Dernekleri Başkanlığı tarafından Esnaftan Akisler isimli haftalık gazete yayıma başladı,Esnaf Dernekleri Başkanı Şevki Demirer adına yayımlanan gazete Çorum İl Basımevinde basılıyordu, 1959 tarihinde yayımına son verildi. <1>

Çorum merkez ilçede 1 Mayıs 1955 tarihinde Yeni Adım Gazetesini Ahmet Küreli tarafından yayımlanmaya başlandı, idare Müdürü A. Muzaffer Artuk yapıyordu,8 Haziran 1957 tarihinde yazı işleri müdürlüğüne Vahit Benderli getirildi,18 Ocak 1958 1-8 O-cak 1958 - 5 Ocak 1964 tarihlerinde gazetenin sahipliğini Ahmet Emiroğlu üstlendi,bu tarihler sırasında yazı işleri Müdürlüğünü sırasıyla ; Şerafettin Demirer, Orhan Çöplü ve Erdal Eralp yaptı,6 Ocak 1964 tarihinden gazete ortaklığa dönüştürüldü, ortaklıkla yönetim 31 Aralık 1965 tarihine kadar sürdü ve bu tarihte 3310'cu sayısı ile gazete yayımına son verdi.<2>

10 Mayıs 1955 tarihinde "Hür Yol Gazetesi" yayıma başladı, Akif Leblebicioğlu gazetenin sahipliğini ve yazı işleri Müdürlüğünü yapıyordu, 23 Mayıs 1960-26 Mart 1961 tarihleri arasında idare Müdürlüğünü N.Sefa Kazancı yürüttü ,27 Mayıs 1961-31 Haziran 1961 tarihleri arasında gazete sahibi olarak Muammer Leblebicioğlunu görmekteyiz gazete muhabiri olarak ; Necdet Onur,Necdet Leblebicioğlu,Oğuz Leblebicioğlu ve Mustafa Taşkıran olarak yazılıdır,Çorum'da yayımlanan gazetelerin isimlerini yayımlayan ilk gazete olarak görülmektedir,Hür yol gazetesi 20 Kasım 1961 tarihinde 1744'üncü sayısı ile yayım hayatını tamamladı. <3>

11 Ekim 1957 tarihinde Osman Eftekin tarafından "Halkın Sesi Hakkın Sesidir Gazetesi" yayıma başladı,yazı işleri Müdürü Galip Erdemli ve bir ara Orhan Çöplü yaptı, gazete Pazar günleri hariç her gün çıkarılmakta idi, 10 Kasım 1961 tarihinde gazete yayımına son verdi. <4>

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Esnaftan Akisler arşivi.
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Yeni Adım Gazetesi arşivi.
<3> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Hür Yol Gazetesi arşivi.

1 Ağustos 1958 tarihinde Ahmet Emiroğlu tarafından "Bu Gün Gazetesi" yayıma başlandı, Mesul Müdür Faruk Küreli tarafından yapılan gazetenin ömrü çok kısa oldu ,31 Ağustos 1959 tarihinde yayımına son verdi. <1>

1 Şubat 1962 tarihinde Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti Ankara Şubesi "Çorumluya Çağrı Fikir ve Memleket Dergisi"ni yayımladı, Dernek adına sahibi Dr.Hilmi Gürsel,yazı işleri Müdürü Dr. Tuncay Alaybeyoğlu'nu görmekteyiz, elime üç sayısı geçen derginin akıbetini öğrenemedim, derginin yönetiminde, A.Rıza Akaydın, Yılmaz Arslan,Hasan Öztürk, İhsan Sancar , sekreter olarak Yılmaz Arslan ve Kral Yücel görülmekte olup, Ankara Ongun Kardeşler Matbaasında basıtırıl-mıştır.

19 Mayıs 1962 tarihinde "Yeni ve İleriye Çorum" Gazetesi Mehmet Şahinci ve Mustafa Karakaşlı tarafından yayımlanmaya başlandı, idare Müdürü Asaf Erüstün,Yeni Çorum Matbaasında basılan gazete Pazar günleri hariç her gün günlük olarak çıkartılıyordu, 30 Ekim 1962 tarihinde ise yayımına son verdi. <2>

3 Ocak 1966 tarihinde "Yeni Gün Gazetesi" yayımına başlandı,gazete bir ortaklık olarak kuruldu, ortaklık adına sahibi Ahmet Emiroğlu,sorumlu yazı işleri Müdürü Aydın Kalelioğlu ,yönetim Müdürü A. Muzaffer Artuk , Çorum Yeni Gün Matbaasında basılan gazete, 29 Mart 1967 tarihinde A. Muzaffer Artuk'u Ankara muhabiri,Münir Tümtürk'ü İstanbul muhabiri,6 Aralık 1968 tarihinde ortaklık adına sahibi olarak Pertev Kalelioğlu , teknik yönetimde,Osman Eftekin ile muhabir olarak Hikmet Uçar'ı görüyoruz,24 Eylül 1969 tarihinde muhabir olarak Şen öz Nalıncı, 30 Temmuz 1970 tarihindenden sonra ortaklık adına sahibi Aydın Kalelioğlu, sorumlu yazı işleri müdürü Münir Tümtürk'ü, 9 Kasım 1970 tarihinden sonra sorumlu yazı işleri Müdürü olarak Hikmat Uçar bulundu,

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Bu Gün Gazetesi arşivi.
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Yeni ve İleriye Çorum Gazetesi arşivi.

gazete 10 Nisan 1971 tarihinde kapatıldı.<1>

15 Ağustos 1967 tarihinde "Çorum Ekspres Gazetesi " yayımına başladı, sahibi Reşat Narok,yazı işleri Müdürü M. Süreyya Oral, muhabirleri ;Kemal Ararat,Faik Uğurlu, Ahmet Pekeş, Bilal Narok , Cemal Ercan,13 Ekim 1967 tarihinde yazı işleri Müdürü Recep Civciv,13 Ekim 1967 tarihinde,yazı işleri Müdürü İsmail Turan,20 Haziran 1968 tarihinde, Dursun Çokyakar,1 Ağustos 1968 tarihinde tekrar İsmail Turan yaptı,3 Haziran 1969 tarihinde ortaklık adına sahibi ve genel yayın Müdürü İsmail Kırdı tarafından çıkartılmaya devam ederken sorumlu yazı işleri Müdürü Orhan Çöplü getirildi,4 Temmuz 1969 - 11 Temmuz 1969 tarihleri arasında, genel yayın Müdürü Selim Atalay yazı işleri kurulunda Yusuf Ay ve Erdal Eralp bulundu, 19 Ağustos 1969 - 31 Ekim 1969 tarihleri arasında neşriyat Müdürü Yaşar Köstekçi, 13 Ocak 1971 - 10 Nisan 1971 tarihleri arasında ortaklık adına sahibi Nadiye Erenleri görmekteyiz ,12 Nisan 1971 tarihinde ortaklık adına sahibi olarak Aydın Kalelioğlu, sorumlu yazı işleri Müdürü Hikmet Uçar,31 Ocak 1972 tarihinde yayımına 1382'inci sayıda son verdi. <2>

1 Ağustos 1968 tarihinde "Çorum'un Sesi Gazetesi " yayıma girdi, sahibi Cemal Ercan müessese Müdürü Reşat Narok,yazı işleri Müdürü Ahmet Tekeş,muhabirleri; Selahattin Koçak,Ali Rıza Uğurlu yapmaktaydı, gazete samsun'da basılmakta ve 9 Ağustos 1968 tarihinde muhabirleri arasına Erol Şahinci ve Alaaddin Çek katıldı,30 Eylül 1968 tarihinde 52'inci sayıda yayım hayatına son verdi. Gazenin orjinal baskı başlığında Çorum'un 1'inci sayıdan 52'inci sayıya kadar (И) harfi ters basıldı.<3>

1 Ocak 1969 tarihinde Halk Eğitim Başkanlığınca "İğdeli Gelin Sanat ve Kültür Dergisi"ni yayımladı, Halk Eğitim Başkanlığı adına sahibi ve yayın Müdürü Hayrettin Koyuncu, Çorum Yeni Gün Matbaasında basılmakta idi,iki ayda bir yayımlanan dergi 3'üncü sayıda yayımına son verdi. **<1>**

4 Ocak 1969 tarihinde yayım süresi belli olmayan " Yeşil İskilip " dolma gecesi özel sayısı adında İskilip Yüksek Talebe ve Yardımlaşma Derneği adına Dr. A.Alpas lantarafından bir dergi çıkartıldı , 4 Ocak 1969,14 Mart 1970,6 Mart 1971,Eylül 1970, 6 Mart 1971, 7 Nisan 1971 ve 15 Nisan 1972 tarihlerinde 6 sayı olarak yayımlandı. 11 Mayıs 1969 tarihinde İskilip Yüksek Tahsil ve Yardımlaşma Derneği tarafından bülten niteliğinde " İskilip " adı altında bir dergi yayımlandı. **< 2 >**

Sungurlu'da 1970 tarihinde "Sungurlunun Sesi Gazetesi" yayıma başladı,Sahibi Muammer Özel tarafından çıkartılan gazete, Sungurlu Hitit Matbaasında basılmakta ve yayımını sürdürmektedir. **< 3 >**

1950 -1970 yılları arasında Çorum'un basın hayatı oldukça yoğun günler yaşadı, gazete ve dergi yayımları bu yıllar arasında birbirleri ile yarışan özel sektörü görmekteyiz. Uzun ve kısa sürelerde yayım yapıldı, ortaklıklar kuruldu,Çorum'a kültürel açıdan bilgi kaynaklığı,fikir babalığı yapılmaya çalışıldı. Bazıları siyasi,bazıları kültürel,bazıları ekonomik çıkar için yayım hayatına atılan gazeteler Çorumlunun ilgi odağı oldu. Bazıları ortaklık kararı ile isim değiştirerek yayım ömrünü uzatmaya çalıştı. Çorumlu hemşehrilerimizin basın işi ile ilgilenmeleri Çorum'a faydalı oldu,çabalar ve emekler için Çorumlu olarak bütün basın camiasına emek verenleri saygı ile anmak vazifemiz olmakla beraber, maalesef bir çoğunu genç nesil tanımamakta ve aramamaktadır.

Devamı Gelecek Sayıda

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Yeni Gün Gazetesi arşivi.
<2> Çorum Hasan P.Küt. Çorum Ekspres Çorum Gazetesi arşivi.
<3> Çorum Hasan Paşa Küt. Çorum'un Sesi Gazetesi arş..

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi İğdeli Gelin Dergisi arşivi.
<2> İskilip İlçe Kütüphanesi Yeşil İskilip Dergisi Arşivi.
<3> Sungurlu İlçe Kütüphanesi Sungurlunun Sesi Gazetesi

ÇORUMLU 2000
Dergisine Abone Oldunuz mu ?..
Abone olunuz,abone yapınız.

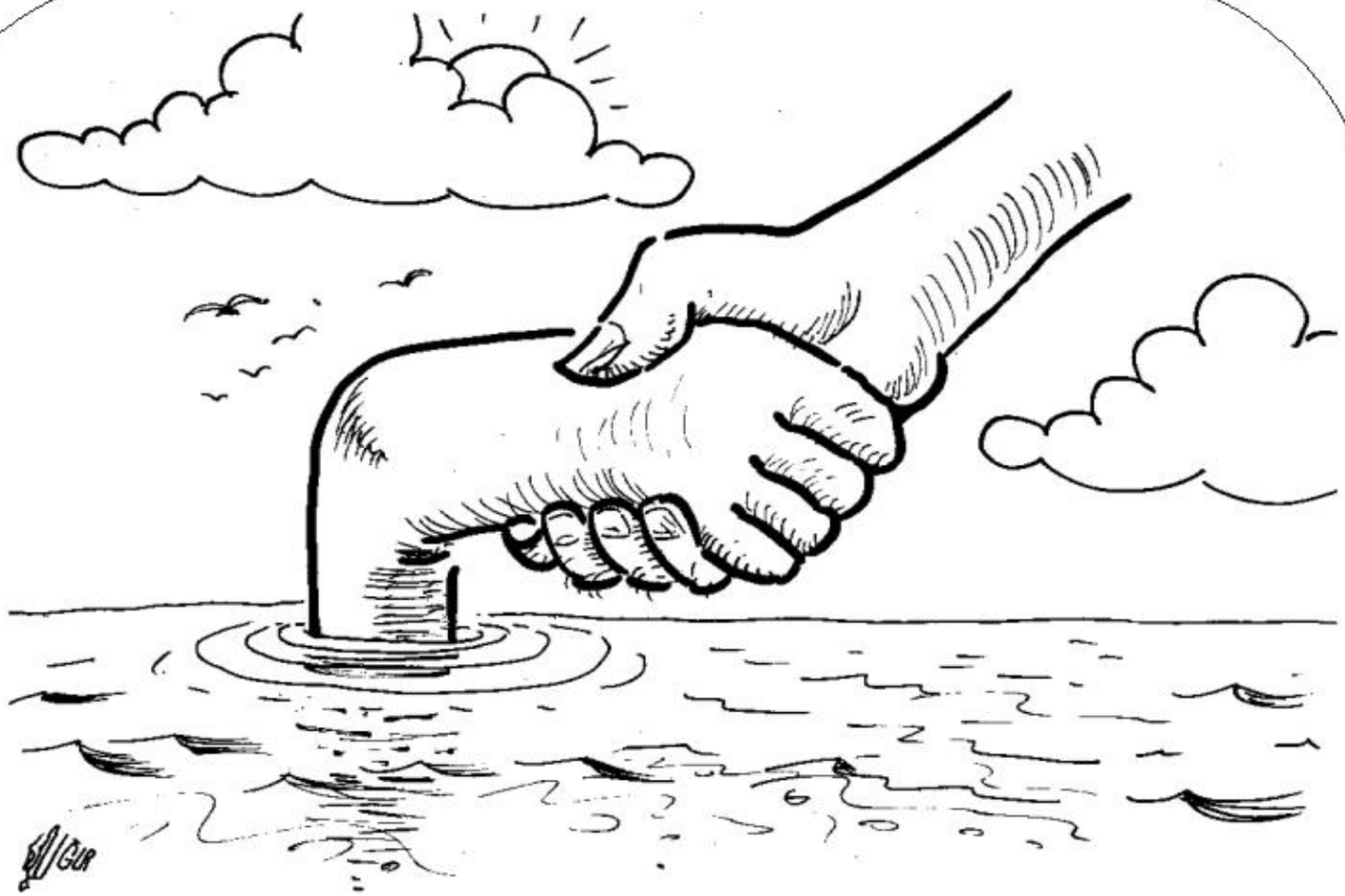

Uğur'dan

Çizgile

Uğur PAMUK

AİLEDE HUZUR

Recep CAMCI

Değerli okurlarım !

Aile toplum yapısının temelini teşkil eder. Aynı zamanda sosyal huzurun kaynağı de mektir. Bu bakımdan aile düzen,disiplin,aile fertleri arasında hukuk ve müsavat,hoşgörü aile yapısında önemli faktörlerdir. Yüce Dinimiz de bu mukaddes yapıya büyük önem vermiş, ailenin yapısı hususunda önemli müeyyideler getirmek suretiyle aile yapısının sağlam olmasını istemiştir.

İslâm'dan önce Arap'lar kadınlara son derece zulüm ediyorlar,kadın hak ve hürriyeti diye mefhum tanımıyorlardı. Bu sebeple ailede önemli bir yeri olan kadın zulüm içinde inim inim inliyor,bu bozuk düzen topluma sirayet ediyor, bir kargaşadır toplum düzenini mahvediyordu. (Nisa Suresi Ayet 19'da) Yüce Allah bu hususa gayet geniş bir şekilde temas etmiştir. Önemini kısaca belirttiğim bu mukaddes yuvaya karşı aile fertlerinin ortak sorumlulukları vardır. Karı - koca ailede örnek olma durumundadırlar. Aile içinde karı - koca ; edep, terbiye, disiplin ve güzel ahlak kurallarına uymaları aile içinde huzur ve sükunun önemli faktörleridir.

Şu hususu da belirtmek isterim:Her toplumda olduğu gibi karı - koca arasında da ufak tefek huzursuzluklar olabilir. Bunlar büyütülmeden karşı-

Peygamberimizin (S.A.V.) Aile içinde huzurun önemini belirten şu mübarek uyarısına dikkatinizi çekerim. Buyuruyorlar: Şeytan sabah olunca koltuğuna oturur ve avanesini toplar,onlara der ki: haydin dağılın bu gün kimleri yoldan çıkaracaksınız! ve onları insanlar arasına sevk eder. Akşam olunca dağılan bu şeytanlar büyük şeytanın etrafında toplanıp kötülük işlettikleri insanları rapor ederler.Kimi şöyle yaptık,kimi böyle yaptırdık derler. Büyük şeytan bunların hiçbirisine iltifat etmez. Diğer bir grup der ki; biz karı - koca arasını açtık,aile yuvasının huzurunu bozduk derler. Bu hadis, önemli hadis kitaplarından Müslim hadisidir.

Değerli okurlar !

Huzurlu ve mutlu bir aile yuvası dünyanın Cennetindir. Hatta, Cennete bile anlam kazandıracak kadar ağırlığı olan bir kurumdur. Çünkü: Dünyada iman noktasında birbiri ile uyum içinde bulunan bir aile kıyamet gününde Cennet sarayının aile ortamında hep bir arada olacaklarını bilmelidirler. Ne mutlu böyle bir aile yuvasına. Biz Cenab-ı Hak'tan toplumumuzu teşkil eden bütün aile yuvalarına bu Cennet havasını teneffüs etmelerini diliyor,İslâmi çerçeve içerisinde aile bireylerine İslâmi ahlak kurallarını iyice öğretmelerini temenni ediyor ve diyo-

TARİH SOHBETLERİ

OSMAN ÜNSAL

"Zaman bir boyuttur"ezelden ebede akıp giden... Ve insan,yüce yaradanın takdir ettiği bir zamanda, ömür dediğimiz bir süre kadar,bu zaman treninin yolcuları arasına katılır. Vakti gelen biner, süresi dolan iner ve bu tren yeni istasyonlarda yeni yolcularla yoluna devam edip gider. "Göz açıp kapayıncaya kadar geçen" şu kısacık ömürde yine de "Musa Musalığını, firavun da firavunluğunu" yapmaktan geri kalmaz ne diyelim bu da bir ilahi taktir. Şu anda hayatta olanlar,çağdaşlarımız;bu yolculuğa çıkmak elimizde değildi,bu yolculuğu sona erdirmekte elimizde değil. Ama bu zorunlu birliktelikte gönüller feth etmekte lanet ettirmekte elimizde. Ne mutu hayırla anılacaklara ve ne mutlu Yunusca sevip sevilenlere...

Uzmanlara göre Güneşin yaşı 20 milyar yıl,Dünyanın yaşı ise 15 milyar yıl. Işığını gördüğümüz bazı yıldızlar Dünyamızdan 20 milyon ışık yılı uzakta,bir başka değişle şu anda gördüğümüz ışık o yıldızın 20 milyon yıl önce yaydığı ışık. Şimdi o yıldız belki mevcut bile değil. Yeryüzünde bulunan bazı hayvan fosillerinin yaşı 200 milyon yıl öncesine kadar uzanıyor. Fosilleşmiş bazı insan kemikleri için ise 200 bin yıl öncesinden söz ediliyor. Yani Dünya;atmosferi,suyu,havası,doğası,bitki örtüsü, fiziksel ve kimyasal yapısı ile 15 milyar yıl hazırlanıyor. "Eşref-i mahlukat olan insan oğlu"nun rahatı için muazzam ve mükemmel bir doğal denge kuruluyor. Ne yazık ki insanlarda bu dengeyi bozmak için gayret çok ama ya sorumluluk !..

İnsanlığın uygarlık tarihini izleyebilmek M.Ö. 15 binden itibaren berraklaşıyor. İnsanı diğer canlılardan ayıran vasfı aklı ve düşüncesi. Bunun aklını ve yeteneklerini kullanması, çevresine biçim vermesi,alet yapması ile yani iz bırakmasıyla başlıyor. Yaşadıkları mağara duvarlarına çizdikleri resimler ve yontulmuş taş ve kemik aletler günümüze ulaşabilen ilk eserler ilk örnekler. İnsanın taşı yontması, çanak çömlek yapması ile başlayan uygarlık serüveni tekerleğin keşfi,yazının icadı..... ile devam etmiş, atomu parçalayan insan oğlu yirminci yüzyılın ikinci yarısında uzaya adım atmıştır.

Dilerseniz; biraz da tarihi sayfaları arasına girelim ve sohbetimize Hititlerle devam edelim. Ama bu sohbette olayları klasik bir tarih anlatışı dışında farklı bir boyutta izleyelim. Tarihten bize ulaşan ayrıntılarda, orijinallikleri, çarpıcılıkları, çelişkileri ve gizemleri görelim. Neden Hititler; çünkü Hititler devlet olma niteliklerini taşıyan Anadolu'da kurulmuş ilk devlet ilk imparatorluk. Daha da önemlisi başkenti Çorum'un Boğazkale İlçesinde. M.Ö.2000'de dünya siyasetine yön veren iki süper devletten birisi. Kültürde, sanatta, sosyal yaşamda derin izler ve etkiler yapan,başta Hattusa (Boğazkale) olmak üzere ilimiz sınırları içerisinde zengin tarihi kalıntıları günümüze ulaşan bir uygarlık. Tarihte pek çok ilklere damgasını vuran bir kültür.

M.Ö. 2000'lerin başlarında Orta Asya'dan ve Kafkaslardan Anadolu'ya gelen Hititler bir süre Anadolu'daki şehir beylerinin yanında paralı asker olarak çalışmışlar, Asurlu tüccarların Anadolu'dan çıkartılma mücadelesine katılmışlar, daha sonra sert mizaçları ve savaşçı özellikleri ile, Anadolu'daki şehir devletlerini birleştirerek veya ortadan kaldırarak siyasi egemenliği ellerine almışlardır. Bu savaşlar sonunda, ismi efsaneleşen ilk kral Anitta'dır. Anitta,Hattuşa'yı da ele geçirmiş,şehri yakıp yıkmış, burada yaşayan yerli halk Hattileri esir edip, yurtlarından sürmüş çıkartmıştır. Bununla da yetinmeyip,Hattuşa'yı lanetlemiş,soyundan buraya kesinlikle gelmemelerini istemiştir. Kaderin cilvesine bakınız ki, soyundan gelen kral lar hem lanete aldırmayarak buraya gelmişler, başkentlerini Neşa'dan buraya taşıyarak üstelik Hattuşa adıyla Boğazkaleyi başkent yapmışlardır. Asur yazılı kaynaklarında,buraların daha önceden Hatti ülkesi olmasından dolayı, bu devletin adı Hitit olarak geçmektedir. Hitit kralları da bu adı benimsemişler hatta bazı Hitit kralları Hatti ülkesinin sahibi,koruyucusu anlamına gelen Hatuşili adını almışlardır.

Hitit kralı Muvattali zamanında Mısırlılarla Kadeş'te bir savaş olmuş,savaş sırasında güneş tutulunca iki tarafta bunu uğursuzluk

manında Mısırlılarla Hititliler arasında Kadeş antlaşması imzalanmıştır. İşte bu tarihteki ilk yazılı antlaşmadır.

Dünyada ilk arşiv kuran devlet Hititlerdir. Hattuşa büyük kalede yapılan kazılarda bulunan 15000 tabletlik bir arşiv araştırma ve inceleme yapılmak üzere Almanya'ya götürülmüş, araya 2.Dünya Savaşı girmiş,savaş sonunda bu tabletlerin Rusya'ya kaçırıldığı söylenerek geri verilmek istenmemiş,ancak 2-3 yıl önce Türkiye'ye geri getirilebilmiştir.

İlk tarih yazan,Osmanlılarda ki salnamelere benzeyen yıllıklar hazırlayanlar da yine Hititlerdir.

Suyun önüne set yaparak,baraj yapma fikrini ilk uygulamasını yine Hititlere ait Alaca Örükaya'da görüyoruz.

Hattuşa'da Nişan taşı denilen bir kaya üzerine,Hitit krallarının soy kütüğü (seceresi) yazılmıştır.

Bin tapınaklı başkent olarak bilinen Hattuşa kazılarında, kral mührü ile mühürlenki, bu da tarihteki tapu belgelerinin ilk örnekleridir.

İki galeriden oluşan ve dik kesilmiş kaya yüzeylerine bütün Hitit tanrı ve tanrıçalarının kutsal hayvan ve kıyafetleriyle resmedildiği ve figürlerinin yanına,hiyeroglif yazı ile isim ve amblemlerinin işlendiği Yazılı Kaya Açık Hava Mabedi Dünyada tek örnektir.

Hakimiyetleri altına aldığı halkların dinlerini ve kültürlerini kendi panteonuna dahil eden Hititler, onların tanrıları içinde tapınaklar yapmışlardır. Bu da yine Hititlere has bir kültür ve anlayış zenginliğidir.

Boğazkale Hattusas kazıları,Alman bilim heyetleri tarafından 90 yıldır sürdürülmektedir ve belki bir o kadar süre daha devam edecektir. Bu çalışmalar devam ettikçe Anadolu ve Hitit kültür ve tarihi ile ilgili yeni zenginlikleri ortaya çıkacağı muhakkaktır.

Hitit kültür sanatının plastik ve estetik özelliklerine hiç değinemedik bile. Bir başka sohbet yazımızda, bir başka boyutuyla buluş-

RADYOMU VE TELEVİZYONUMU İSTİYORUM

Erkan EROL
Gazeteci Yazar

Yıllar ne kadar çabuk gelip geçiyor. Birbiri ardına devşirilmiş onlarca yıl. Çok iyi hatırlıyorum, 1978 - 79 ve 80'li yıllarda küçük yaşta olmama rağmen sabahları radyonun karşısına geçer, sesini açar, büyük bir zevkle TRT radyosundaki " arkası yarın", "radyo tiyatrosu" adlı proğramları dinlerdim. Sadece ben değil; bütün ahali... Düşünsenize sabaha günaydın deyip, gözlerinizi açarken derin bir ses tonu ve Türkçe'yi mükemmel konuşan bay veya bayan spiker (şimdi adı D.J. oldu) Türk Halk Müziğinin en güzel eserlerini, Türkiye'nin en ücra köşelerine ulaştırır, özümseterek dinletir ve çok iyi biliyorum ki işini iyi yapmanın hazzını yaşardı. İstek lerde şimdiki gibi (damardan), (jilet) parçalar değil Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Türk Hafif Müziği zaman zamanda Tangolar çalardı. Şimdi o günleri hatırlıyor ve huzur buluyorum. Ne yazık ki şimdilerde aynı sevinç ve hazları hissetmekte eminim ki sizlerde benim gibi zorluk çekiyorsunuz.

Neden ?..

Çünkü ;

Kendi kültürümüzü her geçen gün kaybediyor, özümüzü yitiriyoruz. Artık radyolarımızda o güzel sesli insanlar, konuştuklarında ağızlarından bal akan program sunucuları, bir tiyatro dinler gibi dinlediğimiz radyo piyesleri (Arkası yarın) anonsu yapıldığında " tüh be " tam yerinde kestiler diyerek bitmesini istemediğimiz, günün belli saatlerinde şiirlerini zevkle dinledi-ğimiz Necdet EVLİYAGİL ve diğer üstatlarımız yok. Yoklar...Yok oldular...Bu yoklukların sebebine gelince: Sebebi tabi ki yine bizleriz !..

Özel radyo ve televizyonların Türkiye' de yayın hayatına başlamasıyla birlikte, ne yazık ki yine Türk insanının makus kaderi tekerrür etmiştir. Türkiye'de her alanda plansız, programsız yapılan ve başlatılan her iş gibi, radyoculuk, televizyonculuk ta ayağa düştü. Radyo ve televizyonların haddinden fazla sayıda ayrık otu gibi açılması bu kuruluşların ekonomik yaşamı sürdürebilme kaygıları nedeni ile programların kalitesine yönelik çalışmaların yapılmaması, gerekli teknolojinin yeterli olmayışı ,işini bilen Türkçe'yi düzgün konuşan ve radyo televizyon program yapımcılığıyla uzaktan, yakından alakası olmayan insanların mikrofonların ve kameraların önüne geçmesi ve daha sayabileceğimiz bir çok nedenlerden dolayı, radyoculuk, televizyonculuk artık dinlerken, izlerken hiç de hoş olmayan manzaraları göz önüne seriyor.

Buraya kadar bahsettiğimiz genel bir Türkiye bakışı idi. Ya Çorum, ya Çorum'daki radyo ve televizyonlar ?.

Dilerseniz radyo ve televizyonları birbirinden ayırarak ayrı ayrı inceleyelim.

Çorum'da ; radyo sayısı 10...Eğitimli personel, program yapımcısı ,D.J. YOK... Ortalama aylık radyo başı reklam 50-60. Evet okuduğunuz tablo yanlış değil. Doğru. 10 radyoda bir çok D.J. var ama bunların içerisinde toplasanız 5 tane hakkıyla program yapan spiker yok. Her radyonun ortalama aylık reklam çizelgesi 50-60 adet reklam, bu sayıyı en az günde 5 anonsla çarptığınızda 250-300 anons yapıyor ve her reklam en az 1 dakika sürüyor, içlerinde 4 dakika süren bile var. Yani, bir günde yaklaşık reklamlara ayrılan süre 4 ile 6 saat arası .Böylelikle dinleyici program değil, reklam anonsu dinlemek zorunda bırakılmaktadır.

Aslında kimse reklamları dinlemiyor. Neden ? Birincisi reklamlar uzun, ikincisi programlarda kalite yok, yapımcılar işinin ehli değil, dolayısıyla dinleyici devamlı frekans değiştiriyor. Esnaf ise bunu çok iyi bildiği halde, alışılagelmiş bir çerçeve içerisinde sayfalarca reklam metni yazdırmaktan geri kalmıyor.

O halde, böyle bir ortamda Çorum'da kim radyoculuk yaptığını iddia edebilir. Kaliteli müzik: YOK. Kültürel programlar :YOK Türkçe : YOK. Bu işe idealist yaklaşan program yapımcısı :YOK. YANİ ÇORUM'DA RADYOCULUK YOK.

Eeee....radyoculuk olmayınca televizyonculuk olur mu ?.

Velhasıl ,birileri artık bu gidişata dur demeli. Çorum'da her öğlenden sonra ve her gece "Geyik" muhabbetlerinin yapıldığı programlara dinleyici olarak tepkimizi dile getirmeli, radyo ve televizyon sahiplerini eleştirmeliyiz. Evet ben çocukluğumdaki tek radyolu, tek televizyonlu günleri özledim. Daha doğrusu özlettiler. Ben radyomu ve televizyonumu

ÇORUM DEVLET GÜZEL SANATLAR GALERİSİ

28 Ekim 1985 tarihinde Şehir İş hanının bodrum katında hizmet veren giren Devlet Güzel Sanat lar Galerisi,17 Temmuz 1995 tarihinde Hitit Festivali çerçevesinde Özel İdare Kültür Sitesine taşınmış ve Festival programında açılışı ve Devlet Güzel Sanatlar Müdürlüğünün "Çağdaş Resim Sanatından Örnekler ile Rauf DENKTAŞ Fotoğraf" sergisi açılışıyla Çorumluların hizmetine devam etmiştir. Yukarıda bahsedilen galeri ve serginin açılışında , o dönemin Çorum Valisi Mustafa YILMilletvekillerimiz Ateş AMİKLİOĞLU ve Yasin HATİPOĞLU ve DIRIM Batum Valisi,Güzel Sanat lar Genel Müdürü Mehmet ÖZEL tarafından hizmete açılmıştır. Böylelikle Çorumlu sanatseverler ve sanatçılar çağdaş ve rahat bir mekana kavuşmuşlardır.

Çorum Devlet Güzel Sanatlar Galerisi; plastik sanatlar alanında sergiler,dia gösterileri, kurslar düzenler . Yörenin amatör sanatçılarını destekler. Plastik sanatların sevilmesini ve yaygınlaşması için uğraş verir.

Galerinin, 2 sergi salonu,atölyeler,sanatçı lokaliyle çağdaş bir görünüme sahiptir.

Galeride sergi açmak isteyen kişi veya kuruluşlar,Galeri Müdürlüğüne bir dilekçe ile başvururlar. Sergilemek istedikleri eserleri seçici kuruldan geçtikten sonra sergileme izni ve sergileme açma tarihi Galeri Müdürlüğünce belirlenir.

Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde 1985 tarihinden bu güne açılan sergiler ve seyirci istatistiği aşağıda gösterilmiştir.

YIL	Açılan Sergi	Seyirci sayısı
1985	**5**	**5.039**
1986	**10**	**14.019**
1987	**13**	**35.226**
1988	**21**	**62.486**
1989	**13**	**28.698**
1990	**16**	**40.616**
1991	**14**	**32.759**
1992	**14**	**30.119**
1993	**14**	**26.679**
1994	**12**	**26.625**
1995	**19**	**58.191**
1996	**19**	**44.561**
1997	**16**	**36.959**

1997-1998 tarihinde ise;

1.sergi Aylin ALTIAYLIK - Gülçin KÜMBÜLOĞLU Girişim Resim Sergisi 16-22 Eylül 1997 1877 kişi
2.sergi Rotary Kulübü Karikatür Sergisi 7-15 Ekim 1997 1964 kişi,
3.sergi Mustafa KOÇ Resim Sergisi 17-30 Ekim 1997 1485 kişi,
4.sergi Çorum Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Md. Fotoğraf sergisi 29 Ekim-7 Kasım 1997 705 kişi,
5.sergi Dr. Yılmaz BAŞ Kişisel Resim Sergisi 28 Kasım-10 Aralık 1997 431 kişi
6.Sergi Çevre Koruma Vakfı Karikatür Sergisi 1-7 Aralık 1997 391 kişi,

Ömer YABACIOĞLU

7.sergi Zihinsel Özürlü Öğrenciler Kermes Sergisi 3-11Aralık 1997 810 kişi,
8.sergi Soner KOLBÜKEN Kişisel Resim Sergisi 12-20 Aralık 1997 804 kişi,
9.sergi Belediye Başkanlığı Fotoğraf Bergisi (Hamit DURAN'ın anısına)3-10 Mart 1998 608 kişi,
10.sergi Belediye Baş.Dr. Turhan KILIÇÇIOĞLU Anısına Fotoğraf sergisi 7-16 Mart 1998 1236 kişi
11.sergi Esin TENGİZ Kişisel Sergisi 20-26 Mart 1998 1011 kişi,
12.Eda ERDOĞAN Kişisel Resim Sergisi 27 Mart 3 Nisan 1998 738 kişi,
13.sergi İl Turizm Müdürlüğü Fotoğraflarla Çorum Sergisi 17-21 Nisan 1998 1247 kişi,
14.sergi Arap ÇATAROĞLU Fotoğraf Sergisi 24-30 Nisan 1998 678 kişi,
15.sergi Halk Eğitim Müdürlüğü El Sanatları Sergisi 25-30 Mayıs 1998 1532 kişi,
16.sergi Sönmez YANARDAĞ Karikatür Sergisi 1-6 Mayıs 1998 547 kişi,
17.sergi Hüseyin ERKUŞ Kişisel Resim Sergisi 8-13 Mayıs 1998 726 kişi,
18.sergi Çorum Valiliği Şehit Ailelerine Yararına Kermes Sergisi 14-16 Mayıs 1998 1201 kişi,
19.sergi Özel Pınar İlköğretim Okulu Md. Resim ve Elişi Sergisi 1-5 Haziran 1691 kişi,
20.sergi Albayrak İlköğretim Okulu Md. Sergisi 3-6 Haziran 2581 kişi,
21.sergi Festival Nedeniyle Hasan TULUK Metal İşleri ve Fotoğraf Sergisi 8-13 Haziran 1998 1242 kişi,
22.sergi Uğur PAMUK Karikatür Sergisi 15-25 Haziran 1998 1215 kişi,
23.sergi Galeri Kursiyerlerinin Resim Sergisi 26 Haziran-10 Temmuz 1998 2174 kişi

Toplam 1997 -1998 döneminde 23 sergi açılmış ve 26.894 ziyaretçi tarafından sergiler iz-

ÖLÜMÜN ÖLÜMSÜZLEŞTİRDİĞİ MEKAN : *KAPILIKAYA ANITSAL KAYA MEZARI*

Ahmet ERTEKİN

Çorum İskilip arasında Harami; Çorum Osmancık karayolu üzerinde ise Kırkdilim yokuşları ve geçidi, kervanlar ve nakliyecilerin yüzyıllarca korkulu rüyyası olmuşlardır. 60'lı yıllarda başlayan yol ve güzergah iyileştirme çalışmaları sırasında Haremi genişletilip düzeltilmiş ; Kırkdilim varyantı yerine ise sonradan çökerek iptal edilen tünel yapılarak kırkdilim kabusuna son verilmiştir.

Antik çağlarda da kullanıldığı varsayılan eski Kırkdilim yoluna,aynı adla anılan şirin bir köy içinden geçilerek gidilir. Kırkdilim Dere si'nin parçaladığı kanyon biçimindeki dik yamaç,kırk zikzaklı varyantla tabana iner ve su-yun akış yönünde dereye paralel olarak uza-nır.

Kırkdilim sözcüğüyle özdeşleşen Kapı lıkaya Anıtsal Kaya Mezarı, bu vadi içinde kuzeye doğru uzanan bir kaya bloğu burun kısmının kuzey-batı köşesinde yer almıştır.

Sert kalkerden oluşan kaya bloğu ga-yet düzenli bir işçilikle kesilerek,önü podyum-lu anıtsal kaya mezarı oluşturulmuştur.

Çorum'un yaklaşık 27 km. kuzeyinde yer alan ve halkımızca KAPILIKAYA olarak adlandırılan bu mezar ; 1987 yılında Çorum Müzesi Müdürlüğü adına başkanlığımda yapı lan bir kazı ve temizlik çalışması sonucu bilim sel açıdan yeniden de ğerlendirilmiş ve arkeo loji dünyasındaki yerini alması sağlanırken Çorum'un mevcut turizm potansiyeline, görüntü olarak bilinen faKat tanıtımı yapılmamış yeni bir halka daha ilave edilmiştir.

Kaya Mezarının bulunduğu kaya bloğu dibine kadar araçla girilmekte ve mezara şevli dik bir yamaçla çıkılmaktadır. Yamaç üzerinde kayaya oyulmuş merdiven basamakları ve değişik rakımlarla oyularak yapılmış değişik boyutlu sarnıçlarla irtibatlı su yolları vardır. Üç sarnıçtan ilk ikisi temizlenmiş,mezara yakın yükseklikte bulunan,kaçak kazı yapanla tarafından tamamen tahrip edildiğinden o noktada çalışma yapılamamıştır.

Çay seviyesinden yaklaşık 65 m. Yükseklikte yapıldığı görülen Kaya Mezarının kuzeye bakan ön kısımlarına sonradan yaptırılan taş merdivenlerle çıkılmaktadır. Bu kısım yukarıda da sözü edildiği gibi düzenli ve mimarinin incelikleri de göz önünde bulundurularak dizayn edilmiştir.

Gayet düzgün olarak yapıldığı görülen podyum zemini kuşbakışı yamuk biçimli dup kısa kenardan kuzeydeki 9 m. Mezar önü 14 m. Olup doğu kenarı 27.50,batı kenarı ise 37.35 metredir.

Her türlü hava şartlarına açık olan podyuma düşen yağmur ve eriyen kar sularının tahliyesi için 900 X 36 X 20 cm.ebadında "U" kesitli bir su kanalı açılmış ve biriken suların batı yönünden aşağıda akan Kırkdilim Çayı'na atılması amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu düşünce ile mezar eteğindeki yerleşim birimlerinin de sulardan etkilenmesi önlenmiş olmaktadır.

En kuzeydeki, sözü edilen su tahliye kanalının da bulunduğu giriş platformu da 7.26X8.20X8.10 cm. Ke

Bu alanda 8 basamaklı bir merdivenle ikinci bir platforma geçilmektedir. Birinci platformda olduğu gibi ikinci aşamada yamuk biçimli olup bu düzeltiden de 23 cm. yükseklik ve 45 cm. genişliği olan 12 basamaklı merdivenle mezar önündeki 2.40 m. genişliğindeki podyuma ulaşılmaktadır.

Bu merdivenler mezarın kuzeye bakan ön yüzey genişliğinde yapılmış,doğu ve batı uç noktaları dikdörtgenler prizması şeklin de iki blok kaide ile sınırlanmış bulunmaktadır. Kaideler arası 7.62 m. Olup batıdakinin batısı boşluk yani uçuruma açılmışken doğudakinin doğu tarafı üç yönü kapalı bir havuz şeklini almıştır. Burasının adak kurbanı kesim yeri olarak kullanıldığı sanılmaktadır.

Kaya mezarının bulunduğu blok,ana kaya nın çepeçevre kesilmesi ile ortaya çıkartılmış taban tamamen ana kaya üzerine basarken tavan ve sırt kısmında bant halinde bir kısım bırakılarak ana kaya ile irtibat kesilmemiştir. Mezar bloğu etrafı147-150 cm Geniş likte oyularak yapılmış sekili yolla çepeçevre dolaşılmaktadır. Bu dar geçidin zeminden yaklaşık 2 m.Yükseklikteki kısım düzenli,yukarı kısımlar özensiz olarak kesilmiştir. Geçit de bulunan dekoratif taş sekide merdiven basamaklarında olduğu gibi 20 cm. yükseklikte olup ve 40 cm. Genişlikte yapılmıştır.Mezarın sırt tarafındakiler tahrip görmüşlerse de toprakla kaplıyan sekiler sapasağlam biçimde günümüze ulaşmışlardır.

Ancak kaçakçılar tarafından arka tarafta gizli yol olduğu gerekçesiyle dinamit patlatıldığı,kaya bloğunu delme çalışmaları yapıldığı görülmüştür. Mezarın ön yüzeyi dikine 14.15 m.Yükseklikte ve yan boşluklar dahil 13.31 m Genişliktedir.Traşlanarak düzeltilmiş ön yüzeyde 2.35 X 1.25 cm Silme konturlu kapı aynası için de 65 X 25 cm. Ebadında kitabelik bulunmakta; 00X125 cm. Ebadında gayri muntazam olarak açılmış bir kapı ile mezar odasına girilektedir. Kapı üzerinde hurufatı yaklaşık 70 cm. Büyüklüğünde kazınarak (IKESION) yazısı okunmaktadır. Giriş kapısının solunda ise aşı boyası ile yapılmış bir hac motifi yer almıştır.

298 cm. yüksekliğinde ve 294 X 296 cm ebadında kareye yakın planlı mezar odasının girişe göre sağ ve sol kenarlarında 45 cm.derinliğinde ve 205 cm. boyunda ve 103cm. Yüksekliğinde niş şeklinde oyulmuş ölüsekileri mevcuttur.

Giriş ekseni üzerinde ve girişin tam karşısındaki duvarda 208 cm. genişliğinde ve 131 cm. Yüksekliğinde basık kemerli bir heykel nişi bulunmaktadır. Niş kenarlıkları ise 25 cm. genişliğinde bir bantla ihatalanmıştır. Niş köselerinde 10 cm. Çaplı iki oyuk görülmektedir. Niş ve ölü sekilerinde ve tabanda tahribatların yapıldığı mezar odası temizlik çalışmaları sırasında tespit edilmiştir. Mezar ön yüzü alınlık kısmındaki kemerli kısmında doğal tesirler sonucu kopma ve tahribatın bulunduğu görülmektedir.

SONUÇ:

1-KAPILIKAYA Anıtsal Kaya Mezarı M.Ö.II.yy. tarihlenebilen Helenistik Dönem eseri olduğu,

2-Amasya PONTUS Kaya Mezarları ile çağdaş olup, Aynalı Mağara adı ile bilinen önü podyumlu Kaya Mezarına benzemektedir.

3-Mezar önündeki iki aşamalı podyum, buranın kutsal bir ziyaret yeri olduğunu;aşı boyalı haç mo-tifi ise, Bizans döneminde de önemini koruduğu ve kullanıldığı,

4-Mezar eteklerinde tespit edilen üç samıç ve yapı izleri buranın koruma altında tutulduğu; Rahip veya Türbedar ile Koruma Görevlilerinin bu kısım da oturdukları,

5-Asıl yerleşimin mezarın ve Kırkdilim Çayı' nın batısında Çorum Osmancık Karayolu altındaki yamaçlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

6-Mezar, kapı sövelerine demirlenerek tutturulmuş ve taş olması muhtemel kapısı kırılarak yüzyıllar öncesinde soyulmuştur.

7-İngiliz araştırmacı W.F.Ainsw ord'da 1940 yılında Kapılıkayayı görmüş ve 1842 yılında Travels And Researches In Asia Minor, Chaldea And Armenia isimli eserinin 100. sayfasında yayınlamıştır. El çizimi Kaya Mezarı resminde de giriş kapısının açık olduğu,mezarın soyulduğu görülmektedir.

ΙΚΕΣΙΟΝ,

"of Icesius." Besides this, there were some rudely painted letters and a red cross, evidently the work of later hands, and for which the monument may be indebted to some modern Greeks,

Our ascent of the Kirk Dolim took us exactly an hour, when we attained an elevation of 3830 feet, and from this point the country extended as a bare, elevated upland, with a small lake in the centre, otherwise generally cultivated,—a different space each year, and not different crops in rotation. In other respects, without

Kısacası,yöre halkı tarafından KAPILIKAYA olarak bilinen ve komutan veya prens IKESION ve eşine ait 2200 yıllık Anıtsal Kaya Mezarı ,Çorum'un geçmiş kültürel mozayiğinin renkli taşlarından birisidir. Kimliğini kesin olarak tespit mümkün olmasa da adı ve görkemli mezarı ile IKESION Kırkdilim Vadisin de suskun yaşamını devam ettirecek, insanın ve unvanın faniliği ile tarihsel geçmişe olan tanıklığını sürdürmeye devam edecektir.

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

2. Sayıdan devam

duğu yapılan kazılardan anlaşılmaktadır. İlimizde bulunan zengin bakır filizleri işlenmeye başlamış ve bu madenlerin etrafı iskana açılmıştı. Örnek olarak Bayat İlçesinin Astar Deresi mevkiinde doğal bakır filizleri bulunmuştur.<1>1935 tarihinde R. Oğuz ARIK ve Hamit Zübeyr KOŞAY tarafından Alacahöyük'te ortaya çıkarılan 13 Kral mezarı,ve III. Tunç Devri başlarına tarihlendirilmektedir. Bu devir ayrıca Hitit Dönemini de kapsamaktadır. Alacahöyük'te bulunan 13 Kral mezarından çıkartılan, saf altından kupalar, taçlar,kemer, elbise süslemeleri ve çeşitli süs eşyaları,meteor demirinden hançer , tunç üzerine elektron gümüş kakmalı boğa ve geyik figürleri,İdiller,güneş kursları,insan heykelcikleri ve kap kacaklar, Alacahöyük yöresinin ne denli zengin olduğunu göstermektedir. Kazı çalışmalarında Mahmut AKOK devam etmiş olup,kazı çalışmaları halen devam etmektedir.

ASUR TİCARET KOLONİLERİ VE HATTİLER:

Asur kaynaklarında belirtilen bilgiler ışığında Anadolu'nun etrafı surlarla çevrili en az 17 kentin varlığı tespit edilmiştir.<2>

Beylikler halinde yaşayan bu şehir devletlerin yazılı kaynakları olmadığından, bunları Hititlerin ve Asur çivi yazılarından öğreniyoruz. Hattiler ,yüksek bir uygarlık düzeyine eriştikleri gözükmektedir. Konuştukları dilin eklemeli dil grubuna girdiği,dağ,tanrı adlarından anlaşılmaktadır. Hattiler Döneminde Asurlar'la ticari ilişkilerinin bulunduğu ve Asurlar'a bağlı 10 Pazar kentleri (Karum) bululduğunu ve Çorum İlinde bilinen en önemli karum'un Hattuşaş'da Boğazköy olduğu Asur tüccarlarının Akatça yazdıkları belgelerde belirtilmektedir.<3>

Asurlu tüccarlar kumaş, esans ve kalay getirip. Karşılığında deri,simli kurşun,gümüş ve bakır filizleri alıyorlardı. Hattiler şehirlerini korumak için Hititleri paralı asker olarak bulunduruyorlardı.

<1> Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom. Çorum 1990
<2> Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom. Çorum 1990
<3>Çorum Tarihi 5.Hitit Fes. Kom. S.31

KUŞARA DÖNEMİ:

Bu gün Çorum Vilayetinin bulunduğu toprakları, Anadolu'da tarih devresini açan ve ilk siyasi birliği kuran Hitit İmparatorluğunun anayurdudur. Hitit başkenti Hattuşaş'da, Çorum İl sınırları içerisinde bulunuyor. Bu nedenle Çorum, Hitit arkeolojisinin rakipsiz şekilde en büyük merkezi olmuştur.

Boğazköy Hattuşaş arşivlerinde bulunan birkil tablette ;Pithana MÖ.1850 tarihinde Kuşşara kentinin Kralıidi.<1>Hayatı hakkında fazla bir bilgi olmamakla beraber ülkesini genişletmek düşüncesinde idi. Bu kralın adına Kappadokia tabletlerinde rastlanmaktadır.

Pithana'nın oğlu Anitta'nın babasının yolundan devam ettiğini görüyoruz. Anitta'nın MÖ. 1800 tarihinde yaşadığı tahmin edilmektedir. Anitta'nın bir asur tabletinde adı geçmektedir. Anitta krallık yönetim merkezini, Kuşşara'dan Naşa/ Kaniş kentine taşıdı. Anitta Hattuşaş'a iki defa saldırdı. Birinci saldırıda Hattuşaş'ı vergiye bağladı, ikinci saldırısında ise Hattuşaş'ı yerle bir etti ve benden Sonra kim kral olur ve Hattuşaş'ı Imar ederse fırtına tanrısı kahretsin diye beddua etti.<1>

Anitta;Gece baskınları yaparak komşu kentleri teker teker ele Geçirdi.<2>

<1>Meydan Larousse Ans. Hititler bölümü
<2>Çorum Tarihi 5.Hit

ESKİ HİTİT DEVLETİ (HATTİLER):

Hititlerin MÖ.2000 yıllarında Orta Asya'dan gelerek Anadolu'nun Kızılırmak kavisi içine yerleştikleri, bu tarif edilen yerde oturan Hattilerle barış ve savaş yoluyla uzun bir süre de bu bölgeyi istila ettiklerini ve burada büyük bir uygarlık kurdukları bilinmektedir. MÖ.1900'lü tarihlerde Hattuşaş Kralı Piyus'ti görülmektedir. Kuşara Kralı Anitta Hattuşaş'a ilk saldırısında vergiye bağlamış, ikinci saldırısında Hattuşaş Kralı Piyus'tiyi yenerek Hattuşaş'ı yerle bir etmişti. Hattuşaş'ın düşmesinden sonra civarda bulunan küçük şehirler birer birer Anitta'nın eline geçmeye başlamıştır. Bu genişleme döneminden sonraları yönetime gelen Hitit Kralları Kuşşara soyundan geldikleriyle öğünmüşler.

Anitta'dan sonra yerine I.Tuthalya MÖ. 1740-1710 tarihleri arasında babasının yerine geçti. I.Tuthalya'nın oğlu Puşaruma MÖ:1710-1680 tarihleri arasında tahta geçtiği yalnızca kaynaklarda adı geçmektedir. Puşaruma dan sonra ,oğlu Pawatelmah hakkında isminden başka hiç bir bilgi bu güne kadar bulunamamıştır. I. Labarna MÖ.1680-1650 tarihleri arasında tahta geçtiği, I.Tuthalya nın oğlu veya torunu olduğu zan edilmektedir. I. Labarna zamanına ait tam bir bilgi olmamakla beraber, bazı Hitit belgelerinde Kızılırmak kavsi içerisinde bulunan pek çok şehirleri ele geçirdiği anlatılmaktadır. I. Labarna ismi kendisinden sonra gelen krallarca da kullanıldığı,Eski Hitit devletinin ilk kurucusu olduğu,Telepinu fermanı olarak bilinen belgede bulunan Hitit kralları listesinin başında I. Labarna ismi görülmektedir.<1> I.Labarna nın oğlu II.Labarna yada

Devamı gelecek sayıda

<1>Meydan Larousse Ans. Hititler bölümü

ESKİ ANKARA CADDESİ

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU

Bundan 40 - 50 yıl evvel,şehrimizin en işlek caddesi eski Ankara Caddesi idi. Saat Kulesinden başlar, şimdiki Kuyumcular Caddesinden geçer ve Kubbeli Camiinden itibaren kıvrılarak devam ederdi. Dar yolun, iki tarafında tahta kepenkli,çeşitli dükkanları ,güler yüzlü esnafı ve hanları ile her gün uğradığımız çok hareketli bir cadde idi. Eski Belediye binası da, caddenin ortalarında bulunmaktaydı. Karşısındaki boşlukta da,İtfaiye bulunuyordu.

Daha sonraki yıllarda,merkez Saat Kulesi olmak üzere birçok ana caddeler açıldı. Bu caddelerin en genişi de, şimdiki Gazi ve İnönü Caddeleri oldu. Bu caddeler açılırken, bazı kişiler eni 30 metreyi aşan bu yolları çok geniş buldular. Şimdi ise,şehrimizin bütün ana caddeleri ve sokakları araç ve insan trafiğini taşıyamaz hale geldi. Hemşehrilerimizin yaya kaldırımlardan ve sokaklarda rahatça yürümeleri bile zorlaştı.Kısacası;Çorumlu Çorum'a sığmaz oldu. Şehrimizin hızla artan nüfusu,arsaların süratle değer kazanması,Belediye işlerini de zorlaştırdı.

Geçtiğimiz günlerde,eski Ankara Caddesinin Belediyemiz tarafından restore edilip, modern hale getirilmesine çok sevindik. Yayaların ve esnafın sevincine ortak olduk. Güzel zemin döşemesi,lambaları ve yer altına alınan elektrik şebekesi ile de,örnek bir mekan oluştu. Artık,eski Ankara Caddesinde görüntü kirliliği yok ! Her şey estetik !

Ancak önemli olan vatandaşın parası ile yapılan bu güzel eserin bozulmaması,el birliği ile daha güzel hale getirilmesi ve bu gibi mekanların daha da çoğaltılması gerekir.

Sayın Belediye Başkanımız,Prof. Dr. Arif ER SOY'un sokağın açılışında dükkanları tek tek dolaşıp "Sokağınıza sahip çıkın,onu iyi koruyun,sokağı size emanet ediyorum"demesi beni çok duygulandırdı.

Şehrimize bu örnek sokağı hazırlayanlara bir Çorumlu olarak sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şehrimizi uzun süre görmeyip de tekrar görenler, hayretlerini gizleyemiyorlar. Bu gelişmeyi sağlayan gelmiş geçmiş bütün Belediye Başkanlarımıza saygılar sunarken, aramızdan ayrılan eski Belediye Başkanlarını da rahmetle anıyorum.

SEVGİNİN ODAĞINDAKİLER ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİ

Muzaffer GÜNDOĞAR

Eylül, okullarımızın açıldığı; ülke genelinde binlerce, on binlerce öğrencimizin ilköğretime, orta-öğretime ve üniversitelere başladığı aydır.

Okullarımızda,öğrencilerimizin geleceği hazırlanırken öğretmenler, öğrenciler ve veliler,çözüm bekleyen bir yığın sorunla da cebelleşmek zorundadırlar. Biz bu yazımızda,bu konuları değil de,özellikle ilköğretim kurumlarında ki öğretmen ve öğrenciyi sevgi merkezli olarak anlatmaya çalışacağız.

Öğretmenlik,insanlığın yaratılışından bu yana vardı ; dünya durdukça da olmaya devam edecektir.

Günümüzde,uluslar arası iletişim ağı ne değin yaygınlaşırsa yaygınlaşsın;okullarımız,başta bilgisayarlar olmak üzere çağdaş araçlar ve gereçlerle ne derece donatılırsa donatılsın,yinede hiçbir şey öğretmenin yerini tutamayacaktır. Bilgisayarlar,okullarımızda öğrencilere görsel olarak her bilgiyi aktarabilir ama, onun duygusu yoktur, duyarlılığı yoktur, seven bir yüreği yoktur. Bire bir iletişim sağlaması mümkün değildir öğrencilerle. Yine de ; bu çağdaş araç ve gereçleri kullandıracak olan öğretmenlerdir.

Tanrı mesleği olarak nitelenen öğretmenlik, eğiticilik ve öğreticilik nitelikleri ile geçmişten günümüze kutsal bir meslek olarak sayıla gelmiştir. Öğretmenliği, diğer mesleklerden ayıran niteliği de budur zaten.

Toplumun, en küçük kademesinden en yüksek kademesine değin her bireyi öğretmenin elinden geçmiştir. Bu nedenledir ki, öğretmenliğin her toplumda apayrı bir yeri ve konumu vardır.

Okullarımızda öğretmeni öğrencisiz,öğrenciyi de öğretmensiz olarak düşünmek olası değildir. Öğretmen,öğrencileri ile birlikte aralarında karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı bir duygu bağı oluştururlar. Yerine göre bu bağ, ana-baba ve evlat arasında ki bağdan da güçlüdür. Çoğu zaman öğrenci anasına babasına açamadığı sorununu öğretmenine açabilir,onunla paylaşabilir dertlerini.

Öğretmen sevgi dolu yüreği,bitimsiz sabrı, engin şefkati ile ömrünü adamıştır öğrencilerine. Öğrencileri, okula başladığı ilk günlerden itibaren eğitip,öğreterek kişiliklerini geliştirmeye,onlara biçim ve ruh vermeye çalışır. Bitmez bir çabaya sürdürür bu görevini. Bilgilerini, birikimlerini sabırla,sevgiyle, bilinçle harmanlayarak sunar öğrencilerine. Sevgisiz hiçbir yere varılamayacağını bilen öğretmen, dünyadaki tüm kötülüklerin sevgisizlikten kaynaklandığını duyumsatacaktır öğrencilerine.

Öğretmen çocukların yüreklerine sevgi,saygı ve hoşgörü tohumları ekmeği başardığı an,eğitim de işin zor yanını da başarmış demektir.

çek sevgi açtığını bunu somut olarak yaşama yansımasını gördüğünde dünyanın en mutlu,en bahtiyar insanı olacaktır.

Yüreği, sevgi ile donatılan öğrenci öğretmenini de ölesiye sevecektir. Oluşturulan karşılıklı sevgi,saygı ve hoşgörü ortamında başarılamayacak hiç bir şey yoktur. Çocuğun öğretmenine duyduğu sevgi, bir başka sevgidir artık. Sevgi dolu yüreklerde kine,düşmanlığa ve karamsarlığa yer kalır mı hiç ? Doğaldır ki kalmayacaktır.

Sevgi ile yetişen çocuk okulunu,öğretmenini,arkadaşlarını,büyüklerini,yurdunu,ulusunu,bayrağını ve Atatürk'ü de sevecektir. Zaman içinde bilgisi, görgüsü, becerileri, deneyimleri artacak ,kişiliği gelişecek, görüş,sezi ş,duyuş ufukları da genişleyecektir. Vatanını,bayrağını,Atatürk'ü sadece sevmekle kalmayacak,sarsılmaz bir inançla da bağlanacaktır bu değerlere. Bu duygularla çalışan bir öğrencinin, başarısız olması düşünülebilir mi ? Düşünülemez doğal olarak.

Çocuğu eğitimde bir bütün olarak ele alan öğretmen,tüm çağdaş olanakları öğrencilerini en iyi biçimde yetiştirmek için kullanacaktır.

Çocuk da; kendisine verilenleri, sonsuz bir istek ve ilgiyle özümleyip iyiye, doğruya, güzele ve yararlıya yönelecektir. Bilgisi,becerisi durmadan artan öğrenci Araştırmayı, incelemeyi, gözlemlemeyi, sorgulamayı;yeteneklerini de en iyi biçimde geliştirip,kullanmayı öğrenecektir.

Öğretmen;çocuktaki gizli yetenekleri bulup çıkarmaya, onları ilgi alanlarına doğru yöneltmeye çalışır. İleride bilim, düşün,sanat ve devlet adamlarının bu yetenekli çocuklar arasından çıkacağını bilir. Kendisi de, bu bilinç ve sorumlulukla sürdürür görevini. Görevinin ne değin kutsal,güç ve evrensel boyutlu olduğunun ayırdındadır.

Yine bilir ki,bu günün küçükleri ilerde devletin üretim ve yönetim kademelerinde görev alacak; ülkemizi gelişmiş,kalkınmış, güçlü bir ülke yapmak için çalışacaklardır.

Türkiye Cumhuriyetimizi,Atatürk'ün ışıklı yolunda O'nun İlke ve Devrimleri doğrultusunda yılmadan koruyup kollayacak,sonsuza değin yaşatacaklardır. Yıllar ve yıllar sonra,çalışmalarının ve emeklerinin somut verilerini gören bir öğretmenin mutluluğu neyle ölçülebilir?

İşte öğretmenin en büyük ödülü : Öğrencilerini ilerde istediği aşamalarda görebilmesidir.

"Kim demiş ki çocuk küçük bir şeydir.
Belki de ilerde büyük bir şeydir."

Yeni bir eğitim ve öğretim yılına başlamanın sevinciyle tüm öğretmen ve öğrencilerimize başarı-

BİZLERDEN BİRİSİ

Dergimiz;İlimizin yetiştirdiği ve çalışmaları ile birçok kişinin taktirini toplayan,uğraşı ile Çorum'a çok faydası olan bir hemşehrimizin hobi olarak ilgilendiği, fakat asıl mesleği ile at başı yürüttüğü çalışmaları hakkında bazı sorularımızı cevaplandırması için rahatsız ettik. Bu söyleşiyi sizlere aktarıyoruz.

Çorumlu 2000 ; -Sayın Dr. Sedat TERLEMEZ ! Kısaca kendinizi tanıtırmısınız ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -İlk ve orta okul,liseyi Merzifon-İstanbul-Sivas ve Çorum'da okudum. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesini bitirdim. Şu anda akşamları da tedrisat yapan İstanbul Belediyesi Konservatuarına devam ettim. (Tambur Bölümü) saz olarak tambur'u seçtim.

Çorumlu 2000 ; -Müzikle uğraşınız hangi yılda başladı, hangi branşça çalışmalar yaptınız ?

Dr. Sedat TERLEMEZ; -1960'lı yılların başında Batı Müziği formunda (notalı) mandolin'le başladım belli bir seviyeye gelince 3 yıl kadar sonra bağlama'ya başladım. Daha sonra yukarıda arzettiğim gibi yaylı ve mızraplı tambur'a geçtim.

Çorumlu 2000 ; -Branşınız olan Türk Sanat Müziği dışında kalan diğer müzik türleri hakkında görüşünüz nedir ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Görüşüm olmaz , Estağfurullah. Ancak hepsine saygı ve sevgi duyuyorum.

Çorumlu 2000 ; -Sizce her ses veren alet müzik aleti sayılabilirmi ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Sorunuzu çok espirili buluyorum.

Çorumlu 2000 ; -Türk Sanat Müziği yapan hem şehrilerimizle diyalog ve yardımlaşma alış verişinde bulunuyor musunuz ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Doğal süreci içerisinde kaçınılmaz bir diyalg.

Çorumlu 2000 ; -Çorum'da müzik çalışmaları hakkında görüşünüz nedir ?

Dr. Sedat TERLEMEZ;-Çorum'da sistemli olarak 16 yıldır ; bu sene 17'inci yıla başlayacağız. İlgilenen hemşehrilerimin tanıArkadaşlarımın katkı ve desteği ile Sağlık Müdürlüğü bünyesinde çalışmalarımız sürmekte.

Çorumlu 2000 ; -Çorum'u müzik ve müzisyenleri açısından bu günkü potansiyelini değerlendirebilirmisiniz ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Çorum'da Halk Müziği potansiyeli çok geniş,bizim çalışmalarımız içinde (istediğimiz boyutta değil) mevcut.

Çorumlu 2000 ; -Çorum'da müzik yapan sesleri ile koro ve soloda bulunan hemşehrilerimiz ve sizin çalışmalarınıza katılanların artmasını istermisiniz?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Hem de çok.

Çorumlu 2000 ; -Koroya katılmak isteyen hemşehrilerimiz, size nasıl bir müracaat ile katılımda bulunabilirler ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Bizimle görüşmeleri yeterli olacaktır.

Çorumlu 2000 ; -Çorum'u müzik dinleyicisi potansiyeli hakkında görüşleriniz nelerdir?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Herkes istinasız bir dinleyicidir. Nüans farkıyla...

Çorumlu 2000 ; -Çorum'da müzik çalışmalarının daha akademik düzeyde olması için Çorum ve Çorumluların yapmasını istediğiniz nelerdir?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Bu 16 yıllık uğraşımızın hedefi başından beri akademik hüviyetti.

Çorumlu 2000 ; -Bu soruların dışında sizinde eksik gördüğünüz önerileriniz nelerdir ?

Dr. Sedat TERLEMEZ ; -Sanat-Kültür bir toplumun özüdür.

Çorumlu 2000 ; -Bizimle bu söyleşiyi yaptığınız

PANAYIR'DAN FESTİVALE

'Zaman Tünelinde İskilip Kültür ve Tanıtım Şöleni "

Metin KALYONCU

Anadolu'muzun Türkleşmesinden önce de, sonra da tarihte isim yapmış bir yerleşim merkezi olan "İskilip Geleneksel Kültür ve Tanıtım Şöleni"nin 6cısı Eylül ayının 4-6'tıncı günlerinde gerçekleştirildi. Belediyemizin bu gayretli çalışmasını görüp yaşarken, her yıl "Ekonomik" açıdan küçülen tarihi İskilip'i geçmişi ile de düşünmeden edemedim. Birlikte zaman tünelinde bir gezinti yapmak istedim.

İskilip (Kırkdilim Savaşı) 1073-1075 tarihinde Çorum yöresinin Danişment Gazi tarafından fethedilmesi sırasında 1074 Eylül ayında gayrı Müslimlerin (Rum-Ermeni vb.) elinden alınmış ve bu tarihten itibaren Türk-İslâm yönetimine geçmiştir. Çorum yöresinde Eylül - Ekim ayları panayır ayıdır. İşte ilçemizin fetih ayı olan her Eylül ayının ilk haftası bu güzel, kutsal anımız için şenlikler yaparak kutlana gelmiştir. Biz bu şenliklerin tanıtım ve ekonomik gelişimleri getirmesini bekliyoruz. Ancak son 15-20 yıldır bu şenlikler kültür tkinlikleri ve eğlence havası ile devam etmiş,ilçemiz ekonomisine umulan faydayı sağlayamamıştır. Oysa bu şenlikler "AVSATAYA" alışverişe yönelik ekonomik ağırlıklı panayır (küçük fuar) ağırlıklı olmalı, ticareti geliştirme,kültür ve tanıtım bir arada yürümelidir. Nedense yıllar önce yapılan panayırlarda çeşitli yazılı yayınlarda tenkit edile gelmiştir. İlgi azlığından şikayet edilmektedir. Birkaç örnek sunmak istiyorum.

Yıllar önce Osmanlıca Kurtuluş dergisinin 1926 yılında 6'tıncı sayısında Kızılırmak dergisinden alınan ve bir İskilipli yazarın duygularını yansıtan yazı dikkatimi çekmişti. Tercümesini aktarıyorum.

"....İskilip ve Ticaret İskilip'e gelen bir gezgin önce geldiği zaman gördüğü nispetle ticaretin gerilediğini görür ve bunu itiraf etmekte zorlanır.Civar şehirlere nispet edildiğinde ekonomi açısından en cansız ve sönük kalan memleket İskilip'tir. Burada üzülerek belirteyim ki,hayatı iktisadiye (ekonomik hayat) henüz uyanmış ve uyanmak için bile kımıldamamıştır. Acaba bunda ki sebebin görünmeyen yönleri ne olabilir. Memleketin coğrafi konumu mu fena,yoksa para ve iş mi yok ? Dört kayanın arasına sıkışmış tepelerin dibinde bir derenin için- de yayılıp giden tabii güzellikle ruhu okşayan sevimli memleket pul gibi para ve altın akıtan bir uzuvdan mı yoksundur. (Ticaretten mahrum dur) Maziye göre bu yakınmaların önemi yoktur.

.....Bu günkü idare bu büyük noksanın telafisi için uğraşıyor. Amaç yokluğu kaldırmak az zamanda ticareti azami seviyeye yükseltmektir.

.....İskilip yol gibi mühim bir ticaret vasıtasından mahrumdur. Ancak gelişmemişliğin esası bunlar değildir. Halktaki uyuşukluk ve tembellik yükselmemizin engelidir. Bu da yıpranmış, çürümüş eski zihniyettedir. Çorum ve Tosya birer saatlik mesafede olduğu halde onlar gelişmiştir. Çünkü onlarda çalışma, didişme, uğraşma,hayat ve kazanç kaygısı var, bizde ise usanç ve tembellik uykusu hakimdir.Mesela; Tosya yeniliğe koşan halkı ile yükselmektedir. Tosya'da yolsuzdur,buna üzülmemektedir.

.....İşte çalışmak gibi asrın biricik vasıtası ticarettir." Diye yazı devam etmektedir.

Ebus salah Rıfat imzasıyla Tosyalı bir yazar 15 Aralık 1926 tarihinde yazdığı makalesinde Tosya - İskilip arası yolun ticaret için çok önemli olduğunu uzun uzun anlatıp;

".....Tosya'nın buğday ihtiyacının 6 aylık

ihtiyacı İskilip'ten karşılanmaktadır. Bu yol açıldığında Çankırı üzerinden alışverişini kesecek olan Tosya bütün ihtiyacını İskilip'ten alacaktır. Tosya hududuna kadar yolunu yapmıştır. Elverir ki İskilip'te kendi hududu içindeki yolunu yapsın." Diye devam etmektedir.

Çorum'da yayınlanan Fikret Gazetesinde yayınlanan bir yazı da ise (Temmuz 1926) ;

".....Tosyalılar İskilip pazarına her hafta gelerek İskilip sanatkarlarının ürettiği malları bala üşüşen arılar misali süpürürler. Uyanık fikirli Tosyalılar ile Yozgat, Ankara,Amasya'dan gelen kervancılarda bu malları ucuz fiyata alıp ticaretini yapmaktadırlar. Tokat,Zile ve Kayseri'ye kadar İskilip malları götürülmektedir." Denilmektedir.

İskilib'imizin Türk-İslâm idaresine geçişinin 900 yıla varan geçmişinde Eylül ayının ilk haftası şenlikleri daha nice yıllara belediyemizin gayretleriyle devam edecektir.

Ancak, sadece belediyemizin bu şenlikleri yürütmesi, şenliklerden İskilip halkına beklenen ekonomik kazancı sağlamadığını görülmektedir. Bu şenliklere halkımızın tamamının katılımını sağlayacak yöntemi geliştirmekle olacağı görülmektedir. Başta ilçemizin tüm idari kademeleri,esnaf teşekkülleri,şehir ve köy muhtarları, sosyal dernek ve kuruluşlar bu konuda siyasi düşüncelerini bir tarafa koyan İskilip şenliğinde bütünleşen siyasetimizin bütün temsilcileri,velhasıl ilçede yaşayan, gurbette yaşayan ama İskilipli olan her kesimin temsil edildiği kutlama - danışma - yürütme komitesi kurulmalı ve şenlikler İskilib'e daha kazanç sağlayacak konuma getirilmektedir. Şehrimizde 400 yıl önce 3 gün misafir olan Evliya Çelebinin tespiti olan "Halkı Haktan Münzevidir" görüşünü artık çürütmeli, birbirimizi sevmeli, İskilib'i sevmeli, her çalışmanın İskilip için olduğu görüşü ile tanıtım ,kültür ve ticaretimizi yurt çapında geliştirerek dayanışmayı sağlamalıyız.

Şölenimize şeref veren Sayın Valimiz ve misafirlerimizi karşılama çok içten ve coşkulu idi. Hele Valimiz Sayın Atıl UZELGÜN beyefendinin açılış konuşmasında :" Tarihi dokusu zengin yapılarla süslü ilçenin Misakımilli binası gibi tarihi yapılarına çok önem verildiğini" belirtmesi dikkatimizi çekti ve yüksek ilgileri onarımmizin güzide parkında açılan geçmişten bu güne fotoğraf sergisinin ziyaretçisi çoktu. Şölen az da olsa Ankara'daki İskiliplileri ve çevre yörelerinden gelen dostlarla bizleri bir araya getirdi . Gönül ister ki Ankara'daki Vakfımız, Çorum'daki dernek yönetimimiz hemşehrilerimizi iş adamlarımızı, bürokratlarımızı bir araya getirip, bu tatil gününde bizleri şenlendiremezler miydi ? Birbirimizi gördüğümüz yerde değil böyle günlerde bir araya gelerek güçlendiremezmiyiz, Çocuklarımıza İskilipli olduklarını memlekete getirerek öğretemezmiyiz ? Gelecek yıl ki şölene gurbetteki İskiliplileri ve İskilip dostlarını bekliyoruz. Evlerimizde tarhana çorbamız,yün yataklarımız sizleri bekliyor.

Belirlenen şölen programı akışı muntazam olarak konserlerle yarışmalarla,güreşlerle katılanları coşturduğu söylenmekte. Belediyenin bakıma aldığı Dutluk Çayırı ermeydanındaki minikler ve şovmen pehlivan güreşlerinden zevkle bahsedilmekte. Güreş ve konser alanındaki pamuk şekerciden, köfteci, kebapçılara kadar kesim memnun,şehir merkezindeki esnaf gayri memnun kazançlarından,her yıl şölenin en güzel bölümü olan toplu sünnetlerin şehir parkından,(zorunlu olduğu söylenmekte) devlet hastanesine alınması da çarşının hareketi bakımından eksiklik olmuştur. Güreşlerde,güreş heyetinin çokluğu tenkit edilmektedir.

İki gece müzik,eğlence ziyafetine koşanlardan,en çok eğlenen ve en çok güzel organize edildiğini komite üyesi bir hanımdan dinlediğimiz,kültür salonunda yapılan bayanlar arası yöre el sanatları ve yemek tatlı yarışması müzik ve eğlence matinesine dönmüş ve hanımlar doyasıya eğlenmişlerdir. Mahalleler arası spor müsabakaları güzel bir şekilde planlanıp yürütülmüş ve mahalleler arası dostluk ve tanışmayı sağlamıştır. Her yıl yapılan sanatkarlar geçişinin yapılmayışı büyük eksiklik olarak görülmüştür.

Sonuç olarak : Bu şenliklerin halkımızı birleştirici,dışarıdaki İskiliplileri ve çevremizdeki komşuları çekici, ticaret ve tanıtımımızı artırıcı konuma getirilmesi, ana amaç olmalı ve yürütücü belediyemizin yanında herkes yerini almalı ve belediye buna gayret sarf etmelidir.

Bu düşünce ve temennilerle, 6. Şöleni gerçekleştiren belediyemizi kutluyor,7. şenlikle-

KIRK DİLİM SAVAŞI

İsmail PAMUK

Yıllardır araştırma yapmaya çalışırım. Çalışırken bazı öyle püf noktalar çıkar ki karşılaştığıma kendim bile zor inanırım. Bunun tipik örneklerinden birisi de"Kırk Dilim" olayı tarihe damgasını vuran bu savaş ya bir cümle ile geçiştirilmiştir ya da hiç söz edilmemiştir. Kültür hazinesi ilimiz geçmişin büyüklüğü ile dop dolu ; Zeytinderesi olayında olduğu gibidir,sevgili Selim Gürsel'le incelediğimiz bu olaydan gelecek sayımız da söz edeceğiz.

Kırk Dilim olayını araştırmama o köyün değerli insanı Ekrem (Emekli Orman Memuru) zorladı. Zorladı da ne iyi etti. Hiç bir yerde umulmayan ve açığa çıkmayan kıt Kanaat bilgilerle de bir yöreyi bana başlık etti.

"1381- 1389" yılları arasında güçlü bir Türkmen Beyi olan KADI BURHANEDDİN Kastamonu'da ki Candaroğlu Beyliğine karşı Osmanlı ile iyi ilişkide idi. Candaroğlu Beyliği Osmanlıya geçince KADI BURHANEDDİN'e bağlı, Yeşilırmak yöresindeki beyler Osmanlıya tabi oldular. Bu olaydan sonra,Anadolu da Kadı Burhaneddin ve Osmanlıya bağlı güçler arasında çatışmalara tanık oluyoruz. Osmanlı Hükümdarı Kadı Burhaneddin'e mektup göndererek Candaroğlunun öldürülmesi istedi.Kadı Burhaneddin'den yüz çeviren Amasya , Osmancık ve Maden Beylerini de Osmanlı himayesine kabul ettiler.Bu durum Kadı Burhaneddin'i sarstı. Çorum ovasındaki Osmanlıların elinde olan KIRKDİLİM kalesinde, Kadı Burhaneddin kuvvetleri ile Yıldırım'ın oğlu, Aydın ili Sancak Beyi Şehzade ERTUĞRUL'un kumanda ettiği,Temmuz 1392 tarihli tarih sayfalarına Kırkdilim Savaşı olarak geçen,savaşta Ertuğrul hayatını kaybetti. Bundan sonra Kadı Burhaneddin'in izniyle İskilip,Ankara kalecik ve Sivrihisar'ı TATAR boylar yağma ettiler. Kırkdilim savaşı sonu Amasya Kadı Burhaneddin'in eline geçti. Kendisine sancak beyliği verilmesini istedi. Bundan sonra Çelebi Mehmed'in Kumandasında otuz bin kişilik Osmanlı ordusu, 1393 yılında Çorum, Amasya'yı ele geçirdi. ÇELEBİ MEHMED'e Sancak Beyi unvanını aldı. Kardeşleri ile giriştiği taht kavgasında Amasya üst olmuştur. Burada Osmancık ve Merzifon kaleleri Osmanlıya kazandırıldı.**(T.Ta.C.2.S.49)**

Çelebi Mehmet Amasya'da bulunduğu sırada devlet otoritesi sarsıldı. Samsun,Tokat, Sivas yörelerindeki KUBATOĞLU, SAVCIOĞLU ve Kadı Burhaneddin Ahmet'in damadı MEZİT Bey gibi Türkmen Beyleri ile mücadele etmiş, bunların bazılarını öldürmüş ,bazılarını da kendine bağlamıştır. Bunun sonunda Sivas, Tokat, Amasya,Çorum, Ankara, Eskişehir, Kocaeli,Bursa ve Balıkesir Çelebi Mehmet yönetiminde kalmıştır. Kadı Burhaneddin'in,Tatar ve Moğol Beyleri emrinde idi. Göl yazıda üç gün süren savaşta Osmanlı Kadı Burhan'a yenildi. Bundan sonra bu diyara Moğollar yayıldı. İskilip,Ankara Sivrihisar çevreleri kırk gün yağmalandı (1560).**(Çorumlu Dergisi C.22 S.602-603)**

1559'da Osmancıkta TARAK adında bir eşkıya türemiştir. Hacıhamza'da yol kesip, bir kişi katledip Kastamonu sancağının sarp yerlerine kaçtılar. Sekiz neferi katlederek Baf-ra'ya kaçtılar. Osmancık'ta 1559 yılında başları kesilip teşhir edildi. **(Mühimme defteri S.3)**

İÇİMİZDEN BİRİSİ ...

Şehrimizin yetiştirdiği ve büyüttüğü bir hemşehrimizin başarılarını İzmir "Gazete Ege" magazin turu sayfasında görüp gurulandım. Ekrem Tuluk yapılan röportaj ve resimlerle çalışmaları tanıtılmakta.

Şehrimizin tanınmış gazeteci,yazar ve fotoğraf sanatçısı hemşehrimiz Memduh Tuluk'un oğlu Ekrem Tuluk,babasının izinden yürüyerek ilimiz dışında çalışmalarını İzmir ve Manisa'da devam ettirmektedir.

Gazetenin haberine göre :Çalışmalarında nikah fotoğrafçılığına ağırlık verdiği ,20 bin gelin ve damat fotoğrafı çektiğini ve sanatı ile ilgili olarak Amerika Teksas'a giderek bir seminere katıldığını ve oradan getirdiği yeni fon projeksiyon aleti alarak Türkiye'de ilk defa kullanarak sanatını daha ileriye götüreceğini ve Amerika'da çalışmalarından meydana gelen albümü ilgili kişilere gösterdiğini,bu albüm çalışmasının taktir gördüğünü sevinerek okudum

Sanatında farklı bir yorumla ilerleyen hemşehrimize Çorumlu 2000 olarak başa-

İLİMİZİN CANDAMARI KIZILIRMAK

Oğuz
LEBLEBİCİOĞLU
Coğrafyacı.

Yeryüzünün temel yaşam maddelerinden birisi de su dur. Tarihi süreçte akarsulara sahip olan ve onları iyi değerlendiren toplumların, yüksek kültür ve medeniyet düzeyine ulaştıklarını görüyoruz.

Dicle ve Fırat'ın suları,Mezopotamya, Nil'in suları Mısır, Kızılırmak ve Yeşilırmağın suları Hitit medeniyetlerinin temellerini oluşturmuşlardır.

21'ci Yüzyıla girerken, çok hızlı artan Dünya nüfusu, suyun önemini daha çok artırmıştır. Bilhassa, kurak, yarı kurak ülkeler için su, şimdi ekonomik boyutu da aşmış,bu ülkelerin siyasi projelerinde en ön plana çıkmıştır.

Komşularımızdan Suriye ve Irak'ın bize karşı başlattığı ve inatla sürdürdüğü dış politikalarında suyu öne çıkardıklarını açıkça görüyoruz.

Şimdi Kuzey Kıbrıs'a balonlarla içme suyu gönderiyoruz. İsrail'de bizden para ile su satın almak istiyor.

Çok yakında da,petrol ve doğal gaz boruları gibi,ülkeden ülkeye su taşıyan,uzun boru hatları göreceğiz.

Türkiye,yılda dört mevsimi yaşayan elverişli iklimi ile Dünyanın zengin akarsularına sahiptir. Üstelik ülkemizin çeşitli yeryüzü şekilleri de akarsu larımıza pek çok özellikler kazandırmıştır.

İlimiz alanının 2/3'nün sularını Kızılırmak, 1/3'nün sularını da Yeşilırmak,Karadeniz' e taşır.

Bilindiği gibi,Türkiye'nin ve ilimizin en uzun akarsuyu Kızılırmak'tır. Uzunluğu girintili, çıkıntılı olarak 1355 kilometredir. Sivas'ın doğusundaki Kızıl dağ'dan doğar. Kaynak yüksekliği 2000 metredir. Ortalama eğimi 0/00 1.48 dır. Sularını topladığı alanı 76.250 kilometre karedir. Sırası ile; Sivas,Kayseri, Nevşehir,Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı, Çorum, Sinop ve Samsun illerinden geçer. Büyük bir delta ovası yaparak Karadeniz'e ulaşır.

Türkiye genç,engebeli,yükSek yer yer düzlükleri ve kırıkları Olan, kısaca çeşitli jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri olan bir ülke-Dir. Bu nedenle akarsularımızın en belirgin özelliği "DERİNDE AKMALARI"dır.

Akarsulardan maksimum fayda elde etmemiz için bu suları kendi yatakları içinde yükselterek , yer düzeyine çıkartmak gerekmektedir. Bunun yolu da, akarsuların elverişli yerlerine bir set yapmaktır. Bu set gerisinde biriken suyun düzeyi yükselir ve geriye doğru bir göl oluşur. Baraj da biriken sular, teknik yöntemler ve araçlarla aşağıya doğru hızla düşürülüp,dinamolar çalıştırılır. Elektrik ener-

Fotoğraf:Mustafa BÜKE

BELEDİYE VE SANAYE

Ümit UZEL

Günümüzün medeniyeti bir şehir medeniyetidir.

Bugün gelişmiş ülkelerde,nüfusun çok önemli bir bölümü şehirlerde yaşamaktadır. Toplumu oluşturan her türlü sosyo-ekonomik hareketler bilinçlenmektedir. Bu nedenle şehirlerde görev yapan "Belediyeler" üretimin temel unsuru olan"Sanayi kesimi" gibi,sokaktaki insanı da etkileyen hizmetleri üretmektedir.

Bir toplumun refahının yükselmesi,işgücü ve sermaye kaynaklarının üretimde etkili biçimde kullanmasına bağlıdır. İşgücü ve sermayenin kullanımında da belediyenin hizmet üreterek, temel bir görevi yerine getirdiği hepimiz tarafından iyi bilinmektedir.

Toplum bütünüyle bir işletme ise,hizmet üreten belediyeler ile mal üreten sanayi kesiminin, kaynakları verimli kullanmak için uyum içinde çalışmasının gereği apaçık ortada değilmidir?

Bu nedenle, toplum refahı için hizmet üreten yerel yönetimler ile üretimin temel kaynağı olan sanayi kesiminin işbirliğine her şeyden önce önem vermek, bu konuda çağdaş devletlerin yaptıklarını da aşarak, daha ileriye gitmeye çalışmak gerekir.

Çağdaş devletin üç temel fonksiyonundan söz edilmektedir. Herkese geçinebilecek "İş temin etmek", her aileyi barınabileceği bir "Konuta" kavuşturmak,konutlarla iş yerleri arasında,hızlı,güvenli ve "Konforlu ulaşım" sağlamak.

Ancak bu temel unsurlar yerine getirildiği zaman,üretimin içinde çalışan insanın verimini artırabilmektir. Bir başka anlatımla,sanayi kesimi insana işveren "Belediye"de, en basit anlatımıyla, o insanı evinden işine,işinden evine yetiştiren birimlerdir.

Sadece bu sınırlı görev bile,"Belediyelerle,sanayinin " İşbirliğinin ne kadar hayati bir kurum olduğunu göstermesi bakımından çar-

DÜNYA'DA AÇLIK SİNYALLERİ ÇALARKEN

İsmet ÇENESİZ

Dünya nüfusu son yüzyılda dört katına çıktı. 2050 yılında bu nüfusta %50 artacak diye tahmin ediliyor. Buna karşılık ekilebilen topraklar başta erozyon olmak üzere yanlış yapılaşma, yollar, büyüyen şehirler, sanayi kuruluşları, hava alanları vb. hızla azalıyor. Atmosferde biriken tozlar ozon tabakasındaki her yıl büyüyen delikler, nükleer denemeler, denizlerin kirlenmesi gibi olaylar yiyecek sıkıntısını her gün artırmaktadır.

Dünya dengesini bozan insan oğlundan intikamını almaya başladı ve çetin olarak da almaya devam edecektir. İsraf hat safhaya gelmiştir .(Allah C.C. israf edenleri sevmez ve cezalandırır) Bir tarafta akıl almaz lüks, kutlama adı altında yapılan eğlencelerde akıl almaz masraflar yapılmakta, bir tarafta açlıktan ölen insanlar ve buna göz yuman, gülüp geçen insanları, devletleri yüce Allah C.C. mutlaka cezalandıracaktır. Zaten her gün fırtınalar, sel baskınları, yangınlar ve daha başka doğal afetler karşısında süper devletler bile aciz kalmaktadır.

10-15 sene öncesine kadar ikinci büyük güç olan Rusya zulmünün karşılığını çok pahalı şekilde ödemektedir. Çok yakında bu tutumu ile giderse, Amerika'da aynı duruma düşecektir. Zencilerin ambargodan ilaçsızlıktan açlıktan ölen çocukların ahı elbette ki yerde kalmayacaktır. (Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste) Gelelim Türkiye'ye. Biz sandığımız gibi ne toprak ne de su zenginiyiz. Dünya sıralamasında orta yerlerdeyiz. Zannederim 50 - 60 yıl sonra bir iki ton buğdaya bir traktör alınabilecek ve tahıllar çok ama çok kıymetlenecektir. Topraklarımızı, ormanlarımızı yangınlarla yok etmeyelim. Gelecek kuşakların lanetini almayalım diyorum. Her yıl nüfusumuzun 10-15 katı ağaç dikersek, mevcutlarını da korursak Türkiye çöl olmaktan kurtulur. Bu düşüncelerin olması için son çare ormanları askeriyeye devretmeliyiz. Yüz binlerce genç insandan faydalanmalıyız. Ormanları kaybetmek savaşı kaybetmekten daha korkunç ben-

jisi elde edilir. Baraj önündeki topraklar sulanır. Daha bol ürün alınır.

Ayrıca barajlar, erozyonu önlemede, akarsuyun rejiminin düzenlenmesinde, çevrelerinin ikliminde,balık üretiminde,su sporlarında,turistik tesisler yapımında ve daha bir çok alanda faydalar sağlar.

Kısacası, akarsularımız Türkiye ve ilimizin ekonomisi için çok büyük bir potansiyel taşıyorlar. Ancak biz bunlardan ne kadar yararlanabiliyoruz ?

Kızılırmağın yaklaşık 1/7 si ilimizin topraklarından geçiyor. Yüzlerce de irili ufaklı kolları var. İlimizde uzun yıllar Valilik yapmış olan sayın Mustafa Yıldırım'ın Kızılırmak için söylediklerini üzülerek aktarıyorum :

"Tarımda verimliliği artırmak için mutlaka sulu tarıma geçerek,ekilebilen ürün çeşitlerini çoğaltmamız gerekir. İlimiz hudutları içerisinde 182 km. olan Kızılırmak üzerinde Devlet tarafından yapılmış bir tane baraj ya da sulama bendinin bulunmaması üzüntü vericidir. Devletin hiçbir desteği olmadığı halde çalışkan Çorum çiftçisi Kızılırmak üzerinde çeltik tarımı yapmakta ve Türkiye pirinç üretiminin %18'ini yetiştirmektedir. Halen Çorum'da sulanabilir arazinin ancak 1/3'ü Sulanabilmektedir.

Tarımda verimliliği artırmak için, tüm yerüstü ve yer altı sularından faydalanıp her karış toprağı sulamalıyız. Kızılırmak üzerinde planlanan baraj ve sulama bentlerinin en kısa zamanda yatırım programına alınmasını dilemekteyim" <1> Bu candan gerçekçi sözleri söyleyen, şimdide Kayseri Valisi olan Sayın Mustafa Yıldırım'a teşekkür ederiz.

Son yıllarda ülkemiz enerji konusunda tekrar dar boğazlara girdi,bu nedenle çok öteden beri hazırlanmış ve raflarda,dosyalarda tozlanmış "Obruk Barajı" * projesi nihayet inşaat safhasına erişti.

Çorum ili için,en büyük yatırım olan bu proje, ödeneklerinde bir aksama olmaz ise 2002 yılında bitirilecektir. Hızla yapımı devam eden ve Kızılırmak'ta doğması beklenen Obruk'un bir an evvel Dünya'ya gelmesini ilimize ve ülkemize ışık, bereket getirmesini hepimiz heyecanla bekliyoruz.

Kaynak:1 Çorum ve Tarım.İl Tarım Md.1995 Çorum

DİLDE ZENGİNLİK VE YANLIŞLIKLAR

Ali Osman GEYLAN

Medeniyetlerin gelişmesi o toplumun dilinin zenginliğiyle alakalıdır. Dilin zenginliği kullanılan kelime sayısının çokluğudur.

Kelime hanesinin zenginliği her kavramın ayrı ayrı bir veya birden çok kelimeyle ifade edibilmesiyle doğru orantılıdır.

Konuşma dili zengin olan insanlar; kendilerini, bilgilerini, tecrübelerini, hayallerini, duygu ve düşüncelerini daha kolay ifade edebilirler. Bu aynı zamanda insan zekasının gelişmesinde de etkilidir. Üstelik insanların topluma kolayca uyum sağlamalarında, insanları etkileyip,kendilerini kabul ettirmelerinde de en önemli faktördür.

Öyleyse toplumumuzu idare edenlerin,dil bilimcilerinin en önemli görevlerinden birisi de dilin zenginleşmesini sağlamalarıdır.

Oysa ki,Türkiye'mizde özellikle atmışlı yıllarda hız kazanan, biraz da moda olarak "arı dilcilik" adı altında dilimize yerleşen bazı kelimeleri zoraki atma ve yeni kelimeler uydurma faaliyetleri yapılarak, dilimizin fakirleşmesine neden olundu. Mesela imal, istihsal, halk, icat,meydana (...)gibi on'un üzerinde kelime dilimizden atılarak ifade ettikleri bütün kavramlar karşılığı "yaratmak" kelimesi kullanılmaya başladı. Daha buna benzer yüzlerce örnek vardır. Üstelik bu çalışma dilimizin fakirleşmesi yanında :

- Aydın ve sosyete ile halk kesimi,
- Yaşlı-genç nesil,
- Geçmiş kültür birikimimiz-zamanımızın kültürü,
- Türkiye içindeki-dışındaki Türk dünyası arasında dil yönünden büyük mesafeler açıldı. Bu,belki de daha sonraları ortaya çıkan anarşinin,terörün temelini teşkil etmiştir.

"Arı dilcilik" adı altında uydurmacılık ön plana çıkarılacağına Anadolu'muzun nice ücra köşelerinde hala yaşamakta olan,kullanılan bazı kelimeler ortaya çıkarılabilse,konuşulan kelime haznemize eklenebilseydi muhakkak ki hem dilimizin zenginleşmesine katkıda bulunulur, hem de yukarıda saydığımız mahzurlar ortaya çıkmazdı.

Osmancık İlçemiz halkının bu şekilde kullandığı bir sürü kelime bulunmaktadır. Bunlardan yaygın olarak kullanılan birkaçını sıralıyorum:

Alaf =Yakıtların yüksek ısı vererek yanması (alev ayrı)
Bayak-Bayaktan= Biraz önce,çok az önce
Baylığı (ma)=Bari
Bıldır=Geçen yıl
Bitiği-Bitiğicik=Bir tane gibi,bir kişilik
Böğür=böbreklerin olduğu kısım
Buymak=Donacak kadar üşümek
Bütüğüm-Bütüğümcük=Azıcık,küçücük
Cımbı=Üzüm salkımının bir kısmı
Cırtıcı(l)=En sonuncu
Cibik=En kenar,en uç
Çildağım=Dört tarafa dağılarak kaçışmak
Dalbınmak=Çırpınmak,batmamaya çalışmak
Densük=Sulu şaka yapan
Dıntmak=İnatlaşmak
Dulda=Gölge
Elleğem=Her halde
Elverir=Yeterli
Forşumak=İçten çürümek
Gadim=Devamlı
Gıynak=Odun parçası
Göynümek=Toprağın altından su çekerek batar hale gelmesi
Hıllı=Bakımlı,güzel
Hüşkü=Çöp
Irızsız=Geçimsiz
İlistir=Gözenekli kap
İttiba=İlk defa
Kapçalık=Mutfak rafı
Mırık=Moral
Mühre=Dişin yerleştiği yer
Neğseri=Şiddetli soğuk
Öndüğün=İki gün önce
Piyik=Böreğin kenarı,kenardan bir parça
Pöhre=Boru
Sancılma=Aniden saldırma
Seğirtmek=Koşmak
Silgi=Kadınların örtündüğü çarşaf
Sümdük=Yalak
Süsmük=Baş parmakla yumruk yaparak itelemek
Şinnemek=Şımarmak
Tohtamak=Rahatlamak
Tufa=Alnın şişkin yerleri
Yanıllı (n'genizden)=Vücudun yan tarafları
Yüğürtmek=Koşmak

Yukarıda sıralanan kelimelerin yanında belki de yüzlerce benim hatırlayamadıklarımda vardır. Tabii ki, bu kelimelerin hepsi de tamamen değişik ve Türkçe'de kökü olan kelimeler olmayabilirler.

Ayrıca söyleniş kusurlarından kaynaklanan ağız farkları da olabilir. Ama, düşünün ki yüzlerce şehrimizde belki de binlerce,dilimizden kalkmış bizi köklerimize bağlayacak öz be öz Türkçe kelimelerde vardır. Bunları tarayıp, dilimizi zenginleştirmek varken,uydurma bir dille,Osmanlı döneminde, Divan Edebiyatında olduğu gibi toplumun kesimlerini birbirinden dil yönünden de ayrılacak bir uydurukçuluk akımını doğru bulmuyoruz.

ÇORUM TÜRKÜLERİ

NE ELMADIR NE DE NAR

16.3.1971yılında,Nida TÜFEKÇİ'nin Çorumlu Cafer KAYA'dan derlediği bu türkümüz, oldukça yayğın ve hareketli bir ezgimizdir.

TRT Repetuar kayıtlarında 34 numarada kayıtlı olan bu türkümüz 27.1.1973 tarihinde incelenmiş,1990 tarihinde ikinci incelenmesi sonucu Çorum yöresi olarak kayda geçirilmiştir.

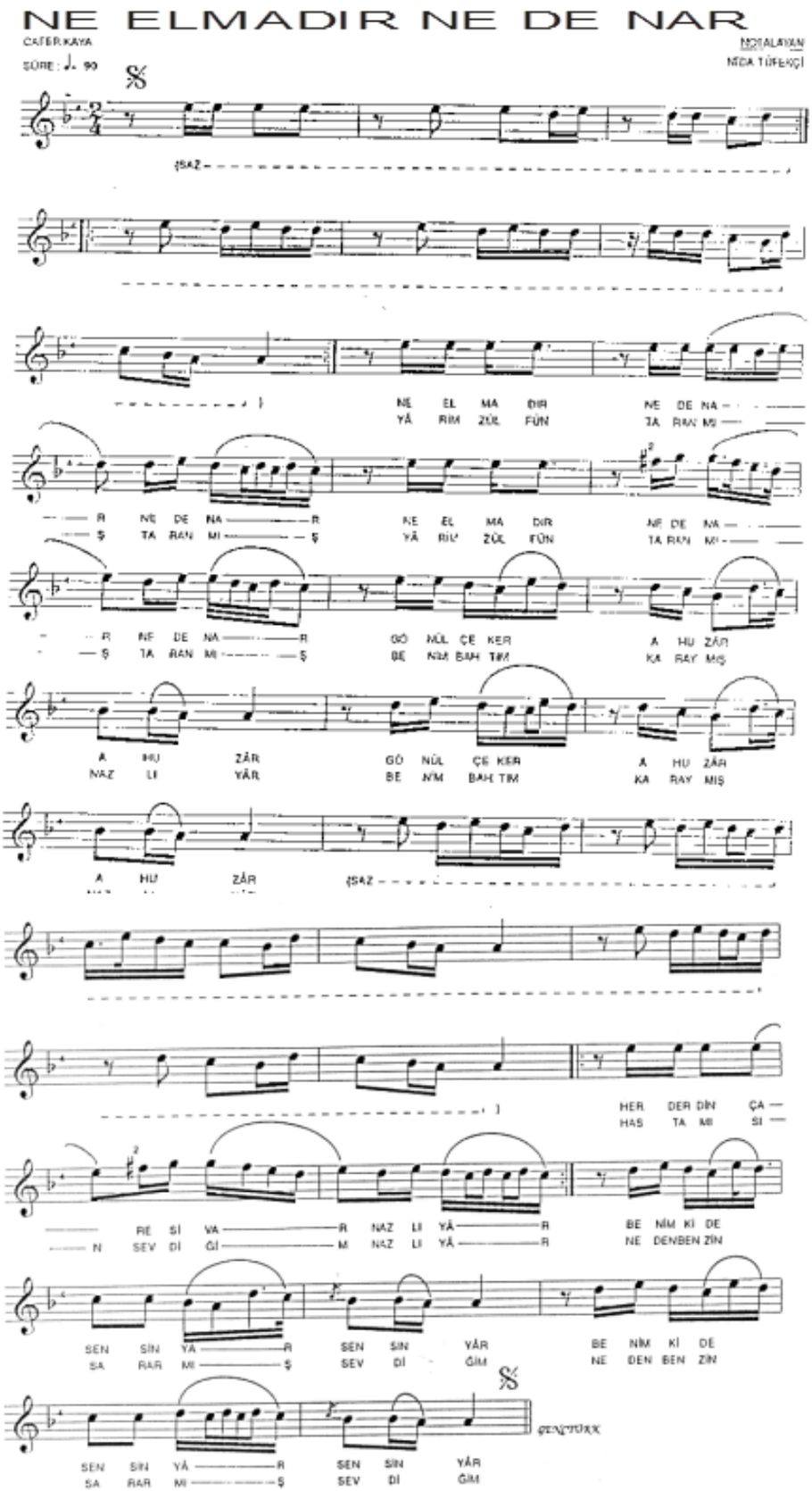

NE ELMADIR NE DE NAR

Aşık Rıfat KURTOĞLU

Ne elmadır ne de nar ne de nar
Gönül çeker ahu zar ahu zar
Her derdin çaresi var nazlı yar
Benimki de sensin yar sensin yar

Yarim zülfün taranmış taranmış
Benim bahtım karaymış nazlı yar
Hastamısın sevdiğim nazlı yar
Neden benzin saramış sevdiğim

Ahu zar: Ah ile inlemek

Basında ÇORUMLU 2000

Eylül 1998 tarihli 150'ci sayısında KIYI Kültür ve Sanat dergisinde dergimiz ÇORUMLU 2000'in 1.sayısının kapağı ile okuyucusuna tanıtmıştır. Kıyı Dergisi'ne teşekkür ederek, nice daha 150.yıllara erişmesini dilerim.

Mahmut Selim GÜRSEL

ŞİİR , TELKİN ve TEBLİĞ

Metin DEMİRCİ

Şiir tebliğ veya telkin için yapılmamalıdır. Şairin amacı, şiir yapmak olmalıdır. Telkin veya tebliğ başlangıçlı bir hareket şiire çıkmaz. Şiir adıyla ortaya konan şeyler,böylesi durumlarda reklamdan öte bir şey değildir. Açıkçası bu tür bir kalkış şiire varmaz.

Şiir, şiir olunca hem tebliğini yapar hem de telkinini. Hatta ondan da ötesini yapar şiir gerçek şiirse.

Şiir, sanatçının duygu düşüncelerinden izler taşır ama,şiir farklı bir yapıdır.Şiirin ne yapacağı okuyucusu ile şiir arasında meydana gelen bir olaydır ki,hiç bir şair bunu önceden tespit edemez. Gerçek eser, uzun bir ömre aday demektir ve o ömür,her zaman şairin ömründen birkaç adım ileridedir. Şair toprak olur ama şiir yaşar. Şiir şairin tahayyül etmediği ortamlarda gezer. Düşünün bir Nazım Hikmetle Alpaslan Türkeş'in durumunu... şairine düşman olan bir adamın düşmanının şiirine ilgi göstermesi düşmanını benimsemiş olmasından mıdır acaba ?

Sanatçının ideali sanatıdır. Sanatını gerçekleştiren sanatçı aynı zamanda, idealinin tebliğini de yapmıştır. Aslında, dişe dokunacak şiirler amacı şiir yapmak olan şairler tarafından yapılmıştır. Amacı şiir yapmak olmayan şair nasıl şiir yapabilir ki ?

Pek çok insan sanatçıları anlayamaz. Onları bir ideal peşinde koşan ve o arada birkaç söz düşüren kişiler olarak bilir kimi insanlar. Halbuki işin aslı bu değildir. Açıkçası ,şairde diğer insanların kaderi ile sınırlıdır.

Ben insanın potansiyel bir tutku ile yaratıldığına inanıyorum. Bence tutkusu olmayan insan anormaldir. Kimin bir sevdası yok ki ?.. İnsan,iradesini kullanma hakkına sahipse sevdasının rengini de belirleme hakkına sahiptir. Kiminin sevdası mal -mülk sahibi olup,insanlara fark atmak, kimininki de bilinmeyen bir şeyi ortaya çıkarmaktır. Kiminin tutkusu ev sahibi olmak, kiminin tutkusu da bir başka bir şey olmak. Kimi alıp satmayı sever,kimi çalıp satmayı sever.

İşte sanatçı da bu insanlardan birisidir. Tutkularda bir tutkudur sanat. Yani şair söze kafayı takmış birisidir. O ; anlam ve söz uyumu yerde bekletilip bir müddet sonra salınsalar, her halde her insan kendi tutkusu doğrultusunda arayışlara yönelirken şair de şiir gerçekleştirmek için çabaya düşecektir.

Krallardan şair olmaz derler,bu bir anlamda doğrudur. Gerçek bir kral böyle bir şeyin tutkunu olamaz. Onun tutkusu ortalığa hakim olmak,her şeye hükmetmektir. Belki de,şiir onun için bir araçtır. Ama şair için, kralların tutkusu şiirin yanında hiçbir şeydir.

Mimar Sinan için ,Selimiye'nin Selimiye olması yeter. Mesaj Selimiye'nin kendisidir.Öyle ise şair de işine bakmalı,tebliğ,telkin ve benzeri şeyleri başkalarına bırakmalıdır. Hidayete erdirmeyi işleri arasına sokmamalıdır. Zaten, hidayete erdirme işi Allah'a aittir. Sanatçının sanata üflediği "kendinden bir ruh" tebliğ içinde yeterledir,telkin içinde yeterlidir.. çünkü sanatçı sanatına kendisinden bir ruh üflemek zorundadır. Her halde bu da kolay bir iş değildir.

Velhasıl, şairler diğer insanların sorumlu olduğu şeylerin hepsinden sorumludur. Şairliğin karın doyurmadığı ve şiirin insanı cennete götürmediği de hesaba katılmalıdır. Şiirle yatıp,şiirle kalkmanın pek faydalı olmadığını söylemek mümkün mü?

Fakat,sitil olarak telkinci şiir mi daha iyi dir,tebliğci şiir mi daha iyidir diye sormak isterseniz iş değişir. O zaman ben derim ki; "güzelin" her türlüsü güzeldir. Hatta çeşitlilik bile ayrı bir güzelliktir. Büyük bir yetenek,ince ve bilinçli bir işçiliğin her tür şiirde bir başka iyilik ifade edeceği unutulmamalıdır.

Ayrıca bu konuda şunu da ilave edelim; şiirde tebliğci ve telkinci hava yaratan unsur,şiirin kuruluş üslubudur. Eğer,şair sözcükleri anlama kap yaparsa ve şiirini bu tarz üzerini gerçekleştirirse şiir tebliğci bir havaya bürünür.Fakat, şair kelimeleri "anlama kalıp" yapar ve tarzını bu yönde devam ettirirse şiirine telkinci bir yapı kazandırmış olur.

Bu iki tarzın iyisi iyidir,unutulmasın ki şiir sonuçtur. Usulün de, üslubun da amacı şiirin

Yaşar SOLAK

ÜZÜM KARASI

Nazın çekilmez. Lafın kılıçtan beter
Taşlamada aşkıma döktürdün ter.
Bence GARİP OZAN aşkını çeker.
Nazın elinde gelin üzüm karası.

Güzel ağlarsın şirindir sesin
Dayanılmaz hıçkırığın,gizemli neylesin
Ne böyle tatlı,neden şekersin.
Zehirler sunar elin üzüm karası.

Bakışlarının bulunmaz bir eşi
Sen aşkımın öz kardeşi
Lafın sırası sözün gelişi
Buraya gelir yelin üzüm karası

Başkaları şöyle kenarda dursun
Gönül diyarında sen sorulursun
Bir var olur,bir yok olursun
Susmasın dilin,söylesin üzüm karası.

Bakışlarınla can evimi yıkar,yakarsın.
Gözümde yağmur,kalbimde karsın
Güneş batar sen doğarsın
Ölümsüzlük senin uzum karası.

Anlatılması zor yaşanılan gerçek.
Yaşamayan hakikati nerden bilecek.
Ömür boyu duygularıma yön verecek
Şiirsin mısrasın hecesin üzüm karası

ÖZ ELEŞTİRİ

Kaç yıl oldu?.
Kayıp gibi hissediyorum kendimi.
Ben kayıp kendi içimde
Şiirsel hayat YAŞAR'dım.
Şiirlerim duygusal insancıldı,
Ekmek aslanın midesinde Şimdi...
Bulamıyorum şiirselliğimi,
Şiirlerimle aram açıldı.

Gece uykular tutmayınca,
Kelimeleri kovalardım.
O zaman günlük nafakam yeterliydi
Benim için.
Cebimde sayma gereği duymadığım
Kağıt paralar,
Zenginliği hayalimde tutardım.

Hayallerle yetindim
Taa onu kaybedinceye kadar.
Bir süre oyalandım.
Dünyanın parasal telaşıyla,
Gezindim durdum yörüngesinde.

Anlamaya çalışıyorum,
Aslında adım gibi bildiğim şey,
Nereye gitti bu ilham perim
Nerede şiirselliğim...

Ben biliyorum!
Duygularımı kurban verdim.
Ölü postundan adam gibi şiir çıkarmak
Dünyanın en eziyetli işi.

Kalemimin mürekkebi tükendi tükenecek,
Ben adam gibi ayakta
Kağıtlar yırtılmış çöp tenekesinde.
Ben sancılıyım,
Umulmadık şiirlerin arifesinde.

Ayşe ÇOBAN

DÜŞÜN KARDEŞİM

Bu çökmüş avurtlar bu zayıf bünye
Bu açlık,sefillik bu yıkık Dünya
Sana yazgımıdır bu künye ?
Düşün bunu iyi düşün kardeşim !

Elektrik suya isterler para
Gelir odun ,ömür ve çöpe sıra
Ev sahibi ister evine kira
Yaman halin yaman,kışın kardeşim.

Çalışır didinir rızık ararsın
Bazen elde balta odun yararsın,
Bazen bağ tepersin çamur karasın
Azdır yine azdır aşın kardeşim.

Gecekond olsa da evin ocağın,
Hep sevgi doludur köşe bucağın
Çocuklara kavuşunca kucağın
Her halde dinlenir başın kardeşim.

Mobilyan olsa da çul ile hasır
Mübarektir elindeki şu nasır
AYŞE ÇOBAN derki sende yok kusur

ÇORUM-ANKARA ARASI YOL SEYAHATİ

Kırmızı gelincik,mavi çıtlıklar
Süslemiş kenarı ortasında Sal
Bağların meşesi kuşların sesi
Can katar dereye burda huzur dal.

Sılam buram buram gözümde tüter
Sevgiyle bakarsan ne canlar biter
Ağustosa kalmaz kavunlar yeter
Mis gibi kokusu tadı şeker,bal.

Doğaya hakimdir yeşil ve sarı,
Bal için uçuşur çiçekte arı
Dertler dolaştırır şu doktorları
Allah'ım ya sabır,ya da canım al.

Kızıl toprak süsün üzümlü bağlar
Çarşaf çarşaf tuzu tepeler sağlar
Mahsun Kızılırmak yüreğim dağlar

Ahmet SERİN

HAZRETİ ADEM
Sallahü aleyhi Vesellem

PEYGAMBERLER
(Mücadele ve Mucize)
Manzum Anlatım

Peygamberler tarihi mücadele,mucize dolu
Peygamberlerle buldu insanlar doğru yolu
Kitap,sünnet,icma,kıyas,irşat yolu
Buldu insan aydınlığa giden yolu.

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Hazreti Adem peygamber baba bize
Hayat mücadele ve türlü mucize
Azıtan kavmi böyle getirir dize
Bunlar yüzlerce kıta,binlerce dize
Nice kavim geldi,nicesi geçti
Azgınları toptan felâketler biçti
Kıssadan ders almayan yardan uçtu
Hak yolda hep saadet gülü açtı
Nuh Alayhisselam'a uymayan çılgın
Lut Gölü'ne gark oldu nice azgın
Rabbın sana şah damarından yakın
Şeytanda azıtmaya yumaklı kin
Adem Alehisselam'a geldi ilk af
Cümle peygamberler kalbi temiz,saf
Kenan'a yetmedi Nuh'taki insaf
Onun körü körüne yaptığı gaf
Davut Aleyhisselam sabır taşı
Süleyman Mührü ki nizamın başı
Haber taşır Süleyman'a hüthüt kuşu
Amâ etti Yâkub'u kanlı göz yaşı
Dünyaya hakim olan iki kişi
İkisininde Allah'a muti kul olmak işi
Hazreti Süleyman'ın dokuz yüze erer yaşı
Zülkarneyn Rabbın izniyle dünyanın başı
Tur Dağında Rabbın'ı görür musa
Sivrisinekle gelir Nemrut tuşa
Yusuf'u sürdü Züleyha yokuşa
Firavun can verdi denizle boğuşta
Hazreti Zekeriyya iftiraya kurban şehit
Hz. Şuayb'ın inleten sesin duysak bir vakit
Dünyanın iki ayrı kutbu birbirine zıt
Kur'an ve ihlas yoludur en güzel abit
Bu güne dek büyük mucize Kur'an
Olgunlaşır ruhen onu okuyan
Ondan alınır her türlü ilim irfan
Kula nasip et Rabbım iman,Kur'an
Mescid-i Nebi'de Kabri saadet
O yeşil kubbe altında Nur mabet
Resul'ü ziyaret büyük saadet
Ancak onun şefaatinde Cennet.

Türlü renk otuz ton toprak alınır
Meleklere özlü çamur karılır
Balçık insan şeklinde serilir
Pişmeye üç bin yıl güneşe verilir.

Hazreti Adem Rabbin İlâhi kudreti
Ruhu kendi ruhundan üfler
Onu kendi suretinde halk eder
En güzel şekilde,eşsiz halk eder.

Bir kaburgasından Havva'yı verir
Cennet'ten özel bir köşe gösterir
Melekler onun hizmetine girer
Bilgindir meleklere ilim verir.

Eşya isimlerin Rabbim bildirir
Aksırınca hamd etmeyi öğretir
Melekleri ona secde ettirir
Yer yüzüne ilk halife gönderir.

Hazreti Adem'in topraktan yoğrulan bedeni
Muharremin onu,Cuma Rab canlandırır Adem'i
Bir Cuma Cenneti Firdevs olur mekanı
Bir Cuma günü de çıkarır Cennet'ten Adem'i.

Ona "Yemlüke,Rabbüke" denir
"Yer yüzünün efendisi,sahibi
Yerin hakimi"iznini şerh eder
Tüm insanın baba hakkını devreder.

Hazreti Adem gözleri ırmak
Seylan'dan gelir dağ,taş tırmanarak
Yol uzak,yemeyi içmeyi bırak
Bir de o yakarış acı bir firak.

Kapanır secdeye yakarır "Rabbim
Bana ne oldu artık duymuyorum
Cennet kokusun,meleklerin zikrin
Affeyle günahım,şu çilem bitsin".

Hazreti Adem yüzün Arşa döner
Kelime-i tevhit yazısın görür
Allah adıyla birlikteki sözden
Son Peygamberimizi seçer.

Şefaatci adın anar af diler
Havva'ya,huzura kavuşmak ister
Bu ön seziyi Allah takdir eder
Adem'le Havva'nın suçun af eder.

Havva ana Cidde'den yalın ayak
Hazreti Adem'i arar aşk,merak
Eller havada dağ,taş mekân,durak
Kavuşturur Cebel-i Rahme'de Hak.

Arafat'ta sütun Cebel-i Rahme
Kavuşma yeri yüceden bir sahne
Cebrail'e uyulur emre,ahte
Bu sahne değer çekilen kahre.

Adem'le Havva'nın uzun hasreti
Cebel-i Rahme'de biter kasveti
Rab'bın affı,ihsanı,mafireti
Cebrail'le iletir o Rahmeti.

Cümle mahlukat bu bayrama yürür
El ele tutuşup Kâbe'ye gelir
Melek eşliğinde Rab'bından emir
Affın sevinci cümle alem bilir.

Mağfiret günü olur bir arefe
Tam o gün başlar Arafat'ta vakfe
Cebel-i Rahme hidayet'ten sahne
Şükürler olsun erdiren Rab'ba.

Melekle kurar Adem'le yuvayı
Hak cennet'ten verir yere nur payı
O gün yaparlar ilk tavaf'ı,say'ı
Ezelden diler affı Adem soyu.

Adem Havva bir yuva tadın tadar
Öyle bir yuva ki gör beyt-i mamur
Cennet katının tam altında durur
Adem özlemi,zikir,koku budur.

Özlenen bir cennet Arz'da kurulur
Hazreti Adem Meleklerle temel atar
Yedi kat yerden koca taşlar çatar
Rab'bım temel üstüne bir beyt atar.

Pırıl pırıl yakuttan bir yuva yapar
Cennet altınlarından çanak kaplar
İçine nurdan kandiller de yakar
Beyt'e doğu,batı kapılar takar.

Rab'bın ilk kelamı burda duyulur
Rab'bın için tavaf edin buyrulur
Arz'da kula ilk mesken Kâbe olur
Yaratan'a şükürler güven bulur.

Rab'bın evini tavaf ederken
Hazreti Adem Hasrettir içten
Cennet kokusu arzular ya kalben
Rab Hacer-ül Esvet'i verir gökten.

Hacer-ül Esvet'te Cennet kokusu
Pırıl pırıl yanar yakut dokusu
Yüz sürmek,koklamak kulun arzusu
Rab'bim nasip et Mü'mine doğrusu.

Kâbe temeli Adem'in eseri
O günden beri Kâbe tavaf yeri
Belirgin Hazreti İbrahim'in teri
Hacer-ül Esvet Adem'e Hak vergi.

Şeytanın Cennet'ten kaydı silinir
Hazreti Adem Peygamberin ilki kılınır
Adem'ce temiz,habis ruh bilinir
Tövbe eden o,ilkin af edilir.

Affı için Arafat'a çağrılır
Affemri yer,gök ehline dağrılır
Görüş Cebel-i Rahme'ye alınır
Bundan Arafat Hac şartı kılınır.

Yer yüzünde her batında bir erkek,bir kız
Evlat verir Halik'imiz,yirmi defa ikiz
Bin yılda evlat,torun nesilde hız
Yüzbinlere ulaşır insan neslimiz.

Hazreti Adem Kur'an- da yirmi kez geçer
Allah'ın seçtiği insan "Safiyullah" değeri biçer
İnsanların babası "Halifetullah" ebü-i beşer
Kâbe yanında Ebu Kubeys tepesine göçer.

Mucizeleri daha çok,vahşi hayvanlarla konuşur
Elini vurduğu dağ,taş suya kavuşur
Avucunda çakıl taşlar Allah'ı zikriyle titreşir
Yine bir Cuma günü Rab'bına kavuşur.

Ömür sonu Cebrail kefen verir
Rab'bımda Cennet'ten mekân gösterir
Cebrail adem'e gömlek giydirir
Son oğul Hazreti Şit cenazeyi kıldırır.

Allah'ýn rahmeti kulun selamý Onun üzerine olsun 20.7.1997

ÇORUMLU 2000
Dergisine Abone Oldunuz mu?!!

Arafat'ta sütun Cebel-i Rahme
Kavuşma yeri yüceden bir sahne
Cebrail'e uyulur emre,ahte
Bu sahne değer çekilen kahre.

Adem'le Havva'nın uzun hasreti
Cebel-i Rahme'de biter kasveti
Rab'bın affı,ihsanı,mafireti
Cebrail'le iletir o Rahmeti.

Cümle mahlukat bu bayrama yürür
El ele tutuşup Kâbe'ye gelir
Melek eşliğinde Rab'bından emir
Affın sevinci cümle alem bilir.

Mağfiret günü olur bir arefe
Tam o gün başlar Arafat'ta vakfe
Cebel-i Rahme hidayet'ten sahne
Şükürler olsun erdiren Rab'ba.

Melekle kurar Adem'le yuvayı
Hak cennet'ten verir yere nur payı
O gün yaparlar ilk tavaf'ı,say'ı
Ezelden diler affı Adem soyu.

Adem Havva bir yuva tadın tadar
Öyle bir yuva ki gör beyt-i mamur
Cennet katının tam altında durur
Adem özlemi,zikir,koku budur.

Özlenen bir cennet Arz'da kurulur
Hazreti Adem Meleklerle temel atar
Yedi kat yerden koca taşlar çatar
Rab'bım temel üstüne bir beyt atar.

Pırıl pırıl yakuttan bir yuva yapar
Cennet altınlarından çanak kaplar
İçine nurdan kandiller de yakar
Beyt'e doğu,batı kapılar takar.

Rab'bın ilk kelamı burda duyulur
Rab'bın için tavaf edin buyrulur
Arz'da kula ilk mesken Kâbe olur
Yaratan'a şükürler güven bulur.

Rab'bın evini tavaf ederken
Hazreti Adem Hasrettir içten
Cennet kokusu arzular ya kalben
Rab Hacer-ül Esvet'i verir gökten.

Hacer-ül Esvet'te Cennet kokusu
Pırıl pırıl yanar yakut dokusu
Yüz sürmek,koklamak kulun arzusu
Rab'bim nasip et Mü'mine doğrusu.

Kâbe temeli Adem'in eseri
O günden beri Kâbe tavaf yeri
Belirgin Hazreti İbrahim'in teri
Hacer-ül Esvet Adem'e Hak vergi.

Şeytanın Cennet'ten kaydı silinir
Hazreti Adem Peygamberin ilki kılınır
Adem'ce temiz,habis ruh bilinir
Tövbe eden o,ilkin af edilir.

Affı için Arafat'a çağrılır
Affemri yer,gök ehline dağrılır
Görüş Cebel-i Rahme'ye alınır
Bundan Arafat Hac şartı kılınır.

Yer yüzünde her batında bir erkek,bir kız
Evlat verir Halik'imiz,yirmi defa ikiz
Bin yılda evlat,torun nesilde hız
Yüzbinlere ulaşır insan neslimiz.

Hazreti Adem Kur'an- da yirmi kez geçer
Allah'ın seçtiği insan "Safiyullah" değeri biçer
İnsanların babası "Halifetullah" ebü-i beşer
Kâbe yanında Ebu Kubeys tepesine göçer.

Mucizeleri daha çok,vahşi hayvanlarla konuşur
Elini vurduğu dağ,taş suya kavuşur
Avucunda çakıl taşlar Allah'ı zikriyle titreşir
Yine bir Cuma günü Rab'bına kavuşur.

Ömür sonu Cebrail kefen verir
Rab'bımda Cennet'ten mekân gösterir
Cebrail adem'e gömlek giydirir
Son oğul Hazreti Şit cenazeyi kıldırır.

Allah'ýn rahmeti kulun selamý Onun üzerine olsun 20.7.1997

ÇORUMLU 2000
Dergisine Abone Oldunuz mu?!!

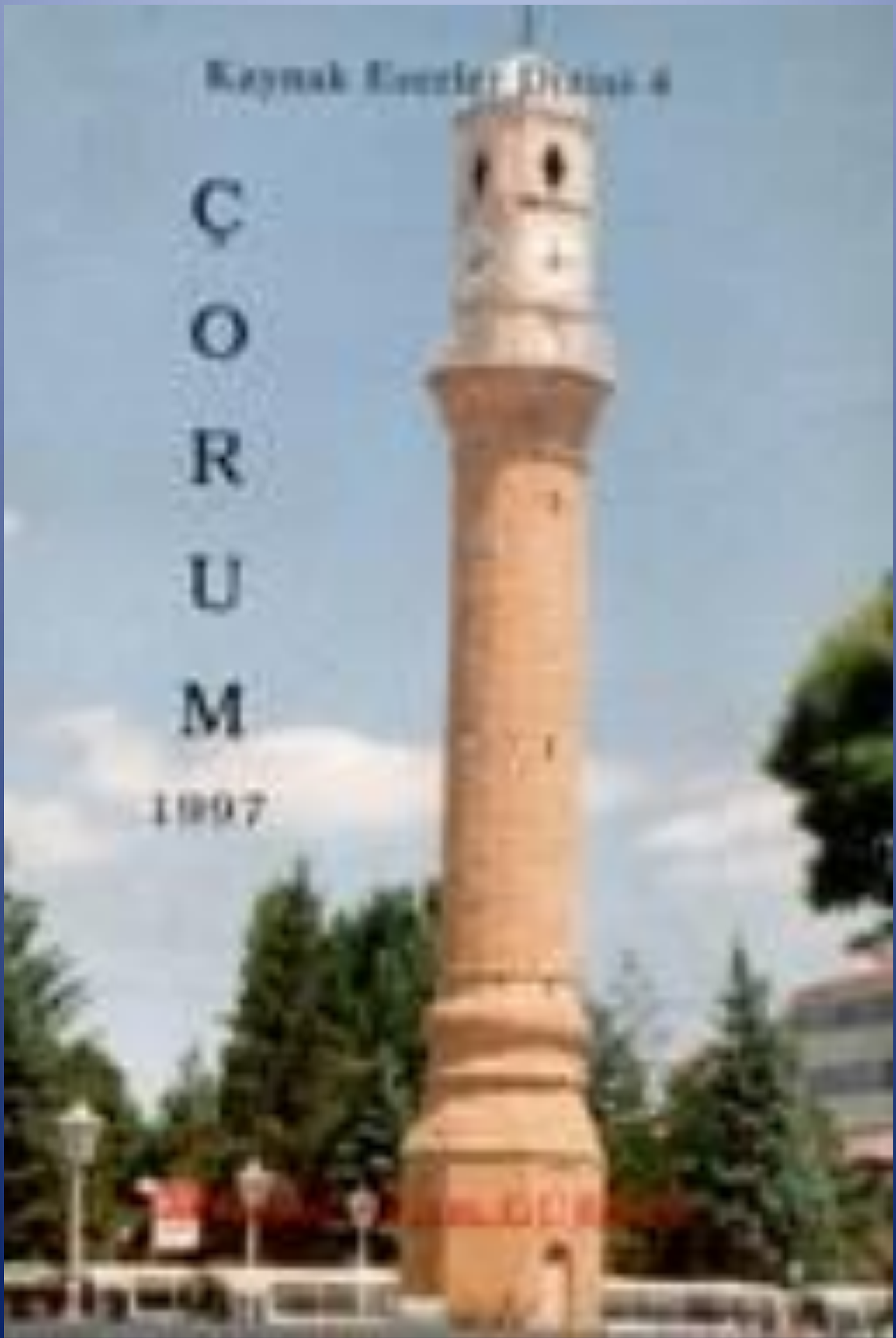
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 4

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

YIL : 1 EKİM 1998 Sayı : 4

ISSN 1301-9945

Güneş YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :1 Ekiml 1998 Sayı :4

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

idare ve yazışma adresi

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Ahmet AŞIK
Recep CAMCI
İsmet ÇENESİZ
Şakir ÇIPLAK
Metin DEMİRCİ
Ali EMİROĞLU
Ali Osman GEYLAN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M Selim GÜRSEL
Metin KALYONCU
Rıfat KURTOĞLU
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
Uğur PAMUK
Abdullah SALİHOĞLU
Salim SAVCI
Ahmet SERİN
Yaşar SOLAK
Osman Nuri SOYOCAK
Cesur TERZİ
Ümit UZEL
Osman ÜNSAL
Erman YILDIRIM

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

CUMHURİYETİN 75. YILI

Çorumlu 2000 ; Ekim sayısına Cumhuriyetim izin 75. Yılı kutlama etkinliği içinde bizimde ufak bir çabamız olsun diyerek, yazarlarımızdan Cumhuriyet hakkında yazı vermelerini istedim.

Bu isteğim makul karşılandı. Bu isteğimi ayrı bir ek vermek istedim. Bu eki hazırladığımız sırada baktım ki güzel bir çalışma meydana çıkıyor. Bu çalışmayı beraber üstlenecek bir sponsor bulmak istedim. Bağlı olduğum Bakkallar ve bayiiler odası Başkanı Sayın Osman SOYOCAK'a teklifimi götürdüm. Bu teklifimi samimiyetle kabul etti.

Yazarlarımızın özverileri ,Odamızın katkıları ve yayınevimizin çabaları ile 4. Sayımızda ek olarak verdiğimiz çalışmamızı inşallah beğenirsiniz.

Yayınevim yine bu 75. Yıl etkinliği için Çorum Liseleri arasında "Cumhuriyetimizin 75. Yılı ile Cumhuriyetimizin 100. Yılına kadar Çorum ilinde ne gibi gelişmelerin olmasını ve sizin neler yapacağınızı ve yapmanız gerektiğini anlatınız" başlığı altında bir şartname hazırladım ve Sayın Vali Yardımcımıza taktim ettim. Şartnameyi Milli Eğitim Müdürlüğüne havale etti. Şartnamenin bir kısmını ilavemizde yayımladım, ilgi duyan hemşehrilerimizinde ödüle iştirak edeceğini umarım.

Teşekkür nedir ?

TEŞEKKÜR: Bir iyiliğe karşı,şükür ve hayır dua edip,minnettarlık gösterme,şükretme. Diye belirtir sözlüklerimiz.

Omuzlaya,sırtlaya 4. Sayımı da yayımlamaya muvaffak oldum. Bu güne kadar ÇORUMLU 2000 dergisine yazı vererek,reklam vererek ve abone olarak katkıda bulunan hemşehrilerime teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara

Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 TL.dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

3. Sayıdan devam

1971 - 1990 TARİHLERİ ARASINDA ÇORUM'DA BASINLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR

İmtiyaz sahibi Adnan Çubukçu,sorumlu yazı işleri Müdürü Ahmet Ertekin'in yönetiminde "Bizim İskilip " adlı on beş günde bir çıkan gazete yayımlanmaya başladı, Ankara Güneş Matbaacılık T.A. Şirketinde basılan gazete, 8 Mart 1971 tarihinde, Bizim İskilip ve Bayat'ın Sesi ibaresini ekledi, Eylül 1972 tarihinde 59'uncu sayıda yayımına son verdi. <1>

Çorum merkez ilçede 10 Ocak 1972 tarihinde Çorum Anadolu Basımevinde yayıma başlanan " Koparan Gazetesi"nin sahibi Mehmet Balaban, yazı işleri Müdürü Alpaslan Avcı yönetilmekteydi,11 Ocak 1972 - 18 Ağustos 1972 tarihleri arasında genel yönetim Müdürülüğünü A. Muzaffer Artuk ve Münir Tümtürk sıra ile yaptılar,10 E-kim 1975 tarihinden sonra Çorum Nural Matbaasında ve 1 Şubat 1977 tarihinde gazete Çorum Gazetesi Basımevin de basılmaya başladı,5 Temmuz 1979 tarihinde gazetenin sahip değiştirdiğini görüyoruz , yeni sahibi Vahit Benderli tarafından yayımına devam edilen gazete,24 Ekim 1979 tarihinde gazete limitet şirkete dönüştü,şirket adına Vahit Benderli gazetenin yayımına devam edildi,31 Aralık 1980 tarihine kadar gazete 3418 sayı olarak çıktı, 1 Ocak 1980 tarihinde gazeteye sayı vermeden yayımlandı, bu tarihten sonra gazete Koparan tesislerinde basılmaya devam edil-di, 2 Ocak 1980 tarihinde gazete yayım sayısını 2402 numarayı kullandı ve bu sayıyı devam ettirdi,22 Mart 1982 tarihinde şirket adına sahibi Ümit Uzel oldu,sorumlu yazı işleri Müdürü Münir Tümtürk görüyoruz ,gazete ilkadım Matbaasında basılmaya devam etti,7 Haziran 1991 tarihin-de 4927'inci sayıda yayım hayatına son verdi.<2>

"Çorum Gazetesi" 1 Şubat 1972 tarihinde günlük olarak yayınlanmaya başlandı, gazete ortaklığı adına sa-hibi Aydın Kalelioğlu,sorumlu yazı işleri Müdürü Hikmet Uçar yönetiminde Çorum Ekspres ve Yeni Gün gazetelerinin devamı olarak 1403'üncü sayıdan yayımına devam etti, Çorum Basımevinde basılan gazete 20 Ağustos 1974 tarihinde sorumlu yayım işleri Müdürlüğüne Mehmet Yolyapar,17 Ocak 1975 tarihinde sorumlu yayın işleri Müdürlüğüne Müslüm Tunaboylu,13 Ekim 1975 tarihinden itibaren gazete Nural Matbaasında basılmaya başlandı ,8 Nisan 1978 tarihinde genel yayın Müdürlüğüne Mehmet Yolyapar sorumlu yazı işleri Müdürü Arif ünlü yönetimihde 24 Mayıs 1976 tarihine kadar yayımını sürdürdü,24 Mayıs 1976 ta-rihinden sonra sahibi ve genel yayın yönetmeni olarak Aydın Kalelioğlu, sorumlu yayın Müdürü Arif Ünlü yönetiminde yayımına devam eden gazete Çorum Matbaasında basılmaya devam etti ,7 Mart 1977 tarihinde sahibi Aydın Kalelioğlu, genel yayın Müdürü Mustafa Yolyapar sorumlu yazı işleri Müdürü Arif Ünlü yönetiminde,2 Aralık 1979 tarihine kadar yayımına devam etti,3 Aralık 1979 tarihinde kurucu olarak Aydın Kalelioğlu ,ortaklak adına sahibi Ahmet Altın ,yayım yönetmeni Mahmut Tunaboylu,yazı işleri Müdürü Müslüm Tunaboylu yönetiminde yayımını sürdürdü, 31 Mart 1980 tarihinde ortaklık adına sahibi Yeter Ilıman, 18 Ocak 1981 tarihinde yazı işleri Müdürü Azmi Öztürk gö-rülmektedir ,22 Mart 1982 tarihine kadar kurucu-su olarak ismi yayınlanan Aydın Kalelioğlu'nun ismi bu tarihten sonra gazetede görülmemektedir,24 Eylül 1984 tarihinde genel yönetmen Yücel Ilıman olarak yayımına devam etti,25 Ekim 1984 tarihinde yayın yönetmeni Bülent Şenlik yazı işleri Müdürü Azmi Öztürk tarafından yayımına devam eden gazete 9 Ocak 1989 tarihinde yayımına son verdi.<1>

Çorum Halkevi yayın organı olarak 12 Şubat 1972 tarihinde "Madımak Gazetesi" aylık olarak Halkevi Başkanı Müslüm Tunaboylu,yazı işleri Müdürü Yaşar Köstekçi yönetiminde yayımlamaya başladı,birkaç sayı sonra gazete dergiye dönüştü ve 12'inci sayısında yayımına son verdi. <2>

Alaca'da 1 Eylül 1972 tarihinde "Hitit Gazetesi " haftalık olarak yayıma başladı, sahibi Semahat Çakar yazı işleri Müdürü H. Ali Çakar tarafından yönetilen gazete ,Çorum İstikamet Matbaası ve Alaca Divan Matbaasında ba-sıldı,1974 tarihin de yayımına son verdi.<3>

"Uyanış Gazetesi" 1973 tarihinde yayımlanmaya başladı,CHP gençlik kolları başkanlığı sıfatıyla sahipliğini üstlenen Mehmet Yolyapar tarafından çıkartılan gazete 6'ıncı sayıdan sonra yayım hayatına son verdi.<4>

Sungurlu'da 20 Haziran 1973 tarihinde "Yeni Ufuk Gazetesi" yayımlanmaya başladı, sahibi Memduh Karataş yazı işleri Müdürü Serap Karataş tarafından yayımlanan gazete Sungurlu Yeni Ufuk Matbaasında basılmaktaydı<5>

İskilip'te 13 Ağustos 1975 tarihinde "Vurgu" adın-da haftalık bir gazete yayımlanmaya başladı,Sahibi Kemal Beşikçi tarafından çıkartılan gazete Çorum İstikamet Mat-baasında basılmakta idi 2 sayı çıkan gazete 21 Ağustos 1975 tarihinde yayımına son verdi. <6>

Çorum merkez ilçede "Ocak Dergisi" 1975 tarihin-de on beş günde bir yayıma başladı,dergiyi Maden İş Sendikası adına sahibi Mehmet Kocatüfek yazı işleri Müdürü

<1> İskilip İlçe Kütüphanesi Bizim İskilip Gazetesi arşivi.
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Koparan Gazetesi arşivi.

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Çorum Gazetesi arşivi.
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Madımak Gazetesi arşivi.
<3> Alaca İlçe Kütüphanesi Hitit Gazetesi arşivi.
<4> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Uyanış Gazetesi arşivi.
<5> Sungurlu İlçe Kütüphanesi Yeni Ufuk Gazetesi arşivi.
<6> İskilip İlçe Halk Kütüphanesi Vurgu Gazetesi arşivi.

Mehmet Yolyapar tarafından yayımlanan dergi, Çorum Gazetesi Basımevinde basılmaktaydı,1987 tarihinde dergi yayımına son verdi. <1>

"Gerçek Gazetesi" sahibi Orhan Uysal tarafından günlük olarak yayıma başladı,gazete 40'ıncı sayıdan sonra yayımına son verdi. <2>

1 Kasım 1976 tarihinde "İskilip Halk Eğitim Bülteni " adı altında İskilip'te bir bülten yayımlanmaya başladı, Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü adına sahibi Mustafa Bilir üstlendi,bülten 8 sayı olarak yayımlandı,1984 tarihinde bülten yayımına bir süre ara verdi,1984 tarihinde sorumlu Mü dür ve yazı işleri Müdürlüğünü Mehmet Alkan yürüttü,Mart 1985 tarihinde bülten yayımına son verdi. <3>

Osmancık'ta 9 Nisan 1979 tarihinde "Güzel Os-mancık Gazetesi" yayımlanmaya başladı,sahibi Kadir Fındık tarafından yayımlanan gazete 23 Mayıs 1979 tarihinde yayımına son verdi. <4>

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası adına sahibi Va-hit Benderli,yazı işleri Müdürü Namık Çoban yönetiminde "Çorum Ticaret ve Sanayi Gazetesi" 1 Şubat 1983 tarihinde yayıma başladı,ilk sayısı Çorum İstikamet Matbaasında basılan gazete sonraki sayılarında Çorum İlkadım Matbaasında son üç sayısı ise Çorum İstikamet matbaasında basıldı,gazete 1988 tarihinde kapatıldı. <5>

İskilip'te "İskilip Gazetesi" haftalık olarak yayıma başladı,sahibi Ali Genç,yazı işleri Müdürü Ömer Nihat Şen oğlu tarafından yönetilen gazete 3'üncü sayıdan sonra yayımına son verdi. <6>

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Ocak DErgisi arşivi.
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Gerçek Gazetesi arşivi.
<3> İskilip İlçe Kütüphanesi İskilip Halk Eğitim Bülteni arşivi.
<4> Osmancık İlçe Kütüphanesi Güzel Osmancık Gazetesi arşivi.
<5> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Çorum Ticaret ve Sanayi Gazetesi arşivi.
<6> İskilip İlçe Kütüphanesi İskilip Gazetesi arşivi.

ÇORUMLU 2000

Dergisinin yaşaması sizin Çorumluların desteğiyle olacaktır bu desteği

Dergisine reklam vererek, dergiye abone olarak sürdürmeniz gerekmektedir. Ben ve yazarlarım büyük emekler vererek sizlere bu dergiyi yaşatma çabamızı Çorumlu olduğunuzu söylüyorsanız , katkılarınızla yaşatın. Bu dergide yayımlanmasını istediğiniz yazılı çalışmalarınız da varsa dergimize getiriniz. Tenkitleriniz varsa dedikodu olarak değil yazılı olarak bize ulaştırın bizde yayımlayalım ve eksikliklerimizin neler olduğunu bilelim.

SAYGILARIMLA..

İÇİMİZDEN BİRİSİ...

Dergim için eğriderede bulunan Kuyumcular Arastasında bulunan bir saatçi dükkanına rek-lam için girdim. Dükkanda bulunan şahısla biraz hoş beş ettiktin sonra,arzumu açıkladım. Dergi için reklam istedim.

Sohbet ettiğimiz arkadaş; sonraki sayıdan sonra büyük bir tanıtım yapmayı planladıklarını o günlerde tanıtım için reklam verebileceklerini söyledi. Ben;merak ederek,hayırdır inşallah ne oldu-ğu hakkında bana bilgi vermeniz mümkün mü ? Diye sorduğumda ,mahsuru olmadığını söyledi. Söyledikleri beni gururlandırdı. Sanki bu yatırımı ben yapmışım kadar sevindim duygulan-
dım. Bu duyduklarımı okurlarıma müjde olarak vermek istediğimi söyleyip müsaade aldım. Sizle-rinde bu girişimden gurur duyacağınızdan şüphem yok.

CABEL

İki hemşehrimiz bir şirket kurmuşlar; şirketin kurucusu ve genel koordinatörü Cafer Çetin-kaya,amaçları Türkiye'de sadece Ankara ve İstanbul'da bulunan saat ve saat malzemeleri toptancı-lığını ÇORUM'u merkez alarak Anadolu'ya hizmet götürmek.

1999 tarihinde yurt dışında kendi adlarına CABEL MARKA SAAT yaptıracaklar. Bu saatlerin modellerine CABEL tescilli markası altında ÇORUM'A MAHSUS İSİMLER VE ÖZELLİKLER içeren isimlerle kotlandıracaklar.

ÇORUMLU 2000 adına CABEL Kuyumculuk,Saatçilik,Elektronik Eşya İth.İhr.San.Tic. Ltd. şirketine başarılar dilerim.

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Aşağıdaki adreste yayınlanıyor

http://www.corumlu.com/
corumlu2000@gmail.com
corumlu2000@yahoo.com

Abone olun
Adres ve telefonunuz
e-mail adresiniz
hem dergide
hem web sayfamızda
yayınlayalım !

Recep CAMCI

Değerli okuyucularım !

Dinimizde ve halkımız arasında üç aylar diye tabir ettiğimiz Recep ,Şaban ve Ramazan aylarından müteşekkil olan üç büyük mübarek aylardan birincisi yani,Recep ayını huzur içerisinde Regaip Kandili ile karşıladık.

Regaip Kandilimizi,Aziz Milletimiz ve bütün İslâm Alemi ile birlikte tüm camilerimizi hınca hınç doldurarak büyük bir coşku ile kutladık. İnşallah Recep Ayının 26'sını 27'sine bağlayan gecede Peygamberimiz (S.A.V.) Efendimizin O mübarek Miraç Kandilini kutlayacağız.

Bu aylarda mü'minler arasında müstesna bir değeri vardır. Hususiyeti ile bu şerefli aylarda ibadetlerimizin, iyiliklerimizin hal ve harekatımızın arttığına ve daha güzelleştiğine şahit olmaktayız. Bir çok mü'min kardeşlerimizin bu ayları oruçla geçirdiklerini,birçoklarının da kendilerine çeki düzen vererek istikametlerini düzelttikleri görülmektedir.

Regaip , Miraç, Berat ve Kadir Kandilleri gibi,Peygamberimizin (S.A.V.) zamanından beri mü'minlerin gönüllerinde yer tutmuş bu mübarek gün ve aylar her sene gelişlerinde derin bir coşku ile yad edilirler. Bu mübarek gecelerde mü'minler ruhen aranmalarına ve kardeşlik bağlarının güçlenmesine, birlik, beraberlik,huzur ve ahengin kuvvetlenmesine en güzel vesile teşkil etmektedir.

Bu gecelerde Cenab-ı Hakkın bütün mü'desi olduğu gibi tabiidir ki,Peygamberimiz (S.A.V.) Efendimizin de şefaat vadi vardır.

Hamd, yegâne hamd, her türlü hamd ve sena Alemlerin Rab'bi olan ALLAH (C.C) içindir. Hasıl hamd etmeyelim ki Yüce Rab'bimize. Cennet kadar güzel vatanımızda rahat ve huzur içerisinde Cenab-ı Hak'ka olan her türlü kulluğumuzu rahatlıkla büyük bir hürriyet içerisinde ifa ediyoruz .

Camilerimizin mü'minlerle coşup taşıyor, göklere uzanan minarelerimizden ezan sesleri arşu âlâyı çınlatırcasına yükseliyor. Bunun için yüce Rab'bimize tekrar hamd ediyoruz ve diyoruz ki; günahların bağışlanmasına vesile olan bu mübarek gün ve geceleri fırsat bilelim. Cenab-ı Hak'kın af ve âtâ kapusunun bu gecelerde çalınacağını asla unutmayalım. Bu feyizli gece ve aylardan nasibimizi gereği kadar almaya gayret gösterelim. Bilhassa ihlâsımızı tazeleyelim, imanımızla ibadetlerimizin hazzını katalım, üstümüzden gafleti atalım.

Gönül kapılarımızı imân ve irfanla dolduralım, birlik ve beraberliğimizi kuvvetlendirelim, birbirimizi kardeşçe sevelim. Milletimizin, Devletimizin, Kahraman Ordumuzun payidar olması için münacatta bulunalım ki , Milletçe bahtiyar olalım.

Yüce Rab'bimizden bu mübarek ay ve geceleri Milletçe,huzurumuza hatta tüm insanlığın huzuruna vesile kılmasını niyaz eder sevgi-

Büyüğümüz Yazarımız Sayın Hocam Recep CAMCI Muhteşem Bir Türk Müziği Konseri İle Yine gönülleri feth etti

Gönülleri feth etmesini her zaman bilen,güzel ve etkin icraatları olan yazarımız Sayın Recep CAMCI Çorum Belediyesinin Cumhuriyetin 75. Yılı faaliyetleri çerçevesinde Çorum'a 27 Ekim 1998 tarihinde Türk Müziği konseri verdi. Konserde:Seğah,Eviç,Hicaz ,Nihavent, Saba, Rast,Hüseyni ve Uşşak makamlarında ondokuz eserden müteşekkil fevkalade güzel ve zevkli bir konser verdi. Konsere ilgi çok büyüktü,Sayın Valimiz Hocamızı tebrik ederek bir buket çiçekle taltif ve taktirlerini belirtti. Bu etkinliği sağlayan Belediyemize,Sayın Hocama,Saz Arkadaşları ile taktimi yapan bütün hemşehrilerime çalışmalarında başarılar dilerim. M.S.GÜRSEL

Osman ÜNSAL TARİH SOHBETLERİ

....ve insan yeryüzüne indi. Bir tümseğin üzerine oturmuş, başı elleri arasında ne kadar süre böylece kalabilmişti bilinmez. Yavaşça doğruldu. Geleceğini kestiremeyeceği bir insanlık macerası başlamıştı. Kendisine benzemeseler de çok geçmeden yeryüzünde yalnız olmadığını gördü. Ot yiyenler, et yiyenler ona acıktığını hissettirdi. Sınırsız sayı tat ve lezzetle dünya sofrası emrine amadeydi. Aklını ve becerilerini kullanarak soğuktan, sıcaktan ve düşmanlarından korunmasını bildi: Zaman su gibi aktı ve sonunda bir gün Adem ,Havva'sına,Havva Ademine kavuştu. İnsanlar yeryüzünde çoğalmaya başladı. Sayıları arttıkça ihtiyaçlar ve sorumluluklar büyüdü. Toplayıcılıktan üreticiliğe geçtiler. Tarım yapmayı,hayvanları ehlileştirip beslemeyi öğrendiler. Küçük topluluklar büyüdü,artık bir arada barınamaz oldular. Yeni yeni topluluklar oluşturup yollara düştüler, yeni yeni yurtlar edinip yerleştiler. Yiyeceklerini saklamak için kap, kacaklar, hayatlarını kolaylaştırmak için kesici,delici ve kazıcı aletler yaptılar. Düşmanlarından daha iyi korunmak için silahlar geliştirdiler. Köyler kurdular,etrafını surlarla çevirdikleri kentler oluşturdular. Büyüyen ve birbirlerinden uzaklaşan toplulukların zamanla sosyal münasebetleri, ticari ilişkileri,savaşları,antlaşmaları gündeme geldi. Artık sesle,sözle,işaretle bu ilişkiler yürütülemez oldu. İnsanlık Tarihi en büyük keşiflerinden birisini daha gerçekleştirdi.

M.Ö 4'üncü binin sonlarında Mezopotamya'nın URUK kentinde resimle, sembolik tanımlama ile ilk yazı,resim yazısı (Hiyeroglif) icat edildi. Dünya M.Ö.3. binde tarih çağına girdi. M. Ö.3. binde edebiyatta, ticarette, devletler arası ilişkilerde "Çivi Yazısı" yaygın biçimde kullanılmaya başladı. (Yaş kil plakalar üzerine ucu sivri bir kalemle bastırılarak yazılan bu yazıya,çivi başı izine benzetilerek çivi yazısı denilmiştir.) üzeri yazılan kil plakalar kuruduktan sonra pişiriliyor, eğer yazılan bir mektupsa,üzeri yeniden kil kaplanarak tekrar pişiriliyordu. Mektup alıcısı zarfı kırarak açıyor ve mektubunu okuyordu. Her devletin yazısı kendi dilinde oluyor,ancak uluslar arası münasebetlerde diplomasi dili olarak Akatça kullanılıyordu.

Derler ki : "Bir zamanlar,yer yüzünde bütün insanlar aynı dili konuşuyordu. Nemrut bir gün Tanrılıkta da rakipsiz olmak istedi. (O çağlarda krallar tanrıdan sayılıyordu) Babil kulesini yaptırdı ve herkesi topladı,sonra kulenin tepesine çıktı, yayını gerdi, okunu gökyüzüne fırlattı. madık bir şey oldu, meydanı dolduran insanlar birbirlerinin söylediklerini anlamaz oldular. İşte bu olaydan sonra ne kadar soy,ırk varsa yeryüzünde o kadar farklı dil meydana geldi" bilimsellikten uzak ama bu kadar farklı lisanın çıkışına yakıştırılmış tatlı bir efsane.

Anadolu,Mezopotamya'dan tam 1000 yıl sonra yazıyla tanıştı. Asur yazılı kaynaklarına göre ;M.Ö.3000-2000 arasında Anadolu'da feodal bir yapı hakimdi ve etrafı surlarla çevrili 17 kent devleti vardı. Başlangıçta nadir eşyanın yapımında kullanılan tunç,bu çağın son evresinde halka kadar indi. Kent beylikleri zenginleşti. Kültür ve sanat çok yüksek bir seviyeye ulaştı. Anadolu en zengin dönemlerinden birisini yaşıyordu. Bu zenginlik Alacahöyük'te olduğu gibi,Truva, Horaztepe, Mahmatlar gibi Anadolu'nun pek

Bu zenginlik Mezopotamya'nın da ilgisini çekti. Asurların öncülüğünde yoğun ticari ilişkiler başlattılar. Anadolu'da Karum adı verilen 9 Pazar kenti kurdular. Boğazkale'de Hattuş karum adıyla bunlardan birisiydi. Asurlular 200-250 eşekten oluşan kervanlarla Mezopotamya'dan, kalay, kumaş, esans getirip, Anadolu'dan bakır,altın,gümüş, deri, kurşun ve tuz aldılar. Bu ticaret esnasında Anadolu'daki kent beyleri malları koruma ve depolama karşılığı gümrük aldılar. Daha da zengin oldular. Yazıyı öğrendiler. Bu çağda yerli gelenek ve görenekleri temsil eden,Hatti kültürü,Mezopotamya'dan gelen etkilerle geliş ti. Devlet kurma fikri doğdu. Daha sonra Anadolu'da siyasi birliğin sağlanmasını Hitit devletinin kültür ve sanatta yakalayacağı zenginliğin temelleri atıldı.

Bu çağın en önemli merkezi,Alacahöyük Çorum'a 45 km. uzaklıktadır. 1835 yılında Hamilton tarafından Avrupa bilim alemine tanıtılmış, 1935 yılında ise, Atatürk'ün direktifleri ile Türk Tarih Kurumu adına kazılara başlanmış ve halen kazlar devam etmektedir. M.Ö.4500'lerden itibaren sürekli iskan edilen Alacahöyük'te 15 kültür tabakası tespit edilmiştir. Anadolu'nun en iyi tabakalaşma veren bir kazı merkezidir.

Alacahöyük yeşillikler içinde,konuksever halkıyla tipik bir Anadolu köyüdür. Ben meslek hayatımda 2 yılda Alacahöyük kazılarında görev yaptım. Kazı başkanı Mahmut AKOK bey 80'li yaşına rağmen halen aynı heyecanı duyardı.Onunla sohbet etmek,bilgi ve tercübelerinden yararlanmak çok güzeli.

Alacahöyüğü Dünya çapında üne kavuşturan 1935-1937 kazılarında ortaya çıkartılan 13 kral mezarı ve zengin mezar eşyalarıdır. Höyüğün orta kısmında bulunan birkaç tanesi ziyaretçilerin bilgi edinebileceği biçimde restore edilmiştir. Dikdörtgen planlı,taş duvarlı bu mezarların üzeri kalaslarla örtülmüş, kalaslar üzerine kurban edilen boğaların başları konulmuştur. M.Ö.2300-2000 arasına tarihlenen bu mezarlarda ölüler, başları dizleri arasında,dizleri karna çekik bir bakıma ana rahmindeki vaziyetlerinde gömülmüşlerdir. Bu mezarlarda saf altından kaplar, süs eşyaları,taç ve kemer tokaları,tunç üzerine altın,gümüş ve elektron kakmalı boğa ve geyik heykelcikleri,idoller ve hepsinde güneş kursları bulunmuştur. Güneş kursları,güneşi ve evreni temsil eden sembollerdi. Bu Hititlerde kraliyet sembolü olarak devam etmiştir. Bir başka görüşe göre,bu güneş kursları sopalar ucuna takılarak sallanır,törenlerde tempo ve ritim için kullanılırlardı. Hititler döneminde de dini fonksiyonu kohar kutlamaları ve dini törenler birşenlik bir festival havasında geçerdi. Bunu sfenksli kapının iki yanındaki kabartmalı ortostadlar üzerinde de görürüz. Sunak,kurbanlıklar,tanrı kabartmalarından başka fülüt çalan,kılıç yutan,boşlukta duran merdivene tırmanan ve tekerlek üzerinde akrobasi yapan insanların resmedilmiş olması sanırım bu şenliklerden fragmanlardır.

Benim de katıldığım kazılarda bol sayıda seramikler,kemik,taş ve metal aletler silindir mühürler,bir heykelcik ve takı parçaları bulundu. Ama Alacahöyük kazılar hiç tablet çıkmamasını n hala tatminkar bir cevabı verilmiş değildir.

Bazı günlerde kazılarda beklentilerimizi yeşerticek, meraklarımızı giderecek pek bir şey çıkmaz ve o zamanda şu fıkrayı anlatırdı.

Türk ve İranlı iki arkeolog buluşmuş ve başlamışlaratmaya. İranlı:

"-Ben İran'da bir kazı yaptım 5000 yıl öncesine ait bir tabakada ince uzun bir tel buldum. Bu bir telefon teliydive o zaman bizimkiler telefon kullanıyorlardı."

O da bir şey mi demiş Türk ve anlatmaya başlamış:

"-Ben Anadolu'da bir kazı yaptım,kazdım kazdım ve yedi bin yıl öncesine indim bu tabakada ne buldum biliyor musun ? Hiçbir şey. Çünkü bizimkiler o tarihte telsiz kullanıyorlarmış."

Ya,işte böyle evlat. Derdi Mahmut hoca. "Bizim meslekte hiçbir şey bulunmamasının bile manası vardır. O zamanda telsiz kullandıklarını anlarız"

Alacahöyük kazılarını yapan Remzi Oğuz ARIK "Coğrafyadan Vatana" adlı eserin yazarı bir bilim adamı onu çok önceden kaybettik. Dr. Hâmit Zübeyr KOŞAY kazılardaki başarılarının yanında etnografya bilincini yerleştirdi ve ülke folklorunu derinliğine araştırdı. Mahmut AKOK ise, arkeologluğun yanında antik yapıların,cami,medrese,türbe,külliye,saray vb. Türk-İslâm eserlerinin planlarını çizdi. Roleve ve temsili resimlerini yaptı ve yayınladı. Onarılanlar onun planlarından rolevelerinden vücut buldu. Yok olanlar onun çizgileriyle eserlerinde yaşıyor.

Bu ekip ,Çorum'da Alacahöyük kazılarından başka, Pazarlı, Kuşsaray, Kalınkaya, Büyük Güllücek'te de kazılar yaptı. İlimizdeki çalışmalara ömürlerinin 40 - 50 yılını veren ve eserleriyle dünyaya ve bilim alemine tanıtan bu idealist insanlara hak ettikleri ilgi saygı ve değeri gösterebildik mi bilinmez. Yalnız,Ahmet ERTEKİN'in çabasıyla Alacahöyük Müzesi salonlarına isimleri konuldu ve birer plaket verildi. Hiç değilse bu bile bir teselli..

Prof. Bahri SAVCI;adı ile açılan İlköğretim okulu töreninde konuşurken. 1914-1997

06'dan Salim SAVCI

Prof. Bahri SAVCI'YI UNUTMAMAK İÇİN

Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları. Sayfa 6'da Prof. Cem EROĞUL'un yaptığı söyleşiden:

"Savcı soyadını taşıyan erkekler için genelleştiriyorum. Çünkü hepsi uysal tabiatlı. O kadar ki, ben kendi kendimize takılıp, SAVCI erkekleri kılıbıktır diyorum" diye yazılıdır.

Bu kitabı okuyunca Edremit Ören'de yazlıkta bulunan Prof. Bahri SAVCI ağabeyimi telefonla aradım.

-Bahri Ağabey, Cem beyle yaptığınız söyleşide SAVCI erkeklerine kılıbıktır diyorsunuz.Ama sizin evde, yengem Sudiye Hanımın değil, sizin sözleriniz geçen. Öyle ise siz kılıbık değilsiniz.

-Öyle ise ben neyim?.

-Siz kalbi ılıksınız.

-Bu da gazel bir söz.Dediler,gülüştük.

Bu konuşmadan sonra kendi aramızda kılıbık sözü KALBİ ILIK'a bıraktı.

Tüm insanları severdi. Herkese kalbi ılıktı.

Nur içerisinde yatsın.

ALACAHÖYÜK KÜLTÜR ŞENLİKLERİ

Dr. Ali EMİROĞLU

Alacahöyük, Çorum'un Alaca ilçesine bağlı bir beldedir. Türkiye'de ilk Cumhuriyet ormanı bu beldede kurulmuştur. Alacahöyük o zaman köydü ve muhtarı da Mehmet Köse Çavuştu. Rahmetli ormanı, memleketinin Türkiye'nin İlk Cumhuriyet ormanını açarken, hayatının en büyük gururunu duymuştu.

İmat, Karamhmut, Kalınkaya ve Höyük, kendi aralarında anlaşarak,belde olmaya karar vermişler ve o zamanki Çorum Valisi ve halen Kayseri Valimiz bulunan Sayın Mustafa YILDIRIM da yardımcıları olmuştu. Ben bu köylüyüm ama; köylülerim Sayın Mustafa YILDIRIM'ı benden çok severler. Türk halkı genel olarak iyilik bilir ve kendisine hizmet edenleri unutmazlar. İlk yerel seçimlerde Alacahöyük beldemiz, ilk belediye Başkanına ve Belediye teşkilatına kavuşacaktır. Bekleriz ve dileriz ki,ilk Belediye Başkanı ve meclisi,ilk iş olarak imar planı yaptırmayı kendilerine iş edinirler. İmar planı olmadan yapılacak imar hareketi, beldeyi köylülükten kurtaramaz.

Alacahöyük Beldemizde , hemşehrimiz Memduh DENKLİ'nin öncülüğünde kurulan "Alacahöyük Kültür Ve Dayanışma Derneği",üç yıldan beri, 27 Eylül günlerinde esasını Kültür teşkil eden şenlikler yapıyor. Köy konağı önündeki Atatürk Büstünü de aynı dernek yaptırmış ve resmi merasimle geçen yıl açmıştır. Köyde bir de kültürel panel yapılmıştı. Genel olarak toplantıda beldenin ihtiyaçları dile getiriliyor ve resmi görevlilere, yine orada ulaştırılıyor. Yetkili yöneticiler de gereken cevapları veriyorlar. Aklıma eski Atina'da yapılanlar geldi : Onlarda da aynı olaylar var.

Bu yılki 27 Eylül Pazar günü, köylülerim beni de davet etmişlerdi. Davete gittim ve adıma bir de çiçek götürdüm. Çeşitli kurumlardan gönderilen çelenkler,açılış saatinde Atatürk Büstünün önüne konuldu ; Resmi merasimde başladı. Öğrencilerin İstiklâl Marşından sonra sonra, Alaca'nın genç Kaymakamı Sayın İsmail FIRAT tarafından günün anlamını belirten özlü bir konuşma yapıldı . Bundan sonra toplananlar,şenliklere devam etmek için köy meydanına intikâl ettiler. Bir köyde olabilecek en büyük kalabalık ortaya konmuştu.

Ayrıca ,şenliklere Ankara Mamak Belediye Başkanlığı Kültür Müdürlüğü Gösteri Ekibi ile Türk Halk Müziği Ekibi de katılmıştı. Ankara Çankaya Belediyesinin Televizyon Ekibi ve sayın sunucusu da birlikte gelmişlerdi. Çorum yerel basınımız orada idi ve hatta bir kısmı bir gün evvel gelerek gece yapılan köy eğlencelerine misafir olmuşlardı.

Burada araya girmek istiyorum: 1935 de, Atatürk bizzat cebinden verdiği iki bin lira ile başlatılan kazıyı görmek istemişti. O zamanki Alaca Kaymakamı Necip Bey,iki ay gibi çok kısa bir zaman içinde, bütün etraf köyleri de iştirak ettirerek ,Alaca - Çevreli Alaca - Höyük, Kıcılı ve Boğazkale yolunu yaptırmıştı. Şimdi kullandığımız yol hala o yoldur. Atatürk gelmedi ama, rahmetli Afet İNAN köyümüze gelip kazıyı gördü; kendisine gerek hafriyat heyeti Müdürü rahmetli Hamit Zübeyr KOŞAY ve gerekse kazı Arkeologu ,rahmetli Remzi Oğuz ARIK tarafından gerekli bilgi verildi. Alacahöyük o sene bir Dünya olayı olmuştu.

Halk tam anlamıyla bir yoksulluk içinde idi. Çocukların ve hatta ,yetişkin çağa gelmiş olan kız çocuklarının elbiseleri lime lime idi. Bu elbiselerin parçaları bir araya getirilerek dikilemez, yırtıklar yok edilemezdi. Rahmetli Afet Hanımefendi,görüntüden çok üzüldü ve basın mensuplarından fotoğraf çekmemelerini rica etti. Ricasına basın mensupları saygılı oldular ve gazetelerinde bu perişanlığın resimleri çıkmadı.

Bugün aynı yerde durum öyle değildi. Topluluğu yapan insanların görüntüleri, Çorum veya Ankara'dakinden farklı değildi. İnanınız ki, kadın ve kızların sayısı erkeklerinkinden fazla idi. Giyim ve kuşamları tertemiz ve renkli idi. Aralarında sıtma benizli ve karınlı kimse yoktu. Protokol sırasının arkasında ve karşısında toplu olarak oturmuşlardı ve yer bulamayanlar erkekler arasında boş yerleri doldurmuşlardı. Kadın erkek ayrımı düşünülmüş değildi. Gözlerinizin önünde, sizi rahatsız etmeyen medeni bir toplum görüntüsü mevcuttu. **Rahmetli Afet İNAN,bu topluluğu bu günkü haliyle görse,kim bilir ne kadar mutlu olurdu. Rahmetli bu Atatürk'te milleti için, yorgun,fakir milleti için bunu düşünmüştü.**

Dernek Başkanı sayın Memduh DENKLİ,derneğin kuruluşu,karşılaştığı zorluklar, şimdiye kadar dernek olarak yaptıkları ve bundan sonra yapacakları tasarımları kısa olarak anlattı ; demek yönetim kurulu üyelerin halka tanıttı. Köylülerimiz 60 yıl evvel asker mektubunu okutacak kimseyi bulamadıkları köyde oluyordu bunlar.

Sayın Memduh DENKLİ,beldenin eğitim ve sağlık sorunlarını bizimle birlikte Kaymakamlarına da anlatmış oldu. Bunlar yapılırken, devletin sorumluluklarını rahatsız edecek bir tavır ve ifadelerinde itina ile çekinildi. Halkımızın ve hatibin gözünde devlet ve demokrasi nosyonları yanlış olarak anlatılmış,tıpkı Avrupa'nın demokratik ülkelerinde olduğu gibi, doğru olarak algılanmıştı ve bu anlayış pek belirgin olarak göze çarpıyordu.

Alaca'nın Sayın genç Kaymakamı İsmail FIRAT konuşmasında istekleri cevaplandırdı. İsteklerin eğitimle ilgilileri neticeye bağlanmıştı; nı ilave etti. Bir ilçe Kaymakamı ile bir yöre halkının bu kadar birbirlerini yakın ve iç içe olduğu olduğu her zaman ve her yerde görülür hallerden değildi. Bizim gözlerimizde bu alışkanlığı pek edinmemiştir. Cumhuriyet kaymakamını biz böyle anlıyoruz ve böyle görmek istiyoruz.

Konuşmacılar arasında CHP Çorum Milletvekili Sayın Ali Haydar ŞAHİN de vardı. Milli Eğitim Komisyon Üyesi bulunduğunu hatırlatarak, Sayın Kaymakamdan ihtiyaçlarının kendisine ulaştırılmasını diledi. Devlet yetkililerinin hizmet isteklerini Meclis ve yüksek Bürokrasi nezdinde takip edip, kendilerine bilgi vereceğini de ilave etti. Sayın Milletvekilimizin, devlet yetkilileri için,sözcükleri itina göstererek seçmiş olması, biz devlet nosyonuna saygılı olanlar için bir iftihar vesilesi oldu.

CHP'nin Sayın İl Başkanı,Cengiz ATLAS da yaptığı konuşmada, günlük sorunlara dokunurken,siyasi konuşma yaptığı için adeta özür diler bir çekingenlik gösterdi. Siyasi konuşmanın, gerek bu modern görünüşlü toplumun ve gerekse Genç Kaymakamın huzurunu bozacağı endişesine düştü. Bize göre siyasi konuşma,bilgi ve gerekli incelik içinde yapılır ve saldırgan tavır sergilenmezse ,her yerde yapılabilir. İnsanların hayatı , bütün zihni meşgalesi politikanın kendisidir. Sayın Cengiz ATLAS, gereken bilgi birikimi ve politikanın gerekli inceliklerine sahip bulunuyor. Bizce politikayı dışlama yerine,onu gereken saygınlığa eriştirmek daha uygun gelmektedir.

Sayın Valimiz beldeyi eşleriyle beldeye şereflendirdiler. Köylülerimiz Sayın Valileri Atıl ÜZELGÜN'ü ayakta selamladılar. Bende karşılayanlar arasında oldum ve

- Bizim köye hoş geldiniz Sayın Valim.

dedim. Sayın Valimiz :

- Benimde köyümdür.

esprisiyle cevap verdiler.Konuşmalarında

- Derneğin çalışmalarından duydukları memnuniyeti işaret ettiler. Köyün Kaymakamlarından istediklerinin hepsinin yerine getirilmiş olduğunu da halka müjdelediler. Bundan sonra getirilecek acil ihtiyaçların ve derneğin çalışmalarının takipçisi olacaklarını temin ettiler .

Sayın Valimizin konuşmaları ve yakın ilgileri, topluluk tarafından içten sevgilerle alkışlandı.

Bizde, Alacahöyük Beldemizdeki kültür çalışmalarının ve şenliklerinin devamını diliyor, beldeye, ilimize,kültürümüze ve turizme hayırlı

ÇORUM ÜNİVERSİTESİ ÇORUM'A NE GETİRİR ?

M. Şakir ÇIPLAK

Çorum Üniversitesinin kurulması ve kısa sürede faaliyete geçmesi için,yapılan çalışmalar bu güne kadar sonuç vermemiştir. Üniversite ile ilgili bir çok girişimler yapılmış,raporlar hazırlanmış ancak,önemli bir mesafe alınamamıştır.Türkiye'nin altmıştan fazla iline devlet üniversitesi kurulurken, üzüntü ile belirtmek gerekir ki Çorum, bu hayırlı yatırımdan mahrum bırakılmıştır.

Bu yazıda;Çorum'a üniversiteyi layık görmeyenlerin , şehrimizden neleri esirgeyip çok gördüklerini sıralamak istiyorum .

Bu güne kadar kendi imkanları ile bir yere gelmeye çalışan,Çorum sanayi ve ticareti,babadan görme yöntemleri terk ederek yeni açılacak fakültelerin öncülüğünde bilimsel yöntemleri kullanmaya başlayacaktır. Bunun anlamı ; aynı iş gücü ve masrafla, hem kaliteli hem daha çok üretim sağlanacak demektir. Bu gün bulunduğu yerde bir duraklama sürecine giren Çorum sanayisi daha akılcı ve daha bilinçli üretim ve yönetim biçimini yakalayabilecektir.

Çorum çiftçisi, bu gün modern teknolojinin imkanlarını en az kullanan kesimdir. Elde edebildiği teknolojiyi de kullanma yöntemini tam olarak bilemediği için verimli bir biçimde değerlendirememektedir. Hayvancılık alanındaki üretim ve tüketim yöntemi de geleneksel biçime daha yakındır. Çok büyük hayvancılık potansiyeli olan ilimizin,tam anlamı ile değerlendirebilmesi için veterinerlik fakültesinin bilimsel katkılarından yararlanmaya süratle ihtiyacı vardır. Kızılırmak havzası içinde bulunan şehrimizin,tarım ve sulama yönüyle Türkiye'nin bu en büyük akarsuyundan en az yararlanan bir bölge olduğunu biliyor musunuz ? Çorum, Sungurlu, Bayat, Alaca ovalarının Kızılırmak'tan su alma imkanları bu güne kadar hiç düşünülmemiştir. Çorum bu yönüyle,kendi doğusundaki illerden ,Amasya'dan, Tokat'tan hatta Erzincan'dan bile geri durumdadır. Bu illerin,ırmak havzasında sofra yeri kadar toprağı olan çiftçiler zengin olabilmektedir. Çorum'da sebze üretimi adeta yok gibidir. Çorum pazarlarında sebzeciler Amasya, Tokat, Çarşamba, Bafra ovalarında yetişen sebzeleri yerli diye satmaktadırlar. Bu ovalarda yaşayan insanlar kendi yörelerindeki akarsuları değerlendirmeyi başarmışlardır.

Bu güne kadar yatırım düşüncesini hep politikacıdan beklemişiz. Halbuki,akıllı ve verimli yatırım düşüncesi bilim adamlarının bilimsel deney ve deneyimleri sonucu oluşabilir. Üniversite

Çorum'da ticaret hayatı da bilimsel yöntem ve yönetim biçiminden nasibini en az alan bir kesimdir. Tüccar ve esnaf bürokratik engelleri aşmada yurt dışı ile,lisan sorunu olmaksızın doğrudan ilişki kurabilmede üniversitenin imkanlarından büyük ölçüde yararlanabilecektir. Bu gün, pazarlamadan tüketim bilincine, reklamasyondan kaliteye kadar bilimsel imkanları kullanmak ihtiyacındadır. Üniversite olmadığı için,bu imkanları bilmek ve tanımak bile Çorum tüccar ve esnafının yoksun kaldığı bir husustur.

Çorum doğal kaynakları yönüyle Türkiye'nin zengin bölgelerinden birisidir. Bayat'tan Gümüş gediğine kadar batı ve kuzey yayı içindeki dağ silsilenin altı kömür havzasıdır. İşte bunlar işletmeler yer yer açılmış olan Bayat ,Dodurga bölgelerinde çok küçük bir bölümünden yararlanılmaktadır. Bu doğal oluşum,petrol yataklarının habercisi sayılabilir mi ? Çünkü;güneydoğudaki petrol yataklarımız kömür havzaları ile içiçedir. Bu bölgelerdeki,yer altı sularının yağlı maddeler içermesi Çorum'un petrol yöresi olduğunun umut ışığı mıdır ? Bu soruyu elbette kuyuculara, sondajcılara sorarak olumlu sonuç almak mümkün değildir. Üniversite son teknoloji ile bilimin yanılmaz yöntemlerini kullanarak bu kaynakları tespit edebilecek bilgi birikimi ve olanağı şehrimize taşıyacaktır.

Hava kirliliğinin önlenmesinden su arıtımına kadar,bilimsel yöntemlerin son uygulama biçimleri bilim adamlarımızın bitmek yorulmak bilmeyen çabalarıyla bu şehrin kullanımına sunulma imkanı getirir.

İnşaat sektörü de üniversitenin imkanlarından büyük ölçüde yararlanacaktır. Çorum'da proje yapan ve arsa üreten birimler ve ellerinde adeta bir iki şablon proje ile şehri beton yığını haline koyma yarışında gibi görünmektedirler. Yaşanılacak mekanları ve ortamları,bilimsel düşüncenin ışığında yeniden gözden geçirme zorunluluğu vardır. Güzelliğin estetiğin ve mimarinin buluşmasını yakalayamamış olan Çorum'un üniversite ile gelecek bilim ve sanatın imkanlarına ne kadar ihtiyacı vardır ? Bunu,inşallah üniversite gelip de etkisi belli olmaya başladıktan sonra yeni nesiller daha açık şekilde görecekler ve bizlere belki de bilgiyi kullanamamaktan dolayı içli sitemler duyacaklardır.

Çorum'un sosyal hayatı,üniversite ile bir başka gelişecektir. Sanat faaliyetleri,tiyatrolar,

SECDE EDEN GÜL

Abdullah SALİHOĞLU

Gecenin en son ve sessiz saatleri... Geçen günün acı ve elemleriyle solgun ve bitkin düşmüş olsalar dahi,her mekân gibi hastane koğuşları ve koridorları da aynı sessizlik şarkısını mırıldanıyorlar. Biraz hüzün, biraz da teselliyle anlaşılmaz nameler meşk ediyorlar. Sanki ertesi gün dertleri bitecekmiş gibi.... Olsun, yine de gündüzü karşılamak bir ümit bir tazeliktir diye düşünüyor olmalılar.

Genç doktor,iki saat önce yattığı tilki uykusundan uzaktan gelen tatlı ezan sedalarıyla uyandı. Eskimiş, boyası dökülmüş demir yaylı somya,bu kısa sürede her tarafını ağrıtmaya yetmişte artmıştı bile... Belki de bu kısa şekerlemenin gün boyunca faydasını görecekti.

Bu teselliyle somyadan doğruldu. Derin ve yeterince genleştikten sonra,Besmelesini çekerek güne ilk adımını attı. Yüzünü yıkamadan ve abdest ile ferahlamadan önce hemen pencereyi açarak odaya mis kokulu Meram havasını davet etti. Bin bir rayihalı Meram havası,küçük pencereli odaya olağanüstü bir sürat ve hevesle soluk verdi. Dört bir yandan işitilen ilâhi ezan akislerini de sırtına alarak odada konakladı. O,artık vazifesini yapmış, bundan sonrası da genç doktora kalmıştı.

Aklında,yatmadan önceki hasta problemleri ve birazcık olsun azalmış baş ağrısı ile lavaboda abdestini aldığında;silahını takınmış bir silahşör edasıyla göğsünü şişirerek rahatlamasesleriyle ferahlık buketlerini pencereden odaya göndermeye devam ediyorlardı.

Saatine baktı, acele etmeliydi... daha yapılacak çok işi vardı. Hastaların rutin muayenesi, tahlillerin yapılması,hocanın vizitesine eksiksiz hazırlanmak elbette çok zor ve önemli bir işti.

Uzun boyuyla ancak sığabildiği iki somya arasına seccadesini serdi ve "Tekbir"den secdelere kadar uzanan tatlı, huzur dolu yol... Bu yol;"Yar" ile sohbetin yolu, kulluğun yolu. Bu yol; yalvarmanın yolu, teslimiyetin yolu ve nihayet ümidin yolu... Başka hiçbir varlıktan istenilmeyecek yardım ve bağışlanmanın yolu.

Dua için pencereye bitişik masaya geçerek sandalyeye oturdu. O enfes Meram kokularını daha yakınen hissedebileceği için mutluydu. Karşı tepeciğin eteğine serpiştirilmiş gecekondu evlerinden,kandiller birer birer göz kırpmaya başlamıştı. Uç uca eklenen namaz kandilleri ve aydınlık sokaklar... Tıpkı o anki aydınlık gönüllü,uyanmış insanlar gibi. O pencerelerdeki kandiller; Cehennem ateşini söndüren kandiller... Ateşi söndüren ateş ! Karanlık da neymiş ? O pencerelerdeki kandiller pek de hünerliymiş...

Tespihini çevirirken gözü masadaki bardakta duran tek bir kırmızı güle ilişti. Hasta sahiplerinin getirip hediye ettikleri bir kırmızı gül, geceden beri bardaktaki suyu sormuş durmuş. Yaprakları canlı,dikenleri hemen yaramazlık yapmaya niyetli... O sevimli gecekondular arasındaki sevimli camiden bütün ezan seslerini bastıran ve uğurlayan gür bir "Allahuekber" ilanı.

Bardaktaki kırmızı gül,son ezanı işitir işitmez aşağı doğru eğilmeye başladı. Belli ki O ilâhi mesajı sadece ayakta dinlemek zoruna gitmişti. Kendisini "Yaratanı" gücendirmek istemiyordu. Sonra acele etmeliydi,son ezanı da kaçırmamalıydı. "Göklerde ve yer yüzünde ne varsa hepsi Allah C.C. zikretmiyorlar mıydı ?" O, bundan mahrum kalacak, rahmetten bağışlanmaktan uzak mı duracaktı ? Vakarla rükûya eğildi biraz daha aşağı,nihayet secdeye varmıştı. Başını öylece , ezanın sonuna kadar secdeden kaldırmadı. Ezanın kutsal notaları tükenince tekrar doğruldu.

Genç doktorun elindeki tespih masaya düşmüş,heyecanla bu secde eden gülü seyrediyordu. Acaba yanlış mı görüyorum diye elini gülün gövdesine uzattı. Herhangi bir yerinde ne bir kırılma ne de bir soyulma alâmeti vardı.

Kalbindeki kıpırtı,heyecan,gözlerine kadar ulaştı. İki damla göz yaşı yanaklarından süzülürken, gülün o an bir başka koktuğunu hissetti. Gülün de yaprakları arasına "öz yaşı" döktüğünü pek kolay anlamıştı.

---

de yazılmış eserler şehre girmek suretiyle adeta bir kültür zenginliğine adım atılmış olacaktır. Çorum'un üstüne yapay olarak atılmış olan flü renkler, gri bulutlar başka şehirlerden gelen bilim adamları, araştırmacılar ve öğrencilerin katkılarıyla çimen yeşiline gül pembesine dönüşecek,gerçek Anadolu kültürü berraklığı ile ortaya çıkacaktır.

Askeri alanda,acemi birliğinin bile bir türlü getirilememesinden zaman zaman şikayetçi olan Çorum küçük esnafı, üniversite öğrencileri sayesinde önemli sıcak alışveriş dönüşümüne imkan sağlayacak bu durum günlük ekonomik hayatı canlı tutacaktır.

İşte biz üniversiteyi bunlar için istiyoruz. Daha sayamadığımız başka imkanlarla birlikte üniversitemizi bizden esirgeyenler, Çorum'dan gelişmeyi ve kalkınmayı esirgeyenlerdir. İşin siyasal öngörülerle savsaklanmasının korkunçluğu gözler önündedir. "Keçi can derdinde,kasap et derdinde", Çorumlu gelişme istiyor, politikacı oy peşinde.

Acaba ; mantık ve mantalite değişikliği mi gerekli?

ÇORUM'DA TOPRAK SANAYİ

İsmet ÇENESİZ
Ece Seramik

Topraktan yapılan mamuller, (Çanak, Çömlek, Su kapları) insanlığın tarihi kadar eskidir sanıyorum.

Çorum' da da bu işlerin çok eskilere dayandığını, Hititler'in Boğazköy kalıntılarında görüyoruz.

Kiremitçilerin piri ; bir gazeteden öğrendiğime göre Abdullah Mek-i Hazretleridir. Eskiden Kârhane yani çok kazandıran iş yeri manasına gelen bu meslek bilgisizliğimiz, birlik ve beraberliğimizin olmayışından dolayı altı yıldır sefilleri oynuyor.

Bu sanayii 3 kısım olarak ele alalım diyorum:

A) Geçmişi,
B) Mevcut durumu,
C) Geleceği.

Çorum Toprak Sanayiinin geçmişi ile ilgili kesin delil olmamasına rağmen, geçmişteki tarihi yapılardan pişmiş topraktan yapılan malzemeler kullanıldığını görüyoruz. Bunlar daha çok,tabanda kullanılan döşeme tuğlaları,harman tuğlası, literatürde Osmanlı Kiremidi olarak geçen çatı kiremidi ve yiyeceklerin saklandığı küp ve çömlek vb. Bunlar önceleri seyyar ocaklarda samanla pişirilerek , daha sonraları saman ve kömürle pişirilerek kullanıma sunulmuşlardır.

1960'lı yıllara kadar, elde yapılan ve seyyar fırınlarda pişirilen mamuller, bu yıllardan itibaren HOFFMAN fırınlarında pişirilmeye başlanmıştır. Ayrıca, 1970'li yıllara kadar sayıları 8 - 10'u geçmeyen kiremit ve tuğla fabrikaları,1980'e gelindiğinde Osmancık ilçesi ile birlikte 50'yi bulmuştur. Bu günlerde 60' a yakın kiremit ve tuğla fabrikamız vardır.Yaklaşık Türkiye'de üretilen tuğlanın %16'sı,kiremitin %40'ı Çorum'da üretilmektedir.

Emek yoğun bir sektör olması, fazla yüksek teknolojiyi gerektirmediği sanılıyor ise de, aslında öyle değildir. Sabit yatırım miktarının fazla olmaması,Türkiye'nin konut açığının fazla olması ve ataerkil aile yapısının değişmeye başlamasıyla çekirdek aile yapısına olan ilgi nedeniyle konut açığı birden patlamış, neticede 80'li yıllara kadar toprak sanayiinin yükseliş devri yerini yıllar itibariyle duraklamaya bırakmıştır. Duraklamanın sebepleri şunlardır.

2-Sektörün alternatif ürünlere yakalanması,
3-Sektördekilerin kendilerini yenileyememeleri,
4-Teknolojik ürün yatırımlarının çok pahalı olması,
5-Sektörün,ani olarak uluslar arası firmalara yakalanması.(Güm. Birliği Çerçevesinde)
6-Güdük kazançlarını para sanıp teknolojiye yatırım yapacak imkanları sağlayamaşıyımız.

Toprak Sanayii sektörünün kendisini yenileyebilmesi , atağa geçmesi için en kısa zamanda şartların gerektirdiği önlemleri alması gerekmektedir.

Su anda görünen önlemler:

1-Acil olarak standart hammadde hazırlayan bir üretim tesisinin hayata geçirilmesi,
2-Piyasanın benimsediği yeni ürünler yapımı
3-Kaliteli,standart ürünler üretimi,
4-Kapasite artışı katiyetle yapılmamalı,kalite üzerinde durup ihracatın yolları araştırılıp temin edilmelidir.
5-Arz ve talep dengesi Toprak Sanayii Ko-Operatifi tarafından temin edilmeli,böylece fiyat istikrarı sağlanmalıdır. Yoksa son yıllarda olduğu kar edilmez bir durum ortaya çıkar ki, bu da bu sanayinin ileriki yıllarda ölmesi demektir.

Bünyesinde 7 -8 bin insanı barındıran, dolayılı yolları da hesap edersek Çorum içinde yaşayan her 12 kişiden birinin karnı bu sanayiden doymaktadır.Lüzumsuz üretilen %20' lik bir fazlalık ,arz ve talebi altüst etmekte bu fazla miktar yüzünden bütün imalatımızı%20-30 eksiğine satmaktayız. Bu da bize, işçimize,Çorumluya hatta Türkiye'ye pahalıya mal olmaktadır.

Birliğimiz olsa,hakkımızın ve emeğimizin karşılığını alsak neler olmaz ki ? Bu sanayiinin kuracağı bir anonim şirket Çorum'a en az bir çimento fabrikasına eşit yatırımlar yapar. En son teknoloji ürünlerini getirir.

Metin DEMİRCİ

TOPRAĞIN TAVI

Saat dibi Pazar
Çorumlu uzun yatar
Can sesi çan sesi kadar
Hava alır hava satar
Uzar gider asfalt kadar

Saat dibi Cuma
Çorumlu çıkmaz cama
Deli meli ama
Tren gibi yürekleri
Kopar gider Van'a kadar

Saat dibi Salı
İşte unu işte balı
Köşe olmuş Almanyalı
Aha bu kadar
Aha bu kadar
Dağı tutan ova kadar
Sarıp giden kıra kadar

Böyle diyor birileri
"Çorumlu yapmaz heri"
Çarpı yemiş istekleri
Sever gider,sever gelir gurbet kadar

Bu Çorumlu bu Çorum'da
Akrep döner yelkovanda
Bu can bu cananda
Yaşar gider sona kadar.

Yaşar SOLAK

DÖNÜŞTE

Geldiğinde gözlerimde
Neş'e
Yaşayan mutluluk vardı.
Zamana bakıp ta diyorum
DÖNÜŞTE
İnsan ona rastlardı 1983

ÖTESİ

Güzellikler yaşamalı
Ölümcüllükten uzak.
O güzelliklerki
Yalınayak....
Hep yalınayak. 1989

BİLMİYORUM

İyi değil bu özlem yüklü
Bulutların hâli.
HİÇ BEĞENMİYORUM
Gökte kararır
Yerde vurur beni 1992

İNSANIM

Kırarsın kırk bin yerimden
Duygu yüklü umutlarımı
Ne gelir söyle elimden
İNSANIM
Sıcak etkiler
Soğuk üşütür.
Kalbim var.
Beni çok düşündürür. 1988

BİLMİYORSUN

Duvarlar konuşmuyor...
Bana küsmüne?
Ne açtığım pencereden
Meltem yeli geldi
Nede sen.
Derdimi bilmiyorsun
Sivrisinekler geldi
Fareler dolandı odamda
Duvarlar konuşmadı.
Ben hâyalini aldım karşıma,
Konuştum,söyledim yazdım.
O da şiirlerimden anlamadı. 18 Haziran 1984

SEVMEZ ONLAR

Yalanla yaşanmaz bir tanem.
Yalan dünyada.
Birbirini sevmez onlar.
Biz...
Gerçek olmalıyız,
Yalancı dünyada.

BİLİYORUM

Seni anlamıyorum
Kavgalarınla dostsun
Koynunda sakladığını biliyorum
Bazen koltuk altında
Düşmanı 1998

SEN BİLİRSİN

Yalnız kalmak istemiyorum
Geceyle çıkıp gelirsin.
Kuzu koyun sayıyorum
Niye saydığımı bilirsin ? 1992

KIR

Yumruklamak geliyor içimden
Eline ne takılırsa kır diyor.
Kör şeytan kır.
Ve her havalanışında,
Öfkelenirim...
Gözlerim yarına takılır. 1987

SEN ÖR

Bu gece saçını örüyor
Havada sessiz bir yel.
Nakışlarını görüyorum
Kalk diyor oturduğun yerden
Meçhul bir el
KALK
Sen ör saçlarını
Tellerine değmeden. 18 Kasım 1984

YÜREĞİMDEN

Üzerinde bir karış toz
Üflemek ile gitmez sanırım.
Mazide kaldığını deseler de.
Seni ben YÜREĞİM'den tanırım. 1998

OBRUK BARAJI

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU Coğrafyacı
Resimler Mustafa BÜKE

İlimizde,75 yıllık Cumhuriyet Tarihimizin en büyük yatırımı Obruk Barajıdır. Baraj D.S. İşleri'nin kontrolünde olarak,Limak İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından yapılmaktadır.Başlama tarihi 1996,bitiş tarihi 2002 yılıdır.

Obruk Barajı,Çorum il merkezine kuş uçumu 28, Laçın ve Oğuzlar'a 7, Dodurga'ya 11, Osmancık'a 22 ve İskilib'e 30 km. Uzaklıktadır.

Barajın doğusunda 1500 metre yükseklikteki Algöz,batısında 1376 m. yükseklikteki Dede Dağı bulunur. Bu iki dağ arasında Kızılırmak dar ve uzun İbik Boğazı içinden,hızla kuzeydoğuya doğru akar. Obruk Barajı işte bu İbik Boğazının bulunduğu yerde inşa edilmektedir.

Baraj alanını,jeolojik yapısında volkanik andezit napları çok önemli yer tutar. Alagöz Dağı, paleozoik kompleks eski bir kütledir. Irmağın akış yönünün tersine doğru gidildikçe aglomeralar, tüfler ve radiolitler gibi oluşumlar vadiye renkli ve hoş bir görünüm kazandırır.

Baraj tabanı,Türkiye'nin birinci derecede deprem alanı içindedir. Bir çok eski ve yeni faylar, sıcak su kaynakları ve heyelanlar,bölgenin jeomorfolojik yapısında göze çarpmaktadır.

Barajın başlıca iki amacı vardır.

1-Elektrik enerjisi elde etmek,
2-Sulama yapmak.

Baraj bittiğinde 1 yılda 473.000.000 kw./saat enerji üretecektir. Üretilen enerji ülkemizin enterkonnekte sistemine aktarılacaktır.

sol sahil sulaması olan projeye,sağ sahil sulaması da eklenmelidir. Çünkü, gölün alanı 50.2 km^2 olacaktır. Su altında 20 köyün arazisi kısmen ,Karlık Köyünün de tamamı kalacaktır. Ayrıca Çorum - İskilip karayolu üzerindeki Kızılırmak Köprüsü de sular altında kalacağından, 1247 m. Uzunluğunda ve daha yüksek, ışıklandırılmış bir köprü de yapılacaktır.

Obruk Barajının enerji ve sulama dışında, balıkçılık, su sporları,turizm ve çevre arazilerinin değerlenmesi gibi bir çok yan faydaları da olacaktır. Ayrıca ; oluşacak büyük bir gölün çevrenin ikliminde olumlu etkileri olacağı kesindir.

Halen günde 900 kişinin çalıştığı barajın ilimiz ekonomisi için büyük bir güç olacağı anlaşılmaktadır. Baraj inşaatının henüz 1 / 3 bitirilmiştir. İnşaatta yakın çevre köylerden, her gün yüzlerce işçi çalışmaktadır.

Türkiye'nin en uzun akarsuyu olan Kızılırmak'ta henüz 5 adet baraj vardır. Bu Gün ülkemizin akarsularından % 30 oranında faydalanıyoruz.

İlimiz sınırları içerisindeki uzunluğu 200 km.ye yaklaşan Kızılırmak üzerinde çok Elverişli baraj yerleri vardır. Şimdiye kadar boşa akmış sayılan sularımız artık Obruk BaRajı ile tanışmaktadır. Ancak,ülkemizin hızla artan enerji ihtiyacı,daha pek çok barajların yapılmasını gerektirmektedir.

Barajın aksatılmadan, 2002 yılında hizmete girmesi,bütün Çorumluların arzusudur.

İlimizin diğer büyük projeleri de mutlaka tamamlanmalıdır. Bunlarda bilindiği gibi, doğal gaz boru hattı,demiryolu hattı, hava alanı ve üniversitemizdir.

İşte bu ana projelerle ilimizi 3.binli yıllara taşıyabiliriz. Bunları gerçekleştiremez

24 Eylül 1998 Perşembe günü Kızılırmak'ın Obruk derivasyon tüneline akıtılması törenine Sayın Cumhurbaşkanımız Süleyman DEMİREL ve diğer ilgili-

nuşmada "Türkiye durmuyor, durmayacak. Bu günkü Türkiye dünden güzeldir. Yarın ki Türkiye bugünkünden güzel olacaktır." Ayrıca, toprakları sular altında kalan vatandaşlarımızın gönüllerini rahat tutmala Rını istemiş ve kesinlikle haksızlık yapıl-

Obruk Barajı ve Hidroelektrik santraline ait bazı teknik bilgiler:

Baraj Gölü Alanı : 50.2 km^2,
Baraj Gölü Uzunluğu : 38 km.
Baraj Hacmi : 661.110.000 m^3
Baraj Tipi :Kil çekirdekli yarı geçirimli
Baraj Beton Hacmi :400.000 m^3
Kret uzunluğu :504 m.
Kret Eni :12 m.
Nehir tabanından Yüksekliği : 67 m.
Temelden Yüksekliği :125 m.
Derivasyon Tüneli Uzunluğu : 655 m.
Derivasyon Tüneli Beton Çapı : 10 m.
Derivasyon Tüneli Debisi: 1040 m^3/sn.
Dolu Savak Tipi : Karşıdan alışlı kapaklı
Dolu Savak Boşaltım Kapasitesi: 5000 m^3/sn.
Kapak Sayısı ve Cinsi:4 adet,radyal kapık
Enerji Tüneli ve Tipi: 2 adet, dairesel
Enerji Tüneli İç Çapı: 7 m.
Sulama Yapısı ve Tipi:Dairesel
Sulama Cebri Boru Çapı :2 m.
Santral Tipi:Düşey eksenli,Francis,
Brüt Maksimum Düşme: 65.6 m.
Üretilen Enerji toplam:473.000.000 kw. Saat/yıl
Barajın Kazı ve Dolgu Toplam: 25.000.000.000 m^3

NOT:Obruk Barajı hakkında ÇORUMLU 2000 Dergisine teknik bilgiler veren D.S.İ. proje İnşaat Mühendisi Sayın İbrahim Hakkı ŞENÖZ'e ve Obruk Şantiye Şefi Mehmet KARACA'ya teşekkür ederiz.

ANAM ANAM

Derleyen Cesur TERZİ

Şu uzun gecenin gecesi olsam
Sılada bir evin bacası olsam
Dediler ki nazlı yarin pek hasta
Başında okuyan hocası olsam.

Evlerinin önü üç ağaç çınar
Dillerim tutuşur yüreğim yanar
Eşinden ayrılan böyle mi yanar
Anam anam,hangi derdime yanam?

Katipler oturmuş yazıya bakmaz
Her kez sevdiğini dilden bırakmaz
Hey Allah'tan korkmaz kuldan utanmaz
Gönül defterinden sildin mi beni?

Anam anam,garip anam.
Anam anam hangi derdime yanam?
Anam anam,deli deli...

Gönül gönül derler,gördüm gönülü
Kırdı kollarını,büktü belimi.
Ben isterim her mecliste yarimi
Yar olmazsa meclis bana haramdır.

Bana gül diyorlar neme güleyim
Gönül gamlı iken gülünmezmiş
Anlıma yazılmış bir kara yazı
O da mahşere dek silinmez imiş.

Evlerinin önü bağınan bağlar
Koç yiğit atını çayıra bağlar
O yar benim,ben o yarin olmazsam
İslâmlar durur, gavurlar ağlar.

Yürü yarim yürü yolundan kalma
Her yüze güleni dost olur sanma
Ölümden korkup ta sen geri durma
Yiğidin anlına yazılan gelir.

Sabahleyin indim pınar başına
Saatin kösteği yanı başında
Gündüz kavil et de gece düşümde
Aman Allah sen kavuştur o yari.

Yozgat pınarında yudum elimi
Kime arz edeyim garip halimi
Gurbete yolladım nazlı yarimi
Aman Allah sen kavuştur o yare.

Bir mektup yazdırdım ucunu yaktım
Bir merak gelip de kapıya baktım
Çok güller kopardım koynuma soktum
Hiç biri yarim gibi kokmuyor.

Bir mektup yazdırdım kenarı güldür
Yarabbi halimi yarime bildir
Önünde gülmedim sonunda güldür
Sonu gülenlerden eyle yarabbim.

Kırmızı güllerden aldık tohumu
Yolcu idim alamadım uykumu
Varın söylen o nazlı yarime
Esen rüzgarlardan alsın kokumu.

Kırmızı gül olsan daldan almazdım
Beri benzer olsun ben de sevmezdim
Olur olmaza gönül vermezdim
Aman Allah sen kavuştur o yare.

Cevahir taşına kıymet biçilmez
Varıp erbabına danışmayınca
Azrail gelse de canımı vermem
Yücesine çıktım seyran eyledim
Yar ile gezilen bağlar perişan
Kulak verdim etrafımı dinledim
Bir ben değil cümle alem perişan.

Deniz kenarında biten yoğsunlar
Yoğsunun içinde beni yusunlar
İkimizi bir kabire koysunlar
Ölmeyince gönül yarden ayırmam

Yazmalar içinde ortası tüllü
Güzeller içinde sevdiğim belli
Sağ yüzü gamzeli,sol yüzü benli
Söyle dillerine kurban olayım.

Sarı çiçek açmış iğdenin dalı
Eşinden mi ayrıldın,benzin pek sarı
Yar bana göndermiş kolonya yağı
Çalsın perçemine yar kendi gelsin.

Yarin bahçesinde yayılan ceylan
Anasi gitmiş nanesi viran
Vefasız dünyaya gönlünü veren
Buz üstüne yazı yazmışa benzer.

Karşıdan karşıya olur mu öyle
Efkarın var ise gel bana söyle
İki elim koynumda merhamet eyle
Merhametsiz yare düştüm neyneyim.

Akşam oldu bu gün niye aşmıyor
Deli gönül bildiğinden şaşmıyor
Doldurdum badeyi verdim eline
Yarim zehir vermiş diye içmiyor

Kaşlarını kömürden mi yarattın
Yüreğini demirden mi yarattın
Ben sana ne yaptım ey zalim felek
Elleri çift,beni tek mi yarattın question

Benim yarim Ermeni'den ermeni
Kadir Mevlâ'm bu sevdadan kes beni
Götür yarin kapısına as beni
Desinler ki yari için can verdi.

Kırmızı gül olsan al olmazsın
Azrail olsan da can alamazsın
Şu Çorum'u elek elek elesen
Sen de benim gibi yar bulamazsın.

Yarim seni nerelerde bulayım
Gökte isen merdivenler kurayım
Bir canım var,ister isen vereyim
Yetmez ise daha neler vereyim

Evlerinin önü bir uzun yokuş
Kız kurban olurum bu nasıl bakış
Yarin elleriyle dikilen dikiş
Kıyamete kadar sökülmez imiş.

Şu dağları delik delik delmeli
Toprağını kül edip elemeli
O yar beni bir gün olsa sevmezse
Yarsiz olan bu dünyayı neylemeli.

Anam anam,garip anam
Hangi derdime yanam.

ÇORUM TÜRKÜLERİ

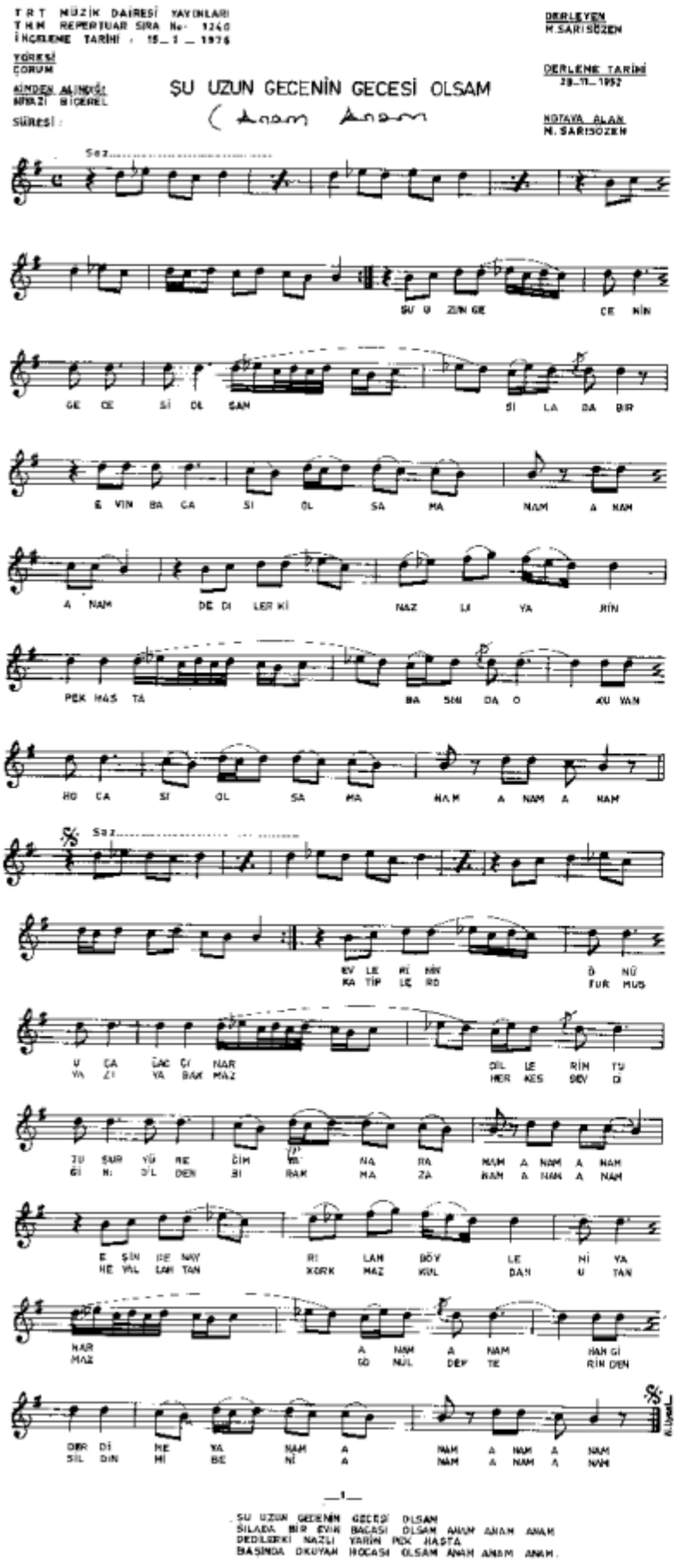

Aşık Rıfat KURTOĞLU

Bu ezgimiz,ülke genelinde Çorum'un en bilinen eseridir. Kaynağı anonim olmakla beraber Rahmetli Niyazi Biçerel 'den yararlanarak28.11.1952 tarihinde rahmetli Muzaffer Sarısözen bu eserimizi derleyerek notaya almış ve TRT repertuarına kazandırmıştır.

TRT Müzik Dairesi THM Repertuarında 1240 sıra no ile kayıtlı olan türkümüzün,arşiv kayıtlarında sözleri,aşağıda yer alan ilk üç kıta olarak geçmektedir.

Ancak ;Türkünün otantik sözleri oldukça uzundur. Hatta önceleri Çorum insanının kendinden esinlendiği manileri bu ezgiye uyarlayarak karşılıklı (bir nevi atışma) şeklinde söylendiğini büyüklerimizden çok dinledik. Hal böyle olunca da türkü,uzayıp gitmektedir.

Bu gün bile, hala bu ezgimizin otantik şekliyle söyleyebilen birkaç hemşehrimiz bulunmaktadır.

Bu türkümüz asıl adının yanısıra, "anam,anam" adıyla Çorum'da daha yaygın olarak bilinmektedir.

Niyazi Biçerel 1952 yılında Ankara'da yapılan kültürel bir etkinlik esnasında,merhum Muzaffer Sarısözen hoca ile bu türkümüzün repertuara geçmesini,kendisiyle sohbetlerimizden birisinde uzun uzun anlatmıştı bana. Ruhu şad olsun.

Ezgilerimiz kadar güzel olan o kültür adamlarımızdan aldığımız, bilgi ve birikimleri, derleyip toparlayarak bizden sonraki kuşaklara eksiksiz aktarmak bir gönül ve vicdan borcu, kültürel bir sorumluluk anlayışı diye düşünüyorum.

Çorbada bir dirhem tuzumuz olabilirse ne mutlu...

Not: 30 kıta olarak yayınladığımız,ek çalışma Çorum Haber Gazetesinde Cesur TERZİ adı ile yayımlanmıştır.

EVKAYA'DA SU SESİ

Muzaffer GÜNDOĞAR

Köyüm Çıkrık,Çorum'un güneydoğusundadır.
Doğal güzelliklerin her çeşiti ondadır.

Akdağ'ın eteğine güne yamaç kurulmuş
Görenler hayran olmuş sevdalanmış vurulmuş.

Akdağımız görkemli,Karadağ'dan yüksektir.
Bir adı Kırklar dağı, hem eşsizdir hem tektir.

Hep uzakta olmanın özlemiyle yanmıştık.
Yıllar sonra köyümde yeniden toplanmıştık.

Bir su kaynağı vardı,Evkaya deresinde.
Bir doğa ezgisini yansıtırdı sesinde.

Özlemliydik doğada ağaca,dala,kuşa.
Taşa,toprağa,suya,inişe ve yokuşa.

Evkaya Akdağ'daydı,kuzeydoğu yönünde.
Geziye karar verdik güzel bir yaz gününde.

Akdağ'ın doğusundan güneş uç veriyorken.
Tatlı ışıklarını doğaya seriyorken.

Yola çıkıp Yokuş'u,Cinlibayır'ı aştık.
Ardıçlık,meşelikten yaylamıza ulaştık.

Evkaya deresiydi yaylanın öte yüzü.
Tatlı dağ esintisi okşadı yüzümüzü.

Yol hafif bir eğilimle dereye yönleniyor.
Çevre güzelliğiyle ruhumuz dinleniyor.

Ardıçların,çamların reçine kokuları.
Akar ak köpüklerle o buz gibi suları.

Mavi yolculuk değil bu bir dağ gezisiydi.
Duyduğumuz kuşların rüzgârların sesiydi.

Bu gezi geçmişteki günleri anımsatır.
Doğa burda en bakir güzelliği yansıtır.

Her bir ağaç dalıyla,yaprağıyla gülüyor.
Sanki bize sevgiyle,sefa geldiniz diyor.

Ne çevre kirliliği,ne kentin gürültüsü.
Cenneti aratmıyor burada bitki örtüsü.

Her parçası bir tablo olacak kadar güzel.
Buraları bir ömür kalacak kadar güzel.

Kayaların yüzünde mağaramsı oyuklar.
Bir ev görünümünde o görkemli kovuklar.

Bu nedenle eskiler demişler:Evkaya'sı.
Bu kovuklar doğanın işlediği oyası.

Çarparken yüreğimiz mutluluk duygusuyla.
Birdenbire buluştuk,Evkaya'nın suyuyla.

Nice bağrı yanığı bu sular serinletmiş.
Sesini de doyumsuz ezgi gibi dinletmiş.

Şu dereye aşağı özlemle seğirtmekte.
İki yanından onu fundalıklar örtmekte.

Köpürüyor taşlara,kayalara çarparak.
Belli ki gideceği yolu oldukça ırak.

Kendine özgü sesi yaşam zevki veriyor.
Ruhumuzu okşayıp bizi dinlendiriyor.

Farklı türde, biçimde binlerce renkte, tonda.
Serpilmişler bitkiler suyun iki yanında.

Suyun kaynağınaysa ulaşmak biraz zordu.
Çalılıklar ve otlar bizi engelliyordu.

Birkaç top fundalığı,bir kayayı dolaştık.
Çok sürmedi ki suyun kaynağına ulaştık.

Can vermeye toprağın,canlıların özüne.
Bir kayanın önünden çıkardı yeryüzüne.

Kaynağın yanıbaşı küçük bir düz alandı.
Suya inmiş keklikler pır pır diye havalandı.

Suyu öyle soğuk ki çatlatıyor karpuzu.
İçimi de doyumsuz hem de aratmaz buzu.

Hava açık,güneşli,gök mavi durgunlukta.
Bedenlerimiz ise tatlı bir yorgunlukta.

Evkaya'dan çıkan su sanki küçük bir dere.
Çevrelenip oturduk kopkoyu gölgelere.

Yemek için birledik burada emeğimizi.
Neşeyle hazırladık piknik yemeğimizi.

Temiz dağ havasıyla açlık daha da arttı.
Yemeklerin kokusu iştahları kabarttı.

Böylesine lezzetli,böyle nefis yemekler.
Üç beş yılda bir yenir,ömre bir on ekler.

Suyun tadı başkaydı ekmeğin aşın başka.
Coşkumuzdan yeniden düşmüştük gibiydik aşka.

Ucundan kıyısından girerken söyleşiye.
Kesmişti yüreğimiz sevince ve neşeyle.

Kahkahalar neşeli,söyleşirler tatlıydı.
Ruhlarımız gencelmiş,duygular kanatlıydı.

Hep birlikte söyledik ,en güzel şarkıları.
Dağıldı sessizliğin bitimsiz uykuları.

Gülüşler koku gibi sindi dala yaprağa.
Üzerinde ne varsa yakışmıştı toprağa.

Bir süre de çevrede dere tepe dolaştık.
Gönül penceremizi güzelliklere açtık.

Yaşanan güzellikler,sanki bir düş gibiydi.
Çevremizde ne varsa hoş bir gülüş gibiydi.

Doğayı bütünleyen,yaşama tat verenler.
Her türden güzelliği önümüze serenler.

Ağaç,çalı,dal,yaprak,dere,tepe,ot,çiçek;
Güneş,hava,su,toprak,kaya,bulut,kuş,böcek.

Doğayla bütünleşip,ruhen yenilenmiştik.
Böylesi bir geziyle yaşama bilenmiştik.

Güzel günler ve anlar çabucak sonlanıyor.
İnsan yaşarken bunu bitmeyecek sanıyor.

Güneş şöyle batıya devrilince doğrulduk.
Derlenip toparlanıp köy yoluna koyulduk.

Gerilerde kalırken Evkaya'da su sesi.

HAZRETİ İDRİS ALEYHİSSELAM

Ahmet SERİN

Şid Aleyhisselam soyundan gelir
Kabil soyunu Hakka daveti görev bilir
Kendine üç nimet birden verilir
Peygamberlik,hikmet,sultanlık güler.

Baba adı Lemek,Annesi Berre veya Eşvet
Münifte doğdu diye edilir rivayet
Babil'den Mısır'a eder hicret
Yetmişiki dili de bilmesi ilâhi kudret.

Her kavime kendi diliyle hitap eder
İndirilen otuz sayfa kitap yolundan gider
Harp aletleri icat eder,cihat eder
Şehir kurma sanatını ve yöntemini öğretir.

Fen,tıp ve yıldızlardan bahseder
İnsanlara çeşitli ilimler öğretir
Gün ve ayları gösteren takvimi icat eder
Kalemle yazmayı,dikişi öğretir.

Onun ilmi Allah'ın bildirmesiyle olur
Yunanlılar ilmi onun kitabından alır
Yeryüzünde meskûn yerleri dört bölgeye böler
Her bölgeyi yönetmeye birer vekil salar.

İdris Aleyhisselam Azrail'e biran ruhumu al der
Allah-u Tealâ Azrail'e ruhunu almayı emreder
Allah-u Tealâ ruhunu tekrar iade eder
İdris Aleyhisselam Cehennemi ,Cenneti görmek ister.

Allah-i Tealâ semaya çıkmasını emreder
Cehennemi ve Cenneti göstermeyi vahyeder
İdris Aleyhisselam Cehennemi görür,Cennete erer
Cennetten çıkmaz istemez,kalmayı arzeder.

İdris Aleyhisselam'a neden kaldığı sorulur
Ben ölümü tattım,Cehenneme uğradım
Allah-u Tealâ Cennete giren çıkmaz buyurdu
İnsaf et bu nimetten mahrum mu olurum der.

İdris Aleyhisselam gelecek peygamberi bilir
Nuh tufanını bütün tafsilatıyla dile getirir
Ahir zalan Peygamberinin vasıflarını müjdeler
Peygamberliğini ispat eden mucizeler gösterir

Meryem Suresinde "Onu yüksek makama kaldırdık" denir
Peygamberimiz Miraç'da Onu dördüncü kat gökte görür
Selam verip kucaklaşır ve hal hatır sorar
Bunlar Hazreti İdris'in gökte olduğunun kanıtlar.

Hazreti İdris göge çıkınca sevenleri resmini yapar
Sonra gelenler resmi tanrı sanıp tapar
Böylece putperestlik meydanı kaplar
Birçok insan bu ayıptan ne ayrılı ne kopar.

Hezreti İdris ağaçların yaprak sayısını bilir
Tespihte ağaçların yaprak sayısınca iyi amel diler
Melekler saf saf Hazreti İdris'i ziyarete gelir
Her meleğin ismini tesbihini bilir,söyler.

Gökyüzünde bulutlara emreder
Dile gelip bulutlar onunla konuşur,sözüne gider
Hazreti İdris Aleyhisselam haftayı ikiye böler
Birinde hayır,iyilik öğretir,birinde gezer ibadet eder.

Kur'an-ı Kerim Onu iki kez zikreder,şükür
Onun mucizelerinden başka güzel sözleri meşhur
"Cahil yükselse de basiret ehlini aşağı ve hakir görür
Akıllı kimseninse yükseldikçe tevazuu artar zahir"

"İnsanda bulunan en faziletli cevher akıl
Hırsın sonu gelmez,aç gözlü doymak bilmez
İyi insan bol nimet verilene haset etmez
Yüz kızartıcı yola o kazanç yoluna gitmez"

Allah'ın Rahmeti,yetmiş lisanda kulun selamı,
Hazreti İdris Aleyhisselamın üzerine olsun.

ÇORUMLU 2000
AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT
ve EDEBİYAT DERGİSİ

VE

ÇORUM BAKKALLAR
VE
BAYİLER ODASI

75. YIL ARMAĞANIDIR

Mahmut Selim GÜRSEL
GÜRSEL YAYINEVİ
Çorumlu 2000 Dergisi
Mesul Müdürü

Cumhuriyetimizin 75. Yıl Kutlamalarına dergimizin yazarlarına bir ek vereceğimi teklif ettiğimde yazarlarımız bu teklifime sıcak baktılar.

Yayımlayacağımız ekin mali külfeti için bir sponsor aramak ihtiyacını duydum. Bu fikrimi kayıtlı oda başkanıma açınca; olumlu bir yaklaşımla kabul etti. Çorumlu 2000 Dergisi eki olarak ve Bakkallar ve Bayiiler odasına dergi ve bu eki ayrıca vererek Odamıza üye olanlara ücretsiz dağıtılması kararında birleştik.

75. Yıl Ülkemize ve Çorum'a kutlu olsun temennisiyle nice daha yıllara erişmesini dilerim.

Elinizde bulunan bu çalışma Çorumlu yazarlarımız,GÜRSEL YAYINEVİ ve Bakkallar ve bayiiler Odası Başkanı Sayın Osman SOYOCAK'ın Oda adına tüm ÇORUMLULARA armağanı-

Osman Nuri SOYOCAK
Bakkallar ve Bayiiler
Odası Başkanı

Cumhuriyetimizin 75.yılını Türkiye genelinde ve Çorum Ilinde kutlu olması dileğim ve Cumhuriyet hakkında ve 75. Yıl hakkında yazı yazan hemşehrilerime teşekkür ederim.

10 Nisan1988 tarihinden bu güne kadar Bakkallar ve Bayiiler Odası Başkanlığında bulunmaktayım. Bu güne kadar Odamıza kayıtlı seçmenlerin bana verdiği destek ve güveni doğrultusunda bu görevi gururla yapmaktayım.

Odamız olarak Cumhuriyetin 75. Yıl kutlamalarına oda olarak bizimde katkımız olması için, GÜRSEL YAYINEVİ'nin yayımladığı ÇORUMLU 2000 Aylık,Kültür,Sanat ve Edebiyat Dergisi ile ortaklaşa bir ek çıkartmaktan gurur duyuyoruz. Bu etkinliğimizi 75. Yıl kutlama programı içinde Odamıza mahsus bir DERGİ veya BÜLTEN çıkartmayı düşünmekteyiz.

Yakın zamanda, Oda olarak yaptığımız hiz-

1997 tarihinin 10 ayında faaliyetine başlattığımız " ÇORUM BAK-BAY GIDA PAZARLAMA A.Ş"nin kuruluşundan sonra yaptıklarımız;sıcak satış (odamız üyelerinin ayağına servis) için 3 adet dağıtım aracı ile el bilgisayarı alınmıştır. Hizmetlerimizi yerinde teslime başlanmıştır. İleride bu dağıtım ağını bütün il bazında yapmayı düşünüyoruz.

507 ve 3308 Sayılı Kanun gereği,Odamıza kayıtlı bulunan üyelerimize Esnaflık Belgesi alma yükümlülüğü getirildiği tebliğ edilmiş ve 31/10/1998 günü yapılan imtihanla Esnaflık belgesine sahip olmayan üyelerimizin 53'üne Esnaflık Belgesi almaya hak kazanmıştır. Esnaflık Belgesine sahip olmayanlardan imtihana katılamayan üyelerimiz için,ilerideki tarihte yapılacak imtihanlara katılmaları yasa gereği mecbur olup,üyelerimizin bu konuyu ciddiye alıp Esnaflık Belgelerini almaları menfaat gereğidir.

1998 tarihinde çıkan Vergi Kanunu gereği Odamıza kayıtlı esnafın,defter tutma mecburiyetinde olmayanların (basit usulde) defter tutma mecburiyeti 1999 tarihinden itibaren uygulanması ile Odamıza da bu muhasebe işlerinin yapılması görevi yüklenmiştir. Bu nedenle; önümüzdeki Vergi döneminde defter tutma ve muhasebe işleri Odamız tarafından yapılacağı için,bu görevi ifa edecek Mali Müşavirlerle ön görüşmeler yapılmaktadır.

KALİTE KONTROLÜ VE MÜŞTERİ MEMNUNUYETİ

Ahmet AŞIK
Türkiye Gazetesi Bölge Temsilcisi

4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Kanunundan:
Tüketicilerin bu kanundan istifade edebilmeleri için aldığı malların;
-Detaylı faturaları,
-Garanti belgesi
-Tanıtma ve kullanma kılavuzu,
-Mala ilişkin faturanın ; tarih ve numarası ile bandrol ve seri numarasının yazılı olmasına,
Tüketiciler dikkat etmelidirler.

Alaca yol ayrımından,Çorum istikametine her sabah 300'e yakın kamyonet,panelvan girmektedir.

Hepside satılacak malları taşıyor. Kayseri ve Niğde istikametinden gelen ne kadar mal varsa Çorum pazarında teşhir'i endam etmektedir. Bu kusurlu mallar daha çok köylerimizde satılmakta,hayır adeta kapışılmakta. Ödemesini harmana bile yapman mümkün gibi, çok kolay ödeme şartlarında pazarlanmakta. Fatura yok, irsaliye yok ,imalat numarası ,fabrika çıkışı yok, yani alanın elinde kalan,şikayetçi olacak imkanları hep tıkanmış garantisiz bir alışveriş.

Tüketiciyi Koruma Kanunu çıkartılmış. Ancak insanlar bundan nasıl istifade edecek. Bilgilendirme yok. Kanun çıktı ya yeter diye düşünülmemeli.

Bilgisizlik devam ettikçe,bu mallar sahip bulacak kusurlu mallar satışı devam edecektir. Vatandaşa eğitim veremiyorsak bu kusurlu malların, kalitesiz malların imalatını önleyemeyiz. Sadece maliye kontrolü yetmez, kalite kontrolü yapılmalıdır. Cezalar caydırıcı olmalı ve uygulanmalıdır.

Hem kusurlu mal satacaksın hem de garantisi olmayacak veya garantiye girmemesi için tedbirler alacaksın (Fatura vermek gibi) cezası çok büyük 250 milyonun üzerinde. İmalattan nihai satıcıya kadar herkez mesul. Tüketici bunu bilmiyor. Satan çok cesur, imalatçı korkmuyor. Uygulama yok Kanun yapılmış ya yeter diye düşünülmemeli.

Bunun canlı misallerini yakın zamanda yaşadım. Aldığım malın garanti belgesi geçersiz çıktı şikayetçi oldum. Firma haber alınca peşimi bırakmadı, yalvar yakar dilekçemizi geri almak zorunda kaldım. Malın yenisini verdiler yoksa 270 milyon ceza ödeyeceklerdi. Bunları bizde, satıcı da bilmeli.

Yeni aldığımız bir kazağın ilk defa giyerken yüzümüze "Kontrol edildi No:51" yazan küçük yuvarlak bir çıkartmanın yapıştığı oldu mu daha önce 51 numaralı kontrolcü tarafından dikkatlice incelendiğini gösterir.

Bu kalite kontrolü konusunda doğru yönde atılmış bir adımdır,fakat bu işleme direkt olarak o kontrolü yapan kişiye karşı bir sorumluluk yükleme olayı yoktur.

Yaptığımız her işin üzerine kendi adımızı ve telefon numaramızı yapıştırsaydık nasıl olurdu hiç düşündünüz mü? Eminim ki ,insanlar yaptıkları işin bütün detaylarıyla büyük bir dikkatle ilgilenirlerdi. Çünkü tatmin olmamış bir müşteri o insanı gecenin bir yarısı telefonla arayarak şikayetini ya da yakınmalarını iletebilirdi.

Bu yakınmalar aslında insanların ve bizim en doğal hakkımızdır, ortada yanlış olan bir şey varsa düzeltilmeli ,giderilmelidir. Kul hakkı denilen olay gerçekten ciddiye alınması gereken bir konudur.

Herhangi bir şeyi satarız. Bunu alan kişi imalatından kimin sorumlu olduğunu bilmez. Bu doğrudur fakat bu işin sorumlusunun bilinmesi sorumsuzluk yapılmasını gerektirmez. İşin her safhasında ciddi çalışmak gerektir. Karşıdaki insana yaptığımız her hareketimizde her işimizde kul hakkını da gözetmeliyiz.

Geçmişte İhlas Holding'in başarısından etkilenen bir Alman işadamı Dr. Enver ÖREN'e Avrupalı işadamları ile Türk işadamları arasındaki farkı sormuştu. Dr. Enver ÖREN'in yanıtı bana çok anlamlı gelmişti. "Bir Avrupalı 'nasıl en büyük binayı yaparım' , 'nasıl en başarılı insan ben olabilirim',ya da ' en çok parayı nasıl kazanırım' diye sorar,bir Müslüman ise tabii ki bir çok 'nasıl' lar soracaktır ama öncelikle 'neden' diye sorar. Eğer cevabı 'Allah-ü Teala için ' ise o işe sarılıp yapar,eğer yanıt başka bir şey olursa o zaman boş ve gereksiz bir uğraş olur diye o işi yapmaz" demişti.

Biz yaptığımız her işte en iyi olmayı amaçlamalıyız. Bütün işlerimizde kendimizi olduğu kadar aynı zamanda insanoğlunu da temsil ediyoruz. Bu bilinçle ürünümüzün ve servisimizin en iyi olması için çalışmalı,en dürüst ve en teşkilatlı servisi sunmalıyız.

Özetle bizim yapmamız gereken üzerimize adımızı ve telefon numaramızı koymaktan çekinmeyeceğimiz hizmetler ve ürünler,imal etmek ya da pazarlamak olmalıdır. Bu dikkat ve özveriyle çalışıldığında ise belki müşterilerden memnuniyet ve teşekkür dolu telefonlar almaya

YAŞAMAK GEREK

Erol DUYGUN

Ne bayramlar gördük gelip geçmemiş
Bayramları her gün yaşatmak gerek.
Halkını sevenler asla küsmemiş
Bayramları her gün yaşatmak gerek.

Dünyamızda varken kanla,göz yaşı
Sevmek olmalıdır insanın işi
Bayramı bilir mi sevmeyen kişi
Bayramdan bayrama diyor merhaba
Dirgeni bilmeyen girer harmana
Sevgimizi sığdırmayıp bir güne
Bayramları her gün yaşatmak gerek

DUYGUN'i bayramda barışanlara
Yetimin hakkını bölüşenlere
Çıkarı uğruna savaşanlara

CUMHURİYETİMİZİN 75. YILI KUTLANIRKEN

Oğuz
LEBLEBİCİOĞLU

Fotoğraf:Foto LALE

Bütün Türkiye'de olduğu gibi, Cumhuriyetimizin 75. Yıldönümü Çorum'da da şimdiye kadar görülmemiş bir coşku ile kutlandı.

Kutlamanın zirvesi 29 Ekim günü olmakla beraber , günlerce önceden ve halen bir çok kutlama faaliyetleri sürmektedir. Bu faaliyetler

Fotoğraf:Foto LALE

Kutlamalar , Cumhuriyetimizin kurucusu ATATÜRK'ün aramızdan ayrılışı olan 10 Kasımla da 60.Yıl anma töreni ile birleşecektir.

29 Ekim günü Gazi Caddesinde yapılan tören Vali ,Garnizon Komutanı ve Belediye Başkanının törene katılanların bayramlarını kutlamaları ile başladı. On binlerce Çorumlu töreni baştan sona kadar büyük bir heyecanla izlediler.

Sayın Valimiz Atıl Üzelgün'de günün anlam ve önemini bildiren konuşmalarını yaptılar. Konuşmalarının bazı pasajları şöyleydi:

"ATATÜRK ; Hürriyet olmayan her memlekette ölüm ve izmihlâl vardır. Her terakkinin ve kurtuluşun anası hürriyettir. Hürriyet ve istiklâl benim karakterimdir."

"Demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile işlerlik kazanması,hem halkımızın,hem de devletimizin birinci isteği konumundadır. Bu Türkiye Cumhuriyetinin de bir teminatı niteliğindedir. Demokrasimizin ve Cumhuriyetimizin ikinci teminatı ise,güçlü bir ekonomiye sahip olmaktır. Türkiye ekonomik devrimini yapmak,ekonomisi içinde bütün vatandaşlarımızı mutlu edecek bir ko-

Fotoğraf:Stüdyo ŞENER

yetinin ayakta durmasının üçüncü teminatı da yüksek bir savunma gücüdür.“

"Ülkemizin yer aldığı coğrafyada bu üç teminata sahip belki de tek ülke Türkiye'dir. İşte bu nedenle,ülkemizin göz bebeği,art niyetlilerin ise göze batan kara çalıdır. Sevgili Çorumlular ! Demokrasi , güçlü ekonomi ve güçlü savunma; Türkiye Cumhuriyeti'nin daha çağdaş,daha kalkınmış, daha bağımsız bir biçimde ilelebet payidar kalmasını sağlayacaktır.”

"Sevgili Çorumlular ! Büyük önderimiz; 10. Yıl Nutkunda; 'Ebediyete akıp giden her on senede bu büyük millet bayramını daha büyük şereflerle, saadetlerle huzur ve refah içinde kutlanmasını' önermiştir.”

"Dilerim, Türkiye Cumhuriyeti bağımsız, çağdaş,demokrat,laik,Atatürkçü,anayasal ilkeler çerçevesinde sonsuza değin sürüp gider. Dilerim bu süreç içinde gelecek günler ülkemize ve tüm halkımıza iyilikler, güzellikler,kolaylıklar ve mutluluklar getirir. Bu dileklerle tüm Çorumlulara sevgi ve saygılarımı sunuyorum “

Daha sonra yapılan konuşmalar,okunan şiirler ve halk oyunları dikkatle izlendi. Çeşitli derecelerdeki okullarımızın resmi geçit törenine çok iyi hazırlandıkları belli oluyordu. Çeşitli derneklerimizin,kuruluşlarımızın ve Kahraman Mehmetçiklerimizin geçişlerini gururla izledik.

Gece yapılan havai fişek gösterileri de muhteşemdi. 29 Ekim günü Çorum'da çıkan gazetelerde Cumhuriyetle ilgili pek çok ve kapsamlı yazılar yayımlandı.

Eski Çorum Valisi,şimdi Kayseri Valisi olan Sayın Mustafa Yıldırım'da Çorumluların bayramını basın yoluyla bir mesajla kutladı. Çeşitli

Fotoğraf: Stüdyo ŞENER

fabrikalarımızın, bankalarımızın, siyasi partilerimizin, meslek kuruluşlarımızın ve odalarımızın, derneklerimizin çeşitli dershanelerin , alışveriş merkezlerinin inşaat ve turizm şirketlerinin ve bu gibi pek çok kuruluşun kutlama mesajları ile, gazetelerin bazıları 30 sayfayı buldu,bazı gazetelerimizde çeşitli ilaveler 75. Yıl özel sayıları düzenlediler.

Düzenlenen Cumhuriyet baloları, çeşitli paneller ve konferanslar,musiki konserleri, mehter takımı gösterileri,çeşme açılışları,bahçe düzenlemeleri, sportif faaliyetler, resim ve fotoğraf sergileri,ağaç dikimleri ve daha pek çok sosyal ve kültürel faaliyetler ile gerçektende 75. Yıl kutlamaları,Milli Birlik ve beraberliğimizin pekiştirilmesinde çok yararlı olmuştur.

Sonsuza kadar,

BEN TANIRIM

Erman YILDIRIM

Ben tanırım bu sesi
Bu Cumhuriyetin sesi
Ulusal egemenlik
Ve özgürlüğün temeli

Ben tanırım bu sesi
Bu laikliğin sesi
Baskı,korku yok
Bu vicdanımın sesi

Ben tanırım bu sesi
Bu halkımın sesi
İnsanı insan yapan
Hak,hukuk,adalet sistemi

Ben tanırım bu sesi
Bu milli dayanışmanın sesi
Dil,kültür,sanatı yüceltmek
İşte bu ülkemin nefesi

Ben tanırım bu sesi
Bu devletçiliğin sesi
Kalkınmada izlenecek yol
Sosyal devlet bilinci

Ben tanırım bu sesi
Bu yeniliğin sesi
Geri kalmışlıktan kurtulup
Çağdaş bir çağa geçmenin sevinci

Ben tanırım bu sesi
Bu ses hiç yabancı gelmiyor bana
İşte aradığın ses

CUMHURİYETİMİZİN 75. YILINI MİLLETÇE KUTLUYORUZ.

Recep CAMCI

Cumhuriyet : Halk demek ,sevgi ve saygı ile milletin istişare ile kendi kendisini veya temsilcileri yönü ile idare edilmesi demektir. Aynı zamanda; Cumhuri idare milletin egemenliğini kendi elinde tutması demek olup,Devlet yönetimi biçimlerinin en mükemmel şeklidir.

İslâmi yönden de kabul gören ve müşavere üzere olan Devlet idare şekli Cumhuriyet esasını kabul eder.

Kuran-ı Kerim (Sure ; Ali-İmran Ayet 159'da) Cenab-ı Hak : Peygamber (S.A.V.) Efendimize Dünyevi işlerde arkadaşları ile müşavere hususunu bildirmekte,biz kullarına ışık tutmaktadır. Peygamberimiz (S.A.V.) kendisinden sonra yerine hiçbir şahsı tayin etmemiş, Dört Halife Devrinde hep seçim "biat" yoluyla Devlet idaresine gelmişlerdir.

Türk Milleti'nin de fıtratına en uygun devlet idare şekli CUMHURİYET idaresidir. Osmanlı İmparatorluğunun çeşitli nedenlerle zaafa düşmesi sebebi ile düşmanlarımız bunu fırsat bilerek aziz vatanı istilâ edip aralarında taksim etmeye yeltenmişlerdir. Türk Milleti'nin bağrından çıkan Merhum Mustafa Kemal ve arkadaşlarının bir çok maddi imkânsızlıklar içerisinde ve çok çetin şartlar altında yeni bir hamle yaparak bu Aziz Milletin İstiklâl ve Hürriyetine yeniden kavuşması için yapılan Kurtuluş Savaşımız zaferle sonuçlanmıştır. Vatan düşmanlardan temizlenmiş,Büyük Türk Milleti;kadın, erkek,genç, ihtiyar top yekûn bir vücut olup savaş meydanlarında kazandığı büyük müzafferiyetle hür ve müstakil yaşamaya ne kadar lâyık olduğunu dosta ve düşmana bir kere daha göstermiş ve bunu Türkiye Cumhuriyeti'ni ilân ederek ispat etmiştir.

Bundan 75 sene önce,29 Ekim 1923 tarihinde ilân edilen Türkiye Cumhuriyeti Devleti inşallah ilelebet payidar olacaktır.

Cenab-ı Hak'tan Şehitlerimize ve Cumhuriyeti bizlere hediye edenlere rahmet,hayatta olan Gazilerimize sıhhat ve afiyet diliyor,Şanlı Bayrağımızın kıyamette dek dalgalanmasını dua ediyoruz ve diyoruz ki; Milli Birlik ve beraberliğimizin daha da kuvvetlenmesini tefrikanın,ayrılık,edişme ve didişmenin güç ve kuvvetimizi zaafa düşüreceğini unutmayalım, düşmanlarımıza fırsat vermeyelim.

Sözlerime İstiklâl Marşımızın Şairi Merhum Mehmet AKİF'in şu veciz kıtaları ile

Sen şehit oğlusun,incitme,yazıktır atanı:
Verme,dünyaları alsan da,bu cennet vatanı.
Kim bu cennet vatan uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan,şühedâ !
Cânı,canânı,bütün varımı alsın da Hüdâ,

ÇORUMLU 2000
Yazılarınızla
Sizleride
aramızda
görmekten
onur
duyacaktır.

ÇORUM'DA ŞEHİTLER

ALI OSMAN GEYLAN

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin. Bilakis onlar diridirler siz anlayamazsınız" Kur'an-ı Kerim Bakara 154. Ayet

Mehmet Akif'in dediği gibi,şu vatan toprağını avucumuza alıp,sıkıversek neredeyse şehit kanı damlayacak. Her zerresi, her karışı şehit kanıyla sulanmıştır.

Şeyh Sait, isyanına yardım için Sait Nursi'den yardım istendiği zaman, Hazret'in cevabı da çok enteresandır. Nasihat edici uzun bir mektup yazdıktan sonra " Bu Millet ki (Türk Milleti) en çok şehit vermiş millettir.Ben kılıç çekmem.Tavsiye ederim sen de çekme. Bu büyük günahtır " diyerek bitirir. Sanki şehitliği meslek edinmiş bir millet olduğumuzu vurgular.

Arif Nihat Asya'nın dediği gibi,biz nice koç yiğitler kurban vererek,bayrağımızı onların şehit kanıyla renklendirmişiz. Bu toprağı vatan eylemişizdir.

İşte; bu şehit koç yiğitler kervanına katılanlardan biri de Özel Harekât Polisimiz Nuri YILDIZ.

ŞEHİT NURİ YILDIZ ÇOCUKLUĞU VE GENÇLİĞİ

Nuri 1964 yılında Çorum ili Kargı İlçesine bağlı Hacıhamza Nahiyesinde ailesinin üçüncü oğlu olarak dünyaya geldi. Çocukluğu, ilk ve ortaokul tahsilini Hacıhamza'da geçti. Hareketli,cevval bir çocukluğu vardı. Lise tahsilini Osmancık'ta yaptı. Osmancık'ta gençler arasında kendisini kabul ettirdi. Bundan dolayı herkes Osmancıklı zannederdi.

Liseyi bitirdikten sonra askere gitti. Siirt'te Jandarma-Komando olarak askerliğini yaptı.

MESLEK HAYATI

Türk çocuğu asker doğar,asker ölür. İçinde hep asker olma hevesi vardı. Bu binlerce yılın birikimidir. Nuri'de askerden dönünce hep bu duygularla yaşadı ve askerliğe en yakın mesleği ,Polisliği seçti. 1987 yılında Nazilli Polis Okulunu bitirerek Polis oldu.

Kocaeli Emniyet Müdürlüğünde, Çevik Kuvvette görev yaptı. Askerlik özlemi gene de gitmemişti. Özel harekât'cı oldu.

Tim arkadaşları anlatıyor: "Bir gün pusuya düşmüşler. Çember altındalarmış. Aniden siperden kalkıyor Allah Allah diye bağırarak sayıca çok üstün PKK'ların üzerine gidiyor. Panikleyen hainler kaçışıyorlar. Çemberi yarıyor. Diğer arkadaşları da bu sayede pusudan kurtuluyorlar."

Bu olay Nuri'nin kahramanlığını tescil ediyor. Herkesin gözünde büyüyor. Sevgi saygı halkası genişliyor. Ama PKK tarafından mimleniyor.

"Mesleğine çok bağlı olan Nuri'ye vatan hainleriyle boğuşmak ona büyük bir huşu veriyor. Vatan, millet, bayrak muhafazası en büyük ukdesi. Bir gün bir şahıs bu konuda kendisini alaya alacak şekilde söz söyler. Görenler tabancasını ne zaman çekti ateş etti göremediklerini söylüyorlar. Kurşun adamın oturduğu duvara kafasının birkaç santimetre üzerine saplanır.'- O sözü bir daha tekrar et,anlından vu-

"Öğretmen evi lokaline uğrar. O anda öğretmenler oyun oynamakta bazıları da TV'de uygun olmayan bir programı seyretmektedir. '- Yazıklar olsun, sizin evlatlarınız Doğuda Şehit oluyor. Bu ne vurdumduymazlık' diye gürler. Herkes kafasını önüne eğer. O da çıkar gider"

Bu konular o kadar hassastır ki,her yerde "- Bir milyon tane canım olsa,her birini birer milyon kere Vatan,Millet,Bayrak için vermeye hazırım" diye konuşur ve gerçekten o , kendi milli ideallerine adamış bir delikanlıdır.

VE ŞEHİT

29 Mart 1994'den bir ay önce Hacıhamza'ya gelir. Nuri'de bir tuhaflık, bir güzellik,bir ulviyet vardır. Komşularını,hemşehrilerini ev ev dolaşır. Herkesle helalleşir. Büyükleriyle,küçükleriyle, yaşıtlarıyla, uzak yakın herkesle görüşür,koklaşır. Gönüllerini alır. Veda zamanı gelmiştir. Yakın arkadaşlarına "Ben Şehit olacağım. Bunu biliyorum. Ancak Yaratandan vuruşarak Şehit olmayı diliyorum. Bir araba içinde pusuya düşmekten büyük korkum" diye söyler.

29 Mart 1994 sabah ezanından yarım saat önce kalkar, gusleder (Sanki her şeyi ayan beyan görmekte) Kur'an okur, iki rekat namaz kılar. Aynı yerde kalan arkadaşlarıyla tek tek helâlleşir. Kars Kağızman arası devriye görevine çıkar. Saat 03.55'i göstermektedir. Bazı şeylerden şüphelenip dururlar. Tam tek ayağını arabadan atmışken hain PKK'nın kalleşçe pususuna düştüğünü anlar. Vücuduna isabet eden roket mermisi sadece "Allah"diyebilmesine fırsat vermiştir. Kerametiyle bildiği son gerçekleşmiştir.

SON YOLCULUK

Aynı timde bulunan arkadaşları kan ağlamaktadırlar. Bayraklarla ,al kanıyla suladığı al bayraklarla donanmış cenazesi on arkadaşının eşliğinde Osmancık, oradan Hacıhamza'a götürülür. Osmancık ağlamakta,Kargı ağlamakta,Hacıhamza kan ağlamakta....

Cenaze namazı kılınacak. Masum bakışlı, mazlum bakışlı Tim Amiri cenaze başında nöbette. Cemaat toplanıyor. Tim Amiri birkaç kere yutkunuyor. Aniden bakışları sertleşiyor. Şöyle bir dikleşiyor ve sanki bir bozkurt şahlanışıyla gürlüyor.

"Vatanı sevmek, milleti sevmek kolay değildir. Bunun bir bedeli vardır. Bedeli işte budur. Nuri gibi can verebilmektir. Öyle salonlarda, kokteyllerde,içki masalarında vatan sevilmez. Sırayı biz alıyoruz Nuri kardeşim. Rahat uyu"

Halktan sessiz bir cevap "Biz de ancak Allah'a ve size güveniyoruz aslanlar"

Nuri 31 Mart 1994 günü omuzlarda taşınarak Hacıhamza kabristanında ki şehitliği defnedildi.

O şimdi vatan toprağının kara bağrında sıradağlar gibi duran ve Allah katında bilinmezlerle yaşayan bir şehit.

Geride bıraktığı eşi ve iki çocuğu ise Türk Milleti'nin basiretine emanet.

CUMHURİYETİMİZ SON AŞAMADIR

Ali EMİROĞLU

Cumhuriyet adı altında, dünyanın her türlü spekülasyonu yapılmıştır. En koyu diktatörlüklerin bile adı,cumhuriyet olarak nitelenmiştir. Bizim cumhuriyetimizi, spekülatif cumhuriyetlerden,demokratik vasfıyla ayırt etmemiz gerekmektedir. Öbürleri,zaman içerisinde, yer yüzünden kayboldukları halde,bizimki 75 yaşını,şanına yakışır şekilde kutlanır olarak görmüştür.

Ben; Fransız Devletinin 14 Temmuz Cumhuriyet Bayramlarını bir çok seneler gördüm;bu 75.yıl kutlamaları,Fransız milletinin kutlamalarından hiçte daha az görkemli değildi. Cumhuriyetimizin millete mal olduğunu sokakta gördük. Cumhuriyet Milletin Bayramı idi.

Cumhuriyetle ulus,kulluktan kurtulmuştur. "Ulus kurtarılmıştır" demeye dilim varmıyor; eğer Büyük Atatürk Türkiye dışında herhangi bir ülkede doğsa, bir ulusu,kulluğa alışmış bir ulusu,bu zilletten kurtarma kudretini kendisinde zor bulurdu. İçinden çıktığı millette bu vasıf mevcut; Atatürk'ün büyüklüğü,milletindeki kabiliyeti sezip, ona yol göstermiş olmasıdır. İşte; Tanrının lutfu burada gizli.

Bizim ulusumuz,en basit rejimlerden,en yüksek devlet şekline,imparatorluk şekline kadar,hepsini yaşamıştır. Hiç birisinin yönetimi altında milletimiz Cumhuriyetimizdeki kadar mutluluk görmemiştir. 75 yılı savaşsız geçirdik ve çoğaldık. Anadolu'da hiçbir devirde 65 milyon insan yaşamadı. Anadolu hiçbir devirde Cumhuriyetteki kadar imar görmedi ve hiçbir devirde, Anadolu'da insanlarımız, Cumhuriyet altındaki kadar birbirine eşit olmadı. Eksikler,hırsızlıklar, mafyalar,çeteler yoktu demiyorum;bunlar olmasa daha ileride olacağımızdan hiç şüphem olmadı. Her şeye rağmen,ben cumhuriyeti tercih ediyorum. Yüzüncü kutlama yaşını da,barış içinde milletimin kutlamaya erişmesini içten diliyorum.

Bütün devrimler Cumhuriyetin Bayrağı altında yapıldı. Türk topluluğunu seyreden bir yabancı, onun görünümünün Avrupa topluluğu görünümünden ayırt edemez. Çağdaş toplumun kıyafetinde çağdaş,göze hoş görünür olur. Kıyafetin medeniyetle ilgisi yoktur tezi, saçmadır. Kıyafeti yaratan medeniyettir;medeni olmayan bir toplumun yarattığı kıyafet,kendi buluşudur ve toplumun kafası gibi,medeniyetle ilgisi yoktur. Yeni yazıyı eskiye çevirmek isteyecek bir budalayı artık Türkiye'de bulamazsınız. Hangi devrimden mu millet vazgeçer ki ?

Dünyada 52 Müslüman ülke mevcut. Bunların yalnız biri, Türkiye Devleti demokratik ve laik bir hukuk devleti olarak yaşamına devam ediyor. Türkiye'nin petrol gibi tabii bir zenginliği de yok. Şöyle Baktığımızda,en medeni ve ileri görünümlü ve en varlıklı görünen memleketimizdir. Bizim kabullendiğimiz medeniyetin kurucuları ise,çok büyük bir varlık içinde yaşamlarını sürdürüyorlar. Petrolü olan İslâm ülkelerini yönlendiriyorlar ve kontrolleri altında tutuyorlar. Bunları göre göre batıl yolda ısrar etmenin ayıp olduğunu artık anlamak gerekir. İnancın,medeniyetle bir ilgisi yoktur. İnancımızı medeniyet sayarak yolunuza devam ederseniz, yolda kalacağınızdan şüpheniz olmamalıdır. Medeniyeti ve dolayısıyla devlet yönetimini inancın dışına çıkarıp, hayatınıza devam edeceksiniz. O zaman Mahmut II için "Gavur Mahmut" tabirini kullanmanın ayıp olduğunu da öğrenip,bunu yapanları eleştireceksiniz.

Cumhuriyeti korumak bir ahlâk sorunudur. Geldiğimiz devirlerle şimdikini karşılaştırıp,farkı görmemek bir körlüktür. Eksiklerin,hatta ihanetlerin olması ve bunların köstekçi görülmesi ayrı şey,medeniyeti ve cumhuriyeti inkar yine başka şeydir. Milletimiz bu nankörlüğü kabul etmeyecektir.

Cumhuriyeti koruyacak kudret kendisinde bizzat vardır. Eskiler kendisinde mündemiçtir, derlerdi. Bu yabancıları,zaman içinde unutturmakta Cumhuriyetin eseri olacaktır. Bu gün Cumhuriyet ayrılıkçılık ve dincilik tehdidi altındadır. Bu bir ayıptır ve inanan Müslümanlar bundan ıstırap duymaktadırlar. Kurtuluş Savaşında bu ikilem ortaya konulmuş ve dini kullananlar değil,dine içten inananlar galip gelmişlerdi. Benim kanaatım,yine öyle olacaktır. Cumhuriyetin 75 Yıl kutlamalarındaki coşku,bu inancımızı doğruluyor.

Cumhuriyeti tehlikenin eşiğine getirdikten sonra, kırk haramiler hadisesi gibi,uyanmanın artık anlamı olmalıdır. Cumhuriyeti, siyasi amaçları uğruna tehlikeye atanlar, daha erken tanınmalı ve karşılarına dikilmelidir. Bunları anlayışlarını ve utanmalarını beklemekte, ahmaklıktır. Milletimi bu bunlardan tenzih etmek istiyorum ama, artık uykuda kalmamasını da diliyorum.

ÇORUM'DA CUMHURİYETİN 10.YIL KUTLAMALARI

Mahmut Selim GÜRSEL

Çorum İl Halk Kütüphanemizin en büyük eksiklerinden birisi olarak gördüğüm gazete arşivinin tamamlanma imkanı olduğu halde halen tamamlama girişiminde bulunulmaması beni üzmektedir. Gazete arşivimiz oldukça zengin olmakla beraber, Çorum'da çıkan Çorum Gazetesinin 1933 yılının nüshaları bazıları maalesef eksikti.

28 Ekim günü İskilip emekli Kütüphane Müdürü Sayın ağabeyim Metin Kalyoncu ile telefon konuşmasında, İskilip kütüphanesinde bulunan eski Çorum Gazetesi arşivinden 10. Yıl kutlamaları ile ilgili bölümlerin fotokopilerini istedim oda beni kırmayarak isteğimi yerine getirdi. Aşağıda bulunan bilgiler bu fotokopilerin yardımı ile hazırlanmıştır

Görüyeceği gib o günün dil ile bu günün dili arasında anlaşılamayacak fazla olarak bir iki kelime bulunmamaktadır. .

ÇORUM GAZETESİ
Birinci Teşrin (Ekim) 1933 1.sayfa

BÜYÜK BAYRAMA HAZIRLANDIK

Çorum Gazetesi manşetten bu başlıkla başlıyor ve " Çorum Vilayeti her safhada Cumhuriyetin Onuncu yıl dönümünü emsalsiz bir surette kutlamak için bütün halk ve resmi makamlar 29 Teşrinevvel'i (Ekim) bekliyor" diye büyük punto ile devam ediyor.

Yazı şu şekilde devam etmekte :

"Bu büyük ve değerli bayramın en canlı tezahürat ve şenliklerle kutlamak için vilayetimizde komitalar ve bütün halk hazırlığını yapmıştır. Bayram;fikir,reklam,ışık,resim, heyecan, ses, yazı hareket içinde ve emsalsiz üç gün üç gece bu hareket zinciri uzayacaktır"
denilmektedir.

Kutlama komisyonunu ise:

"Vali Arif Beyefendi Reisliğinde,Maarif Müdürü, Alay Kumandanı,Cumhuriyet Halk Fırkası ve Belediye Reislerinden müteşekkil kutlama komitesi" olarak tanıtıldıktan sonra, yeni bir talimat gelmesine karşı da tedbir olarak ek bir program hazırlandığını bildiriyor.

Yeni yapılan Şehitler abidesi için de şu bilgiyi vermekte:

" Çorumlu İstiklâl Şehitleri için yaptırılan büyük abidenin inşası hitama ((bitme) ermiştir" denerek,müsamereler için provalar yapılmış ve bütün halkın hep bir ağızdan söyleyeceği Onuncu Yıl Marşını saat kulesi meydanında halk ve okulların katılımı ile icra edildiğini, resmi hazırlıklardan başka halkında hazırlıklarında bahsederek her evin en az bir fener bulunduracağını ve evlerin hususi olarak süslendiğini bildirerek,vilayet içerisinde temel atma ve açılışı yapılacak 41 yatırım olduğundan bahsederek," Muhtelif yerlerde tak iskeletlerinin kurulmasına başlanmış,Cumhuriyet bayram gününü bekler vaziyete gelmiştir." Denilmektedir.

Aynı sayfada ise yayınlanan 10. Yıl Marşını aynen alıyorum.

CUMHURİYETİN ONUNCU YIL MARŞI

Çıktık açık alınla on yılda her savaştan
On yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan
Başta bütün dünyanın saydığı Baş Kumandan
Demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan

Türk üz Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi
Türke durmak yaraşmaz Türk önde Türk ileri

Bir hızda kötülüğü geriliği boğarız,
Karanlığın üstüne güneş gibi doğarız
Türk'üz bütün başlardan üstün olan başlarız
Tarihten önce vardık,tarihten sonra varız.

Türk üz Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi
Türke durmak yaraşmaz Türk önde Türk ileri

Çizerek kanımızla öz yurdumun haritasını
Dindirdik memleketin yıllar süren yasını
Bütünlendik her yönden istiklâl kavgasını
Bütün dünya öğrendi Türklüğü saymasını

Türk üz Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi
Türke durmak yaraşmaz Türk önde Türk ileri

Örnektir milletlere açtığımız yeni iz:
İmtiyazsız,sınıfsız kaynaşmış bir kütleyiz
Uyduk görüşte bilgi,girişte ülküye biz
Tersine dönse dünya yolumuzdan dönmeyiz

Türk üz Cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi
Türke durmak yaraşmaz Türk önde Türk ileri

ÇORUM GAZETESİ
29 Teşrinevvel (Ekim) 1933 4,5 ve 6.sayfaları

ÇORUM VİLAYETİNDE ON CUMHURİYET YILI İÇİNDE YAPILAN İŞLERİ GÖZ ÖNÜNE ALALIM

Bu başlık altında ise;

"Vatandarlar, hesap başına geldiğimiz zaman göksünüz iftiharla kabaracak ve Cumhuriyetin faydalarını elle tutulur gibi açık ve ortada bulacaksınız"

hitabı ile devam eden yazıda:

"Aziz Cumhuriyetimizin Onuncu yıl dönümünü bütün aşk ve heyecanımızla kutlarken bu on sene zarfında Çorumda yapılan işleri de büyük ve asil milletimizin önüne sermeği vazifelerimizden biri olarak kabul ediyoruz.

Çalışıyoruz: Türk Milleti ve Türkiye Cumhuriyeti seneler içinde asırları sığdıran bir hız ve imanla çalışıyoruz.

Asırlarca hüküm sümüş olan ihmal, tembellik, cehalet, zulüm ve fezahat (rezalet, maskaralık, ayıp) idaresinin Türk Milletine kaybettirdiği zaman ve menafili telafi eylemek için böyle bir çalışmaya muhtaç da bulunuyoruz."
Denilmekte ve yapılan işleri şöyle sıralamaktadır.

"İşte hesabı:"

Bu bölümde:Geniş bir sinemanın yapıldığı,okumakta olan gençlere yardım,çocuk parkı,Atatürk heykeli, postaların otomobille sevki, 2500 metrelik kaldırım,Çomar Çayı üzerine kargır köprü,taş depo yapımı,ahşap bir hal yapımı, Cumhuriyetten evvel 79 ilk mektebin 10. Yılda 122 ye çıkarılması, Millet Mekteplerinde 7000 erkek ve 1091 hanıma okuma yazma öğretildiği, il merkezi ve Osmancıkta okuma odası açıldığı,Çorum - Sungurlu arasına 2 adet köprü temelinin atıldığı ve diğer yapılan işler sıralanmaktadır.

ÇORUM GAZETESİ
1 İkinciteşrin (Kasım) 1933 1.sayfa

ÇORUM,KAZA VE KÖYLERLE BERABER BÜYÜK BAYRAMI EŞİ GÖRÜLMAMİŞ BİR HEYECAN VE İMANLA KUTLADI

Başlığını atan Çorum Gazetesinin Cumhuriyet Bayramın kutlanmasını anlatan bölümünü aşağıya alıyorum :

"Şafakla beraber yataktan fırlayıp çarşılara,meydanlara,sokaklara dökülen Çorum halkı yer yer Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü tezahüratına başlamışlardı. Bu öyle bir coşuş ve öyle asil bir heyecandı ki tarifine imkân bulunamaz. Bu taşkın halk, her hal de o gece uykusu içinde de rüyalarıyla bu büyük bayramı selamlamış,kutlamıştı. Daha güneş doğmadan şehrin bütün meydanları dolduruldu. O gece,göze çarpan her yeri kaplamış olan afişler,dövizler okunmağa başladı. Herkes birbirini tebrik ediyor,küsler barışıyordu.

Şehir şimdiye kadar bir eşi görülmemiş halde süslenmişti. Kurulan taklar,görülen grafikler, resimler,bayraklar,elektrik tezyinatı bu müstesna sevince ayrı bir duyuş ekliyordu.

Maarif Dairesi önüne kurulan tak,Nafıa Dairesi, Hükümet Konağı,Belediye,Orman Dairesi, Halk Fırkası, Matbaa, Ziraat Bankası, Osmanlı Bankası,Polis Dairesi,Kışla, Ticaret Odası ve daha bir çok müessese ve evler önlerindeki ince ve zarif taklar cidden beğeniliyordu."

Genel görünümü bu şekilde anlatan Çorum Gazetesi merasimin başlamasını şöyle anlatıyor:

"Saat dokuza doğru yeni akın başladı, halk Cumhuriyet Meydanına giden yollarda sel olup aktı,taştı... kutlama komitesi tarafından yapılmış olan programa göre Çorum'daki merasim Gazi Hazretleri tarafından Ankara'da irat buyurulacak olan nutuktan sonra başlayacaktı. Saat ona kadar meydanı yirmi bine yakın halk doldurdu. Cumhuriyet Meydanı çok güzel hazırlanmış,tribünler tesis edilmiş, muhtelif radyolar kurularak Ankara , İstanbul şenliklerine iştirak temin edilmişti. Saat onda Vali Arif Beyefendi ve refikaları Seniha Hanımefendi de meydana gelerek localarına geçtiler."

Yazını diğer kısımlarından anlaşıldığına göre Cumhuriyet Bayramı radyo aracılığı ile tüm ülkede aynı anda başlamış ve Atatürk'ün bilinen Onuncu Yıl Nutku bütün ülkeden dinlenmiştir.

Çorum'da Cumhuriyetin 15. Yıl kutlamaları ve 50. Yıl kutlamaları ile ilgili araştırmamı ileride yayınlamayı düşünmekteyim. 28.10.1999 tarihinde bitecek olan Cumhuriyetin 75. Yıl kutlama ve faaliyetlerini de benim ve dergimin* ömrü olursa o günlerde yayımlarım.

* Kurbağa; Gökten yağmur yağmasını beklerse gözü pörtler. Hemşehrilerime reklama gittiğimde yılbaşında reklam verelim

*Kaynak İskilip Halk Kütüphanesi

İSKİLİP'TE CUMHURİYET BAYRAMLARI

Metin Kalyoncu
Emekli Kütüphane Müdürü

En büyük Milli Bayramımız 75. Yılında dört gün önceden kutlama şenlikleriyle başladı, televizyonlar ve basın CUMHURİYET için ELELEYİZ diye programlar sunuyor. Bense neden GÖNÜL GÖNÜLE de değiliz diye düşünüyorum.

Aklıma yıllar önce okuduğum, dinlediğim, yaşattığım CUMHURİYET Bayramları geliyor. Bu bayramları sizlerle birlikte anarak gelecek kuşaklara bırakmak istiyorum.

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 3. Yılı İskilip gençlerinin yayınladığı KURTULUŞ Dergisinin 31 Ekim 1926 tarihli 14.sayısında "Mebusumuz (Münir Çağıl) ilçemize gelerek Cumhuriyet Bayramına iştirak etmiş, İskilip Muallimler Birliğine 50 lira ve İskilip Himaye-i Etfal Cemiyetine 37 lira vermiş (1 altın 89 kuruş) gençliğin yarının büyükleri olduğuna dair nutuk irat etmiş tir. İskilip halkı Milli günümüzün 3.yılını coşkuyla kutlamakla bahtiyardır."diye yazılıdır.

"Bayramın ikinci günü Vali Faiz Bey,Kolordu Komutanı Naci Paşa ve maiyeti ilçemize gelerek öğle yemeği yiyip ayrılmışlardır."

Gene aynı derginin 29 Ekim 1927 tarihli 35.sayısının 389. sayfasında "CUMHURİYET Bayramı kasabamızda pek mutantan ve şaşaalı geçti. Bütün daireler, Diyanet Memurları ,okullar,cemiyet heyetleri , beldenin tüccarları ve halk merasime iştirak ettiler. Havai fişekler atılmış, Belediye Bandosu Cumhuriyet Marşını çalıyor ve mektep talebeleri marşa iştirak ediyordu. Kaymakam Bey ve gençler nutuk iradından sonra tebrik'at kabul edildi. Bando devamlı vatani marşlar çalıyordu. Kaleden 7 parça top ve Hükümet Konağı önünde 11 tane havai fişek atıldı. Resmi geçit yapıldı. Talebe okullarına gitti. Süslenmiş kasabamızda geceleyin bil umum dükkanlar açıktı ,fenerlerle ve bayraklarla süslenmişti. Hele İskilip Himaye-i Etfal Cemiyetinin giydirdiği 100 öğrencinin yeni takım elbiseleriyle pek güzeldi." Diye yazılıdır.

Cumhuriyetimizin 1. Yılında yayımlanan 18 Ekim 1933 tarihli Çorum Vilayet Gazetesinde "İl ve ilçelerde büyük bayrama hazırlandık" diye teferruatlı program verilmektedir. Ve bizim ilk dörtlüğünü dahi söyleyemediğimiz 10. Yıl Marşının tamamını öğrenilmesi tavsiye edilerek yazılmıştır. Bayram 3 gün 3 gece sürecektir. Aynı gazetenin 29 Ekim sayısı ise 16 sayfa çıkmış tamamı Çorum ve İlçelerinde 10. Yılda yapılan işlere ayrılmıştır. Gene aynı gazetenin 1 kasım 1933 tarihli sayısında ise;"Çorum ,kaza ve köyleriyle büyük bayramı eşi görülmemiş bir heyecan ve inançla kutlandı "başlığı altında yapılanlar yazılı olup, bu yıl dönümünün anısına Çorum-İskilip şosesi üzerinde ahşap Kızılırmak köprüsünün büyük onarımının yapıldığı ve İskilip merkezinde ilk defa Sakarya Zaferi İlkokulu binasının üst katında İskilip Ortaokulunun birinci sınıfının hizmete açıldığı " yazılıdır. (Bizde Cumhuriyetimizin 75. Yılında Cumhuriyetimizle aynı yaşta olan tarihi Misakımilli Okulu ve Redif Kışla binalarının yıkımdan kurtarılıp restore edilerek İskilip Gençliğine eğitim hizmetlerinde kullanılır hale getirilmesini bu yılın anısına ilgililerden bekliyoruz.)

1940'lı ve 1950'li yıllarda Cumhuriyet Bayramlarında ki titizlik, ciddiyet halen gözlerimin önündedir. 10. yılı yaşayan büyüklerimiz kaleden atılan top ve gece yapılan şenlikler için 80kg. barut ve maytap malzemesi kullanıldığını anlatırlar. İlçede bayrak takmayan bina kalmazdı. Takılan bütün bayraklar temiz ve bezden ölçüsüne göre idi. Kirli, soluk,kağıt ve naylon bayrak takılmazdı. Kimin haddine Belediye Zabıtaları Ömer Parpucu ve Mustafa Gügükçü hiç affetmez, hemen ceza yazarlardı. Hükümet,Belediye ve diğer dairelerin önlerine takı zaferler kurulur, bayrak,Atatürk resmi ve çiçeklerle süslenirdi. Dini bayramlarda olduğu gibi en yeni elbiselerimizi giyer bayram yerine koşardık. Bayram kutlamaları ve resmi geçit bitmeden dükkanlar açılmaz,esnaf bayrama iştirak eder,milli coşkuyu hep birlikte tadardık. Halkevinin arkasında ki sahada gençlerin spor karşılaşmalarını ve bazı bayramlarda da tel üzerindeki cambazı , gülünç giysili , kırmızı yüzlü ,havuç burunlu palyaçoyu izlerdik. Bayram geceleri Belediye Bandosu ile Milli marşlar söyleyen fener alaylı gençlerle yürür,avazımız çıktığınca biz de marş söylerdik. Hele,Tosömarın Şükrü amcanın Belediye namına yaptığı,gök fişeği,yer bombası, ateş atı, çarkıfelek gibi maytaplı ışıklı gösterilerde fişek atan, ışık ve renkli maytap alevleri sa-

çan yapma atın içinde yanar gibi koşan Kuruçaylı rahmetli Bahri dayıyı hayretle izlerdik. Kaymakamlığın tertip ettiği Cumhuriyet baloları nda gramofonda çalınan müzikle halk ve Memurin coşar,Cumhuriyetin erdemi hakkında nutuklar söylenirdi.

1961 yılında Belediye Başkatibi ve İskilip Spor Kulübü Başkan Yardımcısı olarak Cumhuriyet Bayramına katılmıştım. Buğday Pazarında (şimdiki Belediye önünde) süslenmiş alanda Kaymakam ve Belediye Başkanımız Abdüllatif Evrensel'in siyah smokini papyon kravatı ve çizgili yeleği elinde siyah resmi bir melon şapkası ile Devlet vakar ve azametini,Cumhuriyetin halka saygınlığını hissettirerek gür sesi ile her okulun bayrak ve flamasının önünde durarak,halkın arasına girerek bayramımızı kutlamasını unutamıyorum. 1970'li yıllarda bayram programlarının uygulaşında ki titiz ve dikkatli tutumu ile Kaymakam Ahmet Refik Tekerek,köy şehir halkımızın bayramlara katılımını sağlamıştı. Bayram günleri Karadağlı,Körhafız,Ahmet Çavuş, Sinek Usta, Giritlioğlu İsmail Efendilerin bando mızıka ekibi şehrimizin çeşitli semtlerinde ve parklarımızda serhat türküleri ile Milli marşlarımızı pek güzel çalarak halkı coştururlardı. Hepsine de rahmetler ve saygı duyuyorum. Mille laklarımda,şimdi ki görevliler İskilip'te bir bando kuramazlar mı diye düşünüyorum.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ki coşku gide rek zayıflıyor,görüyoruz. Demek ki,kutsal Cumhuriyetimizin nasıl kurulup , güzel Yurdumuzu bu günlere nasıl geldiğini anlatamıyoruz, eksiklik burada,bu güzel günleri bize hediye edenleri, başta Cumhuriyetimizin kurucusu ATATÜRK ve silah arkadaşları atalarımızın ruhlarını üzmeye hakkımız yok. Milli Mücadele Tarihini,hiçbir tarihi yanlışa yer vermeyen Büyük Nutuk'u okumalı çarıktan-iskarpine,sabandan-traktöre,plaktan- bilgisayara nasıl geldiğimizi bıkmadan, usanmadan anlatılmalıdır. Kan, can,göz yaşı,yokluk harcı,atalarımızın,şehitlerimizin inanç ve fedakarlığı ile birleşti TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ KURULDU. Bu refah,özgürlük, huzur ve insanca yaşama sisteminin kurulduğu büyük bayramı bilinçili bir şekilde kutlamalıyız.

Cumhuriyetimizin yıkılması için didinen, iç ve dış düşmanlara karşı uyanık ve bilinçli,birlik ve beraberlik içinde olmalıyız. Ulu Önder ATATÜRK'ün Türk gençliğine emanet ettiği Cumhuriyetimizin maddi ve manevi açıdan büyüyerek nice yüzlerce yıla erişmesini candan Diliyorum.

CUMHURİYETİMİZ 75 YAŞINDA

Muzaffer GÜNDOĞAR

Ulu Çınar Cumhuriyetimiz 75 yaşında.

Ne mutlu bizlere, ne mutlu Cumhuriyet çocuklarına.

Cumhuriyetimiz , 20 yaşındaki kadar genç ,enerjik ve dinamik. Bin yaşındaki bir çınar ağacı kadar da kökleri derinde, dimdik ve sapasağlam ayaktadır.

Cumhuriyet düşmanlarının oluşturdukları yapay rüzgarlar Cumhuriyet Çınarını sallayamaz,yıkamaz.

Cumhuriyet Çınarımız,atalarımızın kanlarıyla sulandı, canlarıyla köklendi,filizlendi büyüdü; bu günlere ulaştı. Hala da,bu uğurda nice canlar veriliyor,nice kanlar dökülüyor.

Cumhuriyetimizin 75. Yılı ülkemizde Devlet Protokolünce,çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarınca , okullarımızca çeşitli etkinliklerle ve büyük bir coşku ile kutlanmaktadır.

Cumhuriyetimizin 75. yılını sevinçle,coşkuyla, onurla ve gururla kutlarken,yine de oturup bu 75 yılın muhasebesini yapmalıyız diyorum.

Cumhuriyetimizin,75'inci yılında Yüce Atatürk'ümüzün hedeflediği "çağdaş uygarlık düzeyi"ne ne derece ulaşabildik ?

Bilim,fen ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla geliştiği dünyamızda,bir çok gelişmiş ülke uzayda yarışırken bizler hangi alanlarda yarışıyoruz ?

Çağın gelişimi doğrultusundaki bu son 25-30 yıllık süreçte,kara sabanla kağnıdan bilgisayar ve internet'e geçtiğimizi gururla söylerken bunun somut verilerinin yüzde kaçını toplumumuza ulaştırabildik ?

Sosyal yaşamımızın alt yapısını oluşturan eğitimi, bilimi, kültürü ve sanatı toplumun her katına yayabildik mi ?

Demokrasiye toplumda işlerlik kazandırabildik mi question

Tarımda, sanayide ve ekonomide dışa bağımlılıktan kurtulup,kendi öz kimliğimizi kaza

Ülkemizde sosyal adaleti,gelir dağılımında ki eşitliği,toplumsal barışı,huzuru ve güveni sağlayabildik mi ?

Örneklerini daha da çoğaltabileceğimiz bu sorulara "evet" yanıtını verebiliyorsanız diyeceğimiz hiçbir şey yoktur. Eğer "evet" diyemiyorsanız, oturup birlikte düşünmeli, nerede yanlış yaptığımızı araştırmalıyız. Yanlışlar saptandıktan sonra asıl iş doğruları bulup yanlışların yerine koymaktır.

Bunun için, aydınlara, demokratlara, bilim adamlarına, eğitimcilere, yazarlara, gerçek Atatürkçülere ve ülkenin kaderini ellerinde tutan üretim ve yönetim kademelerindeki herkese büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

Bu ülke hepimizin, Cumhuriyet hepimizin...

Atatürk'e, Cumhuriyete, Ülkemize ve geleceğimizi ellerine teslim edeceğimiz çocuklarımıza layık bireyler olmak istiyorsak görev ve sorumlarımızın bilincinde olmalı, çocuklarımızı da, bu bilinçle yetiştirmeliyiz.

Atatürk,Dumlupınar Söylev'inde (30 Ağustos 1924) gençlere şöyle seslenmektedir :

"Gençler !

Geleceğe güveminizi güçlendiren sizsiniz. Siz almakta olduğunuz eğitimle,bilgi ile, insanlıktaki üstünlüğün, yurt sevgisinin,düşünce özgürlüğünün en değerli örneği olacaksınız. Ey yükselen yeni kuşak! Gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk, o' nu yükseltecek ve yaşatacak sizsiniz."

Bu bilinç ve inançla Cumhuriyetimizin 75. Yılını içtenlikle kutlarken,Türkiye Cumhuriyetimizi kanı ve canı pahasına bizlere kazandıran başta Atatürk olmak üzere tüm silah arkadaşlarını saygı ve rahmetle anıyoruz.

Nice 75'inci yıllara...

İletişim Adresi
P.K. 4 ÇORUM
Tel: 0-364-227 08 18

CUMHURİYETİN 75. YIL MARŞI

Selam Yüce Milletim
Selam ebedi Yurdum
Selam Şanlı Bayrağım
Selam Kahraman Ordum

Bin yaşasın Milletim
Bin yaşasın Devletim
Yetmiş beşinci yıla erdi Cumhuriyetim
Yüceldi Türk Milleti Atatürk'üm seninle
Armağan bıraktığın en büyük eserinle

Seni sonsuza kadar
Minnetle anacağız
Senin eserlerini
Her an yaşatacağız

Bin yaşasın Milletim
Bin yaşasın Devletim
Yetmiş beşinci yıla erdi Cumhuriyetim
Yüceldi Türk Milleti Atatürk'üm seninle
Armağan bıraktığın en büyük eserinle

Güneş gibi parlıyor
Yurdumuzda Hürriyet
Bir taç oldu bizlere
Kurduğun Cumhuriyet

Bin yaşasın Milletim
Bin yaşasın Devletim
Yetmiş beşinci yıla erdi Cumhuriyetim
Yüceldi Türk Milleti Atatürk'üm seninle
Armağan bıraktığın en büyük eserinle

Şanlı ol Bayrağımız
Gururla dalgalansın
Sesimiz Hür Vatanda
Her zaman yankılansın yankılansın

Bin yaşasın Milletim
Bin yaşasın Devletim
Yetmiş beşinci yıla erdi Cumhuriyetim

Bizler Cumhuriyetin
Sahibi bekçisiyiz
İşte atmış beş milyon
Atatürk'ün sesiyiz.

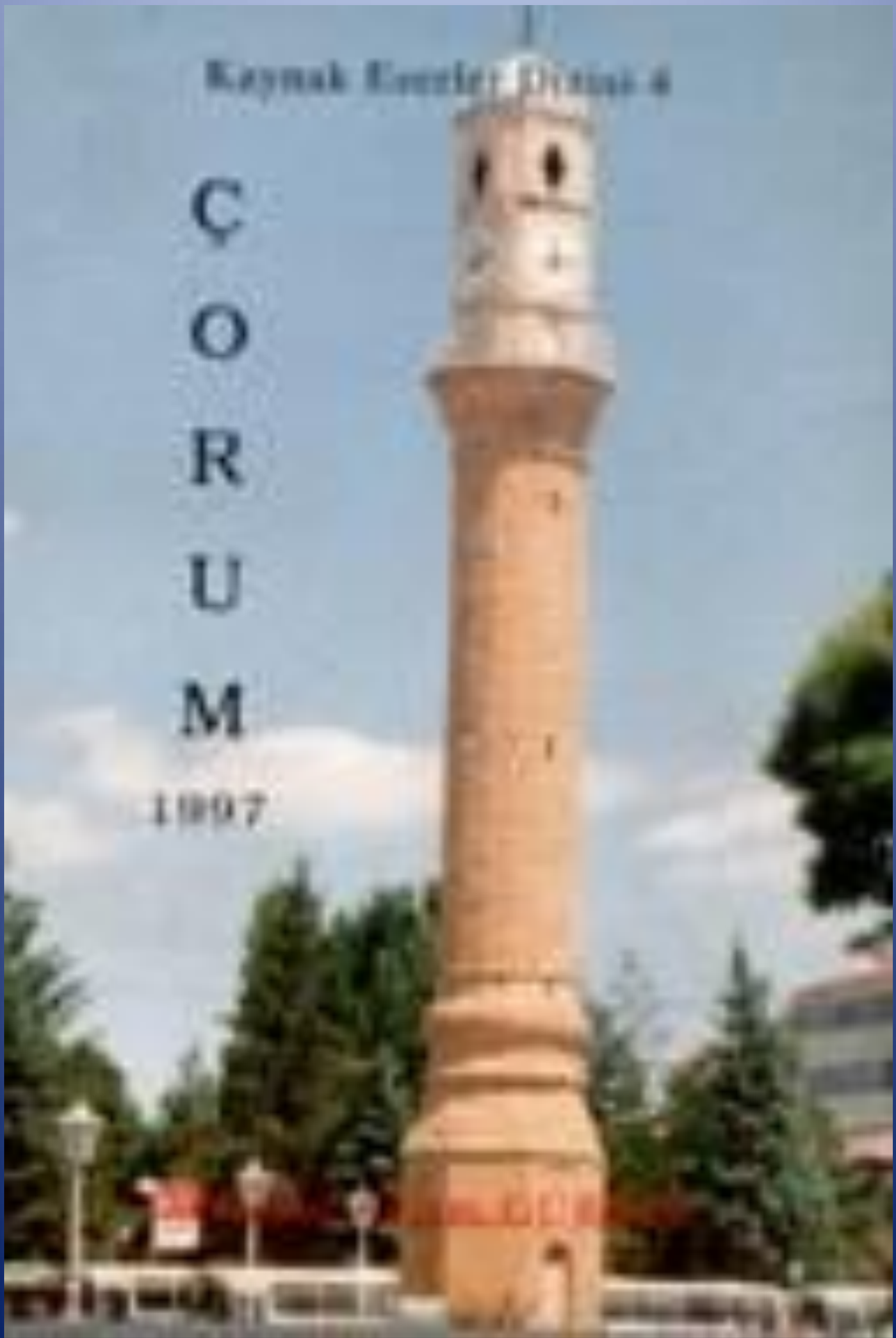
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 5

75

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl : 1 KASIM 1998 Sayı : 5

ISSN 1301-9945

Güral YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ

Yıl :1 Kasım 1998 Sayı :5

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Mesut ARTAR
Ahmet AŞIK
Recep CAMCI
İsmet ÇENESİZ
Metin DEMİRCİ
Ali EMİROĞLU
Erdal ERALP
Erkan EROL
Ahmet ERTEKİN
Ali Osman GEYLAN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M.Selim GÜRSEL
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Salim SAVCI
Osman Nuri SOYOCAK
Şevket TOMBUŞ
Metin TOPKAROĞLU
İsmail TORUN
Ümit UZEL
Ömer YABACIOĞLU

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

10 Kasım'lar, Öğretmenler Ve Bizler

Bizler 10 Kasım'ların neler olduğunu bilen bir kuşak içinde yetiştik. 1985'ten sora yetişen kuşaklar maalesef bu anma günlerini yüzeysel olarak yaşamaya çalışmaları ,Ulusumuzun yetiştirdiği dâhi büyüğünü maalesef her yönü ile tanıtmamız gerekliliğini bilelim. Hepimiz ATATÜRK ve atalarımızı tanımamız ve bu tanımalarla ülkemizin çağdaşlaşması ve ilerlemesi için büyüklerimizin yaptığı, önerdiği ilkelerini, görüşlerini ve yaşamlarını incelememiz gerektiği görüşündeyim.

Dergimiz ; bu görüşü benimsemiş olup, bütün büyüklerimizi mümkün mertebe tanıtmayı arzulamaktadır. Bu sayımızda zannederimki okuyucularımızın pek azının tanıdığı ,hemşehrimiz (Milletvekilimiz) Dr. Mustafa (CANTEKİN) tanıtılmaktadır.

Yazarlarımız ; Atatürk ve Öğretmen hakkında yazdıkları çalışmaları sizlere sunmaktan onur duyuyorum.

Yazarlarıma çalışmalarını ÇORUM için yapmalarını,araştırmalarını ÇORUM için devam etmelerini arzulamaktayım. Bu arzumu umarım ki, yanlış anlamazlar ve siz okuyucularımıza genel olarak ülkemizi ilgilendiren olaylarla beraber ÇORUM'u bu ilgi içinde bulundurmalarını, dergimizin adı ve çizgisi içerisinde çalışmalar üreteceklerini , ÇORUM kültürünü,sanatını,tarihini ve edebiyatını işlemelerini okuyucularımız adına istemekteyim. Bu çalışmalarda çıkan ÇORUMLU **2000** dergisinin kutlanan haftaların etkinliklerini, yapılan kültürel faaliyetleri,ÇORUM'u ilgilendiren her türlü çalışmaları işleyelim. Bu yazılarımızın genel olmaması için ÇORUM'u tanıtmaya çalışan bizler, çalışmalarda kendi ustalığımızla beraber ilimizi de bu ustalığa katmamız gerektiğini söylemem her halde yanlış bir kelime olmaz görüşündeyim.

4. sayımızın kapağında bulunan gece Saat Kulemizin resmi ağabeyimiz,hemşehrimiz Bekir Baki AKSU'nun bir çalışmasıdır. Yayınladığımızda ismini belirtmeyi unuttuğum için kendisinden özür ,çalışmalarında başarılar dilerim.

Okurlarımıza yazarlarının adı altında bu dergiye gösterdikleri ilgiye teşekkür ederek 5. Sayımızı taktim ederim.

Bu sayiya yazi ve reklam vererek katkida bulunanlara

Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV. Dahil 500.000 Tl.dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

4. Sayıdan devam

1985 tarihinde Çorum Belediyesi tarafından "Belde Gazetesi " aylık olarak yayımlanmaya başladı, Belediye Başkanı Necdet Diken'in sahipliği üstlenilen gazetenin yazı işleri Müdürülüğünü İhsan Ozulu,yayın kurulu olarak Osman Aksel ve Ümit Leblebicioğlu üstlendi,ilk sayısı Çorum İstikamet Matbaasında basılan gazete sonradan Ankara Mine Ofsette basıldı, 30'uncu sayıdan sonra tekrar istikamet matbaasında basılan gazete,1989 tarihinde 33'üncü sayıda yayımına son verdi. <1>

"Şirin Osmancık Gazetesi" 25 Haziran 1985 tarihinde Osmancık'ta yayımlanmaya başladı, Sahibi Mustafa İnce tarafından çıkartılan gazete 26 Haziran 1987 tarihinde yayımına son verdi. <2>

Aylık olarak "Çiftçiye Haber Bülteni" Eylül 1985 tarihinde T.C. Tarım ve Köy İşleri Başkanlığı Çorum İl Müdürlüğü adına sahibi İmdat Aydostlu, Mesul Müdür M.Nusret Çırak ve yazı işleri Müdürü Erol Aksu yönetiminde yayımlanan bülten,Çorum İlk Adım Basımevinde,sonra Ankara Meyaş Matbaasında, daha sonra Çorum İstikamet matbaasında basıldı. <3>

17 Eylül 1985 tarihinde "Çorum Haber Gazetesi" haftada bir gün olarak yayım hayatına atıldı, sahibi Yaşar Yolyapar,genel yönetmeni Mehmet Yolyapar,sorumlu yazı işleri Müdürü Müslüm Tunaboylu tarafından yönetilen gazete, Ankara İlk Öz Matbaasında basılmakta idi, 5 Haziran1986 tarihinde gazete Çorum İstikamet Matbaasında üç sayı basıldıktan sonra, kendi tesislerinde günlük olarak basılmaya başlandı, gazete Beytaş Basım Yayın ve Ticaret A. Ş.adına Aydın Çırakoğlu genel yönetmen Mehmet Yolyapar, sorumlu yazı işleri Müdürü Müslüm Tunaboylu tarafından yayımına devam etti,2 Ocak 1988 tarihinde aynı şirket adına sahibi Erturul Akkaya tarafından çıkartılan gazete,9 Haziran 1989 tarihinde aynı şirket adına sahibi Feyyaz Çetintürk,22 Kasım 1993 tarihinde aynı şirket adına sahibi Nusret Duran,15 Nisan1996 tarihinde aynı şirket adına sahibi K.Battal'ı görmekteyiz ,bu tarihe kadar genel Müdür olarak Mehmet Yolyapar'ın görev yaptığı gazete yayım hayatına devam etmektedir. <4>

Çorum'da yayım hayatı en kısa ömürlü gazete olarak görülen "Haberden Habere Çorum 19 Gazetesi" Mayıs 1986 tarihinde yayımlandı, sahibi İlhami Ilıman,genel yayım yönetmeni Sedat Benderli,sorumlu yazı işleri müdürleri Bülent Özkaleli ve Selma Küçükyardımcı tarafından iki sayı çıkartılan gazete yayımına son verdi.<1>

1986 tarihinde "Çorum Olay Gazetesi 1'inci sayıda sahipleri Kadir Serdaroğlu ve Muammer Avcı,genel yayın yönetmeni Bülent Özkaleli,sorumlu yazı işleri Müdürü Selma Küçükyardımcı tarafından Çorum İlkadım basımevinde basılan gazete aylık olarak yayıma başladı, 2'inci sayıda sahibleri Celal Ercan ve Remzi Demirbaş genel yayım Müdürü Mehmet Tunaboylu olarak 9 sayı yayımlandı ve yayımına son verdi. <2>

"Çaba Dergisi" 1989 tarihinde aylık olarak yayıma başladı,sahibi Sevim Sevici,yazı işleri Müdürü Sadık Eral olarak yayımlanan dergi Çorum Kardeş Matbaasında basılıyordu, dergi 4'üncü sayıda yayım hayatına son verdi. <3>

"İskilip'in Sesi Gazetesi" sahibi Recep Gökçe,yazı işleri Müdürü Mehmet Güler,idare amiri Fehmi Yağlı tarafından 4 Ağustos1987 tarihinde İskilip'te çıkartılmaya başlandı,25 Kasım 1987 tarihinde Çorum Gazetesi tesislerinde, 28'inci sayıdan sonra Ankara Ercan Matbaasında basılmaya başlandı. <4>

"Yeşil Belde İskilip Belediyesi Haber Bülteni" 11 Nisan 1988 tarihinde 15 günlük olarak yayımlanmaya başlandı,Belediye sahipliğini Başkanı Mustafa Çalık'ın yazı işleri Müdürü Azmi Kaya üstlendiği gazete Ankara Hüner Matbaasında basılmaktaydı.<1>

"Osmancık Sesi Gazetesi" 23 Ocak 1989 tarihinde Osmancık'ta yayımlanmaya başladı, sahibi Muttalip Karakaş tarafından yayımlanan gazete yayımına devam etmektedir. <6>

Çorum İmam Hatip Lisesi yayını olarak "İdrak Dergisi " 1989 tarihinde 1.'ci sayısı çıkartıldı,İmam Hatip Lisesi Müdürü Yahya Acar sahipliğini üstlendiği derginin sorumlu Müdürü Şakir Çıplak yayın kolu rehber öğretmeni Nuret tin Yaz, Ekrem Koç ve Ali Rıza Erdem tarafından Çorum Aydın Basımevinde yayımlandı. <7>

DEVAM EDECEK

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Belde Gazetesi arşivi.
<2> Osmancık İlçe Kütüphanesi Şirin Osmancık Gazetesi arşivi
<3> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Çiftçiye Haber Bülteni arşivi.
<4> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Çorum Haber Gazetesi arşivi.

<1> Çorum Hasan Paşa Küt. Haberden Habere Çorum 19 Gaze. Arşivi.
<2> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Çorum Olay Gazetesi arşivi
<3> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Çaba Dergisi arşivi.
<4> İskilip İlçe Kütüphanesi İskilip'in Sesi Gazetesi arşivi.
<5> İskilip İlçe kütüphanesi Yeşil Belde arşivi.
<6> Osmancık İlçe Kütüphanesi Osmancık Sesi Gazetesi arşivi
.<7>Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi İdrak Dergisi arşivi.

KANDİLLERİN AHLAKIMIZ ÜZERİNDEKİ OLUMLU TESİRİ

Hafız Recep CAMCI

Değerli okuyucularım !

Yüce Rabb'imize sonsuz hamd ve şükrediyoruz,çünkü mübarek ay ve günlere biz kullarını yeniden kavuşturdu. Sanki bir resmi geçit gibi,birbiri ardına mübarek kandillerimiz sıralandı. İşte üç ayların başında "Regaip" Kandili, onu Efendimizin "Miraç" Kandili takip etti ve Şaban ayının 14'üncü günü,15'ine bağlayan gece "Berat" Kandili derken mübarek Ramazan ve onu süsleyen "Kadir" Gecesi ; tüm beşeriyeti nurlandıracak. Maddi,manevi Mü'minleri kirden, günahtan sanki Nisan yağmuru gibi tertemiz kılacaktır inşaallah.

Bizlerde hep bir ağızdan,büyük bir coşku ve heyecanla; Merhaba Ey Şehre Ramazan, Merhaba Ey Şehre Sultan,Hoş Geldin Ey Mübarek Ramazan, Hoş Geldin Ey Ayların Sultanı diye karşılayacağız ayların sultanını... Ne büyük hazdır bu,bu hazzı,bu tadı tatmak,bu hazzı hissedebilmek , büyük bir mutluluk bahşeder Mü'minlere.

Değerli kardeşlerim!

İçerisinde bulunduğumuz Şaban ayı ve kutladığımız "Berat" Kandili'nin taşıdığı önem büyüktür. Şunu iyi bilmek icap eder;Yüce Dinimiz getirdiği her emir ve yasaklar ile mensuplarını mutlu kılmak için vaz'etmiş olduğunu bu ce Dinin bayramları ve kandilleri daima birleştirici,kaynaştırıcı yegâne unsurdur. Fitneyi yasaklayan her davranışa karşı vicdan sorumluluğu duygusunu getiren geliştiren ; "İslâmiyet ve onun getirdiği yüce emirler ve prensiplerdir." Yeter ki Mü'minler olarak bunları günlük hayatımıza eksiksiz uygulayalım. Bu mübarek günlerimiz ; Mü'minlerin birbirlerine karşı düşmanca tavırlardan vazgeçip, kardeşçe kucaklaşmalarını temin etmekte mükemmel bir vesiledir. Yine bu mübarek günlerimiz Mü'minlerin sosyal duygularını da harekete geçirmekte,büyük bir etken teşkil etmektedir. Yoksulları,biçareleri ve İhtiyaç içerisinde olup ihtiyaclarını topluma açıklayamıyan,Şehit aile ve çocukları görüp gözetmek için bu günler büyük bir fırsattır. Hülasa olarak diyebiliriz ki; Bu mübarek gün ve aylar vesilesi ile toplumda iyilikler çoğalır,kötülükler azalır. Bu İlâhi lütuf ve Rahmetten gereği gibi istifade edip, bu günlerimiz Devletimizin, Milletimizin,Cumhuriyetimiz ve Bayrağımız için olduğu kadar tüm insanlığın,saadet ve selametine vesile olmasını Yüce Mevlâmız'dan niyaz eder, tüm kardeşlerimin bu mübarek günlerini tebrik

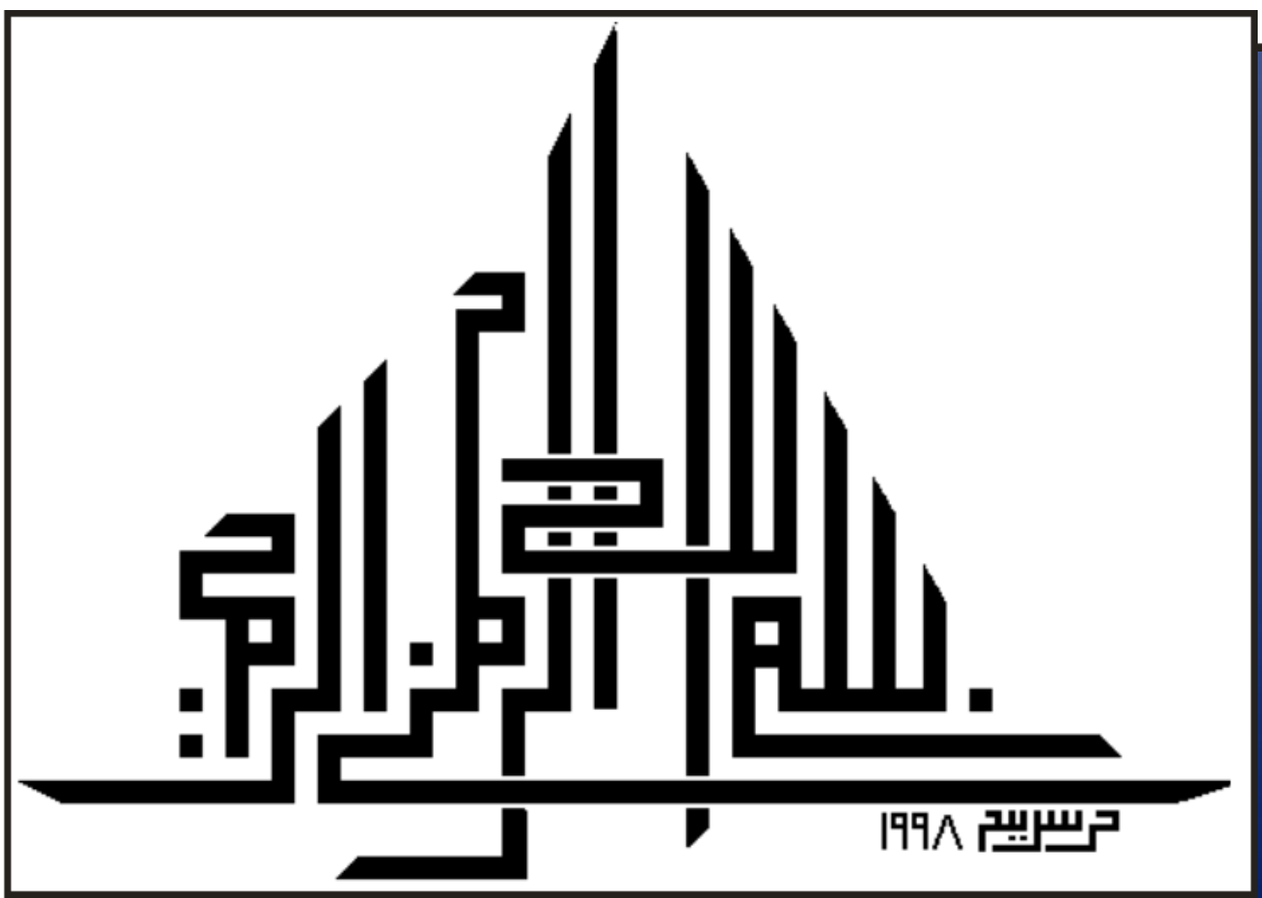

Hat Çalışması Mahmut Selim GÜRSEL

ÜNİVERSİTEYİ ÇOKTAN HAK ETTİK

Ümit ÜZEL

"Bilim sanattan üstündür.Çünkü: serveti sen korursun. Oysa,bilim seni korur."

Bu yazıma **Hz. Ali**'nin bir özdeyişi ile başlamak istiyorum. Zaman,zaman bu konuda çok söylemim oldu,çok yazı yazdım.1985-1997 yılları arasında görev yaptığım ve Başkanlığını üstlendiğim **Ticaret Ve Sanayi Odası**'daki çalışmam sırasında,bazı kendini bilmezlerin **"bu adam,bu işlere ne karışıyor?"** demelerine rağmen,**Çorum**'un başta ÜNİVERSİTE olmak üzere,her konusu ile yakından ilgiliyim.

Söylediğim gibi, toplantılarda, televizyonlarda ve basında sık sık **Çorum** sorunlarını dile getirdim.

Şimdi geriye dönüp bakıyorum da ; **"keşke daha fazla çaba gösterse imişim"** dediğim bile oluyor.

Ama ne yaparsınız ki; **Ticaret ve Sanayi Odası** yöneticileri politikacıların olanaklarına sahip olmadıkları için,söylemekten,sorunları dile getirmekten öte bir şey yapamaz oluyor.

Biraz geriye gidelim,şöyle 12-13 yıl öncesine.

Daha **Çorum**'da kimse Üniversite sözü etmezken,biz **1985'te "ilimize mutlaka bir üniversite gereklidir"** diyor ve bunu sağlayacağına inandığımız parlâmenterlerimizi göreve çağırıyorduk.

İyi hatırlıyorum. **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB)** o zamanki yayın organı İKSAT Gazetesinde Saffet YAKUT dostuma, **Çorum**'da verdiğim beyanatın içinde ; **Çorum**'un en önemli noksanlarından birisinin, ÜNİVERSİTE olduğunu anlatmıştım.Gerekçe olarak ta, **Çorum**'un gelişmekte olan sanayiine "ÜNİVERSİTE"nin destek olacağını düşünmemdi.

"ÜNİVERSİTE-SANAYİ"işbirliği, hem teknik, hem de müspet ilmi birleştirmek, o yöredeki sanayi geliştirebilirdi.

Cumhurbaşkanı **Süleyman DEMİREL**, Türkiye'nin 12 Oda Başkanını KÖŞK'e davet ettiğinde, ben de bir konuşma yapmış ve gündem dışı olmasına rağmen **"Çorum'un Sorunlarını"** dile getirmeye çalışmıştım.

Konuşmam bittikten sonra, **Sayın Cumhurbaşkanı** bana dönerek : **"Bütün sorunlarınızla ilgileneceğim, sana bilgi vereceğim ve arkasından da ,Çorum'a geleceğim"** demişti.

Dediklerini yaptılar.

ÜNİVERSİTE isteğim, diğer isteklerim gibi, ilgili makamlara ulaştırılmış ve gelen cevapların birer sureti bana gönderilmişti.

ÜNİVERSİTE konusunda YÖK'ten gelen cevapta neler vardı ?

Kısaca özetleyeyim:

Önce parasal açıdan,sonra öğretim görevlilerinin yetmezliği düşüncesiyle **"Çorum'a Üniversite"** yakın planda yoktu.

Yazı elime ulaştıktan sonra TSO toplantısında açıklamış ve basına da vermiştim.

O günlerde **Refahyol** iktidarda idi.

İktidar partisi **Refah** kanadı Milletvekilleri ,bu açıklamam üzerine basına beyanat veriyor ve **"kimse üzülmesin Üniversiteyi Çorum'da biz açacağız"** diyorlardı.

Sahi açtınız da biz mi görmedik?

Niye üzerinize düşeni yapmadınız?

Yoksa gücünüz mü yetmedi ?

Öyle ise sizlere destek olacağı sözünü vermiş olan bizim gibi kurumlardan ve **Çorum** kamuoyundan neden destek istemediniz ?

Çorum'da basın toplantısı yaparak,**Çorum** kamuoyuna mesajlar vererek,bu işin halledilemeyeceğini sizin bizden iyi bilmeniz gerekmez mi?

Bu soruları çoğaltabilirim.

Ama sizden sadece ,**Refah**,şimdi ise;**Fazilet** Partisi Milletvekillerinden değil beklentilerim. **Çorum**'un mevcut altı Milletvekilinden.

Bizler,yani o zamanlar başkanı olduğum **Ticaret ve Sanayi Odası** yöneticileri,tüm Milletvekillerimize seçildikleri tarihten itibaren, isteklerimizi defalarca söyledik. Ama başarılı olamadık. **TSO** olarak yıllardır **Çorum**'un, her türlü sorunu üzerine eğilerek kafa yorduk,toplantılar, paneller, sempozyumlar düzenledik. İstedik ki ; **Çorum** daha büyüsün,ekonomik olarak güçlensin,kalkınsın.

Bizim bundan sağlayacağımız, kazancımız sadece **"Manevi hazdı"** bunu bile çok gördüler.

Etrafımızdaki illere baktığımızda; **Samsun**da, **Tokat**'ta üniversite var.**Amasya** ve **Yozgat** ise bu konuda bizden atak.

Göreceksiniz **Çorum**'dan önce üniversiteye kavuşacaklar.

Haydi **Samsun** büyükkent. Onu dışarıda tutalım.

Bugün **Tokat**'ta üniversite olduğu gibi, altı ilçesinde fakülte var.

Kıskançlık duymuyorum,ama bir **ÇORUMLU** olarak hakkımı istiyorum.

Siyasi güçsüzlüğümüzün bedelini ödeyen **Çorum** halkının artık,hakkı verilmeli. Hem de her konuda.

Başta Üniversite olmak üzere,**Havaalanı, Merkez Bankası ,Demiryolu** ve daha pek çok sorunlarımızın halli gibi.

Haydi Sayın Parlamenterlerimiz ! Hazır seçim dönemine de girmişken silkinin biraz

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Aşağıdaki adreste yayınlanıyor

http://www.corumlu.com/
corumlu2000@gmail.com
corumlu2000@yahoo.com

Abone olun
Adres ve telefonunuz
e-mail adresiniz
hem dergide
hem web sayfamızda
yayınlayalım !

ÇORUMLU ŞEHİTLER

Ali Osman GEYLAN

"ALLAH YOLUNDA ÖLDÜRÜLENLERE ÜLÜLER DEMEYİN,BİLAKİS ONLAR DİRİDİRLER.ANCAK SİZ ANLAYAMAZSINIZ"

ŞEHİT POLİS EROL KESKİN

1963 yılında Çorum'un Osmancık İlçesi, Akören Köyü'nde oturan Sadık Keskin'in bir oğlu dünyaya geldi. Koyunbaba diyarı, BAYIRVİRAN yöresinin en büyük köylerinden olan Akörenliler yiğitliği,mertliği şiar edinmişlerdir. Hemen bütün köyün erkekleri pehlivandırlar. Sadık Ağa'da bu anlamda çocuğunun adını EROL koyar. Erol ileride adıyla müsemma olduğunu gösterecektir.

Erol beş yaşına geldiğinde babası bir belaya uğrar. Evinden, ailesinden ayrı kalmak zorunda kalır. Böylece Erol okula babasız başlar.

Kalabalık bir sınıfta öğretmenin ilgi odağı bir öğrenci olmuştur. Pembe pembe kızarık yanakları, kıvırcık simsiyah saçları, zümrüt gözleri,birbirine takılan uzun kirpikleri ve üstün zekasıyla zaten dikkat çekmemesi,ilgi görmemesi mümkün değildir. Üstelik baba hasretini unutturmak için öğretmeninin gösterdiği özel ilgiyle okuma-yazmayı çok kısa bir sürede öğrenir. Bu arada baba eve döner. Birlikte köyden Osmancık'a göçerler. İlkokulu "Gemici İlkokulu"'nda bitirir. Endüstri Meslek Lisesi'ne başlar. Bütün sınıfları "Pekiyi" derece ile geçer. Okulların hep en gözde öğrencisidir.

Okulu bitirdiğinde üniversite sınavlarına girme imkânı bulamaz. Maddi yönden ailesine katkı yapma zorunluluğu vardır. Polisliğe müracaat eder. Afyon Polis Okulunu bitirdikten sonra İstanbul'da Çevik Kuvvette göreve başlar. İstanbul'da yedi sene çalışır. Bu arada askerliğini yapar. Evlenir. İstanbul'dan Mardin'e tayini olmuştur. Küçük bebekleri ile Mardin-Sahur'da yaşamaya başlar. Fakat hain PKK hep pusudadır. Kalleşçe vuracak zaman kollamaktadır.

28/12/1993 Soğuk bir gün ve Erol güzel endamıyla, bakmalara kıyılmayacak boyuyla, posuyla Devletin bankası önünde nöbet tutmaktadır. Karşıdan bir kadın kılığında bir yılan gelmektedir. Adetidir, kadının sıkılmaması için arkasını döner. Kuduz köpek fırsatını bulmuştur. Arkadan yanaşır, şalvarından çıkarttığı silahı Erol'un şakağı-na dayar ve tetiğe dokunur.

"Alallahu ekber, Allahu ekber lâ İlahe illala hu vallahu ekber. Allahu ekber velillahil hamd."

Şehit Osmancık'ta,Şehit omuzlarda Gemici Kabristanlığına götürülüyor. Gözlerden sel akıyor. Gönüller isyanlarda....

Şehit eşi beş yaşındaki oğlu Yıldıray'a sarılmış ağlıyor. Hem ağlıyor. Hem Yıldıray'a hem de yirmi gün sonra doğacak olan karnındaki küçük yavrusu Ahmet Erol'a sesleniyor:

"Siz şehit oğlusunuz yavrum. Siz şehit oğlusunuz yavrum. Siz şehit oğlusunuz yavrum."

"Allah Şehadetini kabul etsin. Bizleri de bu evlatlara layık eylesin"

Bu şehit çocuğumuzun öğretmenlerinden birisi de benim. Allah C.C. bu evladıma Rahmetini esirgemesin. Geride kalan ailesine de Şehit Ailesi olduğunu unutturmasın.

06'dan Salim SAVCI

Prof. Bahri SAVCI'yı Anımsatmak İçin Uslübumdur.

Ölümünden yıllar önce Prof. Prof. Bahri SAVCI ile söyleşiyoruz:

-Bahri Ağabey, konuşmalarınız çok sade ve güzel. Ne söylediğiniz anlıyorum,zevkle dinliyorum. Ama yazdıklarınızı zevkle okuduğumu söyleyemem. Bazı kısımları anlamada kök söküyorum. Neden, konuştuğunuz gibi yazmıyorsunuz ?

-O benim yası uslübumdur. Onu değiştirmek istesem bu yaştan sonra değiştiremem. Yalnız sana bir açıklama yapayım. Branşımda konular seçerim. Geçmişimizdeki halife-sultan anlayışından, ondan sonraki tarihsel gelişmelerden yola çıkarım. O zamanı,deyimleriyle yazarım. Parantez içerisinde de açıklama yaparım. O günlere ait köklü bilgisi olmayanları benim yazılarım sıkabilir. Söylediğin bu olsa gerek.

Özgürlük, demokrasi kavramı gelişerek bu günlere ulaştı. Bu arada Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana olanları da yansıtırım. Yani, ları sıkabilir. Biraz düşünmek isteyenler pek çok gerçekleri görebilirler.

Ama yazılarımda bir çizgi vardır.

-Bu günle nerelerden başlayarak geldik ?

-Bu gün neredeyiz ?

-Yarın nerelere ulaşacağız?

İşte benim yazıların bilimsel çizgisi budur. Hiçbir zaman duygusallığa düşmem,düşünmeyi severim. Kişiliklere saygı duyarım. Özgürlüğü,demokrasiyi,sevgiyi,bilimselliği,çağdaşlığı savunurum.

Halen yazılarımı okumada sıkıntın var ise;yazılarıma giren kavramları öğreniver. Uslübuma alışırsın.

-Deneyeceğim, sonra da size bilgi vereceğim.

Prof. Bahri SAVCI haklı çıktı. Şimdi her yazısını zevkle okuyorum.

Nur içerisinde yat,ailemizin Bahri Ağa-

Uğur PAMUK

HİTİT-HATTİ UYGARLIKLARI VE GÜNEŞ KURSLARI

Erdal ERALP

Hititlerde özellikle kral mühürleri ve kaya kabartmalarında kralın adını belirten, Hiyeroglif (resim yazısı) ile mükemmel bir kompozisyonla oluşturulmuş ideogram diyebileceğimiz,yani resimlerle anlatılan bir fikir ya da sözcük anlamına gelen işaretler grubu sık kullanılmıştır.

Bu ideogram'ların en üstünde ışınlı bir yuvarlak ve ortasında gelişkin bir yıldız motifi ve dairenin iki yanında kanatlar mevcuttur.

Rozet diyebileceğimiz bu figürün bir Hiyeroglif olduğu ve Mısır etkisi ile BEN GÜNEŞ yada, MAJESTE anlamına geldiği anlaşılmaktadır.

Bir de Ankara'da Belediye Başkanı Vedat Dalokay'ın Sıhhîye Meydanına diktirdiği ve böylece her kesin artık iyice tanıdığı,bir zamanlar Ankara Belediyesinin amplemi olarak kullanılan , sigara paketinin üzerinde de kullanılmış olan ve bir çok turistik tesislerde çok kullanılan ve adına "Hitit Güneş Kursları" denilen değişik motifli kurslar vardır.

Bu kursların Hitit'lere ait olduğu söylenilse de bu aslında doğru değildir.

Bunlar, İsa'da önce 3000'den 2000'e doğru Eski Tunç Çağının ikinci yarısında özellikle Çorum'da Alacahöyük'te yaşamış oldukları kabul edilen Hatti'lere yöneticilik yapmış olan bir grup soylulara ait mezarlarda bulunan ve adına "Güneş Kursları" denilen buluntulardır.

Bu mezarlarda armağan olarak konulduğu sanılan buluntular yüksek nitelikli sanat eserleridir. Bunlar arasında silahlar,süs eşyaları, madeni kaplar,madeni heykelcikler ve değişik biçimli ve bir kaideye tespit için yapılmış çıkıntıları olan hayvan betimleri çok ilginçtir.

Genellikle "Güneş Kursları" olarak bilinen, bazıları hayvan motifleriyle süslü,bir bölümü daire, bir bölümü dörtken biçimli ve bir sopaya (sap'a) geçirilerek dinsel törenlerde taşıdığı sanılan STANDARTLAR (simgesel işaret-alem) ler'de bu mezarlarda bulunan buluntular arasındadır. Bunlara kült standartları diyebiliyoruz.

Rahiplerin dini törenlerde bu kursları sopalardan tutarak ve üzerine monte edilmiş sallantılarla (sistrum) ses çıkartarak bir duanın başladığını ya da bittiğini belirterek töreni yönetiyorlardı. (Bu yargılar kesin değildir.)

Bu kurslarda görülen hayvan figürlerinden geyikler ve boğanın dışındaki bütün hayvanlarlar,Anadolu'nun Ana Tanrıça inancını simgelemektedir. Ama, tanrıça yani,toprak ana, doğurgandır, doyurgandır,doğaya hakimdir,hayvanlar bu yüzdün onu simgeler,inanç sisteminde dişi öğedir.

Kurslarda boğa motifi ya da bunu simgeleyen ve genellikle kursların altında yer alan boğa boynuzları bulunmaktadır. Bunlar Akdeniz uygarlıklarından Anadolu'ya geçen Boğa (Toros) kültü olarak kabul edebilir. Boğalar BAŞ TANRI'yı süngüleyen,Ana Tanrıçanın eşidir,toprağı dölleyen,bet bereketi sağlayan öğdir.

Bu simgeler,Hitit'lerden önce, Mısır, Mezopotamya, Hint, Asya inançlarından Anadolu'ya taşınmış, Hitit'lerin siyasal otoriteyi ve bütünlüğü sağlamasıyla, federatif sistem içinde özgürlük tanımlaması ve Başkent Hattuşa da hep bir arada yaşanmış, değişik inançların sentezi olan ve her tanrı ve tanrıçanın bir TANRI AİLESİ (Panteon) olarak birleşmesi ve bir sentez oluşturması sonucu Anadolu'ya özgür düşünce ortamını doğurmuştur. Bu yüzden anlatılan " Güneş Kursları " Hitit'lerin de kabul edip kullanıldıkları muhakkaktır.

Bu simgelerin çeşitliliğinden anlıyoruz ki, Hitit öncesi Anadolu'da yaşayan Hatti'ler, kent beylikleri ya da yerel krallıklar halkları, Mısır , Mezopotamya uygarlıkları inanç ve kültleri Anadolu'ya 2000'de Asya'dan gelen Hitit'leri her yönden etkilemişlerdir.

Bu grupların etkileri, inanç alanında sentezi yaratmıştır. Yani, inanışlarda özgürlük yasalarla korunmuş ve her grubun tanrısı,Hitit Tanrı ailelerine alındı. (Hitit Panteonu) meydana getirmiştir.

HATTUŞA'YI LANETLEYEN KRAL :

ANİTTA

Ahmet ERTEKİN

Trans halindeki Kuşşarlı kâhin başını kaldırmadan haykırdı:

- Müjde yüce kralım,müjde büyük Pithana ! Tanrı Teşhup'un sana bir muştusu var. Hamile kraliçemiz sana bir erkek armağan edecek...

Orta yaşın dinamizmini yaşayan Kuşşar Kralı Pithana dudaklarında hafif bir gülümseme ile oturduğu tahtından yavaş yavaş doğrularak:

- Eğer dediğin doğru ise...Söylediğin çıkarsa !.. Dile benden ne dilersen ? Şayet aksi olursa...Sözünü tamamlayamadı. Aksi olursa... Aksini düşünmek bile istemiyordu. Sustu...

******

...Ve bir ilkbahar sabahı Kuşşar Kral Sarayı'ndaki yoğun koşuşturmaca bir çocuk viyaklamasıyla coşkulu bir şölene dönüştü. Daha sonra,tablet metinlerinde "Gökyüzünün Fırtına Tanrısının sevgilisi " diye söz edilecek olan **ANİTTA** doğmuştu. Bu doğum Kuşşar Tanrılarına sunulan kurbanlar ve yapılan törenlerle kutlandı. Asur'dan heybeler dolusu hediyeler geldi. Transit kervanlar ve tüccarlar Pithana'yı armağanlar göndererek kutladılar.

******

O tarihlerde, şimdiki zaman kriteri milat henüz yoktu. Yıllar, İsa'ya bağımlı olmadan geçiyordu. Zira, İsa henüz doğmamıştı. Anlattığımız ve olduğunu varsaydığımız olay, Milattan yaklaşık 1800 yılönce bir Anadolu kenti,bir şehir devleti konumundaki Kuşşar'da yaşanmıştı ! ... Yeri henüz lokalize edilemeyen ve Orta Anadolu'da olduğu tahmin edilen (belki de Yozgat-Alişar) Kuşşar kenti, krallıkla yönetilen bir şehir devleti - site idi. Milattan önce,1900'lerde Anadolu'daki şehirler hiçbir merkezi otoriteye bağlı olmayan müstakil kent beyleri - yerel krallar tarafından yönetiliyordu.Bu tarihlerde,büyük kent merkezlerinin bitişiğinde Asurlu tüccarların alışveriş yaptıkları,mallarını depoladıkları ve serestçe yaşadıkları bir çeşit kervansaray konumunda adına KARUM denilen yerleşmeler vardı. Çoğunluğu Asur kökenli olup kuzey Suriye, kuzey Mezopotamya ve yerli tüccarların da aktif olarak katıldığı bu ticari sirkülasyon; hem Asurlu tüccarlara,hem de koruması altına girdikleri kent beylerine - krallarına karşılıklı çıkarlar sağlayan uluslararası bir organizasyon olarak tanımlanabilir.

Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak kategorize edilen bu dönem : Asur devletinin Anadolu'daki siyasal hakimiyetinin değil, yerel krallıklar üzerindeki ticari egemenliğini ifade etmektedir.

Genellikle, eşek kervanlarıyla İran'dan tunç alaşımında kullanılan kalay,Asur'dan dokuma ve tekstil ürünleri getiren tüccarlar ; Anadolu'dan altın,gümüş ve bakır gibi madenler götürmüşler ve bu karşılıklı ticaretten büyük kârlar elde etmişlerdir. Bir çeşit serbest bölge-açık Pazar niteliğinde olup adına KARUM denilen bu alış-veriş merkezlerinin en büyüğü ve ünlüsü Kayseri yakınlarındaki Kültepe'de bulunan KANEŞ KARUM'dur. Kuşşar Kralı Pithana bir adı da Neşa olan bu kenti fethederek devlet merkezi yapmıştır. Çünkü burası çağının en büyük ticaret merkezi konumundadır. Asur'dan yola çıkan eşek kervanları bu merkezden diğer karumlara dağılmakta ve büyük bir ihtimalle Anadolu ihracatı da yine Kaneş Karum üzerinden yapılmaktaydı. (Bugünkü Kayserililerin ticarete yatkınlığının özünde bu tarihsel geçmişin katkı payı düşünülebilir .) Paralı korumalar eşliğinde Anadolu'yu bir uçtan bir uca konvoylar halinde geçen kervanlar arazilerinden geçtikleri kent beylerine %10 oranında yol vergisi, karum krallarına ise bir çeşit gümrük vergisi ödüyorlardı. Adli ve siyasal açıdan Asur yönetimine bağlı olan tüccarların yol güvenliği ve soy-

kralların garantörlüğü altındaydı.

Anadolu kültürüne, fazlaca etkileri olmayan ve etkinlikleri sadece ticaretle sınırlı kalan Asur Ticaret Kolonileri Çağının ikinci büyük merkezi ise Çorum Boğazkale ilçe sınırları içerisinde yer alan KARUM HATTUŞ'dur.

Hatti-Hitit karışımı yerli halk,"Neşa kentinin dili" olarak nitelenen eski Hititçeyi konuşup yazarken; bu dönem Anadolu'sunda gerek ticari mektuplar ve gerekse yerel krallar arasında yapılan yazışmalarda ortak diplomasi dili olarak eski Asurca kullanılmıştır.

Yazımıza konu olan ANİTTA,işte böyle bir coğrafya içerisinde büyümüş, babası Pithana,Neşa (Kaneş) kentini alıp başkent yaparken yanında bulunmuştur. Neşa'da ele geçen ve bir çeşit noterlik belgesi niteliği taşıyan çivi yazılı bir tablet üzerindeki "Kral Pithana ve merdiven büyüğü ANİTTA" yazısında,ismen yaşadığı tespit edilen ve veliaht olduğu anlaşılan Anitta'nın ; Yozgat Sarıkaya yakınlarında ki Alişarhöyük'te (Karum) bulunan iki tabletten, birincisinin üzerindeki"Kral Anitta'nın mührü" yazısından,babasından sonra ve belgenin yazıldığı tarihte kral olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca ikinci belgede ise,"Büyük Kral Anitta,merdiven büyüğa Beruwa" adları geçmekte,Anitta'nın krallıkla yetinmeyerek, "Büyük Kral" olduğu ve oğlu Beruwa'yı veliaht olarak atadığı görülmektedir.

Anitta'ya ait bir başka belge de,Kültepe Höyüğünde (Neşa) bulunan ve arkeoloji literatüründe "Anitta Hançeri" olarak tanınan bronz mızrak ucu üzerindeki " Kral Anitta'nın Sarayı" yazısıdır.

Ayrıca;Boğazköy kazılarında ki,tablet arşivinde bulunan ve "Anitta Metni" olarak tanımlanan çivi yazılı belgelerde kısaca Anitta tanımlanmakta ve icraatları özetlenmektedir.

"Anitta , Pithana'nın oğlu, Kuşşar Kralı, söyle : O, gökyüzünün Fırtına Tanrısı'nın sevgilisiydi. Kuşşar Kralı kentten büyük bir kuvvetle inip Neşa'yı bir gecede gücü sayesinde aldı. Neşa Kralı'na saldırdı. Ama Neşa halkına kötülük etmedi. Onları,analar ve babalar yaptı. Babam Pithana'dan sonra ben bir isyanı bastırdım. Hangi ülke ayaklandı ise,onu Tanrı Şiu'nun yardımı ile yendim."

Tabletin bizi en çok ilgilendiren bölümü ilimiz Boğazkale ilçesi sınırları içerisinde yer alan ve daha sonraları Büyük Hitit İmparatorluğuna Başkentlik yapacak olan HATTUŞA adının geçtiği kısımdır. Tabletin bu bölümünde, Karum Hattuş'un fethi özetlenmekte ve yeniden imar edecek olanlar lanetlenmektedir:

"Hattuşa kenti, açlıktan kırılınca,Tanrım Şiu onu that Tanrıçası Helmaşuit'e teslim etti. Ve ben, bir gecede onu güçle aldım ve kentin yerine yabani otlar ektim. **Bundan sonra, kim kral olur da Hattuşa'yı yeniden iskân ederse, o gökyüzünün Fırtına Tanrısı'nın lanetine uğrasın!**"

Büyük bir kıtlık sonucu aç ve perişan olan Hattuşa'yı bir gecede teslim alarak kenti yerle bir eden ve yine kendi ifadesine göre "Yabani otlar eken" Anitta'nın,hırsını yenemiyerek "Hattuşa'yı kim yeniden imar ederse Gökyüzünün Fırtına Tanrısı'nın lanetine uğrasın" demek suretiyle şehrin geleceğine de ambargo koyması oldukça ilginçtir.

Daha ilginç olan bir başka nokta ise, Hattuşa'nın Anitta'nın lanetlemesine karşın, yine Anitta soyundan gelen LABARNA veya, TABARNA adlı kral tarafından yeniden imar ve iskân edilmesi olayıdır. Hatta bu kral,Hattuşa'yı Hitit Başşehri yapmak suretiyle ne kadar önem sediğini kanıtlamış, üstelik kendi adını da Hattuşalı anlamına gelen HATTUŞİLİ olarak değiştirmiştir.

Hattuşili , Boğazköy kazılarında ele geçen başka bir tablette kendisini:"Hattuşili, Büyük Kral, Hattuşa Kralı, Kuşşarlı adam...." sözleri ile tanıtmaktadır. Bu tanıtım cümlesi Hitit Devletinin ilk kralı olarak kabul edilen Hattuşili ile Kuşşar Kralı Anitta'nın soy bağlantısını açıkça kanıtlamakta;Asur Ticaret Kolonileri Çağı ile Hittit Devleti arasında var olan ilişkiye siyasi devamlılık açısından kesinlik kazandırmaktadır. Hattuşa'yı lanetleyen Anitta, Neşa'yı bayındır hale getirmiş,tanrılar adına mabetler yaptırmış ve kenti savaş ganimetleriyle donatmıştır.

Ayrıca;aslanlar,yaban domuzları,leoparlar ve dağ keçileri gibi yüz yirmi yabanıl hayvandan oluşan bir hayvanat bahçesi kurdurduğu,yine kendi ifadesinin yer aldığı çivi yazılı tabletlerin filolojik çözümünden anlaşılmaktadır.

Kısaca; yazımıza konu olan Anitta; Hatti - Hitit kökenli bir şehir devleti olan Kuşşar ve Neşa'da hükümran olmuş ve Büyük Hitit İmparatorluğunun ilk çekirdek organizasyonunu başarmış bir kral; tarihte bilinen ilk hayvanat bahçesinin kurucularındandır. *Günümüzden yaklaşık 3750 yıl önce yaşadığı kabul edilen bu dirayetli yöneticinin adı ,ilimizde el değiştiren bir otele verilerek binlerce yıl sonra Çorum'un gündemine yeniden girmesi sağlanmıştır.*

Kil tabletler aracılığıyla yaşadığı tespit edilen ve kimliği zaman tunelinden günümüze ulaşan Anitta, lanetine inat, Dünyaca meşhur Hattuşa ve Çorum'un turizm arzını güçlendireceği inancı ile, Anitta adı verilen otelin yeni sahiplerini kutluyor; bol kazançlı bir hizmet performansı diliyorum.

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

İnsanoğlu yazmadan önce boyamayı ve çizmeyi öğrenmiştir. İlk çağlarda estetik bir amaç ve mağaraları süslemek için kullanılmışlardır. Avlanmadan önce kendilerine ve avlarına şans vereceğine inandıkları için bu resimleri yapmışlardır.

Modern düşünce anlayışı bu resimlerin ne maksatla yapıldığını çözememiştir. Bu resimler ilkel insanın yaşam tarzını ve şeklini anlatmaktadır. O günün şartlarında doğa ile mücadelelerinin bir kanıtıdır.

İlkel resimlerin bulunanlarında; renk ve desen güçlüğü ile biçim ve anatomi bilgisi ve gözlemi oldukça üstün olup,bu resimlerde;hayvanların hareketleri, avcılık teknikleri,bizon, at, rengeyiği ve insan resimleri mağara duvarlarına,hayvan diş ve kemikleri üzerine yapılmıştır.

RESİMİN BÜYÜ VE DİN İLE İLİŞKİSİ:

İlkel resimlerde model aslı ile aynı olmak zorundadır. Stilize yoktur. Resim din ve büyü ile ilişkilide olsa estetik amaçlardan sapmamıştır. İlkel toplumlarda devire yapılan kötülük o insana yapılmış kötülük gibidir. Resim sanatının gelişimi ve dinsel duyuş arasında bir bağ vardır. Dinsel ideolojiler,resim sanatını eğitisi ve öğretisi olarak kullanılmıştır. Resim dinsel ideolojiden dolayı tapınma amacı olarak kullanılmıştır. Dinsel araç olmayan resimlerin resim olmadığı inancına bile varmıştır.

RESİM İLE YAZININ İLİŞKİSİ:

Resim ile yazı ilişkisi,resmin anlatım amacı olduğunu ileri sürer. Yazı bulunmadan önce insanlar resimlerle anlaşıyorlardı. Bu şematik anlatım yolu zamanla sembollere dönüşerek harfler oluştu ve bununla beraber her nene ye karşılık bir kelime ifade edilmiştir.

Piktogram;(resimli yazı) yazı sembolleri ve yazı sembollerine bakıldığında ortaklık sezilmektedir. Eski Çin resminin kırıklığı Çin yazısına yansımıştır. Hint yazısındaki ortak yönü Hint resminden alındığı söylenir. Arap yazısının çabuk ve kıvraklığı özgür düşünceyi simgeler. Yunan ve Latin yazısında resimsel ve plastik değerler ortaya çıkarmıştır. Osmanlı da durum tam aksidir. Yazılar bir plastiğe dönüşmüştür. Hat sanatı ile Çin ve Japon yazısının geleneksel ifade gücünden kaynaklanmaktadır. Her yazının bir farklı yazılışı ve farklı dizilişi vardır. Bu farklar resim ve yazı ilişkisini ortaya koyar.

RESİMDE SANATÇI KİŞİLİĞİ:

Resimde,sanatçı kişiliği çocukluğundan usta sanatçılığına kadar kendini göstermektedir. Resim eğitimi usta çırak ilişkisi şeklini, atölye ve akademilere bırakmıştır. Fakat resim insanın doğasında ve içsel bir olgudur. Usta sanatçılar, resimlerinde bir çocuk özgürlüğüne ulaşmak istemişlerdir. Bir çok sanatçı bu özgürlüğe ulaşamamıştır. Resim yerelliği,ulusallığı ve içinde bulunan toplum ve çevre unsurları resimde sanatçı kişiliğini ön plana koymaktadır. Ayrıca resim, bir psikolojik boşalmadır. Fakat bazı insanların duyumları ve psikolojileri çok farklıdır. Bu da her sanatçının kişiliğini ortaya koymasıdır.

Resimde sanatçı kişiliği diğer bir bakışta naif (örf) resim anlayışıdır. Hiçbir eğitim görmeden kendi bulduğu ön yargılar ve kuralları ortaya koymaktadır,bu da resimde sanatçı kişiliğini ortaya koymaktadır. DEVAMI VAR

ÇORUM'DA MİNBERLER

Mahmut Selim GÜRSEL

Sanat Ansiklopedisinin 1412. Sayfasında Minber bölümünde manası: "Arabça yüksek lik manasına gelen 'nebr' kelimesinin ism-i mekân dır." Denilmektedir.

Minber Camii ve mescitlerde hatibin merdivenle çıkarak hutbe okunan yüksek kürsüdür. Bilindiği gibi minber Peygamber Efendimiz S.A.V. Efendimiz Medine'de Eshab-ı kirama uzun zaman ayakta hitap etmişti. Sonradan mescide bir hurma kütüğü konulmuş,Peygamber Efendimiz bu kütüğe dayanarak hitapta bulunmuştur . Aşağıdaki hadiste minberin mescit ve camilere girmesi başlamıştır.

Tirmiz,9/3631 sayılı Hadiste:

- Hz. Enes radıyallahu anh anlatıyor: " Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm bir hurma kütüğüne dayanarak hitapta bulun(ur)du. tılar,onun üzerinde hutbe vermeye başladı. Hurma kütüğü (Aleyhissalâtu vesselâm'ın kendisini terketmesi üzerine) bir deve inleyişi gibi inleyip ağlamaya başladı. Bunun üzerine Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm minberden inip kütüğü meshedip okşadı. Kütük inlemeyi bırakıp sükûnet buldu." Denilmektedir. Bu hadis-i Şerifte görüldüğü gibi ; hutbe okunmak için minber bu suretle kullanılmaya başlamasına karşı, hutbenin sadece minber üzerinde de okunmadığını ; "Ebu Dâvud,Menâsik 62, (1916); ve Nesâî, Hacc 199(5, 253). - Nübeyt İbnu Şerît el- Eşcaî (radıyallahu anh) anlatıyor: " Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ı arafe günü, kızıl bir devenin üzerinde hutbe verirken gördüm." Diyen iki rivayete görede sadece hutbenin minberde de verilmediğini göstermektedir.

Minberin Resimleri : Yar.Doc.Dr.İbrahim SEMİZ Boğaziçi.Fizik

Kısaca hadisler ışığı altında izah etmeye çalıştık.Konumuz olan minberlerin , mermer, taş,çini kaplı ve ağaç olmak üzere yapıldığı,son zamanlarda ise alçı , çimento ve kumla yapılan beton, beyaz çimentoyu kalıba dökülerek de minberler yapılmaya başladı.

Minbere çıkan hatipler Peygamber Efendimize saygı olarak üsten üçüncü basamağa çıkmayı hürmetsizlik addedilir. Anadolu'da Türk minberlerin en eskisi Selçuklular Dönemine ait Konya Alaaddin Camii minberi olarak bilinmektedir. (İslâm Ansiklopedisi Minber bölümü) Çorum Merkez İlçe'de bulunan Ulu Camii ve eski Hamit Camii'nin (şimdi Müze Müdürlüğünde muhafaza edilen) minberleri sanat

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

3.sayıdan devam

I.Hattuşil MÖ.1650 - 1620 tarihinde tahta çıktı. I. Hattuşil zamanı ile ilgili iki önemli belge bulunmaktadır. Bu belgelerin birisi Hititçe,diğeri ise Akatça yazılmıştır.Bu belge bir vasiyetname niteliğinde olup,kralların tahta çıkış sıraları ve süreleri de yazılıdır. Bu belgelerden I.Hattuşil'in Güney Doğu Anadolu'ya inerek önce Halep'i, sonra Almuk ovasında bulunan şehirleri ele geçirip ülkesini genişlettiği yazılıdır. <1>

I. Hattuşil Kuşar şehrinde hastalanınca her nedense büyük oğlu Huzzia yerine küçük oğlu I.Murşil'i veliaht göstermesi kraliçe ile Huzzia'nın I.Hattuşil'e karşı isyan etme girişiminde bulunmaları üzerine I.Hattuşil idareyi tekrar ele aldı. Ne zaman ve nerede öldüğü bilinmeyen I.Hattuşil'in yerine veliaht ilan edilen I.Murşil'i MÖ.1620-1590 tahta geçti. I.Murşil ilk iş olarak Hattuşaş'ı onartarak başkenti Neşa şehrinden Hattuşaş'a nakletmiş,sonra abisinin idaresinde bulunan Halep şehrinin üzerine yürüyerek şehri tamamen yıkmış halkın bir kısmını Hattuşaş'a gönderdi. Babil üzerine yürüyerek Babil Kralı Amşutitana ile savaşmış ganimetler alarak Hattuşaş'a dönmüş,aka binden Huri ülkesine sefere çıkmış, seferde iken Hattuşaş'da karışıklık çıkmış seferi yarıda bırakarak Hattuşaş'a dönen Murşil karışıklığı bastırmışsa da,enişteşi tarafından kışkırtılan Zedan tarafından Murşil öldürülmüştür. I.Murşil'in yerine Hantili MÖ.1590 - 1560 tahta çıktı. Ülkeyi genişletme çabalarında bulundu,Fırat kıyısında bu Aştara ve Kargamış şehirleriyle savaştı. Netrik şehrini ele geçirdi. Bu devire kadar Hattuşaş şehrinin surları yoktu. Gaşka saldırılarından kurtulmak için Hantili zamanında şehrin etrafına surlar yaptırdı. Hantili öldükten sonra veliaht prensin tahta çıkması gerekirken başka bir prens olan I.Zidanta MÖ.1560 -1550 tahta çıktı. Zidanta veliahttı ve çocuklarını öldürtüp tahta çıktıysa da saltanatı uzun sürmedi, kendi öz oğlu Amunna isyan çıkartarak tahta çıktı. Amunna MÖ.1550-1530 babasını devirip tahta çıktıktan sonra Hitit ülkesinde çıkan kıtlık ve karışıklar ile yürütürken Amunna öldürüldü. Yerine yeni bir hanedanlıktan, Huzzia MÖ.1530-1525 tahta çıktı,kız kardeşinin kocasını Telepinu'u rakibi olarak gördü öldürtmek istediyse de muvaffak olamadı. Telepinu, MÖ. 1525-1500 Huzzia'yı bertaraf ederek tahta çıktı ve ülkede bulunan karışıklıkları sona erdirdi. Gaşkalarla savaşarak onları Kuzeye sürmeyi başardı, Hitit konfederasyonuna bağlı olan küçük krallıklarla ilişkilerini kuvvetlendirdi. Telepinu zamanımıza gelen en önemli belgesi fermanıdır. Yüksek mahkeme statüsünde Pankuş meclisini kurdu.<1>

YENİ HİTİT DEVLETİ VEYA İMPARATORLUK DEVRİ MÖ:1460-1180

Yeni dönemin ilk kralı olan II.Tuhalya MÖ.1460 - 1440 kimin oğlu olduğu ve ne gibi bir yönetimle ülke başına geldiği,ne gibi bir yönetim ile idare ettiği bilinmemektedir. II. Tuthalya'nın oğlu I.Amuvanda MÖ.1440-1420 tahta çıktığı bilinmekle beraber yönetimi hakkında fazla bilgi bulunamamış olup,bazı tarih yazarları bu kralın II. Tuthalya'dan sonra tahta çıktığını yazmışlardır.<1> I. Amuvanda'dan sonra tahta kardeşi, II.Hattuşil MÖ.1420-1400 tahta çıktı,tahta çıkınca Suriye tarafına sefer yapma zorunda kaldı. Devletine bağlı olan bazı krallıklar ve Kizziwanta ülkesinin Hitit hakimiyetine aldı. <1>

Ülkede çıkan karışıklıklar yüzünden tahta , oğlu III.Tuthalya MÖ.1400-1380 çıktı. III.Tuthalya saltanatının ilk yıllarında bazı başarıları olduysa da ,sonradan ülkesinin idaresini gevşetti. Kendisine bağlı bulunan şehirler de isyanlar ile komşu ülkelerden saldırılar sonucu Hitit ülkesinin sınırları Hattuşaş şehrine kadar daraldı. Gaşkalar bir ara Hattuşaş'ı bile tahrip ettiler.<1>

III.Tuthalya'nın pasif kalması neticesinde oğlu I.Şuppiluliuma MÖ.1380-1340 sarayın ileri gelenlerle babasını öldürtüp tahta çıktı.<2>

<1>Meydan Larousse Ans. Hititler bölümü

<1>Meydan Larousse Ans. Hititler bölümü.
<2>Çorum Tarihi 5.Hitit Fes.Kom.

ÇORUM'DA ADI BÜYÜK KENDİ YAZILMIŞ FAKAT AZ BİLİNEN BİR TARİH.ZEYTİN DERESİ HAKKINDA BİR ARAŞTIRMA ANISI

İsmail PAMUK

Sayın Mahmut Selim Gürsel,Kütüphane Müdür Yardımcısı. Bir gün yanına uğradım, biraz oturduktan sonra:

-Ben Zeytin deresine gideceğim ama yol yok,bel yok.Dediğimde:

-Olur , hocam ertesi gün gidelim gideriz dedi.Ertesi gün için sözleştik.

Ben Müslüm Tunaboylu,eski Hitit Televizyonunun kameramanı Aslan Örken ile Selim in arabayla düştük yola. Kamera ile yol güzergâhlarını Kırkdilim yolunu,kapatılan tünelin önünü çekerek Osmancığ'a vardık . (Bu çekimler O günkü Hitit televizyonunda birkaç kere gösterildi.) Kaymakam Beyi ziyaret ettik,bilgi sorduk. Kaymakam bey:

-Bir meclis üyemiz şimdi gelir. Kendisi oralı size rehberlik yapar dedi.

Düştük Osmancık-Kamil yoluna. Yol virajlı ama çam kokulu ormanı bu sıkıntıyı göremedik bile. Yolda Baltacı Mehmet Paşanın köyü. 36 parça imiş dolaşmak günleri alır. Bir saat kadar sonra girdik Zeytin Deresine ki,yol iz hak getire. Dere nüfusla dolmuş köyler, köylüler. Bir cami önünde eki çağa ait toprak büyük bir küp.(Bilmem şimdi durur mu?) öz Türkçe konuşan insanlar.

Koca Kayası (Avlağı) 'nı sorduk. Köylüler çamurdan,kardan çıkamazsınız dediler.Yazın gelmemizi önerdilerse de nasip olup oralara bir daha gitmek nasip olmadı.Halkı dinlemek için bir ilköğretim okulunun oturduğu alan dikkatimizi çekti,burasının eski bir ismi yada muhitinin ismi var mı diye sorduk ? Burasının adının eskiden kışla olduğunu öğrenince her şey çözülür gibi oldu.

Kaynaklarda rastladığım,Osmancık Zeytin Deresi, Kızılmese ve Göl olarak geçmektedir. Buralarda bazı isimler de geçmekteydi ki; Kınık Aşireti,Esenli ve Karalı oymakları isimleri geçmektedir. Karalı oymağı Soruk Beyin adını bu bölgede bir köye verilmiş. Türkmen ailelerinin çoğu Çelebi Mehmet tarafından ortadan kaldırılmış idi. Geri kalanlar zaman zaman yağmalama hareketlerinde ve olumsuz işlerde bulunuyorlardı.

Koca Kaya hakimi Haydar bey,Yorgüç Paşa ile savaşma ihtimalini düşünerek kalesine iki - üç yıl yetecek erzak doldurmuş. Yörgüç Paşanın adamları kalenin aşağı kısmında (Kışla) çadır kurup iki yıl kuşattılar muvaffak olamayınca, Haydar Beyin ambarcısını elde ederek ambarı yaktırmaya muvaffak olmuş. Yıl 1426 . (Amasya Tarihi H. Hüsamettin: Şimdiki Merzifon'un yaslandığı dağda Tavşanoğlu Umur Bey hakimdir. (Bu dağın adı sonradan Tavşan Dağı adını almıştır) Haydar Beyin Kardeşi Tavşanoğlu Umur Beydir. Bu iki saltanat birlikte yıkılmıştır.

Çevrede eskiden Türkmen aile oymakları yaşamakta ve çevre illerde de Çorum,Amasya,Tokat,Sivas yörelerinde çeşitli ufak kale beylikleri ve yerleşik düzen olmayan Tavşanoğlu Yörük taifesinden,Babailer Kızıl Kocalılar, Kızılcallar. Çorum, Amasya, Tokat,Sivas yörelerindeki bu beylikler tek tek toplanıp katledilmiş, kalanlarıda Trakya ve Balkanlara bürülmüştür. Bunlar Atatatürk'ün soyudur. (Ş.Süreyya Aydemir:Tek Adam ,Sayfa 3,Sayfa 42, Sayfa 409 -– Hüseyin Şehercioğlu:Atatürk'ün soy kütüğü ve Sü lalesi–--Baki Öz :Alevi ve Bektaşiler Sayfa 10)–- Mahmut Selim Gürsel Çorum 1997 adlı çalışmasında olayı şöyle yansıtır:

ZEYTİN DERESİ KOCA KALESİ'NİN FETHİ

1426 tarihinde Osmancık Zeytin Nahiyesinde bulunan Koca Kayası adında müstahkem bir kale bulunuyordu. Kalenin hakimi Haydar Bey adında yaşlı bir kimse idi. Haydar Bey'in Kasım adında bir oğlu varsa da bu oğlunun mevcudiyetini herkesten saklar duyurmazdı. Saklamasının sebebi ise, çevre beyliklere sık sık oğlu ile hediyeler yollar, bu hediye yolladığı beyler tarafından oğlunun esir edilerek kalenin teslimine zorlanma korkusu taşırdı. Haydar Bey kale halkı ve askeri için bir kuşatma halinde yıllarca yetecek kadar erzak bulundururdu. Yörgüç Paşa bu durumu bildiği için kalenin kuşatılma ile alınmasının imkansızlığını biliyordu. Haydar Bey'in Tayfur adında çok güvendiği adamını hediye ve vatlarla elde ederek bu ambarın yakılmasını sağladı. Ambarın yakılması sonucunda Yörgüç Paşa gelerek kaleyi teslim aldı. Haydar Bey ve oğlu Kasım Bey'i padişaha yolladı. Sultan her ikisini de iyi karşılayarak ikram ve ihsanlarda bulunup tımar tayin etti. Bunlarda ölünceye kadar Osmanlıların hizmetinde kaldılar.<1>

<1>Mütercim Başı Tarihi,Mütercim Başı Ahmed Dede. Tercüman 1001 Temel Eser:37

ÇORUM'DA OTOPARK SORUNU

İsmet ÇENESİZ
ECE Seramik

Çorum'da oto park konusunun önemi bir türlü anlaşılamadı. Belediye başkanları Devletin belediyelere verdiği yetkiye dayanarak binalar için oto park yerini ya kendi binalarında yapmaları ya da bunun için belli bir parayı mal sahibine ödeme sorumluluğu getirilmiştir,bu paralar alınmıştır ama işin ciddiyeti anlatılmadığından ne evlerin altındaki garajlar (teknik hatalardan dolayı) nede toplanan bu paralarla oto park yapılmıştır. Sokaklar park yeri olarak kullanılmakta yollarda ne arabalar ne de insanlar yürüyebilmektedir. Bu konu gazetelerde sık sık yazılmakta, yetkililerin kılı kıpırdamamaktadır. Bir yetkili veya sorumlu şunları yapıyoruz diye cevap yazmak lütfunda dahi bulunmamaktadır. Bu Çorum'da böyle de diğer il ve ilçelerde iyi mi? Her geçen gün bir önceki günü aratması na rağmen virdim duymazlık niye anlamıyorum

Eski buğday pazarının arkasında Belediyece büyük bir inşaat yaptırılıyor inşaatın levhasında "İşin Adı: 1.Etap İnönü çok katlı oto park ve çarşı inşaatı" yazılı. Soruşturdum oto park falan yapılmıyor, çarşı yapılıp satılacakmış,ikinci kısım varmış, orada otopark varmış. İnsaf kardeşim insanlar araba koyacak yer bulamazken burada 80 küsur işyeri açılacak,işte yer yok. Trafik ceza yazıyor,araba sahibi nereye koyayım plaka tahdidi getirin bari diyordu dün. Artık ara sokaklarda dahi araba koyacak yer yok,uyuyan yetkililer bugün uyanmazsa bu inşaatlar 2 sene sürer,bu millete eziyet etmeyiniz lütfen. Katlı oto parklardan iniş çıkış yolları olmalı, çift asansör yapılmalı ve jeneratör konmalıdır. Seninki de laf mı. Katlı oto park yapacak kafayı bulduktа asansörlüsü kaldı demeyin;böylece bir oto park yerine iki otopark yapılmış olur. İnşaat işçiliği de çok kolaylaşır. Bu mevzuda eski evlerden boş arsalardan faydalanılmalıdır.

Çorum'da bu işin ciddiyetini anlatmak için size bazı rakamlar vereyim. Çorum Türkiye'de nüfus oranına göre en çok binek arabası olan il (İstanbul ve Ankara'nın önünde) bu kısmı aldığım gazeteden aynen aktaracaktım ama,yazı çok uzadı. İstanbul'da kişiye 1 araba düşüyormuş,Ankara'da bu rakam kişiye,Antalya'da 8 kişi, Çorum'da ise 4 kişiden azdır. İşin vahametini anladınız mı bilmiyorum efendim.

Sevgi ve saygılarımla.

NOT: önümüzdeki seçimlerde adaylardan en az 5 tane otopark yapılacağına dair söz istiyoruz.

ÇORUM'DA OTOPARK SORUNU

Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUMLU 2000. olarak biz son dileği bi-raz açmak zorunluluğunda olduğumuzu düşünü yorum.

Nedir yolların altı otopark olması? Bana göre merkez ana caddemiz,Ankara istikametinde bulunan yeniden yapılan havuz ile Saat Kulesi arası ve Saat Kulesi ile Çorum Lisesi arası sizce ne kadar metredir ? Bence birinci bölüm 800,ikinci bölüm ise 1200 metre toplam 2000 metre eder. Normal bir arabanın park etmesi için gereken uzunluk ortalama 5 metre olarak düşünürsek,yukarı metreleri bölersek acaba kaç araba park etme imkanı bulur dersiniz ?

Gelelim ana caddenin alt kısmının nasıl bir sistemle açılacağı konusuna gelirse, bunun örneği,Ankara Metrosu ile İstanbul metrosunun bir kısmının tam yer altından geçilmeden yarım kazılmış ve üzeri betonlanmış olarak görmekteyiz. Bu teknolojinin transferi ile bu iş kolaylıkla halledilebilir.

Bir başka problem için şu soru sorulabilir. Aşırı yağışlarda bu galerileri yağmur sularından nasıl korumak lazım derseniz; onun da çözümü,kazılacak mekânın üzeri kapatılırken gelebilecek en yüksek su debisi ayarında bir su kanal alt yapısı düşünülerek projelendirilebilinir.

Şimdi maliyet hesabına gelince; bu kazı ve harfiyat işini ,eski tansa binasının bulunduğu alanını yapan kimselerin ne kadar kısa bir zamanda tertemiz ve düzgün bir biçimde yaptığı görülmüştür. Harfiyat yapılacak bu güzergânın da aynı toprak türü ile kaplı olduğu malümdur.

Belediyemizin beton tesisleri ve kum ocaklarının bulunması bu maliyeti oldukça indirimli olarak yapacağı gibi,belediye teknik personelinin ve işçilerinin bu çalışmada katkılarıda göz önüne getirebilecek bir belediye başkanının bu işin ne kadar kolay yapılabileceğini anlaması gerekir.

Yolumuzun genişliğince bu harfiyat tek yönlü olarak yapılırsa, karşı tarafı ise boydan boya bir kapalı çarşı olarak değerlendirilmesini düşünürseniz, hem dükkan,hem otopark problemi halledilmiş olarak oldukça modern bir oto park ve güzel bir çarşı Çorum'a kazandırılır.Bu eser için arsa aramaya,arsa için para ödemeye de gerek kalmaz. Bu projeyi gerçekleştiren başkan da, bir Varinli gibi uzun süre anılır görüşündeyim. **Mahmut Selim GÜRSEL**

AKIL İÇİNE GİRDİK

Dr. Ali EMİROĞLU

Başlıktan rahatça anlaşılıyor ki, üniversite isteme yolunda,ilk defa akıl içine girdik.Cumhurbaşkanın tespitine göre, 72 üniversite ülkenin üzerine yağmur gibi yağarken,işe yaramamış politikalar,bundan sonra üniversiteler YÖK iradesine ve kararına bırakılmışken,işe yarayacağı düşünülebilir mi ? YÖK Çorum'u ve özelliklerini tanır mı ? Sayın Başbakan Mesut Yılmaz Çorum'un Milletvekili olmaz ;bizi temsil etmeyi istemiş olsa bile, zaten o balonda sönmüştür. Artık bu dünyada kaptan, gemisini kurtarana deniyor. Türkiye'de ahlâk anlayışı bu yoldadır.

Çorum ve Çorumlu ; sayın Prof.Ahmet Samsunlu'ya teşekkür etmelidir ; Çorum'da hiç bir kurumun ve şahsın aklına getirmediği, getiremediği, ilim adamlarımızın 75.Yıl kutlamaları içinde, doğdukları yerde toplanmalarını ortaya cesaretle atmıştır.

Çorum ve Çorumlu; Sayın Prof. Dr. Turan Ilgaz'da çok müteşekkir kalmalıdır. İlim adamlarımızın toplanabilmesini, ismen takip ederek, güzel bir oluşumun ortaya çıkmasını meydana getirmiştir .

Çorum ve Çorumlu; Hayat Şırınga Müdürü Sayın Yaşar Demirtekin'e de teşekkür borçludur. İlim adamlarımızın toplantısını ilk baştan itibaren önemsemiş ve gereken Sponsor'lüğü Hayat Şırınga tarafından temin edileceği vatında bulunmuştur .

Çorum ve Çorumlu; Çorum doğumlu ilim adamlarımıza minnet hislerini sunmalıdır ; ilim adamlarımız, Türkiye'de adet olmayan bir işi, doğdukları şehirde meydana getirmişlerdir. İlim adamlarımız ,ilmi görüşlerini açıklamışlar; Çorum için çalışmaktan mutluluk duyacaklarını beyan etmişlerdir. İçlerinden bir kısmı; verilecek görevi kabul edebileceklerini de açıkça beyan etmişlerdir. Hepsi;Çorum için çalışmayı, görev sayacaklarını da bilgimize iletmişlerdir.

Biz Çorumlular ;kendimize de teşekkür etmeyi ihmal etmiş olmamalıyız; çok dalgalanmış bir zaman aşımından sonra, aklımızı kullanmayı benimsemiş ve doğru yola girebilmişiz Akıl kullanmayı adet edinmek,gelişmişliğin ve medeniyet anlayışının bir vasfıdır.

İşin bu noktada bırakılması düşünülemez. Bu akıl içi varlık devam ettirilmeli ve bilgi alt yapı birikimine gidilmelidir. Bunların olmasında,akşamdan sabaha beklenilemez. Eğer acele işe şeytan karışır, demek ,akıl dışına çıkılmak demektir.

Bizim memleketimizde, Devlet desteği veya gözetimi olmadan hiç bir iş yürürlükte kalamıyor ve başarı şansıda olmuyor. Şahsi servet birikimi bile,bu fikrîlimizin işinde bulunuyor. Devletle ilişki kurmadan, kimler zengin olabilmiştir bu memlekette ? İlim adamalarımızın çalışmalarında, eğer kurulabilirse, üniversitemizde,Devletle el ele olacaktır. Bunu nasıl temin edebiliriz?

Burada, ÇEKVA ile iş birliği yapılarak, Valimizin eminde bir sekreterya oluşturulmalıdır. Bu büro, iki akıllı eleman ile bir odacıdan oluşabilir. İstanbul'da da, 10 kişilik ilmi bir komite kurulabilir .İlim adamlarımızın çalışmaları ve düşünceleri bu sekreterya da biriktirilir. Bu vesikalar iki nüsha olarak tanzim edilip,biri ilim adamının adını taşıyan dosyada, diğeri de,konu Dosyasında biriktirilir. Valinin Başkan olması, soruna resmiyet kazandırır. Üniversite işi ile meşgul olmak isteyen insanlar ve kurumlar,yeteri kadar bilgiyi, vilayetteki bürodan,Valinin bilgisi içinde isteyebilirler.

Üniversite kurulması büyük bir iştir.YÖK karar altına almadan da, Millet Meclisine sorun gelemez; gelse bile,eskiden olduğu gibi, sulandırılır ve Çıkmaz sokağa girilir. Demokratik Kitle örgütlerimiz destekleyici durumda kalırlarsa ;faydalı katkılar yapmış olurlar. Çok sesliliği bir defada, akıl içinde, bir organizasyonla ortaya koymaya çalışalım. Biraz Vali sözü,biraz da akılı kullanarak yükselmiş ilim adamı sözü dinle-

ÇORUMLU 2000
Dergisini okuyunuz,okutunuz.
Yaşamasını istiyorsanız reklamlarınızla ve abone olarak yaşatınız.

HIDIRLIK

İsmail TORUN

Çocukluğumuzun hıdırellez günlerinin geçtiği Hıdırlık, Çorum Halkının Bayram arefelerinde sabahları dinsel bir heyecanla ziyaret ettiği,ashab ve ulemadan saygı duyulan zevatın kabirlerinin bulunduğu bir yerdir.

Rahmetli babam da bir Hıdırlık aşığı idi.

Burada kabirleri bulunan Suheyb-i Rumi, Kereb-i Gazi, Ubeyd Gazi gibi zatların gerçekten Çoruma gelip gelmediklerini, Hacı Bekir Babanın zemzem kuyusuna attığı altın tasın Hıdırlık'taki kuyuda bulunduğuna dair söylencenin gerçek olup olmadığını... tartışır dururduk.

Bir gün babam 1963 yılında Suheyb-i Rumi türbesinde bulunan sülüs kırması, büyükçe bir el yazması levhayı,okuyup yeni harflere çevirmem için,cami imamından izin alarak bana getirmişti.

Bu levha Müftüzade Ahmet Feyzi imzasını taşıyordu.

Yeni harflere çevirerek bir örneğini de eski harfler le yazmıştım. Yazının o tarihte yazdığım bir örneği aşağıdadır.

Geçen yıllarda bu levhayı cami ve müştemilatında aradıysam da, göremedim, bilene de tesadüf etmedim. Tamirat esnasında kaybolmuş veya önemsiz diye bir tarafa atılmış olabilir.

Hıdırlık'ta türbesi bulunan Suheyb-i Rumi Hazretleri, Peygamberimizin (S.A.V.) Ashabındandır. Belkıs harabelerinin bulunduğu antik Baalbek yakınlarındaki Abila kasabasında dünyaya gelmiş, yedinci asır başlarında İran'ın istilacı orduları ile Bizanslılar arasında cereyan eden savaşlarda Bizans'a esir düşmüş,Bizans'lılar Suheyb'i alıp götürmüşlerdi. Daha sonra Abdullah b. Cudan adlı bir şahıs Suheyb'i Arabistan'a getirmişti. Bizans ülkesinde yetişip büyüdüğü için Rumi lakabı ile anılıyordu. Adı,inançları uğruna işkence gören ilk Müslümanlar arasında anılır. Tabakatı İbni Sa'd, Üsdül Gabe gibi bilinen Arap kaynaklarında ve Ahmet Cevdet Paşanın Kısas-ı Enbiyasında hicri 38 yılında Medine'de vefat ettiği ve Baki Kabristanında medfun bulunduğu yazılıdır.

Hıdırlıkta yatan zevatın Çoruma ne amaçla ve hangi yollardan geldikleri konusunda Çeşitli söylentiler ve yorumlar vardır. Fakat inanılabilir bir söz söyleyebilmek için sadece Arap - İslâm kaynaklarının değil yedi ve sekizinci asırlarda Anadolu tarihine ışık tutan Bizans kaynaklarının da gözden geçirilmesi gerekir. O dönemler için en güvenilir kaynaklar şüphesiz Bizans Tarihçilerinin inceleme ve araştırmalarıdır.

Tarihi kaynaklar ve efsaneye göre, yedinci asırda İstanbul'u fethetmek için yola çıkan İslâm orduları Orta Anadolu ve özellikle Çorum' dan geçmişti. Bizans tarihçileri ve Anadolu'nun tarihsel coğrafyasını inceleyenler bu ordunun geçiş yollarını da tespit etmeye çalışmışlardır.

Ahmet Feyzi Efendi bu levhada neler yazmıştı?

Metni bugünkü dile uygun şekilde vermek gerekirse, Müftüzade şöyle diyordu:

مناقب صهیب رومی رضی الله عنه

اصحاب کرامدن بریدة رضی الله عنه بیان ایدرکه جناب فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اشتدم که بنم اصحابمدن بریسی براوضده وفات ایدوب آنده مدفون اولسه الله تعالی حضرتلری اول صحابه‌ی روز قیامتده وفات ایدیکی ارض اهالیسنه شفاعتجی قیلر بیوردی دیو کلشن معارفده وکتاب نواقضده مصرح اولدیغی کبی بو مقام عالیده دفین خاك عظمناك اولان صهیب ابن سنان رومی حضرتلری خلیفهٔ ثانی جناب عمر الفاروق رضی الله عنهنی بر مجوسی کوله‌سی مجروح ایتدیکنده امر خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه تقرر اولنجیه دکین اوحکومت محراب نبویده بالجمله صحابهٔ کرام حضراتنه امامت ایدوب اوفات خمسه نمازلرینی قیلدردیغی مثللو حضرت عمر رضی الله عنهك جنازه‌لری نمازینی دخی قیلدردیغی ویقینی بر یاشنده ایکن هجرتك اوتوز سکزنجی سنه سنده رویهٔ صغری اعتبار اولنان بلدهٔ امامیه یه تابع جوم نام قصبه ده وفات ایده رك مدفون اولمغله انده مدفون اولان المرد دیو عالی تاریخی دیقطله مشهور تاریخ اتامنده مصرح و مذکور اولدیغی مؤید خاتمهٔ المحدثین یوسف بحری سلمه الباری حضرتلری دخی فتح قسطنطنیه ایچون ویا روم ولایتی تردنده رؤیت اولنه حق بر مصلحت ایچون انقره طریقیله غزمت ویاعودت ایدرکن جوروم قصبه سنده دفین خاك عظمناك اولدیغنی بیان بیور مشلردر. قال الواقدی لما توفی عمر رضی الله عنه صلی صهیب رضی الله عنه بالمسلمین المکتوبات بامر عمر رضی الله عنه فقدموه علی جنازة عمر رضی الله عنه فصلی صهیب رضی الله عنه ایضا علی جنازته رضی الله عنه وروی أن علیا کرم الله وجهه کتب لسلطان الروم مکتوباً وارسله صهیب رضی الله عنه وسعه ابن سعد فوصل الی الروم ومات بها وتوفی صهیب رضی الله عنه سنة ثمان وثلثین وهو ابن سبعین فی بقعته جوم. کذا نقل فی روضته العلماء وکذا فی تاریخ ابن الاثیر الجزری وتاریخ اشراف الانساب للبلاذری

کتبه احمد فیضی بن علی مفتی زاده رحمهما الله تعالی الغنی والزیاده.

استنبنه اسمعیل طورون فی سنة ١٩٦٣

"Suheyb i Rumi'nin Menkıbeleri

Ashab-ı Kiramdan Büreyde R.A beyan eder ki, Cehabı Fahri Alem Hazretlerinden işittim ki, benim ashabımdan birisi bir yerde vefat edip orada defnedilmiş olsa, Allah Teala Hazretleri o sahabemi kıyamette, vefat ettiği yer ahalisine şefaatçi kılar buyurdu.

Bu yüce makamda defnedilmiş bulunan Suheyb İbni Sinan ı Rumi Hazretleri,ikinci Halife Ömer ül Faruk Hazretlerinin bir İran'lı köle tarafından katledilmesinden itibaren, Halifelik Hz. Osman'a verilinceye kadar geçen zaman içinde hilafete vekalet ettiği, sahabe-i kiram'a imamlık yaptığı ve hatta Hz. Ömer'in cenaze namazını dahi kıldırdığı ve

FELAKET GELİYORUM DEMEZ GELİR !...

Erkan EROL
Gazeteci-Yazar

Gölgesinde dinlendiğimiz yaşam içinde hemen hemen,her alanda yararlandığımız,hepsinden öte oksijen kaynağı ormanlarımız.

1998'in bu yazında İstanbul Yakacık'ta 52 hektar ormanlık arazi yandı ve kül oldu. Yakacık ormanı İstanbullun oksijen depolarından biri olmakla beraber tabi güzellikleri ile de İstanbullunun piknik ve mesire yerlerinden en güzellerindendi. Fakat ; ne yazık ki PKK tarafından sabote edilerek o güzelim ormanlık alanın 52 hektara yakını içindeki canlılarla birlikte yok edildi. Yakacık'taki o koca çam ağaçlarının bulunduğu tepelere çıkanlar bilirler. O tepelerden Marmara'nın üzerine adeta elle serpilmiş gibi duran Heybeli, Kınalı, Burgaz, Büyükada'nın seyrine doyum olmazdı.

İstanbul'da yaşadığım dönemlerde, her hafta Pazar günü, o tepeleri yalnız başıma gezer, denizi ve adaları kuş bakışı seyrederdim. Seyrederkende, insanlığı sorgular çoğu zaman kent yöneticilerini çıkarcı koltuk şaklabanlarını vicdanımdaki mahkemede yargılar, oy ve çıkar dürtüleriyle ormanların yok olmasına razı gelen bu kimliksiz insanların yine o yok ettikleri ağaçlardan kurulmuş bir darağacında hayâlen asardım.

Nihayetinde, Yakacık'ta çıkan orman yangını, bağrımızda çıkan bir yangındır ve bu yangını sadece su söndüremez. Yazımı okuyanlar diyecekler ki: "İstanbul Yakacık,Çorum" "Kel alaka" hattı zatında kel alaka filan değil tam bir felaket Çorum'un hemen yanı başındadır. Eğer önümüzdeki yaz başında bir tedbir alınmaz ise,belki önümüzdeki sene ya da bir sonraki sene felakete adım adım yaklaşıyoruz demektir.

Bu gün, "Sıklık Boğazı" dediğimiz Samsun yolu üzerinin sağ tarafındaki orman işletme fidanlığının üst kısmındaki çamlık alanda ne yazık ki "yangın söndürme kontrol şeridi " bulunmamaktadır. Adı üstünde çok sık bir ağaçlık alan olduğu için,yaz aylarında ufak bir kıvılcımla bile yangın çıkabilir ve çıkan yangın, Allah muhafaza kayıtsız şartsız kireç ocağı mevkiine kadar ne yazık ki müdahale şansı olmadan binlerce genç ağaç yanıp kül olabilir. Samsun yolu üzerindeki bu güzelim ormanlık alanın bir densizin ateşiyle yada sigara izmaritiyle yanıp yok olmasını istemiyorsak gereken tedbirleri almak zorundayız.

Sıklık Boğazının en güzel yeri olan bu ormanlık alan için, ilgili kurum ve kurumların derhal tedbir alıp,yangın güvenlik şeridi açması gerekmektedir. Belki 500 -1000 ağaç yerinden sökülecek se de (Belediyemizin bu ağaçları kurumadan başka alanlara taşıması için bir aracı vardır) on binlerce ağaç, kurtarılacaktır. Yeşile aç ve muhtaç olan Çorum için önemli bir doğal güzellik olan bu yemyeşil alanı kaybetmemek için kurumlara, Çorumlulara büyük görevler düşmektedir.

Bu yangın güvenlik şeridinin açılması sadece yangın halinde yangın söndürme için gelen araçların rahat hareketini kolaylaştırmakla birlikte;bu açılan şerit sayesinde piknik alanı olarak kullanacağımız bu alana giriş ve çıkış yapacak araçlar içinde bir kolaylık sağlanmış olacaktır.

Sonradan eyvah demenin,bir faydası olmadığı gibi, bir taraftan ağaç dikip, diğer taraftan ormanların yok olmasına seyirci olamayız. Aksi taktirde, afişlerde sürekli vurguladığımız yeşil TÜRKİYE yerine gelecek nesile üzerinde beton yığınları olan "Çorak bir Türkiye" teslim etmiş olacağız. Unutmayın felaket geliyorum demez. GELİR. Saygılarımla.

ÇORUMLU 2000 RAMAZAN Ayının İlimize ve Ülkemize Hayırlı,Uğurlu ve Bereketli olmasını diler.

yetmiş bir yaşında iken Hicri 38 yılında Amasya beldesine tabi Çorum kasabasında vefat ettiği Gelibolulu Mustafa Alinin Tarih-i Alisinde yazılıdır.

Yusuf Bahri Hazretleri de Hz. Suheyb'in, İstanbul fethi için veya Bizans İmparatoru nezdinde görülecek bir iş için Ankara üzerinden giderken ve ya gelirken Çorum kasabasında vefat ederek defne dildiğini bildirmiştir.

Tarihçi Vakıdi, Suheybin Hz. Ömer yaralandıktan sonra yerine geçmesini emrettiğini ve cenaze namazını kıldırdığını,

Hz. Alinin Bizans İmparatoruna bir mektup yazdığını ve bu mektubu İmparatora ulaştırmakla Suheyb'i görevlendirdiğini , Suheyb'in beraberinde Kereb-i Gazi olduğu halde Anadolu'ya gittiğini ve orada hicri 38 de vefat ettiğini, kabrinin Çorum'da bulunduğunu kaydeder.

Bu bilgiler Ravzatul Ulema, Ibni Esir Tarihi ve Belazürinin Ensabül Eşraf adlı kitapların da da yer almaktadır."

Ahmet Feyzi merhumun ikinci Abdulhamid devrinde,Yedi Sekiz Hasan Paşanın önerisiyle mezhepler konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak üzere İstanbul'a gittiği ve uzun süre İstanbul kütüphanelerinde çalıştığı, orijinal el yazma nüshası Çorum kütüphanesinde bulunan bir eser meydana getirdiği bilinmektedir.

Bu kaynaklardan ve Bizans kaynakları ile Kızılırmak yayı içinde yaşadıkları bilinen ve Anadolu'yu savunmak için Arap ordularına karşı çetin savaşlar veren Galatlarla ilgili kaynaklardan ve kaynakların kafi gelmediği yerde söylencelerden yararlanmak suretiyle Çorum'la ilgili tarihi olayların ve Hıdırlık konusunun aydınlığa çıkarılacağı umudunu taşıdığımı bir kez daha ifade etmek istiyorum.

ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Muzaffer GÜNDOĞAR

1981 yılında kabul edilen öğretmenler gününün bu yıl 18.cisini kutladık.Hepimize kutlu olsun.

Bugün,Başöğretmenimiz Atatürk'ü ebediyete göçmüş olan ve daha dün görevi başında şehit düşen öğretmenler ile,yıllarını eğitim öğretime vermiş emekli öğretmenlerimizi ulusça,şükranla bir daha andık.

Bugün, öğretmenlerimizin,Başöğretmen Atatürk'ün eğitim ve öğretimle ilgili düşünce ve ideallerinde, birlik ve beraberlik ruhu içinde bütünleşmemizin kutlandığı gündür.

Diğer mesleklerle karşılaştırdığımızda, mesleklerin en yücesi en kutsalı olarak görürüz öğretmenliği. Çünkü, onun hammaddesi yani kaynağı insandır, insan yavrusudur. Öğretmen, insanın kişilik hamurunu yoğurarak ona biçim vermeye çalışıyor. öğretmenin bu günkü eğitim sistemi içinde 4-5 yaşından itibaren şefkatli ellerine teslim edilen çocukları eğiterek,yarının yöneticisi, hakimi, avukatı, doktoru,mimarı,mühendisi,bilim adamı,subayı,yazarı olarak yetiştirmektedir.

Bu nedenlerdir ki; öğretmenlik diğer tüm mesleklerin üzerindedir. Öğretmenlik,mesleklerin yapıcısı,temel taşı ve nesilleri eğiten,tarihin en eski mesleğidir. Bir doktor yanlış yaparsa en kötüsü bir insan ölür. Bir mimar yanlış yaparsa, bir bina,bir köprü çöker,bu yanlışlıkların cezasını birkaç kişi çeker. Ama öğretmen yanlış yaparsa,bunun cezasını da tüm ulus çeker. Bu yanlışın düzeltilmesi de çok uzun bir zaman gerektirir.

Büyük düşünür Sokrates:"Dünyada her şeye değer biçilebilir. Oysa, öğretmenin eserine değer biçilemez. Çünkü onun eseri hem her şeydir ,hem de hiçbir şeydir." Diyerek öğretmenin görevinin kutsallığını, erişilmezliğini yüzyıllar öncesinden günümüze bir anıt söz olarak ulaştırılmıştır.

Bilimin, teknolojinin ve haberleşmenin hızla gelişmesiyle,sıcak savaşların yerini ekonomik savaşların aldığıçağımızda, bağımsızlığımızı korumak ve 2000'li yıllarda gelişmiş ülkeler arasında yerimizi alabilmemiz, öğretmenlerin bugünkü kuşakları 2000'li yılların gereklerine göre yetiştirmeleriyle mümkün olacaktır.

Ulu Önder Atatürk : " Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir." diyerek bu gerçeği veciz bir biçimde dile getirmiştir. Bunu başarabilmek için de öğretmenlerimizin yüksek görev aşkı,tam bir disiplin anlayışı,bitimsiz bir sevgi, sonsuz bir sabır,sağlam bir karakter ve yeterli bir bilgi ile donatılı olmaları gerekmektedir. Yoksa, ne görevlerini istenilen biçimde yapabilirler,ne de gelişen ve değişen çağa ayak uydurabilirler.

Sözlerimi sonlamadan,yıllardır Atatürk'ün çizdiği hedefler doğrultusunda,O'ndan aldığı güçle, yurdun her köşesinde bilim ışığını kuşaktan kuşağa taşıyan öğretmenlerimizin "Öğretmenler Günü"nü yürekten kutluyor,başta Ulu Önder Başöğretmenimiz Atatürk olmak üzere, Milli Eğitime emeği geçen, şimdiyse aramızda bulunmayan tüm eğitimcilerimizi ve de ŞEHİT Öğretmenlerimizi de saygı, rahmet ve şükran

Her yıl coşkuyla senede bir gün olarak kutlanan; elleri her devirde öpülen,devamlı saygı duyulan, ÖĞRETMENLERİMİZİN Senede bir gün değil senenin her günü, her an,hepimizce kutlanmaktadır.
Bu kutsal mesleğe gönül vermiş,kendisini öğreten, öğretmen olarak gören bütün ÖĞRETMENLERİ ve ÖĞRETENLERİ

ÇORUMLU 2000

Her zaman anmaktadır.

SANAT

Metin DEMİRCİ

Meşhur bir söz vardır;bu söze kimileri hadis diyor,kimileri de değil..."Allah insanı kendi suretinden yarattı." Yani;Allah insanı kendisinden bir ruh üfledi. İnsan Allah'ın özelliklerine sahip bir varlıktır. Allah hükmeder;insan da hükmeder... Allah irade eder;insan da irade eder... Allah görür; İnsan da görür... Allah İşitir; insan da işitir... Allah yaratır;insan da yaratır.

Bu benzeri sıfatlarımız Allah'ın kendinden insana üflediği ruhtan tecelli eden sıfatlardır. İnsanın Allah'tan almadığı bir şey yoktur ama insanın Allah'tan aldıkları da çok şümullüdür, neredeyse bire bir özellikler arz eder. Ancak, Allah'la insan arasındaki fark insan noksan sıfatlara sahiptir,Allah ise noksan sıfatlardan münezzehtir. İnsandaki imkanlar Allah'ın ona verdiği imkanlardır. İnsanın sıfatları verilen ve ya kazanılan sıfatlardır. Allah'ın sıfatları ise zatındandır. Onun her şeyi kendisindendir. O hükmedenlerin en yücesidir. O zenginlerin en zenginidir. Onun olmayan mülk yoktur. Her kim ki, elinde bir şey tutuyorsa; o onu Rabb'inin mülkünden yakalamıştır. O görür,işitir,o hiç bir şeye benzemez. "Açıkçası o noksan sıfatlardan münezzehtir"

İnsan da yapar ve yaratır ama,onun yapış ve yaratışı noksansızdır. Külli bir yaratış ancak Allah'a mahsustur. Allah yarattığı için insan da yaratabilmektedir. Zaten insanın yapması ve yaratması da dolayalı bir yaratış ve yapıştır ki, o da Allah'ın bir başka şekilde yaratmasından başka bir şey değildir. İnsan hiçbir şeyde külli değildir. Allah ezel ve ebeddir. Hayat onun hayatı,mülk onun mülkü. Kul onun kulu. Allah'da yapar, insanda yapar ama, birine Rab diğerine kul denir. Çünkü Rabb'in varlığına bağlıdır kulun varlığı. Allah yaratır ve yapar. İnsan da yapar ve yaratır ama,insan yaratmış,Allah da insanı yaratmış olduğu için Allah'a Halik,insana mahluk denilmiştir.Yani,pek çok sıfatı insanın Allah'ı çağrıştırsa da,Allah Kani, insan fanidir. Açıkçası biz Allah'ın sıfatlarından bazılarıyla bir miktar şereflendirilmiş bir varlığız. Eşrefi mahlukatız,ama bunun hak edişini gerçekleştirmek her kula nasip olmaz. Allah'ın yardımı olmadan yaratılış amacı gerçekleştirmek çok zor bir olaydır. Bunu hiç kimse becerememiştir şimdiye kadar.

Dua bunun içindir. Yardım talebi bunun içindir. Allah'ın yeryüzündeki halifeliğini gerçekten yerine getirmek öyle kolay bir iş değildir. Kendi kararını kavrayan insan yaratıcısından her hususta yardım diler. Hele sanat, edebiyat ta Allah'ı unutup bir şey yapmaya kalkmak bence enayiliktir.

Şunu unutmamak gerekir ki;Allah'ın yaratışı bitmiş değildir. Allah hala insan eliyle ikinci bir aşamada yaratmaya devam etmektedir. Bizi yaratan Allah,bizi her şeyi yoktan yarattı. O vardı, hiçbir şey yoktu. O istedi ve ol dedi. Her şel oldu ve bir yanına yani bir cebine de "yok" koydu. Yani insanın iç dünyası yok meselesindedir. Çok geniş bir yoklukla kaplıdır. İnsanın içi, insanın dışı ne kadar doluysa,içi de o kadar boştur. Yani;insanın içi varla içi yokla dolu. İnsan dış dünyasında yeni bir şey yaratamaz. Çünkü,orası doludur,ama iç dünyası muazzam bir boşlukla kaplıdır ki insan orada istediğini inşa edebilir. Kurgusunu orada yapar,hayalini orada kurar, yapacağını orada biçimler. Sanatının asıl oluşumu orada meydana gelir.

Ama bu yokluk sahasında icat edip soyut bir varlık haline geldiğinde o yaratışı soyutlaştırması gerekir ki,varlık sahasında adı anılsın. İşte insanın asıl zorluğu burada başlamaktadır. İnsan ol dese de olamıyor çünkü,Allah'ın ol emri olup duruyor,varlık sahasında. Yani olmayan bir şey yok,şöyle yada böyle yeryüzünde. İşte o zaman insan ikinci bir aşamayı gerçekleştirebiliyor ancak,Allah'ın yaptığını, yarattığını oradan alıp şuraya koyuyor, oradan alıp öbür tarafa yerleştiriyor insan. O iç boşluğunda tasarladığı daha açıkçası ,açık bir ifadeyle insanın hayali Allah'ın yarattığı malzemeye yöneltip onu zihnindekine göre şekillendirmeye çalışır ve sonunda da bunu iyi yada kötü başarır.Böylece olanın ötesinde bir şey daha olmuş oluşur yaratılışta. Ama bunu insanın kendine mal etmesi düşünülemez, çünkü yapan insanı yaratan Allah, ona o yapma yaratma imkanını veren Allah, ancak şurası gerçektir ki o zamana kadar bilinmeyen yani insanlarca bilinmeyen bir yapı daha konmuştur ortaya bunu insan kendine mal etse bir şey olmaz. Orada onun emeği vardır. Kendi varlığının imkanlarını o yaratışta kullanılmıştır. Bir insan meydana getirdiği çocuğa bu benim çocuğum diyebiliyorsa,çok daha büyük zahmetlerle ortaya bir eser koyan bir şair veya ressam, bir mimar,ya da herhangi bir sanatçı yaptığı esere bu benim demesi hatta, bunu ben yarattım demesi hiç yadırganmamalıdır. İnsanın Allah'ın yeryüzündeki halifesi olduğu unutulmamalıdır bu konuda.

Allah üzümünü yaratır ama,pekmezi insan yapar. O iç boşluğunda tasarladığı, şekil verdiği,canlandırdığı şeyi, yazar kelimelerle ve

kağıt kalemle ortaya koyar şiir olur,hikaye olur, roman olur,deneme olur,fıkra olur,mektup olur. Yani sanatçı hangi dalda bir öğrenmeye sahipse eserini ona göre ortaya koyar. Eğer sanatçı öğretisini seslerle ilgili yapmışsa,ya taş yontmada,ya da renkleri kullanmada veya geometrik biçimselle melerde elde etmişse ortaya koyduğu ya bir beste,ya bir heykel,ya bir resim,ya bir mimari olarak varlık sahasında yerini alacaktır. İşte böylesi bir işi kendisine amaç edinen bu insanlara sanatçı denir, yani yapma ya ratmayı kendine iş edinen ve bu uğurda alın teri döken, pek çok zahmete katlanan insanlar da yaşamaktadır yer yüzünde eskiden beri.

İster iman etsin,ister iman etmesin insanların genelinde yapma ve yaratma imkanı vardır. Bu Allah'ın kendine halife olarak yarattığı insana verilen bir şereftir. İmanlı veya imansız her kes bu imkanı kullanır ve gerçekten güzel eserler ortaya koyabilirler. Bu onların kendilerinden çok onların yaratılışındaki incelikten kaynaklanmaktadır. Zaten onları batıl kılan onların hayatı yani dünyayı cennet halene getirmek gibi bir amaçtan kaynaklanmıyor. Onların batıllığı helal ve haram ölçülerine uymamaları, adaleti yerine getirmemeleri, yaratıcıyı ret etmelerindendir. Bir Müslüman da hiç de hoş olmayan bir eser ortaya koyabilir. Hatta mimari bir tasarımda ve inşada bir inançsız bir Müslüman'dan daha güzel bir eser ortaya koyabilir. Ama,şunu söylemek istiyoruz bazılarınca anlaşıldığı gibi, onların inançsız olması her zaman fark atmalarına neden olabilir. Hatta birkaç yüzyıldır kafir ve inançsızlar sanatta daha ileri bir aşama kaydetmişlerdir yeryüzünde. Onların şehirlerinin mimari yapılanışlarındaki sanat şu an ki bizim mimarimizi çoktan sollamıştır. Onların o çevre düzenlemeleri, muazzam bir uyumun ifadesidir. Hatta , kullanılan araçların estetik özellikleri ile bizlerin imal ettiği aletlerdeki estetik fark her halde gözümüze batmaktadır. Hatta sinema sahasında,tiyatro alanında dünya kafir ve ateistlerin eserleriyle baştadır. Edebiyat ve müzik konusunda bilmem ne kadar ileridirler onu söyleyemeyeceğim. Çünkü, bu konuda söz söylemek için iyi bir araştırma gerektir. Ama şurası unutulmamalıdır ki, bizim ülkemizde kitap basımında,kitap yayınlama ve onu ilgili sanatlarda ateist ve kafirler daha ileridirler. Muhteva her zaman sanatta her şey değildir. Muazzam bir muhteva her zaman bir eseri kurtarmaz. Biçimsel yapı da çok önemlidir sanatta.

Belki de, aklımıza neden bu durum dibirlikte verilen bir imkandır. Ne kafirlerin özel bir hakları,ne de inananların farklı bir özellikleri vardır dünyadan yararlanma açısından. Allah adildir. Eğer bu yararlanma eşitliği olmasaydı adalet olmaz imtihanın bir özelliği kalmazdı.

Ancak son zamanlarda maddecilerin in karcıların başarı kazanmaları bu dünyada taptıkları maddeyi iyi tahlil etmelerinden kaynaklanmıştır diyebiliriz. Az önce iç boşluğumuzda tasarladığımız veya hayalledi ğimiz veya biçim lendirdiğimiz bir yaratma olemri,varlık sahasında aktardığımız veya biçimlendirdiğimiz bir yaratma olemri,varlık sahasına aktarılırken bizi çok büyük zorluklar beklemektedir demiştik. Bu zorluk eşyadan kaynaklanmaktadır. Madde vardır önümüzde. Madde taş olarak,toprak olarak,renk olarak,demir olarak,kömür olarak, kalın olarak, uzun olarak,kısa olarak,gaz olarak, hava olarak, su olarak, ses olarak,sis olarak, dağ olarak, vadi olarak,çöl olarak, göl olarak, karşımızda durmaktadır. Hatta bilgi bile kitap olarak karşımızda bir engel teşkil etmektedir. Bu maddi varlıktan kendi iç boşluğumuzda canlandırmaya çalıştığımız şeye bir elbise giydirmek istediğimizde madde hakkında da tecrübelerimiz, tanışıklıklarımız,bilgi ve becerilerimiz daha açıkçası bilgilerimiz gerekir. İşte son asır küfür ve ateistlerin başarısının temeli burada yatmaktadır. Biz,bizi yaratan hakkında bilgi lendik ama onların taptıkları maddeye sarf ettiği emeğin yanında bu bir hiç gibi kaldı. Ayrıca biz,bizim Allah'ımızın bir yaratığı olan maddeyi fazla incelemedik. Bizler,yani biz Müslüman'lar noksanımızı iyi tespit edip işimize devam edebiliriz. Eşya bilgisini ve tecrübesini elde etmek çok zor değil. Onların elbiseleri çok,pilleri bitmek üzere,giydirecekleri pek bir şeyleri kalmadı. Bizim o kadar çok iç malzememiz var ki,onların hayalleri almaz. Biz tevhidi görüşe ulaştığımız an, muazzam bir sanata da ulaşırız. İslâm sanatta da güreşir hale gelir,.. İslâm'i sanat harikalar yaratır yer yüzünde... O zaman...

Tel:0-364-213 77 28
ÇORUMLU 2000
Abone olunuz.
OKUTUNUZ

BİZLERDEN BİRİSİ....

Mahmut Selim GÜRSEL

20 Kasım 1998 tarihinde; dergi idare bü romun telefonu çaldı. Nazik ve terbiyeli bir ses, Mahmut beyle mi görüşüyorum diye sordu. Benim dedim. Kendisini tanıttı. Ben Osmancık'tan arıyorum. Biraz şiir yazarım. Çorum 1997 adlı eserinizde benim Osmancıkla ilgili bir çalışmamı almışsınız. Ben Sakin Karakaş'ım dedi.

Hemen ismi hatırladım. Osmancık Çıraklık Dergisi'nden o arkadaşın şiirini alm ıştım. Hemen özür diledim. Sizden habersiz şiirinizi yayınladığım için inşallah bana kırgın değilsinizdir deyince,hayır memnun oldum sev indim dedi.

Sakinciğim, burada bir çaba içindeyim, şiirlerinden yollarsan Çorumlu 2000 adında bir dergi çıkartıyorum, bu dergide şiirlerini görmek isterim dedim.

Kendisinin şu anda bir şiir kitabının yayınlanmak üzere olduğunu söyledi. Şiirlerinden ve yazılarından göndereceği vaadinde bulundu. Zannedersen yazı ve şiirleri ile sizlere seslenecektir.

23 Kasımda, büromuza teşrif etti. Şiir kitabı olgunlaşmış ve basıma hazır hale gelmiş ti. Yayınlandığı zaman sizlere bilgi veririm.

Bu çalışmayı size kısaca tanıtıyım istedim.

"Cumhuriyetimizin 75. Yılına Armağan YAĞMURDA SÖZÜM VAR" isimli taslağı gördüm.

Şiirleri ; duygu, sevgi, hoşgörü ile en önemlisi Vatan ve Osmancık kokuyordu.

Yağmurda Sözüm Var başlığı altında: Anılarım bölümünde 8, Sevda bölümünde 17, Vatan bölümünde13,Osmancık bölümünde 10, şehir ve toplum bölümünde13, Ölüm ve Allah bölümünde 9 ve Sevgi bölümünde 6 şiir ile okuyucu karşısına çıkacak.

Gürsel Yayınevi olarak Sakin KARAKAŞ'a daha nice eserler vermesini Allah'tan niyaz eder başarılarını bekleriz.

Aşağıda güncel bir şiirini yayınlıyorum.

ÇİZMELİ MAKARNACI

Sana bir tavsiyem var,makarnanın tadı kaçmasın
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.
Türk'ün kini ve öfkesi,sakın ha kabarmasın,
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.

Bir zamanlar tek kurşun bile atmadan gittin.
Dünü unutup,bu gün eli kanlı katile kucak açtın,
Haydi durma;hesabı ver,bak ne garazlar ettin,
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.

Biz Türk'ler,bütün medeni milletlerin dostuyuz.
Sen medeni olmadın,sana intikam doluyuz.
Sen Duçe'nin,oysa biz Atatürk'ün torunuyuz
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.

Yeter artık sabrım taştı,o caniyi ver bana.
Sakın geç kalma,yoksa namlularım döner sana.
Yakarım O çizmeyi,otuz bin şehit uğruna;
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.

Yurtta barış,dünyada barış dedik anlamadın.
Bin dokuz yüz yirmi iki de olanları hiç hesaba katmadın.
O zaman çuvallamıştın,şimdi de çuvalladın.
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.

Dün biraz yorgundum,şimdi daha diriyim.
Üstelik senden daha gencim ve iriyim.
Adım KARAKAŞ,ben sadece onlardan biriyim.
Hesabı yanlış yaptın,çizmeli makarnacı.

HOCALARIM

Şevket TOMBUŞ

Otururken odamda aklıma hocam geldi.
Birden bire içimden bana bir ilham geldi.

Yokladım hafizamı,gittim eski zamana,
Yaza bilirsem eğir,aman ne mutlu bana.

İki hocamız vardı ilk mektepten sevdiğim,
Bozdoğan İsmail Bey biri oydu dediğim.

İki sene okuttu çabucak ayrıldı bizden,
İlham aldım da yazdım bu kadarcık bir izden.

Otoriter,çalışkan muhterem bir hocaydı,
Karakteri sağlamdı bilgisi çok yüceydi.

Mazlumoğlu Hilmi Bey soyadı Uysal oldu,
Hafızam hep onun dürüstlüğüyle doluydu.

Matematiği bana ilk defa o öğretti,
Onun öğrettikleri orta mektebe yetti.

Severdim kendisini o da severdi beni,
Çalışırdım dersini işte buydu nedeni.

Şimdi gelelim artık orta mektep faslına,
Müdür Beyden başladım girdim işin aslına.

Müdürümüz Nazmi Bey son sınıfta gelmişti,
Öğrettiği fizikle gönlümde yücelmişti.

Derste deney yapardık telefonlar kurardık,
Telefonla dostlara hal hatır sorardık.

Biz kurmuştuk okulda telefonu ilk defa,
Sorun arkadaşlara yalan katmam ben lafa.

Talebeyi severdi derdi bize evladım
Çok iyi bir hocaydı atmazdı yanlış adım

Mahmut Bey muavindi fakat fazlaca sertti,
Düşüncemize göre başımıza bir dertti.

Sıkı otoritesi titretirdi mektebi,
Bize o öğretmişti terbiyeyi edebi.

Mektepte o bizlere fen dersi okuturdu,
Mecburi çalışırdık çünkü çok korkuturdu.

Derse girdiği zaman sınıfta çıt çıkmazdı,
Herkesi geçirirdi sınıfta bırakmazdı.

Kendisi bırakmazdı şefaat de ederdi,
Diğer hocalardan da bizlere not isterdi.

Dürüst karakterliydi irade kuvvetliydi,
Asil ruhlu bu hocam çok ta merhametliydi.

Çetenoğlu Ömer Bey çok kibar çok nazikti,
Onun öğrettiği ders bize matematikti.

Çok temiz giyinirdi toz kondurmaz üstüne,
Az rastlanır insanın bu kadar dürüstüne.

Güzel ders anlatırdı çok boldu nasihati,
Severdi hepimizi dinlenirdi sohbeti.

O nasihat ederken güya alay ederdik,
Girmezdi kulaklara hocanın nasihati,
Sonradan anlaşıldı pırlantanın kıymeti.

Tarih hocamız vardı ona kar yağdı derdik,
Kendisine hepimiz fazla hürmet ederdik.

Nazif Bey hakikaten layıkidi hürmete,
Mecbur olurdu insan ona çok itaate.

Dersten özet isterdi ezberi hiç sevmezdi,
Ezberci olanlara çok fazla not vermezdi.

Fransızca hocamız Necip Bey kalenderdi,
Yaramazlık yapınca bizle alay ederdi.

İnceden çırpıştırır anlamazdık o yaşta,
Kazanırdı yine o yapılan her savaşta.

İsim okur defterden,yapardı müzakere,
Çalışmayan olursa yok derdik bazı kere.

Hiç söylemez gülerdi geçerdi başkasına,
Fakat ismi yazılır defterin arkasına.

Edebiyat hocamız Behram Lütfi Bey vardı,
Nüktedan ve neşeli güldürücü hocaydı.

Derse girdiği zaman neş'e dolar sınıfa,
Sayılır sevilirdi bunalmazdı hiç lafa.

Hocalarımız bize doğru yol gösterirdi,
Ders ikinci planda önce ahlak gelirdi.

Hissiyata kapılmaz hiç biri kin gütmezdi,
İltimas yapılmazdı hatır gönül sökmezdi.

Böyle hoca kadrosu gelmedi hiç Çorum'a
Gelir mi soruyorum cevap verin soruma ?.

Muhterem hocalarım yazdım bunları size,

SEN VE BEN

Sen uzanmış tabuta salınarak giderken,
Hiç bir şeyden habersiz koşupoynuyordum ben.
Ben ninemin koynunda ahı figan ederken,
Göçmüştün bu dünyadan yatmış uyuyordun sen.

O kadar küçüktüm ki tabuttan tutmadım,
Görmediğim simanı hayalde unutamadım,
Ana sevgisi varmış ben onu hiç tatmadım,
Üç küçücük yavruyu bıraktın da gittin.

Çocuklarla oynarken ana diye koşarlar
Anaları gelerek yavruları okşarlar,
Analarıyla mes'ut ve bahtiyar yaşarlar,
Hayatımda bir defa ana diyemedim ben.

Gürsel YAYINEVİ

ÇORUMLU 2000
AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve EDEBİYAT DERGİSİ

VE

ÇORUM BAKKALLAR
VE
BAYİLER ODASI

75. YIL ARMAĞANIDIR

Osman Nuri SOYOCAK
Bakkallar ve Bayiiler Odası Başkanı

Cumhuriyetimizin 75. Yıl Etkinlikleri içerisinde Odamız Ile Çorumlu 2000 dergisi ortaklaşa bu eki vermiş bulunmaktadır.

Bakkallar ve Bayiiler Odamıza üye olanlara ücretsiz dağıtıma kararında dergi sahibi Mahmut Selim Gürsel ile fikir birliğine vardık.

5. Sayının bu ekinde biz odamız üyelerine yönetim Kurulu ve Denetim Kurulunda bulunan arkadaşlarımızı tanıtmak istedim.

Yönetim Kurulumuz:

Başkan: Osman Nuri SOYOCAK,Oda kayıt No: 002039,Doğum Yeri Çorum, 16/02/1959, Mesleği Toptan.Bak.Gıda Sat.&Tuz İmalatı,İşe başlama Tarihi:11/02/1986

Başkan Vekili: Kenan NARÇİÇEĞİ,Oda kayıt No: 001762,Doğum Yeri Çorum, 12/10/1961,Mesleği Düğün Salonu İşletmeciliği ve Tekel Bayi,İşe Başlama Tarihi:20/12/1984

Üye:Nuri YAŞAR,Oda kayıt No: 000011, Doğum Yeri Çorum, 14/10/1942,Mesleği Bakal ve Bayi,İşe başlama Tarihi:18/04/1972

Üye:Şerafettin BAHADIR,Oda kayıt No: 001752,Doğum Yeri Çorum, 20/09/1958, Mesleği Fotoğrafçı,İşe başlama Tarihi:11/12/1984

Üye:Malik AKKUŞ,Oda kayıt No:002052 Doğum Yeri Çorum,03/08/1960,Mesleği Bakkal ve Bayi,İşe başlama Tarihi:06/03/1986

Üye:Fahir SOYOCAK,Oda kayıt No 002124, Doğum Yeri Çorum, 17/04/1941, Mesleği Bakkal ve bayi,İşe Başlama Tarihi:17/11/1986

Üye:Mustafa AŞAN,Oda kayıt No: 002008, Doğum Yeri Çorum, 23/09/1960,Mesleği

Mahmut Selim GÜRSEL
GÜRSEL YAYINEVİ
Çorumlu 2000 Dergisi
Mesul Müdürü

Cumhuriyetimizin 75. Yıl Etkinlikleri içerisinde Odamız Ile Çorumlu 2000 dergisi ortaklaşa elinizde bulunan bu eki vermiş bulunmaktadır.

Çorumlu 2000 Dergisi eki olarak ve Bakkallar ve Bayiiler odasına dergi ve bu eki dergi ile ayrıca vererek Odamıza üye olanlara ücretsiz dağıtılması kararında birleştik.

75.Yıl etkinlikleri içinde tekrar başka sayıda buluşmak temennisiyle,kayıtlı bulunduğum odamız üyelerine çalışmalarında başarılar dilerken, oda ve dergi hakkında görüşlerinizi yazılı olarak degi içinde bulunan adresime,Oda Başkanlığına veya P.K.32 Çorum Posta Kutusuna veriniz.

Sizlerin önerisi dahilinde dergiyi ve eki yayımlarız. Ayrıca;yazı ve fikirlerinizi bekliyoruz.

Elinizde bulunan bu çalışma Çorumlu yazarlarımız,GÜRSEL YAYINEVİ ve Bakkallar ve bayiiler Odası Başkanı Sayın Osman SOYOCAK'ın Oda adına tüm ÇORUMLULARA armağanı-

Denetleme Kurulu:Mehmet ÖZBEZGİN Oda kayıt No: 000687,Doğum Yeri Bozboğa, Doğum Tarihi 13/04/1957,Mesleği Bakkal ve Bayi,İşe başlama Tarihi:21/09/1976

Denetim Kurulu:Osman MERT,Oda kayıt No: 001349, Doğum Yeri Çorum, 00/00/1962, Mesleği Bakkal Bayi,İşe başlama Tarihi: 28/01/1982

Denetim Kurulu:İsmet SARITEKİN ,Oda kayıt No: 002974,Doğum Yeri Çorum, 01/02/1942,Mesleği Tekel Bayi/Büfe İşl. ,İşe başlama Tarihi:24/01/1992

Genel Sekreter:Mesut ARTAR Çorum

Odamızdan Bir Konuk

Çorumlu 2000 olarak müşterek yayımladığımız bu ek için, odamıza bağlı üyelerimiz içinden Sayın Cemal KATRAN'la bir söyleşi yaptık.

ÇORUMLU 2000 ; Sayın Katrancı,çalıştığınız bu iş koluna ne zaman ve nerede başladınız ?
KATRAN ; -- 1973 tarihinde, şimdiki Saraçoğlu İş Merkezinin bulunduğu yerde bir bakkal dükkanı açarak bu mesleğe başladım.
ÇORUMLU 2000 ; -- Sayın Katrancı, mesleğinizin önemli zorlukları nelerdir,kısaca açıklar mısınız ?
KATRAN ; – Önemli zorlukların çoğu kalkmakla birlikte bazı davranış, hareket ve ödünlerin bu meslek erbabının katlanması gerekmektedir. Bunları kısaca anlatırsak ;başta müşteriyi memnun etmek gelmektedir. Müşterilerimizin ; çocuk,kadın,erkek,yaşlı olarak ayırmak gerektiği gibi bu müşterilerimizin yaşları ve durumlarına göre güler yüzle ve onların bulundukları yaş ve cinsiyetine göre onlarla bütünleşmek gerekmektedir yani, çocukla çocuk, kadınla kadın, erkekle erkek, yaşlıyla yaşlı davranışına bürünmemiz ve müşterimizle bütünleşmemiz gerekmektedir. Bu bütünleşme ise büyük bir özveri ve gözlem isteyen uzun bir deneyimden sonra elde edilmektedir. Başka bir zorluğumuz ise,bu meslekte; evinizi ve ailenizle olan yaşantınızdan büyük fedakarlık yapmanız gerekmektedir. Bir başka zorluğu ise; işyerinizin başında devamlı bazen 16 saati geçen zaman diliminde bulunmanız gerekmektedir. Zorlukların birisi de;sermaye yetmezliği olarak önümüze gelmektedir ki,bu ekonomik problemi çözmek için epey ter dökmemiz gerekmektedir. En son olarak zorluklardan biriside;deneyimli eleman bulmak veya yetiştirme zorluğudur.
ÇORUMLU 2000 ; -- yeni sizin mesleğinize atılmak isteyen gençlere ne gibi bir tavsiyelerde bulunursunuz ?
KATRAN ; – Önce bu mesleğe atılacakların ufak bir iş yeriyle başlaması, başarısını zorlaştıracağını söyler, şöyle tavsiyelerde bulunurum. Birkaç arkadaş bularak ortaklaşa ufak bir market açmasını tavsiye ederim,sermayelerini birleştirir ve uyumlu çalışırlarsa başarıları oldukça yüksek olur kanaatındayım. Yalnız şu ufak tavsiyeleri göz önünde bulundurmaları gerekmektedir ki bunlar onları başarıya götürecek öğüt olarak vermek isterim. Önce açacakları yerin yerleşik düzen içinde oturan ailelerin bol olduğu bir muhit bulmalı ve bu muhitin arka sokağını değil de en işlek caddesinde iş yerini kurmalarını ve bu işyerini gösterişli bir şekilde düzenlemelerini, deneyimli elemanlarla çalışmalarını, ilimizde bulunan toptancılarla samimi bir şekilde diyalog kurmalarını ve alışverişlerinde dürüst davranmalarını sonra da marketlerini muhakkak gıda üzerine açmalarını önenirim.
ÇORUMLU 2000 ; -- Mesleğinizin inceliklerini kısaca sıralayabilir misiniz ?
KATRANCI ; -- Güler yüzlülükten ayrılmama,dürüstlüğü elden bırakmama,her kesim ile samimi diyalog kurarak samimiyetini gösterme olarak sıralayabilirim.
ÇORUMLU 2000 ; -- Üyesi bulunduğunuz Bakkallar Bayiler Odasının yeni uygulaması ve ilimizde bulunan toptancılar hakkında görüşünüz nedir ?
KATRAN ; – BAK-BAY kurulalı malımız ayağımıza gelmektedir. Eksik olan mallarımızdan BAK-BAY tarafından dağıtılıyorsa telefonla sipariş veremizden dolayı iş yerimizde daha çok bulunmaktayız. Eskiden mal almak için toptancıların hemen hemen hepsini dolaşmak zorunda kalıyorduk. BAK-BAY ve toptancılarımız bizi bu zorluktan kurtararak malı ve hizmeti ayağımıza getirmeye başladılar.
ÇORUMLU 2000 ; -- Odanız BAK-BAY tan başka neler beklemektesiniz?
KATRAN ; – BAK-BAY ın önce servis arabalarını çoğaltarak hizmetin daha da seri olmasını,şu anda dağıtımını yaptığı malların haricinde , toptan gıda hizmetlerine de girmelerini istemekteyim. Bundan başka iş yerlerimizde yönetmenliklerimiz el verirse BAK- BAY a ait fırında imal edilecek ekmek çeşitlerini de satmak istiyoruz.
ÇORUMLU 2000 ; --Marketlerle Bakkalları karşılaştırabilir misiniz ?
KATRAN : – Sorduğunuz soru için ; 1-Hipermarket, 2-Süper market , 3- market olarak düşünürsek bu soruya cevap vermek oldukça zordur. Fakat market olarak sorarsanız,marketlerde çeşit olarak bizlerden daha fazla mal hizmeti veren kuruluşlar olarak düşünebiliriz . Bakkallar bu kuruluşlarla boy ölçüşemez. Bu nedenle ilimizde de ufak bakkal denilen esnafımız ancak mahalle aralarında kalmıştır. En azından esnafımız ufak marketler haline gelmektedir.
ÇORUMLU 2000 ; -- Bize vakit ayırdığınız için teşekkür eder hayırlı işler dileriz.
KATRAN ; – Bende teşekkür ederim. Derginizin başarılarını bende dilerim.

ÇERÇEVE

Mesut ARTAR Genel Sekreter

Maalesef artık, kahraman mahalle bakkallarımız,büyükmarketlere karşı değil. Çünkü bu savaşı marketler kendi lehlerine çevirdiler.

Çorum halkı tercihini büyük marketlerden yana kullanınca,cefakar ve vefakar mahalle bakkalları yenilgiyi kabullendi.

Mahalle bakkallarının hepimizin üzerinde kuvvetli bir etkisi olduğu kesindir. Ancak alış veriş sektöründeson yılarda yaşayan yoğun gelişmeler, büyük marketlerin gelişmelerini ve güçlenmelerini sağladı.

Yıllarca mahalle bakkalından veresiye alış veriş yapan insanlar, alış verişin yanına birde lüks seçme zevkini ve visa,master kart gibi kolaylıklar eklenince büyük marketleri tercih etmeye başladı.İse bu yüzden büyükmarketlerin aile yapımıza büyük bir etki yaptığını söyleyebiliriz. Çok yakın bir zamana kadar aile yapısına ve yaşam tarzına göre kapıcının, aile reisinin veya ev hanımının,yahut da çocukların yaptığı köşe başı bakkal alış verişi tarihe karışıyor. Bugelişmeler sonucundatüm ailefertleri birlikte ve seçerek hatta kıyaslayarak alış veriş etme şansı doğdu. Bu arada ilişkiler de kişisel olmaktan çıkarak, daha genel bir hale dönüştü.Mahallenin veya yan apartmanın dedikodusunu artık bakkallardan öğrenmek mümkün değil. Veresiye alış veriş etmekte artık olanaksız hale gelmiştir. Paranız yetişmediğinde;" Ziyanı yok çocukla gönderirsin veya sonra bırakırsın " diye bilen vefakar bakkalların zaman sonrada yok olduğunu göreceksiniz. İşte bu yüzden yıllar önce değerli tiyatro sanatçısı Ferhan ŞENSOY'un sahneye koyup oynadığı " Kahraman bakkal, süper markete karşı"isimli tiyatro eserinin önemi çok büyük 10-11 yıl önce sahneye konan bu oyun, bakkallar için gelen büyük tehlikenin ilk habercisi idi. Artık bugün bakkalların marketlere, süper marketlere, hipermarketlere karşı koyacak güçleri bulunmamaktadır.

Aileler tercihini yaptı. Marketler "Ailece yapılan alış veriş mekanları" oldu artık. Aile fertlerinin daha fazla konuyu ve zamanı paylaşmasını sağlayabilen büyük gıda mağazaları da, çocuklarında "tüketici taleplerini kamçılayarak" ailede yeni istekler doğmasına neden oluyor. Promosyon ürünleri ile zenginleştirilen satış ve pazarlama yöntemleri, herkesin vazgeçilmez tutkusu olmaya başladı son zamanlarda. Ama gerçek o ki,sporla,müzikle, edebiyatla ilgilenmeyen, sosyal ilişkileri zayıf kalan," özel hobileri fazla gelişmemiş bir toplumda büyük gıda ve alışveriş iş yerleri sosyal ve kültürel faaliyet açısından bu boşluğu dolduruyor galiba. Bu mekanlarda belki de evde eksik olan aile içi diyalog bile olumlu hale dönüşebiliyor artık. İşte tüm açılardan büyük market ve alışveriş merkezlerinin Türk aile yapısına ne kadar önemli katkılar yapabildiğini görebiliyoruz. Bu açıdan değerlendirdiğimizde,bakkalların büyük iş merkezlerine nasıl yenik düştüklerinin sebebini anlıya biliyoruz.

Görünen köy kılavuz istemiyor artık. "Sermaye ve yenilikler " her zaman olduğu gibi galip

MÜŞTERİ MEMNUNUNİYETİ

Ahmet AŞIK

Doğru seçilmiş elemanlar, başardıkları hizmetin en önemli unsurudur .Ne kadar doğru bir söz! Her türlü çalışanların seçimi bir risk içerir. Bu risk,özellikle seçim müşteri hizmetleri servisi için yapılıyorsa daha da artar. En ön saf ta çalışan elemandan tutunda arka saftaki elemanlara kadar müşteri arasında kurulan iletişim,şirketin başarısının en önemli unsurudur .

Müşteri servisinde nazik bir elemanın müşteri üzerinde bırakmaya çalıştığı küçük bir etki kimi zaman inanılmaz boyutlara ulaşır. Yapılan araştırmalara göre,tüketiciler kendilerinde saygın bir izlenim uyandıran şirketin ürünlerini almayı tercih ediyorlar. Peki bu izlenim nasıl bırakılıyor?

Belki duymuşsunuzdur ya da okumuşsunuzdur. Yönetme ve Yükselme Sanatı adlı kitabı. Bana göre bir yöneticinin okuması gereken bir kitap bu.Çok güzel örneklemelerle dev şirketleri şirket yapan incelikleri anlatıyor. Meselâ dünyanın en iyi beş şirketinden biri olan IBM ve Mc Donalds, başarısını müşteriye gösterdikleri yakın ilgiye başlıyorlar. Bir misalle anlatayım isterseniz ; Bill Gates . . . çoğunuz duymuşsunuzdur adını,dünyanın en iyi mühendislerinden ve pazarlamacılarından . IBM deki başarısı tartışılmaz. Elinde çantası kapı kapı dolaşıp cep bilgisayarı satan bu adam birkaç ay sonra aynı adresleri bu kez de şikayetleri dinlemek için dolaşıyor. Şikayeti olanlar bile yakın ilgi ve alakadan küçük sorunlarını dile getirme ihtiyacını bile hissetmeden bir sorun olursa servise hallettiririz diyerek memnuniyetlerini dile getiriyorlar. Bill Gates gibi büyük bir mühendis bunu yaparak hem şirketini hem de adını Dev Şirketler,Büyük insanlar arasına yazdırıyor.

Birde başımdan geçen bir olayı anlatmak istiyorum. İnanın bu olay beni çok etkiledi. Bir iş gezisinden dönüyorduk ve bir kaç arkadaş yol kenarında bir fast - food da durup bir şeyler yemek için arabadan indik. Kafamı kaldırdığımda şöyle bir tabela gördüm : Mc Donalds. İçeri girdik,bir kafeterya havası ya da bir lokanta havası yoktu içeride. Ne aşırı yemek kokuları ne de alışıldığımız lokanta masaları ! İçerisi öyle ferahlatıcıydı ki, iştahımın bir kat daha arttığını hissetmiştim. Self - Servis olduğunu öğrenince kalkıp Hamburgerlerimizi ve içeceklerimizi aldık. Yemekler yenilip sohbetler başlayınca bunu çayla pekiştirelim dedik ve garsondan bize üç çay getirmesini rica ettik. olduğunu söyleyerek şef garsonun yanına gitti. Kısa bir süre sonra,şef garson elinde üç çay ve küçük keklerle gelerek "ikramımızdır" dedi.

İşte müşteri hizmeti budur diyerek şef garsona büyümenizin sebebini şimdi daha iyi anlıyorum. İşte müşteri memnuniyeti budur dedim.

Biraz öncede belirttiğim gibi,önce müşteri hizmeti,ardından müşteri memnuniyeti. Hiç bir ürün dört dörtlük değildir. Ama hizmetler dört dörtlük olabilir. Problemli bir üründen doğan bir şikayetler sonucunda hem şirket,hem yönetici hem de çalışanlar zarar görür çoğu zaman. Ancak iyi bir sonuca bağlamak sizin elinizde,elemanlarınızın elinde.

Ufacık bir tebessüm,biraz ilgi,biraz hoş görü . . . İşte size kazanılmış beş müşteri. Aksi olsaydı kaybedilmiş en az on müşteri. Çünkü insanlar memnuniyetlerini çok az kişiye şikayetlerini ise önlerine gelen herkese anlatırlar. Çünkü müşteri her zaman haklıdır ve bir işyerine girdiğinde alışveriş yapmasa da aslan kesilir. Bir tüketici olarak bizde böyleyiz,yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunda bunu herkesin bilmesini isteriz. Mağdur duruma düşmek tabiri caiz ise aldatılmış duruma düşmek hoşumuza gitmez ve bir volkan gibi patlarız. İşte bütün bu olacaklara karşı şirketler artık önlemlerini aldı, almaya başladı en azından.

Büyük bir mağaza ya da marketlere girdiğimizde bizleri Halkla İlişkiler biriminin bulunduğu bürolar karşılıyor artık. İçerisinde ilk bakışta içinizi ısıtan insanlar var ve her fırsatta size gülümsüyorlar. Ve bana göre iş orada bitiyor. Gülümsemenin hiç bir maliyeti hiç bir külfeti yok ama bir çok şeyi satın alabiliyor. Eğer bir yöneticiyseniz, bir mağazanız ya da bir alışveriş merkeziniz varsa bir Halkla İlişkiler biriminiz olmalı, olmalı ki insanlar şikayet ve memnu

CUMHURİYET VE CUMHURİYETİ BİZE EMANET EDEN ATATÜRK

Ümit UZEL

Geçen Ekim Ayının 29. Günü,bilindiği gibi **"Cumhuriyetimizin" kuruluşunun 75.Yılı** geçen Kasım Ayının 10 da, **Büyük ATATÜRK'ün ölümünün 60. Yıldönümü.**

Aylar öncesinden, bu anlamlı yıl dönümler için genel ve yerel yönetimler hazırlıklara giriştiler.

Umuyoruz ki,bu **75.yıl ve 60. Anma Yılı** kutlamaları gerekli şekilde kutlanır. Bu coşkuyu bütün Türk Halkından bekliyoruz. Evet 75. Yılını kutluyoruz ama,**Cumhuriyet** nasıl oluştu,şimdi onu açmaya çalışalım.

Ne dersiniz,**Cumhuriyetin** ilanını,**Cumhuriyeti** ilân edenin ağzından dinlemek ister misiniz ?

O halde yalnız kulağınızla değil, gönlünüzü de açarak **ATATÜRK**'ü dinleyiniz:

" O gece birlikte bulunduğumuz arkadaşlar erkenden beni terk ettiler. Yalnız İsmet Paşa Çankaya'da misafir idi. Onunla yalnız kaldıktan sonra ,bir Kanun önergesi taslağı hazırladık. Bu taslakta 1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanununun şekli devleti tespit eden maddesinin sonuna ' Türkiye Devletinin Şekli Cumhuriyettir' cümlesini ilave ettim "

Cumhuriyet,önce Meclis grubuna , sonra Meclise geldi. Cumhuriyete karşı olanların hiçbiri açıktan mücadeleyi kabul etmemişlerdi.Lafları ağızlarında geveleyip duruyorlardı.

Sonra yine **ATATÜRK**'ü dinleyelim:

"Bundan sonra **İsmet Paşa** söz alarak şu yolda beyanatta bulundu;

"**Fırka Reisinin teklifini kabule ihtiyaç katidir. Dünya bizim bir şekli hükümet görünüşümüzü biliyor. Bu görüşlerimizi bir sonuca bağlamak zaaftan başka bir şey değildir. O halde bu nun ifadeyi hukukiyetini söylemekten neden çekiniyorsunuz?"**

İsmet Paşa'dan sonra Abdurrahman Şeref Bey söz aldı.

"Cumhuriyet doğan çocuğun adıdır. Ama bu ad bazılarına hoş gelmemiştir, varsın gel mesin"

Ve....Yine **ATATÜRK**'ü dinleyelim:

"Nihayet kanun birçok hatibin 'Yaşasın Cum huriyet' sedalarıyla ve alkışlar içinde kabul edildi." (***Hasan PULUR*** 29 EKİM 1967 Milliyet Gazetesi)

Cumhuriyeti ilan eden, Cumhuriyetin ilanını böyle anlatıyor. Bu yıl o günün 75. Yıldönümü. Çevremize bir bakın ve sonra kendinizle hesaplaşın;

-Nereden, nereye geldik ve nereye gidiyo-

Ve....

Büyük Komutan Mustafa Kemal ATATÜRK' ün ölümünün 60. Yıldönümünü kutladık.

Aşağıda;1968 yılı **"Olaylar ve İnsanlar"** ***Hasan PULUR*** Köşesinden :

ATATÜRK'ÜM DE BİZE

Atatürk'üm de bize: "Bu ne iki yüzlülük?"
10 Kasım'da saygılı,11 Kasım'da,küçük
Adına,eserine bağlı gibi gözüküp
Nicelerin sırtı,aslında sana dönük
Hani kardeşliğimiz;kalmışız,bölük pörçük.
10 Kasım'da saygılı;11 Kasım'da küçük.

Nurcu,yobaz,komünist;hepsi nefes nefese,
O kör baltayla vuruyorlar temele.
"Demokrasi" diyerek kıyılır devrimlere.
Bir de 10 Kasım'larda adını anmak,yok mu?
En acısı,gülüncü,işte Atam,bu sahne.

Atatürk'üm de bize:"Bu ne iki yüzlülük?"
10 Kasım'da saygılı;11 Kasım'da küçük.

Vatan denen kavramı,bilince vardıran,sen !
Gerçek dini yobazın elinden ayıran sen !
Namuslu zengin ile üretici halkımı
Vatan denen teknede yoğuran,kardıran sen !

Hani kardeşliğimiz;kalmışız pölük pörçük,
10 Kasım'da saygılı;11 Kasım'da küçük.

On bin yıl öncesinin Göktürk Kağanı gibi
Bıraktın genç kuşağa, o kutsal emaneti.
Her alçakça davranış boğulmaya mahkumken
Cehennem olsun niçin, Türkiye'nin cenneti ?

Atatürk'üm de bize:"Bu ne iki yüzlülük?"
10 Kasım'da saygılı;11 Kasım'da küçük.

"Bizi yanlış yola sevk eden habisler,biliniz ki, çok kere din perdesine bürünmüşlerdir. Saf ve nezih halkımıza hep şeriat sözleriyle alda ta gelmişlerdir. Tarihimizi okuyunuz,dinleyiniz, görürsünüz ki Milleti mahveden, eser eden,harap eden fenalıklar hep din kisvesi altındaki küfür ve melanetten gelmiştir. Onlar hep hayırlı ha reketi dinle karşıladılar. Halbuki hepimiz Müslüman'ız. Hepimiz dindarız. Artık sizin dinin icaplarını, dinin yasaklarını öğrenmek için şundan bundan derse ihtiyacınız yoktur. Hangi şey ki ; akla, mantığa, milletin menfaatine uygunsa hiç kimse ye sormayın, o şey dindir. Eğer bizim dinimiz akla, mantığa uygun bir din olmasaydı,mükemmel olmaz dı,dinlerin sonuncusu olmazdı"

İşte...

Bizlerin bu önemli yıldönümlerini kutlarken, daha dikkatli,daha itinalı olmalıyız. Bu günleri anmalarla geçiştirmektense,manâ ve anlamlarını herkese ve bilhassa genç kuşaklara empoze suretiyle değil, gerçek yönleri ile anlatarak **CUMHURİYETİ** ve

ÇORUMLU MUSTAFA !

ya leyl " ve ud sesleri arasında geviş getirirken o, Şam' ın pis bir mahallesinde,daracık,eğri büğrü sokaklara açılan,kirli renkli, soğuk bir taş binanın iki çıplak kasvetli odacığında geceleri bunaltılar, sıkışıklık,sıcak ve bıkkınlık hakimdir. Mustafa Kemal,odasının taş döşemeleri ve taştan soğuk yalnızlığı içinde yarı çıplak,bir aşağı,bir yukarı dolaşır, kükrer. O zaman çevresini saran ve kendisini boğacak gibi olan bu sefalet içinde bazen isyan eder, bazen de gerçeği olduğu gibi kabullenmeye çalışır.

-Vatanımız bu, Milletimiz bu. Bunlar lâyık görülen bu sefaletin bir sorumlusu olması lazım. Ama bu sorumlular bu zavallılar değil !...

Ve kendisine gene, ruhundan dayanaklar arar. Gene Namık Kemal'e sarılır:

'Hakir düştüyse millet şanına noksan gelir sanma,
Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz ; kadr-ü kıymetten'

Bu imanı sanki çevresinde de duyurmak, göklere de haykırmak ister gibi küçük, dar,demir parmaklıklı penceresine saldırır. Hıncından çaresizliğinden yumruklarını sıkar,şakaklarını sıkar,bazen de duvarları yumruklar

Evde duramaz. Sokağa fırlar. Çalgılı bir bahçeye sığınmak ister. Bir manolya ağacının altında bir boş masa bulur.....

Bahçeden çıkar. Nehre doğru yürür. Ne yapmalı, nereye gidecektir ? Hiç ! Bir bataklığa düşmüş,bir batağa yakalanmış gibidir. Her şey sefil,her şey ümit kırıcı,kırmızı zırhlı, siyah pantolonu, yakalarında kurmay armaları parlayan beyaz, sırma apoletli ceketiyle yaz kıyafeti içinde,bir eli ile kılıcını taşıyarak gelişigüzel yürür. Etrafını çeviren aşağılıklar, ümitsizliklerde boğulacak gibidir. Yalnız gök ışıl ışıl yanar. Evet gök bütün şark ve kuru güney gecelerinde renk ve esrar veren gök,tarihin bütün peygamberlerine dişli bir iman,şairlere,bilim adamlarına enginlik, fatihlere uçsuz bucaksız ihtiraslar veren o berrak, mavimsi ışıklı ve temiz gök,yeryüzü-nün bütün bu kirlerini ve düşkünlüklerini örter, siler süpürür.

Mustafa Kemal gene ümitlenir. Gene kendini bulur. Yürüyecektir. Dönmeyecektir ve bir gün mutlaka başaracaktır. Neyi ? O,belki biraz belirsiz ! Ama niçin belirsiz olsun ? Vatan ve Hürriyet Cemiyeti var ya ! Evet,Vatan ve Hürriyet ! O artık gizli bir cemiyetin bir ihtilâl teşkilatının başıdır. Vatan ve Hürriyet teşkilatının...

Bu cemiyet gerçi Şam'ın pis bir mahallesinde, fakir bir sürgünün,göze kitaplardan başka bir şey çarpmayan kasvetli, çıplak demir parmaklıklı taş odasında kurulmuştur.

Artık bir ihtilâl cemiyeti vardır ve davası bütün imparatorluğu kurtarmaktır. Düşünceleri bu dayanağı bulunca adımları sertleşir. Baş yukarıda,vücudu dik,sanki yarın altın bir tahta çıkacak bir yolda ve muzaffer bir ordu önündeymiş gibi koşarcasına ilerler. Güneyin Nebilerine, düşünürlerine, fatihlerine ilham ve heyecan veren ışıklı ve uçsuz bucaksız esrarlı gök'ü onu da sarmıştı. Kendini bir ordu kadar güçlü ve bir ordu kadar yenilmez duyar. Evet niçin ümitsizlik ? Niçin yalnızlık ? Onun artık kocaman bir ihtilâl komitesi var. Şimdi O, bir ihtilâl cemiyetinin başıdır. Yarın padişahı devirecektir. Vatanı kurtaracaktır. Hürriyeti getirecek ve önünde kim bilir ne yollar açılacaktır. Gerçi üç kişidirler. Mustafa Kemal,sürgün tıbbiyeli Mustafa ve Müfit. Ama bu üç kişi üç imanlı ve birleşmiş insan değil mi? Yeter!

Gece ilerlemiştir. Şam sokakları artık tenhadır.

جورديم مبعوثي دوقتور مصطفى بك

ÇORUM MEBUSU DOKTOR MUSTAFA BEY

GÜRSEL YAYINEVİ ARŞİVİ

Dr.Mustafa CANTEKİN

1879-1955

1878 tarihinde Çorum'da doğdu. Babası İstanbullu oğullarından Terzi Bekir ile,annesi Boyabatlı oğullarından Asiye Hanımdır. İlk öğretimini Çorum'da yaptı. 1888 tarihinde Beyrut Askeri Rüştiyesinde ve Şam Askeri Rüştiyesinde okudu. İstanbul Tıbbiyesinde son sınıfta iken siyasetle uğraşıyor denerek üç yıl hapis cezası verilmiş ve okuldan çıkartılmıştır. Hapis cezasını tamamladıktan sonra, Şam'a sürgün edildi. Şam'da İstanbul Pazarı adında bir tuhafiye dükkanı açtı ve siyasetle uğraşmaya devam etti.1906 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk'le tanışan Cantekin, bütün hareketleri ve kalbiyle Atatürk'e bağlanmıştır. Bu tanışma; "Atatürk Ansiklopedisi 1. Cildinde tafsilatlı olarak anlatılmıştır."

1920 tarihinde İstanbul'a dönmüş,İngilizler tarafından aranması sebebiyle,Anadolu' ya geçmiştir. 1. Dönem Kozan ,II,III,IV,V,VI, ve VII. Dönem Çorum Milletvekilliği yapmıştır.

1925 tarihinde Doktorluk imtihanını vererek Askeri yüzbaşı rütbesiyle yardımcı doktor olmuş ve 21 Ekim 1955 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir.

Çorum 1997 Çorumlular Bölümü

bile farkında değildir. Yolunu sanki kendi içinde bulmuştur. Sanki, kendi içinde yürür,hem yürür hem gök'le haykırır:

'Elde tedvir-i âlem, bir mekinin kuvve-i azmi,
Cihan titrer sebat-ı pây-i erbâb-ı meta-netten'

Evet, değil üç, hatta inanan ve direnen tek bir adamın bile ayaklarının altında Dünya titrer, böyle bir tek adamın bile azmi ve kuvveti âlemi idare edebilir.

- Ne doğru söz,ne doğru söz diye kendi kendine

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

1881-1938

Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanımdır.1881 tarihinde Selanik'te doğdu. İlköğrenimini Fatma Hatun mahalle mektebinde,sonra Şemsi Efendi Okulunda devam eden Mustafa, babası ölünce annesi ile dayısının ya-nına yerleşti. Bir ara öğrenimine ara verdi.

Mustafa,sonradan Mülkiye İdadisine devam etti. 1893 tarihinde Askeri Rüştiyesine girdi. Bu okulda hocasının isminin de Mustafa olması sebebiyle hocası tarafından Mustafa Kemal olarak çağırılmaya başladı. 13 Mart 1899 tarihinde Mekteb-i Harbiye ye bir subay adayı olarak katıldı.1902 tarihinde Harbiye'yi bitirdi. Kurmay sınıfına ayrılan Mustafa Kemal okurken Harp okulunda gizli bir gazete çıkartan grubun yönetim kuruluna seçildi. Müfettişlerce bu hareketi takip edilen Mustafa Kemal ve arkadaşları bir gün gazeteyi hazırlarken suç üstü yakalandılar. Okul Müdürü bu hareketlerini saraya jümal lememiş, ders dışı hareketi sayarak olayı kapatmıştı. Erkanı Harbi bitirdikten sonra siyasi hareketlerine devam etmiş ,okuldaki hareketleri bilinen Mustafa Kemal saray hafiyelerince sıkı bir takibe alınmıştı. Mustafa Kemal 29 Aralık 1904 tarihinde göz altında alınan Mustafa Kemal, Harbiye Müdürü Rıza Paşanın yardımı ile serbest bırakıldı ise de, sonradan Şam'da bulunan bir süvari kıtasına tayin oldu..

Aşağıda geçen olaylar bu sırada oldu...

Mustafa Kemal 1904 yılında Harp Akademisini bitirdikten sonra,1905'te Kurmay Yüzbaşı olarak 5.Ordu' ya tayin edildi. Şam,Beyrut, Hayfa ve Kudüs'te 3 yıl kadar görev yaptı.

5. Ordu'nun merkezi olan Şam'a gelen Mustafa Kemal, arkadaşı Kırşehirli Müfit ile iki odalı basit bir eve yerleştiler.

Bir gün Mustafa Kemal, Müfit ve diğer bir Subay arkadaşı olan Lütfi ile Şam'da Hamidiye Çarşısında dolaşmaya çıktılar. Çarşının bir yerinde,küçük bir dükkancıkta önemsiz alış verişlerle geçimini sağlamaya çalışan birisi ile tanıştılar.

SELANİKLİ MUSTAFA VE

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU

Burası Mustafa Efendinin İstanbul Pazarı adında bir tuhafiye dükkanı idi.**<1>**

Bundan sonraki geçenleri "Tek Adam " adlı kitabın 1. cildinden aynen alıyoruz. **<2>**

"Mustafa Efendi, ayağında kundura yerine nalınla dolaşan babacan bir adam.Dükkanı rahat olmadığı için sandalye getirtip dükkanın önüne otururlar.

Mustafa Efendinin hali Mustafa Kemal'in dikkatini çekiyor.Dükkanın içini görmek istiyor. Boş denecek kadar hafif raflar. Ortada bir masa,ama masada ve bazı raflarda birçok kitaplar. Tıbba,felsefeye,inkılâba hatta sosyalizme ait eserler.Anlaşıyor ki ;Mustafa Efendi (Cantekin) aslında bir tıbbiyelidir. Fakat,hürriyetçi hareketlerinden dolayı yakalanmış,mektepten çıkartılmış,Şam'a sürülmüştür

Mustafa Kemal onunla ilgileniyor.O gün kütanışmadan sonra bir gece ve Mustafa'nın mütevazı evinde buluşmaya karar veriliyor. O gece Dr. Mustafa'nın söyledikleri kesindir:

-İhtilâl yapmalı,inkılâp yapmalı...

Mustafa Kemal bu fikirlere çoktan hazırdır. Tıbbiyenin son sınıfından çıkartılıp sürülen Mustafa ilave ediyor:

-İhtilâl yapmalıyız. Çok kıymetli arkadaşlarımız vardır. İnkılâp yapmalıyız !

Müfit ayağa kalkıp bağırıyor:

-Behemal yapmalıyız !

Hepsi heyecan içindedir. Fakat Lütfi Bey bu hareketlere fiilen karışmak arzusunda değildir:

-Sizinle beraberim. Ama benden bir şey beklemeyiniz,diyor.

Mustafa Kemal durumu hallediyor:

- O Halde siz buradan derhal gidiniz.Bizim bundan sonra konuşacağımız şeyleri duymanız iyi olmaz !

Lütfi Bey,dostça ayrılır.Ondan sonra konuşmalar başlar.İhtilâlden,bu uğurda ölmekten bahsedilir. Ama,Mustafa Kemal, ondan sonra da daima göstereceği hesaplı ve muvazeneli gayeciliği orada da gösterir:

-Mesele ölmekte değil,ölmeden idealimizi yaratmak,yapmak ve yerleştirmektir...

Bu kısa cümlede, onun inancı ve büyük hikayesinin ona daima hakim olan bütün bir prensipler sistemi vardır; Ölümü ve tehlikeyi göze almak, ama ölmeden muvaffak olmak, yaratmak,yapmak ve yerleştirmek...

İşte gizli, ihtilâlci "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti " orada ve o gece üç kişi arasında kuruldu.

Niçin Hürriyet ?... Niçin Vatan ?... Mustafa Kemal buna şöyle cevap verir:

-Ancak hür fikirli insanlardır ki,Vatanına faydalı olabilirler. Onlardır ki, Vatanlarını kurtarıp muhafaza kudretine malik olurlar...

Mustafa Kemal'in Suriye arkadaşları, o günlere ait renkli hatıralar nakletmişlerdir. Şam mahallelerinin sapa bir yerinde ve bir sürgün evinde üç kişi arasında "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti"nin kurulduğu geceden sonra Mustafa Kemal'in uykuları kaçmıştır. Geceleri uyuyamaz. Şam'ın zenginleriyle orta hallileri kayısı ve üzüm kokan Berdan Nehrinin arkları ile sulanan Şam bahçelerinde "

<1> Atatürk Ansiklopedisi 1. Cilt.

10 KASIM

Erdal ERALP

İyi bir askerdi. Ömrü savaşlarda geçti.
Savaşın ustası,savaşın kartalıydı.
Bu yüzden barışı en çok özleyendi.
Savaşı yaşadı,onu özgürlük utkusuyla
Taçlandı. Barışı bizleri sundu.

Eskiden 10 Kasımlarda yas tutulurdu.Genel eğlence yerleri kapanırdı.Atatürk'ü sevenler, ona ve Devrimlerine inananlar onu anar ve İlkelerine sahip olacaklarını haykırırlardı.

Gün geldi ,Atatürk'e ve İlkelerine saldırmak ve sövmek, siyaset arenasında yer kapmak için geçer akça oldu. Saçı - sakalı bırakıp, Bedevi urbasını sırtına geçirip, eline sopayı alanlar "Şeriat isterük" diye meydanları doldurdular.

Bu yüzden 10 Kasım artık, karanlıktan kurtuluş için, halkın aydınlanması için düşünmek ve birlikte çalışmak günüdür.

Ne yapmış Atatürk;

Yirminci Yüzyıla girerken Osmanlı İmparatorluğu,yaşama olanaklarını yitirmiş,çöküyordu.

Gelişme dönemlerindeki, İmparatorluğu Dünyanın en yüce Devleti yapan ve o günlere göre ileri ve adil olan sosyo-ekonomik yapısı, kendisini yenileme olanağı yaratamadığı için gerileme ve çökme sürecine girmişti.

Rönesans'ı ve Reformu gerçekleştiren Batı ülkeleri ,toparlanıp yenilenip endüstrileşme sürecine girmişti. Bu girişe ayak uyduramayan Osmanlı Devleti, kapitülasyonlara, sömürge durumuna düşmüştü. Gerçek din yerine hurafeler ve bunun sonucu olan tutucu eğitim,ülkeyi yönetilenlerin ve ilerde yönetecek olanların, Dünyadaki değişikleri izleyip yakalamalarını önlemişti..

Birinci Dünya Savaşından hemen sonra mütareke İstanbul'unda Atatürk ve silah arkadaşları, Osmanlı Paşası gibi düşünüp kurtuluşu hep İstanbul 'da ve Sarayda arıyorlardı.

İlk defa,Atatürk Anadolu'yu ve oradaki halkı düşündü. Halkın her şeyin yaratıcısı ve kaynağı olduğunu sezerek oraya yöneldi.

İşte Atatürk ve onun gibi düşünenler Osmanlı İmparatorluğunun tarihsel yaşamının sona erdiğini görmüşler ve bu yıkıntıdan çağdaş bir Ulus ve Devlet çıkarmak için eyleme geçmişlerdir.

Osmanlı Devleti yönetici kadrolarının hiç inanmadıkları özgürlük ve Kurtuluş Savaşı, böylesine yenik ve umutsuz bir ortamda, bir avuç önder kadro ile başarılmıştır.

Cumhuriyet kurulmuş,ardından yepyeni devrimlerle geleceğe aydınlık yönü belirlenmiştir. Ortaçağ kalıntıları temizlenmiş bunların yerine,bilimin ve çağdaş uygarlığın değerleri getirilmiştir. Ulus diril-miş ve yücelmiştir.

Kaynağında Atatürk İlke ve Devrimleri olan layık ve demokratik rejim hep kendini yenileyerek devrimleri sürdürmek zorundadır.Cumhuriyet ve demokrasinin temeline Atatürk'ün koyduğu çağdaş uygarlık düzeyi demek olan temel ilkeler öz ve süreklilik kazanıp,kurumlaşana kadar Devrimler sürecektir

Bu nedenle laik, demokratik, sosyal devlet, hiçbir zaman donmuş kalıplarda,bitmiş bir uyarlamanın tutucu rejimi olmaz.

Bu gün için asıl amaç,çağdaş demokrasinin özü ve ana ilkeleri ile kurumlaşması,aydın ve ileri ülkelerinden daha gelişmiş bir halk yönetimi için yarışa kalkınmaktır.

ÖĞRETMENİM

Metin TOPKARAOĞLU

Her türlü zorluklara katlanarak,fedâkarca kutsal görevini yürütürken haince katledilen ŞEHİT ÖĞRETMEN' lerimizi minnet,şükran ve rahmetle anıyoruz.

Takvimlerde belirlenmiş bir güne sığmayacak kadar yüce bir mesleğin mensuplarını,çok değerli öğretmenlerimizi,mesleğe yeni giren genç arkadaşlarımızı bu mesleğe gönül verdikleri için kutluyor ve saygılarımı sunuyorum.

Eğitim ve öğretim bir ülkenin kaderidir,alın yazısıdır,kurtuluş yoludur. Ülkesini yeni ufuklara,aydınlık günlere,mutlu yarınlara, güçlü istikbale götürecek olan insan gücü,çağdaş bilime ve sağlıklı bir toplum a kavuşmanın kaynağıdır.

Tarihimizin hangi dönemine bakılırsa bakılsın, görülen odur ki;ne zaman öğretmene önem ve değer vermişsek Devletimiz yücelmiştir, daima ileriye gitmiştir. Milli birlik ve beraberlik zedelenmemiştir. Öğretmenlik zedelendiği zaman,öğretmen değer aşınmasına uğradığı zamanlarda Devletimiz çöküntüye maruz kalmıştır. ATATÜRK, Cumhuriyet öğretmenini toplumun en dinamik kişisi olarak görmüş ve onu ayağa kaldırmıştır. Toplumda ona özel yerini vermiştir. Öğretmenlik mesleğine verdiği üstün değerden dolayı,kendisi Millet Mektepleri Başöğretmenliğini kabullenmiştir. Her gittiği yerde öğretmeni öğmüş,onu toplum a önderlik edip yön vereceğini söylemiştir. ATATÜRK ; Bursa'da kendisini ziyaret eden öğretmenlere;"Siz, fikirleri, bilgileri üreteceksiniz ve biz uygulayacağız,sizin arkanızdan geleceğiz" diyor.

Her aile çocuğunun iyi yetişmesini ister. Cumhuriyette iyi bir gençliğin yetişmesini istiyor. Bu isteği öğretmenler cevap verecektir. İyi öğretmenle bu hedefe varılacaktır. Çocuklarımızın ve gençlerimizin körpe dimağlarına,kirletilmemiş temiz gönüllerine,Vatan ve Millet sevgisini yerleştiren;Türkiye Cumhuriyetine,Türk Bayrağına,İstiklâl Marşına, Milli Kültür değerlerine, sevgi ve saygıyı dolduran kişi öğretmendir.

Öğretmenlik meslekleri n en az kazanç getireni, fakat insanı en çok mükafatlandırandır. Büyük çoğunluğu ne servet,ne de şöhret vadeder. Güçlüklere gönül rızası ile katlanır.

Toplumun kaderiyle yakı nen ilgili olan öğretmeni mutlu ve huzurlu kılmak, öğretmenlik mesleğini cazip hale getirmek öncelikle ele alınması gereken bir husustur.

Bu kadar önemli mesleğin gerçek sahibi ve temsilcisi olan öğretmenin çalışma şartları mutlaka iyileştirilmelidir. Öğretmenlere, zevkle ve huzur içinde görev yapmaları,üstlendikleri kutsal görevlerinin ayarında olmalıdır.

Öğretmen arkadaşlarım ! Eğitimin temel unsuru hiç şüphesiz sizlersiniz. Çocuklarımızı ve gençlerimizi yarınki güçlü Türkiye'nin büyüklerin,yetkilileri ve sorumluları olacak biçimde yetiştirmek en önemli görevinizdir.

Milli ve manevi değerlerimizi güçlendirmeyi, çağdaş düşünceyi,uygar anlayışı,birlik ve bütünlüğü,sevgi ve saygıyı, çalışkanlığı ve vatan sevgisini çocuklarımıza sizler öğreteceksiniz. Sizler ;Anayasaya, Atatürk inkılâp ve ilkelerine sadakatle bağlı öğretmenler olarak Türk Milletinin hizmetindesiniz. Büyük Önderimizin belirttiği gibi,yetişecek yeni nesil sizlerin eseri olacaktır.

ATATÜRK

Muzaffer GÜNDOĞAR

Yurdumuzun ve Ulusumuzun kurtarıcısı,Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 60. Yılında saygıyla, sevgiyle, özlemle ve bağlılıkla bir kez daha andık. Atatürk gibi bir lidere sahip olmaktan dolayı,gurur ve övünç duyduk. Bu duyguyu tüm Ulusça tek yürek olarak yaşadık.

Atatürk,Ulusunu ve Ülkesini umutsuzluk,umarsızlık ve yokluktan kurtarıp,kurduğu Cumhuriyetle devletçi;Yaptıkları ve başardıklarıyla Devrimci ; Ulusal ve uluslar arası tutum,düşünce ve yöneticiliği ile eşsiz Devlet Adamı;

Türk Ulusunun olduğu kadar, yeryüzündeki mazlum ulusların da yol gösterici si ve Lideridir.

Yine O : " Yurtta barış,Dünyada barış" parolasıyla da dünyanın ender yetiştirdiği Liderlerden birisidir.

O'nun öğretileri,İlke ve Devrimleri doğrultusunda Ülkemizi daha aydınlık, daha güzel yarınlara taşımak istiyorsak,O'nu daha iyi tanıyıp anlamalı, çocuklarımıza da iyi anlatmalıyız

Atatürk'de, kendisini görmenin ve tanımanın, düşüncelerini anlamak olduğunu söylenmiyor mu zaten ?

Sözü daha fazla uzatmadan,Atatürk'ü yabancı devlet adamlarının ve dünya büyüklerinin dilinden vermeye çalışacağız

Bundan, özellikle Cumhuriyet ve Atatürk düşmanlarının alacakları oldukça güzel, oldukça önemli dersler vardır diye düşünüyorum.

ONUN İÇİN NE DEDİLER, ONU NASIL DEĞERLENDİRDİLER.

Buyurun,birkez daha okuyalım

"Türk Orduları,1922'de düşmanı Akdeniz'e dökünce ,İngiliz İşçi Partisi Lideri Mac Donald Parlamentoda devrin Başbakanı için: 'Hazineden bu kadar para harcardı. Hani Anadolu taksim edilecek,hani Boğazlar bizim olacaktı ?

Gelsin hesap versin der. Güneşi batmayan İmparatorluğun Türk düşmanı Başbakanı şu sözlerinin ardından istifa eder.

'Arkadaşlar, yüzyıllar nadir olarak dahi yetiştirmiştir. Şu talihsizliğe bakın ki, o büyük dahi fırsatı çağımızda Türk Ulusu'na tanındı. Mustafa Kemal'in dehası karşısında elden ne gelir." **Lloyd GEORGE**

"Kemal Atatürk ya da bizim O'nu o zamanlar tanıdığımız adıyla Kemal Paşa,gençlik günlerinde benim kahramanımdı. Büyük Devrimlerini okuduğum zaman pek çok duygulandım Türkiye'yi çağdaşlaşma yolunda Kemal Atatürk'ün giriştiği genel çabayı,büyük bir hayranlıkla karşıladım. O'nun dinamizm,yılmak bilmezliği insanda büyük bir etki yaratıyordu. O, doğuda Modern Çağın yapıcılarından biridir. O'nun büyük hayranları arasında bulunmakta devam edeceğim."

Hindistan Cumhurbaşkanı NEHRU

"Mustafa Kemal'in eseri, 1945'ten bu yana bir örnek değer kazandı. Kemalizm,Türkiye Tarihi'nin bir sayfası olmaktan çıkıp siyasal bir sisteme önderlik etmeye başladı.Bu sistem yarı gelişmiş uluslar için Marksizm'in karşısına dikilen bir seçenektir."

Maurice DUVERGER

"Atatürk ölümü köleliğe üstün tutan bir ulusun, neler yapabileceğini hayretler içinde kalan bir Dünyaya göstermiştir. Bu örnek unutulmayacaktır. O'nun ölmez eseri,egemenliklerini elde etmiş ulusların yazgılarına hükmedenler için ışıklı bir örnek ve bir eserin kaynağı olarak kalacaktır.

Mustafa Kemal'in kişiliği halk kitlelerinin ayaklanması ve halk savaşımların öncüsü olmuştur. Bu savaşımlar Onun ölümünden sonra genişlemiş, Doğu ve Batı bloklarının arasındaki Üçüncü Dünyaya da sıçramış ve onu sömürge baskısından kurtarmıştır."

Tunus Cumhurbaşkanı Habib BURGİBA

"20'yüzyılda tarihin Atatürk'ün kişiliğine önem vermesi kadar doğal bir şey olamaz. Zira Atatürk,ulusların yenilgilerini zafere ,çöküşünü yükselmeye, gerilemesini ilerlemeye değiştirmek yolunda,vatanı görevlerinin kendilerine yüklemiş olduğu sorumlulukları yerine getirmek için durumu memleketleri lehine çevirmeye hazır bulunan yürekli subayların canlı bir örneğidir."

Irak Devlet Başkanı Abdusselam ARİF

"Mustafa Kemal Atatürk kuşkusuz 20. Yüzyılda 2. Dünya Savaşından önce yetişen en büyük devlet adamlarından biri,hiçbir ulusa nasip olmayan cesur ve büyük bir devrimci olmuştur." **Ben GURİON**

"29 Ekim1923'te Türkiye Cumhuriyetini kurması O'nun diplomatik dehasının bir eseridir." **ERHARD**

"Kahraman Atatürk, ulusların kurtuluşlarına kendilerini adamış olan kurtarıcıların ve onları ıslah eden kişiler ve milliyetçi adamların bir simgesi olarak daima yaşayacaktır." **KERAME**

Askeri bir deha,doğuştan bir lider ve büyük bir vatansever olan Kemal Atatürk Ülkenizi yeniden büyüklük yoluna koydu."

Pakistan Cumhurbaşkanı Eyüp HAN

"Atatürk'ün yaşamı ve eserleri sadece Türkiye için değil, fakat Dünyanın bütün özgür ulusları için bir esin kaynağı olmayı sürdürecektir."

Milliyetçi Çin Cumhurbaşkanı Çan Kay ŞEK

"Bizi, Atatürk'ün ülkesine ve O'nun Türkiye'de ve Dünyada yerleşmesine hizmet ettiği ideallere bağlayan bir ittifakla Amerika Birleşik Devletlerinin bir ortağı olmasından gurur duydum."

A.B. Devletleri Başkanı S. F. KENNEDY

"O, hiçbir zaman kendisini düşünmedi. Bütün varlığını Memleketine ve ileri bir insanlık idealine harcadı. Hiçbir zaman hayal peşinde koşmadı."

İngiliz Yazar Lord KİNROOSS

UNESCO, 1979 yılında 156 üye devletin temsilcilerinin katılımı ve oy birliğiile aldığı kararda,1981 yılını Atatürk yılı ilan ederler.

Ve Atatürk'ü şöyle tanımlarlar:

"Uluslararası anlayış ve barış yolunda çaba harcamış üstün bir kişi, olağan üstü bir devrimci, sömürgecilik ve emperyalizme karşı savaşan ilk lider.

İnsan haklarına saygılı, dünya barışının öncüsü, insanlar arasında hiçbir renk,din,ırk ayrımı gözetmeyen eşsiz Devlet Adamı.

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu..."

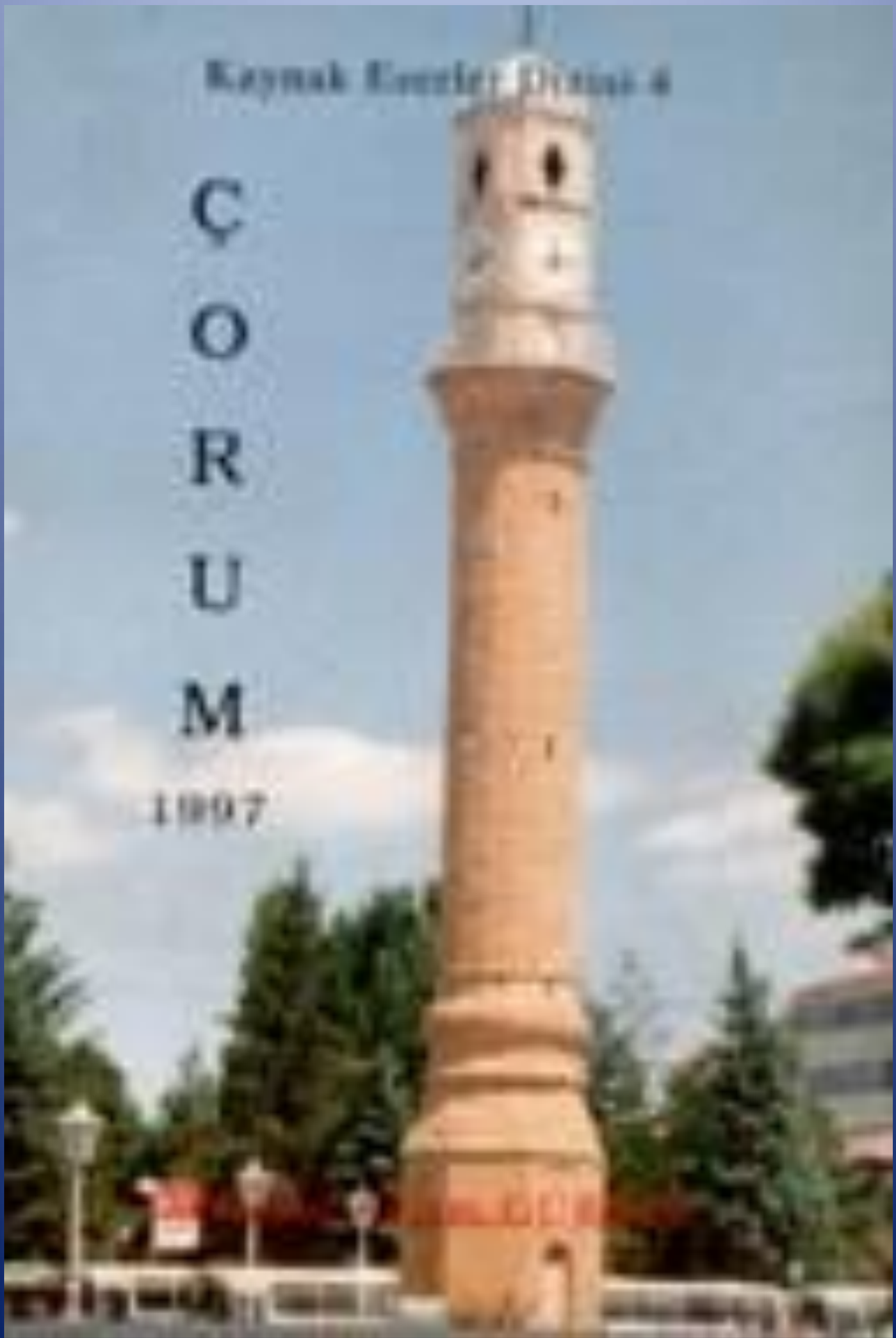
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 6

ÇORUMLU 2000

KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl 1 Sayı 6

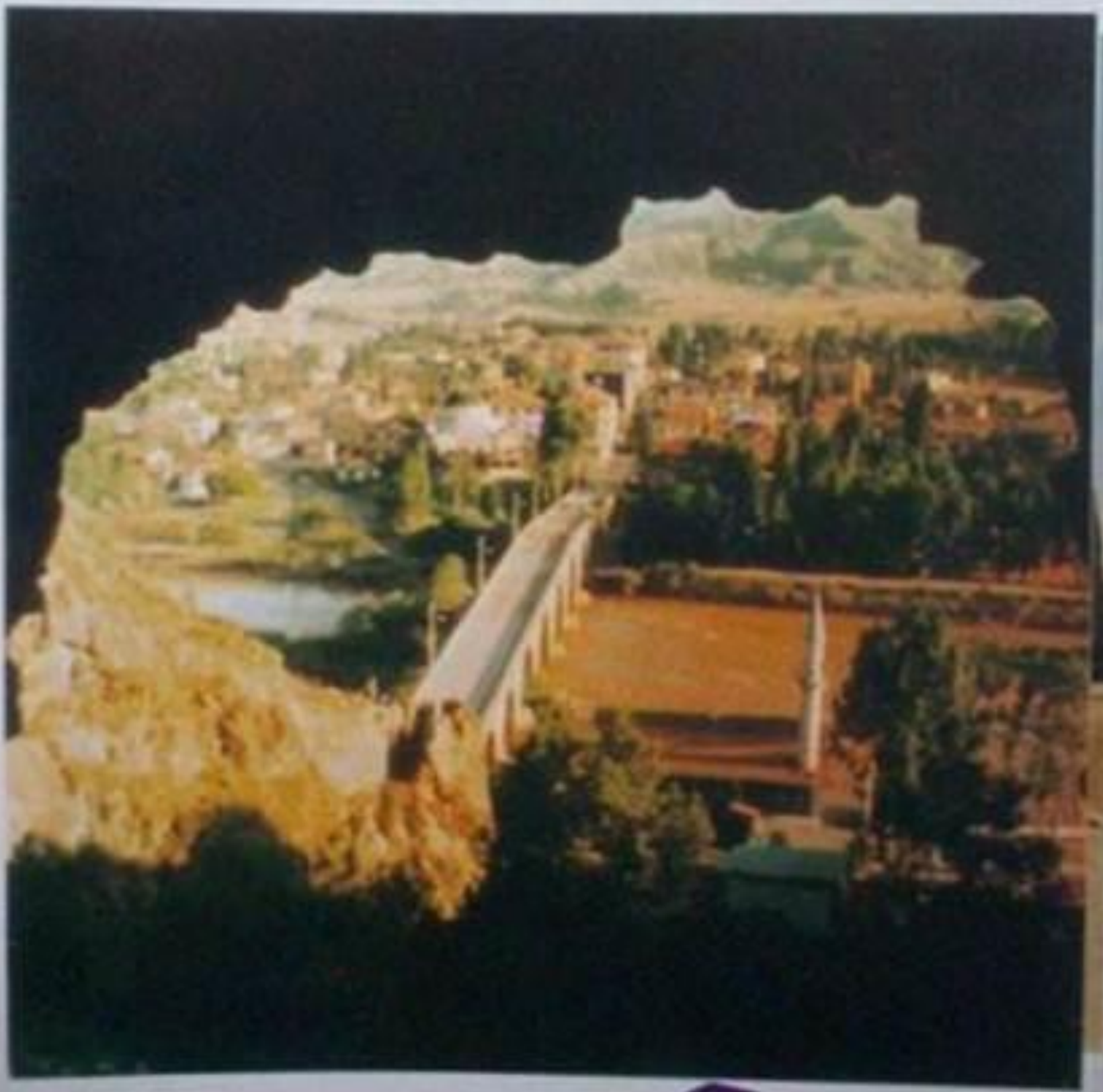

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :1 1999 Sayı :6

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
İş: 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayida:

Bekir Baki AKSU
Ahmet AŞIK
İsmet ÇENESİZ
M, Şakir ÇIPLAK
İsmail ÇİZİKÇİ
Metin DEMİRCİ
Ali EMİROĞLU
Erdal ERALP
Erkan EROL
M Selim GÜRSEL
Adnan İLHAN
Sakin KARAKAŞ
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Rifat PATIR
Salim SAVCI
Ahmet SERİN
Yaşar SOLAK
Osman Nuri SOYOCAK
Ümit UZEL
Ömer YABACI
Erman YILDIRIM

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğraf Osmancık Köprüsü Sakin Karakaş

GÖREV VE GÖREVLİLER

Görev ; bir emrin, yada bir işin bir amir veya bir yetkili tarafından veyahut kişinin kendisinde yapılacak olan işte kamunun yararına astlarına tebliğinden sonra yada kendini bu işleri yapmakla görevli sayarak kişilerce anında yada devamlılığı olan zaman diliminde yerine getirilmesi,tarafsız bir şekilde uygulanması, savsaklanmamsı, olduğunu düşünüyordum.

Yayınevimin 5 Kasım 1998 tarihinde İl Makamının onayı ve Milli Eğitim Müdürlüğü oluru ile Liseler arası açtığım "CUMHURİYETİMİZİN 75. YILI İLE CUMHURİYETİMİZİN 100. YILINA KADAR ÇORUM İLİNDE NEGİBİ GELİŞMELERİN OLMASINI VE SİZİN NELER YAPACAĞINIZI VE YAPMANIZ GEREKTİĞİNİ ANLATINIZ." Kompozisyon yarışması,şartname gereği kaılan liselerimizin yarışma kağıtlarını tarafıma ver-meleri ile binirci etabı sonuçlanmış bulunuyor. Tara fıma teslim edilen 5 lise ve 19 yarışmacının katıldığı kağıtlar ise şu anda yazarlarımız tarafından değerlendirilmektedir.

Sayın Milli Eğtim Müdürümüz,bütün okullara bu yarışmayı duyurduğunu bilmekteyim. Benim anlamadığım ise (bildiğim kadar Çorum'da 52 adet lise olduğudur) katılımın liseler arasında %5 tekabül etmesi ve bütün Çorum liselerinin acaba niçin bu yarışmaya ilgi duymadıklarıdır. Acaba diyorum, çoban armağanı çam sakızı armağanlarımız azmı bulundu, yada; ilgili okul müdürlerimiz bu yarışmayı dikkate almadılar yada adam sende kim uğraşacakmı dediler? Belkide haklılar;sınıflara bildir,okul kotu ver,komisyon kur,kağıtları topla, vb. zorluklar.

Ben isterdim ki ; bu yarışmaya bütün liselerimizin katılması ve komposizyonlarda gençlerimiz sadece 5 okul talebelerinin istekleri ile değilde bütün Çorum lise talebelerinin istedikleri bilinmeli, yarışmaya katılan dereceye giremeyen yarışmacıların da yazılarının yayımlayacağım kitapta bulunmaları ve biz yetişkinlere verecekleri mesajları bilmemiz ne güzel olurdu.

Okurlarımıza yazarlarımın adı altında bu dergiye gösterdikleri ilgiye teşekkür ederek 6. Sayımızı da görüşünüze sunuyoruz.

Bu sayiya yazi ve reklam vererek katkida bulunanlara

Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl. dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

1990 SONRASI ÇORUM'DA BASIN İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR:

"Toplu Dergisi" Ocak 1990 tarihinde yayınlanmaya başladı,sahibi Birlik Ajans, yazı işleri Müdürü Ümit Leblebici tarafından aylık olarak yayımlandı. <1>

"Çorum Hakimiyet Gazetesi" 1 Şubat 1991 tarihinde Sahibi Mustafa Ilıca, yazı işleri Müdürü Avukat Fahri Azkur,halkla ilişkiler yönetmeni Ahmet İlhan Soyer, idari ve mali işler yönetmeni Şevket Erzen yönetiminde yayımlanmaya başladı, gazete Lider Ofsette basılmakta idi,4 Mart 1991 tarihinde yönetim kurulu başkan yardımcısı Ertuğrul Şahinci'nin ismi, 17 Şubat 1992 tarihinde Öztaş adına sahibi Kemal Mesci, yazı işleri ve mali işlerde Şevket Erzen'i görmekteyiz, 15 Şubat 1992 tarihinde gazetenin basıldığı yer olarak Oğuz Ofset 1997 tarihinde ise İlkadım Matbaasında basılmakta ve gazete yayım hayatına devam etmektedir.<2>

"Merhaba Çorum Gazetesi" sahibi ve genel yayın Müdürü Şahin Örgel,yazı işleri Müdürü İrfan Sarmaşık yönetiminde 5 Mayıs 1992 tarihinde yayım hayatına başladı ,2 Temmuz 1992 tarihinde yazı işleri Müdürü Şermik Örgel, haber ve istihbarat Enver Özkartal, 8 Temmuz 1992 tarihinde haber ve irtibat Şevket Mete, 1 Ağustos 1992 tarihinde haber Müdürü Nihat Karalar'ı görmekteyiz,10 Eylül1992 tarihinde 17'inci sayıdan sonra gazete ismi olan Merhaba Çorum'un başlığında bulunan Çorum ibaresi kaldırılarak "Merhaba" olarak yayımlanmaya başladı, 6 Ocak 1993 tarihinde sahibi olarak İbrahim Kuzoluk,genel yayın Müdürü Şahin Örgel, yazı işleri Müdürü Şermik Örgel görülmektedir, 1 Ağustos 1994 tarihinde genel yayın yönetmeni Zeliha Aşcı ,2 Ocak 1996 tarihinde genel yayın yönetmeni Hasan Yıldırım'ı görmekteyiz,gazete yayım hayatına devam etmektedir. <3>

"Mesaj Gazetesi sahibi R. Ufuk Ertekin, yazı işleri Müdürü M. Ali Kurtuluş genel Müdürü Ayşe Uncu yönetiminde Mayıs 1992 tarihinde yayıma başladı, 11-18 Aralık 1992 tarihinde yayım hayatına son verdi. <4>

"Çorum Adalet Gazetesi" sahibi Remzi Demirbaş,genel yayın Müdürü Kadir Sol,yazı işleri Müdürü Ülkü Demirbaş, spor sayfası

<1> Çorum Hasan Paşa Kütüphanesi Toplu Dergisi arşivi.
<2>Çorum Hasan Paşa Kütüp. Çorum Hakimiyet Gazetesi arşivi.
<3>Çorum İl Halk kütüphanesi Müdürlüğü Merhaba Gazetesi arşivi.
<4>Çorum İl Halk kütüphanesi Müdürlüğü Mesaj Gazetesi arşivi.

Mahmut Selim GÜRSEL

Sadi Başıbüyük yönetiminde 25 Eylül 1992 tarihinde yayım hayatına başladı,15 Mayıs 1993 tarihinde yazı işleri Müdürü olarak S. Berrin Faydacı'yı görmekteyiz,20 Temmuz 1993 tarihinde 240'ıncı sayısında yayım hayatı sona erdi. <1>

"Çevre Dergisi" sahibi Çorum Çevre Vakfı Adına Vali Mustafa Yıldırım,Çorum Çevre Vakfı Müdür Vekili Servet Durdu yönetiminde 3 Aralık 1992 tarihinde yayıma başladı,3'üncü sayısında Aralık 1997 tarihinde sahibi Çorum Çevre Vakfı Adına Vali Atıf Üzelgün,yazı Işleri Müdürü Vali Yardımcısı Erdoğan Ülker yönetiminde yayım hayatına devam etmektedir. <2>

"Çorum Altınışık Gazetesi" sahibi İsmail Çabuk genel yayın yönetmeni Okan Hergün yönetiminde 18 Aralık 1992 tarihinde haftalık olarak yayıma başladı, 47'inci sayıdan sonra yayım hayatına son verdi. <3>

"Ortaköy Gazetesi" aylık olarak çıkartılan gazete 1993 tarihinde Ortaköy Kaymakamlığı Özel İdare, Belediye ve Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından ortaklaşa olarak yayıma başladı,Sahibini Ortaköy Kaymakamı Yılmaz Aslan,Müdür,Eğitim Müdürü Durdu Çetin'in üstlendiği gazete Aralık 1993 tarihinde yayımına son verdi. <4>

"Özel İdare Dergisi Gelişen Çorum" Başkanlağına Vali Yardımcısı Metin Demirtaş, Özel İdare Müdürü Durdu Çetin üstlendiği dergi 17Haziran1993 tarihinde yayıma başladı.<1>

"Çorum Belediyesi " adı altında 1994 tarihinde sahipliğini Prof. Dr. Arif Ersoy'un yaptığı aylık dergi yayımlanmaya başladı,belediyenin hizmetlerini tanıtan dergi halen yayımlanmaktadır. <6>

"Çorum Lider Gazetesi" Beyler Ltd. Şir. Adına sahibi Kemal Sünnetçi,genel koordinatörü Orhan Polat,yazı işleri Müdürü Fahri Azkur yönetiminde 27 Şubat 1995 tarihinde yayıma başladı ,gazete Tuğra Ofsette basılmakta iken Lider Gazetecilik ve Matbaacılıkta basılmakta ve gazete halen yayımına devam etmektedir. <7>

<1>Çorum İl Halk kütüp. Müdürlüğü Çorum Adalet Gazetesi arşivi.
<2> Çorum Valiliği Dökümantasyon merkezi.
<3> Çorum İl Halk kütüphanesi Altınışık Gazetesi arşivi.
<4> Ortaköy Gerçeği ,Kaymakam Yılmaz Aslan.
<5> Çorum Valiliği Dökümantasyon merkezi.
<6> Çorum İl Halk kütüphanesi Çorum Belediyesi Dergisi arşivi.

BELEDİYESİZ SANAYİ

Ümit Üzel

Çorum Belediyesinde görev değişikli-ği üzerinden yaklaşık olarak bir seçim döne-mi geçti. Bu süre beş yıla yakın bir süre.

İlk beraberliğimizde, Belediye Başkanı mıza: "Tüm Çorum'un başkanı olursanız, hepi-miz sizin yanındayız" demiştim. Detayları şimdilik değinmek istemiyorum. Gerekirse başka yazılarımda o konuları işleyebilirim. O zaman görülecektir ki; mevcut Belediye yöne-timi bu beş yıllık dönemde elle tutulur hiçbir şey yapılmamış, olumlu yanları maalesef o-lumsuz yanlarına göre pek az. Başkan, ilk gö-reve geldiği günlerde hemen, hangi amaçla ol duğu kamuoyundan gizlenen yurtiçi ve yurt-dışı gezilere başlamıştı.

Hatırlayınız ; Çorum'da susuzluk nede-niyle başlayan o korkunç hastalık sırası nda "Belediye Başkanımız" dünyanın öbür ucunda Avustralya'da idi. Bakanlık ve Valilik tarafın-dan hastalığın ilk hızı kesildikten birkaç gün sonra dönebilmişti. Çorum'a Dünyanın öbür ucu olsa bile, şehrimize 24 saat içinde dönüle bilmesi mümkündü.

Sahi Başkan, o tarihlerde çok önemli bir işi var da, Çorum'a dönememişti. Oralarda ne yapıyordu dersiniz?

Başka bir soru; Belediye Başkanı çıktı-ğı pek çok iç ve dış geziler sonunda, bugüne kadar Çorum'a ne kazandırdı?

Bu ve buna benzer konularda yıllardır Belediye Başkanını çok eleştirdim. Ama hiç-birine tek bir cevap alamadım.

Demek ki; haklıydım. Çünkü, bir atasö-zümüz vardır, bilirsiniz:

"Sükut, ikrardan gelir"

Bu soruları sorduktan sonra, genel ola-rak belediyelerin ve sanayinin ilişkisi hakkın-da Çorumlu 2000 Dergisinin 2. Sayısında yaz-dığım yazıyı tekrarlamak istiyorum.

Günümüzün medeniyeti bir şehir me-deniyetidir.

Bugün gelişmiş ülkelerde, nüfusun çok önemli bir bölümü şehirlerde yaşamaktadır. Toplumu oluşturan her türlü sosyo-ekonomik hareketler bilinçlenmektedir. Bu nedenle şe-hirlerde görev yapan "Belediyeler" üretim in te mel unsuru olan "sanayi kesimi" Gibi, sokak-taki insanı da etkileyen hizmetleri üretmekte dir.

Bir toplumun refahın ın yükselmesi, iş-gücü ve sermaye kaynaklarının üretimde etki li biçimde kullanmasına bağlıdır. İşgücü ve sermayenin kullanımında da belediye nin hiz-met üreterek, temel bir görevi yerine getirdiği hepimiz tarafından iyi bilinmektedir.

Toplum bütünüyle bir işletme ise, hizmet üreten belediyeler ile mal üreten sanayi kesiminin, kaynakları verimli kullanmak için uyum içinde çalışmasının gereği apaçık ortada değil midir?

Bu nedenle, toplum refahı için hizmet üreten yerel yönetimler ile üretimin temel kaynağı olan sanayi kesiminin işbirliğine her şeyden önce önem vermek, bu konuda çağ-daş devletlerin yaptıklarını da aşarak, daha i-leriye gitmeye çalışmak gerekir.

Çağdaş devletin üç temel fonksiyo-nundan söz edilmektedir. Herkese geçinebi-lecek "İş temin etmek", her aileyi barınabile-ceği bir "Konuta" kavuşturmak, konutlarla iş yerleri arasında, hızlı, güvenli ve "Konforlu ula şım" sağlamak.

Ancak bu temel unsurlar yerine geti-rildiği zaman, üretimin içinde çalışan insanın verimini artırabilmektir. Bir başka anlatımla, sanayi kesimi insana işveren "Belediye"de, en basit anlatımıyla, o insanı evinden işine, işin-den evine yetiştiren birimlerdir.

Sadece bu sınırlı görev bile, "Belediye-lerle, sanayinin" işbirliğinin ne kadar hayati bir kurum olduğunu göstermesi bakımından çarpıcı değil midir?

ÇEVRE YOLUMUZ

Ali EMİROĞLU

Çevre yolu; kuşak bulvarı (Boulvard de ceinture) anlamında kullanılmaktadır bizde. Avrupa'nın büyük şehirlerinin bir kısmında,Paris gibi,şehrin bu adı taşıyan bir bulvarla çevrilidir; bu çevre bulvarının dışı şehir sayılmaz. Bulvarın içinde kalan kısımda,yani asıl şehirde, herkes istediği gibi at oynatamaz. Şehir planı yapılmış ve ilgili mercilerce tasdik edilmiştir; orada belediye meclisi,canının istediği şekilde karar alarak,binalara veya semte yeni yükseklikler veremez;şehir ana karakterini hep korur.

İstanbul'da,Boğaz köprülerinden sonra yapılan çevre yolları,şimdi birer şehir caddeleri şekline gelmişlerdir. Çevre bulvarını dışına inşaat izni vermemek kaydıyla , İstanbul'un bir bulvara ihtiyacı vardır.

Ankara'nın bir kısmı tamamlanmış çevre bulvarı,eğer sözcüğün delalet ettiği anlama saygılı olunursa, ülkenin ilk çevre bulvarı olacaktır.

Çorum çevre yolumuz bir çevre bulvarı değildir. Çevre bulvarına Çorum'un ihtiyacı yoktur. Bizimki sadece bir normal çift yönlü yoldur. Bu yolun dışına şehir taştığından yol vasfını da kaybetmiş ve fonksiyonu ile, Çorum için tehlikeli bir durum almıştır. Şehir içinden geçen şehirler arası çift yol,o şehir için tehlikeli olmazmı ? Bizim bu şehirler arası yolumuz, bana öyle geliyor ki ;ileride Kuşsaray'dan önce başlayıp,Şeker Fabrikasından sonra yola birleşerek çift yol olacaktır. O zaman bu yol yine çevre bulvarı olmayacaktır. Akıl ve mantık,Çorum ovasının buğday tarlaları olarak bırakılmasını emrediyor.

Bir genç kaymakam, üç beş litre benzin tasarrufu yapmak niyetiyle,valinin arabasını köprüden dolaştırma yerine,çaydan geçirmiş. Valinin arabası çamura saplanmış ve kurtarılması elbette ki köylülerin yardımıyla,tam yarım günü almış. Dönüşte vali genç kaymakamı yanına alarak köprüyü dolaşmış ve battıkları yer hizasına gelince vali arabayı durdurtmuş. Kaymakama :bak kaymakam bey oğlum, eğer sana yapılan teklif,devlet parasını sarf etmeyi gerektiriyorsa düşünmeden onu yap. Yakacağımız beş litre benzini bu devlet valisinden esirgemezdi. Sen bana yarım gün kaybettirdin. Bir valinin yarım günü beş litre benzin karşılığımıdır ? Kaymakam bey oğlum demiş vali. Elbette kaymakam da anlamıştır.

Bizim yukardaki beyin jimnastiğimiz, devlet parası sarf etmeyi gerektirmiyor. Bu beyin jimnastiğinin kimseye zararı yok. Hatta bir kısmınıza, eğer okuma zahmetine katlanırsa, beyin jimnastiğini de yaptırmış olur. Bu bakımdan,bende bu teorik ve birazda ileriye dönük temennileri yazıverdim.

Asıl yazacağım, bu çevre yolunun bitirilmesidir. Çevre yolu vasfını kaybetmiş olsa bile bu yol bitmelidir. Buyol yılan hikayesine dönmüştü. Bir çift yolu bitirmekten aciz olan kudret sahiplerinin,Çorum Üniversitesini başarmaları beklenemez. Bunlara,mademki beceremiyorsunuz,üniversite işini bırakın demiyorum. Yanlış anlaşılmak istemem. Aciz sözcüğümde; devlet temsilcileri için kullanmıyorum. Bazı kesimlere göre kudret sahibi,sorumsuz olan kendi kurumlarıdır. Akılları böyle gelişmiş.

Bir çift yolun ihalesini CHP koalisyon Hükümeti zamanında Sayın Çulhaoğlu yapmıştır. Bu yol,Köy Enstitüleri,Halk Evleri,Öğretmen Okulları değildir ki,kapatasınız. Bu yol özelleştirme kapsamına girmez. Bu yoldan kurtulmanın tek yolu, onu bitirerek,ondan kurtulmaktır. Trafiğin en yoğun olduğu bölgede,basit bir yolun yapımını bir şehrin başına bela edip sürüncemede bırakmak;ihmal edenleri hayırla andırmaz insanlara. Artan maliyette, yine bu milletin sırtına yük olarak bindiriliyor. Hiçbir ilimizin yolu, bizim Çorumunkiler kadar ihmal edilmiş değil. Buna rağmen,ihmal edenleri, politik yönden el üstünde tutan insanları da,aklı başında olanlar normal olarak vasıflandıramazlar. Hak aramak ve haksızlık karşısında dikilmekle fazilet kendisiyle ifade edilir. Fazilet sözcüğünün vasfını değiştirmiş olmamalıyız.

HİTİT YASALARI

Av.
ERDAL
ERALP

Bin yıla yaklaşan,Selçuklu ve Osmanlı Dönem dönemlerinden bu yana yurt edindiğimiz Anadolu, çok eski çağlardan beri,her yönden gelen grupların da yurdu olmuştur. Farklı kültür, inanç ve yaşam biçimleri,Anadolu'da etkileşip, daha üstün uygarlıkları yaratmıştır. Bu yüzden Anadolu, jeografik konumu ve doğal şartları ile her dönemde uygarlıkları yaratandır,büyütendir.

Anadolu'ya İ.Ö. 2000'li yılların başında Asya'dan;büyük olasılıkla Kafkaslar yolu ile Hititler geliyorlar ve Kızılırmak dolanımı içlerine yerleşiyorlar, etkileniyorlar,onların içlerinde yaşayarak üst düzeylere ulaşıyorlar ve sonunda İ.Ö. 1800'den başlayarak önce krallık, sonra İ.Ö.1300'lere gelirken büyük İmparatorluk olarak,ilk Anadolu bütünlüğünü sağlıyorlar ve dev bir uygarlığın yaratıcısı oluyorlar. O çağların uygarlık dünyasının,en büyük iki devleti Mısır ve Hititlerdir.

Orta Çağın karanlığını yırtıp,bilimsel araştırmalara yönelen Avrupalı bilgin ve gezginlerin 1800'lü yılların ilk yarısından itibaren,Anadolu'ya gelip araştırmaya başlıyorlar. Bir çok arkeolojik bulguları bilim dünyasında değerlendiriyor. Boğazköy'de 1906-1907 ve 1911-1912 yıllarında Hugo Wicler ve 1931-1938 yıllarında K. Bittel tarafından yapılan kazılarda,Hititlere ait yasa metinleri bulunmuştur.

Yasa metinlerini oluşturan kil tabletler veya levhalar,Hititologlarca incelenmiş ve iki dizide toplanarak incelenmiş ve iki dizide toplanarak değerlendirilmiştir. Yaklaşık 100 fıkra (madde) içeren ve "Eğer bir adam" diye başlayan birinci dizi,büyük harflerle kotlanmış ve 21 grupta toplanmıştır.

Yine yaklaşık 100 fıkra (madde) içeren ve "Eğer bir bağ" diye başlayan ikinci dizi,yine elde edilen çeşitli yazmalar ve konularına göre kodlanarak 17 grupta toplanmıştır.

İki asıl metin aslında birbirlerinin devamı niteliğindedir. Sonradan yazılan ve paralel metinler olarak adlandırılan metinler hemen hemen aynı konuları içeriyorlar ve zaman içinde yapılan değişiklikler metinlerde açıkça belir tiliyor.

Yasa metinleri ve yorumları incelendiğinde, genel olarak ; Hititlerde yasa ve adalet kavramının, diğer çağdaş ön Asya kavimlerinden olduğu gibi,Tanrısal kökenli olması gerekir.Fakat;Hitit yasa metinlerinin hiç birisinde,bir ön söz bir sunuş yazısı bulunmamaktadır Hammurabi yasalarının,Tanrı tarafından,Tanrı sözü olarak krala verildiği yazılıdır. Hitit yasalarının çok kez değiştiği ve değişikliğin kral tarafından yapıldığı, paralel metinlerde açıkça yazılıdır. Bu yüzden yasaların kral tarafından yapıldığı tezi şimdilik doğrudur.

Hitit yasalarının,Hititlerin büyük sosyal, siyasal ve kültürel yaşamlarını kapsadığı ve bu bakımdan bir yasalar bütünü,bir kodeks niteliğini taşımadığını açıkça anlaşılıyor. Fazla hasara uğramadan asıl metinlerin okunamayan yerleri,aynı konuyu içeren paralel metinlerden tamamlanabilmiştir. Metinlerin,değişik tarihlerde yazılmış olduğu,yazı karakteri, malzemenin cinsi gibi özelliklerden anlaşılıyor.Hititologlar,yasa metinlerini incelerken,maddeler ayrımı yerine,paragraf ve fıkra sözcüklerini kullanıyorlar. Aslında ; birbirlerinden ayrı olayları hükme bağlayan maddeler olarak ayrım yapılabilir. Metinlerde paragraf ve fıkra olarak adlandırılan bölümler, tabletlerde yatay çizgilerle ayrılmıştır. Bu çizgilere rağmen,bazen çizgi dışında da devam ettiği görülmektedir. Yasa metinlerinden örnekler verilirken, madde terimini kullanmakta sakınca görmedim.

Hitit yasalarında; evlat edinme, miras, evlilik, tasarlanarak adam öldürmeye dair hukuk kuralları noksan. Bütün bunlardan anlaşıldığına göre,Hititlerde sözlü hukuk geleneği,teamül, örf ve adet kuralları geçerli idi. Bize ulaşan metinlerin, sözlü hukukta bulunmayan, siyasal ve toplumsal nedenlerle,belirgin ve kesin olarak düzenlenmesi gereken,ÖZEL VE ÖNEMLİ anlaşmazlıkları ve mahkemelerin verdikleri kararları da göz önüne alırsak yapılan derlemeler olduğu anlaşılıyor.

. Eski çağların,yazılı kurallar derlemeleri,hemen hep aynı nedenlerle yapılmıştır. Örf ve adete göre yürütülen sözlü hukuk sistemi, bazı olayların getirdiği karmaşa hali,yazılı kurallar gereği zorunlu kılıyor. Hitit siyasal yaşamında İ.Ö. 1600'lerde Kral Hantili ile başlayan, 1500'e,Kral Telipinu'ya kadar süren bir karmaşa dönemi,yazılı kurallar derlenmesini zorunlu kılmıştır kanısı doğurur.

Devam Edecek

"KANLI MELEK" İsmail PAMUK

Köy yaşamının kente akıp ,kent ve köy kültürünün allak-bullak olduğu bir yaşamla cebelleşiyoruz bu günlerde. Anadolu'nun güzelliklerini çeşnilendiren,bir yaşamı geride mi bıraktık ne!... Bırakamıyoruz, kentte her gece köy akşamlarını yaşıyorum dersem özümü ırgalayan bir gerçeği söylemiş olurum.

Koyun sağarken,bulgur çekerken,çapa vururken yada bir düğün coşkusunu yaşarken, gelinciklerle, gök nevruzlarla, ikbal çiçekleriyle haşır neşir olurken,Oluklunun gürül gürül suyu genzimize dolarken,türküler söylerken, asker uğurlarken, tatilde çeşitli okullardan çocuklarımız köye dönerken, ne denli mutluyduk?...

Ya bir köy kızı gurbete gelin olurken,acısı yüreğimize kor gibi düşerdi.

"Elinden solma kınası,
Gülüp oynamaz kanası,
Ağlıyor kızın anası,
Kısmeti gurbete düştü."

Kızın gelin oluşunu, oğlanın mürüvvete erip, çeyiz almaya gidiş coşku;

"Gidiyorum Çorum'a
Bir taş değdi goluma,
Kolum sarılmak ister,
Yarin ince beline.

Allanma,sallanma,
Gohulu gelin,
Aynası belinde
Sohulu gelin."

Gelin;

"Hele mumu yaksana,
Bir dön bana baksana,
Çevreli mendilini,
Al cebine soksana."

Köy yaşamının renkleridir,maniler.Hele çalgıların;oyunların karıştığı bir karışık oyun vardır.

"Dallike";

"Kadife yastığım yok,
Odana bastığım yok,
Eller ne derse desin,
Ben sana küstüğüm yok."

Düğünün son gününde kız evinde çalınan davul, zumaya"Seher Davulu" denir.Gelin kız evinden çıkıpta gidecegi geceye "kına gecesi" denir.

"Şu dağlardan yuvarlanan daş mola,
Gul başına gelip geçen iş mola,
Gözümdeki yağmur mola,yaş mola,
Benim guzum ayrılıyor sürüden."

Son kına gecesinde kızın emsalleri hep birlikte yatar ellerine kına yakarlar.Anası:

"Yavrum ellerine kınamı yakam,
Sen giderken yola ben nasıl bakam,
Yaşlı mendilini koynuma sokam,
Kurttan,kuştan haber soram bir zaman.

Bir ozan,ana der ki;

"Bütün vucudum yansın,
Yalnız kalbim yanmasın,
Çünkü orada gurbete giden yavrum var."

Sofrasına bir kaşık eklenmesine karşın oğlan evi sevinçlidir. Tarlayı ekti biçti,elde avuçta ne varsa satti savdu, ama kınalı gelini eve getirdi.

Salonlarda; dans edenler,köy düğünü şeher düğünü derken;Urum (Rum)1940'lı yıllardaki "KANLI MELEK" öyküsüne takıldı kaldı.Şeherden alış veriş yapıp akşam köye dönenler, anlatmakla Bitiremedikleri "kanlı melek" öyküsü: "Yok öyle değil,şöyle. Yok o köy değil, falan köyde olmuş. Her halde mumyalamışlar.Halkevinin camekanına kanlı meleği gomuşlar. Aleme ibret için ; gerdek gecesi boş çıkmış güveyi boynundan kesmiş,türküde yakmışlar;

"Aşagıdan gelir bir kanlı melek,
Yolumu yolsuza düşürdü felek,
Bu yolun yolcusu olmak mı gerek,
Kıyma zalım kıyma canıma kıyma
Aldanıp ellerin sözüne uyma.

Orucu tuttumda bayram etmedim,
Gelin oldum,bir murada yetmedim,
Allah şahit el elinden tutmadım,
Kıyma zalim kıyma canıma kıyma,
Aldanıp ellerin sözüne uyma"

Bu söylenti çocuk yüreğimi çok etkilemişti. Sadık Sevin'ide kendime uydurup,köyüme on beş kilometre olan Çorum'a yaya gelip halk evi camekanında (şimdiki Belediye ana binası) dilimi yutarcasına seyrettim. Meğer değerli öğretmen Eyüpoğlu Çorum'a gelmiş, bu öyküyü canlı olarak halka Sunmuştur. Bunu ve Tütüncüler'in bağda yazdığı, meşhur "Karadutum, Çingenem" şiirinide aynı yılda yazdığı 1960'lı yıllarda okul Müdürüm merhum Mümtaz Gürkan'dan dinledim.

Böylece, Anadolu kadının yazgısını, öğrenmiş oldum.Gerdek gecesi boş çıkma,cana mal olurken, şimdileri uruma vurdum. Her 8 Mart kadınlar gününü içimin burukluğu ile anarım.Bir yerde isyan edesim gelir. Kadınlarımız neden ikibine bir kala,okutulup erkekle ekonomik eşitliğe kavuşması sağlanamaz.

Daş (taş)
Gohu (koku)
Zahir-seher (sabah)
Gul (kul)
Guzu (kuzu)
Halgevi (halk evi)
Zalım (zalim -acımasız)

ÇORUM'DA RAMAZAN KÜLTÜRÜ

M. Şakir ÇIPLAK

Çorum folklorunda Ramazan Ayının ve Ramazan Bayramının derin izleri vardır. Ramazanları Çorum'da geçirmenin tadı ve güzelliğine doyamazsınız. Her mevsimin Ramazanı ayrı bir güzellik getirir Çorum insanının gönlüne. Tabii Ramazan Oruç ve öteki ibadetlerle birlikte girer hayatımıza. Eskiden beri, Ramazanlarda Çorum halkının vazgeçilmez gıdası "mayalı" dediğimiz hamur işi bir yiyecektir ki daha çok sahurda yenilir. Börekler,çörekler, mayalılardan sonra gelir. Mayalı her gün yapılırsa, ötekiler arada bir yenir. Aslında da mayalı Türk halkının Orta Asya dönemlerinden Anadolu'ya getirdiği bir yiyecektir. Tereyağı ile yağlanarak yenilen bu Milli yiyeceğimiz için "bazlama" ile etimolojik akrabalık kurulabilir.

Eski Ramazanlarda, tereyağı ile yağlanan mayalılar;katmerler, Ilıca'dan, Hacıkerim'den,Ayarık'tan,İçeridere'den toplanan taze eriklerin, vişnelerin,kayısıların şuruplarıyla içildikten sonra, güzel sesli hafızların minarelerin şerefelerinde "temcit" okumalarıyla bütünleşir ve harika Ramazan geceleri neşeli, lahuti bir alem haline gelirdi.

İftar sofralarının vazgeçilmez yemeği "mantı" bükmek ev hanımlarının Ramazan öncesi hazırlıklarının başında gelmektedir. Bu adet, şimdi apartman kültürü ile bile birleşmiş olarak sürmektedir. Son günlerin,balkondan balkona seslenmelerin konusu mantı yarenliğidir. Komşular, akrabalar bunun için evlerde toplanıp adeta imece yaparlar.

Kış Ramazanları evlerde idrak edilir. Teravih toplantıları evlere taşınmaktadır. Çaylar, sohbetler, yarenlikler Ramazanların tadına tat katar. Yaz Ramazanlarında, bağ evleri de iftar için ideal yerlerdir, teravih için her gün bir yerde toplanılması ya da,şehre inilmesi bir gelenektir.

Eskiden pekmezler, pestiller, nişasta ile yapılmış cevizli pekmez sucukları iftarlık için özel hazırlanırdı. Rama-zan için alınacak tereyağı çok önemli sayılmıştır Çorum halkının gözünde. Çünkü, Ramazan ot yağı yerine nohut kadar da olsa tereyağı tercihi ev kadınlarının vazgeçmeyeceği istekleri arasındadır.

Kur'an okutmalar, hatim sürmeler, camilerde hanımların teravih namazlarına katılması Çorum'da eski bir gelenektir. Birçok camilerde hanımlar için özel yerler ayrılır. Vaaz ve nasihat dinlemek için vakit namazları arasında belli camilerin hanımlara tahsis edilmesi de bu şehir insanlarının kadın-erkek Ramazan ayını en güzel biçimde idrak etmek için bulduğu özel yollardır.

Son zamanlarda kahveler teravih sonrası insanları kendisine çekmeye başlamış,özellikle sigara tiryakileri için zaman geçirecek bir mekan gibi görülmektedir.

Çorum folklorunun derinliğinde var olan son zamanlarda çeşitli etkenlerle bastırılmış bulunan müzikli,şiirli, eğlentiler Ramazanda eskiden, dini musiki ile birleşerek okunur ve bundan haz alınırdı. Şimdi bu kültürün kurumsallaşmadaki aksaklığından baskı altına alındığı görülse bile bu özlemi giderecek yerlerde yavaş yavaş boy göstermeye başlamıştır. İMVAK'taki Ramazan gecesi fasılları her teravih sonrası Hicazdan,Hüseyniden, Sabadan ve daha pek çok Türk makamlarından nağmeler ve örnekler sunarak dolup taşması bu folklorun bir başka biçimde uç ver-diğini gösteriyor.

Ramazanda Çorum, Milli duygularla,dini duyguları adeta sindire sindire yaşamaktadır.

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

5. Sayıdan Devam

I.Şuppiluliuma devri üç döneme ayrılır:

1.dönem: 17 yıl kadar sürer, bu dönem- de I. Şuppiluliuma Anadolu Hitit birliğini sağla-ması,Suriye ve Mezopotamya topraklarında bu-lunan krallıklarla yapılan antlaşmalarla sınır gü-venliğini sağlayıp, Mitanniler'le savaş yapması, savaşta pek başarılı olmamakla beraber Mitan niler'in kralı Tuşratta'yı öldürmesi, Suriye sefe-rinde Halep'i tekrar ele geçirmesi 1.dönem ola rak görülmektedir.

2. dönem 20 yıl kadar sürer. Anadolu'da bulunan krallıkları kendisine bağlama çalışma-ları bu dönemde olmuştur. Kuzey sınırlarında bulunan Gaşka ve Pala devletleri ile savaşıp Kiz zuwatna'yı zapt ederek , oğlunu buraya ruhani başkanlığına getirdi . Anadolu'da tam bir Hitit birliği kurulmuş oldu.

3.Dönem 3 yıl kadar sürer. I.Şuppiluliu-ma bu kısa zamanda, tekrar Suriye topraklarına gitti. Mitanniler'in kralı Tuşratta'nın oğlu Matti-waza babasının ölmesi üzerine I.Şuppiluliuma' ya sığınmış , I.Şuppiluliuma da kızını Mattiwata' ya vererek damadı yapmış ve Mitanni tahtına o-turtmuştu. Kargamış şehrini almış, oğlunun Pi-yaşil'i Kargamış'a,diğer oğlu Talapinu'yu da Ha-lep şehrine kral yaptı.

I. Şuppiluliuma'ya dul Mısır kraliçesi ta-rafından ya kendisinin ya da oğullarının birisi i-le evlenmek istediği teklifi gelmiş, bu teklifi de-ğerlendiren I.Şuppiluliuma oğlunun birisini Mı-sır'a yollamışsa da,Mısır tahtını ele geçiren Ay, bu prensi yolda öldürtmüştür.<2>

I.Şuppiluliuma bir salgın hasalık sırasın-da ölmüştür.1.Şuppiluliuma'nın yerine oğlu, II. Arnavnda MÖ.1340-1339 çok hasta olarak tahta çıkmış isede saltanatı uzun sürmemiştir. Taht'a çocuk yaşta olan II. Murşil MÖ.1339-1306 çıktı. Çocuk yaşta kralı gören pek çok bağlı şehir is-yan etti ise de II. Murşil 1.Şuppiluliuma'nın oğ-lu olduğunu gösterdi. Ordularının başına geçe-rek isyan eden şehirlere sefer düzenledi. Bu se-ferlerin hepsinden başarılı olarak döndü. Batı Anadolu krallıkları ile savaşarak sınırlarını kuv-vetlendirdi. II. Murşil savaştan savaşa giderek ülkesinin birliğini sağlamıştır.

II. Murşil öldüğü zaman iki oğlu vardı. Büyük oğlu Mutavatil'i MÖ.1308-1282 tahta çık-tı. Küçük kardeşi Hattuşul'in de yukarı ülke yö-neticisi ve kumandanı olarak tayin etti. Mutava-til'i inin ilk on yıllık iktidarı karışıklıklar içinde geçti. Gaşkalılar yeniden ayaklandılar. Bu ayak-lanma Hitit ülkesinin diğer kesimlerine de sıçra dı. Mutavatil'i Hattuşaş şehrini boşaltarak aşağı ülkede bulunan Dattaşa'yı geçici olarak başşe-hir yaptı. Kardeşi Hatuşul'i de Hitit ordusu baş komutanlığına yükseltti. Ülkede olan isyanları bastırdı ve düzeni yeniden sağladı. Mutavatil'i döneminde Mısır tahtına geçen II.Ramses ile hediyeleşmeleri ve iyi komşuluk ilişkileri bulun maktaydı. Asur kralı I.Adad-Nigari Hititlere bağ lı Mitanni prensi Warşa Şatta'yla savaşarak Şat-ta'yı yendi. Mutavatil I.Adad-Nigari üzerine bir ordu gönderdiyse de Hitit ordusu yenildi. Bu olaylar olurken, Hititlere vergi vermekte olan Amurru prensliği başında bulunan prens öldü, yerine geçen Benteşina Hititlerle olan antlaş-mayı bozarak Mısır tarafını tutmaya başladı. Mutvatil durumu öğrenince bu ülkeyi idare et-mesi için Şatili'yi görevlendirdi. Benteşina ken-disini koruması için II. Ramses'e baş vurdu.

<1>Meydan Laurosse Hititler bölümü.
<2>Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom.

II. Ramses bu fırsatı değerlendirmek isteyerek 15-20.000 kişilik ordusu ile önce Suriye'ye girdi. Mutvatil bu durum karşısında ordusunun başına geçerek Suriye'ye yürüdü. Yaklaşık olarak MÖ.1282 tarihinde Kadeş (Bu günkü Tel Nebi Mend) önünde iki ordu karşılaştılar. O devrin en büyük meydan savaşı oldu ise de savaşın ke-sin sonucu belli değildir. Savaş sonrasında ba-rış antlaşması yapıldı. Bu antlaşma gereği II. Ramses aldığı yerleri boşaltarak Suriye'nin Gü-neyi'ne çekildi ,Kadeş şehri Hititlere kaldı. Ant-laşmadan sonra orduda çıkan bir ayaklanma neticesinde Mutvatil öldürüldü,yerine gayri meşru oğlu Urhi-Teşup MÖ. 1282 - 1275 tahta çıktı. Amcası Hattuşil'in bu olayı olgunlukla karşıladı. Hattuşul'in egemenliği altında bulunan şehirlere saldıran yeğenine hoşgörülü davrandı. Hattuşil'in elinde kalan son iki şehir'e de saldıran yeğenine ancak 7 yıl dayanabildi ve mecburen savaşmak zorunda kaldı. Urhi Teşup idaresinden hoşlanmayan bazı şehir beyleri Hattuşil'in tarafına geçtiler. Urti-Teşup'un bulunduğu Şemuha şehrini Hattuşil kuşattı ve şehri aldı. Urti-Teşup öldürülerek hakkı olan tahta çıktı. MÖ. 1275-1250 Hattuşil başşehrini yine Hattuşaş'a taşıdı , diplomatik evlenmelerle komşuları ile dostluklar kurdu. Döneminde karışıklık çıkmadı. Asurlar'ın Hititlere bağlı Mitanni devletine saldırmaya hazırlandığı haberi üzerine,Hattuşil, II.Ramses'le Kadeş Barışını imzaladılar. Mısır Mitanni devletinin Asurlar'ca alınması netice-sinde Mısır'ın da tehlikeye gireceği görüşü bu antlaşmanın gerekliliğini göstermektedir.

Kadeş Barış Antlaşması neticesinde A-surlu'lar savaşmaktan vaz geçtiler. II. Hattuşil

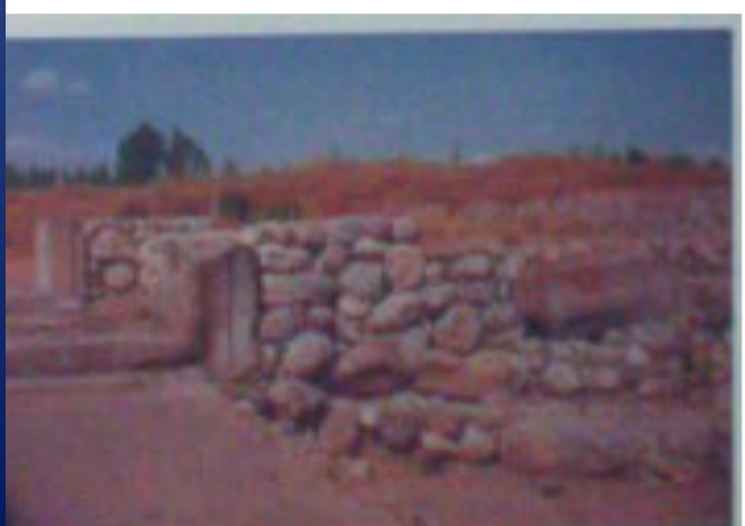

ölünce yerine çocuk yaştaki oğlu IV.Tudhalya MÖ.1250-1220 taht'a çıktı. Tudhalyanın çocuk olmasından dolayı idareyi Kraliçe Pudu-Hepa e-le aldı.<1>

İdarenin bir çocuk ve kadında olması nedeniyle,Hititlerin komşusu olan Asur, Batıda Ahhiyava tarafından saldırılara uğramışsa da Hitit topraklarından kayıp olmamakla birlikte, devlet zayıflamaya başlamıştır. IV.Tuthelya bir-liği ayakta tutmaya çalışmış, kendisine sığınan Madduvaddaş adlı bir prensi himayesine almış ve ona bir küçük beylik tahsis etmiştir. Muddu-vaddas, kalleşlik yaparak diğer prenslikleri de kışkırtmış, IV. Tuthalya ya karşı ayaklandırmış-tır. Bu ayaklanmayı bastırmak için Tuthalya ha rekete geçmiş fakat bu ayaklanmayı bastırama-dan ölmüştür. Tahtla oğlu III. Amuvanda MÖ . 1220-1190 çıkmıştır. Bu dönem iyice zayıflayan Hitit İmparatorluğunun sonunu hazırlayan olay lar ve kavimler göçü diye bilinen hareketler zamanına rastlamaktadır. III.Arnuvanda'dan sonra tahta kardeşi II.Şupilulluma MÖ.1190-1180 geç-ti ise de kaynaklarda II.Şupilulluma hakkında pek bilgi bulunmamaktadır.

Bu tarihlerde kavimler göçü şiddetlenmiş Anadolu'da bulunan yerleşim alanla rı Frigler tarafından ele geçirilmiştir. Bu akıbetten Hattuşaş'da kurtulamamış ,Frigler tarafından yerle bir edilmiştir. Bu sonuç Hitit İmparatorluğunu tarihten silmiş olmasına rağmen,Hitit prenslikleri Güney ve Doğu Anadolu'da varlıklarını sürdürmüşlerdir. Çorum ili dışında kalan bu prensliklerkonumuz dışında kalmaktadır.<2>

<1> Meydan Laurosse Hititler bölümü.
<2> Çorum Tarihi 5. Hitit Fes. Kom.

MASAL GİBİ GÜNLER, YILLAR

Dr. Rıfat PATIR

Eski günlerde, Çorumlu ilkokul talebesi iken, neler yaptığımızı, nasıl oyunlar oynadığımızı biliyor musunuz ? Hatırlayabildiğim kadar anlatıyım.

Mahallemizde bulunan Albayrak İlkokuluna 1938 yılında başladım.

Bizim zamanımızda; Radyo yok. Televizyon yok. Akşam olur, ya arkadaşlarla dışarıda kapı önünde toplanır oyunlar oynar yada masal bilen komşu teyzeyi misafir eder, yada ona giderdik.

Geceleri dışarıya çıkmak için, bin bir rica ile annemizden müsaade alınca sokakta biriken arkadaşlarla "Elim Ateş" oyunu oynardık. Bu oyunu oynarken; birimizin ebe olması gerekirdi. Ebe olan gözünü kapatır, diğer arkadaşlarının saklanmasını beklerdi. Sinyal gelince ebe, saklananları aramaya başlar, bulunan arkadaş olursa "Elim Ateş" diye bağırarak kale dediğimiz yere elimizi vururduk, saklananlardan bulamadıklarımız ise, ebe ararken kaleye elini vurarak ebe olmaktan kurtulurdu. Saklanan arkadaşları bulmak hiçte kolay değildi, ne arayışlardan sonra birini bulabilirsek onu ebe yapardık.

Dışarı çıkmadığımız gece ise, hikaye anlatan komşu teyzeyi misafir etmek veya onun evine misafir gitmek için anneme yalvarırdım. Eğer komşu teyze misafir gelirse dam üstü dediğimiz tavan arasına serdiğimiz elmaları, armutları, ayvaları annem getirirdi. Ayva hariç diğerleri ekseriya buruşuk, buruşuk olurlardı. Bazı akşamlar annem, kuru üzümle karışık kırık leblebi ceviz ile pestil ve köme misafire çıkarılırdı. Meyve ve çerez yenilmeye başlanınca misafir teyze masal anlatmaya başlardı. Masal peri padişahının kızı diye başlar ve kız ile oğlanın maceraları olarak devam ederdi. Her akşam aynı masalın ufak nüansları değişerek anlatılır ve biz hiç usanmadan hep o teyzenin ağzının içine bakardık. Arada sırada sokakta bir bekçi düdüğü işitilirdi ve biz bilirdik ki evlere hırsız mırsız giremez. Biliyor musunuz; o tavan arasındaki samanlar arasında bozulmasın, çürümesin diye saklanıp misafire çıkarttığımız elmaların, armutların tadını hiç unutamıyorum.

Sokaklarımız o devirde, bize göre hayli geniş gelirdi. Ara sıra bir at arabası geçer, onunda demir tekerleklerinin kaldırım taşında çıkarttığı gürültü bizi ikaz ederdi. Bazı arabacıların bu günkü gibi otomobilinin gösterişli olmasını isteyenlerin havalı korna gibi ikaz araçları yerine, tekerlek milleri arasına "zil" denilen çelik levhalar taktırırlar bu levhalar teker döndükçe ikaz edici bir ses çıkarırdı. Bizlerde oyunumuzu keserek arabanın geçmesini beklerdik.

Gündüzleri ise, okuldan kalan boş zamanlarımızda, evimizin önünde, daşenek oynardık. Bazen de AŞIK oynardık. "Aşık"; kesilen koyunların diz kısımlarından çıkartılan kemiklerdi. Çik, tok, bal, bok geldi diyerek saatlerce oyun oynar vakit geçirirdik. Futbolu sevmezdik dersek olur, bilmedik desekte olur. Çünkü topumuz yoktu. Koca mahallede "top" yoktu. Çorum'da ayakkabı yapanlar küçük deri parçalarını birleştirerek elma büyüklüğünde top dikerler, bu diktikleri derinin içine çaput veya hızar talaşı doldururlardı. Tabi ki buna sahip olmak için para gerekirdi.

Oyunlarımız arasında bir de çelik çomak oyunu vardı. Bir küçük çubuk, bir de bir metrelik bir çubukla oynanan oyun, küçük çubuğun bir tarafı boşa gelecek şekilde yere konur, büyük çubukla boşta kalan kısım avurulur, takla atarak yükselen çubuğa havadayken kuvvetlice vurularak uzaklara göndermeye çalışırdık. Küçük çubuğu en uzağa fırlatan bu oyunu kazanırdı.

Bir de mahalleler arası harp bile ederdik. Bir haber gelirdi, filanca mahallede döğüş var, şu saatte hazır olun. Taşları çok getirin ha.... diye tembih edilirdik. Belirlenen o saatte cebimiz, eteğimiz küçük taşlarla dolu olarak o mahalleye giderdi. Bazen düşman mahalle bizden önce gelmiş olur, bizi görür görmez taşlanmaya başlanırdık. Bazende biz erken orada olurduk, onları görür görmez taş atışına başlardık. Taşlar bitinceye kadar harp devam eder, taşı biten tarafta tabana kuvvet kaçardı.

Benim ilkokula başladığım yıllarda Çorum'da elektrik yoktu. Tabi ki buz dolabı da yoktu. Şimdi kaloriferde yaktığımız kömürde yoktu, lkit gaz da yoktu. 1933-1934 senlerinde Çorum'a ilk defa sinema filimi geldi. Albayrak İlkokulunun bahçesinde portatif bir beyaz perde açılarak, birkaç sandalye kondu. Bizler ayakta filimi hayretle seyrettik. Zannedersem film Afrikalı bir zencinin kahramanlığını anlatıyordu.

Hep bunlar 1937'den önce idi. İlkokulu bitirince ortaokul için Samsun'a gittim, orada derse, okumaya daldık 1998 de de, hala okumaya, yazmaya devam ediyorum.

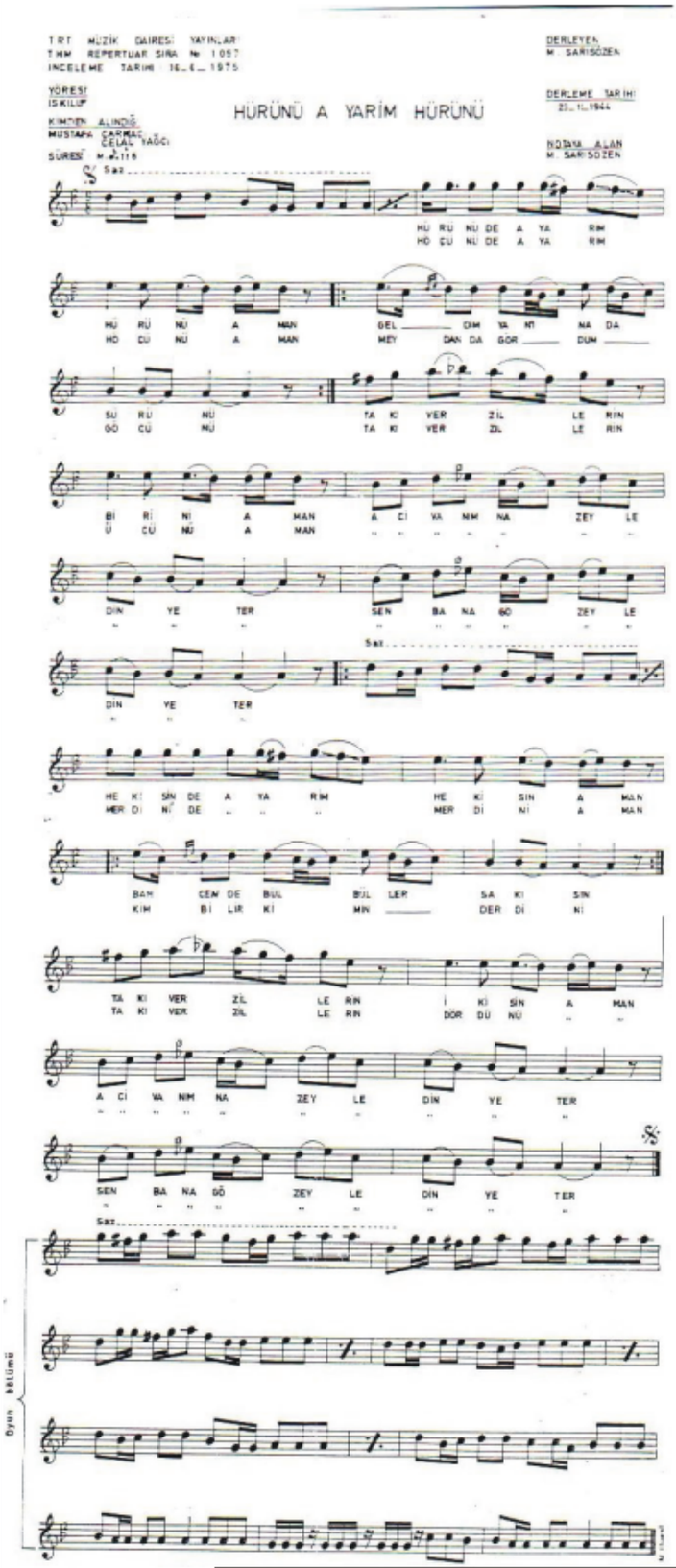

HÜRÜNÜ A YARİM HÜRÜNÜ

İsmail ÇİZİKÇİ

Rahmetli Muzaffer Sarısözen; Türk Halk Müziğine yeni eserler kazandırmak amacıyla Anadolu'yu adım adım taramış ve kültürümüzde var olan,halk dilinde yaygın olarak yöresel söylenen onlarca Türküyü, Türkü dağarcığımıza kazandırmıştır.

İşte bu araştırmalardan bir tanesi 23/12/1944 yılında Çorum'umuzun güzel ilçesi İskilip'te gerçekleşmiştir. İskilip Misak-ı Milli İlkokulunda İskilip'in gönül insanları toplanmış, yöresel Türkü ve derlemeler söylenmiş ve kayda alınmıştır. Rahmetli büyük dedem Mustafa Çarkacı ile rahmetli Celal Yağcı amcadan alınan "Hürünü A Yarim Hürünü" isimli Türkü,Halk Müziği repertuarına İskilip yöresi olarak girmiştir. Ayrıca,yine dedem Mustafa Çakıcı'dan alınan:

"Bahçe duvarından aştım da geldim,
Sarmaşık güllere dolaştım geldim,
Öptüm sevdiğim helalleştimde geldim"

Dizeleriyle başlayan Türküye TRT repertuarında rastlanmaktadır. Her iki Türküyü de güzel sesiyle söyleyen büyük dedem Mustafa Çarkacı'ya Muzaffer Sarısözen TRT bünyesine katılmasını istemiş ancak büyük dedem kabul etmemiştir.

Bugün,rahmetli olan büyük dedem Mustafa Çarkıcı'yı ve Celal Yağcı amcayı, araştırmacı Sayın Muzaffer Sarısözen'i rahmetle anarken, Türkünün TRT repertuarından araştırmasını yapan,gönül adamı Aşık Rıfat Kurtoğlu'na,her türlü güçlüğe rağmen Çorumlu 2000 Dergisi'ni çıkaran Mahmut Selim Gürsel'e teşekkür ederim.

1
Hürünü de a yarim Hürünü aman
Geldim yanına da sürünü
Takıver zillerin birini de aman
A civanım nazeyledin yeter
Sen bana gözeyledin yeter

2
Hekisinde a yarim hekisin aman
Bahçemde bülbüller şakısın
Takıver zillerin ikisin aman
A civanım nazeyledin yeter
Sen bana gözeyledin yeter

3
Höçünü de a yarim Höçünü aman
Meydanda gördüm göçünü
Takıver zillerin Üçünü de aman
A civanım nazeyledin yeter
Sen bana gözeyledin yeter

4
Merdini de a yarim merdini aman
Kim bilir kimin derdini
Takıver zillerin dördünü aman
A civanım nazeyledin yeter
Sen bana gözeyledin yeter

ÇORUM'DA MİNBERLER

Mahmut Selim GÜRSEL

Ulu Camii Minberi

5.sayıdan devam

Araştırmacıları tarafından incelenerek literatüre geçmesi sağlanmıştır.

Vakıflar Dergisi 5. Sayı 1962 tarihinde 59'uncu sayfada, M. Zeki Oral tarafından tespit edilen bilgileri aynen aktarıyorum:

"Bu minberi yerinde görmedim. Fotoğrafından okuduğum kitabelerini yazıyorum.

Kitabeler ve tarih:

I- Minberin kapı aynalığında şu bir satır

رسم بعمارة هذا المنبر المبارك العبد الراجي رحمة ربه الغفور احمد ابن داود

Türkçesi: " Esirgeyici Allahın Rahmetini rica eden Davut oğlu Ahmed bu mübarek minberin esaslarını resmetti,çizdi" demektedir:

Solunda, النجار عمل طود Yazıları vardır.Türkçesi" Abdullah oğlu Ankaralı Marangoz Davut yaptı" demektedir.Bu kitabede,Davut imlası (طود) Şeklinde yazılmıştır.

III- Kapı kanadının üst kısmında şu yazılar vardır: لا اله الا الله محمد رسول الله

الجمعه حج المساكين — وعيدالمؤمنين

Birinci satır: "Kelime-i tevhit"dir. İkinci satır."Cuma miskinlerin haccı,müminlerin bayramıdır demektedir.

İV- Minber kapısının alt kısmında sağda:

Solunda: المبارك سنه ست وسبعمايه فى التاريخ عاشر صفر

Yazıları vardır.Türkçesi :" Hicri 706 yılı Sefer ayının onuncu gününde yapıldı"denilmektedir.

Minberin korkuluğunda şu usta kitabesi vardır:

عمل محمد بن ابوبكر الانكرى . Türkçesi: "Ankaralı Ebubekir oğlu Mehmed yaptı" demektedir. Bu minberdeki yazılar hüsn-ü hat bakımından değerli sayılamazlar. Kapı kanatlarındakiler sülüse,diğerleri nezihe benzetmek mümkündür.

TARİH : Yukarıda yazılan kitabeler de adları geçen şahıslar şunlardır:

1-Ankaralı dülger Abdullah oğlu Davut,
2-Ankaralı Ebubekir oğlu Mehmed,
3- Minber Mimarı Davut oğlu Ahmed'tir.

I- Abdullah oğlu Davut'un kim olduğu bilmiyoruz. Yanlız bunun da Ankaralı olduğu ve eskiden bu sanatların ekseriya babadan oğula intikal ettiği düşünülünse Hicri 758 tarihinde Kastamonu İbnineccar Camii kapısında Hicri 751de ,Ankara'da Ahi Şerefüddün sandukasını yapmış olan Mahmut oğlu Abdullah ile bir akrabalığı bulunması hatıra gelmektedir. Bu taktirde Mahmud oğlu Abdullah oğlu Davut oğlu Ahmet gibi sanatkar ailesinden gelmiş olur.

Devamı Gelecek Sayıda

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ

Aşağıdaki adreste yayınlanıyor

http://www.corumlu.com/
corumlu2000@gmail.com
corumlu2000@yahoo.com

Abone olun
Adres ve telefonunuz
e-mail adresiniz
hem dergide
hem web sayfamızda
yayınlayalım !

TAVUK VE ADAM

Adnan İLHAN
İhlas Finans Kurumu A.Ş.
Çorum Şube Müdürü

Adamın biri kendini tavuk sanıyormuş. Doktor kontrolü altına alınmış, uzun ve yoğun tedavi sonunda adam, doktora tavuk değil insan olduğuna artık inandığını söylemiş ve teşekkür ederek doktorun odasından çıkmış.Fakat kapıdan geri dönmüş ve doktorun yanına gelerek:"Doktor bey, ben tavuk değilim tamam ama, bunu dışarıdaki horozlarda biliyor mu?" diye sormuş.

Tahlil ve Netice

1) Adam tavuk olmadığına tam olarak inanmamış veya ikna edilememiştir. Çünkü tavuk değil adam olduğuna inanan bir adamın dışarıdaki insanları horoz olarak görmesi mümkün değildir. Buradan, adamın tavuk statüsünü değiştirmemek konusunda güçlü bir statükocu tavır gösterdiği sonucu çıkmaktadır ki bu sorun aşılması güç bir sorundur. Çünkü bu tavır sahipleri genellikle yanlış statükoyu savunmayı tutarlılık olarak değerlendirmektedir.

Burada şu husus önemlidir: Adam tavuk olmadığını dışarıdaki horozların bilip bilmediğini, doktora tedavi esnasında veya tedavi sonrasında sormamaktadır. Tedavinin neticesindeki son görüşmede doktora insan olduğuna artık inandığını söyleyerek teşekkür etmektedir. Bu soruyu, doktorun yanından ayrıldıktan bir müddet sonra kapıdan geri dönüp tekrar doktorun yanına gelerek sormaktadır. Adamın bu soruyu tedavi esnasında veya sonrasında sormamasının muhtemelen sebebi tavuk olmadığına inanmamasına rağmen doktordan çekindiği için soramamasından kaynaklanmaktadır. Burada şunu da belirtmek gerekir ki; adamın "soruyu" sonra sorması, gecikmiş bir sorma eylemi olmasına rağmen hiç sormamasından daha cesaretli bir eylem olması nedeniyle takdire şayandır. Çünkü adam "soruyu" hiç sormasaydı, her an kendisine taciz ve tecavüzde bulunacağını zannettiği horozların yoğun stresiyle yaşamak mecburiyetinde kalacaktı.

2) Adam, tavuk olmadığına tam olarak inanmamakla birlikte, tavuk olduğuna da tam olarak inanmamaktadır. Çünkü adam, horozları tavuklara taciz ve tecavüzde bulunan varlıklar olarak değerlendirmektedir. Halbuki, gerçekte horozların ve tavukların birbirleriyle münasebeti böyle değildir. Horozlar arasında tavuklara cinsel taciz ve tecavüzde bulunan ahlaksız ve sapık horozların bulunduğu kabul edilse dahi tüm horozları bu bağlamda değerlendirmek yanlıştır. Bu yanlış değerlendirme, genelleme hatasından kaynaklanmaktadır. Erkek düşmanı aşırı çağdaş insan - kadın feministler gibi, horozları düşman gören aşırı çağdaş feminist tavukların var olduğu düşünülse dahi bu durumun bir sapma olduğu açıktır. Bu nedenle adamın tavuk kimliği de kişiliğinde tam olarak yerleşmemiştir.

3) Adamın kendini tavuk olarak görmesi bir sapmadır. Bu sapma doğuştan gelmemektedir.Sonradan olmadır. Çünkü, doğar doğmaz kımız içmek istediğini söyleyen bebekler halk destanlarında geçmekle birlikte, doğar doğmaz kendini civciv veya tavuk sanan bebeklere rastlanılmamıştır. Bazı çocukların ve yetişkinlerin zaman zaman tavuk taklidi yaptıkları bir hakikat ise de bu durum "sapma" değil, oyun veya latife maksadıyla yapılan bir "rol" dür.

Başlangıçta "insan" olan bir canlının sonradan kendisini tavuk görmesi aslında başlangıçtaki "insan" kimliğinin kişiliğinde tam olarak kabul edilmediği anlamına gelmektedir. Çünkü,kimliği kişiliğinde yerleşmiş bir "insan" ın kendisini sonradan tavuk sanması mümkün değildir.

4) Adamın kendisini horoz olarak değil de tavuk olarak görmesi de ilginçtir. Çünkü cinsiyet olarak adamın, tavuk-horoz ikilisindeki karşılığı "horoz"dur. Fakat adam, kendisini tavuk olarak görmektedir. Yani "adam"ın, "insan" kimliğinin kişiliğinde tam olarak yerleşmemesinin ötesinde, "adam" kimliğinde de problemi olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Muhtemelen sapma öncesinde "adam", insan olarak kendisini "kadın" kimliğinin özelliklerine yakın görmekteydi. Belki de sapmanın önemli sebeplerinden birisi de buydu.

5) Bir adamın kendisini, olmadığı tavuk olarak görmesi, olduğunu sandığı tavuğun özelliklerine sahip olmadığından, mantık bütünlüğü içerisinde cevaplaması mümkün olmayan soru ve sorunlar nedeniyle ciddi problemler ve

sıkıntılarla karşı karşıya kalması neticesini doğuracaktır. Bazı soru ve sorunları tevil etmesi mümkünse de (örneğin , burnunu gaga, kollarını kanat, olarak tevil edebilir. Yapılması muhtemel tevillerin "tavuk mantığı" ile mi,yoksa "adam mantığı" ile mi yapılacağı da ayrıca incelenmesi gereken bir sorundur) tevili imkansız soru ve sorunlarla karşılaşacaktır. (Örneğin, burnunu gaga ile tevil etmesi mümkün iken ağzını ne ile tevil edecektir. Bazı yiyecekleri ellerini kullanmadan yiyebilirse de ellerini kullanarak yediği yiyecekleri nasıl tevil edecektir. Yumurtlaması mümkün olmadığına göre yumurtlamayan bir tavuk olarak aşağılık kompleksinin yarattığı bir takım psikolojik sorunlarla da karşılaşması muhtemel olacaktır.)

6) Burada doktorun çok önemli hataları görülmektedir. Bu hatalar hem teşhiste hem de tedavidedir. Doktor adamın sadece kendisini tavuk sandığını düşünerek teşhis hatası yapmıştır. Halbuki adam kendisini tavuk sanmakla birlikte çevresinde de taciz ve tecavüze hazır horozların bulunduğunu düşünmektedir. Tabii burada doktorun cinsiyetini ve adamın doktoru tavuk mu, yoksa horoz mu olarak gördüğünü bilmiyoruz. Muhtemelen adam, insan-kadınları horoz olarak değerlendirmemektedir. Olsa olsa tavuk olarak değerlendirmektedir. Fakat adamın, tüm "adam"ları mı,yoksa bazı "adam"ları mı horoz olarak değerlendirdiğini de bilmiyoruz.

Adam tüm adamları horoz olarak görüyor ve doktorda cinsiyet olarak erkek ise doktora "doktor" diye hitap ettiğine göre horozlar içerisinde de doktorların olduğunu düşünmektedir. Yine bilmediğimiz bir konu horoz olarak gördüğü adamlarla, gerçekte horoz olan horozlar arasında bir fark gözetiyor mu, gözetiyorsa nasıl bir fark gözetiyor? Bunu da bilemiyoruz.

Doktor teşhisteki bu hatasından dolayı tedavi yöntemi olarak sadece adamın tavuk olmadığına kendisini ikna etme yolunu seçerek de hatalı davranmıştır. Halbuki doktor, adamın çevresinde gördüğünü zannettiği horozların gerçekte horoz olmadığı, kendisine taciz ve tecavüzde bulunmayacakları hususunda da tedavide bulunmalıydı.

Doktorun, adamın "dışarıdaki horozları", tedavi esnasında veya sonrasında değil de kapıdan döndükten sonra sorması hususunda da hatası vardır. Çünkü,birinci maddede incelendiği gibi adam, muhtemelen doktordan çekinmiştir. Doktorun adama karşı, çekinilecek tavırlar sergilediği için hatası olduğu gibi, adamın statükoculuğundan kaynaklanan tasdikini gerçek tasdik zannederek de hatalı davranmıştır.

Bu kadar hatası olan bir doktor, kesinlikle liyakatsiz bir doktordur. Hem teşhisi hatalıdır, hem de tedavi yöntemi. Doktorluğuna derhal son verilmelidir.

Netice: Bir adam hür iradesi ile tavuk olmak istiyorsa buna insanların itiraz etme hakkı var mıdır ? Olmaması gerekir. Acaba Tavuk statüsünün, adam statüsünden daha alt seviyede bir statü olduğu iddia edilerek onu adam statüsüne zorlamak doğru olur mu? Olmaması gerekir. Çünkü adam, bu statüyü hüriradesiyle seçmiştir. Kimsenin , kimseye statü dayatma hakkı yoktur. Fakat burada şu soru çok önemlidir. Adamın tavuk olması mümkün müdür ? Yani fiiliyatta tavuk olabilir mi ? Bu soruya olumlu cevap vermek mümkün değildir. Çünkü bir adam kendini tavuk sanabilir, ancak tavuk olamaz. Tavuk olamaz ama , kendisini tavuk sanıyorsa, "tavuk mantığı"na sahip olabilir ki bu tavuk olmaktan da daha vahim bir durum olur. Olmadığı ve olamayacağı yanlış statükoyu ısrarla savunur, tekamülden, tefekkürden, terakkiden nasipsiz olur, iki omuzunun üzerindeki yuvarlak cismin içindeki cevherden bihaber olur, onu patates çuvalı zanneder.

YAKARIŞ

Sana bu dilekçeyi küçük dünyamın temizliği ile yazıyorum
Sen babamsın sen savaşta asker sınıfta bilgi penceremsin

Sen öğrettin 23 nisanı dünya çocuklarının kardeşliğini
Sen öğrettin Nepal bombalarının çocukların göz yaşlarını

Sen öğrettin savaşın kan ateşi olduğunu
Sevmenin insanca yaşamanın erdemliğini

Yurt sevgisini doğa yeşilliğini çiçeklerin güzelliğini
Ana baba sevgisini sen öğrettin

Sana çiçeklerin en iyisini yüreğimden yeşeren sevgiyi
En sıcağını sunuyorum.

Erman
YILDIRIM

SÖZ HARMANI

TARİHTE OSMANCIK GERÇEĞİ

Sakin KARAKAŞ

Tarihi araştırmalardan edindiğimiz bilgilere göre Osmancık; Çorum İlimizdeki en eski yerleşim birimlerinden birisidir. Osmancık tarihi M.Ö.5000-4000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Osmancık tarihte Hitit ve Roma uygarlıklarından sonra Bizans'ın yenilgisiyle Türk'lerin Egemenliğine geçmiştir. Roma ve Bizans dönemlerinde " PİMALİZA " adındaki antik kentin Osmancık kentinin olduğu yerde kurulduğu bilinmektedir. Osmancık konumu itibariyle,tarihte daima önemli bir merkez olmuştur. Çünkü ; Anadolu'nun kuzey kısımlarının doğudan batıya ve İç Anadolu'dan kuzeye doğru ulaşılmasında önemli bir konaklama merkezi ve kavşak görevi görmüştür. Ayrıca, su kenarında (Kızılırmak) kurulmuş olması, Osmancığ'ın tarihteki önemini hep arttırmıştır. Dolayısıyla, tarihi İpek Yolunun Osmancık'tan

geçmesi ve İpek Yoluna hakim olmak isteyen uy-garlıkların bu yöreye ilgisini artırmıştır. Böylece Osmancık;tarihte pek çok istilalar görmüş ve stratejik öneminden dolayı sürekli el değiştirmiştir.

Hindistan'dan Avrupa'ya tarihi İpek Yolunda kontrol ve güvenlik açısından en önemli noktalardan birisi Osmancık bölgesidir. Çünkü; Kandiban Kalesi çevreye hakim yükseklikte ve İpek Yolunda kurulmuş kalelerin içinde en güvenli ve müstesna olanıdır. Kale içerisinde tünellerden gizlice Kızılırmağ'a inilme imkanı olup,kalenin kuşatılma esnasında bile Kızılırmak'tan su alma imkanı vermektedir. Bu tünellerden bazıları bugün bile sağlamlığını korumaktadır.

Osmancık coğrafyası, ucu batıya doğru açılmış bir çanağa benzer. Merkezi Osmancık olarak alırsak;Kuzeyden güneye doğru Kunduz,İnegöl ve Çal Dağı geçit vermez. Güneyden kuzey istikametine doğru ise dibi ve tepesi sık ağaçlarla kaplı ve sarp kayalıklardan oluşan Kırkdilim ve devamında Gölyazı, kervanların daima korkulu rüyası olmuştur. Doğudan batıya doğru ise, arazi dağlık ve engebelidir. Batıda sadece Kızılırmak boyunda sarp kayalıklardan oluşan dar bir alan geçit vermesi (Ovacıksuyu,Kalinse mevkiinde bir taraf Kızılırmak, diğer taraf ise sarp kayalıktır.) Nedeniyle Kandibar Kalesi İpek Yolunda önemli kontrol noktalarından birisi olmuştur. Dolayısıyla, Anadolu'da kurulan uygarlıklar daima Osmancık ve yöresine hakim olmayı arzu etmişlerdir. Bazı Batılı ve Yerli kaynaklara göre;Osmanlı İmparatorluğunun kurucusu Osman Gazi Osmancık'ta doğmuş,dolayısıyla Osmancık adını Osman Gaziden almıştır. Bu durum manevi açıdan değerlendirildiğinde şehrin önemi bir kat daha artmaktadır.

II. Sultan Murat'ın Baş Veziri Anadolu Beylerbeyi Koca Mehmet Paşa Osmancıkta doğmuş ve ilk medrese öğrenimini Osmancık'ta yapmıştır. Devlet hizmetinden emekli olduktan sonra memleketine vefa borcunu ödemek üzere Osmancığ'a yerleşmiş; burada bir cami ve medrese kurmuş,yani devlet ve ilim adamlarının yetişmesine vesile olmuştur. Bugün kendi adına yaptırdığı eser hizmette olup halk tarafından İmaret Camii olarak bilinmektedir. Koca Mehmet Paşa ve yakınlarının kabri sözkonusu caminin avlusundadır. Bu eserlere paha biçilememektedir.

Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemsed din Şam'da doğmuş olmasına rağmen,anne tara-Koca Mehmet Paşa Camii kapısının işlemelerinin mükemmelliği tarihçiler tarafından bilinmekte ve fından Osmancıklıdır. İstanbul'un Fethi sırasında önemli görevi olan ve Eyyüp Sultan'ın mezarını manevi kudreti ile tespit eden Akşemseddin'in Os mancık'ta yetişmiştir. Burada adına kurulmuş bir medresede yıllarca hocalık yapmıştır. Maddat-ül Hayat adlı tıp eserinin önemli bir bölümünü Osmancık'ta yazdığı tahmin edilmektedir. Osmanlı İmparatorluğunun yetiştirmiş olduğu ünlü Devlet Adamı, Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa Osmancık'ta doğmuş ve Osmancık'ta yetişerek Sarayda Baltacılıktan, Sadrazamlığa kadar yükselmiştir. Osmancık'ta kendi adına yaptırmış olduğu çeşme ve hamamlar mevcuttur. Doğmuş olduğu köye Paşanın isim verilmiştir.

Ünlü Türk düşünürü Hoca Ahmet Yesevi' nin talebelerinden olduğu tahmin edilen Horasanlı Alperen Koyunbaba, Osmancığ'a yerleşmiştir. Türbesi buradadır. Kızılırmak üzerine adına 19 gözlü ve kemerli bir köprü yaptırılmıştır. Anadolu'nun Türkleşmesi ve Osmanlı Medeniyetinin tüm Anadolu'ya huzur ve refah taşıması sonucunda kalede ikamet zorunluluğu ortadan kalkmış ve yerleşme kale eteklerine doğru yayılmaya başlamıştır. Zaten Hindistan'dan Avrupa'ya kadar uzanan İpek yolu kontrolü tamamen Osmanlı İmparatorluğunun eline geçmiştir. Yerleşmenin kale eteklerine yayılması ile Kızılırmağ'ın karşı tarafında mahalleler gelişmeye başlamış , karşıya geçmek için "gemicilik" örgütü gelişmiştir. Yine karşı mahallelerle ulaşımın sağlanması amacıyla Kızılırmak üzerine Koyunbaba Köprüsünün yapılması (Gemici Beyazıd ve Köprübaşı Camileri) Osmancığ'ın , Osmanlı yol ağında önemli rolü olan düğüm noktası olduğunu göstermektedir.

.....

Türkiyat Mecmuası XV.sayı 1969

içimizden Birisi

Muhittin ATAK

1976 Tarihinde Çorum Ortaköy'de doğdu. İlk okulu ve Sanat Okulunu Çorum'da Okudu.

1989 tarihinde lisanslı olarak Tekvando sporuna başladı. Ilk hocası Hüseyin Üstündağ'dır.

Dört Altın, beş gümüş ve yedi bronz madalya sahibi olan hemşehrimiz ne yazıkki,elinden tutanı olmadığı için nafakasını çeşitli işler yaparak kazanmaktadır.

Hemşehrilerimizden, bu gencin istikbalini garantiye almalarını umar ve Sayın HocamMustafa Serin'in yazdığı şiiri yayımlıyorum.

İÇİMİZDEN BİRİ,MUHİTTİN ATAK

Judodan dört altın Artı beş gümüş katın.
Yedi bronz madalya yekün.
Allı pullu kordon takın,
Bir kucak pırıltı sandığa atın

Gel gör buna ne der kader
bütün kapılar sakar.
Buzca yüzüne çarpar,zaman taraf tutar
Kavuk sallayan kapar.

Endüstri Meslek Lisesi,
Elektrik bölümü diploması
İçinde hep üniversite hevesi,
Başına höreli hayatının ağır fesi.
İş güç arasında hazırlık nesi.

ATAK'ın on parmağında on hüner
inşaatlarda tabliye,duvar.
Elektrikle haşır neşir kolları sıvar
Karo yapar.Fayas döşer,
Günlük ekmek parasına koşar.

Madalyalar İlimize birer anı,
Arasın kurumlar hilesiz iş yapanı.
Maharetle kuruma şeref katanı
Çorumlu 2000 yıllar ATAK genci tanı,
Böyle mahir eller yüceltir Vatanı.

10 Aralık 1998

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

5.SAYIDAN DEVAM

ÇİZGİNİN ÖNEMİ:

Resimde çizgi çok önemlidir. İlk önce çizgi ile obje sınırlandırılmaktadır. Renk ve biçimden ziyade,çizgisel gösterim ve çizgi ile olayın hacmini ve boyutunu vermek çok önemlidir. Çizginin tek düzey değil,kalın ince,pes ve tiz oluşunu bir değerde vermek çok önemlidir. Yerinde yuvarlak,yerinde köşe oluşturmalıdır.

TON:

Işık gölge sorunudur. Belli ve amaçlı yerlerde açık, koyu ve orta tonların bulunmasıdır. Resmin ışıkla olan bağlantısıdır.

IŞIK:

Gölgelendirme olayıdır , gölgelendirme kapsamında ışık her tarafta aranmaktadır. Doğu ve İslâm resminde böyledir. Batı resminde özellikle ışığın çarpıcı bir noktası vardır ve ışık bir yerden süzülerek gelmektedir. Rembrant ve Caravaggio ışıkta çok doruk noktalara ulaşmışlardır. Minyatürler bu günkü batı resminin ulaşmak istediği özgür standartlara ta o zamanlar ulaşmıştır.

RENK KULLANIMI:

Rengin doğal olarak kullanılmaya çalışılmasıdır. Fakat,renk tam doğadaki haliyle hiç bir zaman gerçek renk olarak kullanılamaz, çünkü;ışık değişimi renklerde göz yanılgısına yol açmıştır. 19.yüzyılda Empresyonistler bunu ortaya koymuşlardır.

Rengin ikinci kullanımı heraldik (renk armaları, renk alametleri olarak kullanımı) örneğin ; bir çocuğun gökyüzünü masmavi,güneşi sapsarı görmesi gibi, yada, Rönesans resminde kilise büyüklerinin erguvan rengi cüppeye boyanması yada,sarı ve kırmızının şimdi soyluluğu ifade etmesi gibi.

Resimde rengin ahenkli kullanımı resmin ton derecesine bağlıdır.

BİÇİM:

Resim yüzeyine aktarılan her biçim ister organik,ister geometrik olsun her biçimi soyutlamıştır. Stilden dolayı doğu ve İslâm sanatında rastlanılmaktadır. Biçimlen doğada olduğu gibi yansıtılmamış sembolleştirilmiştir. Bu derin yansıtmalar içinde derin,öz ve kavrayışlar taşırlar.

STİL:

Stilizasyon sanatkarın kendi anlayışıyla soyutlamalara gitmesi demektir. Resmin bir uzay içerisine değil de,bir düzey üzerine yerleştirildiği çabasını göstermektedir.

Organik ve geometrik sorunlar ve sanat eğilimleri Yunan ve Mısır sanatı ile birbirine olan tezatları gözler önüne sermektedir.

RESİMDE RENK VE PERSPEKTİF:

Resim sanatına üç boyut kazandırabilmek için, perspektif kullanılmıştır. Perspektif resme hacim ve boyut kazandırmaktadır. İki çeşit perspektif vardır. Bir çizgi perspektifi,ikincisi resim perspektifidir. 17. Yüzyılda M. Habbema çizgi perspektifini çok iyi kullanmıştır. Ufuk noktasına kaçan çizgilerle bu sorun halledilmektedir. Tek kaçışlı ve çift kaçışlı perspektif kullanılmaktadır.

Hava perspektifi ise atmosferin nesnelere uzaklıklarını göstermektedir. Yakındaki nesnelerin ayrıntıları görülürken uzaktaki nesnelerin ayrıntısı belli olmamaktadır. Perspektifin ilk ustaları Helenistik çağa M.Ö. 4. Yüzyıla kadar iner. Perspektif kurallarının tam olması resim anlayışının içeriğini göstermektedir. Perspektifin tam uygulanmadığı resimlerde estetik bir değer kazanmamaktadır.

Grek-Bizans ve Avrupa Ortaçağında yüzeyci bir anlayış sunulmaktadır. Rönesansla birlikte Antikite ye dönüşte perspektif kuralları uygulanmaya başlanmıştır.

Modern çağ sanatında,sanatçının nesneleri pisikolojisine göre yorumlamasıdır. Resimde ışık gölge de ayrı bir unsurdur. Cloire Obscure adı verilen moble etdişte,ışık bir taraftan gelirken, bir tarafta aydınlık,diğer taraf karanlıktadır. 19. Yüz yıl Paul Cezzaanne, renk perspektifini uygulamakta bayağı başarılı olmuşlardır. Renk perspektifi derinlik katmaktadır.

ESTETİK

Metin DEMİRCİ

Bu ay ki yazımda estetik üzerinde duracağım.

Hepimiz biliriz ki ; insanların en çok zorlandıkları konulardan birisi güzel tespit etme faaliyetidir. Ne, neye göre güzeldir sorusu hep karşımıza çıkar durur. Bir şey hakkında bu güzel dendiğinde,pek bir şey olmaz ama,bu eser güzel değil denildiğinde kıyamet kopar. Hemen sorarlar,neye göre güzel değil ? Siz bu kanıya hangi ölçüleri kullanarak vardınız?

İşte güzeli tespit etme ilmi gerekir bu durumlarda. En azından estetikten biraz nasiplenmiş olmanız gerekir. Bir eser hakkında güzel değil sözünü söyleyebilmeniz için. Yoksa tespitiniz doğru olsa bile,ölçüsüzlük sizi cahil bir kişinin konumunda bırakabilir. Ancak,bu andan itibaren söylediklerim sanat ve edebiyatla ilgile-nen insanlar için geçerlidir. Ancak,ben insanların estetikten bir miktar nasiplenmeleri gerektiği ka-naatindeyim. Çünkü, estetik güzellik felsefesidir. Hatta,bir tarife göre estetik şudur: "Sanat ya da güzellik alanında söz konusu olan değerleri konu alan felsefi disipline verilen ad. Felsefenin güzeli ya da güzelliği konu alan, iyi,çirkin,hoş, yüce, trajik gibi güzellikle yakından ilişkili olan kavramları araştıran,doğal nesne ya da insan yaratısı olan ürünlerde sergilenen güzelliklerle ilgili yargı ve yaşantılarımızda söz konusu olan değerleri, tavırları,haz ve tatları analiz eden dalı...

Estetikte söz konusu olan belli başlı sorular şunlardır. Güzellik ne anlama gelir ? Güzel diye niteledidiğimiz bir şeyi güzel kılan etmen-ler nelerdir ve bu etmenler özne de mi,yoksa nesnede mi bulunur ? Bir takım estetik standart-ları var mıdır ? Estetik diye nitelenen ayrı bir tec rübe türünden söz edilebilir mi ? Sanata karşı olan estetik tepki ile, doğaya karşı koyan estetik tepki arasında fark var mıdır ? Güzellik, iyilik, doğruluk gibi değerlerde hangi ortak ve farklı özelliklerden söz edilebilir ? Bir nesne,ya da e-sere güzel diye değer biçerken,bizi etkileyen ölçütler bilinçli mi, yoksa bilinç dışı ölçütler mi-dir?"

Sanatçı için bu sorular ve bu sorulara şimdiye kadar verilmiş cevaplar çok önemlidir.

İnsanlığın bu konularda da birikimleri vardır her konuda olduğu gibi. Bu günün sanatçısı ister Müslüman olsun,ister başka bir. Bunları göz ardı ederek sanat yapmaya kalkılmamalıdır. Bilhassa, son zamanlarda ki,enflasyonist şiir hayatımız bu noksanlıktan kaynaklanmaktadır diye düşünüyorum. Pek çok şair , şiiri loppadanak bulduğunu söylüyor. Güzel olan da budur diyor. Şiir öyle fazla araştırmaya,incelemeye,sık dokumaya ge-rek duyulmayan olaylardır. İnsan da şiir olarak vardır,potansiyel bir imkan şeklinde. O, dışarıya birden bire çıkar ve eser olur diye düşünüyor-lar. Halbuki, insanın içinde hiçbir şey hazır ola-rak yoktur. Dedik ya,insanın içi yokluk denen bir şeyle doludur. O yoklukta tasarlanan şeyler de-ğildir şiir veya bir eser olan o tasarı şekil,biçim ve ya muhtevanın varlık sahasında bir biçim, bir yer edinmesidir. Bunun için estetiğe ihtiyaç vardır. Belki bu kelimenin Yunanca oluşu (eski Yu-nanca) bize alerjik bir durum meydana getire-bilir ama, o zaman da vaz geçemeyiz yine es-tetikten. Ancak estetiğin karşılığını buluruz. Za-ten bulmuşlar ve pek çok Müslüman yazar ve sanatçı estetiğe İLMİ CEMAL demişlerdir. Yani, CEMAL İLMİ. Yani,GÜZELLİK İLMİ. Ben yine diyorum ki,Müslüman sanatçılar İLMİ CEMAL'den vaz geçmemelidirler. Estetiğin konusu durumundaki hemen hemen her şeyin İslâm dünyasında yeri vardır. Öyle ya,böyle bir ilmi bilmek zorundadır gerçekten sanat yapmaya soyunmuş Müslüman.

Ancak şurası bir gerçek ki. Allah yaratışını insan vasıtasıyla da yapmaktadır. Bir ikinci yara tış yüceliği de buradadır.

İşte burada insanın bir kazanımı söz konusudur. Allah adildir. İnsanın hak edişinin gere-ğini de insana vermektedir.

Öyleyse, insan bir şey yapamaz,yeni bir şey ortaya koyamaz demek aldanmaktır. İnsan Allah'ın o ikinci aşamadaki yaratışında en büyük eldir. Bunu insanın hele Müslüman'ın çok iyi değerlendirmesi gerekir. Diğer şeyleri değerlendir-diği gibi. Allah her şeyi yaratmıştır ve işi bitiştir, yaratmayı durdurmuştur diyemeyiz. Yaratmanın o muazzam " ol " emri hala devam etmektedir. Allah, yoku varlık alemine dönüştürürken,insan gönlünde bir miktar depolamıştır ki,bunun sırrı çok geniştir. Bu Allah'a halife olmasının şanından olsa gerek....

BİZİM İLLER

Bekir

Baki

AKSU

İstanbul

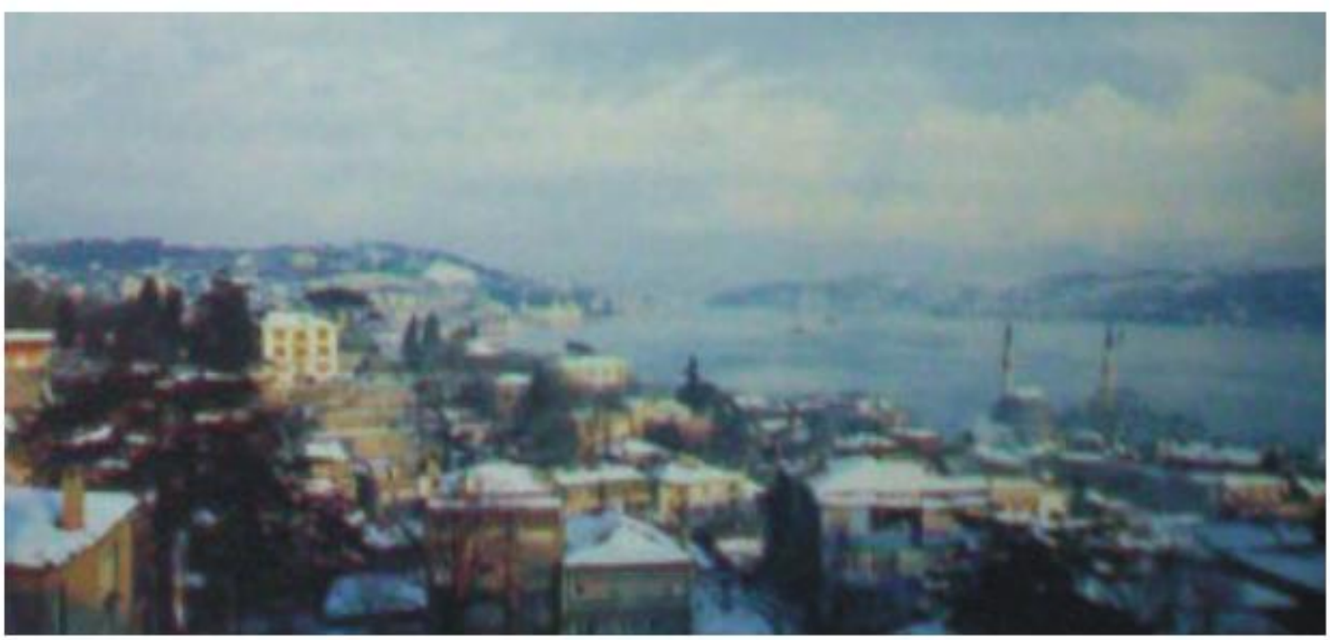

06'dan Salim SAVCI

Prof. Bahri SAVCI'yı Anımsamak İçin Ağlamak Yok.

Prof. Bahri SAVCI,bir toplantı da konuşurken ağladı. TV'ler bu görüntüyü yayınladı.

Bir söyleşide sordum:

-Bahri Ağabey, bir toplantıda konuşurken ağladınız. Ağlamanızın sebebini öğrenmek istiyorum dedim.

-Toplantı çok kalabalıktı. Salonda önler ,koridorları öğrenciler doldurmuştu. Çoğu da çantası veya kitap üzerine oturmuştu. Bu ilgi beni çok duygulandırdı, ağlayıverdim. Hemen de kendimi toparladım. Olan oldu.

-Bahri Ağabey,Savcı'lardan ikinci ağlayan da var.

-O da kim ?

-Kim olacak Salim SAVCI. Ankara Ulus Endüstri Meslek Lisesi, uzun yıllar çalışan emeklilerine bir yemek verdi. Beni de çağırdılar. Sıram geldi,konuşmaya başladım.

"1940'larda Ulus'ta gezerken, bu binanın önünden geçerdim. Öğretmenleri,ön bahçede otururken görürdüm. Ne şanslı öğretmenler derdim. 1956'da o şanslılar arasına katıldım, 1973 de buradan emekli oldum. Şimdi o şanslı öğretmenler sizlersiniz " dediğim zaman ağlamaya başladım. Kendimi zor toparladım.

-Öyle ise ,Savcı'lara bundan sonra ağlamak yok dedi.<*> Bu söz ailemizde,bir deyim oldu. Prof. Bahri SAVCI'nın cenazesinde de sık sık söylendi. İnanır mısınız,ağlayan ağlayamıyordu. Bu da Bahri SAVCI'ya olan saygıydı, sevgiydi,ona olan bağlılıktı.

.....

<*> Bu konuşma Prof. Bahri SAVCI'nın eşi Sudiye SAVCI yanında olmuştu. Ağlama yok deyince,ağlamayı kesen-

SIFIRA SIFIR

İçimizden Biri 1983 69.Sh.-74.Sh

Salim SAVCI

Babam bayram bilmezdi,dernek bilmezdi eğlence nedir bilmezdi. Gece gündüz demeden çalışırdı. Sebze yetiştirirdi. Evin geçimini sağlardı. Ektikleri arasında havuça önem verirdi. Havuç yiyenin sağlıklı olacağına inanırdı. Bir de,küçük yaştan itibaren havuç yemeye başlarsa,insan yavrusunun akıllı olacağı hakkında kendisine özgü bir görüşü vardı. Benim ele avuca sığmazlığımı böyle yorumlardı.

Anam ile babamın benimle ilgilenecekleri zaman yoktu. Bu nedenle önce kendimi,sonra da çevremi tanıdım. Çocuklardan ne görürsem onları yapardım. Bazen de çeşni olsun diye ekler yapardım. Adım zeki çocuğa çıkmıştı. Yaramaz çocuk damgasını yememin sebebi budur.

Babam beni bahçe işlerine sokmazdı.

-Bu oğlan,ince kıyımlıdır. Biz bunu,bu işlere sokacak olursak,bu oğlan hiç gelişmez,boy atmaz, yerden yığma kalır. En iyisi bu gezsin,oynasın derdi

Okul olmadığı zaman mahallede oynardım. Her çocuktan bir şey öğrenirdim. Kavgada güreşte,boğuşmada,durup dururken itişmede adım geçerdi. Biraz sonra da,ben neden bu arkadaşların oyuncağı oluyorum diye kendi kendime sorular sorardım. Bu durum bir oldu,iki oldu, mahalleden kaçar oldum. Köşe başlarında, ağaç diplerinde sohpet everdim. Yaşlıların bir parçası olmayı becerdim.

Yaşlıların sohbetleri,bir türlü okuldu.Onları izliyordum. Çok şey öğreniyordum. Okumaya ve gezmeye karşı heves duyuyordum. Anlatılanları , bir ders olarak alıyordum.Aklımda tutuyordum. Akşamları da,yorgun düşen babama anlatıyordum.Babam, beni hatır için dinliyordu. Uyukladığı,hop diye uyandığı oluyordu.

Aklımca bir yöntem bulmuştum. Dinlediklerimi anlatarak,o şeyi anlatmayı öğreniyordum. Boş durmadım. Yaşlıların kullandıkları deyimleri topladım.

*Az konuş,çok dinle.
*İnsanı sevdiren soyu değil,huyudur.
*Bir çuval söz yerine,tek olumlu söz.
*Bilen kendisini tanır,bilmeyen kendisini yitirir.
*Kadını hor görme ki,yuvan neşe dolsun.
*Dinlemesini bil ki,seni de dinleyen olsun.
*Silahı belinde,keyfi yerinde.
*Onun topu,yosun tutmaz.
*Anan okusaydı bu hallere düşmezdin.
*Çocuğu bir aldatırsan,kendin bin aldanırsın.
*Bana boşsun demekle çocugunu inkar edemezsin.
*Yüze çekilen peçe,vicdanı körletir.

*Alnın terlemiyorsa elini o işten çek.
*Kendini yenileyen düze çıkar.
*Beslenen it çokar,terslenen it kapar.
*Alışan ayak eşiğe takılmaz.
*Foyan ortada,kendini kasmaya gerek yok.
*Menfaat sağlama ki,çelme takanın olmasın.
*Kendinden korkan kovuculuk yapar.

Bunlardan çok şeyler de öğrendim. Mahalle de sevilen, ilkokulda sivrilen bir öğrenci oldum. Bu hız ile okudum. O yıllarda ortaokulların iyi huylu çalışkan öğrencilerini öğretmen okullarına seçerlerdi. Ben de bu köprüden geçtim. Eğitim enstitüsünün Fizik-Kimya bölümünü seçtim. Bunun nedenini söylemek gerek.

Atatürk ne diyordu? "Dünyada, en geçerli yol gösterici bilimdir." , "Çağdaş olmanın yolu bilimden, fenden geçer"

Öğretmenlerimiz ne diyordu? "Her alanda geri kalmışız. Feni bir kenara itmişiz. Fen alanında adı sanı belli kişimiz yok. Sizlere feni öğretebilirsek,siz de kendinizden sonrakileri bu yola itebilirsiniz. Türkiye'miz, bir Türkiye daha olur. Sizlere güveniyoruz"

Bu ideal ile Fizik-Kimya öğretmeni olacaktım. Ülkemizin çocuklarına neden ve niçinleri öğretecektim. Bu hırsla işe giriştim. Fizik-Kimya öğretmeni oldum. Zamanla da ad yaptım. Zevkle, neşeyle öğretmenlik yapıyordum. Işime dalmıştım. Şöyle bir çevreme baktım. Meslektaşlarım gününü gün ediyordu. Fen öğretimindeki görüşlerimi bir yana itiyordu. Bu durakladım.Yeniden bir değerlendirmele gitti.

Fizik-Kimya derslerinde ben deney yapıyordum. Diğer meslektaşlarım yapıyorlar mı ? Gördüm ki yapmıyorlar. Özürleri;

-Bu maaşla,bu kadar öğretmenlik yapılır. Matematik öğretmeni,bir teşebbüle sınıfa girecek,ben iki saatlik ders için, iki saat deney hazırlayacağım. Maaş aynı, ücret aynı. Bir de sıkıntısı caba,idi. Bu görüşü kütlmadım. Onu temelden bozmak,deney yaparak öğretmeyi okullara sokmalı diyorum. Düşüncemi çevreme ve ileri gelenlere duyurdum. Onlar hazırmış;

-Çok doğru söylüyorsun. Gerçekleri görmüyorsun. İşte sana Ders Aletleri Yapım Merkezinin Başkanlığı.Geç işin başına,gir işin içine,planını yap, okullarımızı fen araçları ve gereçleri ile donat dediler. Geçtim işin başına, gece demedim, gündüz demedim,tatil bilmedim, bir büyük uğraşıya girdim. Otuz bin köy okuluna deney sandığı yolladım. Ortaokullar ile liselerin yarısına hiç yoktan laboratuar kurdurdum, onları donattım. İşlerin önce emekleyeceğini, sonra da yürüyeceğini sanıyordum. Raslantı bu ya,yolum köy okullarına düştü. Okulları gezdim. Gönderdiğim fen sandıklarının balyasıyla durduğunu, onlara el bile sürülmediğini gördüm. Meraklandım. Ortaokulları gezdim. Araçlar ve gereçler dolaplara girmiş,müzelik olmuş. Hepsi pırıl pırıl. Kırılanı yok,çatlayanı yok. Öğretmen memnun. Yönetici işin farkında bile değil.

Yanlış ata oynadığımı anladım. Düşünmeye larımızın yetersizliğini gördüm. Eksik yanım var dedim. Amme İdaresi Enstitüsüne devama karar verdim. Okudum,planlamayı öğrendim. Bakanlığın planlama dairesine geçtim. Çok çalıştım,çabaladım. Sonuç alamadım. Bu işlerin para işi olduğuna inandım. Para,kontrol altına alınırsa, bu işler yürür sandım. Bütçeyi kestirdim. İki kez program bütçeyi hazırladım. Bu bütçe uygulayanların sen ve ben olduğunu bildiğim halde,ben bunları gayrete getirdim sandım. Kimse tatlı canını üzmedi. Uygulayıcılar bildiklerini okudular. Deney yapacaklara sesim bile ulaşmadı.

Içim içime sığmıyordu. Ulus hesabına okumuştum. Bir de yüksek öğrenim yapmıştım. Dil de öğrenmiştim. Ülkenin aksayan yanlarını görmek, o yanı kaldırmak bana düşer diyordum. Bu kez, ülkenin mektupla öğretile kalkınacağına inandım. Bu alana girdim.İşleri planladım. Rayına oturtmaya başlamıştım. Karşıma politikacılar çıktı. Onlar kurt, ben tilki oldum. Gücüm yetmedi. Mektupla öğretimi yozlaştırmaya, sulandırmaya başladılar. Yokum dedim, çekildim. Politikacılara gün doğdu. Bu kurumu da yediler,yuttular.

Taavandaydık. Tabana seslenmek istiyorduk. Çarklar dönmüyordu. Sesimiz tabana ulaşmıyordu. Olaylar ortadaydı. Bu kez, noksanlık tavanda değil, tabanda dedim. Herşeyin iyi öğretmenle yürütülebileceğine inandım. Eğitim Enstitülerinden birinde göreve başladım. Fizik-Kimya öğretmenliği yaptım. Meslek dersleri öğretmenliği yapacaktım. Gençlere daha etkili olacaktım. Iyi hazırlandım. Uygulamaya başladım.

- Elimizde,birikmiş bir öğrenci fazlalığı var. Bunlardan devam etmeyip,yıllarını yitirenler olmuş. Biz yaralarını saracağız. Eğitim Öğretimde bozulan birliği kuracağız dediler. Hızlandırılmış öğretimi karşımıza çıkardılar. Tehlikeyi gördük;

- Dostlar, meslektaşlar, ne yaptığınızı biliyormusunuz ? Ne ektiğinizin farkındamısınız ? Yetiştireceğiniz kişi,üniversiteyi bitirmiş değildir. Liseden sonra bir yere gitmeyip, bize kotarılan bu çocukları hızlandırarak öğretmen yapabilirmiyiz ? Elimizi vicdanımıza koyalım. Bu gençleri de ileride perişan etmiyelim. Öğretmenliğe karşı duyulan saygınlığı bozmayalım, dedik. Kime bunları söylediysek;

-Bu iş benim gücümün üstündedir, cevabını aldık. Hızlandırılmış öğretimin değirmen taşları arasında yuvarlanmaya başladık. Düşünüyoruz, Ulusal eğitim,politikasız olmaz. Ama, böyle günlük palitika ile de hiç olmuyor. Ne olacak şimdi?

Otuz yılımı,toplumumu bir köşeden kurtarmaya harcadım.Denemeden denemeye atıldım. Savaşımın sonuna geldim.

Sonuç: Elde var, sıfıra sıfır.

Cevap: Hiç üzülme,kocaman bir kayadan bir toz kopardım.

Çozüm: Bir amaçta birleşen bir kadro kurmadıkça, gelişmesini hızlı yapan bir toplumda, hiç bir şeyi amacında yürütme olanağı bulunamaz . Hele politikacılar,ulusal eğitim politikasını, günlük politika

Yaşar SOLAK

GARİP AKŞAM

Kanat çırpışında ak güvercinin
Aşk beyazlığında yatar gibidir.
Garip bir akşam serinliğinin
O doyumsuz tadını dudaklarınla getir.

Bir hicrandan farksız beklerken o koyu
Dalgalar çok uzağımda mırıldanır.
Baktım sahil kenarına dakikalar boyu
Beni şair eden hayalin yıkanır.

Çık ta gel, ıslak saçlarında yanan
Kızıllığı olsun garip bir akşamın
Güldüğünü göreyim de bir an
Doyumsuz tadı kalsın senli yaşamın.

Selam veren de seni aradım, şiirliğini
Hüzünlendim her akşam üstü.
Umutla bekledim hayalini
O akseden hayalinde bana küstü. 1984

DÜNÜ HATIRLADIM

Sen vurdun beni can evimden ansızın
İnliyor kalbimde dinmeyen bu sızın.
Kaderim buymuş, buymuş alın yazın
Bu günü yaşarken dünü hatırladım.

Seninle gidince mutluluğum, bırakıp ta beni.
Mağazaya gittim kestirdim ben kefeni
O gözü, o kaşı unutamam inan ben seni
Bu günü yaşarken dünü hatırladım.

Girince mezarlığa suskun kalır ölüler.
Hayata baktığımda serbest geziyor deliler.
His yok, aşk kalmamış nerede sevgiler.
Bu günü yaşarken dünü hatırladım.

Dert miydi acaba insanlığın simgesi
Bülbüle hediye ettiler altın kafesi
Günler boyu sürecek ıstırabın dinmesi
Bu günü yaşarken dünü hatırladım.

Yem diye verdiler aşkı, yunus balığına.
Kara sevdalıyı düşürdüler tuzağına.
Deli diye attılar beni çok uzağına.

HAZRETİ NUH S.A.V.

Ahmet SERİN

İdris Aleyhisselam'dan sonra ilâhi emir gelir
Çok ağlayan,inleyen anlamında "Nuh" denir
Putperestlik çıkar insan zulüme,zorbalığa yönelir
Fitne,fesat,zorbalık ahlâkı,inancı yener.

Hazreti Nuh doğru yolda salih bir kuldur
Sulama işleri,çiftçilik ve hayvancılıkla yol bulur
Marangozluk ve ev inşasında bulunur
Elli yaşında Ona Peygamberlik tebliğ olunur.

Önceki peygamberlerin dinince hüküm verir
Fakat kavmi zorbalıkta,cehalette direnir
Dokuz yüz elli yıl hak yolunda çalışır emek verir
Nuh Kavmi kıtlığa,kuraklığa,sıkıntıya bulanır.

Allah'u Teala onlara gadap eder
Yuvalar evlatsız kalır kesilir zürriyet
Kuraklıktan helak olur hayvan,yaylım biter
Nuh Aleyhisselam devamlı eder nasihat

Nun'un bunca anlattın,korktuğun yeter
Şu azabı tez getir de görelim nihayet denir
Hazreti Nuh Ey Rabbim yeryüzünde kâfir
Bırakma,onlarla aramızda ki hükmü sen verder.

Buyrulur:"Mahsun olma intikâm vakti yakın
Nezaretimiz altında büyük bir gemi yapın
Kâfirler hakkında bana dua yapmayı bırakın
Zira onların suda boğulması pek yakın"

Hazreti Nuh hemen gemi yapmaya başlar
Yapımı gören putperestler alayla taşlar
"Ey Nuh çöl ortasında gemiye güler kuşlar
Biz sana inanmayız çatılsa da kaşlar"

Cebrail Aleyhisselam gemiye yardım eder
Üç katlı gemi Müminlerinde yardımıyla biter
Az sayıda inanan gemiye huşu içinde girer
Ateş alıp kaynar kazanı gemi harekete geçer

O gün erkek dişi faydalı hayvan gemiye konur
Yiyecek,yakacak hazırlıklar tamam olur
Yerleşince "bizi kurtaran Allah'a hamt olsun denir"
"Rabbim bizi bereket ve hayır içinde indir" denir.

Yanan tandırdan göklere sular fışkırır,gören şaşar
Hazreti Nuh gemiye yerleşince şiddetli yağmur başlar
Her yer suya gark olur,sular dağları aşar
Hazreti Nuh'un iman etmeyen oğlu Kenan dağa koşar

Şiddetli rüzgâr yağmuru suratlara şaklatır
Kenan kurtulmak için dalgalarla boğuşup can verir
Hazreti Nuh'un hanımını da dalgalar bir anda boğar
Nuh Tufanı bütün şiddetiyle altı ay sürer.

Allah'u Telâla buyurur:"Ey arz suyunu yut
Ve ey gök suyunu tut"Yağmur kesilir,doğar umut.

Gemiden uçan güvercin zeytin dalıyla döner
Gemi Cudi Dağı tepesine yavaşça konar
Nuh Aleyhisselam'a ikinci Adem denir
Nuh Aleyhisselam bin yaşında Rabbı'na döner

Nuh'un üç oğlundan tüter bütün insan
"Sam" oğuldan Arap,Fars,Rum kavmine kan
"Ham" dan Habeş,Afrika halkı,Hindistan
"Yasef"ten Asya'lılar,Türk'ler aynı kan.

Hazreti Nuh Kur'an da kırk üç kez zikredilir
Çok zikreden kul,büyük peygamber asil
Dünyayı nasıl gördüğünden bir fikir
"İki kapılı ev birinden girin,diğerinden çıktın bil"

Hazreti Nuh'tan toprak etmesi istenir taşı
Allah'ın emriyle işaret eder toprak eder taşı
Bu mucizeden imân eder on iki kişi
Görülmeyeni haber verme mucizedir işi.

Susuz yerlerden Allah'ın izniyle sular çıkar
Duasıyla bulutsuz yağmur serper
Duasıyla ağaçlar başka yerlere göçer
Kuru ağaçlar rengarenk meyveye geçer

Cudi Dağında kum,kil duayla olur yiyecek
Diktiği fidan o anda meyve verir gerçek
Gemiden çıkan az zamanda çoğalır pek çok
Gemiciliğin piri,altı büyük peygamberlerden biri.

Tufanda gemi arkadaşları "Ashab-ı sefine"
Cudi Dağında gemi gömüde oldu define
Hazreti Nuh erdi büyük Peygamber şerefine
Rabbim sonsuz nur dolsun meçhul kabrine

Allah'ın rahmeti ve bizlerin de selamı
Nuh Aleyhisselamın üzerine olsun.

Gürsel YAYINEVİ

ÇORUMLU 2000
AYLIK KÜLTÜR,TARİH,SANAT
veEDEBİYAT DERGİSİ

VE

ÇORUM BAKKALLAR
VE
BAYİLER ODASI

75. YIL ARMAĞANIDIR

Osman Nuri SOYOCAK
Bakkalar ve Bayiiler Odası Başkanı

Bu yazımızda sizlere iki yönetmenliği ve uygulamalarını ve Odamızın bu yönetmenlikler gereği yapacağı hizmetleri anlatacağım.

Öğrenmenin; beşikten mezara kadar devam etmesini gönülden benimseyen odamız yönetimi, Esnaf ve Sanatkarlarımızın yasalar karşısında suçlu duruma düşmemeleri ve iş standartlarını daha iyiye götürmeyi hedefleyerek, Yasa gereği olan ve aşağıda belirteceğimiz iki birimin de Odamızca kurulmuş ve çalışmalarına başlanmıştır.507 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu ve 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun öngördüğü Pratik Meslek Eğitimini asil görev olarak üstlenen her kademedeki kuruluşlarımızın bu görevlerini yerine getirmesini düzenleyen iki yönetmenlik hazırlanmıştır.

1-Mesleki Eğitim Danışmanlık Birimleri; Meslek Eğitimini ilgilendiren her konuda araştırma ve çalışma yapar. Uygulamayı izler.

2-Pratik Eğitimin verileceği işyeri ve bunların ve bunların denetiminle ilişkin Yönetmenlik. İlk iş olarak "Esnaf ve Sanatkarlar Odalarınca Düzenlenen Mesleki Belge Verilmesi Esasları" çerçevesinde esnaf ve sanatkarlarımıza Esnaflık ve Ustalık Belgesini verebilmek için yoğun bir çalışma içerisine girilmiş ve şu ana kadar odamızın yaptığı 5 sınavla esnafımızın Yasanın emrettiği belgelere kavuşmaları sağlanmıştır.

Yakın bir gelecekte "İşyerleri Denetleme ve Danışmanlık Grubumuz" üyelerimizin işyerlerini ziyaret ederek etkili bir danışmanlık ve denetim görevini yapacaktır.

Denetimlerde:

1-İşyerleri sahipleri bilinçlendirilerek,mesleki konularda aydınlatılacak, varsa endişeleri giderilecektir.

2-Denetimler sırasında,çalışma hayatını düzenleyen yasaların uygulaması aşamasındaki yanlışlıklar önlenmeye çalışılarak,üyelerimizin muhtemel cezalardan kurtarılmasına gayret Gösterecektir. Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL
GÜRSEL YAYINEVİ
Çorumlu 2000 Dergisi
Mesul Müdürü

Cumhuriyetimizin 75. Yıl Etkinlikleri içerisinde Odamız Ile Çorumlu 2000 dergisi ortaklaşa elinizde bulunan bu eki vermiş bulunmaktadır.

Çorumlu 2000 Dergisi eki olarak ve Bakkallar ve Bayiiler odasına dergi ve bu eki dergi ile ayrıca vererek Odamıza üye olanlara ücretsiz dağıtılması kararında birleştik.

75. Yıl etkinlikleri içinde tekrar başka sayıda buluşmak temennisiyle,kayıtlı bulunduğum odamız üyelerine çalışmalarında başarılar dilerken, oda ve dergi hakkında görüşlerinizi yazılı olarak degi içinde bulunan adresime,Oda Başkanlığına veya P.K.32 Çorum Posta Kutusuna veriniz.

Sizlerin önerisi dahilinde dergiyi ve eki yayımlarız. Ayrıca;yazı ve fikirlerinizi bekliyoruz.

Elinizde bulunan bu çalışma Çorumlu yazarlarımız,GÜRSEL YAYINEVİ ve Bakkallar ve bayiiler Odası Başkanı Sayın Osman SOYOCAK'ın Oda adına tüm ÇORUMLULARA armağanımızdır.

Odamızdan Bir Konuk

Çorumlu 2000:-- Kısa hayat hikayenizi anlatır mısınız?

Osman Nuri SOYOCAK:-- 1959 tarihinde Çorum'da doğdum. İnkılap İlkokulunu bitirdikten sonra Atatürk Ortaokulunun ikinci sınıfından ayrıldım. Okuldan ayrıldıktan sonra babamın tuhafiye üzerine çalıştırdığı işyerinde çalışmaya başladım. Askere gittim ve dönüşte evlendim. Askerlik dönüşü 1982 tarihinde nakliyecilik üzerine kendi işyerimi açtım.

Çorumlu 2000:--Yukarıda bahsettiğiniz işyerinden sonra başka bir iş kolu ile uğraştınız mı?

Osman Nuri SOYOCAK:--1963 tarihinde Kuruyemiş ve Tekel Bayiliği olarak Balaban Düğün Salonunun yanında yeni bir işyeri açtım. 1984 tarihinde ikinci bir iş olarak toptan Çay-Şeker üzerine toptancılığa başladım. Bu yeni iş ile ikinci işime devam ettim. Bu işime daha ağırlık vermeye başladım ve bu işe halen devam etmekteyim.

Çorumlu 2000:-- Bakkallar ve Bayiler Odasına ne zaman seçildiniz?

Osman Nuri SOYOCAK:-- 1987 tarihinde Odamızca yapılan seçimle Bakkallar ve Bayiler Odası Başkanlığına başladım. Bugüne kadar da Başkanlığa devam etmekteyim.

Çorumlu 2000:--Bakkallar ve Bayiler Odası Başkanlığınız döneminde Odanız için ne gibi yenilikler yaptınız?

Osman Nuri SOYOCAK:-- Bakkallar ve Bayiler Odasına Başkan seçildiğimde; Odanın kayıt kütüğünü teslim alarak göreve başladım. Odamızın bürosu bulunmamaktaydı. İlk olarak odamız için bir büro buldum. Mefruşatını ve telefon gibi eksiklerini tamamlayarak, odamızın işlerini takip edecek bir sekreter tayin ettik. 1988 tarihinde odamıza faks ve bilgisayar alarak işlemlerimizi kolaylaştırmayı amaçladık. 1996 tarihinde çok lüzumunu duyduğumuz fotokopi makinesi odamıza alarak odamızı makine techizatı ile desteklemeye çalıştık. 1997 tarihinde odamızın şimdi bulunduğu yere taşıdık. Aynı yılın içinde üyelerimizin büyük sıkıntısını çektiği tekel ürünlerini ve ekmek satışı problemini bitirmek için bir şirket kurmak ihtiyacı doğdu. Çorum Bak-Bay'ı kurduk. Uzun uğraşlar sonunda Bak-Bay'ı faaliyete geçirdik. Tüzüğümüzde bulunan Tekel Baş Bayiliğini aldık.

Çorumlu 2000:– Bak-Bay'ı bundan sonra nasıl geliştirmeyi düşünüyorsunuz?

Osman Nuri SOYOCAK:– Tüzüğümüzde bulunan, odamıza ait tam teşekküllü bir ekmek fabrikası için çalışmalarda bulunmaktayız. Bu ekmek fabrikesında üretilecek unlu mamüller halkımıza ucuz ve çeşit bakımından zengin olarak sunularak, üyelerimize ayrı bir maddi katkı sağlama amacını taşımaktadır. Ayrıca; Federasyonumuz un desteği ile, bizim gibi diğer illerde şirketleşmiş odaları birleşmesiyle tek elden mamul alarak, odamız esnafına cüzi bir karla vererek esnafımızın daha da kalkınmasına yardım edecek olan, Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonu Alım Merkezine katılacağız.

Çorumlu 2000:– Odanıza bağlı bulunan esnafın sıkıntılarını nasıl gidermeye çalışıyorsunuz?

Osman Nuri SOYOCAK:– Odamıza bağlı üyelerimizin sıkıntı ve isteklerini bizzat görüşerek ve telefonla kurulan konuşmalarla bilgi veriyoruz, önemli görülen Genelgeleri ilan yoluyla veya bizzat bildiriyoruz, Çorumlu 2000 Dergisi kanalıyla bundan sonrada önemli bilgileri üyelerimize ileteceğiz.

Çorumlu 2000:–Sorularımıza cevap verdiğiniz için Çorumlu 2000 adına teşekkür ederim. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Osman Nuri SOYOCAK:–Bende Çorumlu Dergisinin çalışmalarının devam etmesini dilerim, bu söyleşi için teşekkür ederim.

ALTIN ÖĞÜTLER

Mesut ARTAR Genel Sekreter

Bakkal esnafı devamlılıklarını sağlayabilmeleri için uymak zorunda oldukları piyasa şartlarının başında akıllı satın alma konusu gelmektedir. Akıllı satın alma yapmanın bir meziyet sayıldığı piyasalarda satın alma işlemine başlamadan önce yapılacak hazırlıkdan ürün teslimatındaki çalışmalara kadar tüm aşamalarda bakkallımıza yardımcı olmamak amacıyla hazırladığımız altın öğütler sayfalarımızın ilkinde pazarlık teknikleri ve mal alımında dikkat edilecek hususları bulacaksınız.

İlerleyen sayılarımızda toptancı firmaların satışçılardan çeşitli satın alma tekniklerini aktaracağımızı belirterek pazarlık teknikleri konusunu açıklamaya başlayalım;

İLK ÖDÜN VEREN OLMAYIN

Genel pazarlık sonuçları üzerinde yapılan incelemede ilk ödün verenin sonuçta kaybettiğini göstermekte. Kilitlenen pazarlıkta taraflardan biri ödün vermediği sürece ilerleme kaydedebilmek mümkün değildir.Ödün verme konusunda devlet adamlarından tutunda pek çok işadamının kullandığı strateji ve taktikler vardır. Bunlardan bakkallara faydalı olabilecek bazı ipuçlarını şöyle sıralayabiliriz.

1. atınalma görüşlerine aklımızdaki en düşük fiyat ve en iyi koşullarla başlayın. Bu şekilde akılcı ödünlerle uzlaşma ihtimalini yükseltebilirsiniz. Beklentileriniz yüksek ama gerçekçi olsun. Size mal satmaya gelen kişinin de aynı şekilde davrandığını varsayın.

2.İlk büyük ödünü veren olmayın. Bunu yaparsanız ortaya malı almak için çok istekli olduğunuz ve bunun için her türlü bedeli ödeyebileceğiniz gibi bir anlam çıkabilir.

3."Satıcının verdiği ödünleri ibire bir karşılamalıyım" düşüncesiyle tuzağa düşmeyin.

4.Karşılıksız ödün vermeyin.Satın alacağınız mallar için fiyatı yükselmenin karşılığında,örneğin malı işyerinize getirmelerini talep edin.

5.Ödün vermeye istekli olduğunuzu ilan etmeyin. Fazla miktarda ödün verilen satın almalarda gereksiz pazarlık konuşmaları sonucu kalite düşebilmektedir.

6.Yanlışları kabul etmeye ve düzelmeye istekli olun; Hesaplamada veya pazarlığın önemli bir unsurunu gözden kaçırdığınızda alımı tamamlamadan hatayı düzeltin.Bakkallar almak istedikleri malın özellikleri hakkında yaptıkları araştırma ile malın satın alacağı firma yetkilisinin açıklamaları arasında farklılıklar oluşması halinde soru sormaktan çekinmemeli. Soru sormanın ve cevapların değerlendirilmesinin de satın almanın temel şartlarından olduğunu bilerek soru - cevap teknikleri hakkında şunları göz önünde bulundurun;

1.Soruyu doğru olarak sorduğunuzdan emin olun; bu işlemde yapılan en büyük hata "anladın mı" tarzında sorular sormaktır. Karşınızdakinin ihtiyacınızı anlayıp anlamadığını konuşmadan çıkarabilirsiniz.

2.Karşı sorulara yanıt vermeden önce düşünün: "sizi doğru bilgilendirmek isterim", "rakam konusunda cevap vermeden önce çizelgeye bakmama izin verin" türündeki başlangıçlar zaman kazandırır.

3.cevaplarınızı gerekiyorsa ayrıntılandırın.

4.Satıcının tüm sorularını cevaplamak zorunda değilsiniz,böyle bir durumda kaldığınızda kesin tavır yerine "Siz bu bilgiyi vermemi beklemiyorsunuz umarım"türünde bir çıkış noktası hem görüşmeyi devam ettirir ve satıcı üzerinde etki kurmanızı sağlar.

GÖRÜŞMENİN PLANLAMASI

Pazarlığa hazır olun;Satın alma konusunda başarıya ulaşabilmek için öncelikle kendi hazırlığınızı tam olarak yapın ihtiyacınız olan malın cinsi,ödeme planınız,nakliye stok durumu gibi konuları öncelikle kendi çalışmalarınızda tamamlamış olun.

Oyun planınızı yapın,işyerinize mal almak üzere yaptığınız görüşmelerde, iş yerinizin çıkarlarını en üst seviyede korunması gerektiği için görüşme sırasında stratejinizin, sonuç almanızda önemli bir rol oynayacağını unutmayın.

SEKİZ ÖNEMLİ KARAR ÜZERİNDE ISRARCI OLUN

Piyasada yapılan alım satım işlemlerinde esnafın aşağıdaki 8 soruya olumlu cevap alındığı durumlarda satışın gerçekleşmediğini ortaya koymuştur. Siz kafanızda bu soruların hepsini olumlu cevaplamadan mal alımına girmeyin;

-Satıcıyı görmeli miyim? Randevu almış veya randevu vermişseniz bu soru zaten olumlu yanıt alınmış demektir.

-Satıcıyı dinlemeli miyim ? Satın amacı olarak malı satan kişiye konuşma sırasında isteklerinizi,beklentilerini aktarın.Sadece satıcıyı dinlemek alımlar sırasında hata yapmanıza neden olabilir. Unutmayın ki siz iyi şartlarda mal almak istersiniz satıcıda iyi şartlarda mal satmak isteyecektir.

.-Önerilen faydalara ihtiyacım var mı ? Satın alacağınız malın yanı sıra size önerilen faydalara ihtiyacınız olup olmadığını belirleyin. Örneğin deterjan alımı sırasında size yanında verilmesi önerilen peçete,kağıt,havlu vb. mallara itibar etmeyin.

-Önerilen ürün / hizmet ihtiyacını karşılayacakmı ?İhtiyacınız olan satın alma motiflerini tam belirleyin. Unutmayınki bir çok ihtiyacınızı aynı yerden alarak ekonomik avantajlar elde edilebilirken her ihtiyacı farklı yerden veya eksik almak işyerinizi zor duruma sokabilirsiniz.

-En iyi kaynak bu kişi/firmamı? Bu sorunun altındaki gerçek piyasayı tam olarak araştırıp araştırmadığınızı tespit etmektir. İyi kaynak TSE, ISO gibi dünyaca kabul edilebilir kalite belgesine sahip ,hesaplı ,stoku bulunan,diğer hizmetleri tam olarak verebilen satıcı firmalardan oluşmaktadır.

-Fiyat uygun mu ? Satın almaya başlamadan önce yapacağınız araştırma,alınacak ürün hakkında kaliteden,çeşide kadar birçok bilgiye sahip olmanızı sağlarken fiyat konusunda da bir fikir verecektir.Unutmayın ki her ucuz mal ekonomik mal olmayabilir.

-Almalı mıyım? Gerek piyasa hareketlerinden gerekse tüketici eğilimlerinden oluşan zıplamalardan etkilenecek, kısa süreli moda olabilen ürünlerden birine takılıp kalmak ,mal demode olunca deponuzda fuzuli yer kaplamaktan ve gereksiz harcama ve başka yatırımlarınızı ertelemeden öteye gitmez.

-Şimdi mi almalıyım ? Satın alacağınız malın ileri günlerde fiyatının düşüp düşmeyeceğine emin olun. Fiyatının düşme olasılığı varsa beklemek avantajlı olabilir. Hepinize sağlıklı ve bol kazançlı günler dileğimizle.

Götürü Usul'den Basit Usule Geçiş Hakkında

Basit usülde vergilendirmenin uygulanmasına ilişkim Maliye Bakanlığı'nın 06/12/1998 tarihli ve 23545 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 215 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nde yapılan açıklamalar doğrultusunda oda,birlik ve federasyonlara 7/12/1998 tarihli ve 98/94 sayılı Genelgemiz gönderilmiş idi.

Bu defa, Maliye Bakanlığı'nın Defterdarlıklara ve bir örneğini de 21/12/1998 tarihli ve 48833 sayılı iç Genelgesiyle 215 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde yapılan değişiklikler aşağıda belirtilmiştir. Buna göre:

1-Basit usulde vergilendirilecek mükelleflerin Vergi Usul Kanunu ve 215sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği hükümlerine göre kullanacakları belgeler (fiş, fatura vs.) lle zarfların basımı ve dağıtımı Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonunca yapılacaktır.

Gerek bu genelgedeki açık hüküm, gerekse 507 sayılı Kanunun 109'uncu maddesi hükmü gereğince hiçbir mükellefin odanın veya birliğin veya bir başka kuruluşun bu belgeleri basma,kullanma veya kullandırma yetkileri yoktur. Anılan belgelerin şekli,cinsi ve taşımaları gereken özellikler konusunda Maliye Bakanlığı ile Konfederasyonumuz arasında mutabakat sağlanmış ve belgelerin basımına Konfederasyonumuzca başlanmıştır.

Ancak,uygulamaya çok kısa bir sürenin kalması ve çok sayıda belge basılacak olması gibi nedenlerle, belgelerin gecikme ve ilgililere iletilmesinden doğabilecek aksamalara karşı mükelleflerin Ocak ayı içerisinde çok fazla sıkıştırılmamaları hususunda Maliye Bakanlığı ile görüş birliği sağlanmıştır. Belgelerin en geç 15 Ocak 1999 tarihine kadar birliklerimiz ve odalarımız aracılığıyla mükelleflere ulaştırılması için çalışmalara devam edilmektedir.

Belgelerin ve zarfların birliklerimize dağıtımı sırasında her bir belgenin ve zarfın birlikler ve odalarca mükelleflere satış fiyatı ayrıca Konfederasyonumuzca bildirilecektir.

2- 215 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "Mükelleflerin Kayıtlarının Tutulacağı Büroar" başlıklı 3,3 bölümün 21, paragrafındaki "Ancak Defterdarlık ve Birliklerce uygun görülen mükellefler kayıtlarını kendileri tutabilecektir" hükmü yüsrülükten kaldırılmış ve bu değişiklikle uygulamaya yeni geçilmesi de dikkate alınarak isteyen mükelleflerin kayıtlarını kendilerinin tutmaları mümkün hale gelmiştir. Bu mükellefler de mutlak suretle Konfederasyonumuzca bastırılmakta olan belgeleri ve zarfları kullanacaklardır. Bu durumda basit usulde vergilendirme ile ilgili tüm işlemleri mükellefler kendileri yapacaklardır. Kayıtlarını kendileri tutan mükellefler, vergilendirmeyle ilgili işlemlerini kendileri yapabilecekleri gibi meslek mensubu olsun veya olmasın bu konuda bilgisi olan herhangi birkişiye de yaptırabileceklerdir.

3- Basit Usulde vergilendirilen ve kayıtları odamız veya birliklerimizce oluşturacak bürolara tutturacak olan mükellefler,01,01,1999 tarihinden itibaren faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren birer aylık işlemlerine ait belgeleri ayrı torba zarflara konacaklar ve bu zarfları izleyen ayın 10'una kadar kayıtlarının tutulduğu bürolarda çalışan personel tarafından mükelleflerin işyerlerinden alınması gerekiyordu

4- Belgelere ilişkin kayıtlar bilgisayar bulunmayan bürolarda gerekli alt yapıyı oluşturabilmeleri için 30.6.1999 tarihine kadar listeler halinde tutulabilecektir. Bu değişiklikle, Tebliğin 3.6 bölümünün "Mükelleflerden zarf içinde teslim alınan belgeler bürolarda bilgisayar ortamına kaydedilecektir" hükmüne geçici bir süre esneklik kazanmıştır.

5- Bürolarda hazırlanan beyannameler mükellefler vasıtasıyla vergi dairelerine verilecektir.

Bu değişikle, Tebliğin 4.2 bölümünün 36. Paragrafındaki: "Gelir,sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan ibaret ise,yıllık beyanname mükellefin de imzası alındıktan sonra Şubat ayı içende büroda görevli personel tarafından vergi dairesine verilecek ve ya gönderilecektir" hükmü beyannamelerin verilmesi ve tahakkuk eden vergilerin ödenmesi gibi birbirine bağlı ödevlerin mükellefler tarafından birlikte yerine getirilmesi bürolardaki iş yoğunluğunu önleyecektir.

6- Taksi Işleten mükellefler,taksimetrelerine hasılat fişi verebilecek cihaz takılıncaya kadar belge verebilmeleri günlük hasılatları için gün sonunda tek bir fatura düzenleyeceklerdir.Bu değişiklikle, Tebliğin 3.1 bölümünün 15. Paragrafındaki "Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin yeni düzenlemeye intibak edebilmeleri ve gerekli hazırlıkları yapabilmeleri için 01.01.1999 tarihinden 30.06.1999 tarihine kadar belge vermedikleri günlük hasılatları için gün sonunda tek bir fatura düzenleyecekler" hükmü taksi Işletmeciliğinin özelliğine uygun hale getirilimiştir.

7- Bürolarda görevli (bağımlı) meslek mensubu (muhasebeci, mali müşavir) çalıştırılmasının mümkün olmadığı durumlarda,büroya bağlı olmayan meslek mensuplarının gözetiminde kayıtlar tutulabilecektir.

Bu değişikliklerle, Tebliğin 3.3 bölümünün 20. Paragrafındaki "Kayıtların tutulacağı bürolarda yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunludur" hükmüne esneklik kazandırılmıştır. Böylece bağımlı çalışacak meslek mensubu bulundurulması veya çalıştırılması durumlarında bağımsız faaliyet gösteren meslek mensubunun gözetiminde de bürolar kayıt işlemini yürütebileceklerdir.

8- Basit Usulde vergilendirme uygulamasıyla ilgili işlemlerini odalarımız veya birliklerimizce oluşturulacak bürolarda yapılacak olan mükelleflerden hizmet karşılığı olarak her ay odalarımızca hizmet karşılığı olarak üyelerimizden tahsil ettikleri meblağın yarısı karşılığında gelir makbuzu vermek suretiyle tahsil edilebilecektir bunun dışında herhangi bir ücret alınmayacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim .

Hasan ÖZCAN Genel Sekreter
Derviş GÜNDAY Genel Başkan

YUKARIDA ADI GEÇEN GENELGEDE BAHSİ GEÇEN KANUN MADDELERİ

1-TİCARİ KAZANCIN TESPİT EDİLMESİNDE "GÖTÜRÜ USUL" ESASI KALDIRILARAK YERİNE 01.01.1999 TARİHİNDEN İTİBAREN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE "BASİT USUL" ESASI GETİRİLMİŞTİR.

Buna göre;Gelir Vergisi Kanununun 47. Ve 48. Maddelerinde yazılı şartları topluca haiz olanların kazançları Basit Usulde tespit olunacaktır.

2-BASİT USULDE VERGİLENDİRME SİSTEMİNE GEÇİLMESİNİN AMACI:

Yürürlükte bulunan hükümlere göre götürü usule tabi mükelleflerin ticari işlerinden sağladıkları kazançları Maliye Bakanlığınca tanzim edilen cetvellerdeki belirtilen iş nevilerine göre götürü olarak tespit olunmaktadır. Götürü usulde vergilendirilen mükellefler gerçek kazançları üzerinden vergiye tabi olmadıklarından,

zorunlu olmasına karşın satın aldıkları mal ve hizmetler karşılığında belge almak için herhangi bir gayret göstermemektedirler bu nedenle ticari kazancın götürü usulde tespiti yöntemi kayıt dışı ekonomiyi besler hale gelmiştir. Buna göre;kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınması,belge düzeninin yerleştirilmesi ve vergilendirmede gerçek kazancın esas alınmasının sağlanması amacıyla ticari kazancın götürü usulde tespiti uygulaması kaldırılmıştır. Bu mükelleflere hiçbir ilave vergi yükü getirilmemiş,ayrıca ödeyeceklire vergiye de bir üst sınır konulmuştur. Yapılan düzenlemeler ile kayıt dışı ekonominin engellenmesi ve belge düzeninin yerleştirilmesi amaçlanmıştır.

3-TİCARİ KAZANCIN BASİT USULDE TESPİT EDİLEBİLECEK MÜKELLEFLER:

Gelir Vergisi Kanununun 47. Ve 48. Maddelerinde yazılı genel ve özel şartları 31.12.1998 tarihini itibarıyla taşıyanların ticari kazançları 01.01.1999 tarihinden itibaren Basit Usulde tespit olunacaktır.

A-GENEL ŞARTLAR

1-Kendi işinde bir fiil çalışmak veya bulunmak (işyerinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak,seyahat, hastalık,askerlik ve benzeri zaruri ayrılmalar nedeniyle geçici olarak bir fiil işinin başında bulunamamak bu şartı bozmaz)

2-İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli,kiralanmış olması halinde ise yıllık kira bedelini toplamı,büyük şehir belediye sınırları içinde 420 milyon lirayı,diğer yerlerde 300 milyon lirayı aşmamak.

3-Ticari, Zirai veya mesleki faaliyetleri dolayısıyla gerçek usulde Gelir vergisine tabi olmamak.

B-ÖZEL ŞERTLER:

1-Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 6 milyar lirayı veya yıllık satışları tutarının 8 milyar lirayı aşmaması.

Örneğin : Manavlık faaliyetinde bulunan bir mükellefin 1998 takvim yılındaki yıllık alış tutarının toplama 5 milyar lira satışları tutarı 7 milyar liradır. Genel şartları taşımak kaydıyla bu mükellef basit usulde vergilendirmeden yararlanacaktır. Bu mükellefin bir takvim yılındaki alış tutarları 6.5 milyar olsaydı bu tutar kanunda belirtilen haddi aştığından satışları tutarına bakılmaksızın bu usulden yararlandırılamayacaktır.

2-1 numaralı bentte yazılı oranların dışındaki işlerde uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatının 3 milyar lirayı örneğin: kullandığı kumaş,iplik, düğme vb. müşterileri tarafından temin edilen bir terzinin 1998 yılında 2,8 milyar lira hasılat elde etmiştir. Genel şartları da taşıyan bu mükellef 1998 yılında elde ettiği gayri safi hasılatı 3 milyar lirayı aştığından basit usulden yararlanabilecektir.

3-1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde yıllık satış tutarı ile hasılatı toplamının 6 milyar lirayı aşmaması gerekmektedir.

Örneğin: 1998 takvim yılında tüccar terzi faaliyetlerini sürdüren bir mükellef kumaş satışından 4 milyar lira dikiş bedeli olarakta 2 milyar lira hasılat elde etmiştir. Bu mükellefin yıl içinde elde ettiği yıllık satış tutarı ile iş hasılat toplamı (2 milyar+4 milyar) 6 milyar liradır. Bu tutar Kanunda belirtilen haddi aşmadığından bu terzi diğer şartları da taşıması kaydıyla ba-sit usulden yararlanabilecektir.

* Herhangi bir ticari faaliyeti dolayısıyla işletme defteri veya bilanço esasına göre defter tutan mükellefler ikinci bir ticari işine ait kazancı basit usulden tespite demez.

4-BASİT USULDE VERGİLENDİRMEDE BELGE DÜZENİ:

Basit usulde vergilendirme kapsamına alınan mükellefler ile bu usulde vergilendirilecek mükellefler 01.01.1999 tarihinden itibaren Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre fatura, perakende satış vesikaları ve diğer belgeleri düzenlemek ve kullanmak zorundadırlar.

5-Basit Usule tabi mükellefler hasılatları ile ilgili olarak Vergi Usul Kanununda yazılı vesikaları kullanacaklardır. Basit Usulde vergilendirilen mükelleflerin yeni düzenlemeye intibak edebilmeleri ve gerekli hazırlıkları yapabilmeleri için;

* 01.01.1999 tarihinde 30.06.1999 tarihine kadar belge vermedikleri günlük hasılatları gün sonunda tek bir fatura düzenleyebileceklerdir.

* Düzenlenen faturanın alıcıyla ilişkin bilgiler yerine ..... tarihli toplam hasılatı ibaresi yazacaklardır.

* Satılan emtia veya yapılan hizmet farkları Katma Değer Vergisi oranlarına tabi ise hasılatın Katma Değer Vergisi dahil olmak üzere faturada ayrı ayrı toplamlar halinde gösterilecektir.

Ancak bu imkanlardan yararlanmak isteyen mükellefler müşterilerinin istemeleri halinde fatura ve perakende satış vesikası vermek zorundadır.

6-BELGELERİN TEMİNİ:

Basit usule tabi mükellefler kullanacakları belgeleri ve zarfları bağlı oldukları oda veya birliklerden temin edecek-lerdir. Belgeler ile zarfların basımı,dağıtımı,izlenmesi ve kayıt-ların tutulması işlemlerinin ilgili meslek teşekküllerince yürütül-mesi uygun görülmüştür. Mesleki teşekküller kimlere hangi belgeleri verdiklerini, hangi belgelerin kendilerine iade edildiği-ni mükellef itibariyle zimmetli kayıtlarında gösterecekleridir. Belgeler mesleki teşekküllerce mutlak surette mükelleflerin kendilerine veya vekil tayin edecekleri şahsa teslim e-decek ve zimmeti yapacaktır.

7-MÜKELLEF KAYITLARININ TUTULACAĞI BÜROLAR:

Mükellef kayıtları öncelikle mesleki yönden bağlı olunan odalar bünyesinde kurulacak bürolarda tutulacaklar.

8-ZARFLARIN DÜZENLENMESİ:

Basit usule tabi mükellefler üç aylık mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren belgeleri mesleki teşekküllerden temin edecekleri torba zarflara koyacaklardır.

* Mükellefe ait kimlik bilgileri (adı,soyadı, baba adı, faaliyet türü, nüfus kaydına ilişkin bilgiler,bağlı olduğu vergi dairesi, vergi kimlik numarası,bağlı bulunduğu oda ve numarası, ikametgâh ve iş adresleri ile telefon numaraları) bir defaya mahsus olmak üzere verilecektir,daha sonra verilecek zarfların üzerinde mükellefin sadece adı, soyadı ve vergi kimlik numarası ve imzanın bulunması yeterli olacaktır.

9-BELGELERİN TANZİMİ:

Basit usulde vergilendirilen mükellefler 01.01.1999 tarihine ilişkin mal alışları ve giderleri ile hasılatlarını gösteren üçer aylık işlemlerine ait belgeleri ayrı torba zarflara konacak-tır. Ocak,Şubat,Mart aylarına ait evrakların konulduğu bu zarflar en geç Nisan ayının 10'a kadar kayıtlarının tutulduğu büro-ya verilecektir.

10-YAPILAN DENETİMLERDE BELGE ALINMADIĞI VEYA BELGE VERİLMEDİĞİ TESPİT EDİLEN MÜKELLEFLE İLE İLGİLİ YAPILACAK İŞLEMLER:

Yapılan denetimlerde bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tespit edilen mükellefler intibak ettirilen derecelere ait safi kazanç tutarları %50 oranında artı-rılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirilecektir. Yani; mükellefin intibak ettirdiği derece 2 ise 1. Dereceden vergi-lendirilecektir.

11-MUHAFAZA VE İBRAZ YÜKÜMLÜLÜĞÜ:

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin bir takvim yılı içinde aldıkları mallara ve hizmetlere ait alış belgeleri ve yaptıkları giderler ile hasılat belgeleri kayıtların tutulduğu bürolarda muhafaza edilecektir. Yıllık beyanının verilmesinden sonra oyıla ilişkin belgeler muhafaza edilmek üzere mükelleflere teslim edilecektir. Mükellef tarafından teslim alınan belgeler ilgili bulundukları yılı takip eden tarafından teslim alınan belgeler ilgili bulundukları yılı takip eden takvim yılı başından başlayarak 5 yıl süre ile muhafaza edeceklerdir.

12-VERGİ İADESİ KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

Basit usulde vergilendirilen mükelleflerce düzenlenen fatura ve fatura yerine geçen belgeler vergi iadesinde kullanılabilecektir.

13-STOK MALLARIN BEYANI:

Götürü usulde vergilendirilmekte iken basit usulde vergilendirme kapsamına alınan mükellefler 01.01.1999 tarihinden itibarıyla mevcut mallarını alış bedelleri ile bu bedel bilinmiyorsa kendileri tarafından tespit edilecek rayiç bedelleri ile değerlendirilmeye tabi tutulacaktır.

* Mükellefler stoklarında bulunan mallara ait fatura ve benzeri vesikalarda yüklendikleri Katma Değer Vergilerini indirim konusu yapabileceklerdir.

* Basit usulün şartlarına sahip olmakla birlikte bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler;

a) Bu talepleri doğrultusunda takip edilen ay başlarından veya izleyen takvim yılı başından,

b) Yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden

16- BASİT USULE TABİ MÜKELLEFLERDEN SAHTE VEYA MUHTEVİYATI İTİBARİYLE YANILTICI BELGE DÜZENLENDİĞİ VEYA KULLANILDIĞI TESPİT EDİLENLERİN VERGİLENDİRİLMESİ:

Yapılan denetimlerde, basit usulde vergilendirilen mükelleflerden sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlendiği veya kullanıldığı tespit edilenler basit usulden yararlanamazlar,mükellefler bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden ay başından itibaren işletme hesabı esasına göre defter tutma suretiyle gerçek usulde vergilendirileceklerdir.

17- GERÇEK USULDE VERGİLENDİRİLMELERİ NEDENİYLE BİR DAHA BASİT USULDEN YARARLANAMIYACAK OLAN MÜKELLEFLER:

Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar veya gerçek usulde vergilendirilen mükellefler bir daha hiçbir usulden yararlanamayacaklardır.

* 01.01.1999 tarihinden önce gerçek usulde vergilendirilmekte iken işini terk eden mükellefler bu tarihten sonra tekrar işe başlamaları halinde yine gerçek usulde vergilendirileceklerdir. Bu kişilerin aynı türden iş yapan iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle basit usulden yararlanacaklardır.

18- BELEDİYE TEŞKİLATI BULUNMAYAN KÖYLERDE (MÜCAVİR ALAN SINIRLARI HARİÇ) FAALİYETTE BULUNAN MÜKELLEFLER HAKKINDA YAPILAN İŞLEMLER

01.01.1999 - 31.12.2003 tarihleri arasında belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediye mücavir alan sınırları hariç) işyeri bulunan basit usulde tabi mükellefler Gelir Vergisi Kanununun 103. Maddesinde yazılı tarifenin birinci gelir dilimi-nin yarısını aşmayan kazançları için beyanname vermeyecek-lerdir. Ancak bu mükellefler üç aylık dönemler itibarıyla Katma Değer Vergisi beyannamesi vereceklerdir.

19- BASİT USULE TABİ MÜKELLEFLERİN VERGİLENDİRİLECEK KAZANÇLARINA ÜST SINIR GETİRİLMİŞTİR:

Yapılan düzenleme ile götürü usulden basit usule geçen mükelleflere ilave vergi yükü getirilmemiş ve 1999, 2000,2001 yılları vergilendirilecek kazançlarına üst sınır konulmuştur.

Örnek; Ankara ili Keçiören ilçesinde berberlik faaliyetinde bulunan bir mükellef basit usulde vergilendirilmektedir, bu mükellef 1999 yılı için 2000 yılı Şubat ayında vereceği yıl-lın Gelir Vergisi beyannamesinde 2 milyar lira safi kazanç be-yan etmiştir. Mükellef 1999 yılına ait götürü gayri safi kazancı ise 1,5 milyar liradır. Bu mükellef 1999 yılı için kendi beyanı o-lan 2 milyar lira üzerinden değil daha düşük götürü safi ka-zanç tutarı olan 1,5 milyar lira yerine 1 milyar lira üzerinden vergilendirilecektir.

20-BASİT USULE TABİ MÜKELLEFLERİN YANINDA ÇALIŞANLARIN DURUMU:

Basit usule tabi mükelleflerin yanında işçi çalıştırmaları halinde, çalıştırılanların ücretleri diğer ücretler kapsamında vergilendirilecektir. Kazançları basit usulde vergilendirilen ticaret erbabı,yanında çalışanların vergi kartelası almalarını ve kartelerinde yazılı vergilerini ödemelerini temin etmeye mecburdurlar.

BAŞARILI KİMSELERİN ORTAK ÖZELLİĞİ

Ahmet AŞIK

Uykumuzun en mühim bölümü, uykuya daldıktan sonraki ilk üç saatidir. Derin uyku denilen bu süre içinde,vücudumuz ihtiyacı olan dinlenmeyi sağlar. Uykunun ikinci bölümü olan rüya bölümünde vücut rahatlamıştır ve uyanmaya hazırdır. İnsanın iş hayatında başarılı olmasında uykunun önemli bir yeri vardır.Bunun için devamlı araştırma yapılan alanlardan biride uykudur.Uyku müddeti hakkında bu güne kadar yaygın kanaate göre yetişkinlerin günde 6 ile 8 saat uykuya ihtiyacı vardır. Ancak Amerika San Diego Üniversitesi araştırmacıları,günde 5 saat uykunun yetişkin bir insana kafi geleceğini bildiriyorlar.

Fazla uyku zararlıdır.

Avrupa uyku araştırmaları kurulu başkanı olan Dr. J. Zulley, uyku lâboratuarında, üzerinde araştırma yaptığı insanların,günde beş saatlik uykuyla yetindiklerini ve normal bir hayat sürdürdüklerini kaydederek,yetişkinlerin günde 7-8 saat uyuması gerektiği yolundaki inancın yanlış olduğunu bildirmektedir. Günde 9 saat uyuyanların aynı zindeliği ve dinamiği göstermedikleri tecrübelerle tespit edilmiştir.Peygamberimiz,gece uykusunun fazla olmasına işaretle; Hz. Süleyman'a annesinin "Oğulcuğum,geceleyin fazla uyuma ! Zira fazla uyku insanı kıyamette fakir bırakır"dediğini nakleder Uzmanlar beş saatlik uykunun,insana yeteceğini söylemektedirler . Fakat ortalama 8 saat uyuyan bir insanın,bunu bir günde 5 saate indirmesi zordur. Bu ani iniş,performans ve konsantrasyon bozukluğuna sebep olabilir. J.Zulley,her hafta ortalama olarak yarım saat daha az uyuyarak,sağlıklı bir şekilde 5 saatlik uykuya erişebileceğini bildirmektedir.Yemek,uyumak ve konuşmak birer beşeri ihtiyaçtır. Ama,bunların fazlası zararlı olabilmektedir.Almanya'nın haftalık Bunte Dergisinde çıkan bir haberde,aşırı uykunun da uykusuzluğun meydana getirdiği baş ağrısı, tansiyon bozukluğu, asabiyet gibi şikayetlere sebep olabildiği yer almaktadır.Uyku,yorgunluğun ilacı değildir. Bilhassa sekiz saati aşan uykular,insanı bezginleştirerek yorgunluk hissini artırmaktadır. Doktorlar,uzun uyumak yerine,gün içerisinde kestirmeyi tavsiye ediyorlar.

Günde 8 saat uyumanın bir diğer zararı da insanın ömrünün üçte birini uykuda geçirmesidir. Buna göre 72 sene yaşayan bir insan,hayatının 24 yılını uykuda geçirmiş demektir. Eğer insan günde 8 saat yerine 5 saat uyursa,ömrünün dokuz senesini ziyan olmaktan kurtarır.Başarıları herkes tarafından kabul edilen meşhur kimselerin özel hayatları incelendiğimizde,az uyuduklarını görmekteyiz. Demek ki; başarılı olanların ortak özelliği az uyumaktır.Ömür bir sermayedir. Her an tüketilmektedir. Dünya ise ahretin tarlasıdır. İnsan bu dünyada ne ekerse,ahrette onu biçecektir. Böylece bir ebedi kar-zarar deveranında, insan ömrünü uykuda heba etmemelidir. Müslüman günlük nizamın başında gelen,akşam erken yatmak ve sabah erken kalkmaktır.Müslüman'ın günü,güneş üzerine doğmadan başlar.

Enes b. Malik Hazretlerinin rivayet ettiği bir Hadis-i Şerifte Peygamberimizin: "Sabah namazından sonra uyumayı adet edinen sırt ve bel ağrılarına müptela olur" buyurmuştur.

3 MADDELİK HADİS-İ ŞERİFLER

İsmet ÇENESİZ

Ramazan Ayının son haftasına ermiş bulunmaktayız. Nice Ramazan Aylarına Rabbimiz bizi ağız tadıyla kavuşturmasını niyaz ediyorum.

İnsan ,Ramazan Ayında daha ziyade dini kitaplar okuma ihtiyacı duyuyor. Okumakta olduğum Hadis kitaplarından üç maddeli Hadis-i Şerifleri sizlerle paylaşmak istedim.

Allah C.C. güldüğü üç şey:

Ebu Sa'idi'l-Hudri radıyallahu anh anlatıyor : "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Allah üç şeye güler (rahmetiyle yönelir) : Namaz için teşkil edilen saf, geceleyin namaz kılan adam ve orduda cihad eden adam."

Allah'ın Himayesi:

Hz.Câbir radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Üç şey vardır, bunlar kimde bulunursa, Allah onun üzerine himayesini açar ve onu cennete koyar: "Zayıflara rıfk, anne-bebaya şefkat, kölelere ihsan." Tirmizi, Kıyâmet 49, (2496).

İmanın tadı:

Abdullah İbnu Muâviye el-Gâzirî (radıyallahu anh) anlatıyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) şöyle buyurdu: "Üç şey vardır. Kim onları yaparsa imanın tadını alır: Sadece Allah'a kulluk eden, Allah'tan başka ilâh olmadığını bilen, her yıl gönül hoşluğuyla zekâtını veren ! Zekâtını da yaşlı, uyuzlu, hasta, değersiz, küçük hayvanlardan vermez, aksine mallarının orta hâllilerinden verir. Zira Cenab-ı Hakk ne en iyisinden vermenizi emretmiştir,ne de en adisinden olana râzı olmuştur." Ebu Dâvud, Zekât 4, (1582).

Geride bırakacağı:

Ebu Katâde babasından naklediyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kişinin (öldükten sonra) geride bıraktıklarının en hayırlısı şu üç şeydir : "Kendisine dua eden salih bir evlad, ecri kendisine ulaşan bir sadaka-i cariye, kendinden sonra amel edilen bir ilim."

Uğur ve Uğursuzluk:

Mıhmar İbnu Mu'aviye radıyallahu anh anlatıyor: "Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın şöyle söylediğini işittim: "Uğursuzluk yoktur. Ancak üç şeyde uğur olabilir: Kadında, atta, evde."

Bereket:

Salih İbnu Süheyb, babası Süheyb (İbnu Sinan)'dan naklediyor: "Resûlullah aleyhissâlatu vesselâm buyurdular ki: "Üç şey vardır ki onlarda bereket vardır: "Belli bir vade ile olan satış, Mukâraza (denilen ortaklık çeşidi), satmak için değil, ev için buğday-arpa karışımı

Müslümanın ortak oldukları üç şey

Hz. İbnu Abbas radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Müslümanlar üç şeyde ortaktırlar: Suda, otta, ateşte. Bunlardan alınacak bedel de haramdır." Ebu Said dedi ki: "Sudan maksad) akarsudur.."

Üç Kişinin duası:

Yine Ebû Hüreyre (radıyallâhu anh) anlatıyor: " Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) anlatıyor: "(Allah'ın kabul ettiği) üç müstecab dua vardır, bunların icâbete mazhariyetleri hususunda hiç bir şekk yoktur. Mazlumun duası, müsâfirin duası, babanın evladına duası." Tirmizî, Birr 7, (1906); Cennet 2, (2528), Daavât 139, (3592); Ebû Dâvud, Salât 364, (1536); İbnu Mâce, Dua 11, (3862).

Üç şeyden uzak olmak:

Hz. Sevbân radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Kim şu üç şeyden beri olarak ölürse cennete girer: - Kibir, - Gulûl, - Borç." Tirmizi, Siyer 21, (1572, 1573).

Üç şeyle şaka yapılmaz:

Yine Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Üç şey vardır ki onların ciddisi de ciddi, şakası da ciddidir: Nikah, talak, ric'at." Ebu Davud, Talak 9, (2194); Timizi, Talak 9,

Üç şeyde şifa vardır:

İbnu Abbas radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "Şifa üç şeydedir: Bal şerbeti. Kan aldırma. Ateşle dağlama. Ancak ümmetimi dağlamaktan menediyorum." Bir rivayette: "Balda, hacamat olmada şifa vardır." denmiştir."

Üç şey geciktirilmez:

Hz. Ali İbnu Ebî Tâlib (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) bana şu tembihte bulundu: "Ey Ali, üç şey vardır,sakın onları geciktirme:Vakti girince namaz (hemen kıl!),Hazır olunca cenaze,(hemen defnet!) Kendisine denk birini bulduğun bekar kadın, (hemen evlendir!)" Timizî, Salât 127,

Üç şey ret edilmez:

İbnu Ömer (radıyallâhu anhümâ) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Üç şey reddedilmez: Minder, yağ ve koku." Timizî, Edeb 37, (2791).

Yukarıya yazılan Hadis-i Şerifle uymak Ve ona uygun yaşamayı nasip eyle Rabbim.

YA ARTIR ! YA ÇIK !

Erkan EROL

"Havalarda iyice soğudu,Allah evi ol-mayanlara ecir sabır versin" cümlesini her kış geldiğinde vicdan sahibi, duyarlı insanlar za- man saman söylerler.

Söylerler söylemesine "AMMA"aaa!, a-caba kaçımız titreyen soğuk iliklerimizde his- sederiz, kaçımız kaç saat, ya da kaç gün evsiz soğukta kalmışızdır da o insanların hissettiği acıları hissetmişizdir ?

Acaba hanginiz sobasında yakacak odu nu kömürü olmadığı için küçük tüpün üstüne 25 kilogramlık peynir tenekesini yerleştirip içine suyu doldurup kaynayan suyun buharıyla tenekenin etrafına üç çocuğu toplayıp, o hiç-bir şeyden habersiz sadece sıcak bir şeyleri hissetmeye çalışmak için kaynayan suyun buha rına ellerini uzatan çocukların manzarasına şahit oldunuz ?

Biliyorum ki; çok azınız.Konuya Bura-dan girip esas sonuna yaklaşmak için garip bir yol izlediğimi düşünebilirsiniz , fakat olayın vahim boyutunu sergilemek için başka bir yo-lu tercih etmem olanaksız ve balıklama bir gi-riş olurdu.

Fakat gelelim konunun özüne: Çorum, sanayisi,ekonomisi,tarihi ve kültürel yapısı ile modern ve temiz bir şehir. Baktığımızda, bina dokusu olarak benzerlerine oranla henüz ge-cekondulaşma çarpıklığına ulaşmış bu neden-le de şanslı bir şehir.

Düşününki; bir memursunuz.

Düşününki;yeni ev kuracak bir insansız

Düşününki ; 35 milyon maaşla çalışan bir işçisiniz.

Ev sahibiniz yan binalardaki kiraları öl çü olarak kiraya zam istiyor. Bu zamana kadar 20 milyona oturmuşsunuz, ev sahibiniz sobalı bir daire için sizden 40 milyon istiyor. Siz ve-remem diyorsunuz. Ev sahibiniz aynen şunu söylüyor.

"Ya artır,ya çık !"

Ne yaparsınız ?

Kışın ortası.Kiraya zammı yapacaksınız?

Odun kömüre olan borcunuzu mu öde yeceksiniz ?

Yoksa 1999 için yapılmış bir araştır-Maya göre en az ayda 65 milyon mutfak mas- rafını mı karşılayacaksınız ?

Yoksa.... Kavga edip ev sahibini mi dö-veceksiniz ?

Ev sahibiyle mahkemelik mi olacaksı-nız ?

Tabi ki çözüm ; kavga etmek, dövmek dövülmek değil. Çözüm ;1960'lı yıllarda oldu-ğu gibi evlerin cinsine ve özelli ğine göre kira ve satış fiyatları rayiçlerini belirlemek.

Çözüm ; kiracıların yerine kendini koy mak.

Çözüm ; adil davranmak.

Çözüm;yetkilileri uyarmak.

Tuğla ve kiremit fabrikalarının sayıla-rının yüzleri bulduğu , çimentonun yatağı bir ilde inşaat maliyetlerinin yarı yarı ya diğer şe-hirlere fark attığı bir şehirde, mimari,işçilik ve maliyet açısından ucuza mal edilmiş evlere 5 milyar, 10 milyar para istemek ve yine böyle so-balı evlere,40 milyon, 50 milyon istemek. Kalo-riferli evlere, 70- 80-10 milyon kira istemek ne akıl karı,ne mantık işi. Bunun adına açık açık insafsızlık denir. Bir memur, bir işçi kaç lira maaş alıyor da, kalkıp bu garibandan 40 mil-yon sobalı bir daire için kira alınır. Aklım al-mıyor.

Bakıyorsunuz; her yer 5-7-10 katlı bina olmuş,ama binaların içinde oturanların %70'i mutsuz ve huzursuz. Mutsuz ve huzursuz in-sanlar acaba ne derece ülkesine ve çevresine yararlı olabilir. Ay sonunda kirayı nasıl öde-yeceğim diye düşünen bir kiracı memur ülke-sini nasıl düşünebilir ?

Eğer ; yukarıdakiler bizim millet bunu başarabilir diye düşünüyorlarsa yanılıyorlar, öncelikle Çorum'da yaşadığımız için Çorum' daki yetkililer Çorum'daki kira enflasyonuna çözüm bulmalılar.

Ne diyelim !

"Bu kışta ,kıyamette"

"Ya artır, ya çık!"

Kelimesini hiç bir ev sahibinden duy-mamanız dileğiyle bu yazıyı önce kiracılara, sonra yetkililere, sonra da ev sahiplerine atıf olunur. Saygılarımla.

ALLAHIN EMRİ PEYGAMBERİN KAVLİ İLE BİR KİLO BEYAZ PEYNİR İSTİYORUM
UĞUR
Uğur PAMUK

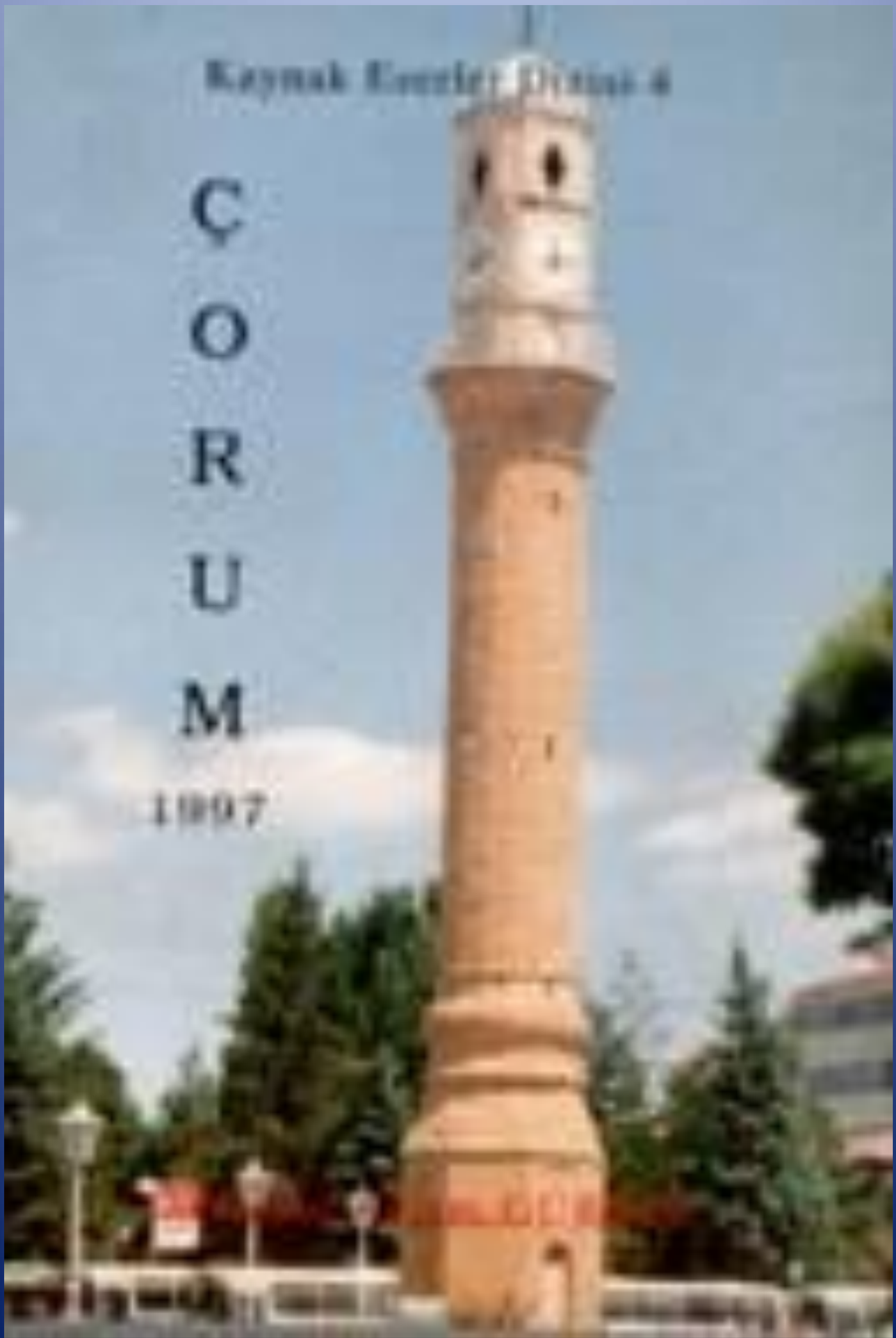
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 7

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl: 1 Sayı: 7

ISSN 1301-9945

Güncel YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR,TARİH,SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :1 1999 Sayı 7

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU
Ahmet AŞIK
Kamil AYCAN
İsmet ÇENESİZ
Paşa ÇETEN
Şakir ÇIPLAK
Ayşe ÇOBAN
Metin DEMİRCİ
Ali EMİROĞLU
Erdal ERALP
Erkan EROL
Ahmet ERTEKİN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M.Selim GÜRSEL
Adnan İLHAN
Sakin KARAKAŞ
Nihal KÖŞKER
Sevil KULTUFAN
Rıfat KURTOĞLU
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Rıfat PATIR
Salim SAVCI
Osman ÜNSAL
Ömer YABACI
Cavit YILDIRIM

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğraf Bekir Baki AKSU

YARIŞMAMAMIZIN SONUCU

Dergimizin ilk yaptığı bir kompozisyon yarışması 2 Mart 1999 günü sonuçlanmış oldu.

Bu yarışmada,büyük katkısı bulunan Çorum Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Metin TOPKARAOĞLU'nun yardımları sayesinde yarışmacılar belirlenmiş oldu.

Geçen sayıda önsözde, belirttiğim katılım azlığı bu yarışmaya okul idarecilerin olumlu girişimlerinin eksikliği olduğunu belirmiştim.

Bizim arzumuz dışında sonuçlanan,52 liseye karşın 5 lisenin yarışmaya katılması,yarışmanın Çorum genelinde değil de sadece beş okul arasında olması yarışmaya katılan okulların ikisinin dereceye girmemesi ile sonuçlanmış oldu.

Yazar,çizer,yapar,üretir gençlerimizin önünü lütfen kesmeyiniz. Bu ilgisizlik sonucu üretilecek yapıtların önünü kesmiş bulunuyorsunuz. Bu yetkiyi sizlere kim verdi ? Bu duyarsızlık ne yazık ki ilimiz başta olmak üzere bütün Türkiye'yi etkileyek ve yaratıcıları yok etme sonucu getirecektir. Sizlere bu okulların yöneticiliği O MAKAMDA OTURASINIZ diye verilmedi. Daha duyarlı olunuz ! Ya da çekip gidiniz !

Yarışmamıza ; Merkez ilçeden : Anadolu Lisesi Endüstri Meslek Lisesi ve Çorum Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi dışında başka lisemiz katılmamıştır.

Bu iki okulumuzun Müdürlerini candan kutlarım. Sadece merkez ilçemizde katılımlara ilgi duyan,iki müdürün bulunması ne acı.

İlçelerimizden ise;Sungurlu Endüstri Meslek Lisesi ile Haydar Öztaş Anadolu Lisesi ile İskilip İmam Hatip Lisesi katılmıştır.

Bu iki İlçe Milli Eğitim Müdürleri ile katılan okulların Müdürlerini medeni cesaretlerinden dolayı burada kutlamak istiyorum. Demek ki ;sadece ilimizde iki ilçemiz bulunmaktadır.

Yarışmacılar ise : Birinci Sungurlu Haydar Öztaş Lisesi öğrencisi Sevil Kultufan,ikinciliği İskilip İmam Hatip Lisesi öğrencisi Nihal Köşger, üçüncülüğü, Sungurlu Haydar Öztaş Lisesi öğrencisi Tuğba Küçüksakal, dördüncülüğü İskilip İmam Hatip Li-sesi öğrencisi Kezban Eker,beşinciliği Sungurlu en-düstri Meslek Lisesi öğrencisi Serkan Uzunkaya kazanmıştır.

5 Mart 1999 günü yaptığımızMütevazi ödül törenimizle ilgili resimler ve yazı orta sayfadadır.

7. Sayımızı görüşünüze sunuyorum.

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara

Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl.dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

HEMŞEHRİDEN BİR KART

Mahmut Selim GÜRSEL

12.1.99 Göztepe İstanbul Türkiye Cumhuriyeti Posta idaresi mühürlü bir zarf 15.1.1999 tarihinde elime geçti.

Açtım;bir kart ve bir bildiri tarafıma gönderilmişti. Kartın özelliği genel olarak,ilimiz folklor ekibinin bir elemanı olan, bir davulcu fotoğrafı baskı ile çoğaltılarak kart haline getirilmiş olan bir vakıf adına üstlenilmiş orta düzeyde baskısı olan bir kartçık. Ne yazık ki, kart üzerinde bulunan şahsın en azından hemşehrimiz falan, fotoğrafı çeken filan gibi ufak birkaç not daha bulunsa daha iyi olmaz mıydı?

İçinde bulunan yazıları aynen alıyorum:

"Sevinç ve üzüntünüzle ilgili duygularınızı aktarırken çiçek ya da çelenk göndermeyiniz. Bunlara ayırdığınız parayı aşağıdaki hesaba yatırıp bizimle ilişki kurunuz. Karşınızdakilerin ve Tüm Eğitim dostlarının daha mutlu olduğunu göreceksiniz." Ve banka hesap numarası.

Allah Allah ! Demek ki ;ben sevindiğim zaman sevincimi paylaşmak için, sevdiklerime çiçek göndermeyeceğim,bu hesaba para yatıracağım da Karşınızdakilerin ve Tüm Eğitim dostlarının daha mutlu olduğunu göreceğim. Karşımdaki her halde benim bu derneğe, mutluluğunu paylaşacağım şahsın sevincini paylaşmak için çiçek parasını bağışladığımın DÜŞÜNE yatacak,ya da GAİPTEN bilecek ve mutlu olduğunu göreceğim.

Ya üzgün olan ahbabım veya aile dostum olan kişi. Zavallı zaten uykuları kaçacak üzüntüsünden ,bir de benim yaptığım bağışı rüyasında görecek. Hiç olacak şey mi bu be hemşehrim. Evet ancak mutlu olacak olanların kim olacağı belli.

Şimdi ben bu vakfa YARDIM ETMEYİN demiyorum. Sakın yanlış anlaşılmasın.

Hatırladığım kadar zamanın behrinde, benim Ankara'da bulunduğum yıllarda;bir vakfın güzelce yaptırdığı bozulmayan ve tekrar, tekrar kullanılan metal çelengi vardı . Bağış yapan adı celenge yazılı kart ve cenazeye ve yahut bir açılışa gönderilir, işi bitince de görevlendirilen kişi tarafından çelenk alınarak vakfa getirilir tekrar tekrar kullanılırdı.

Şimdi bu derneğimiz,paraları toparlayacak. Açılış yapan veya cenaze sahiplerine acaba nasıl bilgi verecektir dersiniz ? Zannedersem; yeni yılın girmesinden 12 gün sonra yeni yıl kutlama kartı gibi KISA bir zaman da mı bildirecek ? Ha sahi ! Ölüm çelengi bildirmesi hiç olmazsa o vefat eden hemşehrimizin veya yakınlarının eline (Çorum'un bilirsiniz 40'ı çıktıktan sonra geleneğimiz var ya) geçmesi yadırganmaz da, açılış yapan bir hemşehrimizin 55 gün sonra (Aferin yahu, şu adama bak. Açılışımıza eli boş gelmişti diye biz de günahını almıştık.) Diye düşünür. Günahı alınan ;bağış yapanın acaba günahı ne ? Siz bu günahın altına bir vakıf olarak girebildiniz ?

Bence şöyle yazılsa daha iyi olurdu:

Vakfımızın bir şubesine giderek,çelenk veya çiçek için yapacağınız masrafkarşılığı kadar bağışınızı makbuz karşılığında yatırınız. Yatıracağınız bu ücret okuttuğumuz hemşehrilerimizin çocuklarına bir katkı olacaktır. Sizin adınıza karşı tarafa anında bir kart ile veya telefonla bilgi verilecektir.

Şimdi gelelim kartın öbür yüzünde,imzalı kısma:İmza sahibi olan Prof. Vakıf başkanlığına imzasını gayet uygun buldum. Belki birisiniz biraz hat çalışması ile uğraşmış,bir kere güzel sanatlar galerisinde,birkaç kere de kütüphane haftalarında çalışmalarımı sergilemiştim. İmza bir padişah TUĞRASI biçimine çok yakın,üç oval ve beş dik ve başlangıcı da cim harfi. Yalınız; dikkatimi çeken,Prof.Hemşehrim de benim gibi imzasını hep aynı atamıyor. Sonuç bildirgesinde cim harfi belirgin,kart ta ise daha başka cim harfi biraz daha içeride.

Gelelim yazının içeriğine: Aynen alıyorum:

" Ulusça çağdaş uygarlık düzeyine erişip onu aşabilmemiz,kültürel kaynaklarımızın bilinçli eller altında sürekli beslenmesine olduğu kadar, eğitimsiz ve bilinçsiz ellerce kurutulmamasına da bağlıdır. Bunu sağlamanın en güvenilir yolu ise eğitimdir. İşte böylesi bir inançla,her günü insan sevgisi, bilim, eğitim ve kültüre katkı dolu nice yıllar diliyorum. Nice Cumhuriyet yıllarına saygılarımla.imza "

Kusura bakmayın ben sonradan dışarıdan orta ve liseyi bitiren birisi olduğum için anlayışım oldukça kıttır. Ben şöyle anladım bu satırları :

Demek ki biz; ULUSCA ÇAĞDAŞ UYGARLIK DÜZEYİNE DAHA ERİŞEMEMİŞİZ.

Öyle mi acaba! Bu hemşehrim muhakkak eski çağda yaşıyor, yada çağdaşlık ve uygarlığı daha tanıyamamış,ya da tanımak istemiyor veya çağdaşlığın ne demek olduğundan haberi yok,kart bilgisayarda yazılmış, olmasına rağmen, HALÂ; bilgisayar,bilgisayar programcıları,Internet üyesi on binler,uluslar arası iletişim,özel ve Devlet televizyonları kanal kanal, her türlü ulaşım,açık kalp ameliyatı ve her türlü ameliyatlar,özel hastaneler ve devlet hastaneleri her türlü ilaç üretebilen fabrikalar,birkaç dili ana dili gibi konuşan değeri bilinmeyenler,pırıl pırıl her alan da dünyaya kendisini tanıtan ULUSUMUN fertleri , yetiştirip biz faydalanamıyoruz alın siz meyvelerini yiyin diye dış ülkelere giden yetiştirdiğimiz dehalar, dünya piyasalarına kafa tutan girişimciler , bankalar, finans kurumları, tekstilcilerimiz,ithalat ve ihracatçılarımız, toplum bilinciyle İtalya'yı dize getiren bir toplum bilinci olan Ulusum,daha neler,neler. Sayfalar dolusu yazılsa bitmeyecek çağdaş işler görenlerimiz varken, SEN TUT DAHA , ULUSCA ÇAĞDAŞ UYGARLIK DÜZEYİNE ULAŞAMADIĞIMIZDAN DEM VUR.

Çağdaşlığı aşmamıza gelince; buna bütün kalbimle katılıyorum. Çağdaşlığı aşmak için üniversitelerimizi çoğaltalım fakat,yetiştirdiğimiz değerlere de sahip çıkalım. Onları beyin göçü dediğimiz göçten kurtaralım ki bizleri çağdaşlık ötesine götürsünler. En azından götürmeye çalışsınlar.

Gelelim kültür bölümüne:Bir ansiklopedide kültürü şöyle tanımlıyor:

:"Bir toplumu niteleyen unsurların toplumun duyuş ve düşünüş ve sanat ürünlerinin tümü" olarak nitelemiş. Yani;halkın bir kısmının duyuş,düşünüş ve sanat ürünlerinin tümü. Hem halkın yaptığı hem de akademik çalışmaları içeriyor. Benim kıt anlayışıma göre; Kültürü yaratan,o yerde yaşayan, çalışan,üreten,ölen toplumlarca üretilir.

Şu bizim,hani XVIII. Yüzyılda yaşamış Rousseau: " Belli bir alanda birçok kavramlara sahip olan,OKUMUŞ bir adam,yani UZMAN,toplumun ya rarlı bir üyesi olmakla beraber, kültür terimi insanın kişiliğinin gelişmesi,biçimlenmesi anlamınca, KÜLTÜRLÜ ADAM SAYILMAZ. Kültürlü insan önemi olan kavramla ilgili ve teknik bilgi değil, ZİHNİ VE AHLAKİ KABİLİYETLERİN HEPSİDİR. " Diye tarif ettiğini fi tarihinde bir yerlerde okuduğumu hatırlıyo rum.Kültürün bir üniversitesi bence yoktur. Mesela: Folklor üniversitesi,sadece amacı araştırmacı yetiş tiren üniversite,halk aşığı ve halk ozanı ile doğaçla ma söyleyenleri yetiştiren üniversite,mani söyleme bilmece sorma, ata sözü üretme, giyim kuşam üniversitesi,edep ve saygı ve büyüklere saygı küçüklere sevgi gösterilmesini öğreten üniversite, halk ilaçları, halk inançları ,bayramların kutlaması için gençleri yetiştiren üniversite ile kültürün bir parçası olan **gelenek,göreneklerle ve adapla ilğili** ,el öpme,selamlaşma, özlenene sarılma,imece,çorap örme,halı dokuma, kilim dokuma, oya örme,baş örtme, davet, ağırlama,misafire saygı,kahve içme, yemek yeme, içki içme, söz kesme, beşik kertmesi, baş lık parası, nişan,düğün,lohusalık,çocuk görme, hasta ziyareti, cenaze defin adetleri,mezarlıkları ziyaret, eş dost ziyareti,yürüme,davranış,hal ve hare ket,esnaflık adabı, ticaret adabı, konuşma adabı, susma adabı,dinleme adabı,askere yolcu etme,askerden dönüşte karşılama, vb. konuları içeren kültür ile ilgili hal ve hareketlerimizle ile örf ve adetlerimizi yaşama davranışlarımızı öğreten üniversitelerimiz var da ben bilmiyorum herhalde.

Fakat akademik eğitim görerek yapılacak kültürel eserler ve ürünler verecek şahısların yetiştirilebileceği alanların bulunması gerekebilmektedir Bunlar bence, kültürü inceleyecek bilim dallarını irdeleyecek elemanlar yetiştirmek için kurulma ihtiya cı vardır. Bunlar;etnoloji,sosyal antropoloji,sosyoloj vb. Dallar olabilir. Eksikliklerim için okuyucularım cahilliğime veriversin.

Bu bilimler ise , kültür üretmek için değil; kültürel ürünleri incelemek için olduğunu zannediyordum,ben öyle biliyorum. Bu bilim dalları da;alışkanlıkların, yaşama biçimlerinin, ekonomik ,politik, yasal, pedagojik,dini,sanatlar vb. kuruluşların incelenmesi içindir. Kültür bence yaşanılan yer ve zamanlarda ,atalarımızın yaşadıklarını bu günlere ge tirerek yaşatılması demek gibi geliyor.Ne dersiniz? Her halde,sadece bir folklor ekibi kültür budur diye rek savunmak ve dayatmak bence doğru değildir. Hele üst bir öğrenimi bitirince sen kültürlüyüm demek ise sizce nedir ? Kültürlü değil fakat, bilgiliyim, liyakatlıyım demesi gerekmez mi ? Kültür yaşanılan yere mahsustur. Çorum'da yaşadıklarını da Çorum dışında yaşamak, yaşatmaktır. Bu nedenle Siz belki farkında değilsiniz Çorum'da KÜLTÜREL KAYNAKLARIMIZ BİLİNÇLİ ELLER ALTINDA SÜREKLİ BESLENMEKTEDİR. Bence Kültür. Sadece bir lokal görünümünde olan,aranıldığı zaman çaycısı tarafından cevap verilen,sözüm ona bir dernek olan yer yaşatamaz. Oraya sadece bir kahvehane, bir sohbet yeri olarak gelinen mekan sahip çıkamaz. Kültüre ancak yaşayarak,görerek sahip çıkılır ve öğrenilir. Eğitimsiz eller ise sizin gibi kültür hizmeti gördüğünü iddia edenler olabilirmi acaba ? Ne adap bilinir,ne büyük sevilir,ne küçük sayılır,ne cenazeye saygı vardır, ne bir sevince ortaklık vardır. Hep benim dediğim olsun. Benden başka iyisini bilen yok zihniyeti ile has bel kader bir grup kuran birkaç kişi kültürü yaşatamaz. Yaşatmaya da gücü yetmediği gibi kültürümüzü yozlaştırır. Bu gibi eller lütfen kültürümüzden elinizi çekiniz. Siz bilimsel konuların peşine düşünüz. Kültürü yaşayanlardan öğreniniz,ve bilimsel olarak sadece inceleyiniz.

Kültürü yönlendirmeye hiç birimizin gücü ve kuvveti yetmez. Bu görüş yine hangi zaman not aldığımı ve kaynağını hatırlayamadığım bir notu ha tırlattı bana. Şöyle not almışım: "Ortaçağda ve Rönesans'ta bile KÜLTÜR hemen hemen,yalnız SARAY adamının, SOYLUNUN,OKUMUŞUN tekelinde kalmıştır. " diyordu.

Gelelim şu son cümlelere:

"...bilim,eğitim ve kültüre katkı dolu nice yıl lar diliyorum.

Nice Cumhuriyet yıllarına saygılarımla."

Ben şüpheye düştüm. İki kere ve ikincisinde de "Cumhuriyet Yıllarına" sizce ne demek. Ben Cumhuriyet karşıtı birisi miyim ? Diye beni bile kendimden şüphelendirdi. İki kere yeni yıl kutlaması acaba neyin nesi ? Birinci bölüm kutlamada :

" ...bilim , eğitim ve kültüre katkı dolu nice 'Cumhuriyet' yıllar 'ı' diliyorum." Denilemez miydi ? Şimdi gelelim tarafımıza gönderilen kart üzerinde bulunan davulun analizine: bilindiği gibi davul Türk Ulusun Milli çalgısıdır. Bilindiği üzere askeri coşturan,yürüyüş düzenin sağlayan bir müzik aleti olmasıyla beraber,geleneksel düğünlerimizin baş müzik aletidir. Davul coşturur,çok ses verir fakat içi maalesef boştur. Tamam kabul ediyorum. Benim yaptıklarım ses getiriyor fakat ne yazık ki ,yazılanlar ve çizilenler boş, manasını veresim gelmiyor. Ya da sen çalıyor, sen oynuyorsun imajını da çağrıştırıyor. Bilindiği gibi,psikolojik dış vurumlar şekillerle, hareketlerle ve sembollerle bilinçli ya da bilinç altı dış vurumdur. Seçilen kart bu bilinç altı seçimi olabilir ,bilinçli olarak ta gönderilmiş olunabilir.

Kartın arka kısmında ise bir not bulunmakta:

"Bu kartın geliri Vakfımızın Çorumlu öğrencilere verdiği burslara kaynak oluşturacaktır" denilmekte. Acaba bana bu kartı yollayan başkan,acaba yeni yıl kutlamasına kaç adet kart attı? Bu kartların parasını acaba derneğe ödedi mi ? Posta parası derneğin bütçesinden mi yoksa bu başkandan mı çıktı ? Bu kartların satılması için kaç kuruluşa bilgi verildi ? Kaç kuruluş bu kartları gönüllü olarak aldı? Merak bu ya,merak ediyorum ?

DEVAM EDECEK

ÇORUM'DA BASIN TARİHİ

M.Selim GÜRSEL

"Dost Haber Gazetesi" sahibi Şahin Örgel,genel Müdür Sadık Örgel,yazı İşleri Müdürü Emine Arslan yönetiminde 19 Ekim1995 tarihinde yayım hayatına baş ladı,gazete yayımına devam etmekte.

"Objektif Gazetesi" sahibi Sevinç Acıpayamlı tarafından Temmuz 1996 tarihinde çıkartılan gazete, sonradan dergi haline geldi. Dergi 1 sayı çıktıktan sonra yayımına ara verdi.

"Çorum Evi Çekva (Çorum Eğitim ve Kültür Vakfı "yayın organı tarafından vakıf adına sahibi Prof. Dr. Turan Ilgaz tarafından İstanbul'da vakıf tarafından bastırılan dergi ücret siz dağıtılmaktadır.

"Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Öğrenci Dergisi "1996 tarihinde imtiyaz sahibi Aytekin Özel genel yayın yönetmeni Ekrem Bilir, yazı işleri Müdürü H. Hüseyin Yıldız yönetiminde çıkartılan dergi Lider Matbaacılıkta basılmakta olup süresi belli değildir.

"Kilim Dergisi" Nisan 1997 tarihinde sahibi Mustafa Kaçmaz, genel yayın yönetmeni Lokman Erdoğan tarafından çıkartılan dergi, 5'inci sayıda sahibi R.Erdoğan tarafından çıkartılan dergi yayımına devam etmekte.

1997 Mayıs ayında "Çorum Aktüel Dergisi" yayımlanmaya başladı, sahibi Ahmet Kaya tarafından aktüel ağırlıklı olarak aylık yayımlandı.

1998 tarihinde elinizde bulunan derginin yayımlanması başladı ve devam etmektedir. Sahibi ve Mesul Müdürü Mahmut Selim Gürsel olan dergi bu sayı ile yayımına devam etmektedir.

1990 -1998 tarihleri arasında , Çorum' da yazım hayatı bir patlama gösterdi . Yeni gazeteler yayım hayatına atıldı, resmi daireler kendi çabaları ile faaliyetlerini yazın haline getirdiler. Bazı özel şahıslar kendi görüş ve ideolojilerini yaymak için küçük ebatta periyodik bültenler yayımlamaya başladı, özel şirketler reklam amacıyla da olsa rehberler bastırdılar, bazı okullar yıllıklar düzenlediler, son dönem ile ayrıntılı araştırma yapmak için bütün Yayım yapanlarla irtibat kurma güçlüğü çalışmamın son kısımlarının eksik kalmasına neden olmuş olabilir.

Çorum Belediyesinin Çorum'a ait çalışmaların basımını üstlenmesi ilimiz için bir onur kaynağı olduğu kanaatında olmam ve olmamız biraz hüsrana uğramış, verilen çalışmalardan her ay bir tanesinin yayımı maalesef gerçekleşememiştir. Ayrı yeten kitapların telif ücreti olarak basılan kitapların %20'sini hazırlayana verilme kararı ise bence teşvik için yeterli olacağını zannetmemekle beraber hiç yoktan eserini bastıramayan şahısların çalışmalarının gün ışığına çıkartılması açısından olumlu bir girişim olarak görmekteyim.

1997 tarihinde Çorum ve İstanbul'da şahsi gayretleriyle de olsa kitaplarını bastıran hemşehrilerimizin bu çalışmaları Çorum için gurur verici olmaktadır. Maddi imkansızlıklar nedeniyle,şiir, hikaye,deneme ve araştırmaların kendi branşlarıyla ilgili teknik konularda birikimleri olanların hazırladıkları yüzlerce kitap, döküm ve ön çalışmalarının olduğu kanaatındayım.

Basın tarihi ile ilgili çalışmamda, basın için çalışanların hayat hikayelerini Çorumlular bölümünde bulunmasını arzu ettim. 1996 tarihi içerisin de imkan bulup gidebildiğim mahalli basından isimlerini ihtiva eden listede olanların hayat hikayelerini şahsen , ulaşamadığım gazetelerden ise aynı gün ve tarihli mektupla istemde bulundum,maalesef bu güne kadar hiç bir gazeteden cevap alamadım.

Eksiklerimi kusur tutmamanız dilekleriyle Basın Tarihi ile ilgili çalışmamı burada kapatıyorum.

BİTTİ

DÖRT KÖŞE GAZETECİLİK

Adnan İLHAN
İhlas Finans Kurumu A.Ş.
Çorum Şube Müdürü

Epey emek verdiğim bir çalışmam "Çorum Hakimiyet" gazetesinde yayınlandı.

Aynı gazetede birkaç "köşe"de de yazım çıktı.

Bu yazı, "Çorumlu 2000" dergisinde yayınlanan ikinci yazım.

Bunları şunun için yazıyorum:

Şahsıma sabit bir "köşe" tahsis edilmese de,

Düzenli olarak yazmasam da,

Neticede birkaç "köşe"de yazılarım yayınlanıyor.

Ancak!..

Garip bir durum var.

O da şu:

Ben, bir "köşe"de yazınca, maddi olarak "dört köşe" olacağımı zannediyordum. Böyle bir şey olmadı.

Çok satan gazetelerin köşe yazarlarına bakıyorum, 40-50 bin dolar ücret alıyorlar.

Diyeceksiniz ki;senin yazdığın yayın organlarının trajı, onların yazdığı yayın organlarının trajı kadar mı?

Değil, tamam ama, bizim gibi nacizane yazmaya çalışanların da hiç olmazsa birkaç bin dolar gibi cüz'i bir ücret alması gerekmez mi?

Bence gerekir!

Böyle bir gereklilik olmasına rağmen yayın organlarımızın değerli yöneticileri tarafından bu konu mevzubahis dahi edilmiyor.

Bu sebeple ben de durumu Basın Konseyi'nin "tatlı" Başkanı Oktay Ekşi Bey'e intikal ettirmeyi düşünüyorum.

Daha da önemli bir başka husus var:

Değerli hemşehrilerimiz tarafından, bize bir teşekkür dahi çok görülürken,

Birçok gazeteci yüksek maaşlarının dışında, tanındıkları için çeşitli avanta(j)lara sahip oluyorlar.

Bizzat şahidi olduğum bir örnek vermek istiyorum:

Bankacılık kesimine yakın olanlar bilirler;

Bir dönem belli bankalar, belli şahıslara çok uygun vadelerde ve çok uygun faizlerle kredi verdiler.

Bu kredileri kullananların önemli bölümü, milletimizin değerli bir kısım milletvekilleri ile güzide basınımızın saygıdeğer bazı gazetecileriydi.

İşin daha ilginç tarafı bu kredilerin büyük bölümü tahsil edil(e)medi ve o belli bankaların zarar hanelerine yazıldı.

Çünkü bu zatlar çok iyi tanınıp, bilinmeleri nerağmen nasıl olduysa(!) takip edil(e)medi.

Banka Müfettişliği yaptığım dönemde, ünlü gazetecilerden birinin tahsil edil(e)meyen kredisine, bizzat şahidim.

O sıralarda da ünlüydü ama, şimdi daha da ünlü.

Bu aralar çok satan bir gazetede başyazar.

Televizyonda program yapıyor.

Çeşitli "durum"larda "gözlem"de bulunan "civa" gibi bir gazeteci.

Tabii ki günün anlam ve önemine binaen rot-balansçı!

Teftişte bulunduğum sırada, dosyası önüme geldiğinde bir hayli şaşırmıştım.

Çünkü, dava takip bülteninde hatırlayabildiğim kadarıyla mealen, şunlar yazılıydı:

"İkametgahı tespit edilemediği ve mahallinde de tanınmadığından, kredinin tahsil kabiliyeti yoktur."

Şimdi,

Durum böyleyken,

Siz çıkacaksınız,

Dürüstlük edebiyatı yapacaksınız,

Millete ahlak dersleri vereceksiniz,

Memleketin makus talihini düzeltmek için, rot-balans tavsiyelerinde bulunacaksınız.

Olur mu?

Olur!

Çünkü,

İnsanlar,

Layık oldukları şekilde yönetildikleri gibi,

Layık oldukları şekilde de yönlendiriliyorlar.

Bir Yazarımıza cevap*

M. Selim GÜRSEL

Bizim dergimize yazılar yazma lütuf unda bulunan arkadaşımızın yazısını muhakkak okuyu-nuz !

Kendisi oldukça yetenekli , kılı kırk yaran bir mizaca sahip ve araştırmalarını tecrübeleri ile birleştirmeyi başaran bir yazarımızdır.

Bilirim,bende bir şeyler karalamaya çalışıyo-rum. Araştırma yapmak,yazı yazmak oldukça zor ve zahmetlidir. Fakat yazılan bir yazı yayımlanınca bü-tün yorgunluklar unutulur. Bir sevinç ve gurur kap-lar insanı.

Hele bir de yazısı birkaç kişi tarafından oku nup yazara bir iki güzel şey söylenirse tadından yen-mez,yanında yatılmaz.

7. sayıda yayımladığım yazısını almaya yanı-na gittiğim zaman,yazısının ses getireceğini söyleye-rek tarafıma verdi. Evet ! Yazı oldukça açık ve netti ve benden bu sesi getirdi.

Yazı;hem nalına,hem mıhına vuran bir tarz-da yazılmıştı. Birinci taş "Çorum Hakimiyet" Gazete si ile "Çorumlu 2000" Dergisine nazikâne umduğu-nu yazmış. Sonrada bir anısında köşe yazarlarının birisinin nasıl köşelik olduğunu ima etmiş.

Herhalde ; Çorum'da yayım yapan gazetele-rin ve derginin,hangi şartlar altında yaşamaya çalıştı ğını bilerek,şaka ile umduğunu yazmış. Verdiği yazı- sının yayımlanacağını bile zannedersem ummuyor-du ve bilirsiniz derler ki:"Her şakanın yüzde yetmişi essahtır" biz de bu şakayı İnşallah ileri ki yıllarda "es sahlatırız".

Dergi olarak birinci sayfada devamlı olarak "Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanla-ra Gürsel Yayınevi teşekkür eder." Notum her halde 5 sayıdır yazarımızın gözünüze çarpmadı.

Bu yazının mutlaka okunması gerektiğin ve bilhassa "Çorumlu 2000" Dergisine yazı veren arka-daşlarımızca da tekrar tekrar okunmasını ve tenkit-lerinin neler olduğunu , neler umduklarını açıkça beyan etmelerini,benim ve okuyucularımın da o ten kidi bilmem gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi gelelim yazarlarımıza telif ücreti ver-me işine. Abone olan okuyucularımız görmüşlerdir. 1.sayıda: benim dışında 14,2. sayıda 14, 3.sayıda: be-nim dışında 17, 4.sayıda:benim dışında 21, 5.sayıda:
Benim dışında 22, 6. sayıda:benim dışında 22 hem şehrimiz yazı verme zahmetine girmişti.

Telif ücreti olarak istenilen birkaçbin dolar fiyata biz en azamisi olan 1000 doları esas alalım. Küçük bir hesapla 1000 dolardan 1. Sayıda 14.000 dolar, 2. Sayıda 14,000 dolar, 3.sayıda 18,000 dolar, 4.sayıda da 21,000 dolar, 5.sayıda 22,000 dolar,6,sayı
da 22,000 dolar toplam111,000 dolar,derginin çık-masından bu güne ortalama dolar kurunu 360,000 olarak düşünürsek: 34.200.000.000 Tl. etmekte .6 sa yı toplam dergi'nin tamamını sattığımızı düşünelim 3,000,000,000 Tl. ediyo r. (Dergimizin toplam satı-şı pek çoğu maliyetine,bazıları yazar ve çizerlerimi-ze 3-5 adet , reklam alma umuduyla her sayıdan 60 - 100 birazda artan ile tamamına yakını dağıtılı-yor fakat acaba kaç tanesinin parası alınabiliyor aca-ba ?)

Neyse...

Telif ücreti olarak 33 milyar ver,gelir olarak ise 3 milyar al. Ne güzel ticaret değil mi? 6 dergi ba- sımı ise, nasıl olsa dolandırılacak birkaç matbaa ile birkaç kağıt satıcısı ile birkaç renk ayrımcısı nasıl ol- sa Türkiye'de bulunur.

Evet...

7 . sayımızda yazarımızın kurumunun rekla-mına her halde 200,000 dolar reklam parası verir de yaklaşık 72.000.000.000 kazanır,hem dergiyi bas-tırır,hem telif ücretlerini verir hem de dergimizin önünü rahatlıkla açarız.

Fakat Çorumlu 2000 olarak benim daha ak-la yakın gelen iki teklifim var. Bunlardan birisini seçmekte özgürsünüz.

Ne derseniz ?

Dikkate alır mısınız ?

1-Yazarlarımızın ve çizerlerimizin pek çoğu bilirler. Önceleri bizim gibi mahalli basınlarda boy gösterirler, sonra da yazıları ile yükselerek büyük ti-rajlı dergi veya bir gazetede köşe yazarı olur 45-
50.000 dolar alırlar ve yükselirler, bizlerde gur ur du yarak; "Bak !" şu yazar var ya,zamanınbehrind e fi ta-rihinde bizim dergimiz-gazetemizde yazıları çıkardı diyerek kulaklarını çınlatırız.

2- Ya da. Her yazınız yayınlandıkça yayınla-yan o yere birkaç on bin dolar yazılarımız yayınlan-sın diye üste verirsiniz.

Bu önerilerin hangisini seçersiniz ?

Hangisini,dikkate alırsınız ?
Saygılarımla.

.....

* Atilla demem samimiyetimdendir. Sevgilerimle.

2000 YILLARINDA ÇORUM

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU

Dünyanın, en değerli varlığı insanlardır. İnsanların oluşturduğu nüfus,dünyanın her yerinde birçok değişiklikler gösterir.

Coğrafi etkenler nedeniyle topluluklar devamlı olarak bir hareketlilik içindedirler.

Ataların mızın binlerce yıl önce, Orta Asya' dan diğer kıtalara yaptıkları çok uzun süreli göçler,fiziki coğrafya koşullarından olan iklim değişikleri sonucunda meydana gelmiştir.

Ayrıca , insanların beşeri ve ekonomik coğrafya etkenleri ile de göç etmek zorunda kaldıkları bir gerçektir.

Son yıllarda, dünya nüfusunun hızla artması,endüstriyel gelişmeler, ulaşım ve iletişimin kolaylaşması gibi bir çok nedenlerle insanların hareketliliği daha çok artmıştır.

Anadolumuz bilindiği gibi,üç eski dünya kıtasının birbirleriyle birleştiği, çok önemli coğrafi konumu nedeni ile, dünyanın kesintisiz olarak en eski medeniyetlerine sahiptir. İlimizin bulunduğu topraklar en az on bin yıldan beri insanların oluşturduğu toplumların kültür ve medeniyetlerinin açık hava müzesi gibidir.

Cumhuriyetimizin ilk yıllarında, Türkiye bilindiği gibi,ilkel bir tarım ve hayvancılık ülkesi idi. Şimdi ise,yüzyıllarca sürmüş olan bu geleneksel ekonomik yapımızın yavaş yavaş doğal bir transformasyon ile sanayileşmeye dönüştüğünü görmekteyiz.

Bu gün, Türkiye ihracatının %85 'i sanayi ürünleridir. 65 milyon nüfusumuzun 1/3'ü, ilk önce endüstrileşen İstanbul,Ankara ve İzmir'de toplanmıştır. Öteki büyük illerimizin de,sanayileşme ye başlaması ile kırsal kesimlerden bir çok vatandaşımız bu kentlere göç etmişlerdir.

İlimiz, Türkiye'nin küçük bir kesitidir. Bilhassa,son on yıl içinde, başta Çorum il merkezi olmak üzere peş peşe kurulan çok çeşitli fabrikalar, ilçelerimize de yayılmaktadır. İlimizin pek çok köyü, sanki bir toprak erozyonu gibi,nüfus erozyonuna uğramıştır.

Bu nedenle ilk kez 1997 Nüfus Tespitine göre ;Çorum ilinde,köylerde oturanlardan sayısı şehir, kasaba ve beldelerde oturanların altına düşmüştür.

Ayrıca, göç edenlerin pek çoğu başta Ankara olmak üzere diğer şehirlere gittikleri için,ilimizin toplam nüfusu da ilk kez azalmaya başlamıştır. Bugün,Çorum ili dışındaki Çorumluların tahminen 1.5 milyonu aştığı bilinmektedir. Türkiye'de Çorum gibi iç ve dış göç veren pek çok ilimiz vardır.

Cumhuriyet döneminde,Türkiye'de ve ilimizde bir göçe neden olacak düzeyde bir fiziki coğrafya etken ve ya bir iklim değişikliği olmadığına göre,bu hızlı ve ekonomik göçlerin ana nedeni,beşeri ve ekonomiktir.

Artan Türkiye nüfusunun sadece tarım ve hayvancılıkla geçimlerini sağlamaları mümkün olamamaktadır. İşte; ekonomik sürecimizin doğal olarak geldiği yer sanayileşmedir. Bu büyük transformasyonda,hızlı ve yoğun göçler ne den olmaktadır.

Şimdi, önemli olan,bu büyük değişimi en az sarsıntı ile atlatabilmektir. Tarım ve hayvancılığı bırakarak endüstrileşmek çok yanlıştır.Bugün dünyanın bizden yıllarca evvel endüstrileşen ülkeleri buna çok dikkat etmişler ve sağlıklı bir şekilde sanayileşmişlerdir.

İşte, seçimlerden sonra kurulacak hükümetlerin, yöneticilerin , planlamacıların en temel projesi, içinde bulunduğumuz bu ekonomik değişim olmalıdır. Çünkü, ekonomik değişimler sosyal değişimlere de neden olurlar.

Başta, Yasama, Yargı ve Yürütmede gerekli reformlar, demokratik kurallar içinde yapılırken, Mahalli İdarelere geniş yetkiler vermek ve bu yetkilerin mahallinde, vatandaşlar tarafından denetlenmesini sağlayıcı yasaları mutlaka çıkarmak gerekir.

Kısacası, bütün olanaklarımızı gerçekçi bir siyasetle,Milli birlik ve beraberliğimizi her şeyden üstün tutarak,partici lik yapmadan ,Milli çıkarlarımızı,şahsi çıkarlarımızdan üstün tutarak, doğruda , iyide , güzelde birleşerek, 2000'li yıllarda, dünyanın ekonomisi güçlü ilk on ülkesi arasında olabiliriz. Bu hedefe ulaşabilmek için ilimizde yapılması gereken ve hatta geçmekte olan konuları ana başlıklarıyla şöyle sıralayabiliriz.

1-İL SANAYİİNİ GELİŞTİRME

İlimizin nüfusu daha çok azalabilirdi. Azalma henüz az ise,bunu il merkezindeki ve az da olsa ilçe merkezlerimizde kurulan sanayi kuruluşlarına borçluyuz. Hatta 300 civarında irili ufaklı fabrikalarımız olmasa idi,Çorum il merkezinin bile nüfusu artmaya bilirdi.

Tuğla, kiremit, un ve çimento fabrikası ile başlayan sanayi, bugün bir çok dala yayılmış ve dış ülkelere ihracat yapar konuma gelmiştir.Başta,ilimizin ve çevresinin ham maddelerini işleyen fabrikaların , ilçelerimizde hatta beldelerimizde de kurulması gerekir. İl merkezimizde kurulan bazı fabrikalarımızın çok kaliteli ve dünya çapında üretim yapmaları,hatta ürünlerini ınternet yolu ile

pazarlayabilmeleri,bizleri ilerisi için çok ümitlendiriyor. Üstelik bütün dünya sanayiinin durgunluğa girdiği bu günlerde, Türkiye ve il sanayiimizin bunu hafif atlatması da sevindiricidir.

Kendi çabaları ile yoktan var etmesini bilen Çorumlu sanayicilerin bu çabalarını daha da artıracaklarına inancımız sonsuzdur. Ancak, hükümetlerimizin ve ilgili kuruluşlarımızın hiçbir ayrım yapmadan Çorumlu sanayi ve iş adamlarımıza gerekli destekleri vermelerini bekliyoruz.

2-ULAŞIM

İlimiz, coğrafi konumu nedeniyle birçok illerimize göre ulaşım yönünden de büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak ne yazıktır ki,ilimizin ulaşımı sadece kara yollarına kalmış, mevcut kara yolları da 50 yıldan beri ömürlerini ve fonksiyonlarını tamamlamışlardır.

En son yapılan, Osmancık ve Hacıhamza'dan geçen Kuzey Yolu (İpek Yolu) kıtalararası bir yoldur. İlimiz için büyük bir kazanç ise de, yeterli değildir.

A)Demiryolu Cumhuriyetimizin ilk yıllarında demir yollarına verdiğimiz önem, sonraları yerini kara yollarına kaptırdı. Gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerde, demir yolları da en az kara yolları kadar gelişmiştir. Hızlı, konforlu,ucuz ve güvenli bir şekilde işletilecek demir yollarımız zarar değil kâr edecek, kara yollarındaki yoğun yolcu ve yük trafiğini rahatlatacaktır.Ayrıca,projesi hazır olan demiryolu hattının Samsun-Ankara hattını da,çok kısa altacağı da bir gerçektir. İlimizin, maden, zirai,hayvansal ve sanayii ürünlerinin taşınması için, ideal olan demir yoludur. Bir an önce, Çorumluların yıllardan beri hayal ettikleri demiryolunun gerçekleşmesi hepimizin hakkıdır.Artık her gün trafik kazalarında ölmek istemiyoruz...

b) Havayolu Her ile bir havaalanı sloganıyle başlayan, havaalanımızın inşaatı yerinde saymaktadır. Dünya insanı artık zamanla yarışıyor. Birkaçil büyüklüğünde yüz ölçümüne sahip olan ilimiz,yarım milyon üzerinde mevcut nüfusu ve dışarıdaki 1,5 milyon Çorumlu ile sadece otobüslerle ve otomobillerle taşınmaktan bıktık.

İstanbul'a 1-2 saatte,Avrupa'ya 2-3 saat' tediğer kıtalarada 5-6 saatte ulaşmak istiyoruz. Üstelik,en güvenli ulaşım hava yoludur.

Sanayicilerimizin ve iş adamlarımızın en çok kullandığı araç uçaktır.Ayrıca,dünyanın kültür ve medeniyet merkezlerinden birisi olan Hitit Uygarlığını tanımak isteyen yabancı turistler için büyük bir kolaylık olacaktır. Bir an önce Çorum Havaalanını bitirilip,uçakların inip kalkmasını bütün Çorumlular heyecanla beklemektedir.

3-ÜNİVERSİTE

Kurulduğu yerlere sosyal, ekonomik ve kültürel canlılık getiren bu eğitim kurumları için, son günlerde kamu oyunda büyük bir bilinçlenme başlatılmıştır.

Yüzlerce, Çorumlu bilim adamımızın bu konuda yaptıkları ilk çalışmalar bizleri ümitlendirmiştir. Ancak, bu adımları daha da sıklaştırmaya mecburuz. YÖK ve siyasi yetkililerin de bu önemli konunun bir ucundan tutmaları gerekir. Aslında Gazi Üniversitesi'ne bağlı olarak birkaç fakültesi ile zaten var olan üniversiteyi daha da geliştirerek ve ilçelerimizde de bazı fakültelerini kurarak, bağlı olduğu üniversiteden koparıp, Çorum veya Hitit gibi bir isim altında bağımsız üniversitemizi kurmalıyız.

Türkiye'nin her ilinde bir üniversite kurulmasını hepimiz mutlaka isteriz. Ancak,Çorum ili kadar potansiyeli ve Orta Öğretim yapısı olmayan illerde üniversitelerin açılması ile Çorumlunun hakkı yenilmiştir...

Bu konuyu bütün ilgililerin ve Çorumluların gündemde sıcak tutmaları gerekir. Yeni seçeceğimiz Milletvekilleri artık bu konuyu çözmelidirler.

4-DOĞALGAZ BORU HATTI

Enerjinin her gün daha çok önem kazandığı bir dönemde, Rusya'dan Karadeniz üzerinden Samsun ve oradan da Çorum Şehrinin doğu kıyısından geçmesi kesinleşen bu hat çok büyük bir önem taşımaktadır.

Sanayide, ısınmada,seracılıkta ve birçok alanda kullanılacak doğalgaz, hava kirliliği çok fazla olan şehrimiz için en ideal yakıttır. Şimdiden gerekli dağıtım şebekesinin hazırlanması, hatta İçelerimize ve geçtiği ana hat yakınlarındaki belde ve köylere de verilmesi çok yerinde olacaktır. Bir an evvel bu kıymetli projenin bitirilip hizmete girmesini bekliyoruz.

5- ASKERİ BİRLİK

İlimize, bir askeri birliğin yerleştirilmesi en az bir üniversite kurulması kadar önemlidir. Genel olarak askeri birliklerimiz demiryolları üzerinde veya yakınlarındadır Bu nedenle ilimizin demiryoluna kavuşması,askeri birliğinde konuçlandırılmasını da kolaylaştıracaktır.

Askeri birliklerimizin bulundukları yerlerde,sosyal ve ekonomik hayatın ne kadar canlandığını hepimiz iyi bilmekteyiz. Ayrıca, askeri bir okulda,ilimizde kurulabilir. Bu konuda ilimizin yetiştirdiği değerli paşalarımızın desteğini istiyoruz.

Güvenlik güçlerimizden olan Polis Okulu'nun da ilimizde bir an önce kurulması sevindirici olacaktır.

6-BARAJLARIMIZ

İlimiz,maalesef şimdiye kadar akarsu potansiyelini iyi değerlendirememiştir. İçme, kullanma ve sulama suyunun değeri,her gün artarken,

ma ve sulama suyunun değeri,her gün artarken, bilhassa sanayileşen ülkemiz için barajlarımızdan elde edilecek hidro-elektrik enerjisi ön plana çıkmıştır.

Bu nedenle,tozlu raflarda uzun yıllar bekleyen Obruk Barajı projesi inşaat safhasına ulaşmıştır. 2001 yılında bitirilmesi için hızla çalışılan bu büyük barajın zamanında bitirilmesi ile Çorum ili Cumhuriyet Tarihimizin en büyük yatırımına kavuşacaktır. Diğer barajlarımızın ve göletlerimizin de zamanında bitirilerek, ekonomimize katkılarını bekliyoruz.

7- TARIM VE HAYVANCILIKTA REFORM :

Klâsik tarım ve hayvancılığımızın artık yeterli olmayacağı görülmüştür. Yıllardan beri beklenen Mer'a Yasası bile yeni çıkartılmıştır. 20 yıldan beri yaşadığımız yüksek enflasyon en çok yoksul çiftçilerimizi etkilemiş ve onları göçe zorlamıştır.

Yeni proje ve finans kaynakları ile çiftçilerimiz desteklenmeli ve onların kaliteli ürün elde etmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca,arıcılık,halı dokumacılığı, mantarcılık, tarla balıkçılığı,seracılık, kavak ve ceviz üretimi,et tavukçuluğu,hindi üretimi, besi çiftlikleri ile et kombinası ve peynir, süt fabrikaları ilimizde yapılacak en faydalı yeni yatırımlar olacaktır.

İlimizde kurulacak üniversitenin mutlaka Ziraat ve Veteriner Fakültelerini de kapsaması şarttır. Çiftçilerimizin örgütlenerek seslerini ve problemlerini ilgili kuruluşlara da duyurabilmeleri de önemlidir.

8-TURİZM

On bin yıllık kesintisiz medeniyetlerin sanki açık hava müzesi olan ilimiz,turizm potansiyelinden faydalanamıyor. Bütün dünyanın ilgisini çeken Hitit Uygarlığının merkezini barındıran ilimize,havaalanı ve demir yolunun bağlantısının yapılması,ilimizin turizminin motoru olacaktır.

Ayrıca, yine kurulacak Çorum Üniversitesinin bir fakültesi de Tarih veya Hititoloji olmalıdır. Yapılacak kazılardan çıkartılan belgelerin,ilimizde sergilenmesi hatta daha önceden, ilimizden çıkartılıp,başka illere götürülen çok değerli eserlerin geri getirilip ilimizde sergilenmesi gerekir.

Bu nedenle başta,Alacahöyük -Boğazkale olmak üzere modern yerleşim alanları, üniversite birimleri, müzeler, oteller, konferans salonları,iletişim hatları,kampingler,alış veriş merkezleri gibi üniteler kurulmalı ve bu kuruluşlar bütün yıl boyunca hizmet vermelidirler.

Dumansız fabrika sayılan turizm için ilimizin pek çok olanaklarını değerlendirmek baştan Çorumlu iş adamlarımıza düşer. Turizm konusunda ülke çapında ve dışında deneyimli pek çok Çorumlu iş adamlarımızda mutlaka ilk adımı atmalıdırlar.

Yukarıda başlıca sekiz ana madde altında toplanan ilimizin çözüm bekleyen sorunları, bir çok ilimizde çoktan çözülmüştür. Sıra artık bizdedir. Bütün Çorumlular bu konulara sahip çıkmadıkça daha pek çok yıllar oyalanırız. Halbuki bunlar Çorumlu için bir lüks değil,gerçekleşme vakti gelmiş ve geçmiş konulardır. Bunları birkaç yıl içinde yapamaz isek, Çorum ili 2000'li yıllarda Türkiye ölçeğinde küçülecektir !...

HAYDİ ÇORUMLULAR !

Geleceğimiz için !

Çocuklarımız için !

Büyük Türkiye'miz için !

Birlik ve beraberlik içinde,el ele,kol kola, bütün güçlerimizi birleştirelim ve bu problemlerimizi çözelim !

BAŞKA ÇORUM YOK !
BAŞKA TÜRKİYE YOK !

ÇORUMLU 2000

Hemşehrilerimizin ve tüm TÜRKİYENİN KURBAN BAYRAMINI candan kutlar !

Ahmet ERTEKİN

I.Süleyman-ı "KANUNİ" yapan Büyük Osmanlı Şeyhülislamı İskilipli Ebussuud Efendi

Türkler, tarihin tanıdığı en eski milletlerden birisidir. Kurulan büyük imparatorluklar içinde,destanı yazdıran kahramanlar,büyük ilim ve fikir adamları ile her birisi bir cihana bedel büyük şahsiyetler yetiştirmiştir.

Dünyanın en büyük ve köklü devletlerinden birisi olan,Osmanlı İmparatorluğunun zirve dönemindeki kadrosu bunun en çarpıcı örneğini teşkil etmektedir.

Burada "Büyük Devlet"in, çaplı yönetici ve abidevi şahsiyetlerin liderliğinde oluştuğu gerçeği bariz biçimde görülmektedir.

Sultan-ı Kanuni, Sadrazamı Sokullu, Kaptan-ı Deryası Barbaros,Mimarı Koca Sinan,Şairi Baki, Coğrafyacısı Piri Reis olan bu muhteşem kadronun, Şeyhülislamı elbette muhteşem olacaktır. Ve en büyük İslâm uleması ve Velilerinden olan Ebussuud Efendi,aynı zamanda bu "Zirve"nin ilmiye sınıfını temsil etmektedir. Ortaçağ taassubunda üç kıtaya adalet dağıtan Türk-İslâm kültürünün en büyük hukukçusu olup, 10'uncu Osmanlı Padişahı ve 75'inci İslâm Halifesi olan Sultan Süleyman'ı fetvaları ve Kanunnameleri ile "Kanuni" yapan adamdır.

Kanun-i Sultan Süleyman,Zigetvar yolunda yazdığı mektupta "Halde haldaşım,sinde sindaşım, ahrette kardaşım,tarik-i hakta yoldaşım..." hitabına mahzar olan Ebussuud Efendi,1490 yılının (17 Sefer 896) yani günümüzden beş asır önce 30 Aralık 1490 yılında İlimize bağlı İskilip İlçesinde dünyaya gelmiştir.

Bazı kaynaklardan İstanbul'un Müderris (Metris) Köyündeki "Sivas-i Tekkesi"nde doğduğunu belirtmişseler de vakfiyesinden İskilip'te doğduğu anlaşılmaktadır.

Fatih devrinde göçerek İskilip'e yerleşen Türkistanlı kültürlü bir aileye mensuptur. Büyük dedesi Uluğ Bey'in Doğancıbaşısı Mehmet Kuşçu,babası Hünkar Şeyhi olarakta tanınan Şeyh Yavsi Muhittin Mehmet Efendidir.

Annesi, ünlü ilim adamı Ali Kuşçu'nun kızı Sultan Hatun olup, annesi ile babası amca çocuklarıdır.

On üçüncü Osmanlı Şeyhülislamı olan Ebussuud Efendi;Ebussuud bin Şeyh Muhittin Mustafa el-İmadi el İskilibi . Ebussuud el-İmadi ve Hoca Çelebi isimleriyle de anılmaktadır. İmadi lakabının dedesi Mustafa el-İmadi'den veya İskilip'in İmad Köyünde doğan babasından kaynaklandığı sanılmaktadır. İskilip'in Bağözü mevkiinde eskiden "İmad Şehri" denilen bir yerleşim biriminin varlığı bugünkü halk tarafından da söylenilmekte ve bu tez,mimari kalıntılarla da teyit edilmiş bulunmaktadır.Ayrıca ;Numn Üs-Sani (İkinci Ebu Hanife), Hatimat el-Mufessirlerin hatibi, İbn-i Kemal'e Muallim-i evvel denildiğinden Ebussuud Efendiye Muallim-i Sani (İkinci Öğretmen) ünvanı verilmiştir ve yine cinlerin ve insanların Müftüsü anlamında Müftü'y-üş-Sakaleyn lakabı da vardır.

Bazı kaynaklarda asıl adının Mehmet olduğu varsayıldığında hareketli "Ebussuud" tabirinin künye olarak kullanıldığını düşünenler varsa da bütün fetvalarında sadece "Ebussuud" imzalarını kullandığı ve bunun gerçek adı olduğu kesinlik kazanmıştır. Ayrıca imzası önünde kullandığı "El-Hakir" ifadesinde onun ilmi tevazuunu göstermektedir.Ebussuud Efendi fizik olarak;uzun boylu,ince yapılı, uzunca sakallı, buğday benizli, nurani yüzlü,vakur, heybetli ve sade giyimli, mütevazı bir kişi idi. Çok çalışırdı. Etrafına yumuşak davranır,incitmekten çekinirdi. Bulunduğu ortamda konuya hakim olur, bulunanlar konuşmaktan ziyade sohbetini tercih ederlerdi.

Hocası,Karamanlı Mevlana Seyyid-i'nin kızı Zeynep hatunla evlenmiş,bu evlilikten Mehmet, Mahmut,Şemseddin Ahmet ve Mustafa adlarında dört oğlu ile,Hatice, Kerime ve Halime isimlerinde üç kızı olmuştur.

Dört oğlundan üçü ; Mehmet, Mahmut ve Şemseddin Ahmet,Ebussuud Efendinin sağlığında vefat etmiştir.

Çocuklarının küçük yaşta ve kendisinden önce vefat etmeleri,Ebussuud Efendiyi son derece üzmüş küçük oğlunun defninde "Ya Rab,bir tane kalan semere-i fuadımın acısını bana gösterme" diye yalvararak ağlamış ,bir diğerinin ölümü üzerine de:

"Gel ey huceste-hisâla-ü melek cemalim gel
Tükendi hasret ile takat-ü mecalim gel
Seni bekada koyup,ben fena buldum dirdim,
Seninle milk-i vücudum tamam amir idi
Yıkıldı cümleden oldu harab halim gel
Bu rüzgar ise ey ebr iden yasın seylab
Beni de ağlatan odur,ağlaşalım gel.
Niyaz-ü davet ise elyedim tamam ey dil
O yar gelmedi gel bari biz varalım gel"

Diyerek, evlat acısını dile getiren yaşlı baba kimliğinde duygusal yönü ile şairliğini de sergilemiştir.

Ebussuud Efendi,çocukluk ve gençlik günlerinin ilk derslerini, Hoca Saadettin Efendinin tabiriyle "Sultan Şeyhi, Şeyhlerin Sultanı" olan babası, Şeyh Yavsi Muhittin Mehmet İskilibi'den almıştır. İkinci Beyazıt Han'ın büyük sevgisi ve dostluğunu kazanan "Hünkar Şeyhi" Şeyh Yavsi'den Haşiye-i Tecrid-i,Şerh-i Miftah'ı ve Şerh-i mevakıf'ı okudu. Miftah-ül ulum adlı eserin tamamını ezberledi ve icazet aldı.

DEVAMI GELECEK SAYIDA

TARİH SOHBETLERİ

Osman ÜNSAL

Kazılarda bulunan bir kolye kazanları da,kazıyı yönetenleri de,görenleri de hayrete bıraktı. Altın ve değerli taş ve boncuklardan oluşan bir kolyenin tam or tasında paslı bir demir parçası yer almıştı. Malum;bugün olduğu gibi tarih boyun ca bu tür takıların ortasında elmaslar,ya kutlar veya pırlantaların en irisi,en gösterişlisi, en görkemlisi bulunurdu. Bu üçgenimsi demir parçası da neyin nesi oluyordu. İlk anda herkesi şaşırtan bu tarih ten gelen esrar, çok geçmeden çözüldü. Eski Tunç Çağına ait bir çanak içerisinde bulunan kolyenin pırlantası,tabiatta nadir de olsa rastlanabilen volkanik bir demir idi. M.Ö. 3000-2000 arasında insanlar bu madenle ilk defa tanışıyorlardı ve ilk defa tanıdıkları ve nadir olarak buldukları bu demir onlar için altından da, pırlantadan da daha değerliydi. Bu güzel kolyenin ortasında, kim bilir hangi prensesin boynunda müstesna yerini alıyor ve nice kıskanç gözlere hedef alıyordu. İ ş t e ; düadaki en statik maddelerden birisi olan demirin tarihteki serüveni böyle başlar. Bugün demirsiz bir sanayii,demirsiz bir endüstri düşünülemez. Bu önem tarih boyunca da hep böyle dev am ede gelmiştir. Yeryüzünde oldukça çok bulunan demirini önemini kavrayabilmek için bir an durup, demirsiz bir yaşam nasıl olabilir diye düşünmek yeterlidir. M.Ö. I. Binden itibaren çağa adını veren bu dönemi "Demir Çağı" olarak tanım lamaktayız. İnsanların madenlerle tanışması Taş Devrinden itibaren başlar. Önce tabiatta bulunan altın ve gümüşü kullan-mışlar,yumuşak ve işlenmesi kolay olduğu için süs eşyası, az da olsa kap kaçak yapmışlardır. Sonra bakır keşfedilmiş, M.Ö. 4. Binden itibaren yaygın biçimde kullanılmış ve çağa adını vermiştir. Bakır yumuşaklığını gidermek için kalayla ka-rıştırılan insanlar daha sert bir maden Olan tunçu (Bronz) elde etmişler ve M.Ö. 3000-2000 arasına da "Tunç Çağı" denil-miştir. Bu çağ Hitit Devletinin yıkılışı olan M.Ö. 1200'lerin sonuna kadar sürmüştür. D e m i r i n yaygın olarak kullanılması M.Ö. I. Bindedir. Hititlerin yıkılmasından sonra bu topraklarda devlet kuran Frigler zamanında M.Ö. 7. Yüzyılında yapılan ağız kısımlarında insan ve hayvan figürleri bulunan demir kazanların çağa damgasını vurmuşta İtalya'ya (Etrüksler) kadar ulaşmıştır.

Bir başka yazımda M.Ö. II. Binde dünyanın iki süper devletinden birisi Hititler,birisi Mısırlılar diye bahsetmiştim. Bu iki süper devlet arasında tarihte ilk yazılı anlaşma yapılan "Kadeş Savaşı"olmuştur. Daha sonra bu iki devlet arasında sosyal ve kültürel ilişkiler artmış,Hitit kralları Mısır prensiyle evlenerek akrabalık bile kurulmuştur. Karşılıklı hediyeler gönderilmiştir. Ama bu hediyeler içinde Hitit kralının gönderdiği bir kılıç Mısır' da büyük sükse ve hayranlık uyandırmakla kalmamış ,Mısır yazılı metinlerine de geçmiştir. Bu metinde "Hitilerin gönderdiği kılıç bizim kılıçları peynir gibi doğradı" diye yazılmaktadır. Biz Hititlerin son dönemlerinde Anadolu'da az da olsa demirin işlenmeye başlandığını ve Hitit kralının gönderdiği hediye kılıcın, de mir bir kılıç olduğu ve Mısırlıların bronz kılıçlarını bu hale getirdiğini anlatmaktadır. Demek ki; o tarihte demir bir kılıca sahip olmak, günümüzde adrese teslim Toma-Hawk füzeleriyle eşdeğermiş.

Kamil AYCAN

KARUN İLE KEYHUSREV ÇORUM'DA SAVAŞTI MI ?

Tarihin babası olarak anılan Halikarnasos'lu (Bodrum) Heredo-tos ,kendi edını taşıyan tarihinde Likya (Lydia) Kralı Kroisos (Karun) ile Pers Kralı Kyros (Keyhusrev II) arasında geçen ve Sardes Savaşı ile noktalanan olaylar zincirinden bahsederken, bu iki kralın ilk olarak " Pteria " denilen yerde karşı karşıya geldiğini söyler. Pteria'nın lokalizasyonu Çorum-Boğazköy olarak yapılmaktadır.

Heredot Tarihi'nden Özetle aktaracağımız olaylar yöremiz açısından oldukça ilgi çekici özellikler taşımaktadır.

Küçük Asya olarak bilinen ve daha çok Anadolu'nun batısını içine alan bölgede Lidya (Lydia), doğu sunda ise Med (Media) Krallığı hüküm sürmekteydi. Orta Anadolu Bölgesindeki Kappadokia'lılar Med ler'e bağlı idiler ve Halys Irmağı (Kızılırmak) Lydia ile Media arasın- da doğal bir sınır oluşturuyordu. Lydia ile Media arasında yıllarca süre giden savaş, ara bulucuların gayretiyle yapılan barış antlaşmasıyla dostluğa,hatta bir akrabalığa dönüştürülmüştü. Lidya Kralı Alyat tes, kızının Med Kdalının oğlu Astyages ile evlendirmesine rıza göstermişti. Bu iki krallık arasındaki dostluk, Med hükümdarı Astyages' e baş kaldırarak, imparatorluğunu elinden alan ve tüm Perslerin kralı olarak krallık konutunu Pasargedai (İran)'da kuran Kyros (Keyhusrev II) dönemine kadar devam etmişti. (M.Ö.550) Lidya'da ise Alyatles oğlu Kroisos (Karun) hüküm sürüyordu. Kendini zamanının en zengin adamı olarak görüyordu.

Karun; Kyros (Keyhusrev II)' den kaynı olan Astyages'in öcünü almak amacıyla, Kappadokia üzerine sefer başlattı. Palys (Kızılırmak) kıyılarına vardığında askerlerini karşıya geçirmek için mevcut köprüleri kullandı. (Bir başka yaygın kanıya göre de ırmağın yatağını de ğiştirmişlerdir) Irmağı aştıktan sonra da Pteria (Boğazköy) denilen yörede konakladı. Çevrede köy,ka-saba ne varsa hepsini alarak Kappa dokia başkentini ele geçirdi. Halkı-nı göç etmeye zorladı. Bu arada Kyros (Keyhusrev II)'da ordusunu toplamış ve Pteria (Boğazköy) 'da Kyros (Keyhusrev II) karşısında konaklamıştı. Burada çok büyük bir savaş oldu. Her iki taraf ta büyük kayıplar verdiler. Kroisos (Karun) sayıca daha az olduğunu görüp Sar des (Manisa)'a çekilmeyi uygun gör dü. Kyros (Keyhusrev II)'de Lidya lıların yeniden toparlanmalarına fırsat vermemek için ordusunu Lydia'ya soktu,Sardes (Manisa) ü-zerine yürüdü. Persler Lydia başkentini ve Kroisos'u on dört günlük bir kuşatma sonucu M.Ö. 547'de ele geçirdi.

ÇORUM'DA MİNBERLER

MahmutSelim GÜRSEL

6.Sayıdan Devam

İl- Ebubekir oğlu Mahmut: bu zat hakkında bildiklerimiz:Ankara Kızılay Mescidi minberi dolayısıyla yazılı Minberin esaslarını çizen mimar Davut oğlu Ahmed'in hüviyeti hakkında bir malumatımız yoktur. Yanlız,baba adının Davut olması bile bunların bir aile efradı olduğu kanaatını vermektedir. Bu minberin kitabesinde 700 kelimesi, 900 okumak suretiyle,XIV. Asır başlangıcına maletmek istiyenleri tekzip için bu kitabe kafidir. Zira,Hicri 689 tarihi Ahi Serafüddün Minberini bu usta yapmıştır. Denilmektedir.

Ulu Camii Minberinin bu günkü durumu

Bu minberimizin Abanoz ağacından yapıldığını her halde anayamadıkları için, yakın zamanda resinde görüldüğü renk ile yağlı boya ile boyanarak,güzelim minberin orjinal rengi olan siyah senginden mahrum bırakıyarak, güya boya ile yenilenmeye çalışılmıştır. Yine Ulu Cami'nin bir zamanlar yeşil yağlıboya ile boyanmış muhteşem sütun direkleri de bir zamanlar yeşile boyanmış,sonradan da bu yanlışlık anlaşılarak yağlıboya kazınarak direklerin orjinal çam rengine verniklenmiş isede, önceden yapılan yağlıboya için atılan astar ve macun malesef sırıtmakta, eski orjinelliğinden hiç bir eser kalmamıştır.

Naçizane tavsiyelerim dinlenirse eğer, bu orjinal eserler bundan sonra daha dikkatli asarı antika olan atalarımızdan kalan nadide eserler, ehil uzmanların nezaretinde ve ehil mütahitler tarafından,daha ehil ustalar tarafından restore edilmesi gerekmektedir.

HAMİT CAMİİ
YAHUT MUZAFFER PAŞA CAMİ MİNBERİ

1301-1302 tarihli minberin korkulukları yazılı geometrik süslemeleriyle dikkati çeker. Diğer kısımları ise sadedir.Minberin ve bulundukları camilerin bilinen kısa tarihçesi ise;vaktiyle Çorum'da bulunan ve eski ismi " Es- Sultan el-Gazi Şerafeddin Osman" olan Osmancık emiri bulunan Beyler Çelebi tarafından yaptırılmıştı. Camii Beyler Camii olarak anılmakta iken bir depremde yıkılmıştır. Caminin minberi sonra, bugünkü Çöplük mevkiinde bulunan yeni Hamit camisinin bulunduğu yerde bulunan eski camisi Hicri 1561 (Miladi 996) tarihinde Hüseyin Oğlu Rüstem Bey tarafından yaptırılmıştır. Sonradan halk tarafından onarılan cami 1985 tarihinde betonarme olarak yeniden yaptırılmıştır . Camide bulunan ismi geçen minber yerinden sökülerek Çorum Müzesine nakledilmiştir.

M.Zeki ORAL'ın incelemesi olan; Vakıflar Dergisi Sayı 5Ankara 1962 tarihinde yayımlanan çalışmasını aynen alıyorum:

Bu minberi de yerinde görmedim, kitabelerini fotoğraftan okudum. Kitabe ve Tarih: Vaktiyle Çorum'da Beyler Camii varmış,yıkılmış. Bunun minberi bu günkü Hamit Camii'ne naklonulmuştur.

Bahse konu olan minber o Beyler Camii Minberidir.

Minber kapısının aynalık kısmında iki kitabe vardır.kapı üstünde şu Hadisi Şerif yazılıdır:

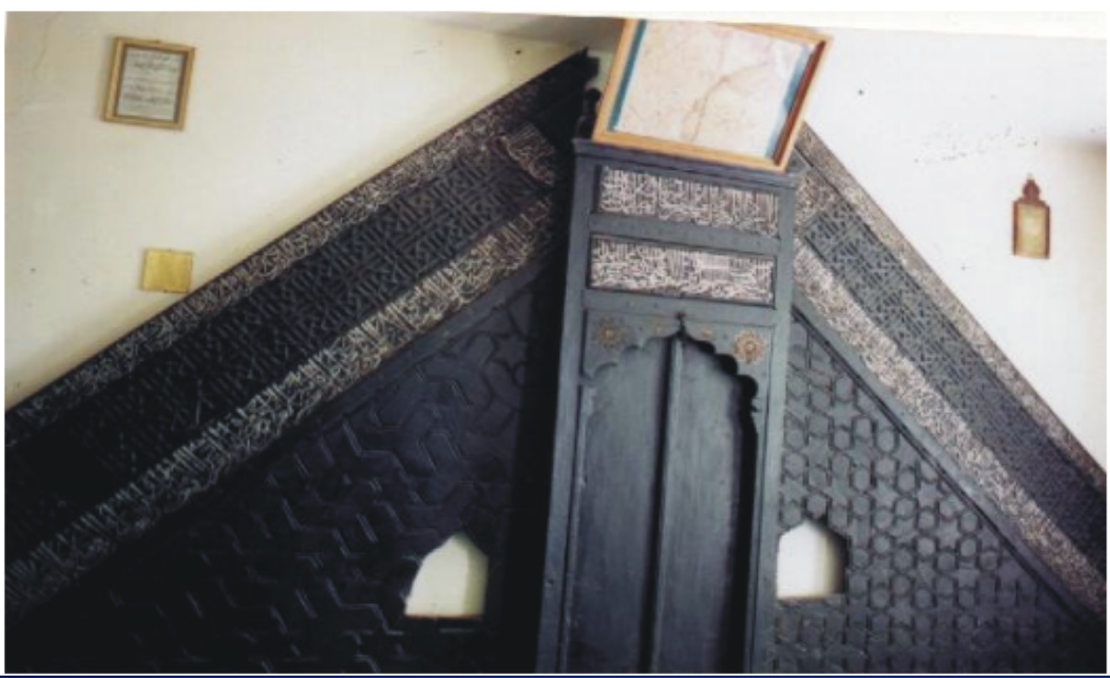

قال عليه السلام
اذا راييم الرجل
يتعاهد المنبر
فانهدم واله
واله بالا
يمان بدئله

Türkçesi:"Mescit yapmayı taahüt ettiğini gördüğünüz kimselerin imanına muhakkak şahadet ediniz. Onu söyleyen doğrudur"

Bu hadis-i Şerif Çorumlu Dergisi sayı 3 te neşredilmiş ise de noksandır. (ضحاج) da aynen yazılmıştır.

2-Kitapta yalnız (وا لمنبر) kapının alt kısmında minberin bânisini gösteren şu kitabe vardır.

باب الخيرات والحسنات ملك الملوك الوزرا في العرب والعجم مظفر الدنن نكلر جلبي عظم الله بجلال قدر

Türkçesi : "Bu minberin yapılmasını hayır ve hasenat kapısı,Arap ve Acem diyarında bulunan vezirlerin ve padişahların ulusu Muzaffer Üd-din Beyler Çelebi Allah onun kadrini celâliyle yüceltsin (emretti) demektedir.

Minber korkuluklarındaki yazılar:

1-sol üst sırada şu: (Sure 62,Ayet 9-10-11) yazılıdır.

قال الله سبحانه و تعالى: ٩ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ١٠ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ١١ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴾

صدق الله رب العالمين

Türkçesi: 9:"Ey Müminler ! Cuma günü namaza nida olunduğu zaman Allah'ın zikrine koşun ve alış verişi terk edin. Eğer bilirseniz bu sizin için hayırlıdır. 10: ve namaz eda olunup nihayet bulduktan sonra arzda dağılın ve Allah'ın fazlından kazanç talep edin. Allah'ı çok zikreyleyin ki falâha eresiniz. 11:Onlar eğer bir ticaret bir eğlence görsele ona meyleder ler ve seni namazda ayakta terk eylerler. De ki : Allah'ın indinde olan, Eğlence ve ticaretten hayırlıdır. Allah rızık verenlerin hayırlısıdır. Alemlerin Rabbi olan Allah doğrudur."

Minberin sol tarafında ve Kur'an tahtını teşkil eden geçmelerin altında şu Hadis yazılıdır:

قال النبى صلى الله عليه وسلم من بنى لله مسجدا بنا الله له فى الجنة صدق رسول الله

Türkçesi:"Dua ve selam üzerine olsun Hazret-i Muhammed söyledi. Kim Allah için bir mescit yaparsa Allah da onun için cennette bir ev yapar,Allah'ın Resulü doğru söyledi" demektedir.

Korkuluğun taht altına birleştiği yerde şu yazılar vardır.

عمل العبد اضعف المحتاج الى رحمة الله!

Türkçesi: "Allah'ın rahmetine muhtaç kulların çok zayıf yaptı.

Sağ taraf korkuluğundaki yazılar:

Korkuluğun üst bordüründe şu ayet yazılıdır: (Sure 4 Ayet:103)

﴿ ١٠٣ : ٤ فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَاذْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴾

Türkçesi: Namaz ikmal eylediğiniz de Allah'ı ayakta,otururken,yatarken zikre diniz. Düşmandan korku kalmayıp itminan hasıl olunca namazı adap ve erkan ile kılın zira namaz müminlerin üzerine muayyen vakitli farzdır.

Korkuluğun nihayetinde natamam bir tarih kitabesi vardır.

المنبر المبارك (فى) محرم (انى) و بعمايه

Türkçesi : " Bu mubarek minber (Hicri 702 yahut 701) muharreminde yapıldı" demektir. (Bu tarih okunamamış ve M.Z.ORAL dip not olarak bildirmiştir.

Devamı var

BİR KÜLTÜR KAYBOLURKEN

Dr.Ali EMİROĞLU

Bir kültür,eğer koruması ve geliştirilmesi bi linmiyorsa,tıpkı milletlerin kendileri gibi kaybolabi lir. Bu kaybolma yolunda olduğuna işaret ettiğim kültür,bizim kültür, Türk kültürüdür. Nasıl olduğu-nu, Çorum'dan bir örnekle, size hikaye edeceğim. Eh ! Okuma zahmetine artık katlanmalısınız.

Bir gün köyüme, Alacahöyük'e gitmiştim. Dr. Hamit Zübeyr Koşay,kazı heyeti başkanı olarak bulunuyorum. İkimiz olduğunuz zaman bana ismimle seslendi. "Ali" derdi;başkalarının yayında,beni "arkadaşım" diyerek şereflendirirdi. Hamit Zübeyr Koşay'a benim minnet borcum vardır.

O gün,elimden tutup beni küçük bir odaya götürdü. Odada bazı eşyalar sergilenmişti. Eşyalara pek yakınlık duyamadım. Bunların bizim köyün eşyaları olduğunu, bunlar için iki bin lira ödediğini, bunların kıymetlerinin pek yüksek olduğunu ve kay bolmak üzere olan bir kültüründe son kalıntıları ol duğunu,yana yakıla bana anlattı. Ve dedi ki : Senin Vali ile münasebetlerin varmış,Vali Beyefendinin sana olan bu sempatisini, Türk kültürüiçinkullan. Bu kültürün son kalıntıları kaybolursa,çok yazık olur. Valinin yetkileri geniş;emrinde olan Milli Eği-tim teşkilatından istifade ederek bu hizmeti gerçekleştirebilir. Çorum'da,ülkeye örnek olacak bir hareket başlatmış olur. Sende,seni yetiştiren millete bor cunu bir kısmını ödemiş olursun. Bende seninle iftihar ederim. Dedi. Dedi demesine de,ben onun isteklerini başaracak beceriyi gösteremedim. Hamit Zübeyr Koşay,Çorum'un etnografik eşyalarının top-latılmasını ve bir bilim heyeti tarafından tasnife ta-bi tutulmasını istiyordu.

Ertesi gün Vilayete gittim ve Valiye bunları anlatmak istedim. Valimiz, Milli Eğitim Müdürümüzle bir şeyler üzerinde çalışıyordu. Beni dinlediler ve sonra birbirlerine bakışıp gülüştüler. Milli Eğitim Müdürü "Doktor,bir okul yaptır da ona senin adını verelim" dedi. Vali bir şey söyledi. Ben, hayatımda ilk defa, utancımdan terlediğimi ve çamaşırlarımın bedenime yapıştığını hissettim. İsteğimin alaya alınacak bir tarafı yoktu;bunu da bana,kültür işlerini ülkemizde en iyi bilen bir insan yüklenmişti. Bu büyük insan,Alacahöyük de örneğini göster-iş, derlemiş, bunların devamının teminini istiyordu. "Türk Düğünleri" adlı derlemeyi de , ülkemizde galiba ilk defa bu zat, Alacahöyük de yaptırmış ve kitaplaştırmıştı.

Sonra ben, Fransa'da ihtisas için kaldım.

Bir aile beni,Lyon'a yüz km. uzaklıktaki "Ortaçağ" köyüne davet etti. Bizde istenilip de yapılamayanı, rada yapılmış olarak gördüm. Hamit Zübeyr Koşay'ın bu köyü gördüğünü sanmam. O mantığını kullandı. Mantık Fransa'da ayrı bir şey değil ki.

Daha sonra şimal ülkelerine seyahat yap-tım. Yanımda karım, kızım ve damadım da vardı. Finlandiya'nın kuzey bölgesinde bir şehirden geçtik. Burası bir sanayi şehri imiş. 3000 fabrika olduğunu söylediler. İşte bu sanayi şehrinde kurulmuş olan üniversitenin bütün öğrencileri ve hocaları, bizim ilim adamlarımız Hamit Zübeyr Koşay'ın istediklerini yapmışlar. Ekipler,illerinin bütün şehir ve köy evlerini birer birer taramışlar. Tarihi olabilecek ne görürlerse,ya parasıyla veya hediye olarak almışlar. Eşyalar hangarlarda dağlar gibi toplanmış. Sonra bir ilim heyeti bunları tasnife tabi tutmuş. Seçilenlerden,dünyada örnek olacak bir etnografya müzesi meydana getirmiş. Yani onlarda,bir kültü-rün kaybolmasına izin verilmiş.

Bu müzede gördük lerimizi bir yazıya sığdırmak mümkün olmadığı gibi,bir fayda da temin etmez. El değirmeni,nalın,sa cayağı,dibek ve turşu küpleri gördük. El örmesi çorapların çeşitlerine rastladık. Kullanılan bakır tencerelerin hemen hepsi,bizim köy evlerinde kullandıklarımızın aynı. Biz bunları hem Fransa'nın Orta çağ köyünde ve hemen Dr. Orhan Günel'le yaptığımız Britanya seyahatinde gördük. O zaman şunu bir neticeye bağlamak gerekiyor : Acaba bunlar,yeri neresi olursa olsun,insanlığın zaman içinde fikri ge lişmesinin eseri mi ,yoksa bunlar;dünyanın bir yerinde keşfedilip te,zaman içinde bütün dünyaya yayılma işimi? Anadolu'da yapıldı ise bu keşifler,Fin landiya'da, zamanı belli olmasa bile,hangi yolla git-miştir. Burada, Finlerin asıllarının Türk olduğunu hatırlatmakta fayda var sanırım. Finliler dünyanın en güzel insanları , halbuki Avrupa bizi şekilsiz,biçimsiz yaratıklar olarak görürler ve gösterirler.

Bu sistem yazışına döndü. Döndü ama,aca ba bu yazıdan bir şeyler çıkarılmak istenmez mi ? Henüz bir şey bitmiş,kaybolmuş ta sayılmaz.

ALTIN KURALLAR

Ahmet AŞIK

9 İSRAFIN SEBEBİ

Hitler'in neden olduğu israfa ne bedel biçebilirsiniz ? O,bir tek adam ne büyük israfa yol açmıştı ? Sahte bir kültürün içine,sahte bir lider koyun,ortaya çıkaracakları israfın boyutları aklınızı başından alacaktır. Sıradan insanların minik ekonomilerinde ve küçük bütçelerinde gerçek bir tutumluluk,düzenli bakım,kaynakların akıllıca yönetimi, dikkatli harcama ve sıkı maliyet denetimi görürsünüz. Ama hilekar insanların büyük tasarılarında, sık sık,aklınızın alamayacağı büyüklükte israfla karşılaşırsınız. Para israfı, yetenek,kaynak,sözcük ve düşünce israfı.

.. Yoğun kronik israfın kökleri tutumlarda ve inançlarda bulunur ; böyle bireysel yargılama, karar ve davranışlara yansır,kültüre yerleşir,ürünlere ve hizmetlere aktarılır. İsrafın tutumsal nedenleri:

1-" Bunların geldiği yerde daha çok var ! " Bu yaklaşım hem umursamazlığın ve savrukluğa yol açar, hem de bazı değerli kaynakları tüketip bazı türlerin soyunu tehlikeye sokar ; bunlara insanlar da dahildir.

2-"Benim üstüme vazife değil !" Ya da; "Benim yetki alanım dışında !" Bu yaklaşımın en tipik örnekleri askeri yönetimlerde, bürokratlarda görülür. Sanki insanın ahlaki ve mesleki yükümlülükleri yalnızca kırmızı işaretlerle belirlenmiş gibi.

3-" Ne de olsa insan !"Bu yaklaşım,günahın, israfın, gururun, hırsın, kör inancın ve ham hevesin temel zaafları arasında olduğunu benimseyip,benimsetmeye çalışır.

4-"Rakibini öldür !" Bu tutuma yalnızca basketbol ve buz hokeyi sahalarına değil, yönetim kurulu toplantı salonlarına dek her yerde rastlanabilir ve uyuşmazlık,tartışma çarpışma, savaş, öfke, saldırı ve davalaşma gibi pek çeşitli davranışlarda somutlaşır.

5-"Modaya uyuyoruz ! " Bu tutum uç noktasında,sosyal konumu en yüksek değer haline getirir ve daha bir günlük birşeyin bile modası geçmiş olarak niteler.

6-" Sayılar bize gösteriyor ki..." Kimsenin sayılara,verilere karşı olduğu yok,ama şunu da sormak gerek. "Ya yüreğin ne diyor? "

7-"Ahmaklar asla anlamaz !" Bu anlayış ; güvensizliği, saygısızlığı,karanlığı ve sapmaları azdırır.

8-" Bu firmada israfı azaltmaya çalışmanın anlamı ne ? "Biraz düşününce,bu soruya verilebilecek dünya kadar yanıt bulunur. Yeter ki;kendimize yeterince saygı duymamız, kimliğimizi yitirmiş olmanız,moral bozukluğu ve boş vermişlik görüşünüzü engellemesin.

9-"Ürünümüzü sulandıralım,halkla ilişkiler çalışmalarımızı biraz parlatalım !"İyi güzel de, bu tutum olsa olsa "Buharlaşmaya" ve yalanlara götürür.

İSRAFIN GİDERİLMESİ

Pek az yönetici, israf kanserine karşı bir çözüm bulabiliyor. Bu çözümlerin çok farklı yerlerde bulunabilmesi di oldukça dikkat çekicidir. Eğitim ve öğretimde,düzen ve uyumda,kalite ve verimlilikte açık sistemlerde ve ahlâki davranışlarda. Büyük lider, çöp dökme alanlarını parklara , bahçelere dönüştürür ; insanları yeniden biçimlendirir. Örneğin çağdaş bir düşünür olarak hayatını sürdürüp tamamlayan Edwards Deming , kendisini kaliteyi yükseltmek için inançla çalışarak olanların başarabilecekleri bir yönetim anlayışı getirip anlatmaya adamış.

Vardığımız noktada,Asya'nın verimlilik artış hızının bir çok Avrupa ülkesinin iki katı,Amerika'nın verimlilik artışının ise dört katı olduğunu ; ürünlerindeki hata oranının ise Amerika'nınkinin onda biri düzeyine gerilediğini anımsamamızda yarar vardır. "Madde in Japan" ya da, "Madde in Talwan" etiketlerinin taşıdıkları anlamının kısa bir sürede "Madde in USA" etiketi ile taban tabana zıt yönde tam tersine döndüğünüzü gözlerinizle görmenizin nedeni, Asyalıların uluslar arası düzeyde rekabet gücüne erişebilmek için kaliteyi bir yaşam biçimi haline getirmek gerektiğini kabul etmesidir. Japonya'da en çok ilgi gösterilen on konudan yedisi, insan kaynakları yönetimi ile ilgilidir. Çünkü;Japonya'nın sahip olduğu tek doğal kaynak insandır. ABD ile Japon'la arasındaki en büyük fark da budur. Aradaki farkı Neil Chamberlain şöyle anlatıyor. " Çalışanlara yalnızca üretimleri için ücret ödenmektedir;kendilerini geliştirmeleri için değil, firmalar kazanç sağlamak için çalışanların zamanını almakta;onların yaşamlarını zenginleştirmek üzere çalışanlarına yatırım yapmaktadırlar."

Sizi dinlemeye, lavabomuzun ötesinde ve kapımızın dışında çöpünüze ne olduğunu; döküleni,atılanı,bozulanı, göz ardı edileni,yanlış kullanılanı kontrol etmeye çağırıyorum. Karşınıza belki de yalnızca değerli beyinler ve zamanlar, kurumların israf ettiği insanlar ve malzemeler çıkacaktır.

JAPONYADA CAMİ YAPIMI İsmet ÇENESİZ

Ramazanın Son cumasında toplanan yardım beni sevindirdi .Japonya'nın Baş şehri Tokyo'da bir cami yaptırılıyormuş. Dünyanın öbür ucunda İslâm'ın simgesi (Allah'ın evi denilen) cami orada bulunan Müslümanlara hizmet edecek belki de birçok insanın İsâmı incelemesine belki de Müslüman olmasına sebep olacaktır. Rahmetli Barış Manço; Kore'debulunduğu "Daewoo" marka arabaları ithal eden firma adına gittiğindebir yanlışlık, yüzünden karakola düşmüş derdini bir türlü anlatamıyormuş çok müşkül durumda kalmış, bu sırada gayet güzel giyinmiş çok güzelİngilizce bilen iki tane genç adam gelir kendisine Türkçe geçmiş olsun derler, dünyalar Barış beyin olur. Zaten suçlu değildir ama derdini iyi yabancı dili olmasın rağmen anlatamaz devreye giren bu arkadaşlarFethullah Hoca Efendinin orada açtığı okulda öğretmendirler, oranın en güzel eğitimini yaptırmaktadırlar ve çok saygındırlar. O vilayetin yetkilileriyle hemen görüşüp yanlışlığı ve Barış Beyin saygın bir kişi ve sanatkar olduğunu anlatır serbest kalmasını temin ederler. Barış bey okulu gezer,her sabah İstiklal Marşımızın okunması temin edenpırıl pırıl bu insanlar diye kendilerine teşekkür etmiştir. Bunlu TV'de seyretmiştim bu okullarda, yurt dışındaki okullarda bana göre güzel Fethullah Hoca Efendiyi yeteri kadar bilgisihatta ilgisi, incelemesi olmayan insanlar konuşuyor yazıyor suçluyor. "Hoca Efendinin sentezleşmiş Doğu - Batı Bilgisi ve onun yüksek kişilidir." Rejim endişesiyle (evhamıyla) Devletin vatandaşlarına bakması yanlıştır . Bencileyin ağzı olan Konuşuyor,kalemi eline alan yazıyor.Hem de emek vermeden incelemeden. (Ter çıkmayan etten dert çıkmaz çıkmazmış)

Emeksiz yemek olmaz.Kendimde eksikliğini hissettiğim için namaz surelerini yeni öğrenenlere ve öğretenlere tavsiyem Türkçe Mealini de öğretmeleri. Namazda ne okuduğunu bilmek bence çok güzel.

Yazımı iki hadis-i Şerif ve iki kıta ile bitirmek istiyorum. (Kaynak Mürşit)

4645 - Hz. Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:

"Yedi kişi var, Allah onları hiçbir gölgenin olmadığı Kıyamet gününde kendi gölgesinde gölgeler:

-Adil imam,

-Allah'a ibadet içinde yetişen genç,

-Tekrar dönünceye kadar kalbi mescide bağlı olan kimse,

-Allah için birbirlerini seven, Allah rızası için birar ya gelip, Allah rızası için ayrılan iki kişi,

-Güzel ve makam sahibi bir kadın tarafından davet edildiği halde ; " Ben Allah'tan korkarım" de(yip icabet etmey)en kimse,

-Allah'ı tek başına zikrederken gözlerinden yaş boşanan kimse."

Buhari, Ezan 36, Zekat 16, Rikâk 24, Hudûd 19; Müslim 91, (1031); Muvatta 14, (952, 953); Tirmizi, Zühd 53, (2392); Nesâi, Kudât 2, (8, 222, 223).

7170 - İbnu Ömer radıyallahu anhüma anlatıyor:

" (Bir gün) Resülullah aleyhissalâtu vesselam yanımıza gelip şöyle buyurdular: "Ey muhacirler! Beş şey vardır, onlarla imtihan olacağınız zaman (artık cemiyette hiçbir hayır kalmamıştır. Onların siz hayatta iken zuhurundan Allah'a sığınırım. (Bu beş şey şunlardır:)

1) Zina : Bir millette zina ortaya çıkar ve alenî işlenecek bir hale gelirse,mutlaka o millette tâun hastalığı yaygınlaşır ve onlardan önce gelip geçmiş milletlerde görülmeyen hastalıklar yayılır

2) Ölçü-tartıda hile: Ölçü ve tartıyı eksik yapan her millet mutlaka kıtlık, geçim sıkıntısı ve sultanın zulmüne uğrar.

3) Zekat vermemek: Hangi millet mallarının zekatını vermezse mutlaka gökten yağmur kesilir. Hayvanlar da olmasaydı tek damla yağmur düşmezdi.

4) Ahdin bozulması: Hangi millet Allah ve Resülünün ahdini (yani düşmanla yaptığı anlaşmayı) bozarsa, Allah Teâla hazretleri o millete, kendilerinden olmayan bir düşmanı musallat eder ve ellerindeki (servet)lerin bir kısmını onlar alır.

5) Kitabullahla hükmetmeyi terk: Hangi milletin imamları Kitabullahla ameli terkederek Allah'ın indirdiği hükümlerden işlerine gelenleri seçerlerse, Allah onları kendi aralarında savaştırır."

5856 - İbnu Amr İbni'l-As radıyallahu anhüma anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:

"Yiyiniz, tasadduk ediniz, giyiniz. Fakat bunları yaparken israfa ve tekebbüre kaçmayınız." Nesâi, Zekat 66, (5, 79). Hadisi Buhari, bab başlığında kaydetmiştir (Libas 1).

****

TOPRAĞIN SU HASRET

İ

Ben yarlan toprak, kavrulan çorak
Sen uzaklarda akan su
Kar, yağmur, rahmet, bereket
DOLU DIZGİN GEÇTİ BULUTLAR

Toprak doymazmış suya
Güneş toprağı yaktığında
Yağmur duasına çıktığımızda
DOLU DiZGiN YAĞDI YAĞMURLAR
BARDAKTAN B0ŞANIRCASINA. .. . .

SAĞLIKLI BESLENME

Hatice KARSLIOĞLU
DİYETİZYEN

İnsan beslenme modeli , doğal ritmi ve yemesi gerekenlere göre yeme isteğinden çok, içinde yaşadığı toplumun kültürüyle şekillenmektedir. İlkel toplumlarda insanlar, yaşamlarını sürdürmekiçin çevrelerine uygun ya da uygunsuz ne buldula rsa onunla beslenmek zorundaydılar .

Zamanla dini inançlar ve gözlemleredayalı öğretilerle, yenen yiyecekler içinde sağlığı doğrudan olumsuz etkileyenlerin yasaklanması ve teknolojinin gelişmesiile topluma özgü beslenmede de değişmeler olmuştur.

Sağlıklı bir birey olmak için yeterli ve dengeli beslenmekzorundayız. Beslenme sadece karın doyurmak yada belirli besinleri çok yemek ,diğer besinleri yememek değildir. Beslenme insan yavrusunun büyüyüp gelişmesi, büyüyen vücudun sürekli yenilenmesi ,sağlıklı ve verimli olarak uzun süre çalışabilmesi içinvücudun gereksinmesi kadar gerekli olan enerji , protein ,karbonhidrat, yağ ,vitamin ve minarelilerden yeterli miktarda alınmasıdır. Hiç bir besin bu gereksinmelerin tümünü bir arada taşıyamaz.Bu nedenle her gruptan belirli ölçüde alınmalıdır.

TEMEL BESİN GRUPLARI VE BESİN ÖĞELERİ

1.GRUP: Et,tavuk,balık,yumurta	Protein,B vitamini, Çinkodan zenginkuru baklagiller
2.GRUP: Süt,yoğurt ,peynir,	Kalsiyum ,protein,B vitamini,çinkoçökelek vb
3.GRUP: Sebze,meyveler	C vitamini, A vitamini, B vitamini
4.GRUP: Ekmek,pirinç,	Karbonhidrat, B vitamini, protein bulgur,un ürünleri
5.GRUP: Yağlar,pekmez	Tereyağında A vitamini ,bitkisel yağlar da E vitamini, pekmezde demir,kalsiyum,potasyum

Genelde Türkiye'nin beslenme şekline bakıldığında bölgeleregöre değişiklik göstermektedir. EGE,AKDENİZ, bölgeleri sebze,meyve, zeytinyağlılar,sıvı yağ , balık gibi besinleri daha fazla tüketmekte ve bu bölgelerdeki koran er kalp riski, yüksek tansiyon, kolesterol triglis erit vb riski diğer bölgelere göre daha az görülmektedir. KAREDENİZ, İÇ ANADOLU, DOĞU ANADOLU, GÜNEY ANADOLU kırmızı et, hamur işleri , katı yağ , tereyağı , sakatat gibi besinleri fazla tükettikleri bu nedenlekoran er kalp riski, yüksek tansiyon , kolesterol riski daha fazla olduğu yapılan istatistik çalışmalarda saptanmıştır. ÇORUM bölgesinde ORTA KARADENİZ BÖLGESİNİN özelliklerini taşımaktadır.

Bu nedenle her gruptan yeterli miktarda alınması gerekir ki doktora gitmeden önce yeterli ve dengeli beslenirsek yaşam süremizi uzatmış oluruz.

Aynı zamanda dengesiz beslenme sonucunda genellikle aşağıda belirttiğimiz belirtiler ortaya çıkabilmektedir.Ancak şunu belirtmek gerekir belirtilerin tümü,başka hastalıkların sonucunda da ortaya çıkabilir.

ŞİŞMANLIK: Kalori fazlalığı,fiziksek aktivite az
ZAYIFLIK : Kalori yetersizliği,fiziksek aktivite fazlalığı

Kaynak: Diyet Zamanı Murat-Gökşen AYSAN

HIZIR UĞRASIN

İsmail PAMUK

Ocak ayının son günü ile 2 Şubat arasında Türkler tarafından üç gün şükür orucu tutulur. Buna Alevi Türk'lerinden günümüze kadar uzanıp gelen adı "HIZIR ORUCU" denir. Aşure orucu da toplumsal geleneklerin en belirginidir. Kökeni ise şu inanışlara dayanmaktadır.

1- Dünyanın aşure günü yaratıldığı,
2- Nemrut'un ateşten kurtulduğu,
3- Koç kurbanın İsmail'e adandığı,
4- Hz. Ademin tövbesinin kabulü,
5- Eyyüb'ün hastalıktan kurtulduğu,
6- Nuh tufanının sona erdiği,
7- Yakub'un oğluna kavuştuğu,
8- İsa'nın göğe çekildiği,

Bu inançların aşure gününe rastladığına inanılır. Türkmenlerde de bu saygıya binaen oruç tutulur. Tüm ibadetlerin bayram sevinci içinde yapıldığına inanılır. Bunlar şükür orucudur. Oğuz Türklerin de sefer dönüşü dokuz gün eğlenilirdi.

Bu geleneklerin benzeri ve en mühimi de,HIZIR ORUCU' dur. "Kul bunalır Hızır yetişir." Hızır her bunalan Allah'ın kulunun imdat meleğidir. Dar günde "medet, mürüvvet" yani mürüvvet Ali' den kalmıştır. Kul bunalınca Hızır'a haber verir. Hızır gibi yetişen insana da Hızır benzetmesi yapılır ve "Hızır gibi yetişti" denir. Dertlilere deva hasta-lara şifadır. İnsanlar kendine büyük iyilik yapan kamil kişilere "Ali kardaşın, Hızır yoldaşın olsun "di- ye dua ederler. Çocukluğumda Allah seni Hazreti Pir' in yolundan Hızır'ın elinden mahrum etmesin denildiğini çok işitmişimdir.

Hünkar Hacı Bektaş Veli' de Anadolu' ya Hızır gibi gelmiş, keskin kılıç değil tahta kılıç kullanmış. Yani bugünkü Ihlara Vadisi kesişlerin yurdu iken bilgisi, hoşgörüsü, ve insana olan saygısı ile İslâm'ı onlara kabul ettirmiştir. Konuyu özetlersek her iyilikte Hızır'ı bulur ve ona sığınılır.

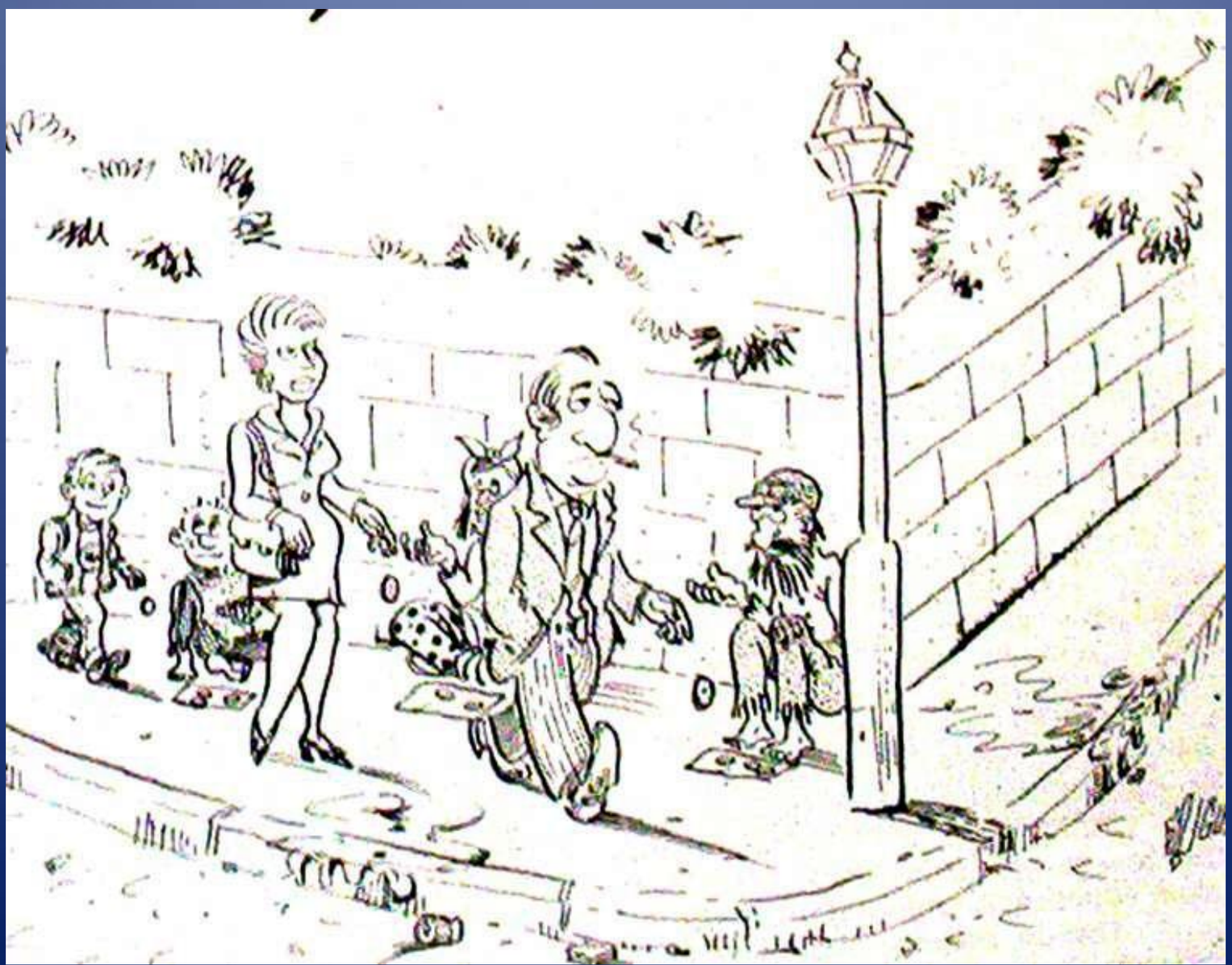

SÖZ HARMANI

Sakin KARAKAŞ

GÜNÜMÜZÜN OSMANCIK GERÇEĞİ

Saygıdeğer okuyucularım ! Geçen sayıda Osmancık ilçemi-zin tarihindeki önemini ve misyonunu tarihi bağlarıyla açıklamaya çalışmıştık. Bu sayımızda da Osmancık'ın gü nümüzdeki durumunu sizlere izah et-meyeçalışacağım.

1980 yılında, faaliyete geçen ve Anadolu'nun doğusunu batıya (İstanbul) bağlayan E 80 Karayolu Osmancık'tan geçmektedir. Osmancık doğu ile batı arasında orta noktada olması nedeniyle konaklama merkezi olarak tercih edilmektedir. Dolayısıyla Osmancık ve çevresinde toplam 7 adet konak lama tesisi mevcut olup E 80 Karayolunda sonradan taşıtların yaklaşık %50' sinin bu tesislerde konakladığı tahmin edilmektedir. Tesislerin bazılarında motel bölümü mevcut olup,bazı-larında da motel inşaatları tamamlan-mak üzeridir. Söz konusu tesislerde 350-400 kişi istihdam edilmiştir.

Osmancık ve çevresinde toprak sanayii gelişmiş olup 16 adet kiremit ve tuğla fabrikası kurulmuştur. Bu fab-rikalarda ise yılın 10 ayında yaklaşık 1500 kişi istihdam edilmektedir. Son yıllarda et ve süt ürünleri iş-letmeciliğine yönelik yatırımlar hızlan-mıştır. Bu işletmelerden ikisi faaliyetini sürdürmekte üçüncü ve büyük olanı ise faaliyete geçmek üzeredir. Yörede bugün itibarıyla günde yaklaşık 15 ton süt işlenmekte olup, yakın bir gelecekte bu oran 60 tona çıkarılması hedef-lenmektedir. Yörede 30 civarında besi ahırı mevcuttur.

Konfeksiyon sektörü son yıllarda önem kazanmış olup belediyenin giri-şimiyle ihracata yönelik bir konfeks-yon fabrikası yöreye kazandırılmıştır. Bu tesiste yaklaşık 1000 kişinin istihdam edileceği tahmin edilmektedir. Yörede açılmış olan linyit işletmesinin üretim kapasitesi yüksek olup yöre insanının istihdam sorununu önemli oranda giderilmektedir. Ayrıca; TKİ Alpagut Dodurga linyit işletmeleri Yöreye 17 kilometredir. Bu da,yörenin önemi açısı ayrıbir anlam arz etmektedir.

Kızılırmağ'ın suladığı bereketli topraklarda çeltik tarımı yapılmakta olup, Türkiye'nin en lezzetli pirinci bu havzada yetiştirilmektedir. Tarım Bakanlığının verilerine göre,Türkiye'de üretilen pirincin yaklaşık % 25'i Osman-cık ve çevresinde üretilmektedir. 30. 000 dekar alanda 1600 aile çeltik tarımı ile uğraşmaktadır. Bu durumda yak laşık 7000 kişinin istihdamı anlamına gelmektedir. Üretilen çeltik 6 adet fabrikada işlenip pirinç haline getirildikten sonra yurdun her köşesinde pazarlamaktadır.

Osmancık'ta kurulmuş olan sivil toplum örgütleri, oda ve derneklerinde ilçe ile birlikte gelişme göstermektedir. Örnek vermek gerekirse Ziraat Odası çeltik tarımı ile uğraşan çiftçinin sesi soluğu olmuştur. Şoförler Odası ise doğal olarak gelişme kaydetmiş yaklaşık 1000 üyesi, ambulans, kurtarıcı gibi 6 araçlık parkı ile Merzifon'dan Bolu'ya kadar şoför esnafının yanında yeralmaktadır.

Son nüfus sayımına göre ilçe merkezinin nüfusu 250.000 olarak tespit edilmiştir. Diğer ilçelerimizle karşılaştırma yapıldığında merkez olarak göç sorunu ortadan kalkmıştır. İşte bu konumu ile Osmancık çevresindeki 4 ilçenin de ticaret - ekonomi ve kültür merkezi haline gelmiştir. Söz konusu ilçelerde dikkate alındığında yöre nü-fusunun 120.000 olduğu tahmin edil-mektedir.

Kısaca Osmancık ekonomik, sos-yal ve kültürel gelişmesi ile dikkat çek-mekte olup, ülkemizin süper ilçeleri a-rasında yer almayı hak etmiştir.

Saygılarımla.

……

Kaynak:Capital,Ekim 1996

BİZİM İLLER

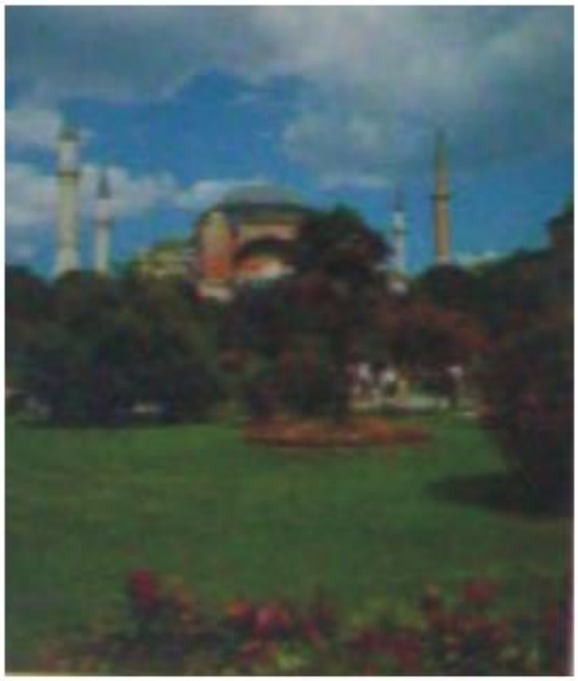

Bekir
Baki
AKSU

İstanbul

1. GÜRSEL YAYINEVİ LİSELER ARASI YARIŞMA SONUÇLANDI

15 Kasım 1998 tarihinde GÜRSEL Yayınevi tarafından düzenlenen Cumhuriyetin 75. Etkinlikleri çerçevesinde açmış bulun-duğu;

CUMHURİYETİMİZİN 75. YILI İLE CUMHURİYETİMİZİN 100. YILI NA KADAR ÇORUM İLİNDE NE GİBİ GELİŞMELERİN OLMASINI VE SİZİN NELER YAPACAĞINIZI VE YAPMANIZ GEREKTİĞİNİ ANLATINIZ.

Konulu Çorum ili geneli Liseler arası kompozisyon yarışması, 02 Mart 1999 tarihinde değerle ndirmeleri tamamlanmış ve şartna-me gereği yarışmaya katılan okulların isimleri ve yarışmacıları belli olmuştur. Yarışmacılar ise :

1. Sungurlu Haydar Öztaş Lisesi öğrencisi Sevil Kultufan,
2. İskilip İmam Hatip Lisesi öğrencisi Nihal Kösger,
3. Sungurlu Haydar Öztaş Lisesi öğrencisi Tuğba Küçüksakal,
4. İskilip İmam Hatip Lisesi öğrencisi Kezban Eker,
5. Sungurlu endüstri Meslek Lisesi öğrencisi Serkan Uzunkaya kazanmıştır.

Yarışmacılara ödülleri Milli Eğitim Müdüdü Sayın Metin Topkaraoğ-lu'nun odasında 05 Mart 1999 tarihinde saat 15,00 te verilmiştir.

GÜRSEL Yayınevi Birinciye 20,000,000 Tl. İkinciye 15,000,000Tl. Üçüncüye 10,000,000 Tl. Dördüncüye 5,000,000 Beşinciye 5,000,000 Tl. Para ödülü ile;

ÇORUM KUYUMCULUK adına Sayın Osman Dalgıç tarafından Beş yarışmacıya KOL SAATİ ve;

Türkiye Gazetesi Çorum Temsilcisi Sayın Ahmet Aşık tarafından 10 adetlik kitap seti (8 Takım),Eğitimci Yazar Muzaffer Gündoğar'ın yazdığı 8 adetlik kitap seti (8 Takım), Eğitimci Yazar Ahmet Serin'in yazdığı 4 adet-lik kitap seti (8 Takım) ile GÜRSEL Yayınevinin Kaynak Eserler Dizisi 1-2-3 ile ÇORUMLU 2000 dergisi üç aylık abone (8 Takım) armağan olarak,5 ya-rışmacı ve 3 okullarına verilmiştir.

GÜRSEL Yayınevi Yarışmaya katkıda bulunan yukarıda isimleri geçen hemşehrilerimize TEŞEKKÜR EDER.

Mahmut Selim GÜRSEL

Fotoğraflar : Foto LALE

Dr. Rıfat PATIR

ÇORUM'A HİZMETE DENLERDEN BAŞLAYARAK BURALARI HEYKELLERLE SÜSLEYELİM

" Prag,şimdiki kuşakların atalarının eseri, bizde geleceğe eser bırakmak zorundayız.

Tabiat güzelliğinden,mimari eserlerden,sanat eserlerinden zevk alan bütün Avrupalıların,Paris olsun ,bu bakımdan zengin şehirleri gidip görmeleri normaldir. Turist Ankara'ya, Çorum'a gelsin de ne yapsın ? Eğer Çorum'a ara sıra turist uğruyorsa yiyip içip Hititlere dua edelim.

Prag'da şimdiki Reisicumhur, asırlık bir şatoda oturuyor. Bizim Kartal Tepesi gibi,Prag'ın en yüksek yerinde inşa edilmiş. Etrafında sokaklar 500 sene önceki gibi duruyor. Yıkıp bozmamışlar. Açıp beton binalar yapmamışlar. O bölge çok güzel muhafaza edilmiş. Hepimiz bu bölgeyi ve Başbakanın sarayının etrafını,bahçesini gezdik.Kapıda iki tane süslü nöbetçi asker vardı,ama herkes serbestçe içeri giriyordu.

Prag'da 35 tane görkemli tiyatro binası var. Ayrıca 3 tane de opera binası... Yine sayısız gençlik lokalleri... Bu lokallerde her gece klasik müzik çalınırmış. Gün düz talebeler el ilanı dağıtırlarmış, bizim lokalde Chopin'in eserleri icra edilecek, bir başkasında Brahms'ın Mozart'ın diye... Yani bizdeki gibi karşıt görüştü gruplara sataşamıyor zavallılar çünkü vakitleri yok..."Tiyatroya mı gitsem, operaya mı yoksa bu akşam klasik müzik mi dinlesem ?" Üstelik ders çalışması da lazım. Onun için,gençler kavga etmeden üniversiteyi bitiriyorlar. Ayrıca, sayısız futbol ve basketbol sahaları,parklar yapmışlar.

Çok güzel ve büyük bir kilise gördüm;Mozart Kilisesi imiş, sağlığında Mozart sık sık bu kilisede konser verirmiş,ölünce ismini bu kiliseye vermişler.

Çekoslovakya'da temel eğitim senelerdir 8 sene imiş, geçen yıl 9 seneye çıkarmışlar. Çocuklar 6 yaşında Okula başlayıp 15 yaşında bitiriyorlarmış.

Nüfus artışı binde 0,9 imiş. Gençler çalışmayı, eğlenmeyi tercih ediyorlarmış. Bu yüzden evlenmeden yaşıyor, çocuk istemiyorlarmış.

Prag'a 150 km. mesafede Karlova diye bir şehir var. Oraya da gittik. 1340 senesinde Alman Kralı Karl, av partisi yaparken,yerden sıcak su çıktığını görmüş ve tetkik ettirip kaplıca yapılmasına karar vermiş. Buraya onun adını koymuşlar.

Burası iki tarafı tepelerle çevrili,ortasında küçük bir dere akan bir vadi. Fazla uzun değil, bizim Hamamözü kadar.

O küçük çayın sağına soluna 200 tane otel yapmışlar. Otellerin havuzları var. Dışarıda da umumun istifade edebileceği iki tane çok süslü birer sanat eseri olan içmeceler oluşturmuşlar. Çeşmelerden sıcak su akıyor, isteyen de gidip içiyor. İçmece ve kaplıca olarak Almanların, Macarların, Rusların hücumuna uğruyormuş. Buraya gelip otellerde kalan turist sayısı 13 milyonmuş .

Otellerin hepsi bir sanat eseri .İnsan bakmaya doyamıyor.

Sağdaki soldaki tepeler ağaçlarla kaplı,yemyeşil. Aşağıda,iki tarafı otellerle dolu ve ona paralel cadde, fevkalade bir manzara oluşturuyor. Bir insan kendi bahçesini,evini bu kadar güzel süsleyemez. Burada bu kadar değişik insan bir araya gelir de, Karlova'yı güzelleştirmek için böylesine anlaşır,elbirliği eder, benim havsalam almıyor.

Avrupa'nın bütün şehirlerini gezdikten sonra şu kanaate varıyorum:

İnsanlar ,güzelliklerde,sanatta, müzikte anlaşabiliyorlarsa,ilahi güzellikte eserler yaratıp isimlerini ve şehirlerini bütün dünyaya çok kolay tanıtırlar. Bu onlara, hem şeref, hem de servet kazandırır. İşte Paris,işte Prag,işte Venedik,İşte Roma..

.Evvel zaman içinde Belediye Meclisinde, "Çorum'da güzel parklar, meydanlar, çeşmeler yapalım,Çorum'a hizmet edenlerden başlayarak,buraları heykellerle süsleyelim" dediğim zaman,bir çok kişi, "Bırak Allah'ını seversen doktor , bir gecede hepsini yıkarlar. Hepsinin başına bekçi mi koyalım ? Başımıza iş açma" demişlerdi.

Sanat eserleri belki bugünün insanına hitap ede-mez,bugün onu yapana gurur verir,haz verir,ama torunlarımızın torunları faydalanır.

Prag, bugünkü neslin eseri değil. Babalarının, dedelerinin de eserleri değil. Atalarının eseri... Ve şimdi onlara dua ediyorlar.

Sayın Dr. Rıfat PATIR'ın Şubat 1999 tarihinde bir kitabı yayımlandı . Hazırlayan Mehmet YOLYAPAR. İlimize büyük katkıları bulunan Dr. Rıfat PATIR'ı yayımlanan Mehmet YOLYAPAR'ı bu çalışmasından dolayı ÇORUMLU 2000 olarak candan kutluyor, yeni kitaplarının çıkmasını dört gözle bekliyoruz.

Kitap kapağı ; düzenlenmesi iyi olmakla beraber,ne yazık ki, renk ayrımı (4 renk) acemice yapılmış Kitap baskısı, her ne hikmetse, yazı mizanpajları güzel olmakla beraber,resimlerin çok berbat şekilde basılması ise bizi üzmüş bulunmaktadır.

Bence bu okurları ve kitabın basım parasını vereni E... yerine koymaktan başka bir şey değil gibi geliyor.

Kitabın gelirinin hayır kurumlarına bağışlanması ise ; Dr. Rıfat PATIR'ın gönül zenginliğinin en büyük göstergesidir.

M.Selim GÜRSEL

HİTİT YASALARI

Av.ERDAL ERALP

6. Sayıdan Devam.

Hititlerde hukukun kaynağı sadece yasalar değildir. Örf ve adetlerin yanında, arşivlerde elde edilmiş olan ve Garnizon Komutanlarına,Askeri görevlilere,Din görevlilerine, yüksek Memurlara gönderilen yönergeler kaynak belgelerdir.

Yasa metinleri,birçok çağdaş yasalarda olduğu gibi ; eğer (Takku) sözcüğü ile başlıyor. Sümer, Babil,Asur bir bölümü ile Yunan,Roma ve İbrani yasaları da çoğu kez aynı şartlı sözcükle başlamaktadır. Maddelerin sonu da "Böylece suçlu evden uzaklaştırılır" formülü ile bitiyor.

Hitit hukuk siteminde , çevre ülkelerin, kültür yakınlığına dayalı bazı benzerlikler var ise de, çok önemli ve çok daha uygarca farklılıklar hemen göze çarpmaktadır.

Hitit yasalarında,Sami hukukunun tipik örneği olan "Göze-göz,Dişe-diş" kuralına yer verilmiyor. Ölüm cezaları çok sınırlı,Asur yasalarında görülen sakatlama cezaları,sadece kölelere evde hırsızlık halinde veriliyor. Açıkça söyleyebiliyoruz ki ; Hitit yasalarında,suçluya zarar verecek öç alma kuralı yoktur. Mağdurun uğradığı zararın giderilmesi esası en üstün (norm) hukuk kuralı olarak geçerlidir. Yasa metinlerin, Ceza hukuku bakımından incelendiğinde,yaralama ve öldürmeye varan kasıt ile dikkatsizlik, tetbirsizlik,meslek ve sanatta acemilik yüzünden işlenen suçlardaki taksir çok ilgi çeken üslupla ayrılıyor. Teksir hali "Onun eli günah işler" sözcükleriyle nitelendiriliyor. Kral IV. Tuthaliya'nın bir fermanında da kasıtlı haller için "Onun başı günah işler" anlamı yazılı. Eli günah işler olarak nitelendirilen hallerde verilen ceza,kasıt halinin yarısı kadar. Cezalar ise,ölüm cezaları dışında,zarar görenlerin işlerinin görülmesi için köleler,insanlar vermek ve şekel ve mima olarak belirlenen gümüş, yani para cezaları ödemek şeklindedir.

Hamile kadının çocuğunun düşürülmesine sebep olmak suçunda,cenin 10 aylıksa; 10 şekel gümüş, 5 aylıksa; 5 şekel gümüş tazminat ödenmesi yazılı ,cezayı artıran ve azaltan sebepler belirgin olarak görülüyor. Yasa metinlerinin 197'nci maddesinde,kanuni karineler mevcut, "Eğer bir adam, kadını dağda alırsa suç adamındır. O ölsün. Eğer onu evde alırsa suç,kadınındır. O ölsün. ..."

Suçlarda kalkışma (teşebbüs) hali düzenlenerek cezalar azaltılmıştır. Hırsızlık suçunda " Henüz eşikten içeri girmemiştir" denilerek cezanın azaltıldığı görülüyor.

Suçlarda kalkışma (teşebbüs) hali düzenlenerek cezalar azaltılmıştır. Hırsızlık suçunda " Henüz eşikten içeri girmemiştir" denilerek cezanın azaltıldığı görülüyor.

Bu genel değerlendirmelerden sonra, yasa metinlerinden örnekler alarak,bu güne kadar yapılan yorum ve değerlendirmeleride göz önüne alarak bazı ayrıntıları dikkatinize sunmak istiyorum.

BİRİNCİ DİZİ

Madde (Paragraf) 1- Eğer bir adamı ya da bir kadını, bir kavga sonucu biri öldürürse, onu teslim etsin ve erkek yada kadın dört kişi versin. (verir de olabilir) Böylece suçu evinden uzaklaştırır (par-na-aş-şe-wa-a-iz-zi)

Madde 2- Eğer bir erkek köle yada kadın köle,bir kavga sonucu birini öldürürse,onu teslim etsin ve erkek yada kadın iki kişi versin. Böylece suçu evinden uzaklaştırır.

Madde 3- Eğer özgür bir erkeği ya da özgür bir kadını (kadına) biri vurursa ve öyle ki o ölürse ele günah işler. Onu teslim etsin ve iki kişi versin. Böylece suçu evinden uzaklaştırsın.

Madde 4- Eğer bir erkek köleyi ya da bir kadın köleyi (köleye) biri vurursa ve öyle ki o ölürse eli günah işler. Onu teslim etsin ve bir kişi versin.Böylece suçu evinden uzaklaştırır.

Bu ilk dört maddede adam öldürmek suçları cezalandırıyor.

Birinci maddede kavga sırasında öldürmeye varan kasıt ele alınmıştır. Cezası 4 kişi (4 baş) vermek ve cesedi teslim etmektir. 2. Madde ise bu suçu bu suçu kölelerin işlemesi halinde verilecek ceza,özgür insanlara verilecek cezanın yarısı kadar olduğunu gösteriyor.

3'üncü ve 4'üncü maddeler ise: " onun eli günah işler" şeklindeki anlatım çok ilgi çekicidir. Bu anlatımın karşıtı:"onun başı günah işledi" şeklindedir. Zira bu karşıt anlatım, yasalarda bulunmamakta ise de, 4. Tuthaliye'nın bir fermanında "onun başı günah işler" şeklinde, kasten öldürme hali düzenlenmiştir. Böylece 3'üncü ve 4'üncü maddelerde dikkatsizlik, tedbirsizlik yüzünden ölüme sebebiyetle suçlu cezalandırılmaktadır yorumu şimdilik doğrudur,bu suçlara verilen ceza kasten öldürmeye

DEVAMI GELECEK SAYIDA

ÇORUMLU SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARINA AÇIK MEKTUP

Erkan Erol
Gazeteci-Yazar

Şüphesiz Anadolu'da Çorum ve Çorumlunun diğer illere nazaran etkin ve yetkin rolü var. Gazetelerde ki haber kupürlerinde, radyo ve televizyonlarda bizler,yani Çorum'da yaşayanlar,onları ya-ni Çorum dışında yaşayanlar...hep Ço-rum rolünü sanayi ve ticaret olarak algı-ladık. Ama, sanayi ve ticaretin çok öte-sinde sizce bir şeyleri unutmadık mı?

Yani kültürümüzü,yani sanatımızı,yani özümüzü.

Çok iyi biliyorum ki;artık Çorum' da ki birçok sanayici ve iş adamlarımızın özümüzle ilgili uzaktan yakından hiç bir alakası kalmamış...

Bunları söylerken aralarında sayıları parmakla gösterilecek kadar az olan özünü koruma anlamında hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan istisna iş adam larımızı tenzih ediyorum... yeşil banknotların arasından biraz olsun kafasını kal dırmayan diğerlerine ise hiçbir şey söylemek istemiyorum. Çünkü onlar da unuttukları değerler gibi zamanın çarkında bir hiç olup yok olacaklar... çünkü onlar çocuklarına değer olarak sadece para bırakacaklar,ev bırakacaklar,gayri menkul lerin türlü türlüsünü bırakacaklar...ama kesinlikle, babalarından aldıkları kültürel miras ve atalarından yadigâr kalan ve onları bugün ki konumlarına getiren Gesi Bağlarının o güzel namelerini, davulun ve zurnanın coşkusunu,Gayri Dayanamam Türküsünün hüznünde saklı aşkı, Çorum Halayının birlik beraberlik muştusunu,Çelik çomak oyununun çocuksu sevincini,keşkeğin lezzetini,sokak aralarında toplanıp sohbet eden analarımızın bacılarımızın geçmişteki dedikodusuz Birlikteliğini, leblebinin kokusunu, kırık leblebinin manisini,onu...bunu.. Şunu... daha bir çok şeyi...bırakamayacaklar. ve bırakamadıkları bu değerlerle bir gün bu dünyadan göçüp gidecekler...

Şimdi soruyorum?

Çorum adına kültürel, sanatsal hangi değerleri bırakmayı düşünüyorsunuz?

Hiçbir şey için geç kalmış sayılmazsınız. Gelin Çorum'un içinde yaşayan,yazdıklarıyla,çizdikleriyle,söyledikleriyle, Çorum Kültürüne bir çok mihenk taşını yerleştiren yazarlarımıza, gazetelerimize,radyolarımıza,televizyonlarımıza , ressam ve karikatüristlerimize,halk ozanlarımıza,aşıklarımıza ve diğer sanatçılarımıza sahip çıkın.

Sizler,yani sanayici ve iş adamlarımız. Geleceğe umutla bakan,geçmişini tanıyan bir neslin yetişmesinde etkin bir rolü olan sanatçılarımıza sahip çıkın.

Çok iyi biliyorum ki;sizler vereceğiniz bu desteklerle diğer illeri kültürel ve sanatsal anlamda da geçmemizde biz-lere köprü olacaksınız.

Ben yazdım ama, laf olsun torba dolsun diye yazmadım bu konuyu sürekli irdeleyip,deşeceğim.

Gerekirse kapı kapı gezip bu konuyu dile getireceğim. Neden diye soracak olursanız,ben geçmişimi seviyor ve yarınlara sağlam, umutlu bir neslin hazırlanmasını istiyorum. Sizlere kızıyorum,ama güveniyorum da. Çünkü ağlamayana meme verilmeyeceğini de biliyorum.

Çorum sokaklarında daşenek oynadığınız o güzel günleri unutmamanız dileğiyle. Saygı ve sevgilerimli.

ÇORUM EVLERİ

M. Şakir ÇIPLAK

Çorum Evleri'nin içi ve dışı insanı kucaklarda. Dış kapısından bir bahçeye girerdiniz. Bu bahçede öte-ki meyve ağaçlarından başka bir de dut ağacı bulunurdu. Bir değil iki ya da üç tane dut ağacı bulunurdu. Ye-diveren dut ki,bütün bir mevsim ken dini size sunar, aşılı dut iri iri tadın-dan yiyemezdiniz. Birde yerli dut vardı ki ipek görünümlü,kadife görü nümlü, tatlı ve çok hafif. Bunların yalnızca dutları yenilip bırakılmazdı. Aynı zamanda bir mevsim evin en gölge yeri; altında sabah kahvaltısı yaptığınız, akşam yemeği yediğiniz serin bir mekandı. Onun için dut ağaçlarının altında hep sedir bulunur du. Bahçenin öteki ağaçlarını sayma yacağım. Her mevsim meyvesi bulunması gerekirdi.

Alanları küçük ama, kullanım sahaları çok büyük merdivenli cumbalı, kendisinden sedirli , yüklü, do- laplı evlere gelince havalar ne kadar sıcak olursa olsun serin mi serindi. Kışın ise sıcaklığını içinizde hissedersiniz. Sahi o tavan yükseklikleri üç metreden fazla, şimdiki başınıza değecekmiş gibi alçacık değildi.

Isınmaz endişesiyle tavanların alçaltıldığını düşünsem bile anlamak zor,eskiden ne kalorifer ne de doğru dürüst soba vardı. Belki bir çok evde bir soba ile kış çıkartılırdı. Tuvalet, çamaşırhane ki,çamaşır taşları alt katta olur. Mutfak ve yemek de altta olur,üst katın temizliği sanki bozulmazdı.

Her akşam yatmaya taptaze bir eve girmiş gibi girerdiniz. Şimdinin villalarını da gördük, kümesler gibi, yazın ter odaları,kışlık bir aksilik olmasa sobanız kaloriferiniz yanmazsa hastalındınız gitti. Sanki özel bir buz dolaba yaşadığınız yer. Ahşabın özelliği belki de soğuğu ve sıcağı bu denli ayarlı tut-mak. Tavanların yüksekliği havadar olmasını sağladığı, oksijen sıkıntısı bulunmadığı halde çocukların ve ha nımların evde kapalı oturması uygun görülmez, " Tuğla vurgunu " olmaktan söz edilirdi. Hastalanmak-tan söz edilirdi. Şimdinin beton mekanları arasında yaşadığımız o zamanlarla kıyaslıyorum da hastalıkların bu kadar bol, hastanelerin bu kadar kalabalık olmasını galibaanlıyorum.

Bahçede zaman zaman kendi-nize yada komşularınıza ait düğün, mevlit , sünnet yemekleri yenilirdi. Çorum usulü yemekler . Çorba ile başlayıp pilavla biten Çorum yemek leri en güzel en lezzetlisi bu bahçelerde tadına varılarak yenilirdi. Yeni mimaride bu eski yapı anlayışından hiç yararlanamıyor mu ? Hiçbir şeyimiz eskiye benzemiyor. Eskiye benzememek , bir meziyet sayılmamalı, bu bir eski özlemi de değil,sağlığın, doğa ile iç içe olmanın özlemi. Doğal yaşamının özlemi belki. İç mima ri ile de hiç dikkat etmediğimiz bir husus eski Çorum evleri,süslü tavan lar, oymalı pervazlar,geçme kapılar, hasırlı zarafet ve sadelik bir aradaydı. Bunun özlenemeyecek bir yanı mı var ? arada tek tük terkedilmişlikten kurtarılıp, yenilenmiş, düzeltilmiş, boyanıp yaşamaya kazandırılmış evler var,köşke villaya benzeyen evler. Dış görünüşleri bile albenili evler. Eski Çorum Evleri,yaşanılacak mekanlardı. İnsanı sıcacık saran,rahatlatan huzur dolu evler. O evlen içinde huzur vardı. Saygı ve sevgi oralarda da anlamı bularak yaşanırdı. Dualar tespihler sadece insanlara değil bütün bir mekanla birlikte okunurdu.

Onun için bereketin,hoşgörünün, sabrın ve özverinin de mekanları sayılırdı Çorum Evleri.

ÇORUM'UN JEOLOJİK VAZİYETİ HAKKINDA MUHTURA

Y. Dr. E.LAHN

Çorumlu Dergisi
Yıl 2 sayı 24
sayfa 725
Yıl 3 Sayı
25 1 Ağustos 1940

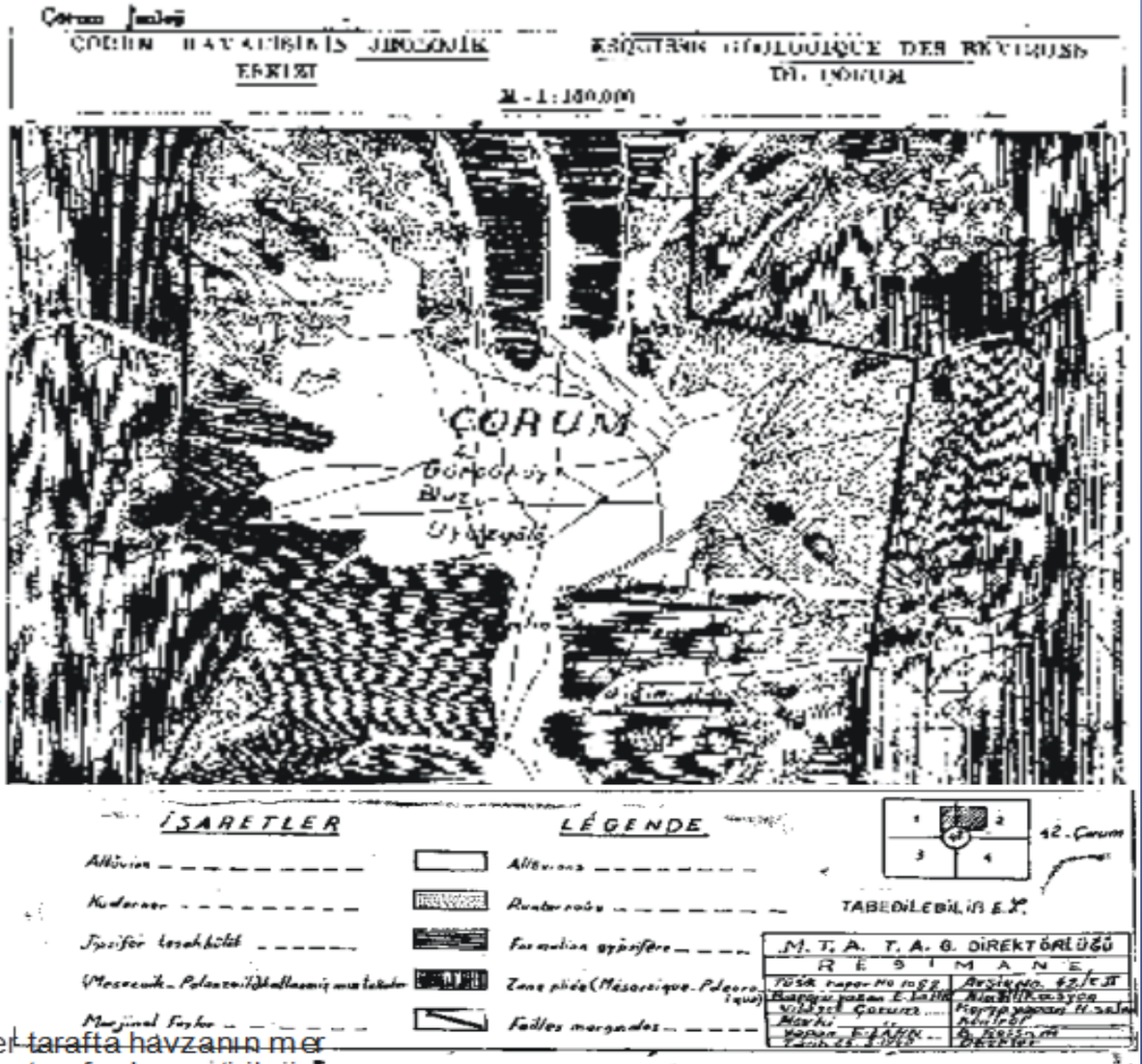

Çorum şehri Mezozoik-paleozoik iltivalar içinde büyük faylar arasında sıkışmış bir havzada Kaindir. Mezkur havzanın Vüsati şu noktalarda gösterilen bir müselles şeklindedir; Şimalde Kırk dilim, cenubu garbide Seyfe, cenubu şarkide Şeyh Mustafa Çorum şehri bu havza merkezinin biraz dışında, şark cihetinde yer almaktadır.

Umumi Jeoloji Havza, kalınlıkları birkaç yüz metreyi bulan eosen miosene ait "jips teşekkül" tabakalarıyla doludur. Renkli ve beyazımsı olan bu tabakalar şehir civarındaki tepeleri teşkil etmektedir. Bu tabakalar, havzanın merKezinde; geniş mikyasta alüvyonlar tarafından örtülmektedir. Bu alüvyonlar her tarafta havzanın merkezine doğru gelen ırmaklar tarafından getirilmiştir. Çakıllar dan ve arjinden müteşekkildir.

Havzanın kenarlarında, vaktiyle mevcut ır-maklar veya nehirler tarafından getirilmiş Kuater-ner çakıllarından ve arjillerinden müteşekkil teras- lar vardır. Bu teraslar havzanın şark kenarında bü-yük bir vüs'ate malik olup buradan itibaren şehrin hududuna kadar imtidat etmek tedir.

Havzanın kenarında tabiatiyle bir takım büyük faylar mevcuttur ayrıca, jipsli tabakaları kat eden küçük fraktürler de görülmektedir.

Şehrin Jeolojik Vaziyeti Şehrin arazisi alüv- yonlar ve kuaterner terassubatı üzerinde yayılmakta-dır. Şehrin merkezi kamilen alüvyonlar üzerinde bulunmaktadır. şehrin yalnız şark kenarı kuaterner te- rasları üzerindedir. Bu kısım Sungurlu ve Merzifon' a giden şosalar arasında alüvyonlu ovanın biraz fev-kına yükselmektedir. Burası, mesela Kale, Yeni lise, Hastane ve park olan yerlerdir. Bu satıh tabakaları-nın altında şüphesiz jipsli teşekkül vardır.

Havzanın kenar fayları Şehrin 2,5 ila 3,5 ki-lo metre şarkında ve şimalinde bulunmaktadırlar.

Yazan : 24 üncü Sayı 725 inci Sayfada

Şehrin hemen civarında jipsli teşekkülden müteşek-kil temelde mevzıl fraktürler mevcut olup olmadığı
nadir olan alförmanlardan anlaşılmaktadır.

Teknik vaziyet Bina inşaatı için alüviyon-lar ve kuaterner terassubatı hemen hemen aynı şartları arz etmektedirler. Yalnız kuaterner terassuba-tında tahtel'arz suyun seviyesi alüvyonlardaki tahtel' arz su seviyesinden daha derindedir. Alüvyonlar ü-zerinde tesis edilen yeni hapishane ile fuarterner terassubatı üzerinde kurulan lise ve hastane binaları-nın inşaatlarında iktisap edilen tecrübe ileride yapı-lacak inşaat için kafi olsa gerek.

Yer sarsıntıları bakımından vaziyeti büyük
yer sarsıntıları, dağları kesen veya havzaları çevrele-yen büyük faylardan neş'et ederler. Çorum şehri, Çorum havzası kenar faylarının hemen civarında bulunmaktadır. Bu faylar şehirden 2,5 ila 3,5 kilo-metre uzaktadır.

Şehirdeki yeni inşaat şimali şarkiye doğru yeni kenar fayları istikametinde uzanmaya temayül etmektedir. Bu temayül bir tehlike teşkil etmediğini söylemek pek güçtür. Belki, bu istikametten yeni bi-nalar inşa ederken yer sarsıntılarına karşı bazı ihtiyati tetbirler alınması iyi olacaktır.

ANKARA 25 MART

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

M.Selim GÜRSEL

7.Sayıdan devam

FRİGLER'DEN ÖNCEKİ DÖNEM:

Hititlerin egemenliğini kaldı-ran Frigler Çorum civarına yerle-şim alanı ve egemenliğini sağlaması döneminde 300 yıllık boşluk bulun-maktadır. Arkeolojik kazılarda Hi-tit kentleri kazı verilerinde Hitit topluluğu dışı iskana rastlanması bu devirler,sonraki devire Frig dev- ri olarak değerlendirilmesi doğru olur.

FRİGLER MÖ.8.yy.-6.yy.

Homeros'un İlyada destanın-da, Frigler iç Anadolu'ya egemen o-lan at yetiştirici ve binici,aristokrat bir kavim olduğu, Truva harplerin-den önce Makedonya ve Trakya' dan Anadolu 'ya göç ettikleri söylen- mektedir. Çorum İlinde bu güne ka dar yapılan kazılarda,Frig yerleşim yerlerinin, (Pazarlı hariç) hemen he men bütün Hitit yerleşim alanları ü zerinde görülmüştür. Çorum'da ya-pılan arkeolojik kazılarda bulunan Frig yazılarına rastlanılmıştır. Bu yazı tanımını yapan Frig kaya anıt larında bulunan yazı örnekleri bu-lunmaktadır.

İlimizde Frig yerleşim yerleri: Boğazköy,Alacahöyük, Eski-yapar,Demirci Höyük, Kalehisar ve Kalınkaya'da bulunmaktadır.

Frig uygarlığı doruğa ulaştığı dönemde MÖ.7.yy. başlarında, Kara-deniz'den gelen Kimmer istilasına dayanamamış, Gordion dışında ad-ları bilinmeyen kentler Kimmer'ler tarafından teker teker yıkılmıştır.

Devamı Var

CUMHURİYETİMİZİN 75. YILI ÇORUM LİSELERİ ARASI YAYINEVİMİZ TARAFINDAN AÇILAN YARIŞMAYA;

Sayın Çorum Milli Eğitim Müdürü'müze,
Sungurlu İlçe Milli Eğtim Müdürlüğü ve Alaca İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile;
Çorum Kuyumculuğa,Türkiye Gazetesi Çorum Temsilciliğine,
Çorum Anadolu Teknik Lisesi Endüstri Meslek Lisesi Müdürlüğüne,
Çorum Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi Müdürlüğüne
Sungurlu Endüstri Meslek Lisesi Müdürlüğüne,
Sungurlu Haydar Öztaş Anadolu Lisesi Müdürlüğüne,
İskilip İmam Hatip Lisesi Müdürlüğüne ve
Yarışmacılarına,
Kitap ödülü veren yazarlarımızdan:
Muzaffer Gündoğar ile Ahmet Serin'e
GÜRSEL YAYINEVİ Sahibi olarak teşekkür ederim. M. Selim GÜRSEL

YAYINEVİMİZ TARAFINDAN DÜZENLENEN LİSELERARASI KOMPOZİSYON YARIŞMASI BİRİNCİSİ

HAYALLERİMİZ AĞLAMASIN

Sevil KULTUFAN

Hayallerimiz,ümitlerimiz var.... On binlerin, yüz binlerin belki de milyonların hepside toprağa yeni düşen tohum kadar saklı ve ürkek;bir fidan kadar taze ve yeşil;güneş kadar parlak ve bir o kadar aydınlık...

Güzel şey hayal kurmak,umutlara sarılmak Yeniye hep daha iyiye,hep zirveye ulaşmaya çalışmak. Bir insan var mıdır ki elini bir kez olsun buzdağının zirvesindeki güle uzatmak istememiş ; ya da. Mehtaplı bir gecede uykusu kaçınca,yüzünü gökyüzüne çevirip,kayan yıldızlara bakmak, hayalleri için, umutları için dilek tutmamış ? Evet güzel şey hayal kurmak. ama nereye kadar ? Bazen hayaller yetmez olur;yıllarca içimizde yanan umut ışığı bir anda sönüverir. İşte hayaller oraya kadardır. Artık istediklerimizin sadece gözlerimizi kapattığımızda,beynimizde canlanması yetmez olur;açtığımız zaman gözlerimizi, hayal yerine gerçeği görüp hissetmek,ona dokunmak isteriz. Boş masallarla avutulan bir bebek olmaktan kurtulup elimize bebeğimizin verilmesi gerektiğini düşünürüz.

O halde verin artık bebeklerimizi... İçimizde hayallerimiz, umutlarımız bir olmuş isyan ediyor. Her şey hayal olmaktan ibaret kalırsa,duyacağınız hıçkırıklar inanın dört yaşındayken eline bebek tutuşturulmayan bir çocuğun ağlayışı olmaktan çıkıp,artık elinde daha gerçekçi,daha ciddi bir şeyler görmek isteyen bir gencin çığlıklarına dönüşecek. Deli gözbebeklerinden bir grup. Hayallerimiz, umutlarımız var biz Çorumlu gençlerin. Artık bir şeylerin değişmesi gerektiğinin bilincinde olan gençleriz biz Şöyle etrafımıza bakıp düşündüğümüzde ne kadar çok şeye ihtiyacımız olduğunu görüyoruz. Hayallere bile sığmayacak kadar büyük gerçeklere ihtiyacımız var. Hangi gerçekler mi ? etrafımızdaki karanlık yanlışların ve eksikliklerin giderilmesi için zamanın gelip geçmekte olduğu... En büyük gerçeğimiz.

Neyin hayalini kuruyoruz biliyor musunuz ? Acaba gün gelecek insanlar saçma sapan düşüncelerden,fikirlerden vazgeçecekler mi ? Sürekli doğru olduğunu savunup da sanki gözleri bağlanmış, beyinleri demir çerçeveye alınmış gibi hâlâ etraflarındaki kocaman yanlışları görmemekte direneceklermi?

Geçenlerde anneannemi ziyaret için gittiğim köyde tanıştığım yaşlı dede, saplanıp kaldığı düşüncelerden kurtulacak mı ? iki bine bir kala traktörün bir "gavur icadı" olduğunu söyleyip,tarlasını karasabanla sürmeye çalışan bir dedenin varlığı bile insanı ürkütüyor. Tarlasını iki saat gibi kısa bir zamanda sürmek varken,inat etmiş günlerce bir tarlayla uğraşıyor. Komşuları ondan habersiz tarlasını traktörle sürünce de uğursuzluk getirecek diye tarlasını satıyor. Bu nasıl bir düşünce anlamıyorum. Umarım beyinler demir çerçevelerden, fikirler; karanlık örümcek ağlarından sıyrılmaya çalışacaklar. Biz gençler,beyinler yenilendikten sonra her alanda tam bir iyileşmenin sağlanacağına inanıyoruz kan kanseri bir insanın kurtuluşa giden yolunun kemik iliği naklinden geçmesi gibi, bizim kurtuluşumuz da beyinlerin yenilenmesine bağlı...

Sonra hep hayal etmişizdir: Bütün insanlar ekonomik bakımdan rahatlayıp artık "para" yerine başka şeyleri düşünmeye başlamasını... Çünkü insanın midesinden gelen sesleri dinlerken, beyinlerinden gelenlere kulak vermesi beklenemez. Bunu da başardıktan sonra,sıra yeni fikirlere açık beyinlere taptaze güzellikler aşılamaya gelecektir ,ama nasıl ? Tabi ki eğitim ve öğretim alanında yapacağımız yeniliklerle... Sungurlu'da,Sungurlu'nun köylerinde ve hatta Çorum'da bile okul sıkıntısı çekiyoruz. Köylerimizde küçücük çocuklar ve gençler, sabahın ilk ışıklarıyla şehir yolunu tutuyor,yaz-kış demeden. Ne gereği var bu sıkıntının ? O küçük çocuklar neden köylerinde kalıp,anne ve babalarının gözleri önünde rahatça okullarına gidemiyorlar ? Zaten çekilen bu sıkıntılar yüzünden hem anne-babalar çocuklarını okula göndermek istemiyorlar, hem de eğitim ve öğretimdeki başarıları azalıyor. Bırakın köylerimizde okul yapımını daha Çorum'da bir üniversitemiz bile yok. Diğer illerimizden farkı ne çorumun ? Her gün yeni bir fabrika yapacaklarına,neden bir de üniversite yapılmıyor ? Tabi ki ,sanayileşmeye hiç bir zaman karşı değiliz. Fakat,bu bazı şeyleri engelliyorsa, buna karşı ses çıkarmamamız da beklenemez. Acaba, insanlar sadece sanayileşmenin mi bizi kurtaracağını düşünüyorlar ? Eğer böyleyse çok yazık. Çünkü,gözleri olmayan bir insan yaşamını sürdürebilir ama ya kalbi olmayan ? Herhalde böyle büyük bir eksikliği kalbimizin derinliklerinde her an duymamızı bize çok göremezsiniz.

Peki ne zaman bir kültür ve sanat merkezine sahip olacağız ? Daha bir yıl önce kadar tiyatronun neye benzediğini bilmeyen bir kişiydim. Televizyonda adını duyar,derslerimizde onunla ilgili sayfalar dolusu kuru bilgiler edinilir, sonra da unutur giderdik. On altı yaşında bir gencin bir kere olsun tiyatroya gitmemesi ne acı bir şey. Ben kendimi bu konuda biraz daha şanslı buluyorum. Ya diğerleri ? "Ali'ler", "Ayşe'ler", "Mehmet'ler"... Yirmi beş yaşlarına geldikleri halde ellerinde bir tiyatro bileti bulunduramayacak olanlar ?

Sonra izlemek istediğimiz filmi,dinlemek istediğimiz sanatçıyı,hayran olduğumuz bir ressamın resim sergisini, hep büyük şehirlere akrabalarımızı ziyarete gittiğimiz de mi göreceğiz ? Ne zaman büyük şehirlere kitap siparişi vermekten kurtulacağız ? Okumak istediğimiz kitabı bir gün de kendi ellerimizle yerinden almak gibi bir şansımız olmayacak mı ? Okul çıkışlarında elimizde tuvaller,enstrümanlar la halk eğitim merkezlerine koşabilecek miyiz ?

Fakat biz;yine de inanmaktan vazgeçmeyeceğiz. Ne de olsa genciz,umutlarımız var. Ne de olsa dev adımlarla geleceğe koşuyoruz. Fakat genç olarak yapacağımız sadece hayal kurmak ya da büyüklerimizden sürekli bir şeyler istemek değil. Üzerimize düşen büyük görevin farkındayız: Çalışmak, durmadan çalışmak. Bir şairin dediği gibi, "saçlarımızı kahvelerde değil, kütüphanelerde ağartmak" Bir meslek edinip , yurdumuza faydalı birer insan olmak,geleceğe bir ışık da kendimizden katmak.

Evet,hayallerimiz, umutlarımız, isteklerimiz var. Hepsi de toprağa yeni düşen tohum kadar saklı ve ürkek, bir fidan kadar taze ve yeşil,güneş kadar parlak ve bir o kadar aydınlık...

Lütfen, tohumlarımızın üstüne basmayın. Fidanlarımızı susuz bırakmayın,güneşimizin önünü kapatmayın. **Hayallerimiz ağlamasın.**...

YAYINEVİMİZ TARAFINDAN DÜZENLENEN LİSELER ARASI KOMPOZİSYON YARIŞMASI İKİNCİSİ

KİMLİK

Nihal KÖŞKER

İnsan yaşadığı, memleket edindiği yeri, varıyla yoğuyla olduğu gibi kabul eder. Ama nedense her insan çevresiyle ilgili daha geniş imkanları hayal eder. Küçük bir kasabada yaşayan bir çocuk, lunapark sevdasını, bir büyük de sosyal faaliyetlerin eksikliğini hep içinde yaşar.

Mutlaka biz de buna paralel düşüncelere sahibiz. Çünkü her insanın psikolojisinde, kendisine en iyi hizmetlerin sunulması özü yatar. Cumhuriyetin 75. Yılıyla birlikte ilerlemeye devam ettiğimiz mükemmeliyet yolunda, zirveye ulaşmak için zihinler 100. Yılı benimsemiş, ulaşmak istediğimiz bu mükemmeliyetlere ise çekirdekte kendi il sınırlarımız içinde başlamak en iyisi. Çorum diyoruz. Sımsıcak bir şehir. Kendi çapında ilerlemiş. Ama günümüz aklı hayali durduran teknolojik gelişmelere takılınca, birçok eksikliğimizin daha olduğunu fark ediyoruz. Aslında bizim istediklerimiz olağanüstü şeyler değil. Artık bilim füzelerle uğraştığına göre, biz niye hala ulaşımda zorluk çekelim ? Dar kalıpları aşmak diyoruz, her zaman. Ancak bunun temelde yine eğitimle çözümleyeceğini kastetmiyoruz. O halde, öyle bir teşvik edici sistem geliştirelim ki ; diğer gelişmelere engel bir durum olmasın. Bu temelin, bizim görmek istediklerimizi kolaylaştıracağı inancıyla 100. Yıl yolculuğuna çıkabiliriz.

Şüphesiz, bu anlamda isteyebileceğimiz en güzel şey, bütün bölümleri barındıran, yabancı dil ağırlıklı bir üniversite. Neden olmasın ? Bizim de eğitimciler olarak destek verebileceğimiz bir eğitim merkezi. Tabi bu nitelikte bir üniversiteye sahip olan bir şehirden, diğer okullarının da eğitim seviyesinin yüksek olması beklenir. İdeal Çorum temelini eğitimle kurduktan sonra bunu diğer isteklerimizle binaedebiliriz.

Size bir şehrin havaalanına sahip olduğu söylense, hemen o şehre gelişmiş kimliği verirsiniz. Çorum'da bu kimliğe sahip olmalı. Şehrin girişinde, ilçeleriyle yollarının kesiştiği bir alanda yer almalı bu havaalanı. Tabi bu yollar, yan yana iki arabanın sürtünerek geçtiği değil, otoban rahatlığına sahip yollar. Uçağın getireceği ulaşım imkanlarının, ilçeleri de üç tarafı kapalı bir çıkmaz sokak olmaktan kurtaracağını düşünecek olursak, çevresiyle bütünlenmiş bir Çorum hayal olmaktan çıkar. Tabi bu gelişmeyle artacak olan nüfus karşısında klasik belediye sistemleri yetersiz kalacağı için şehir görünümünü destekleyen tramvay ulaşımı düşünülebilir ve çevre ilçelerin insanlarını çarşıya çıkar gibi kısa bir sürede Çorum'a ulaştıracak metro tipi raylı sistemler Çorum'un tanınması ve güçlü bir iletişim için çok önemli.

Çorum kültürel zenginliğe sahip bir şehrimiz. Bir Alacahöyük ve Boğazkale gibi tarihi miraslara sahip. Fakat bu yeterli olmuyor. Bu zenginliklerin yeni bir anlayışla değerlendirilmesi; çevre merkezlere rahat ve temiz oteller ve tesisler kurularak buralarda daha fazla turist kazandırılması, böylelikle de Çorum'un Türkiye'nin kültür merkezi unvanını giymesi bir başka isteğimiz.

Bütün bunlar insanlara hizmet için değil mi ? O halde bir takım sosyal kalkınmalara da bizim desteğimiz gerekiyor. Gelişmiş yardım kuruluşlarını, çocuk yuvalarını ve diğer sosyal faaliyetleri görmek istemezmiyiz? Bu istek bile bir manevi katkıdır aslında.

İşte Çorum'u, Cumhuriyetin 100. Yılında bütün bunları avucunun içine almış, kalkınmış, planlı ve istikrarlı bir politikayı kendisine ilke edinmiş bir şehir olarak görmeyi umuyoruz. İnsan demek, ideal demektir. İdealler bir olduğu sürece, metropol bir Çorum giderek yaklaşacaktır.

ÇORUM KUYUMCULUK

Tüm Hemşehrilerimizin ve TÜRKİYE'nin KURBAN BAYRAMINI Candan Kutlar.

ÇORUM HALKEVİNİN KURULUŞU

Muzaffer GÜNDOĞAR

ATATÜRK'ÜN DEVRİM OKULLARI

Ülkenin kurtarılıp Cumhuriyetin kuruluşundan (29 Ekim 1923) sonra "Asıl savaş şimdi başlıyor" diyen Ulu Önder Atatürk,ulusumuzun "Top yekün" eğitimini hedeflemişti. Gelişmenin, kalkınmanın, ilerlemenin çağdaşlaşmanın yolunun Eğitimden geçtiğini çok iyi biliyordu. Bunun hesabını ta savaş yıllarında yapmıştı.Başlattığı bir yığın yeniliklerin ve devrimlerin başında bir ikinci örneği daha olmayan "Harf Devrimi" (3 Kasım 1928) geliyordu. Yüzyıllardır kullanılan Arap Abecesi bırakılmış. Batı dünyasının kullandığı Latin Abecesi yeni Türk harfleri olarak kabul edilmişti. Ardından tüm ülkede (Halk Mektepleri) Ulus Okulları açılmış, yoğun bir "Okuma-Yazma Seferberliği" başlatılmıştı. Atatürk, Başöğretmen sıfatıyla halkına karatahta başında okuma - yazma öğretmenin de öncülüğünü yapıyor du. O yıllarda 13 milyon olan ülke nüfusunun yarım milyonu,6 ay gibi kısa bir süre içinde yeni Türk harf leriyle okuma yazma öğrenmiştir. Bundan sonra Cumhuriyet Devrimleri birbirini izledi.Bunların bazıları birbirini bütünleyen "Atatürk'ün Devrim Okulları" niteliğindeki kurumlarıydı. "Türk Tarih Kurumu ", (21 Nisan 1931) "Halkevleri" ,(19 Şubat 1932) Türk Dil Kurumu" , (12 Temmuz 1932) ve Atatürk'ün ölümünden önce (10 Kasım 1938) plan ve projesi hazırlanan Hasan Ali YÜCEL - İsmail Hakkı TONGUÇ ikilisinin gerçekleştirdiği "Köy Enstitüleri'nin" kuruluşuydu. (17 Nisan 1940) Bu kurumlar ülkemizi aydınlığa çıkartacak, uygarlığa, çağdaşlığa,varsıllığa ulaştıracaktı .

Biz burada bu kurumlardan kısaca Halkevlerine değineceğiz. Ardından Çorum Halkevi'ne gelecek; asıl konumuz olan Çorum Halkevi yayım organı Çorumlu Dergisi üzerinde duracak,onu anlatmaya çalışacağız.

HALKEVLERİ

HALKEVLERİ'NİN KURULUŞ AMACI

Halkevleri bilindiği gibi, 19 Şubat 1932'de Atatürk'ün hedeflediği ilkeler doğrultusunda CHP' si tarafından kurulur. Merkezi Ankara'da olmak üzere, ülkenin tüm il ve ilçelerini kapsayacak biçimde örgütlenir. Yine bu partinin yan kuruluşu olarak çalışmalarını sürdürür.

Amacı kısaca : Türk kültür yaşamına katkıda bulunmak,araştırmalar yapmak,gençleri bir çatı altında toplamak gibi özetleyebiliriz.

Atatürk,Halkevleri'nin açılış amacını şöyle açıklıyordu :".....Gençlik geleceğin ışığıdır. Gençlik, gelişen ve yetişen bir çalışma içinde yaş atılmalıdır. Ulus bilinçli birbirini anlayan,birbirini seven ülkeye bağlı halk kitlesi halinde teşkilatlandırılmalıdır. En güçlü ders araçlarına ve yetişkin öğretmen ordularına sahip olmak yeterli değildir. Halkı yetiştirmek,halkı bir kitle durumuna getirmek için ayrıca bir ulusal çabanın düzenlenmesini ihmal etmemeliyiz..."

Halkevleri'nin giderleri genel bütçeden,özel idarelerden,belediye ve köy bütçelerinden ve kamu tüzel kuruluşlarından karşılanıyordu.

Bu örgütün bir amacı da ileride Anayasada yer alacak CHP'nin altı okunda belirtilen "Cumhuriyetçilik,Milliyetçilik,Halkçılık, Laiklik ,Devrimcilik ve Devletçilik "ilkeleriyle benim-senen bir gençlik yaratmaktı. Bu örgütün yönetim ve denetimi partinin genel ve yerel yöneticilerine bırakılmıştı.

Başlangıçta 14 ilde kurulan Halkevleri'nin yurt genelindeki sayısı 1939'da 373, kapatıldığı yıl olan 1950'de ise 478'di. Halkodaları'nın sayısıysa 4332'ye ulaşmıştı.

HALKEVLERİ'NİN ÇALIŞMA ALANLARI

Halkevleri'nin çalışma alanları "Dil -edebiyat, tarih,güzel sanatlar alanında etkinlikler oluşturmak,halkdershaneleri,kurslar,kütüphaneler,müzeler açmak,folklor araştırmaları yapmak ; gösteri ve temsiller düzenlemek ;spor,sosyal yardım yoluyla köylü yle kentliyi kaynaştırmak gibi alanları kapsıyordu.

HALKEVLERİ'NİN KAPATILMASI

Çok partili döneme geçildiğinde,Halkevleri ve Halkodaları'nın CHP yönetiminin yan örgütü olması ve CHP ilkelerine yatkın gençler yetiştirmeyi amaçlaması,eleştirilere neden olmaya başlamıştı. CHP, 1950 de seçimleri yitirip muhalefete düşünce, yeni siyasal iktidar Demokrat Parti,1951'de Halkevleri'ni 5830 sayılı yasa ile kapattı. Halkevleri'nin taşınmaz mallarını da hazineye aktardı.

AÇILIŞ,KAPANIŞ YENİDEN AÇILIŞ

Halkevleri'nin çalışmalarının durdurulması, 19 yıllık geçmişi olan bu kültür kurumunun ortadan kalkması ülke çapında büyük bir boşluğun doğmasına neden oldu. Halkevleri'nin çeşitli illerde yayımladıkları dergiler, yaptıkları kitap yayınları sona erdi. Kitaplar Mal Müdürlüklerinin bodrumlarında çürüdü. Halkevi ve Halkodası binaları da başka amaçlarla kullanılmaya başladı.

1961 yılında toplumsal yaşamda doğmuş boşluğu kapatmak için UNESCO'nun önerisiyle"Mili Kültür Dernekleri" adıyla yeni bir örgüt kuruldu bu

örgüt 1963 yılındaki genel kurulunda adını Halkevi Derneği olarak değiştirdi. Dernekler yasasına göre siyasi partilerle ilişkisi olmayan bu yeni dernek, Londra ve Frankfurt şubeleriyle birlikte ülke çapında 154 Halkevi ve 100 Halkodası açmıştı. 1976'da Halkevleri'nin sayısı 208'e ulaştı. Köycülük, halkeğitimi, kitaplık yayın kolu, dil-tarih-edebiyat, plastik sanatlar, müzik, gösteri, folklor, spor, turizm gibi konularda etkinlik gösteriyordu.

Halkevleri Derneği'nin çalışmaları 1980 12 Eylül Harekatı'ndan sonra durduruldu. Yöneticileri tutuklandı. Uzun süren yargılamalar sonunda aklandı. Halkevleri Derneği'nin el konulan malları geri verilerek yeniden etkinliğe geçmesine olanak sağladı.

SONUÇ OLARAK

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Atatürk her alanda büyük bir kalkınma mücadelesi başlatmıştı. Bunlar tarımdan sanayiye ve teknolojiye; eğitimden, bilim ve sanata değin her alanı kapsıyordu.

Cumhuriyet döneminin dört devrim okulunun (Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Halkevleri, ve Köy Enstitüleri) kısacık sürede başardıklarına baktığımızda bu kurumların kapatılmasıyla ülkemizin neler kaybettiğini tahmin etmek zor olmasa gerektir.

Bugün eğitiminde bilimde - sanatta; fende, teknolojide henüz çağı yakalayamamışsak bunun nedenlerini, bu kurumların kapatılmasında ve işlevsizleştirilmesinde aramalıyız. 1950'den itibaren Atatürk Devrimleri'nin önü kesilmiş, ülke birçok alanda çağın gerisine düşmüştür. Bu kurumları kapatanlar ülkeye yapabilecek en büyük kötülüğü yapmışlardır.

Bugün Halkevleri yok. Köy Enstitüleri yok. 1980'den bu yana da eski Türk Dili Kurumuyla, Türk Tarih Kurumu da yok.

Ama bu kurumlar kısa sürede başardıklarıyla kendi alanında Cumhuriyet dönemine damgasını vurmuş kurumlardı. Etkileri de bilimde, kültürde, sanatta ve edebiyatta sürmektedir doğal olarak. Bu kurumların kapatılmaları Anadolu aydınlanmasını önleyemedi. Sadece biraz zorlaştırdı ve geciktirdi.

ÇORUM HALKEVİ

KURULUŞU

Çorum Halkevi de belirlenen amaçlar doğrultusunda 24 Şubat 1933 yılında bugünkü Belediye binasında açılmıştır.

İlk açıldığı dönemde Halkevi'nin 5 kolu vardı. Bunlar: "Köycüler, Dil-Tarih-Edebiyat, Sosyal Yardım, Spor ve Güzel Sanatlar" koludur. Dönemin Çorum Valisi Arif Hikmet Bey'in önderliğinde kurulan Halkevi'nin ilk yönetim kurulu şunlardan oluşur:

Başkan; CHP Yönetim kurulu üyelerinden Ölçekoğlu Hasan Bey,

Birinci üye; Köycüler kolu temsilcisi Velipaşaoğlu Şevket Bey,

İkinci üye; Dil-Tarih-Edebiyat kolu temsilcisi (Maarif) Milli Eğitim Müdürü Mahmut Bey,

Üçüncü üye; Sosyal Yardım Kolu temsilcisi Müftü Mehmet Tevfik Bey,

Dördüncü üye; Güzel Sanatlar Kolu temsilcisi Ortaokul Müzik Öğretmeni Osman Bey,

Beşinci üye; Spor Kolu temsilcisi Ziraat Bankası Muhasebe Memurlarından Fazlı Bey.

ÇORUM HALKEVİ'NİN ÇALIŞMA KOLLARI

Çorum Halkevi Genel Merkez tarafından belirtilen hedeflere ulaşmak için 24 Şubat 1933'te 5 şubesiyle birlikte çalışmalarını başlatmıştır. Bu kolların yönetim kurulları da şöyle oluşmuştur.

1-Köycülük Kolu:

Üye sayısı 42. Başkanı, Velipaşaoğlu Şevket Bey: Üyeleri; Kayışoğlu Şevket Bey'le, Sabuncuoğlu İhsan Bey'dir.

Bu kol, köylüyle kentliyi kaynaştırmak için geziler ve piknikler düzenlemiştir.

2-Dil Tarih-Edebiyat Kolu:

Üye sayısı 25. Başkanı, Maarif (Milli Eğitim) Müdürü Mehmet Bey, Üyeleri Ortaokul Müdürü Osman Nuri Bey'le, Ortaokul Öğretmeni Behram Bey'dir.

Bu kol da Çorum Tarihi üzerine araştırmalarla Çorum'a özgü öztürkçe sözlüklerin derlemelerini yapmıştır.

3-İçtimai (Sosyal) Yardım Kolu

Üye sayısı 30. Başkanı, Müftü Mehmet Tevfik Bey, Üyeleri ise Evkaf Müdürü Süleyman Bey'le Telgraf ve Posta Müdürü Sami Bey'dir.

Bu kol, yardıma muhtaç, kimsesiz, yoksul kadın ve çocuklara, malüllere ve yaşlılara yardım etmiştir.

4-Spor Kolu:

Üye sayısı 56. Başkanı, Ziraat Bankası Muhasebe Memurlarından Fazıl Bey: Üyeleri ise Belediye Fen Memuru Emin Bey'le, Çöplüoğlu Şükrü Bey'dir.

5-Güzel Sanatlar Kolu:

Üye sayısı 32. Başkanı, Ortaokul Müzik Öğ-

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

TARİH ÖNCESİ VE İLKELERİNDE RESİM

6. sayıdan devam

İnsanoğlu; yazıdan önce boyamayı ve çizmeyi öğrenmiştir.

İlk çağlarda estetik bir amaç için ve mağaraları süslemek için kullanmışlardır. Avlardan önce kendilerine ve avlarına şans vereceğine inandıkları için bu resimleri yapmışlardır. Modern düşünce anlayışında bunları çözememiştir. Bu resimler ilkel insanların yaşam tarzını ve şeklini anlatmamaktadır. O günün şartlarında doğa ile mücadelelerinin birer kanıtıdır.

. İspanya ve Fransa'da bulunan resimlerde mağara resimlerinden bilgi edinmek mümkündür. Fransa'da Lascoux mağarasında kire-

Afrika'da Bir Kaya Resmi

simlerde bizon saldırısına uğrayan bir insanı resmedilmiştir. Hayvanın hareketine ve anato-misine hakim oldukları bilinmektedir. Bu re-simlerde renk ve biçimi ve desen güçlülüğü or-tadadır. İspanya'daki Altamia mağarasında ki bizon resimleri, Fransa'da ki Les Trois Freres mağarası resimleri ilkel insantekniklerinde pa-ralel bir başarı göstermektedir. Hayvan dişleri-ne ve kemiklerin üzerine yapılan resimlere de rastlanmaktadır. Bizon,at ve ren geyiği resimle-rinin yanı sıra insan resimleri de bulunmak-tadır.

Cueva del Civil'deki kaya resimlerinde insan resimlerine de rastlanmaktadır. Anadolu'da Paleoktik Çağa ait çalışmalarda,Hakkari Cilodağında ve Antalya Karain mağarasında tarih öncesi resimlere rastlanmaktadır. Bitkiler le yapılan tamponlarla kayalara sürerek bitki özlerinden boyalarla ve balıkyağı ve hayvan yağ larıyla resim yapmaktadırlar,kon turları kazıya-rak meydana getirmektedirler. İlkel resimlerde formu kabartı ve girintilerle vermişlerdir. Bu resimlerde bilim adamları ilkellerin çocuk ve özgün zekasına sahip olduğuna inanıyorlardı. Fakat yapılan araştırmalar bunun aksini ispat-lamıştı. Modern çağ resminin ulaşamadığı

Noktalara ilkeller ulaşmışlardı.

Les Trois Freres resimleri o zamanın ilkel şartlarındayapılan bu resimlere bu derece iyi kaliteli sonuç insanı düşündürmektedir. İnce ve güzel yapılmışlar. Sonraları insan ları soyutlayıcı yönü ortaya çıkmıştır. Bu yönde yazı da sonraları ortaya çıkmıştır.

Av şansını artırabilmek için resim büyüsünden faydalanmayı tercih etmişler ve avdan önce kayaların üzerine hayvan resimleri yapmışlardır Büyüsel dansları da geliştirmişlerdir.

İçgüdüsel olarak gözlemledikleri hayvan anatomisini çok güzel yansıtmışlardır. Eğer resmin büyüsel etkisi kalmadığında resmin üzerine yenisi yapılıyordu. Araç ve gereçler üzerindeki re-simler sahibinin izlerini veya süsleme amacıyla yapılmaktaydı. Zamanla aletler üzerine soyut şeyler yapılmaya başlanmıştır. Av döneminde yaşayan ilkeller hala günümüzde vardır. Eski-molar,Kızılderililer sayılabilir. Afrika'da resim sanatından dolayı soyut sembol dili oluştur-maktadır. Soyut işaret dilim modern çağda bü- yük bir önem kazanmıştır.

Devam Edecek

Aşık Rıfat KURTOĞLU

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2775
İNCELEME TARİHİ: 20.3.1986

DERLEYEN
YÜCEL PAŞMAKÇI

YÖRESİ
ÇORUM-ALACA

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
MUHARREM COŞKUN
SÜRESİ : ♩.88

İĞDENİN DALLARI YERDEDİR

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

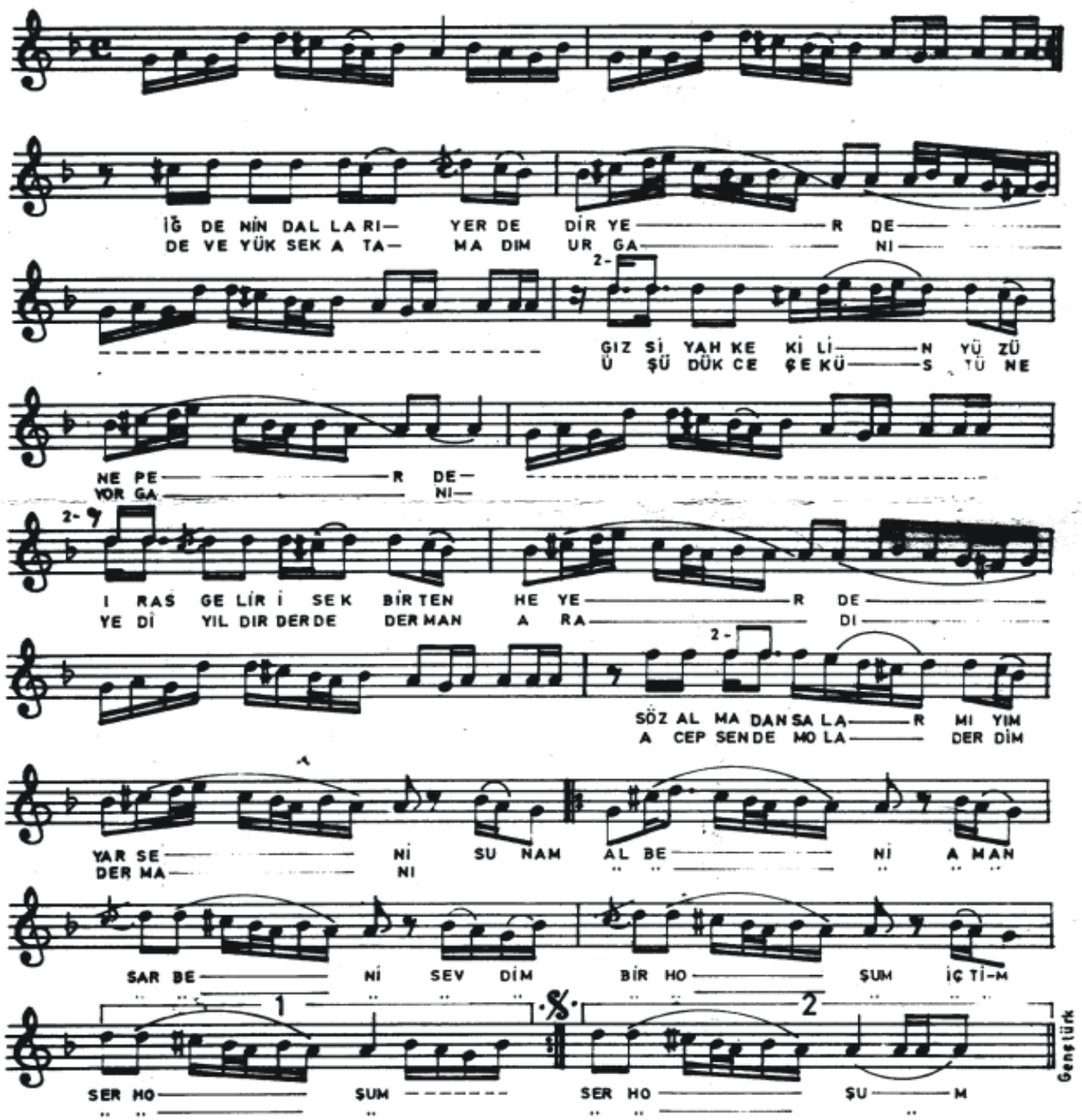

İğdenin dalları yerdedir yerde
Gız siyah kekilin yüzüne perde
Iras gelir isek bir tenhe yerde
Söz almadan salar mıyım ben seni

Sunam al beni aman sar beni
Sevdim bir hoşum içtim sarhoşum

Deve yüksek atamadım urganı
Üşüdükçe çek başına yorganı
Yedi yıldır derde derman aradım
Acep sende m'ola derdim dermanı

Sunam al beni aman sar beni
Sevdim bir hoşum içtim sarhoşum

BİR BAŞKA AÇIDAN ŞİİR

Metin DEMİRCİ

Şiir şairin çevresine uzak mı,çevre ise şairin şiirine rengini verdiren unsurlar toplamıdır. Bu bir alışveriştir ve bu alışveriş çok da değişkendir. Şairdeki duygusal değişiklikler şiirine yansıdığı gibi çevrede meydana gelen oluşumlar da şiiri ve şairi etkiler. İnancın bu alışverişin şekillenmesinde özel bir yeri olduğu da aşikardır.

İnançsız şiir yapılamaz. Yani şiirin tümü imanla ilgilidir. İki yüzlülere gelince; onların zaten şiiri yoktur. Bu durum genel anlamda böyledir. Özel durumlar ise parçanın bütün nispeti gibidir. Bir çizgiyle birbirinden ayrılan bu iki yakanın kendi içlerinde açmazları olacağı da kesindir. Her iki konumda da haksızlığa karşı çıkışlar görüldüğü herkesçe malumdur.

Bu çıkışlar, şairlere ilham kaynağı olabilecek bir potansiyel güç taşırlar. Ondandır karşı konumlarda haksızlığa,bahtsızlığa,yeni arayışlara,şüphelere kaynaklık eden duygusal formların ortaya çıkması. Buna "İsyan Şiiri" diyorum. Yani toplumsal sözleşmelere uyulmasından ötürü duyguların harekete geçerek yeni arayışlara yönelinmesinin adıdır bu.

İsyan şiiri;şairde reddedişlerle kendini göstermeye başlar ve peşinden yeni yeni arayışlar gelir. Sonuçta şair kendine göre bir çıkış bulmak zorundadır. Bu sonu yakalamayan şairler yeni başlangıçlar yapamaz. Yeni şairin diliyle konuşmaları,ilk anlardaki kiarayışları,rotayı tayin ettirecek konum noktasını tespite çalışmalarındaki boş şeyler değildir. Tahkikimiz gibi hiçbir şey bu söylemek istediğimiz. Velhasıl,şair şiiriyle imanını oluşturur.Şiiri rengini buldu mu şairde iman sorunu halledilmiş demektir. Artık üslup denen tezgâh kendi patentini üretecektir. Bu süreç her zaman bir çizgiyi meydana getirecek ve şaire konum tespiti yaptıracaktır. Şairin tezgâhını kurduğu taraf hepsi,beri yaka,onun ötesi ise öte yakadır. Hemen hemen tüm şairlerin taşladıkları bir öte yakaları,bir de taş topladıkları bir beri yakaları vardır.

Bu iki yaka keyfiyetinin oluşumuna en çarpıcı örnek Necip Fazıl Kısakürek ile Nazım Hikmet'tir . Bu iki şairde aynı sebepler değişik şekilde tecelli etmiştir. İkisi de toplumsal bir sözleşmenin karşı çıkıcılarıydı. İkisi de isyan konumundaydılar. Nazım Hikmet'in karşı çıkışına radikal olduğu için ona karşı uygulanan politika da daha radikal olmuş,sistem onu aforoz etmek zorunda kalmıştır Necip Fazıl öte yaka konumunu tam belirtemediği için durumuna uygun kavranılmıştır. Yani;sistem Necip Fazıl'daki ıslahatçı isyanın farkına varıp onu hem ıslah edilebilirler adasında saydı, hem ondan yararlanma yollarını ara-dı.Sonuçta Necip Fazıl ve Nazım Hikmet isyanlarının rengi nde şiirler yaptılar ve isyanlarının renginde öldüler. İkisi de "Mehmet"e şiir yazdılar. İkisi de Ahmet'i isyana çağır-dılar. Kimi Mehmetler kendini Necip Fazıl Kısakürekte buldu,kimi Mehmetler de Nazım Hikmette.Öyleki; Nazım'ın çevreye uzanımı sol idealizme katık olurken, diğeri de sağ idealizme zemin hazırları. Nazım'ın takipçileri bu gün Necip Fazıl'ın savunduğu ıslahat çıkmazından da daha aşağılarda yerlerdevinip dururken Necip Fazıl'ın aksiyonunun hiçbir yere gitmeyen bir hareket olduğu da meydana çıktı. Ama,yine de iki tip isyan şiiri kültürleşip edebiyat tarihine mal olmuştur. Bu kadar bir isyanla bu kadar isyan edebiyatı yapılabilir ancak.

Her toplumun kültüründe benzer durumlar söz konusudur. Bir zamanlar dünyayı inim inim inleten feodalizmin ezdiği halklarda isyanı sebeplerin kültürelleşmesi kadar doğal ne olabilir ? Hatta iyi tahlil edildiğinde isyan şiirinin insanlık tarihiyle eş yaşta olduğu görülecektir. Kendi kültürümüzden örnek ararsak en uygunu herhalde Pir Sultan Abdal, Dadaloğlu ve Karacaoğlan gibi şairler olacaktır. Hatta, halk şairi sınıfına girenlerin hemen hepsinin şiirinde isyanın kokusunu duymak mümkündür.Halk şiirleri kendi devirlerindeki halkların memnuniyetsizliklerinin birer belgesidir. Bu şiirlerdeki nüanslar üslup tendir. Öyle de olsa bu nüanslar arasındaki ters orantıyı göz ardı edemezsiniz.

Dadaloğlu ve onun paralelindeki ozanların o sert üsluplarının sunduğu isyanların daha derin ve daha içli karşı çıkışların,daha mülayim üsluplara sahip şiirlerde saklı olduğunu biliyoruz. "Kalk gidelim Leylâm bu el bize yaramaz"diyen bir şairle,"Ferman padişahın dağlar bizimdir. " Bu iki ozan arasında keyfiyet yönünden birincisi elbette daha öndedir. Dadaloğlu'nun karşı çıkışı bizle genellemekle şiirinin isyanının ciğerini vuracağını sanırken, diğerinde üslup ve içerik iç içe kombinezon oluşturmaktadır. Dadaloğlu padişaha karşı çıkarken,diğeri padişahlığa ve tüm padişahlara karşıdır. "Kalk gidelim Leylâm bu el bize yaramaz" diyen haksızlığı bizzat yaşamış,haksızlığın her çeşidini görmüştür, onun için her türlü haksızlığın arkasında bir zalim mevcuttur. Bu bazen bir ağadır, bazen bu bir arkadaştır,bu Leylânın akrabasıdır,bu devlettir, millettir.Bu bağlamda bir payda Nazım Hikmet'e isabet etmektedir. Dadaloğlu, Necip Fazıl bir karşı çıkıcıdır. Onun karşı çıkışında padişahlığı kabulleniş saklıdır. Necip Fazıl'da aynı şekilde,kabullenmiş minaresinden isyan avazları okumaktaydı. Dolayısıyla Necip Fazıl'ın şiirleri Dadaloğlundaki doğalığı hiçbir zaman yakalayamamıştır şiirlerinde. Nazım'ın sesi daha yumuşaktır ama daha fazla isyan yüklüdür. Nazım her ne kadar halk şiirinin tekniklerini kullanmayıp serbest söylemişse de bu teknikleri çok büyük bir ustalıkla kullanan Necip Fazıl'dan daha fazla yaklaşmıştır halk şiirin.

Etkinin şiddeti,tepkinin şiddetiyle doğru orantılıdır ama,şiddetin geri dönüşünde yumuşak üsluplar daha fazla tepkiyle yüklüdürler. Hiç tokat yememiş birisinin bir tokata maruz kaldığında tepkisi üslup yönünden şiddetliyse de, şamar oğlanı haline gelmiş birisine atılan tokat da karşılık bir böylenişya da acı bir bakışın altında yatan tepkinin keyfiyeti daha fazla olsa gerekir. Yani mazlumun isyanı şiirsel bir form kazandığında,mazlumun hakkını koruyanların şiirlerinden daha ileri, daha özgün bir durum arz edecektir. Açıkçası isyan şiiri tüm şiirin büyük bir bölümüdür. Zulmün uğramadığı bir mesken olmadığına göre yeryüzünde, bunun böyle olması da sanırım kaçınılmazdır. İsyan şiirlerinin bir diğer ortak yanı, hepsinde vazgeçilmez unsur olmasıdır. Bu şiirlerde sevincin bile buruk bir tadı vardır. Gerçi ünlemin yer almadığı bir şiir düşünmek imkansızdır ama,isyan şiirinde kelimelere yüklenen duygusal anlamlar onu diğerlerinden ayıracak ka-dar değişiktir. "Ah"ın "Bir ah çeksem karşı ki dağlar yıkı-lır" mısraında ki yükü ile, "Bir dokun bin ah dinle Kâse-i Fağfurdan" mısrasındaki yükü arasında herhalde çok büyük fark vardır. Zaten bu mısraların sahipleri apayrı ya-şantılarının şairleridir. Ne Nedim'den "Bir ah çeksem kar- şı ki dağlar yıkılır" mısrasının sadır olması düşünülebilir, ne de öbür şairimizin "Bir dokun bin ah dinle Kâse-i Fağ-furdan" biçiminde bir söyleyişe rastlanması olacak şeydir Velhasıl,isyan şiiri kendini diğerlerinden ayırt ettirecek kadar çok temaya sahiptir.Bir de mazlumun ruhundan fışkı- rıp şiirleşen yapıtlarla eklenti yapılar arasında büyük farklar vardır ama bu durum hep göz ardı edilmektedir. Sesi-ni halk adına yansıtmaya kalkan şairler hiçbir zaman do-ğal olmamışlardır. Yani,halk şiiriyle halkçı şair farklı şeylerdir. Bu fark yaralının "Aman Allah'ımla" yarayı sarmaya çalışanın "Aman Allah'ımı" arasındaki nitelik farkı gibi bir şeydir. Dolayısıyla "Halk şairi" ile Halkçı şairi" birbirlerinden ayırmak gerekmektedir. Ne yazık ki ülkemiz halk şairlerinden geçmezken hak şairi yönünden talihsizdir.

ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ

Cavit YILDIRIM
Can Edebiyat Gazetesi Sorumlu Md.
Ýzmir

Başlıkta üç bileşen var. Nedir bu "Çağdaş !" kavramı ? Bir şiirin "Çağdaş" olması kesin şaşmaz bir ölçütü var mı ? örneksе yüzyıllar önce yaşamış bir Yunus Emre vb. şairlerin şiirleri "Çağda Türk Şiiri" içerisinde değerlendirilemez mi ? " Çağdaş " kelimesinin meydana getirdiği olumlu çağrışımların yanı sıra, olumsuzları da var. İşte "Çağdaş" kelimesinin zıt anlamlısını düşünelim. Nedir, nedir... Ne olabilir? Fazla düşünmeden "Çağdışı" diyebilirsiniz !

Çağdaş yerine 1900'lu yılların şiiri desek, daha iyi olmaz mıydı ? Hiç olmazsa, o güzelim kelimesinin getireceği güzelim çağrışımların yanı sıra; üzücü çağrışımları da engellemiş olmaz mıydık? Ya Mehmet Fuat tutmuş "Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi'hi hazırlamış , iyi de etmiş. Sonra, onun çıraklarından Mehmet H. Doğan (artık o bir ustadır) Adam Sanatın 156. Sayısında ustasının yaklaşımında ki boşlukları düzeltmeye çalışmış. Diyor ki: "Çağdaş Türk Şiiri derken yüz yıla varmayan bir zaman diliminden söz ediyoruz (...) Son yıllarda edebiyat tarihçileri ve seçki hazırlayanlar, Çağdaş Türk Şiirinin,Ahmet Haşim ve Yahya Kemal'le başlayıp, Hececciler, Serbest Nazım, 40 Kuşağı, Garip, İkinci Yeni duraklarından geçtikten sonra günümüze ulaştığı noktasında birleşmektedirler. Yani toplam olarak 70-80 yıllık bir birikimdir "

Şimdi de ,Çağ nedir ? sorusunu gündeme getirelim ve yanıtlayalım. M.Ö. ve M.S. demişler..... Yontma Taş Devri, Cilalı Taş Devri,Maden Devri, İlkçağ, Ortaçağ, Yakınçağ, Uzay Çağı (Elektronik Çağı, İletişim Çağı ya da iletişimsizlik çağı) demişler.

Her yoğunluk kendine göre bir çağ kavramı tutturmuş. Sibernetik Çağı vb. tanımların yanı sıra, sosyalist ülkeler bloku çökmeden önce, ülkemizdeki parti-sendika-dernek toplantılarında 1980 öncesi şöyle bir çağ tanımı yapıldı. "Çağımız; emperyalizmden sosyalizme, sömürgecilikten Ulusal Kurtuluş Savaşına geçiş çağıdır... "Kim uydurmuştu bu çağ tanımlamasını bilinmez ... ama ağızlarda sakız gibi dolaştı...

"daş"eki: dilimizde pek işlek ve üretken bir ek olmakla birlikte, isimden isim yapmada rahatça kullanılmıştır. Şu kelimelerle gelişen ,"-daş" eklerine bir bakalım: ol-daş ,Vatan-daş, Arka-daş, da-daş ,kar-daş ..

"-daş" ekinin, eklendiği kelime köküne " eşlik eden, birlikte lik içinde olan , uyumluluk ve sevgi, dayanışma" anlamları kattığını görüyoruz.

Kar-daş kelimesini inceleyelim. Aynı karından çıkan yani; aynı rahimden meydana gelmiş, ana bir anlamını o temelde içerdiği gibi cümle içinde kullanımına göre de anlamlar kazanabilir.

Çağdaş kelimesi de çağa eşlik eden, çağ ile uyum içinde olan, dayanışma ahenk unsurlarını içeren; "Şey..leri ve " durum- hal-tavır-nesne vb." nitelemeye yarar.

Şimdi bu duruma göre, son 70-80 yıl içerisinde yaşayan herhangi bir şair sözgelimi; Ahmed Ha-şim, Edip Cansever Çağdaş Türk Şairi olacak; ona "Yunus Emre XIII. y.y. Türk Şairi mi olacak ? birden yüzyıl sonra yaşayanlar, kendi dönemlerini "Çağdaş", diye adlandıracaklar. O zaman, bizim dönemin çağdaşlığı ne olacak ? Kül mü olacak ?

Her dönemin, örneksе 2099'da müstakbel bir antoloji yazarı, 2000 ile 2099 yıllarının şairlerini alıp 2000'den öncesini ise kale almayıp eserin adını "Çağdaş Türk Şairi Antoloji" koyacaktır.

İşte bu "Çağdaş ! "kelimesinde ki gıcıklığı ve cıvıklığı anlatabilmek için buram buram oldu kelhak.." Çağdaş" kelimesi vıcık vıcık ve aynı zamanda gıcık, hatta gıcıklaştırılmıştır.

Yunus'u , Karacaoğlan'ı ; daha da gerilere gidelim Hoca Ahmet Yesevi'yi, Dedem Korkut'u, sonra tekrar biraz berilere dönelim. Mavlana'yı, Pir Sultan Abdal'ı ve Kayıkçı Kul Mustafa'yı, Nesimi'yi, Aşık Ömer'i vb. çağdışı mı sayacağız ? yok hayır; onları 13.yy. tasavvuf şairleri, şunları halk ,şunları tarikat biçiminde adlandırıyoruz denebilir. Tamam da, o zaman bu çağdaş kavramı yanlış kaçıyor. Çünkü ; Tekke şairlerinin gittikleri bir tekke ve tuttukları bir tarikat, Osmanlı şairlerinin tuttukları bir divan ; halk şairlerinin bir sazı sözü ve cönkleri vardı. Peki "Çağdaş" şairlerin bir çağdaşlık yerikonağı, yolu yordamı var mıdır ? Çağlayan sulardan söz edebiliriz. Kelimenin etimolojisi incelenmelidir. Şu mısraların sahibine nasıl "Çağdaş değil" diyebiliriz?

Kaleci * bilen kişinin
Yüzünü ak ede bir söz
Sözü pişirip diyenin
İşini sağ ede bir söz

Söz ola kese savaşı
Söz ola bitire işi
Söz ola ağuluaşı
Bal ile yağ ede bir söz

Sen sözleri pişirgil
Yaramazını şaşırgil
Sözün usi le düşüngül
De megil çağada** bir söz.

Yunus'un "söz" e verdiği önem bugün ülkemizin aydınıyım diye kendisini niteleyen her bireyinde vermesi gerekir. Uyduruk çayı kelime üretiyorum diye çiğ çiğ önümüze sürmeleri yanlıştır. Yunus "Söz"e önem vermişse ; biz de söze, sözcüklere, söz gruplarına, cümleciklere, cümlelere önem verelim. Türkçe'mizi sevelim, saygı gösterelim . Dile , lisan'a karşı uyanık olalım.

Kim çağdaş ? Dilde, düşüncede çağını ve çağlarını aşan Yunus'lar mı ; yoksa delet zoruyla yaşatalım bazı şairleri mi ? Gizli örgütleriyle, reklamlarla yaşatılan ve çağlarında şaşan, şaşıran şaircikler mi ?

Müstakbel 2099'da seçki hazırlayacak olan bir yazar, bu günün şairlerini nasıl niteleyecek bu mantıkla hareket ederse ?

*Kaleci : İfade, Söz, Üslup
**Çağada: Düşünmeden, Hemencecik

06'dan Salim SAVCI

Prof. Bahri SAVCI'yı Anımsamak İçin BEYAZ TENLİSİ

Prof. Bahri Savcı,2 Kasım 1997'de İstanbul'da gözlerini hayata kapadı. İstanbul Küçükyalı Mezarlığına kaldırıldı. Aylar geçiyor, yıllarda geçecektir.Ama bu satırların yazarı O'na ait anıları ara sıra yazacaktır.

Prof. Bahri Savcı, bilim adamı idi. Anayasaları, özgürlükleri, demokrasileri biliyordu, onları dile getiriyordu. Bildiklerini, inandıklarını çekinmeden yazıyordu. Yazılarında ki kavramları bilenler O'nun yazılarını kaçırmıyordu.Ama sevmeyenlerde eksik değildi. Kızanlar bile vardı.

Bir dönem geldi. Yazılarından dolayı, Ankara'da Dışkapı'da gözaltına alında.Eşi Sudiye Savcı,Prof. Seha Meray'ı,Prof. Bahri Savcı'nın yeğeni Salim Savcı'yı alarak görüşmeye gitti. İlgililerin cevabı şu idi: "Baba,anne,eş ve çocukları ile görüşebilirler" dediler. Salim Savcı'nın görüşme dileği olamazla kapatıldı.

Prof. Seha Meray araya girdi:

- Albayım,sizi anlıyoruz. Şu Salim Savcı,Bahri Savcı'nın öz yeğenidir. Ailede bu yeğenini okutan,velisi olan Bahri Savcı'dır. Bir önerim var.önce şu Salim Savcı'nın yüz çizgilerine bakınız,gidip Bahri Savcı'yı görünüz. Simada benzerlik bulabilirseniz sizi bekleyeceğiz. Yine de teşekkür ediyoruz. Dedi.

Albay gitti,hemen döndü,gülüyordu:

-Bahri Savcı,yeğeninin beyaz tenlisi,bu da onun esmer tenlisidir.

Buyurun, görüştüreyim dedi. Böylece Görüşme gerçekleşti.

Prof. Bahri Savcı,yasa adamı idi. Yasalara saygılı olarak yaşadı. 2 Kasım 1997'de hayata gözlerini kapadı. Nur içinde yatsın !

KÖME KÜPÜ

"Ana yuvasını arayanlara."

Güz gelir. Anamı bir tasa kaplar.

-Ağam bu yazın bir de kışı var. Yol yakın iken işe girişelim. Kış hazırlığına başlayalım. Ne dersin ? Der. Babam ise:

-Gözüm, iyi edersin. Bana düşene varım,diye cevap verir. Kış hazırlığı başlar.

***

Anam, en iyi buğdadan bulgur yapar, aşlık yapar. Onları tenekelere koyar. Kilere yerleştirir. Sıraya nişasta kurmayı alır. Ara sıra gider. Buğdayları iki parmağı arasında ezer. Kıvamına gelmiş derse,ertesi gün erkenden kalkar. Düzenini kurar. Gönlünce nişastayı çıkartır. Çarşaflara serer,güneşte kurutur,öğütür. Beyaz torbalara doldurur. Onları kilerdeki yerlerine asar.

Sıra kurulara geldi der. Patlıcan, domates, kabak,biber,taze fasulya aldırır. Beğendiklerini ipe dizer. Güneşte kurutur. Bunları da torbalara koyar. Kilerin duvarına, olmaz ise tavandaki çivilere asar.

Tarladar gelen kuru fasulya,nohut, mercimek seçime uğrar. Zeytinyağı tenekelerine konur. Kilerin duvar diplerine yerleştirir. Bu arada ceviz, fındık unutulmaz. Onları da tenekelerde saklar.

Bulgur pilavı hoşafsız gitmez der. Armut,kayısı,şeftali,elma,ayva alınır. Onları kak haline getirir. Hepsini özenle kurutur. Torbalara koyar,kilerdeki yerine asar.

Bağ kesimi gelir. Birkaç günlüğüne bağa yerleşilir. Günlerce bağı kestirir. Pekmez yapar. Ak pekmez yapmayı unutmaz. Bu arada cevizleri iplere dizer. Koyuca yapılmış pekmezlere daldırır, köme yapar,pestil yapar. Bunları özenle kurutur. Bir büyük küp alır. Küpün içine bunları titizlikle yerleştirir. Köme kütünü bahçeye gömer. Başına da bir kazık çakar.

Iki koyun aldırır. Onları kestirir. Parçalara ayırır. Koyunların kaburgalarını güneşte kurutur. Bunlara keşkeklik der,kilerin tavanına asar. Kıymayı, kavurmayı yapar. Onları tekerlekler haline getirir. Teneke kutulara yerleştirir. Kilere koyar.

Bağdan kesilen üzümler,bahçeden toplanan elma,armut,ayvalar evin çatı arasına yerleştirilir. Kış hazırlığı sona erer.

Havalar soğur. Sobalar kurulur. Dışarıda kar, fırtına vardır. Bizim ev sıcacıktır. Biz yaşamamıza bakarız. Yatmadan önce,bir tepsi gelir. İçerisinde meyveler vardır. Yeriz,içeriz,gidip yatarız. Babam mutludur, anam daha çok mutludur.

Anam, okumamıştır, yazmamıştır, ama anadır. Bizleri düşünür. Kış süresince beslenmemizi en iyi biçimde gerçekleştirir. Önce meyveler biter. Sıra kuru yiyeceklere gelir. Gözümüz, köme küpüne takılır. Fırsat buluruz. Anamı sıkıştırırız.

- Ana;kömeyi,pestili özledik. Sıra köme küpüne geldi. Geçen yılın tadı damağımızdan gitmiyor. Köme küpünü ne zaman açacaksın ?

- Yavrularım, daha kışımız var. Hazıra dağ dayanmaz. Köme küpü de açılacak. Ama zamanı var.

- Anacığım,zamanı anladık ama ne zaman?

- Yavrularım,köme küpünün başına bir kazık çakmıştık. Kazık yerli yerinde duruyor. Kar,kazığa değince köme küpünü de açaçağız. Karın kazığa değmesini bekleyin.

Hergün bahçeye çıkıyoruz. Kar topu oynuyoruz. Gözümüz,o kazığa kayıyor. Karın kazığa değmediğini görüyoruz. Canımız sıkılıyor. Sobanın başına üşüşüyoruz.Konuşuyoruz

Günlerden bir gündü. Anam komşulara gitmişti. Ağabeyim bahçeye çıktı. Bir süre sonra içeri girdi:

- Çocuklar,bu yılki karın,kazığa değecek değeği yok. Biraz önce gittim. Köme küpünün bir yanını deldim. Işte size köme,pestil. Yeyin, ağzınızı sıkı tutun. Gerisini bana bırakın.Öyleydi, böyleydi derken.köme küpündekileri yemişiz.

***

Bir akşamdı,anam atıldı:

-Çocuklar, kar kazığa dayanmış. Köme küpünü açtım. Küpte birşey kalmamış. Birisi, kömelerimizi, pestillerimizi yemiş. Ne yapalım, kısmet değilmiş. Yiyenlere kan olsun,can olsun. Sizin haberiniz yoktu. Birküp daha gömmüştüm. Onu açtım. Size, köme, pestil getirdim. Yeyin yavrularım dedi. Güle,oynaya yedik. Ağabeyim atıldı:

- Anacığım,köme küpünü kim açtı ? Açanı aramadın mı ? Arayamayacak mısın ?

- Yavrum, var sayın ki; onu açanı bulduk. Ne yapacağız ? Onu haşlayacağız. Halbuki,yenilen yenmiş olacak. Şu dünya,kalp kırmaya değermi ?

- - Anacığım, köme küpünü ben açtım desem ne dersin ?

- Eline sağlık derim, yarasın derim. Yalnız, bu işi anana danışarak yapsaydın daha iyi olurdu yavrum diye ekledi. Unutmaki,ne ekersen onu biçersin!..

Hazırlayan Şamlıoğlu Döviz

Günler	DM Alış	DM Satış	$ Alış	$ Satış	PARİTE
01 Şubat	193450	193800	33 3000	33 3500	1,7414
02 Şubat	194200	194600	33 5800	33 6400	1,7291
03 Şubat	194550	194950	33 6200	33 6550	1,7281
04 Şubat	194750	195050	33 7300	33 7750	1,7320
05 Şubat	195100	195500	33 7400	33 8000	1,7294
06 Şubat	195500	195950	33 9750	34 0000	1,7379
08 Şubat	195300	195600	34 0000	34 0450	1,7409
09 Şubat	196000	196300	33 9450	33 9700	1,7319
10 Şubat	196150	196500	34 0000	34 0150	1,7334
11 Şubat	196600	196750	34 0300	34 0500	1,7309
12 Şubat	196550	196850	34 2150	34 2550	1,7408
13 Şubat	197500	197700	35 2850	35 3500	1,7359
15 Şubat	197850	198200	34 3500	34 3800	1,7362
16 Şubat	197600	197850	34 4900	34 5300	1,7454
17 Şubat	198000	198250	34 5300	34 5500	1,7439
18 Şubat	198550	198650	34 5200	34 5400	1,7386
19 Şubat	197950	197250	34 6550	34 6900	1,7507
20 Şubat	198000	198900	34 9000	34 9500	1,7626
22 Şubat	197000	197400	35 0450	35 0550	1,7789
23 Şubat	197550	197850	35 0950	35 1300	1,7765
24 Şubat	197450	197650	35 1900	35 2300	1,7822
25 Şubat	198050	198250	35 1600	35 1900	1,7753
26 Şubat	198100	198300	35 2450	35 2600	1,7792
27 Şubat	198400	198700	35 2900	35 3800	1,7787

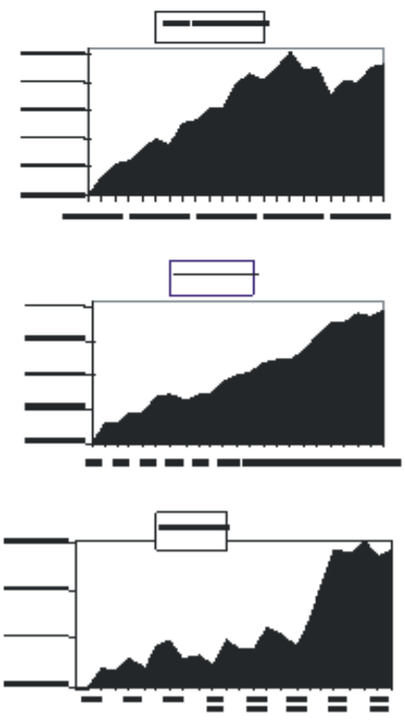

Şubat Ayı $ Getirisi %6.20 DM Getirisi %2.70

HAYALİN BIRAKTIĞI MİRAS

Bekir Baki AKSU

"Emekli Jandarma Başgediklisi...

Jandarma Başgediklisi ha ! Bir ömür, dopdolu bir ömür. Söylemek dile kolay. Mesleki hayatım boyunca eridim çürüdüm de kiralık ev aramaktan kurtulamadım." Diye mırıldandı ihtiyar adam.

Kırarmış saçları gözlerinin önüne kadar sarkmıştı. Yüzünde benek benek olmuş terler. Kırışmış anlındaki bu terleri elinin tersiyle silerken karısına bakarak:

-Bulamadım Vallahi bulamadım! Gecekonduda otursak gülerler bize. Çocukların okullarına yakın yerlerden ev kiraları ateş pahası. Bu ne biçim dünya ? Bu ne biçim hayat ? diye hanımına söylendi.

Yılların yavaş yavaş soldurmaya başladığı Ayşe Hanım,başını sallayarak:

-Demek bulamadın bey,ne yapalım öldürmezler ya bizi. Bir ev tutuncaya kadar oturuyuz burada. Emekli oduysan bu güne bu gün yine hükümet adamısın. Ev sahibi bir ay daha beklesin. Kira parasını vermezlik yapmıyoruz ya. Emekli Başgedikli sedirin üzerine uzandı. Bir an gözleri pencereye ilişti. Dışarıda ağaçlar sallanıyor,yapraklar yere dökülüyordu. Canının sıkıntısından burnunu kaşıdı. "tuh" dedi kendi kendine. "yaşanmaz bu şehirde. Başımı alıp gitmeliyim diyar diyar" diye aklından geçirdi. Çocukları gözünün önüne geldi. "onlar benim gibi mi olsunlar "diye düşündü.

Çocuklarının ikisi lisede,ikisi de ortaokulda idi. Çocuklar okuldan gelmek üzereydiler. Bir gece önce yemekten sonra hep beraber sinemaya gideriz diye söz vermişti onlara.

Ayşe hanım ocakta bulgur pilavı pişiriyordu. Ay sonu olduğu için masrafları kısmış, ev masrafı için çok az para kalmıştı. Kendi kendine " pis boğaz, ne versen doymaz" diye mırıldandı. Birkaç tane kuru soğanla bulgur pilavı iyi gider diye düşündü.

Çocuklar okuldan hep beraber döndüler, hemen üzerlerini çıkartarak sofranın başına üşüştüler. Tabaklarına konulan bulgur pilavını alel acele kaşıklamaya başladılar. Sinema ya yetişmek için bulgur pilavını kapış kapış ediliyordu. Konuşmadan üstlerini giyerek dışarı çıktılar. Çocuklar neredeyse sevinçten uçacaklardı. Otobüse binerek sinemaların bulunduğu muhite gittiler. Hangi sinemanın önüne geldilerse bilet kalmamıştı. Çocuklar babalarının üzüldüğünü gördüler, kendilerine göre babalarını teselli etmeye başladılar. Babacığım yarın akşam geliriz üzülme dediler. Başgedikli bir sinemadan ertesi gün için bilet aldı.

Rüzgar caddedeki ağaçları sallıyor,taksilerin farları arada bir serpeleyen yağmur damlalarını aydınlatıyor,siyah bulutların arasından çakan şimşekler insana bir korkaklık veriyordu.

Ayşe hanım, bir eliyle ortanca kızının elini, diğer eliyle de küçük oğlunun bileğini tutmuş,sokran maya başlamıştı.

-Sinema diye tutturdunuz, yaladınız mı avuççunuzu ?

İşin yoksa buralara yarın yeniden gel. Çocuklarda ses yoktu artık. Süt dökmüş kedi gibi babalarının peşini takip ediyorlar,çok uzaklarda kalan evlerine ıslanmadan varmak için acele ediyorlardı. Otobüse bindiklerinde yağmur azizlik etti, bardaktan boşalırcasına yağmaya başladı. İnecekleri yere gelince mecburen indiler, biraz durakta yağmurun dinmesini beklediler se de yağmur dinmedi,dinmeye de niyeti yok gibiydi.

Mecburen eve koşarak gittilerse de emekli ailesinin ne üstü kaldı ne de başları. Evlerinin önündeki sokak lambası da aksilik bu ya sönmüştü. Başgedikli söylenerek kapının önüne gelerek kapıyı açtı,çocukları ve hanımını içeriye alırken içeriden bir ses işitir gibi oldu Ayşe hanımda bu sesi duymuştu,kulak verdiler bu sese, pencere açılıp kapanır gibi oldu. Kocasına herhalde komşunun kedisi içeriye girdi,bizi duyunca da kaçtı dedi. Pis kedi,kim bilir ne devirdi,ayın bu sonunda ne bulacak ki ortalıkta dedi,gülüştüler.İçeriye girdiler.

Ayşe hanım çocukları kurulayarak yataklarına yatırdı. Çocuklar ertesi gün gidecekleri sinemanın hayaliyle uykuya yattılar.

Ayşe hanım kocasının can sıkıntısını gidermek için birer kahve pişiriyim de bey içelim diye seslenerek mutfağa girdi. İki kahve pişirerek birini beyine ikram etti,birisini de kendisi aldı. Karşılıklı kahve içmeye başladılar.

Başgedikli:

-Ah hanım,biraz paramız olsaydı da kiradan kurtulabilsek. Emekli maaşımızla da rahatça geçinebiliriz değil mi diye söylendi.

Ayşe hanım:

-Bey nereden alacağız. Büyüklerimizden bir miras kalma ihtimali de yok.

Diye cevap verdi. Eve girerken duydukları sesi unutmuşlar,karı koca tatlı tatlı konuşmaya başlamışlardı. Evet ;duydukları ses doğru idi,fakat kedi olarak yorumladıkları yanlış olduğunu anlayamamışlardı. Eve hırsızlık için giren iki kişi perdenin arkasında tüm bu konuşmalara şahit olmuşlar,bu ailenin durumu anlamışlar kendi kendilerine gülüşmüşler ve bu gariban aileye bir önceki yerden çaldıklarını yaklaşık bir ev alacak kadar parayı bu aileye vermeyi kendi aralarında sessizce kararlaştırdılar. Parayı masanın üzerine koyarak küçük bir notda yazmayı ihmal etmediler. "Biz sizin yakın bir akrabanızız,geldik sizi bulamadık,dedemizden düşen mirası getirmiştik bunu size bırakıyoruz. Güle güle harcayın " diye notu da bırakıp girdikleri camdan dışarıya çıkarken duysunlar diye camı çarparak kapattılar.

Karı kocanın tatlı konuşmaları camın hızla kapanması üzerine karı koca sıçradılar, misafir odasına yöneldiler. Kapanan camdan dolayı perdeler oynamaktaydı.Ayşe hanım bir çığlık atacak oldu Başgedikli hanımının ağzını kapatarak:

-Sus hanim çocukları korkutacaksın. Dur bakalım. Ne aldılar bakalım bir hele.

Dedi. Başgedikli hanımının elinden tutarak, yatak odasına yöneldiler. Yatağın altında bulunan beylik tabancasını aldı. Tekrar misafir odasına yöneldiler.Başgedikli hanımını arkasına alarak lambayı yaktı. Salon boş,etraf sakin gözüküyordu. Hanımı masanın üzerinde bulunan parayı görünce ufak bir çığlık attı. Başgedikli hemen o tarafa döndü,hanımı donmuş kalmış işaret parmağı ile masanın üzerinde bulunan parayı gösteriyordu. Başgedikli hemen cama koştu, pencere mandalı açık,fakat etrafta kimse gözükmemekte. Camı kapatarak perdeyi çekip hanımının yanına geldi.

Masanın üzerinde ki para kendi birikimleri ile bir ev alacak meblâğa ulaşmakta fakat, hanımının ve kendisinin dedelerinden hiçbir miras düşmeyeceğini iyi bilmekte olan Başgedikli:

-Hanım, biz ev alsak,şöyle yapsak diye konuşurken eve girmiş bulunan şahıslar bizi dinlediler. Durumumuza acıdılar,bu parayı bize bıraktılar her halde .Dedi.

-Ayşe hanım,bey bu para bizim hakkımız değil. Gel bunu karakola teslim edelim. Kim bilir bu kimin parası,ağlayanın malı güle-ne yaramaz.

Dedi. Karı koca düşündüler,taşındılar,doluya koydular almadı,boşa koydular dolmadı. Dürüst bir aile olduklarından sabahleyin ilk iş yakınlarında bulunan karakda bu parayı teslim etmeye karar verdiler. Bu konuşmalar ve tartışmalarla sabah ezanı okunmaya başlamıştı bile.

Mesai saatine yakın,karı koca çocukları uyandırmadan parayı ve notu alarak karakolun yolunu tuttular. Kapıda bekleyen Polis Memuru, buyurun efendim bir arzunuz mu var diye sorunca. Karakol Amirini görmek istediklerini söylediler. İçeriye girdiler. Amirin odasını sordular. İleride diye gösterdiler. Odanın önünde bulunan görevli Karakol Amirinin misafirinin olduğunu söyledi görevli .Başgedikli:

-Yavrum biz sabaha kadar uyumadık, elimizde bulunan bu emaneti Amir beye teslim etmeliyiz diyerek içeriye girmek için direndi.

Görevli tam konuşacakken,kapı açıldı. Karakol amiri dışarıya çıkarak buyurun beyefendi diyerek içeri buyur etti.İçeride iki adam ayakta,bir adam da Amirin masasının karşısındaki koltukta oturmakta idi.

Başgedikli hemen söze girdi :

-Amir bey ! Dün gece eve gelince bir gürültü duyduk. Misafir odasının masasında bu paraları ve notu bulduk.Bizim böyle bir akrabamız olmadığı için bunları size teslim etmeye karar verdik .

Amir bey, masanın karşısında oturan beye baktı. Ayakta olanlardan birisi konuşmak istedi ise de Amir bey eliyle susmasını söyledi. Oturan beye dönerek:

-.....beyefendi. ne düşünüyorsunuz ? Bu iki kişi doğru söylemişler,değil mi ?

Adam;

-Amirim ,dışarıda konuşabilir miyiz ? dedi.

Amir ve adam kapının önüne çıktılar. Amir içeriye yalnız girdi. Gülümsüyordu.

- iki adama dönerek, çıkabilirsiniz. Bir daha böyle bonkör, iyi yürekli bir şahıs bulamazsınız. Sakın bir daha herhangi bir suçlardan karakola düşmeyin. Sabıkanızın olmadığı tespit edilmiş. Sakın böyle bir işe tekrar girişmeyin.

Diyerek dışarıya çıkarttı. Başgedikliye dönerek,Başgediklinin verdiği kağıdı ve parayı tekrar başgedikliye vererek şöyle dedi:

-Beyefendi ve hanımefendi. Bu elinizde ki notu ve parayı getirmekle iki kişiyi sabıkalı olmaktan kurtardınız. Bunun mükafatını da gördünüz. Mükafatın ne olduğunu bilmek isterseniz, getirdiğiniz para size bağışlanmış bulunmaktadır. Dışarıya çıkarttığım iki kişi ilk defa bir hırsızlık yapmaya karar vermişler,burada oturan beyin evine girmişler, burada oldukça çok büyük bir meblağ bulmuşlar, onu oradan alarak çıkmışlar. Sonra da sizin eve girmişler, hanımınızla konuşmalarınızı dinlemişler, biz yine buluruz,bu paraları bunlara verelim diyerek karar vermiş ve parayı sizin eve bırakmışlar. Evinizden çıkınca da, başlamışlar kendi kendilerine gülmeye. Gezen devriyeler bu iki kişiden şüphelenerek karakola getirmişler. Sorguları yapılırken parası çalınan şahıs karakola parasının çalındığı şikayeti için gelmiş, tanıdığım olduğu için odamda otururken soruşturması yapılan hırsızlar parayı çaldıklarını,parayı da bir eve bıraktıklarını anlatınca, yüzleştirmek için hırsızlık yapanları odama getirmişlerdi,durumu bir de bize anlattılar. Parası çalınan kişi önce inanmadı. Sonra eğer doğru söylüyorsanız, amirimde isterse sizi bırakır dediği an siz geldiniz. O beyefendi benimle dışarı çıktığında da ,ben bu paradan geçmiştim. Bir iyilik yaptım, ikincisini de yapmamda bir beis yok. O parayı getirenlere teslim edin dedi. Babanızın mirası gibi kullanmanızı söyledi. Amir,buyurun siz de çıkabilirsiniz dedi.

Karakoldan çıkarken Başgedikli hanımına;

-Hanım, bilet bulamamamızın sebebi bu para imiş dedi.

Böylece, hayallerindeki bir mirasa konmuş ve doğruluklarının semeresini görmüş oldular.

Ahmet SERİN

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİ

Yurttan iki yüz elli üç bin şehit
Çorum: bin dört yüz yirmi yedi tespit
Her Türk saygıyla anar her vakit
Çanakkale de anı ulu dikit.

Kahramanlara Milli saygı borcu
Çanakkale'de o Hisarlık burcu
Sanki göklere eren bir kale burcu
Cennet kokuları yayar burcu burcu.

Tüm Cihanını saygı duyduğu asker
Çanakkale geçilmez diyen sesler
Dimdik Yurda gurur ve güven eker,
Bak heybetine tutulur nefesler.

Boğaz,Gelibolu yarımadası
Anıt ya coşkun sularda nidası
Düşmanı ürkütür asil edası
Yurt müdafaasında eşsiz.

Çanakkale şehit ve anıt yurdu
Çağlardır boğaz çalkandı durdu
Dolaşır boğazda hep deniz kurdu
Türk boğaza sonsuz mührün vurdu.

ÇANAKKALE DE ŞEHİTLER ÇEŞMESİ

Bir yanda zeytin hasat eden yurttaş
Bir yanda sürü gözeten karabaş
Uluçam arası denize yanaş
Dur ! Bek şu Şehit çeşmesine ulaş.

Merak ettim kitabede ne yazar
Çeşme hayrat sahibi Hacı Uzer
Tüm Şehit ruhuna fatiha diler
Üç yüz bin şehit ruhu nöbet gezer.

Kemikli burnu önü Azak Koyu
Cihana dek destan yazdı Türk Soyu
Şehit kanınca çağlar çeşme suyu
Coşkundur,hırçındır boğazın huyu.

İçtim Şehit Çeşmesinden üç yudum
Akif'in destanını içten duydum
El açıp göklere dualar okudum
Çağlayan çeşmeden göz yaşım yudum.

Güzel çeşme Azak Koyuna bakar
Çanakkale düşman ciğerini yakar
Nara Burnu önünde gemi yatar
Deniz Şehidine de dua akar.

Nereye baksam şehitlerden anı
Gurubun altında deniz Şehit kanı
Mavi,yeşil örtü bağlar insanı
Dal dal çiçek boğazın her yanı.

Yemen'de Şehit Ömer dedem olsa
Gözlerim daha bir çağlayıp dolsa
Gönlüm onun anılarına dalsa
Fatiham yed ellerde de onu bulsa.

Bilirim Şehit düştüğü yerde Şehit
O yerler dahi bizimdi bir vakit
Ey deniz duamı al Yemen'e git
Tüm şehitlere bin fatiha ilet

Paşa ÇETEN

FELAH

Tunelden çıkıyorum
Halâ ağır yürüyor kanım
Kalbim dayan artık
Sabaha başını koydu gün

Bendeydi sabırların tükeniş korkusu
Cilelerin sessiz dili
Zulme perçinli hayat

Yokuş bitti
Ekecek gücüm de yok denizleri
Bütün bunlar nedir ki aşkın elinde
Bir küçük eşya,bir yalan

Bende sebırların menbaı
Çiçekler melek
Ve aşk

KAFDAĞI

Dün gece beraber
Tırmanmıştım zamanın doruğuna
Oturup bağdaş kurmuşum
Kafdağına
Maviliğin ortasında
Yıldızlar avuçlarımda
Balık sırtında bir ada
Rüzğar beni okşamadıkça
Korku bilmiyor varlığım kabında
Demir atmışım maviliğin serinliğine
Şairler etrafımda
Duyguların derinliğinde
Damarlarım nehirler
Kalbim denizler
Sevgilim bulutlar
Kıvılcımlar kalemim
Enginden engine
Uçan kuşlar gözlerim
Bir kanadında güneşim
Bir kanadında ayım
Sırtımda dünyam
Maviliğin ortasında
Kafdağım

Koymuşum başımı
Gecenin yastığına
Karanlık rüyalarım
Miras bana çılgınlardan

Sürdün meyhanesine aşkın
Ayyaş kalbimi
Konuştukça yapraklar kurutan kalbimde
Nice başlangiçlar

Ayşe ÇOBAN

ÇİĞDEMİM

ubat ayı ılık geçti bu sene
Eridi dağların karı çiğdemim
Canlandı topraklar kabardı yine
Açtı yıldız yıldız sarı çiğdemim...

Bu yılın baharı yağmurlu oldu
Kuruyan göletler sularla doldu
Topraklar yeşerdi can hayat buldu
Ezelden Yunus'un yari çiğdemim..

Kandil'den esiyor Çorum'un yeli
Çağlayıp akıyor derenin seli
Renk renk çiçeklenmiş bayırı belli
Uçuşur üstünde arı çiğdemim...

Çiğdemle süslenmiş ellerde çalı
Çocuklar sevinçle tutmular yolu
Hağbelerde bulgur helke yağ dolu
Katarlar pilava duru çiğdemim...

Ey Ayşe ÇOBAN'ım Çorum ilinde
Severek yazarsın kalem elinde
Çiğdem şiir olur gönül dilinde
Vatan toprağının Nur'u çiğdemim...

ARAYIŞ

Mevsimler değişti aylar yabancı
Tarihe geçecek günleri gördüm
Dostluğu barışı arayan yolcu
Sahte tebessümlü kimleri gördüm

Muhabbete davet Kilimin özü
Mesaj'dı alana şiirin özü
Sürçülisan edersek affedin bizi
Gönüllerde açan gülleri gördüm

Göçmen kuşlar gibi kurmuşlar yuva
Yavan ekmeği bastırıp suya
Yorgun beden hasret kalmış uykuya
Allah'a şükreden dilleri gördüm

Kimler ölü,kimler yaşar bu yerde
Kimler güler,kimler ağlar içerde
Hayat sahnelenmiş kapanır perde
Boyun eğer nice erleri gördüm

Sabreyle ey gönül metin ol metin
Kimi öksüz kalır kimisi yetim
Paylaşırken dünyadaki servetin
Hakk hukuk bilmeyen elleri gördüm

Kimi hayal meyal kalır hatırda
Kimisi okunur bir kaç satırda
Kimi kabristanda Kur'an okur da
Allah'a malum şu halleri gördüm

Yeter Sevgican'ım bitir sözleri
Ruhun teslim etmiş açık gözleri
Son defa okşadım soğuk yüzleri
Rahmetle anılan kulları gördüm

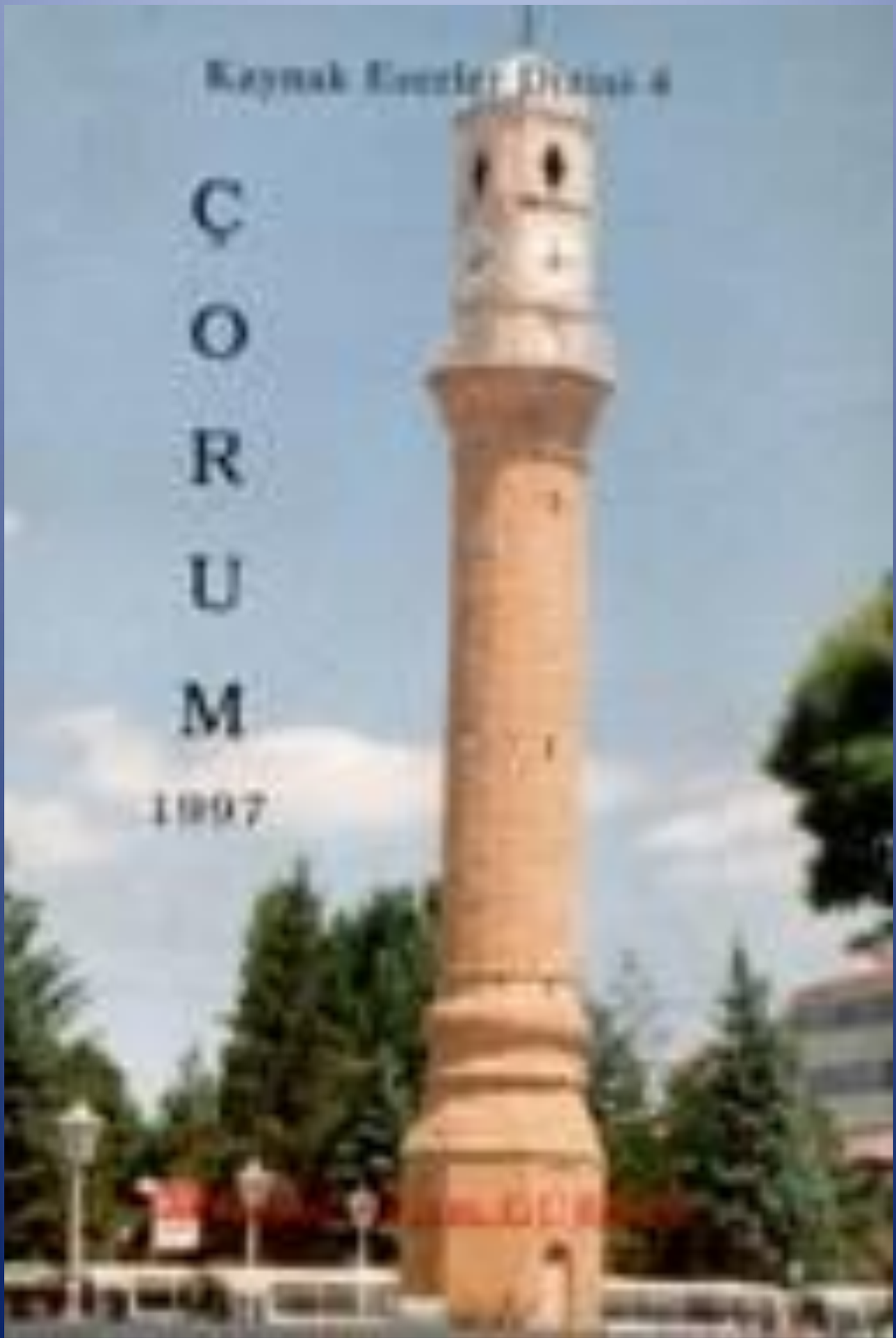
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 8

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl: 1 Sayı: 8

ISSN 1301-9945

Güzel YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000
AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :1 1999 Sayı 8

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL
Gürsel YAYINEVİ

İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş
Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
İş: 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10
Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU
Kamil AYCAN
M.Şakir ÇIPLAK
Metin DEMİRCİ
Kezban EKER
Ali EMİROĞLU
Erdal ERALP
Ethem ERKOÇ
Ahmet ERTEKİN
Ali Osman GEYLAN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M.Selim GÜRSEL
Adnan İLHAN
Metin KALYONCU
Sakin KARAKAŞ
Hatice KARSLIOĞLU
Rıfat KURTOĞLU
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
Tuğba ÖZTAŞ
Uğur PAMUK
Salim SAVCI
Ahmet SERİN
Nazmi TOMBUŞ
Serkan UZUN
Osman ÜNSAL
Ömer YABACI

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğraf Bekir Baki AKSU

GÖREVİMİZE DEVAM !

Çorumlu 2000 Derginiz,

Yani; Çorumluyum diyenlerin bu dergisi;

Büyük güçlükleri de aşarak şu anda elinize
geçmiş bulunmaktadır.

Yazarlarımızın büyük özverilerle ulaştırdık-ları yazıları,elimden geldiği kadar bu güne kadar titiz davranarak bilgisayarımda hazırladım.

Derginin basım ve renk ayrımı işlemlerini Ankara'da yaptırdım.

Bir Çorumlu olarak, Çorumlu 2000'in ailesi görevlerini,kendine düşen çalışmalarına devam ediyor. Bizler bu dergi için emek ve mesailerimizi bir araya getirerek siz okurlarımıza ufakta olsa bir şey- leri ulaştırdığımızın bilinci içindeyiz.

Siz ; okurlar olarak da,elinizden geldiği ka-dar derginin bu çabasına öyle veya böyle katkıları-nız oldu. Bu katkılarınız ÇORUMLU 2000'i bu gün-lere getirdi.

Dergimizi binbir emekle sizlere sunan biz-ler,Çorum'u tanıyor, tanıtıyor ve tanıtmaya davam edecek.

Bizleri ; kendilerini bilmeyenler tarafından ayırmaya çalışıyorlar.

Ben bu kişileri gayet iyi biliyorum.
Yazarlarımızda kendilerini gayet iyi bilirler.

Belki ileride bu kişileri,sizlere yeri geldikçe, dilim döndükçe,bilgisayarım yazdıkça siz okuyucu-larımıza da tanıtacağız.

Bütün sıkıntılara rağmen. Yine bir sayı da-ha çıkartarak sizlere ulaştık. Hepsi ÇORUM için.

Okurlarımıza ; yazarlarımın adı adına da

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara
Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl.dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000
AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :1 1999 Sayı 8

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL
Gürsel YAYINEVİ

İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş
Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
İŞ: 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10
Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU
Kamil AYCAN
M.Şakir ÇIPLAK
Metin DEMİRCİ
Kezban EKER
Ali EMİROĞLU
Erdal ERALP
Ethem ERKOÇ
Ahmet ERTEKİN
Ali Osman GEYLAN
Muzaffer GÜNDOĞAR
M.Selim GÜRSEL
Adnan İLHAN
Metin KALYONCU
Sakin KARAKAŞ
Hatice KARSLIOĞLU
Rıfat KURTOĞLU
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
Tuğba ÖZTAŞ
Uğur PAMUK
Salim SAVCI
Ahmet SERİN
Nazmi TOMBUŞ
Serkan UZUN
Osman ÜNSAL
Ömer YABACI

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğraf Bekir Baki AKSU

GÖREVİMİZE DEVAM !

Çorumlu 2000 Derginiz,

Yani; Çorumluyum diyenlerin bu dergisi;

Büyük güçlükleri de aşarak şu anda elinize
geçmiş bulunmaktadır.

Yazarlarımızın büyük özverilerle ulaştırdık-ları yazıları,elimden geldiği kadar bu güne kadar titiz davranarak bilgisayarımda hazırladım.

Derginin basım ve renk ayrımı işlemlerini Ankara'da yaptırdım.

Bir Çorumlu olarak, Çorumlu 2000'in ailesi görevlerini,kendine düşen çalışmalarına devam edi yor. Bizler bu dergi için emek ve mesailerimi zi bir araya getirerek siz okurlarımıza ufakta olsa bir şey- leri ulaştırdığımızın bilinci içindeyiz.

Siz ; okurlar olarak da,elinizden geldiği ka-dar derginin bu çabasına öyle veya böyle katkıları-nız oldu. Bu katkılarınız ÇORUMLU 2000'i bu gün-lere getirdi.

Dergimizi binbir emekle sizlere sunan biz-ler,Çorum'u tanıyor, tanıtıyor ve tanıtmaya davam edecek.

Bizleri ; kendilerini bilmeyenler tarafından ayırmaya çalışıyorlar.

Ben bu kişileri gayet iyi biliyorum.

Yazarlarımızda kendilerini gayet iyi bilirler.

Belki ileride bu kişileri,sizlere yeri geldikçe, dilim döndükçe,bilgisayarım yazdıkça siz okuyucu-larımıza da tanıtacağız.

Bütün sıkıntılara rağmen. Yine bir sayı da-ha çıkartarak sizlere ulaştık. Hepsi ÇORUM için.

Okurlarımıza ; yazarlarımın adı adına da

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara
Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl.dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

HEMŞEHRİDEN BİR KART

Mahmut Selim GÜRSEL

7.Sayıdan devam

Geçen sayıda tarafıma gelen yeni yıl kartı ile tarafıma yollanan bildirgeyi mahalli bir gazetemizde okumuştum.

Geç gelen kartla beraber,"Sonuç Bildirgesi" de tarafıma gönderilmiş ve Katılanlar adına Sayın Hemşehrim Vakıf adına imzalamış.

Bu bildirgede öngörülen girişimler, 24 Kasım 1998'de bu güne 11 Nisan 1999'a kadar nasıl bir işlerlik kazandırıldığı hakkında tamu oyuna bilgi verebilmemiz için tarafımıza bilgi lendirilmemizi ÇORUM 2000 Dergisi adına cevaplandırılmasını istiyorum.

Bildirgenin:

1. Maddesi ile ilgili hangi girişimlerde bulunuldu ?

2. Maddesinde belirtilen 170 aşkın Çorumlu Bilim Adamı'nın "Hakimiyet Gazetesi 23 Kasım 1998 İşte Çorum'un Gücü" yazısında isimleri bulunan 54 dışında kaç hemşehrimizi daha kazandınız ?

3- Örnek Üniversite hakkında nasıl bir çalışma yapıldığı ?

4.Maddenin

1.Bendinde belirtilen seçeneklerin hangisinin seçildiği ?

2.Bendinde belirtilen Derneğiniz bu işe talip olması sizce hangi sebeplerden dolayı uygun görüldüğü ve derneğinizin birleştirici girişimlerinin halen hangi seviyede olduğu,bu birleştirmeye girişiminizin hangi aşamada olduğu,Derneğinizin Çorum'u tam olarak (ilçe ve Köylerimiz Dernekleri dahil) ne kadar temsil ettiğini ve hangi dernekleri bünyenize aldınız ? Aynı bendinin ikinci paragrafında bulunan ikinci önerinizin hangi aşamada yine. Derneğinizle ilişkilendirme istediğinizin gerekçesi ?

3.Bendinde Çorum veya İstanbul,Ankara,İzmir gibi geçici Kitaplıklar niçin;Üniversitemizi kurduktan sonra bünyesinde yer alacak olan Çorum İlahiyat Fakültesinin 1997 İstatistiklerine göre 12.100 Kitabı bulunan Fakültemizde hangi sebeple toplanılması teklif edilmemektedir ? Yada,Meslek Yüksek okulu niçin teklifte bulunmamaktadır. Geleceğini umduğunuz kitapların bir binada hapsedilerek Üniversite açılana kadar ne işe yarayacağını?...

Bu konuları merak bu ya merak ediyorum.

ÇORUM'DA MİNBERLER

MahmutSelim GÜRSEL

7.Sayıdan Devam

Geçen sayıda M.Zeki ORAL'ın Çorum Hamit Cemii Minberi ile araştırmasından aldığımız bilgileri vermeye devam ediyoruz.

TARİH:

Minberi yaptıran Muzaferü'd-din Hacı Beylerve bu sülaleden Mahmut Çelebi Hakkında (Amasya Tarihi Cilt 3 Sayfa 10,80,72,129, 158,174) ve (Çorumlu Dergisi Sayı 12) de bir hayli yazar varsa da esaslı bir hükme bağlamıya delalet ve serahet yoktur. Hacı Beyler'e ait Çorum Evkafı'ndaki vakfiyeler,arşiv vesikaları incelendikten sonra bu zatın hüviyetini tespit mümkün olacaktır. Osmancık'taki Beyler Camii de bu zatın imiş.

Minber kitabesine göre Muzafferü'd-din Beyler Çelebi , Selçukilerin çökmesi üzerine Anadolu'da türeyen ümeradan birisidir. Karaman merkezindeki Hacı Beyler Çelebi'nin 1356 (H. 757) tarihli kitabelerinde:

Yani Ulu Bey Hacı Beyler adı geçmektedir.

Bu zatın Karaman oğulları ümerasından Subaşı olduğu anlaşılmakta isede burada baba adı yoktur. Aksaray'da Muhyiddin Perek bahçesinde, Karaman oğulları Mezarı denilen yerde mermer üzerine 0.28x0.23 metre ebatında güzel bir nesihle yazılmış şu kabırtaşı vardır.

1-انتقل من دارالفنا 2- الى دار البقا المرحوم

3- بيدالاكابربكلر جلبى

1-ابن امير تاج الدن 2- ابرهيم فىذى القده

3- نه بع و م ين 4- و بعمايه هجريه

Türkçesi: "Tacü'd-din İbrahim Bey oğlu Büyüklerin egendisi Rahmet olunmuştur,Beyler Çelebi Hicretin 757. Yılı Zülkaade ayında dünyadan ahirete göçtü" denilmektedir.

Bundan başka birde Sarimü'd-din Ahmet oğlu Tacü'd-din Mahmut oğlu Beyler Çelebi vardır. Bu zat H.725 tarihli bir vakfiye ile Tokat merkezindeki Sünbül Baba Zaviyesine Yıldızeli ve Üçtaş taraflarında birkaç köy vakfetmiştir. Karaman,Aksaray,Tokat,Çorum ile alakalı olan bu beyler Çelebi'lerin baba adları başka olduğuna göre , aynı adam olmadıkları muhakkaktır. Tahmine göre Karaman'daki cami kitabesinde adı geçen Beyler Çelebi aynı şahıs olabilir. Bahis konusu olan,Muzafferü'd-din Beyler Çelebi'nin de aynı şahıs olması mümkündür. Kitabelerindeki elkaba göre her ikisi de zamanın ümerasındandır.

Devam edecek

HİTİT YASALARI

Av. ERDAL ERALP

7.SAYIDAN DEVAM

Verilen cezanın yarısı kadardır. Tasarlayarak adam öldürme suçu yasada düzenlenmiştir. Ancak sözlü gelenekte ve kralın fermanında, bu suçun cezası "kan kefaleti" olarak kabul ediyor. Kan sahipleri,yani ölenin mirasçıları,"o ölsün" derlerse ölüm cezası veriliyor. Yukarıdaki maddelerde "onu teslim etsin" şeklindeki anlatım yorumları neden olmaktadır. Maddenin okunmasından,öldürenin öncelikle,ölenin cesedini aile fertlerine teslim etmesi gerektiği anlaşılıyor. Ancak; Hitit yasaları araştırmacıları aynı yorumu paylaşmıyorlar.

Bu sorun yasa metinlerinin bir çok maddelerinde rastladığımız ARNU'dan türeyen ARNUZİ fiil türevinin yorumundan kaynaklanmaktadır. Ancak;bu sözcüğün kökeni araştırıldığında,Hititçe'deki Ar kökünün,Hind-Avrupa kökenli OR olarak görülüyor,Hititçe de Ar oluyor. Hititçe'deki anlamı Ulaşmak ; Nu eki ise Hititçe de ettirgen eki olarak kabul ediliyor ve böylece ARNU,Ulaştırmak anlamına geliyor ,özellikle, birinci dizinin 5. Maddesinde bu sözcük ŞARNİNK fiili ile birlikte kullanılıyor, o zaman anlam "geri vermek, onarmak, telafi etmek,zararı ödemek,tazmin etmek" şeklinde dönüşüyor.Nitekim,Friedrich ve Kocshaker " Ceza Ödeme" eyleminin ifade edildiğini çevirenin böyle yapılması gerektiğini önermiştir.

Yukarıda 1'inci maddeden 4'üncu maddeye kadar incelediğimiz yasa metinleri hep "böylece suçu evden uzaklaştır" cümlesi ile bitmektedir. Bir çok maddede aynı anlatım yinelenmiştir.

Bu formül anlamı konusunda da çok değişik yorumlar yapılmıştır. En yaygın görüş, zarar gören tarafa, güvence olarak suçlunun mal varlığına sahip olma hakkını getirdiğI,maddedeki yaptırımlar yerine getirilip,ödemeler yapıldıktan sonra suçtan kurtulabileceği anlamı olarak kabul ediliyor.

Madde 7- Eğer özgür bir kişiyi,bir kimse kör ederse ya da onun bir dişini aşağı atarsa, eskiden bir Mina gümüş veriliyordu,şimdi suçlu 20 Şekel gümüş versin ve böylece suçu evden uzaklaştırır.

Bu maddeye takip eden 8. Maddede; Bu suçun kölelere karşı işlenmesi halinde cezanın 10 Şekel gümüş olduğu yazılı.

Madde 10- Eğer bir kişi,bir kimse yaralanana kadar ve onu kötürüm ederse, o zaman onun bakımını üstlensin, onun yerine bir kişi versin ve evinde bu çalışmaya devam etsin,o iyileşinceye kadar.Ama o iyileştiği zaman ona altı Şekel gümüş versin ve hekime yine

Madde 17- Eğer özgür bir kadının karnının meyvesini,bir kimse attırırsa, Eğer Onuncu ayda olursa 10 Şekel gümüş versin,Eğer bu beşinci ayda olursa 5 Şekel gümüş versin, böylece suçu evinden uzaklaştırır.

Madde 18'de ise her eylemi cezalandıran yasa maddesinden sonra yinelediği gibi, eğer bir köle kadının karnının meyvesini bir kimse attırırsa,cezalar aynı aylık dönemler için yarı yarıya gümüş olarak düzenlenmiştir.

Madde 28- Eğer bir kız, bir adama nişanlanmışsa ,bir başkası onu kaçırırsa,onu kaçırdığı anda, birinci adam ona ne vermişse,o zaman o değeri onu tazmin etsin. Baba-ana tazmin etmezler. Eğer,baba ve anne onu başka adama verirse,o zaman baba ve anne tazmin etsin.

Madde 29- eğer genç bir kadın,bir adama bağlanmışsa (nişan) ve onun için o başlık ödediyse ve ondan sonra baba ve ana buna karşı çıkarlarsa,o zaman onu adamdan ayırırlar ama başlığın iki katı tazminat verirler.

Madde 30- eğer erkek,kızı halâ alamadıysa, o zaman kendisi için onu redddedebilir, ama o zaman kendi ödediği başlıktan vazgeçer.

Bu örnek olarak sunduğum maddelerde,para cezaları ölçüleri olarak Şekel ve Mina sözcükleri hemen dikkati çemiyor. Eski çağlarda henüz para yok iken,ekonomik yaşamda değişim aracı olarak, o zamana göre kıymetli sayılan, belirli ağırlıklardaki maden çubuklar kullanılmıştır.

Babil'de de Şekel ve Mina gümüş çubuklar kullanılmıştır. Bir Babil Minası 500 gram gümüştür. Şekel ise bunun atmışta biri yani 8,33 gram dır. Bir Hitit Şekeli 9 gram gümüş, bir Hitit Minası ise Şekelin 40 katı,yani 360 gram gümüştür. Buna göre Babilde Mina Şekelin 60 katı,Hitit'te ise Mina Şekelin 40 katıdır.

Evlenmeden önce ,bu gün de olduğ gibi, bir nişanlılık dönemi görülüyor. Evlenebilmek için erkeğin , kız tarafına "başlık parası" vermesi gerekiyor. Hitit yasalarında bunu karşılayan kelime "Kuşata". Evlenmede kadın erkeğin evine gelirken çeyiz getirmektedir. Hititçe de buna "İvaru" deniyor.

bu durum Anadolu geleneği olarak halen yaşamaktadır.

Nişanın geçerli bir nedeni olmadan bozulması halinde,ödenecek tazminatlar,bu günkü hukukta da aynen düzenlenmiştir.

Madde 39- Eğer bir kimse,bir başkasının ekin alanlarını alırsa,Şahhan'ı yerine getirmeye devam etsin. Ama ekin alanlarını ihmal ederse, o zaman ekin alanlarını bir başkası alsın,onu satmasın.

Maddede, Şahan yükümlülüğü altında, bir kişiye tahsis edilen ekin alanı (tarla) anlatılmaktadır, burada belirtilen ekin alanı,boş alan iken ekip biçmek ve bunun karşılığında tıpkı Timar sahipleri gibi feodal yükümlülüklerini yerine getirmek koşulu ile şahsa tahsis edilen alandır yükümlülük yerine getirilmez ise, şahıs onu satamaz, yükümlülüğü yerine getirecek olan başkasına verilir. Bu alanların, kullanım hakkı, sahibinin ölümü halinde , mirasçılarına geçmediği, saraya iadesi gerektiği yorumu yapılmaktadır.

Madde 46:Eğer bir kentte biri,bazı ekin alanlarını Şahhan yükümlülüğü altında elinde tutarsa,eğer ona bir bütün ekin alanı verilmiş ise Luzzi'yi ifa etsin ,eğer ona az ekin alanı verilmiş ise Luzzi'i ifa etsin,ama babasının evinden yerine getirsin. (Burada küçük bir toprak alan oğul söz konusu)

Bu maddelerde Şahhan ve Luzzi terimleriyle ifade edilen yükümlülükler konusu,kesin olmamakla birlikte şöyle yorumlanabiliyor. Şahhan kendilerine toprak (ekin alanı) verilen kimselerin Feodal hizmet yükümlülüğü olarak çevriliyor. Luzzi ise, daha küçük toprak alanların yükümlülükleridir. Luzzi teriminden bedenen çalışma,köle çalışması ve belki de imece anlamı kabul edilebilir.

40 ve 41. Maddelerde de Gişku /Tukul terimi geçiyor, bunun anlamı zanaatçı hakkı olarak kabul ediliyor. Toplumsal katmanların en yükseği olan sınıf Lu İlki den biri ile,daha aşağı sınıftan olan zanaatçı ortak bir ekin alanına sahip olursa ve zanaatçı kaybolursa ve İlKi adamı derse (Tukul) zanaat hakkımdır. O zaman zanaatçının ekin alanlarını mühür altında elde eder ve Sahhan'ı ifaya devam eder. Eğer Tukul reddedilirse o zaman ekin alanları boş ilan edilir ve onu kentin adamları işlerler. Eğer böyle bir ortaklıkta İİKİ adamı kaybolursa, zanaatçı,bu benim zanaatçı hakkımdır derse İlKi adamının ekin alanlarını mühür altına alır ve Şahhan'ı ifaya devam eder.

Hititler de toprak önce tanrıların,sonra kralındı. Kral bağış belgeleriyle,toprakları seçtiklerine, karşılığında feodal yükümlülükleri ifa koşulu ile verebiliyordu.

Hititler de özel mülkiyet de vardı.Ancak bağımsız çiftçilerin sayısı çok azdı. Yasaların dışında bazı yazılı belgelerde zorunlu çalıştırmalar görülüyor. Bağımsız çiftçilerin dört gün kendileri için ve onu takip eden dört gün kendi tarlaları yakınındaki Timar arazisi için çalışacakları anlatılıyor.

Şimdi çok değişik yorumlara neden olan bir maddeye geliyoruz. Bu madde " eğer " ile başlamıyor.

Madde 48 : Bir " mahpus" Luzzi'i ifa etsin ve bir maphus ile,ticaret,hiç kimse yapmasın,oğlunu,ekin alanı,bağını hiç kimse satın almasın,kim kendisi için "mahpus" la ticarete yaparsa ,o zaman o ticaretten vaz geçsin, " mahpus" ticarete koyduğunu o zaman geri alsın.

Madde 49: Eğer bir "mahpus" hırsızlık yaparsa, tazminat yoktur. Eğer korporasyon varsa,o zaman,işte onun korporasyonu tazmin etsin. Eğer hırsızlık af edilirse, ya hepsi yine hileci olurlar,ya hırsız olurlar,ister birini yakalasın ister o başkasını yakalasın.....atabilir.

Bu iki maddede Hippara sözcüğü "mahpus" olarak çevrilmiştir. Hitit yasalarında hapis cezalarına hiç rastlanmıyor. Bu yüzden hapis ve hapishane olarak çevrilen sözcüklerin anlamlarının, yasa metinlerine uygun olarak yorumlanması gerekiyor.

Hitit yasaları araştırmacılarının değişik yorumları göz alınarak Hippara sözcüğünün,aşağı sınıftan,özel bir kategoriye ait,ne ailesine de malı olmayan kişilerden birine işaret edildiği yorumu daha doğru görülüyor.

49. madde de: Lu Hippara hırsızlık yaparsa ,tazminat yoktur deniyor ve devamla Corporasyona bağlı ise tazmin görevi Corporasyona düşer şeklinde anlatım var. Bu sözcüğün anlamı hükmi şahsiyeti olan bir kuruluş,bir cemiyet ve lonca olarak görülüyor. Corporal sözcüğü de bedeni,cismani anlamına geliyor. Yani beden en çalışanların örgütü,böyle çeviri hem yasa metinlerindeki bütünlüğe ,hem de 48.Maddede ki yoruma daha uygundur.

Zaten Hrozny de Tuikkant sözcüğü için Beden+Topluluk anlamını bu yüzden Corporasyon olarak çevirmiştir.Paralel metin diye adlandırabileceğimiz, yasaların sonraki yazılımında Md.XL satır 33, 39 da Hippara sözcüğü yerine Asırum sözcüğü kullanılmış. Asırum sözcüğünün tam Hititçe karşılığı Lu Appant yakalanmış,tutulmuş.

DEVAM EDECEK

Ahmet ERTEKİN

I.Süleyman-ı "KANUNİ" yapan Büyük Osmanlı Şeyhülislamı İskilipli Ebussuud Efendi

7. Sayıdan Devam

Babasının vefatı üzerine Müeyyed-zade Abdurrahman Efendiden,kayınbabası Mevlana Seyyid Karamani ve muallim-i evvel İbn-i Kemal Paşadan İlim tahsil etmiştir.

Henüz öğrenci iken,Sultan II. Beyazıt'ın dikkatini çekmiş ve günlük 30 akçalik "Çelebi Ulufesi" ile taltif edilmiştir. Devrinin en yüksek tahsilini tamamlayarak 26 yaşında Müderris olmuştur. 1516 yılında Şeyhülislâm İbn-i Kemal'in yaptığı 25 akçelik Çankırı Medresesi Müderrisliği teklifini kabul etmemiş,30 akçe ile İnegöl İshak Paşa Medresesine tayin olmuştur. Ancak 1520 yılında bu görevden azledilmiştir. Bu,Ebussuud İfendinin hayatında yaşadığı ilk ve son azil olayıdır.

10 ay sonra sırasıyla;İstanbul Davut Paşa ve Mahmut Paşa Medreselerinde,1525 te ise,İkinci Vezir Mustafa Paşanın Gebze'de yaptırdığı Medresesine ve ertesi yıl Bursa Sultanisi'ne ve 1528 de ise Yavuz Sultan Selim zamanında kurulmuş olan Sahn-ı Seman Müftü ve Medresesi Müderrisliğine atanmıştır. 1533 de Bursa,bir yıl sonra da İstanbul Kadılığına getirilen Ebussuud Efendi , Kanuninin Koflu Seferinde Anadolu Kadeskeri rütbesi atanarak Rumeli Kadaskeri 8 yıl 2 ay sonra da,Fenari Zade Muhyiddin Efendinin yerine Şeyhülislam ve Müfi-il Enam olmuştur.

Ebussuud Efendi,Kadasker olmadan önceki bir rüyyasını şöyle anlatır:

"Kadasker olmadan bir hafta önce rüyamda Fatih Sultan Mehmet Camiinin mihrabında benim için bir seccade serilmiş olduğunu gördüm. Halka İmam oldum ve sekiz rekat namaz kıldırdım. Bu rüyadan sonra Kadasker oldum. Meğer bu rüya kadaskerlikte sekiz yıl kalacağıma işaretmiş,keşke kıldığım o sekiz rekatlık ilkindi yerine yatsı namazı kılmış olsaydım" diyerek; Kadaskerlik günlerini özlemle anmıştır.

Şeyhülislam olması ile ilgili rüyasında da:

" Peygamberimiz Mevlana Cami'ye : 'Şu outran kimseyi bilirmisin diyerek İbn-i Kemal Paşayı gösterir. Mevlana Camii bilmem ya Resulallah der. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz O İbn-i Kemal Paşa'dır ve halen ümmetimin Müftüsüdür, diyerek arkasında oturan Ebussuud Efendiyi gösterir. Mevlana Camii onuda tanımadığını söyleyince Peygamberimiz S.A.V. : O, Ebussuud bin Yavsi'dir. O da ümmetimin Müftüsü olsa gerektir' buyurur " ve bu rüyya 30 sene sonra gerçekleşerek Ebussuud Efendi Şeyhülislamlık makamına atanır.Hiç fasılasız bu görevini 28 yıl 10 ay sürdüren bu büyük Osmanlı Şeyhülislamı 23 Ağustos 1574 yılında vefat ederek hem görev ve hem de fani dünyadan ayrılmıştır. Cenaze namazını Kadasker Sinan Efendi kıldırmıştır. Kabri Eyüp Çarşısındaki haziredediir. Burada ayrıca ailesi ve çocukları da gömülü bulunmaktadır. Ölümünde Mekke ve Medine'de de gıyabına cenaze namazı kılınmıştır.

Böylece Ebussuud Efendi,84 yıllık ömrünün 17 senesini Müderrislikte, 4 senesi Kadılıkta, 8 senesini Kadaskerlik ve yaklaşık 29 senesini Şeyhülislamlık olmak üzere toplam 58 yıl Memuriyetle geçmiştir.

Ebussuud Efendi, asırların emsalini nadiden yetiştirebildiği büyük alimlerden birisidir.

El Fevaid-ül Behiyye'de denildiği üzere o büyük bir şeyh,derya gibi bir alimdi.Onun ne Acem'de ne Arap'ta benzeri yoktu. Zamanında Hanefi reisliği kendisinde son bulmuştu. Dört Mezhepin fıkıh bilgilerine vakıftı.

Osmanlı Şeyhülislamları arasında tefsir ve fıkıh alanında en büyük bilginlerindendir. Dünyaya iltifat etmez,riyakarlıktan hoşlanmazdı. Dindar olup ibadete son derece düşkündü. Açık fikirli olup, geniş düşünürdü. Zamanın şartlarına göre hareket etmesini bilirdi. Genelde yumuşak olduğu halde ülke çıkarları,kamu düzeni ve dine aykırı davranışlarda ciddi olup tavizsiz kararlar verirdi.

Oğlan şeyh diye anılan İsmail Maşuki'nin, Hamza Bali'nin ve şeyh Muhiddin Karamani'nin İslâm'a aykırı davranışlarından idamlar için fetva vermiştir.

Fetvalarında, halkın örf ve adeti ile İslâmiyetin hükümlerini uzlaştırmaya çalışmıştır. Şeriatın verdiği imkan nisbetinde katılıktan kaçınarak değerlendirmelerinde objektifliği ölçü olarak almıştır. Önceleri haram olarak hükmettiği kahvehane olayını, İstanbul'da kahveler açılmaya başlayınca tashih etmiş; ibret gözü ile seyredilmesi kaydıyla Karagöz oynatılmasına izin vermiştir.

Osmanlı toprak kanunlarına şeriat hükümlerine göre yeniden yazmıştır. Ömrü boyunca Osmanlı Devletinde adaletin yerleşmesine çalışmıştır. Yavuz Sultan Selim döneminin şiddete dayalı yönetimi yerine, şeriat düzeni içinde tam bir adaletin hakim olmasında emeği büyüktür. Hatta bu arada İngiltere Kralı Sekizinci Henri,İngiliz adalet sisteminin ıslahı için bir heyet göndermiş, Osmanlı Adalet ve Yargı organı İngiliz Adalet ve Yargı organına örnek olmuştur.

Toplum menfaatini ön planda tutarak taşınır mallarla para vakfına; ücret Kur'an öğretmenin uygun olduğuna fetva vermiş,ancak Osmanlı ülkesindeki bütün Hıristiyanların zorla Müslümanlaştırılmasını ön gören teklifi ret ederek bu uygulamaya fetva vermemiştir.

Kendisine ne kadar garip ve mantıksız soru sorulursa sorulsun, sonuna kadar sabırla dinler ve oldukça esprili cevaplar verirdi. Zarif ve nüktedanlığı yanı sıra yazılı sorulara aynı üslup ve teknikle cevap vermesi ayrı bir özelliğidir.

Oldukça çalışkan bir insandı. Müderrisliği sırasında tatil günleri dışında derslerini asla kaçırmazdı. Müftülüğünde ise her gün yüzlerce fetva verdi. Bir gün sabah namazından ikindi ye kadar 1412, bir başka günü de 1413 fetva vermiştir. Tasavvuf erbabını sevmiş, onların kerametlerine inanmıştır. Fakat dine uymayan ve istismar eden şeyhlerle de amansız ca mücadele etmiştir.

Devrinin en nüfuslu kişilerinden olmasına rağmen, nüfuz istismar yapmamış ve siyasete hiç karışmamıştır.

O yüzden üç padişah döneminde de saygınlığını korumasını bilmişti.

Ulema arasında çıkan anlaşmazlıkta Kanuni Onun tarafını tutarak ona karşı olan sevgisini ve itimadını göstermekten kaçınmamıştır. Hatta elinin uğuruna inandığının göstergesi olarak Süleymaniye Camiinin temel atma töreninde mihrabın taşını Ebussuud Efendiye koydurtmuştur.

Cihan Padişahı Muhteşem Süleyman bütün seferlerinde Ebussuud Efendiyi de yanında bulundurmuş, Budin'in fethinden sonra camiye çevrilen bir kilisede Padişah ve orduya Cuma namazı kıldırmıştır.

Budin Kanunnamesini yazmış , fethedilen Macar topraklarının tapu ve tahrir işlerini hazırlamıştır. Ayrıca, Kanuni eskiden mevcut ve yeni konulan kanunlar hakkında, her türlü itirazın önüne geçmek ve şeriatla tezat teşkil etmediğini kanıtlamak üzere Ebussuud Efendinden fetva almıştır. Kanunname-i Al-i Osman'ın hazırlanması, Sultan Süleymanı Kanuni yapmıştır. Kanuni Sultan Süleyman'ın cenaze namazını baş imam pozisyonunda Ebussuud Efendi kıldırmış, defnedilirken getirilen bir çekmecenin kabre konulmasını istemiştir. Ebussuud Efendi derhal müdahale ederek, İslâm geleneğinde böyle bir uygulamanın olmadığını söylemiş, ancak bunu Süleyman Han'ın ölümünden bir önceki vasiyeti olduğunu öğrenmiştir. İçindekilerin görülmesi amacıyla çekmeceyi açmak isteyen Ebussuud Efendinin elinden kayarak yere düşen ve açılan çekmeceden etrafa bir çok kağıt parçaları saçılmış ve bakıldığında her parça üzerinde Ebussuud imzalı fetva metinlerinin yer aldığı görülmüştür. Bunun üzerine Ebussuud Efendi: "Sen kendini kurtardın ama, biz ne yapacağız ? " diyerek manevi sorumluluğun ağırlığıyla ağlamaya başlamıştır. Kanuni'den sonra yerine geçen oğlu II. Selim de Ebussuud Efendiye son derece saygı gösterdi ve babasının kadrosunu aynen devam ettirmiştir.

Sulhun ancak "Kaffe-i Müslimi'nin " menfaati olduğu zaman meşru sayılacağını söyleyen Ebussuud Efendi, Mısır'a mal taşıyan ve hacı kafilesi götüren gemilere taarruz eden korsanları ortadan kaldırmak ve Osmanlı Devleti'nin güney sınırlarının güvenliğini sağlamak açısından Kıbrıs Adası'nın fethine de fetva vermiş ve bu sayede Kıbrıs'ın Türk topraklarına katılmasını sağlamıştır.

Türkçe, Arapça ve Farsça'yı çok iyi bilen ve yazan Ebussuud Efendinin kitap, risale ve makale şeklinde 22 eseri tespit edilmiştir. Bunların en meşhuru ise 5 ciltlik İrşad-ül Akl-üs Selim adlı Arabça tefsiridir. Bu eserin Sâd Suresine kadar yazılan kısmını gören Kanuni mesihat yevmiyesini 200 akçeden 500 akçeye çıkarmış eser tamamlandıktan sonra da yevmiyesi 600 akçeye çıkartılmıştır. Ayrıca, en değerli şiirlerini de Arapça yazmış olup Kanuni Sultan Süleyman hakkındaki meşhur mersiyesinin Arap edebiyatında büyük yeri vardır. Fetvalar, kanunlar, arzlar, şiirler, dua name ve sapık mezhepler hakkında Türkçe nesirleri oldukça sade ve anlaşılır dil ile kaleme alınmış olup halk seviyesinde Yazılmış ürünleri de vardır.

Kendisine yöneltilen güzellerin medhi vadisinde şiir söylemek caizmidir ? Sorusuna, şiirle:

"Terket hava-i şiiri ki sevday-i hamdır,
Sihr-i helal olursa, demem kim haramdır."

Cevabını vermiş, Hafız Divanını taassuba karşı koruyan meşhur fetvası Goethe tarafından da taktirle karşılanmıştır.

26 yaşında müderris olan bu çok yönlü büyük insan, Osmanlı Sultanlarından II. Selim, III. Murat ve III. Mehmet zamanlarında yatişen Ma'lül zade Seyyid Mehmet, Abdulkadir Şeyhi, Hoca Saadettin, Bostan zade Muhmet Sun'ullah Efendi, Bostan zade Mustafa, meşhur şair Baki, Kınalı zade Hasan ve Ali Cemal Efendinin oğlu Fudayi Efend gibi ilim adamlarının da hocalarıdır.

Talebelerinden meşhur şair Sultan üş-buara Baki, hocası Ebussuud için şu şiiri yazmıştır:

Ser-i efâi-ıl âfak müfti-i âlem,
Sipihr-i fazl-u kemal, âfi-tâb-ı cah-u celâl
.İmam-ı saff-ı efadıl, emr-i hayl-i kiram.
Emin-i din-ü düvel hace-i huceste hisal,
Ebu Hanife-i sâni Ebussuud ol kim
Fezail içre olupdur efâdıl ona ıyâl.

Ebussuud Efendi'nin İskilip ve İstanbul'da pek çok hayratı vardır. İskilip'te babasının kabri bitişiğinde bir cami (Şeyh Yavsi Camii" ile bir mektep ve hemen doğusundaki Meydan Çayı üzerinde bir köprü yaptırmıştır.

Eskiden iskan sahası olup, Şehr-i İmadi olarak bilinen yerleşim yerinde mescid ve mektep yaptırdığı söylenmekte ise de bu gün hiçbiriz kalmamıştır.

İstanbul'da ise kabri yanında bir mektep ile Şehremini ve Macuncu semtlerinde birer çeşme ve hamam yaptırmıştır .Macuncu'da bir konağı ve Sütlücü'de bahçeli bir yalısı vardı, meşhur tefsirini bu yalıda yazmıştır. Yaptırdığı eserleri korumak ve yaşatmak amacıyla, İstanbul ve İskilip'te bir çok emlak arazi ve hamamın gelirini vakfetmiştir.

İstanbul'da Padişahla görüşmek üzere saraya gittiği zamanlarda tercihen geçtiği güzergâha "Ebussuud Caddesi" adı verilmiş olup bu gün de halen aynı adı taşımaktadır, ayrıca doğum yeri olan İskilip'te büyük bir okula Ebussuud İlkokulu adı verilmiştir. İskilip İlçe Halk Kütüphanesi arsasının bir kısmı da Ebussuud Vakfına aittir.

Kültürümüze derin izler bırakan bu büyük insanı doğumunun 509'uncu yılında minnet ve rahmetle anıyoruz.

Mekanı Cennet olsun.

ESERLER VE ESİRLER

OSMAN ÜNSAL

Bilim ve teknikle İnsanlık Tarihi boyunca sürekli bir gelişme ve ilerleme vardır. Bu ilerleme insanın çakmak taşı parça sını bir sopanın ucuna takarak, ilk silahı balta veya mızrağı yaptığı andan itibaren başlamıştır. Bazı çağlarda bu ilerleme oldukça yavaş olmuş,yazının icadı için binlerce yıl geçmiş,demiri elde edebilmek için yüz yıllarca uğraşılmıştır.

Tekerleğin,barutun,pusulanın,elektriğin keşfi uygarlık tarihindeki aşamalardan hafızamıza hemen takılıverenlerden bazılarıdır. Oysa;günümüz dünyasındaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler ,baş döndürü cü bir hızla devam etmekte,artık bir insa-nın bunu takbi ve kavrayabilmesi bile çok güçleşmiştir. Ancak kendi branşında,kendi ilgi ve uzmanlık alanında olanlarda bile ta- kipte zorlanmaktadır. Bu günkü bilim, dün- den ileride, yarından geridedir. Bu hep yu karı doğru çıkan bir grafik çizgisi gibidir.

Belki bazılarının aklına yer yüzünde hala ilkel bir biçimde yaşayan bazı kabileler gele bilir. Ancak, o durum çok farklıdır. O topluluklar bilim ve teknolojideki ilerleme yi yaşamlarına uygulamadıkları için böyle yaşamaktalar. Yoksa, bilim evrenseldir ve geri dönüş yoktur. Belki,elektriğin varlığından bile habersiz olan topluluklar onu yeni den keşfedecek değillerdir. Sadece zama- nı geldiğinde ve imkanları e l verdiğinde transfer edip kullanacaklardır.

Sanata gelince; durum bilim ve teknikten çok farklıdır. Sanatta sürekli bir iler lemeden söz edilemez. O belli bir devir veya dönemde başlar, gelişir, zirveye ula-şır, geriler sonra bir başka etki meydana getirir,aynı seyri izler zirveye ulaşır ve geri ler. Yoksa şu devir sanatı, şu dönemden geridir veya ileridir denemez. Bu kıyas aynı devir, aynı ekol için kullanılabilecek bir değerlendirmedir.

Sanat oluşmasında, o çağın yada dönemin kültürü,dini telakkiler,hayat tarzı, sosyal ve siyasal durum,coğrafya,geçmiş ve çağdaş sanatlar çerçevesindeki olaylar sanatçının fikri ve hissi yapısı sanat eserinin meydana gelişimini etkiler. Yunus'u da, Sinan'ı da, Nedim'i de yukarıda anlata geldiğimiz şartlardan ayrı tutamayız. Belki kişisel olarak bir türü ,bir ekolu,bir sanatçıyı diğerine tercih edebilir,onu daha çok beğenebiliriz. Bu kişisel değerlendirme ve beğeniden öteye gitmez.

Divan edebiyatının,Halk edebiyatından Röne sans mimarisinin,Mısır mimarisinden, Dede Efendinin Mozart'tan, Shakespare'nin Homeros'dan ,Picasso'nun Goya'dan, İnka sanatının Hititlerden geri veya ileri olup olmadığı söylenemez. Romantik akım, Klasik akım, Realist akım veya Osmanlı Çini Sanatı ,ancak kendi içinde,kendi üslup ve ekolündeki eserler arasında bir kıyas yapılır. Dilerseniz Osmanlıdan bir iki somut örnekle konuyu detaylardıralım. Osmanlı Mimarisi,Selçuklulardan beri Anadolu'daki bir laboratuar gibi pek çok cami ve binalarda denenen ve gelişen mimari anlayışı kuruluşundan itibaren mekan anlayışı, çok kubbeden merkezi ve tek bir kubbeye geçişi,minareleri,cephe ve tonoz sistemlerini geliştirmiş ve Mimar Sinan'ın Selimiye'si, Sinan'ın kalfası Mimar Mehmet Ağanın Sultan Ahmet Camii ile zirveye ulaşmıştır. Takip eden yıllarda bunları taklitten öteye gidemeyen ve onlara ulaşamayan gerileme açıkça görülmektedir. Yine camii ve bina yüzeylerinin deklârasyonunda kullanılan çini sanatı da İznik ve Kütahya gibi iki merkezde yapılmış,bu da aynı biçimde gelişerek 16. Yüzyılda zirveye ulaşmıştır. Osmanlı Çini Sanatı gerek teknik, gerek renk ve desen zenginliğiyle en olgun seviyesine bu yüzyılda erişmiştir. Kütahya Çinileri,mavi,beyaz, İznik çinilerinde ise çok renkli ve canlıdır. 16. Yüzyıl da İznik Çinilerinde kullanılan mercan kırmızısı (Bayrak kırmızısı) sadece 50 yıllık

bir süre içinde vardır ve sonra kaybolmuştur. Diyebiliriz ki ; bu bir çini ustasının ömrüyle sınırlıdır ve usta formülü kimseye söylememiş ve kendi hayatıyla birlikte sona ermiştir. Biliyor musunuz ki o günden bu yana bütün çini ustalarının çabası ve hayali mercan kırmızısını yeniden bulabilmekti. O tarihten önce ve sonra kullanılan kırmızı kiremit kırmızısı veya vişnedir. Ve maalesef bir daha o kırmızı elde edilememiştir.

Konuyu merak edenler için birkaç söz de sırası gelmişken çini yapımından basitçe söz edelim. Önce özel topraktan hazırlanan çini hamuru ile ne yapılacaksa; vazo, tabak, levha hazırlanarak kurutulur. Sonra üzerine kömür tozu ile desen çizi-lir,sonra çeşitli maden oksitlerini içeren top rak boyalar hazırlanır ve çini özel bir fırça ile boyanır, fırında pişirilir , çıkarılır sırlanır ve yeniden fırınlanır. Burada esas çarpıcı olan çiniyi hamken mesela siyah yada kah verengi boyamışsınızdır, ama o fırında pi-şince renkler değişir,faraza siyah mavi,kah verengi yeşil olmuştur. Kısacası toprak için deki maden oksitlerin oranlarına göre çeşit li renk tonları elde edersiniz. Aynı rengi bulmak için aynı malzemeyi aynı oranda kullanmak gerekir. Bir bakıma ebru sanatındaki gibi sonucu önceden kestiremezsiniz. Bu da,bu sanatlarda ustanın tecrübesi ve kullandığı malzeme ve formülünü öne çıkarır. Yine 16. Yüzyıl Osmanlı Çini sanatında sır üstü tekniğinde kullanılan altın sa rısı da karakteristiktir. Çini Sanatı bu güne dek devam ettiği halde,16. Yüzyıldaki sevi yesine bir daha ulaşamamıştır.16. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğunun siyasi bakımdan zirve noktasıdır. Bunun sanatı etkilemesi yönüne ileride temas edeceğiz. Divan Edebiyatında Fuzuli ve Baki,Halk Ede biyatında Karacaoğlan bu dalların en olgun üst sanatçılarıdır.Bu anlattıklarımız Hitit Sanatında,Yunan,Roma,Bizans Sanatın da da görülür.Farklı devirlerin farklı dalların sanatlarını ve eserlerini inceler ve değerlendirilirken elmalarla armutları toplama yanılgısına düşmeyelim. Benim bu yazıda asıl anlatmak istediğim çağlarına damgasına vuran ve uygarlık tarihinin kilometre taşları olan Dünyanın harikası olan eserler. Bunların sanat karakterlerinden ziyade nasıl ve ne şartlar altında kimler tarafından (Uzaylılar safsatası hariç) meydana getirildiğini, kendi toplumlarını ve insanlık tarihini nasıl etkilediğini farklı bir perspektif içinde yansıtmaktadır.

ŞAMLIOĞLU DÖVİZVİZ A.Ş.
MART 1999 DÖİZ BÜLTENİ

GÜNLER	DM ALIŞ	DM SATIŞ	DOLAR ALIŞ	DOLAR SATIŞ	PARİTE
1	198338	198523	353532	335951	1.78247
2	198200	198567	357253	357253	1.80249
3	198667	198935	357132	357270	1.79746
4	198593	198774	358112	358321	1.80325
5	198318	198512	358868	359356	1.80956
6	199010	199379	360091	360725	1.80941
8	199762	199940	360016	360296	1.80222
9	199900	199997	360457	360658	1.83 19
10	200731	201014	359704	360067	1.79197
11	200796	201131	360802	360863	1.79686
12	201139	201510	361055	361189	1.79505
13	201430	201581	362210	362210	1.79819
15	202245	202487	362281	362547	1.79130
16	202255	202551	364051	364516	1.79996
17	203390	203621	362912	363454	1.78432
18	204012	204150	362596	362879	1.77733
19	203411	203607	364237	364614	1.79065
20	203401	203893	365575	366154	1.79731
22	203587	203471	366117	366409	1.79833
23	204039	204138	366589	366796	1.79666
24	204605	204800	366943	367204	1.79642
25	204462	204637	367384	367529	1.79683
26	204175	204575	368510	369050	1.80487
27	203790	204620	371080	372290	1.82089
30	204600	205100	372375	373800	1.82001
31	204900	205640	373600	374500	1.82333

MART Ayı Dolar Getirisi
% 5.93
MART AYI MARK GETİRİSİ
% 3.3

BİLİMSEL OLMAYAN ZAYIFLAMA DİYETLERİ VE MUCİZE İLAÇLAR

Hatice KARSLIOĞLU
Diyetisyen

Şişmanlık çağımızın en önemli sağlık problemlerinden biridir. Şişmanlık tedavisinde kullanmak üzere çeşitli diyetler geliştirilmiştir. Bunların bazıları uygun ve kalıcı bir zayıflama sağlarken, bazıları uygun ve kalıcı zayıflama sağlarken ,bazıları halkı yanıltmakta ve çeşitli sağlık sorunlarına zeminhazırlamaktadır.Gazetelerde,dergilerde,medyada ,sanatçıların kullandığı zayıflama diyetleri bilimsel olmayan patates, güzellik,İsviçre,lahana,protein paketleri, ketojenik , o kalorili, bitkisel ilaçlar gibi daha birçok diyetler bulunmaktadır. Bunlardan ketojenik diyetler ve mucize ilaçların komplikasyonuna yer vermek istiyorum.

DÜŞÜK KALORİLİ KETOJENİK DİYETLER

Bunların temel özelliği, karbonhidrat kaynağı olan besinlerin kısıtlanması, diğer besinler için genelde miktar sınırlaması yapılmamasıdır. Bunlar:
Air Force Diet (1960)
Calories Don't Count (1961)
Drinking Mon's Diet (1964)
Stillman Diet (1967)
Atkins Diet Revolution (1972)

Bu diyetlerin hepsi besin öğeleri yönünden oldukça dengesiz, uygulayan kişide kalıcı ve doğru beslenme alışkanlıklarının yerleşmesine hiç bir katkıda bulunmayan pahalı diyetlerdir. Bunun yanında ciddi sağlık sorunlarına zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle şişmanlık tedavisinde kullanımı kesinlikle önerilmemektedir. Aynı zamanda;

ATKINS DIET: Uygulandığı zaman kilo verilmesine karşın, B grubu vitaminler özellikle B6, folik asit ve tiamin ile demir ve magnezyumda yetersizdir. Yağı çok yüksek ve doymuş yağ asitlerinden zengin olduğundan sağlık için risk taşımaktadır.

STILLMAN DIET : Uygulandığı zaman kilo verilmesine karşın, vitamin, C vitamini, kalsiyum ve folik asitten yetersiz, yağı çok yüksek ve doymuş yağ asitlerinden zengin olduğundan sağlık için risk taşımaktadır.Total açlık diyeti uygulayanlarda vücutta ciddi protein kaybı olması ve ani ölüme kadar varan sağlık sorunları ortaya çıkmıştır. 1976 yılında Robert Linn tarafından yalnızca hidrolize kollajen içeren bir sıvı diyet hazırlamış. Bu diyeti binlerce kişi uygulamış ve altmış kişiye kadar ölüm olayı kaydedilmiştir.

KETOJENİK DİYETLERİN KOMPLİKASYONLARI

1 -Su ve elektrolit dengesinde bozulma,
2 -Kalsiyum atımını hızlandırır, kemik yoğunluğunu azaltarak osteoporozise zemin hazırlar,
3 -Hiper ürüsemi ve guta benzer belirtilerin ortaya çıkmasına neden olur, ürik asit taşlarının oluşabileceği bildirilmektedir,
4 -Yüksek yağlı diyetler, doymuş yağ asitleri ve kolesterol yönünden zengin olduğundan kalp damar hastalıkları riskini artırmaktadır.

ALDATICI PROTEİN PAKETLERİ

VLCD çok sayıda yan etkisi vardır. Bunlar:

- Ürik asit seviyesinde artış %10 ila 20
- Ateryal tansiyon düşüklüğü %8 ila 10
- Saç dökülmesi % 9- Kabızlık % 8 ila 10
- Halsizlik % 8
- Tırnak kırılması % 8
- Deri kuruması % 8
- Soğuğa karşı dayanıksızlık % 8
- Adale krampları % 7
- Regl ağrıları % 6
- Depresif ruh hali % 5
- Baş ağrısı % 3

Çok istisnai olarak ortaya çıkabilecek en kötü komplikasyon, ani ölümdür. Amerika'da Yiyecek ve İlaç İdaresi, çok düşük kalorili rejimler yüzünden gerçekleşmiş tam on yedi ölüm tespit etmiştir. Bunlar, daha önce böyle bir hastalıkları olmadığı halde kalp krizi yada geri döndürülemeyen kalp durması yüzünden ölen insanlardır. On üç vakada protein kalitesi kötüydü. Bu rejimler triptofan bakımından fakir, gerekli potasyum desteği yönünden de yoksundu. Son dört vaka dört haftadan fazla sürdürülmemesi gerekin protein perhizini,beş-altı ay kesintisiz uygulanmasından kaynaklanmıştır.

İdrar söktürücü ilaçlar:Eğer zayıflama, belli bir miktarda bir yağ tabakasından kurtulmak anlamına geliyorsa, organizmayı daha fazla idrar yapmaya zorlayarak, sadece su kaybını meydana getiren idrar söktürücü ilaçların bu amaca hizmet etmedikleri gayet açıktır. Ayrıca sodyum ve potasyum eksikliğine bu da;cildin kuruması, bitkinlik, baş dönmesi kramp girmesi ve ani tansiyon düşüklüğü gibi kötü sonuçlar doğurur. Aynı özelliği taşıyan bitkilerde vardır. Fare kulağı, erkek sakalı, enginar, karahindiba ve kiraz sapı. Sadece su kaybedilir. Maden sularıda aynı etkiyi gösterir.

Bağırsak yumuşatıcılar: Tuz kaybı oluşturur ve bağırsaklara zarar verir.

Traid ilaçları: Kalp ritim bozma riski taşır. Yol açtıkları sorunlardan bazıları: Uykusuzluk, sıkıntı,kalp çarpıntısı,titreme ve uyarılma halleridir.

İştah kesiciler: Tamamen psiko uyarıcı etkisi olan iştah kesici anfetaminler den oluşur. Uykusuzluk ve öz denetimin azalmasıyla sonuçlanan bir uyarılma hali yaratır. Ara verilmesi halinde, çoğunlukla intihara sürükleyen bir depresyona neden olabilir.

İsamerid: Yan etkileri;yorgunluk,karın ağrısı,baş ağrısı,uykusuzluk,ishal,ağız kuruluğu, sıkıntı,depresif ruh hali,idrar çokluğu,baş dönmesi, dalgınlık,bulantı ve kusma.

Kaynak:

1 - Şişmanlık Çeşitli Hastalıklarda Etkileşimi ve Diyet Tedavilerin de Bilimsel Uygulamalar Derleyen: Perihan Arslan
2- Yedikçe Zayıflama Michel Mantignac

ANTİK GÜZERGAHTA ÇORUM

Kamil AYCAN

Çorum ili ve çevresinde tarih önceki çağlardan. Paleolitik (Yontma taş),Neolitik (Cilâlılaş) evrelerinin varlığını işaret eden bazı taş aletlere rastlanmışsa da,gerçek anlamda yerleşmelerin Kalkolitik (Bakırtaş) çağında başladığı,hatta yoğunlaştığı görülmektedir.

Kalkolitik devrin özelliği taş aletlerin yanı sıra doğal bakırdan yapma malzemenin kullanılmış olmasıdır. Çorum ilinde rastladığımız ilk yerleşmeler Kalkolitik dönemin geç safhasına rastlamaktadır

Çorum ili içerisinde kazısı yapılan merkezlerin hemen hepsinde örneğin;Büyük Güllücek, Boğazköy,Alacahöyük,Eskiyapar,Kayapınar,Kuşsaray gibi merkezlerin hemen hepsinde Kalkolitik çağa ait kap kacak ile bakırdan yapılma malzeme ele geçirilmiştir. Her antik yerleşmenin altında Kalkolitik döneme rastlanması yörede doğal bakırın varlığına bağlanabilir. Bayat ilçesinin Astar Deresi mevkiinde doğal bakır filizleri ele geçilirmiştir. Ayrıca ; yörede diğer zengin maden yataklarının bulunması zengin etnik grupların ve krallıkların ortaya çıkmasına neden olmuştur. En önemli Kalkolitik yerleşme Alaca'nın 15 km. kuzeyinde Büyük Güllücek köyünde yapılan kazılarda ortaya çıkmıştır. Büyük güllücek yerleşmesi yörenin bu dönem içinde Balkanlarla ilişki vermesi bakımından da ilgi çekicidir. Büyük Güllücek ile Karanova (Bulgaristan) ve Karadeniz'in Kızılırmak Deltasındaki İkiztepe Kalkolitik çağ kap kacaklarının arasındaki benzerlikler rastlantının ötesinde Balkanlar ile Karadeniz ve İç Anadolu arasındaki ekonomik ilişkilerin başlangıcının Kalkolitik döneme kadar uzandığının göstergesidir. Maden ve kereste yönünden zengin Karedeniz Dağları İç Anadolu ile Karadeniz'i ayırıcı unsur olmasına rağmen, Çorum ilindeki bulguların Samsun yöresi ve Bulgaristan'ın Karanova kültürü ile olan ilişkileri, Kuzey yol güzergahının ve alışverişinin en eski izlerini ortaya koymaktadır.

3. binden beri devam eden Mezopotamya ticaret ilişkileri ise güney yolunun da o zamanlardan beri var olduğunu göstermektedir. Arkeolojik bulgular 3.binde Mezopotamya ile kültür alışverişinin varlığını kanıtlamaktadırlar. Ayrıca bu dönemlere ait bazı yazılı belgelerde,Kapadokya da Asurlu tüccarların olduğuna dair kayıtların bulunması, 2.binin başlarında ki yoğun Asur-Anadolu ticaretinin daha da eskilere dayandığını açıklamaktadır. Bu ticaret ilişkileri döneme adını verecek kadar yoğun ve önemlidir. 2.binin başlarında Asurluların bazı önemli Anadolu kentlerinin yanı başına yerleştikleri görülür. Yerli kent beyliklerinin güvencesi altında sarayların yanında kurulan 10 büyük 9 küçük (Karum ve Vabartum) Pazar kentinden birinin Hattuş'ta (Boğazköy-Hattuşaş) olduğu yapılan kazılarda saptanmıştır.

Hitit çivi yazılı belgelerinden anladığımıza göre kentlerin arasındaki yollar yalnızca kervanların,hayvan tüccarlarının,atlıların geçtiği yollar olmayıp,kral arabalarının ve ordunun da kullandığı yollardır.

Herodet'un " Kral Yol " olarak sözünü ettiği, daha sonra Romalıların geliştirdiği Pers Yolu,Lidya'nın başkenti Sardes'ten (Batı Anadolu Manisa yöreleri) Pers İmparatorluğunun Mezopotamya'daki Susa'ya kadar uzanmakta idi. Daryus'un (Darius-Dara Pers Kralı) bu meşhur yolu;Sardes'ten sonra, Pessinus (Gordion,Sivrihisar,Polatlı) ve Ankara'ya uğrayıp, Kızılırmağı geçtikten sonra Kapadokya daki Pteria (Çorum Boğazköy) kentine varmakta, daha sonra Tavium'dan (Yozgat il sınırı-Büyük Nefesköy) güneye inmektedir. Tavium'dan ayrılan başka bir yolun kuzeye Pont Kapadokyasına gittiğini Strabon'dan öğreniyoruz. Kapadokya ile olan ticaretin önemli mallarından biride Sinop boyasıdır.

Strabo'ya göre bu boya Kapadokya'da yapılmakta ve Sinop limanından dış ülkelere ihraç edilmektedir. Millet'liler tarafından İ.Ö. 7. Yüzyılda Sinob'un kurulma nedeninin Kapadokya'dan Sinop limanına götürülmesinde hangi yolun takip edildiğine ve bu boyanın esasına ilişkin ilginç bir olgu ile karşılaşmaktayız.

Pliniüs'a göre, boya Zenebar (civa filizi) ile Sorbus adlı bir bitkinin ezilerek karışımından elde edilmektedir. Sorbus Çorum'da 30 - 40 yıl öncesine kadar boya için yetiştirilen Cehri bitkisi (Rhamnus-Akdiken) olmalıdır. (Alkesna olarak Hititler'de de bilinmektedir) çalı cinsinden olan bitkinin boyada kullanılan meyvesi Çorum ilinin belli başlı ihraç maddesi arasında yer almaktaydı. Zamanında bir batmanı (6 kilosu) bir altına satılan Cehri kimyasal boyaların çıkması ile önemini yitirmiş,Çorum ilindeki Cehrilikler de tarihe karışmıştır. Ancak 1/25 000 lik Çorum il haritalarında cehriliklerin yer aldığı görülmektedir.

Aslında İç Anadolu'yu kuzeye bağlayan yol Yozgat , Alaca , Amasya , Samsun yoludur. Ancak Samsun ile Sinop arasında sahilden seyahate elverişli bir yol bağlantısının olmadığı Xsenephon'un "On binlerin Dönüşü" adlı kitabından da anlaşılmaktadır.

O halde;Sinop Kapadokya ticaretinin yapıldığı başka bir yol güzergahı olmalıdır.

Tavium'dan kuzeye giden yol Boğazköy önünden geçip Alaca'ya gelindiğinde,herhalde ikiye ayrılmakta,birisi Amasya üzerinden Samsun'a,diğeri ise Osmancık (Pimolisa)Hacıhamza ve Kargı üzerinden Sinob'a gitmekteydi. Şimdiye değin Sinop yolu pek araştırılmış değildir. Ancak bu ikinci yol üzerinde 2. Bine kadar geriye giden yerleşim yeri kalıntıları ile Pers soylularının kaya oyulmuş mezarları bu yolun varlığını ortaya çıkaracağı gibi tartışma konusu pek çok konuya da ışık tutacaktır

Kaynak: Çorum Tarihi ;5. Hitit Festival Komitesi Yayını 1981

EĞİTİM TARİHİMİZDEN

Ethem ERKOÇ

ÇORUM'DA İMAM HATİP OKULUNUN AÇILIŞ GÜNLERİ

Din,insanlık tarihi ile başlar. Onu ilk anlatan insan,ilk peygamber Hazreti Adem idi.

İlk insandan günümüze kadar sosyal bir kurum olarak din olgusu süre gelmiştir. Tarihîn hiç bir döneminde dinsiz bir millet olmamıştır.

Din olgusunu; hurafeden,batıl inançtan arındırıp toplumda yaşatmaya çalışan insanlara sürekli ihtiyaç duyulmuştur. bu ihtiyacı 1951 yılında zamanın Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri şöyle dile getirmişti:

"İmam-Hatip okullarının açılması zaruretine kaniiyiz. Çünkü Türk Milletine hitap edecek olgun,kültürlü hatip ve imamların yetişmesini arzu ediyoruz."

Bu temel yaklaşım sonucu 13 Ekim 1951 tarih ve 601 sayılı Müdürler Komisyonu kararı ile açılacak okulun adı "İmam Hatip Okulu" olarak belirlendi. İlk yılında Adana, Isparta,İstanbul,Kayseri, Konya ve Maraş'ta öğretime başladı.

İmam Hatip Okullarının açılışını arzu eden,maddi ve manevi desteği ile devamlı bu okullara sahip çıkan halkımız,yurdun her köşesinden din eğitimi isteğiyle merkezî hükümete baş vurmaya başladılar.

Aynı heyecan Çorum halkını da sardı. Şehrin eşrafından bazıları, Çorum'da da bir imam Hatip Okulu açılması için bir araya geldiler. Elli bir üyesi olan bir dernek kurdular. Kurucuları arasında; Nurettin Hacı İsmailoğlu,Rıza Peker,Mehmet Şahinci,Ahmet Şamlı,Ahmet Tütüncü,İhsan Sabuncuoğlu,Şevki Demirer,Hüseyin Kaynak, Hilmi Kadiroğlu, Ömer Kadife, Mehmet Kuşçu,İsmail Bezgin,Nuri Bilal gibi tanınmış isimler de vardı. Yönetim Kurulu Başkanlığına Çorum Noteri merhum İhsan Sabuncuoğlu'nu getirdiler. Başkan Yardımcılığına Müftü Tevfik Ergun,Muhasipliğe Evkaf Memuru Mehmet Ergun,Veznedarlığa Ahmet Tütüncü,Katipliğe Arslan Bayburtlu seçildiler.

Bakanlık ; dernekten yeni yapılacak bina için 250.000 liranın bankada bloke edilmesini, yapılacak arsanın tapu senedini ister. Çorumlular, bu isteklerin hepsini yerine getirirler. Tüccarlardan Mehmet Kuşçu ve İsmail Bezgin 250.000 liralık banka blokesini teminat mektubu ile garanti ederler. Gerekli tüm evrakı tamamlayıp Bakanlığa baş vururlar.

İmam Hatip Okulu Kurma ve Koruma Derneğinin 28 Şubat 1953 tarihli kongresinde alınan karar gereğince Divan Başkanı İsmail Bezgin,Milli Eğitim Bakanına bir telgraf çeker:

" Bugün toplanan Genel Kurulumuz,siz sayın vekilimize saygılarımın arzına ve Çorum da açılacağını vaat buyurduğunuz İmam Hatip Okulunun ilk fırsatta açılması hususunda yüksek himmetlerinizi tekrar istirhama ittifakla karar verilmiştir."

Bütün bu iltifatlara rağmen girişimlere Bakanlık olumlu cevap vermiyordu. Bunun üzerine 1953 yılı yazında 40 kişilik bir heyet Ankara'ya gitti. Zamanın Çorum Milletvekilleri; Ahmet Başıbüyük ve Hüseyin Ortakçı'nın da öncülüğünde önce Başvekil Adnan Menderes'le görüştüler. Okulun açılması için gereken sözü aldılar. Sonra Milli Eğitim Bakanı Rıfkı Salim Burçak'la 24 Temmuz 1953'de ilk görüşmeger çekleşti. Ama Bakan,müracaatlar sona erdi,açılacak okul sayısı tamamlandı. Diyerek bütün çalışmaları boşa çıkaracak bir cevap vermiş oldu.

Çorum heyeti, hemen pes etmek niyetinde değildi. Bakandan olumsuz cevap alan heyet,Başbakan Adnan Menderes'le tekrar görüşmek istediler. Günlerce Başbakanlık binası önünde beklediler. Zamanın iktidar partisinin İl Başkanı Hilmi Kadiroğlu,Çorum İmam Hatip Okulunun açılmasında kararlı idi. Bakanın tavrını içine sindirememiş ve heyete :

"Siz Çorum'a dönün. Ben Menderes'le görüşeceğim" diyerek onlara,Ankara'da bin bir sıkıntı ile uzun süre kalamayacaklarını anlatmıştı. Heyet Çorum'a döndü.

Çorum halkı müjde beklerken, buruk bir haberle sarsıldı. Ama umudunu yitirmedi. Çünkü Hilmi Kadiroğlu ,Başvekille görüşecekti.

Hilmi Kadiroğlu, Başvekilin yurt dışı gezisi için hava alanına gideceğini öğrendi. Ondan önce hava alanına vardı. Uçağa yanaşırken Başvekilin tam karşısında belirdi. Adnan Menderes onu görüp :

"Daha Çorum'a gitmedin mi?" deyince Hilmi Kadiroğlu :

"Ben Çorum'a gidemem ki.. Gidersem halk beni protesto eder." Diyerek Bakan tarafından geri çevrilen dilekçeyi Başbakana gösterdi. Merhum Adnan Menderes,cebinden bir kart çıkartarak:

"Çorum'da bu eğitim yılında bir İmam Hatip Okulu açılacaktır" ibaresini yazıp imzala

yıp İl Başkanı Hilmi Kadiroğlu'na verdi.

Hilmi Kadiroğlu, bu emri Milli Eğitim Bakanına götürdü. Bakanın söyleyecek bir sözü kalmamıştı. Çorum İmam Hatip Okulunun açılması için gerekli emir ve izin yazısını verdi. 31 Temmuz 1953 tarihli bu yazı ile Çorum'da İmam Hatip Okulunun açılışı gerçekleşmiş oldu.

Haber; Çorum'da büyük bir sevinçle karşılandı. Halk, yine ezan okuyacak, Kur'an-ı Kerim okuyacak, imamlık yapabilecek, İslâm'a hizmet edecek, mihrabı, minberi, kürsüyü yeniden şenlendirecek gençlerin yetişeceği okullar açılıyor diye sevinç göz yaşları döküyordu. O günleri hatıralarında dile getiren Prof. Dr. Hayrettin Karaman hocamız şunları anlatıyor:

" Çorum pazarı, Çarşamba günüdür. Bir tellâl pazarda :

- Ey ahali ! Duyduk, duymadık demeyin diye başlar, bir şeyi ilan ederdi. Yanında bir iki çocuk, bazen de daha iyi anlamaya çalışan birkaç yaşlı bulunurdu. O gün çok kalabalık bir cemaat, tellâlla beraber yürüyor. Ezan-ı Muhammedî'nin ilan edildiği güne benzer yürüyor. Ezan-ı Muhammedî'nin ilan edildiği güne benzer bir heyecan var. O heyecan içinde İmam Hatip mekteplerinin açılacağını ilan ediyor. Bu işi kendiliğinden yapıyor. Ona bir makam ' ilan et ' dememiş. Allah rahmet eylesin, tellâl Hüseyin abi idi. İnsanlar, defaatle ilanı dinliyor. Her dinleyişte ayrı bir zevk alıyorlar ve ' Elhamdülillah ' diyorlar, onunla birlikte dolaşıyorlar. Bu zevki ailemde işitip tatsın diye koşa koşa doğru eve gittim. Onlara müjdeledim. Tabii dünyalar bizim oldu. Bu mektebin ilk öğrencilerden biri olmaya niyet ettik."
(H.Karaman. Türkiye'de İslâmlaşma ve önündeki engeller. 75.s.)

Çorum'da İmam Hatip Okulunun açılış haberinin yayılmasından sonra 4 Ağustos 1953 tarihinde İmam Hatip Okulu Kurma ve Koruma Derneği Başkanı merhum İhsan Sabuncuoğlu, Başvekil Adnan Menderes'e ve Maarif Vekili Rıfkı Salim Burçak'a teşekkür telgrafı çekti.

Velipaşa Caminin karşısında Laçinli Paşa tarafından tahsis edilen iki katlı mütevazı konakta, 5 Ekim 1953 tarihinde yapılan bir törenle İmam Hatip Okulu, fiilen açıldı. Vali Rüştü Ülgen'in açılış kurdelasını keserken yaptığı konuşma, tarihi bir mesaj niteliğinde idi :

"Bu ilim ve irfan ocağı, memlekete hayırlı olsun ve feyzinden memlekete nurlar saçılsın"

Vali Rüştü Ülgen'in bu temennisini, Çorum basını, sevinç ve coşkuyla verdi :

" Sayın valimiz, bu hitabıyla hepimizin kalbinde olan temennilere tercüman oluşu, Vilayetimize teşrifi gününden beri kendilerini bir uğur saymak lığımızda aldanmamış olduğumuza olan inancımız kuvvetlendirmiştir."
(Yeni Çorum Gazetesi 7.10.1953)

Çorum İmam Hatip Okulunun açılışını müteakip Müdür olarak atanıp, 15 Ekim 1953'de göreve başlayan merhum Necmi Şamlı hocamız o günleri şöyle anlatıyor:

"İmam Hatip Okulunun açılışında, bu gün olduğu gibi kontenjan uygulaması vardı. Verilen kontenjan 50 kişi idi. Okul binası, Velipaşa Caminin karşısında iki katlı, altı odalı bir bina idi. Sıralar, derleme idi. Harman zamanı köylere çıkıp yardım topladı. Eksiklikler, peyder pey giderilmeye başladı. Ayrıca hemen yeni binanın inşaatına başlamak gerekiyordu. Bu gün okulun üzerinde bulunduğu arsa, (Mahmut Hoşgör'den satın alınmıştı) imar planında yeşil saha idi. Bunun düzeltilmesi gerekiyordu. O yüzden 1954 yazı, yardım toplama ve arsanın durumunu değiştirme çabaları ile geçti. Bunlar da düzeltildi...."

"Karşılaşılan diğer güçlük ise öğretmen sorunu idi. Okulun kültür derslerine liseden öğretmenler geliyordu. Meslek dersleri öğretmenleri de müftü (Arapça), Murad-ı Rabi Cami İmamı (Kur'an), ilkokul öğretmenleri (Siyer, din dersi) gibi elemanlar kapatıyordu."

Bu şartlar altında öğretime başlayan Çorum İmam Hatip Okulunun ilk öğrencilerinden birçokları, halkımızın teveccühünü kazanmış kişilerdir. Bunlardan bazılarını saymayı tarihi bir görev sayıyorum: Mustafa Ahıskalı (Vaiz), Prof. Dr. Ahmet Lütfü Kazancı (Bursa İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi) Fikret Güven (Merkez Valisi), Yılmaz Yapar (Albayrak İlkokulu Müdürlüğünden emekli), Ahmet Özken (İmam), Nurettin Yaz (Öğretmen), Nurettin Eftekin (Öğretmen), Abdulkadir Ozulu (Anadolu Lisesi Müdürlüğünden Emekli), Naim Arınık (Müftü), Prof. Dr. Emrullah Yüksel (Erzurum İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi), Ahmet Usta (Samsun İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi), Mehmet İlnan (Müftü), Mehmet Yaşar Şahin (Avukat-Öğretmen), Ahmet Kış (Sanayici-Tüccar)

1998 - 1999 öğretim yılı sonu itibarıyla orta kısımdan 8648, Lise kısmından 4760 öğrenci mezun olmuş olacak olan Çorum İmam Hatip lisesinin açılışı, böylesine tarihi bir niteliktaşımaktadır. Çorum İmam Hatip Lisesinin Açılmasında, gelişip yaşatılmasında emeği geçen devlet adamlarımızdan, dernek yöneticilerine, fedakar öğretmenlerinden vefakar öğrencilerine kadar hepsine minnet ve şükranlarımızı sunmayı bir vicdan borcu saymaktayız.

ÇORUM İMAM HATİP LİSESİ İSTATİSTİK VERİSİ

ÖĞRETİM YILI	KIZ	ERKEK	TOPLAM
1953-1954	-	39	39
1959-1960	-	200	200
1969-1970	69	1148	1217
1979-1980	253	1558	1811
1989-1990	641	1592	2233
1991-1992	844	2169	3013
1996-1997	1686	2862	4548
1997-1998	993	1200	2193

NOT : 1991-1992 öğretim yılında Anadolu İmam Hatip Lisesi Açılmış olduğu için bu tarihten itibaren A. I. H. Lisesi öğrenci sayıları eklenmiştir.

ÇORUMLU DERGİSİ 15 Mayıs 1938 Sayı 2 Sayfa 29

ÇİĞDEM EĞLENCESİ

Nazmi TOMBUŞ

Mini miniler artık uzun süren kışın, soğuk eğlencesinden, karlı, buzlu oyunlarından bıkmıştı. Çoktan beri ıslık çalarak dolaşan ak saçlı,sert suratlı bu ihtiyardan esasen pek de hoşlanmıyorlardı. Kendileri gibi güleç,taze bir mevsimi baharı dört gözle bekliyorlardı.

Sokakta kıyamet kopuyor. Bir alay yumurcak el çırpıyor,bağrışıyor,koşuşuyorlardı.

Yüklü eşeğiyle geçen ihtiyar oduncunun dört yanını sarmışlar,minik eller uzanmış tiz sesler ortalığı çınlatıyordu:

- Dayı,başındaki o çiğdemi bana ver !

Zavallı oduncu şaşırmış, etrafına bön bön bakıyor,çiğdemi hangi birisine versin,nihayet sarığına sokulmuş çiğdem tutamını aldı,alayın ortasına attı,yakayı güç hal ile kurtardı.

Haydi ii...Şimdide çiğdemlere hücum.. Kapış kapışa, sen alacaksın, ben alacağım... Bu kargaşada zavallı çiğdemler hep ezildiler, parça parça oldular.Fakat ne olursa olsun yumurcakların sevinçleri tam yerine gelmişti

Oh...İşte ;ilkbahar müjdecisi çiğdem.

Demek ki; üstüne çöken soğuk karları altın ışıklı güneş eritir eritmez,hemen mavi,sarı külahını göstermiş, güzel renkler ile kırları süslemeğe başlamıştı.

Ne mutlu,yaşasın çiğdem.Bu vefalı müjdeciyi, karşılamamak, hal ve hatırını sormak şüphesiz ki,pek büyük bir nezaketsizlik olacak

Ne yapmalı, nasıl etmeli de bu karşılama törenini hazırlamalı. Kim öncül —olacaktı?

Bu çetin işi de cinbüzük —becerirdi.

İnce sesi yükseldi. Aşık anaya,aşık anaya ! Diye haykırarak koştular. Aşık anayı evinde yakaladılar. Yavrucakların kimi ihtiyar kadının boynuna sarılmış pörsümüş suratını,kimi kınalı saçlarını öpüyor,kimi de eteğini,yeleğini çekiyor,yalvarıyorlar :

- Aşık anam, Aşık anam bizi çiğdeme götür. Aşık ana:

- Durum biyol —gavur kıranlar —Durun.Diye bir azar bastı. Ortalık biraz toğlaştı.—

<1> Reis,Rehber.
<2> Eriya küçük yapılı,başarılı çocuklara verilen ad. <3> Bir defa.
<4> Çocuğun Gazi olmasını temennisini gösteren bir tabir
<5> Sükunet buldu

Bütün kış geceleri mangal başında kendilerine Hindistan Şehzadesinin, Kaf Dağındaki devlerin elindeki sevgilisini peri kızının nasıl kurtardığını,gülünç Keloğlan masallarını, yanık sesilye ara manilerini söyleyerek anlatan Aşık ana bu işe de yardımını esirgememişti.

Ertesi gün hava açık olursa çiğdeme gidebileceklerini söyledi.

Artık azıkları yapılıyor. Sert ağaçtan kazgaçlar <6> top, ok,cıv gibi kır oyunlarına mahsus aletler hazırlanıyordu. Gece çiğdemlerle dolu kırda, güneşli havada, bin bir türlü oyun ve eğlence rüyyalarıyla geçti. Sabahı iple çekiyorlardı. Nerede ise geldi. Altın saçlı güneş doğmuş pırıl pırıl ışık saçıyor,kuşlar ötüşüyordu.

Beş on dakika sonra Aşık ananın evinde toplanıldı. Herkes gür güvenç <7> azık çıkınları,kazgıçların ucuna takılarak omuzlarından arkaya atılmış, gürültülü, şamatalı alay yola düzülmüştü. Kısa bir yolculuktan sonra çiğdemlerle bezenmiş kırlara kavuştular. Azık çıkınları açıldı,sofra kuruldu. Gülüşe oynaşa çok tatlı bir sabah yemeği yenildi.

Artık karınları tok,bacakları dinç, ellerinde kazgıç çil yavrusu gibi yazıya <8> dağıldılar.

Çiğdemler kazılıyor, beyaz,sarı desteler elde çoğalıyordu. Sarı çiğdem (karagöz) denilen kıymetli cinsleri aranıyor, bulundukça ayrı demet yapılıyor.

Bir saatlik çalışma , lüzumu kadar çiğdem toplamaya kafi gelmişti.

Sıra oyunlara geldi. Herkes yaşına göre ayrıldı. Kimi top oynuyor, kimi koşu ,kimi ok, cıv müsabakaları yapıyordu. Vakit öğleyi geçmiş,geri dönme zamanı gelmişti. Büyükçe dikenli bir çalı tedarik edildi. Dikenlerine çiğdemler sokularak kocaman bir çiğdem ağacı yapıldı.

İlkindiden evvel kasabaya dönmek lazımdı. Çünkü akşam yemeği hazırlığı yapılacak,erzak toplanacaktı.

Birden hava bozmaz,yağmur başlamaz mı. Fakat bu yağmur yumurcakların keyfini bozacak yerde bir kat daha artırmıştı. Islanmak,hastalanmak kimsenin hatırından bile geçmiyordu. Fesler elde, başları açık,hep birden bağrışıyorlar:

Yağmur yağ.
Ekin bit.
Tarlada çamur.
Teknede hamur
Öküzlere ömür.
Ver Allahım ver.
Sellice,suluca yağmur.

Bereket versin yağmur istedikleri gibi pek selli,sulu olmadı.

Selametle kasabaya geldiler.Şimdi çiğdem ağacı en uzun boylu birisinin elinde , alay arkasında mahalledeki evleri dolaşıyorlar. Kapılar açılır açılmaz hep bir ağızdan:

Çiğdem çiğdem çiçeği
Alaca bulaca saçağı
DedemAllah köçeği
Dam üstünde boyunduruk
Dura dura yorulduk.
Verenin fındık taşaklı oğlu olsun
Vermeyenin kara kedisi.
Kıymadan,yağdan,bulgurdan.

Diye çiğdem türküsü söylüyorlar. Çiğdem tutamlarından da birer parça hediye bırakıyorlardı.

Her evden münasip miktar yağ, bulgur,yarma, pekmez,kıyma , pirinç gibi şeyler verilmek suretiyle karşılık gösteriliyordu. Toplanan erzak yine Aşık ananın evine getirildi .. akşam kıymalı bulgur aşı, pirinçli pilav pişirildi. Ekşi pekmez şerbetiyle iştahlı bir akşam yemeği yendi. Artık güneş batmaya başlamıştı. Yerler mühürlenmeden, cinler çıkmadan <9> herkes evine dağıldı.O Günkü yorgunluğu deliksiz, rüyasız rahat bir uykuya dalarak geçirdiler.

.....

<5> Sükunet buldu
<6> Çiğdemleri yerden sökmek için ucu sivriltilmiş odun parçası
<7> Çok şen
<8> Kır
<9> çocuklar gece sokağa çıkmasın diye böyle korkutulurdu

HIDIRELLEZ

Sakin KARAKAS

Hıdırellez olayı asırlardır Os-mancık'ta kutlanan güzel bir gelenek.

Her Mayıs ayının 6. Günü Hıdır ellez olarak kutlanır. U olay Trakya' da birkaç belde ve Orta Karadeniz böl-gesinde bulunan Osmancık'la özdeşmiş ve aslına uygun olarak kutlanmaya çalı şılmaktadır.

Osmancık'ta sadece takvim yap-raklarında kalan bir gün olmaktan çık-mıştır.

Bu durum,işin güzel tarafı. Asır-lar boyunca insanlar kendi kendilerine organize olmuşlar , törenler yaşatmış-lardı. Hemen hemen hiçbir resmi kurum ve kuruluş Hıdırellez'in organizasyonu için herhengi bir faaliyette bulunmamış-tır. Son yıllarda Belediye ve Türk Hava Kurumunun yapmış oldukları faaliyet-leri alkışlamak gerekir.

Buradan şöyle bir sonuça varmak mümkündür. Hıdırellez Osmancık'ın tanıtabilmesi için önemli bir fırsat ve nimettir. Çevre ilçe ve beldelerden pek çok insanını ilgisini çeken Osmancık,Hı- dırellez kutlama komiteleri kurulmalı; bu konumda Turizm ve Kültür Bakanlık larının teşvik,bilgi ve yönlendirmelerin-den yararlanılmalıdır.

Allah'ın Osmancık'a bir lütfü o-lan Hıdırellez geleneği bu güzel toprak-larda mutlaka görkemli bir şekilde yaşatılmalıdır. Bu konuda broşürler hazırlatılmalı,döviz ve pankartla caddeler süslenmelidir. Ünlü sanatçıların katı-lacağı halk günleri tertiplenmeli,bu gün lerde Osmancık türküleri yaşatılmalı-dır. Özellikle ateş etrafında geceleri oy nanan ve kaybolan geleneklerimizden olan Sin sin oyunu Hıdırellez ile birlikte yaşatılabilir.

Bu geleneksel faaliyete başta dev let adamlarımız olmak üzere önemli şah siyetler davet edilmelidir.

Saygıdeğer okurlarım !

Konuyu kısaca özetlemek gerekirse,Türkiye'de pek çok yörede sadece takvim yapraklarında kalan Hıdırellez Osmancık için çok önemli bir fırsattır.

Bu konuda mutlaka organize olmamız gerekmektedir. Beş bin nüfuslu olan Kargı ilçesinin bir keşkek günü nasıl değerlendirilip,bu ilçenin beş bin ki-şinin ağırlanması sağlanıyorsa; otuz bin nüfuslu olan Osmancık'ta otuz bin kişinin ağırlandığı Hıdırellez günleri organize edilmelidir.

Osmancık iç turizm pastasından pay almasını becermeli. Türkiye'nin gün demine pirincin üretildiği ve Hıdırellez kutlamalarının yapıldığı yer olarak yer leşmelidir.

Saygılarımla.

NEVRUZ

Mahmut Selim GÜRSEL

Türk Dünyası ile tarihte Türklerle komşuluk eden milletlerin birçoklarında başka adlarla da anılan veya kutlanan baharın ilk günü kabul edilen Nevruz , baharın ilk günü sayılan 21 Mart günü kutlanır

. Geleneksel olarak kutlanılırken bazı kesimlerce ideolojik olarak kutlanmaya çalışılma çabaları içerisine alınmak istenen Nevruz için bazı kaynaklardan alıntıları size aktarıyorum.

Nevruzun tanımları ise :

Ferit Develioğlu'nun hazırladığı Osmanlıca Türkçe Sözlükte : "Yeni gün güneşin koç burcuna girdiği gün olup,Rumi Martının dokuzuna rastlar. İlkbaharın başlangıç günü" ,

Okyanus Ansiklopedik Sözlükte : " Eski bir İran takvimine göre yeni yılın ve ilkbaharın başlangıç günü (22 Mart) Nevruz günü kırlara çıkılarak yapılan bayramı Celaleddin Melikşah 'ın düzenlediği takvime göre yılbaşı sayılan gün. Türk musikisinin en eski makamlarından biri." ,

A.Yetkin ve diğerleri Osmanlıca Türkçe Sözlükte : " Baharın ilk günü sayılan ve güneşin Hamel (kuzu) burcuna girdigi 22 Marta rastlayan gün. Bu tarihte gece ve gündüz müsavi olur. İranlıların yılbaşısıdır",

Meydan Larousse de : Eski İran Takvimine göre yeni yılın ve ilkbaharın başlangıç günü. ."

Yukarıdaki ifadeleri birleştirirsek ,Nevruz kısaca baharın ilk günü ve gece ile gündüzün müsavi olduğu anlaşılmaktadır.

Mustafa Aksoy Yeni Türkiye 97/15 447. S. Ise : Nevruzun ağız farklılıkları ile;Azerbaycan'da "Novruz" veya "Noruz",Başkurt Türkçesinde "Nawruz", Kazak Türkçesinde "Navruz", Çuvaşistan'da "Naraz", yine Çavuşça hazırlanan bir sözlükte de aynı kelimenin Tatarca "Nanras"(Martı ifade eder anlamında) ....Diğer taraftan etimolojik anlamı "Yılbaşı" kavramı değil de " Yeni gün"ü ifade etmektedir. Demektedir

. Nevruzu;bayram olarak incelersek :

A. İnan Türk Dini Tarihinde: "Eski Türkler ve bilhassa Hunlardan beri ilkbahar ve güz aylarında bayramlar kutlarlardı. İlkbahar bayramına ' Örü Sara' sürülerin otlamaya çıkartma ayı denilir ve 9 Mayısta yapılırdı. Güz bayramı ise 'Soğansara' ak ay bayramı denilir ve 28 Ağustosta kutlanırdı.

" D. Zapçıoğlu Cumhuriyet Gazetesi 23 Haziran 1993 :" Almanlarda Gündönümü Bayramı (Sonnen wendefer) diye bilinen, Cermenlerin Hıristiyanlık öncesi kültürlerine dayanan bahardan yaza geçişte kutlanan bayramları vardır"

Kazakların meşhur halkbilimcisi Karmışeva ya göre: "Nevruz tüm Orta Asla ve Doğu Milletleri tarafından kullanılan bahar bayramıdır,yeni yıl demektir

" Kırgız tarihçisi Anvar Baytur "Kırgız Kültürü" adlı gazetede: "Kırgızların adetlerine göre Nevruz Bayramı Kuzu yıldızının görünmesinden bir gün sonra 21 Mart günü kutlanmakta"

Fuat Köprülü Hayat Mecmuası 18.sayı: "Nevruz milli bayram addedilerek tes'idi şüphesiz eski İran ananelerindendir. Mu'ahharan İslâmiyetin İran'da intişar ve tekarüründen sonra bu ananenini devamı ise,galiba 'Şiilik' sayesinde olmuştur. Bugün yalnız İranlılar değil Şii mezhebindeki Türkler de Nevruzu bayram addetmektedirler."

Yeni bağımsızlıklarını kazanan Türk Cumhuriyetlerinde "Bahar Bayramı" olarak kutlanmaktadır. 991 tarihinde Kırgızistan ile Türkmenistan Cumhuriyetlerinde "21 Mart Nevruz Bayramı" resmi bayram olarak kutlanmaya başlanmıştır.

Bu tanımlara göre de; Nevruzu bahar bayramı olarak kutlanması ve tabiatın uyanması ile ilgili olarak bir şenlik olarak kutlanılmakta olduğu görülmektedir.

Son olarak Firdevsinin Şahnamesinde (Mustafa Aksoy Yeni Türkiye 97/15 461.S.) Nevruz :

".....Güneş koç burcuna girince, dünya bir güzellik ve tazelik kazandı..... cihan padişahı, akıllı ve adaletli Huşeng saltanat tacını başına koydu,büyük babasının yerine geçti. ... Araplar taşı kendilerine nasıl mihrap ettilerse,onlarda güzel renkli ateşe karşı tapınırlardı. Taşın içindeki ateş onun sayesinde meydana çıkarak, bütün yer yüzünün aydınlattı. Bundan sonra Huşeng, ateşi kıble yaptı. Kendi kendine;bu tanrının nurudur. Aklın varsa buna tapınmalısın ! dedi. Saltanatın büyüklüğüne uygun bir taht yaptırdı. Onu birçok mücevherle süsledi... (Huşeng'in oğlu Cemşit) Buyruk sahibi padişah o tahtın üzerinde havanın ortasında parlayan bir güneş gibi oturdu.... Cemşid'in üzerine mücevherler saçtılar ve bu güne Nevruz adı verdiler. Yeni yılın ilk günü olan Fervadin ayın birinci gününde insanın vücudu zahmet ve kinden kurtulup ileri gelenler,bu günü sevinçle kutlamak için şarap ve çalgı getirttiler, çalgıcılar toplandılar. İşte Nevruz denilen bu mesut gün o zamandan, o padişahtan yadigar kalmıştır."

TEMAŞA

Adnan İLHAN

MALUM ZATLARA NASİHAT

MUKADDİME

Ciddi meseleleri,"ciddi" tarzda ifade itmeye çalıştık.

Ama anlatamadık.

Yine ciddi bir meseleyi ele almaya çalışacağız.

Fakat bu sefer "mizahi" tarzda.Hem de " kara mizah ".

Kim bilir, Belki anlatabiliriz.

Kur'an-ı Kerim'de geçen, " mesh " edilen, "aşağılık maymunlar olun"(2/65,7/166) denilen insanlar var

Ancak bu yazının konusu bu değil.

Allah, bazı insanları, onların davranışlarını ve yaptıkları yüzünden başlarına gelenleri, bazen hayvanlara, bazen bitkilere , bazen de tabiat olaylarına teşbih ederek (benzeterek) misaller veriyor.

Ancak bu yazının konusu bu da değil.

"Bu değil" dediğimiz konuları nasip olursa başka yazılarda incelemeye çalışacağız.

Allah, Tin Suresinde : İncir, Zeytin, Sina Dağı ve güvenli belde (Mekke)üzerine yemin ederek diyor ki

"Biz insanı en güzel şekilde yarattık (894/4)"

"Sonra onu aşağıların en aşağısı kıldık. (85/5)"

Burada bir hususa dikkatinizi çekmek isterim.

Yukarıda iki ayet peş peşe zikredilmektedir. Yani;

En güzel şekilde (ahsen-i takvim)yaratılan, yaratılanların en şereflisi (eşref-i mahlukat) olan insan ile en aşağısı (esfel-i safilin) olan insan arasında ince bir çizgi var.

İnsan; ahsen-i takvim olarak yaratılmasına rağmen, fiil ve davranışlarıyla esfel-i safiline düşüyor.

Yukarıda ifade etmeye çalıştığımız ince çizgi sebebiyle de ahsen-i takvim ile, esfel-i safilini ayırdetmede zaman zaman güçlük çekiyoruz.

Kimler esfel-i safilindir ?

Bazen çok iyi zannettiğimiz bazı insanların aslında öyle olmadıklarını sonradan anlıyoruz.

Bazen de ömür boyu anlaya mıyoruz.

Kur'an-ı Kerim'de ve Hadis-i Şerif'ler de bunların özellikleri ile pek çok ip uçları veriyor.

Ancak bu yazının konusu bu da değil.

Şu kadarını söylemekte yarar var:

Bu "**malum zatlar**" ;

Her partide bulunurlar, ama partileri yoktur.

Her ideolojide bulunurlar,ama ideolojileri yoktur.

Her merşep de bulunurlar,ama meşrepleri yoktur.

Her mekanda bulunurlar, ama mekanları yoktur.

Kıvraktırlar,

Esnektirler,

Popülisttirler,

Oportünisttirler,

Tevili çok severler,

İyi oyuncudurlar, ancak; hep "**esas oğlanı**" oynarlar.

Zahirde (görünürde) bazısı çok dindar , bazısı hiç inanmazlar,

Ama ; bâtın da (iç yüzün de),aralarında hiç bir fark bulunmaz.

Bu yazı ;"ahsen-i takvim " ile,"eşref-i mahlukat"a layık olanları ve olmaya çalışanları,

Tenzih ve tebrik ederek,

Muhabbetle selamlama,

"Esfel-i safilin"e layık olanları ve olmaya çalışanları ,

Teşbin ve tenkit ederek,

Kara mizah tavsiyelerde bulunma,amacına mâtuftur.

Hâlâ ; kim bunlar ?

Kim oldukları,

Teşbih edilenleri teşhis etmenize bağlı.

Birkaç ip ucu :

"Yoksa,**kalplerinde hastalık olanlar**, Allah'ın onların kinlerini dışarı vurmayacağını mı sandılar ? (47/29) Eğer dileseydik, Biz onları sana gösterirdik ;sen de onları yüzlerinden tanırdın. And olsun ki ; **sen onları konuşmalarından da tanırsın** ;Allah işlediklerinizi bilir (47/30)"

" Onlara baktığın zaman **cüsseleri hoşuna gider**; **konuşurlarsa sözlerini dinlersin**; tıpkı **sıralanmış kof kütük gibidirler;**... (63/4)"

NOT : Bu kısa Mukaddime'yi (girişi) " uzun " bulanlar var ise ; bir de İbn Haldun'un "Mukaddime"sine bakmalarını sağlık veririm.

SAYIN MALUM ZATLAR !

Her gördüğünüz sakallıyı,

Büyük babanız sanmayın.

Sakal,

Sadece büyük babanızda bulunmaz.

Büyük babanız haricinde de Sakallılar mevcuttur.

Bir sakallı gördüğünüzde,

Önce;

Ayaklarına bakın.

Eğer dört ayaklıysa,

Tamam !

O sizin büyük babanızdır.

Herkesin

Belli zamanlarda,

İhtiyaçlarını gidermesi tabiidir.

Ancak;

İcra mekânını iyi seçmek gerekir.

Siz,

İhtiyaç gidermek için,

Camii duvarına yaklaşmayın.

Çünkü...

Taşları bağlamış olsalar da,

Sopalar ve oklavalar,

Açıkta bulunuyor olabilir

Bir şeyler olmak sizin de hakkınız.

Ancak ;

Seçimde dikkatli olmak gerekir.

Yani; Hemen,

Bir an önce,

Bir baltaya sap olmaya çalışmayın.

Çünkü...

Sap olmaya çalıştığınız şey, neticede bir "balta"dır.

Kendilerini kesen baltaya,

Ağaçlar bile;

" Balta , balta da, sapı bizden olmasa " demektedirler.

Kaldı ki;

Bir " balta"ya" sap " olmaya çalışırken,

Bir " sap"a " kazma" olma riski de bulunmaktadır.

"Armudu iyisini seven"malum canlıyla,

Fotoğraf çektirirseniz,

Fotoğrafın arkasına mutlaka,

" Sağdaki ben ", veya;

" Soldaki ben" diye bir not düşün.

Çünkü...
Fotoğrafa bakanlar,
Resimdekilerden hangisinin,
"Siz" olduğunu çıkartamaya bilirler.
Bu durumda,
"Malum Canlı"ya,
Büyük bir haksızlık yapılmış olur.

Herşeyde,
Büyüklük iyidir zannedip de ,
Kendinizi büyük göstermeye çalışmayın.
Sizin küçüklüğünüz,
Bizatihi büyüklüğünüzdür.
Çünkü...
Salatalığın küçüğü makbuldür.

Su hayattır,
Ferahlıktır.
Ancak; Sizin için değil.
O halde,
Dereyi görünce paçanı-zı sıvamayın.
Çünkü....
Akan su pislik tutmaz.
Dostlarınıza ihanet etmeyin.

Bu sebeple,
Gösteriş için de olsa,
Hacca gitmeyiniz.
Çünkü...
Haccın farzları arasında,
Şeytan taşlamak da mevcuttur.
Bu farzı yerine getirmeye çalışırsanız,
Şeytan;
Size:
" - Sen de mi dostum " diyecektir.

Seyahat etmek,
Herkes gibi,
Sizin de hakkınız.
"Nereye gideyim ?" diye düşünmenize gerek yok.
Tereddütsüz,
Hindistan'ı tercih edin.
Çünkü...
En fazla saygı ve itibarı orada göreceksiniz.
Sürekli oturacağınız yer
Sizin ikametgâhınızdır.
Seçerken hata yapmamalısınız.
Mutlaka ve daima,
Demiryollarına yakın yerlerde ikamet edin.
Çünkü...
Bakacağınız trenler,
Sadece demiryollarından geçerler.

Yükseklik korkusu olanlar için,
Uçmanın,
Hayali bile kâbustur.
Ancak;
Bu korku sizin için,
Sadece bir komediden ibarettir,
Uçmaktan korkmayın.
Uçun !
Çünkü...
İnsan uçamaz.
Fakat...
Siz,
Rahatlıkla uçabilirsiniz.

Evlenin,
Yuva kurun.
Çokluğunuzda bolluk vardır.
Ancak !
Söğüt dalına,
Yuva yapmaya çalışmayın
Çünkü...
Söğüt dalına yuva yapmanız,
Türkülerde söz konusu edilmekle birlikte,
Hakikatte de mümkün değildir.
O türküye inandığınız taktirde,
Bastığınızda kırılan söğüt dalı,
Size başka bir türkü söyleyecektir.
Haa !
Bir de,
Sineklere dikkat edin !

İstediğiniz yere gidin,
İstediğiniz yerde dolaşın,
Ancak,
Herşey zamanındayapılmalı.
Sakın ha !
Şaşırıp da,
Büyümeden dışarıya çıkmayın.
Çünkü...
Küçükken başınızı ezebilirler.

Biliyorum,
Çok zor.
Ancak,
Mutlaka,Boynunuzu düz tutmaya çalışın.
Çünkü...
Neden eğri olduğunu sorabilirler.
Sizin,
Bu soruya verebileceğiniz tek "cevap"sınız,
Yalnızca,
İki kelimelik bir "soru"dan ibaret olacaktır.

Okuyun !
Öğrenin !
İlminizi,irfanınızı artırın.
Ancak;
Tahsilinizin,
Herşeyi hallettiğini zannetmeyin.
Çünkü...
Tahsil cehaleti alır,
Siz,
Yine baki kalırsınız.
Herkes şarkı söyleyebilir.
Ancak,
Herkesin sesi güzel değildir.
Bir de;
İki işi bir arada yapmak,
Herkesin harcı değildir.
Meselâ,
Amerikanın eski Devlet Başkanı J. Carter,
Sakız çiğneyerek merdiven inemezmiş.
Siz de;
Sakın ha !
Sesinizin güzel olduğunu söyleyenlere kanıp da,
Peynir yerken,
Şarkı söylemeye çalışmayın.
Çünkü...
İlla da şarkı söylemek istiyorsanız,
Hamamda,Tek başınıza,
Ağzını boş iken söyleyin.
Arkadaşlarınızla uzak yerlere gitmek isteyebilirsiniz.
Bu durumda,
Bir taşıt aracına ihtiyacınız olacaktır.
Her arabanın boyutu,
Cüssenizle mütenasip değildir.
Dört arkadaş bir arabaya sığabilmeniz için,
En uygun taşıt aracı,
Wolswagen'dir.
Çünkü...
İkiniz ön koltuğa,
Diğer ikisi de,
Arka koltuğa olmak üzere,
Rahatlıkla sığarsınız.

Biliyorum,
Kervanlara karşı,
Su-i zan sahibisiniz.
Çok da kızıyorsunuz.
Ancak;
Her kervangördüğünüzde,
Bağırıp çağırmayın.
Çünkü...
Bağırıp,çağırmanız,
Kervanın yürümesine,
Engel Olamayacaktır.

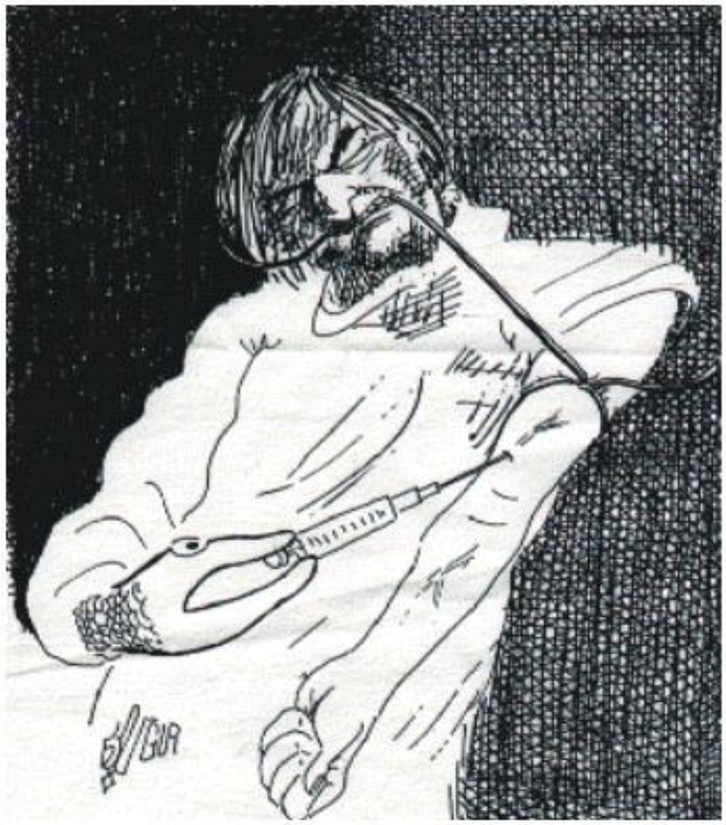

Uğur PAMUK

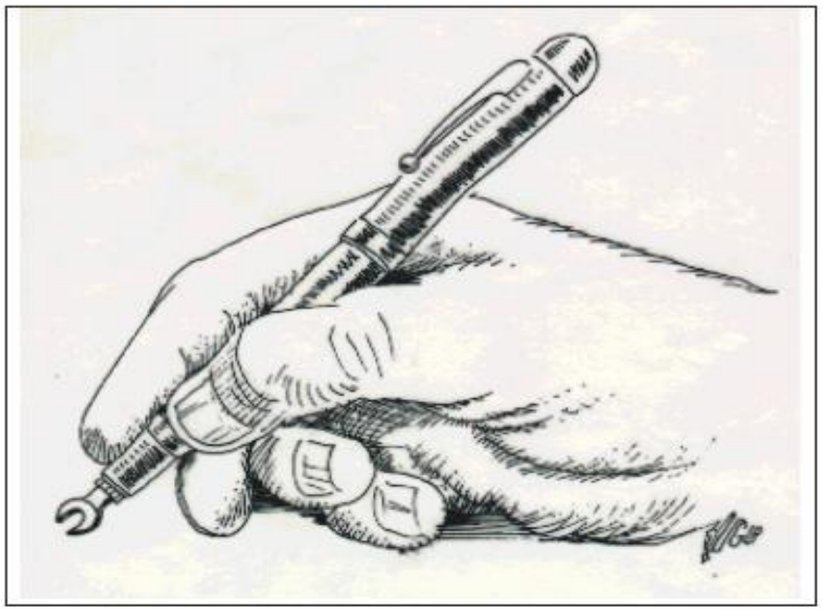

BİZİM İLLER

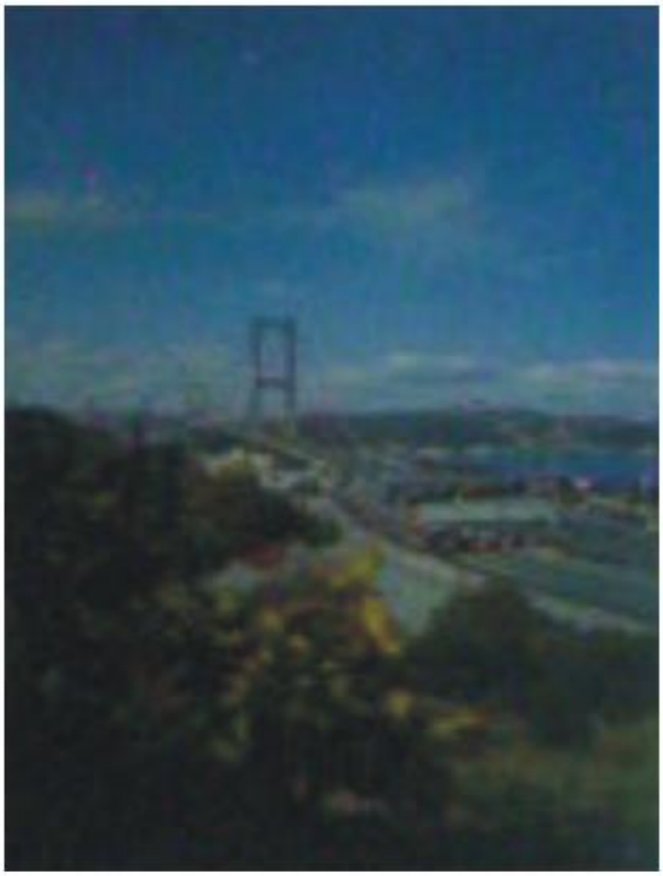

BekirBaki
AKSU

İstanbul

ÇORUMLU ŞEHİTLER

"Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyiniz. Bilakis onlar diridirler. Ancak sizbilemezsiniz" Bakara Suresi Ayet 154

YA DEVLET BAŞA,YA KUZGUN LEŞE

Şehitler konusunda düşünmek,bu konuda duygu tezahüründe bulunmak,her şehit ardından irkilmek bu milletin bir öğretmeni olarak, beni artık iyice zayıflatmaya başladı. Sinirlerimde, ruh sağlığımda,tepki dozunda iradi sınırımı iyice zorlamaya başladım. Ben bu haldeysem mutlaka milletimizin büyük bir kesimi bu vaziyettedir.

İnsanlarımız köylerde, kırlarda,kenar mahallelerde, şehirlerde yetiştirdikleri, büyüttükleri, gözlerinden esirgedikleri,aslan delikanlı evlatlarını aniden ya evlerinin önünde tabutta ya da yarı sakat hastane odalarında bulmanın ızdırabını yaşıyorlar. Bunların acılarını ancak yaşayanlar bilirler.

Tepedekiler, "bir gider,bir geliriz" diyebilirlerken insanlarımızın acılarını hissedebilmeyi de zorunlu görmelidirler. Ama,bunun farkında olmadıklarını üzülerek görmekteyiz.

Kimisi bu acıları bizlere hiçbir zaman yaşatmamış görünmez düşmanlardan bahsediyorlar. Kimisi büyük bir vurdumduymazlık içinde iktidar hırsı ile birbirleri ile seviyesizlik sınırlarına varan kavga cebelleşme içerisinde asli görevlerini unutmuş. Kimileri vurgun ,soygun peşinde cebini doldurma sevdasında. Kimileri "dağ yanmış, tavşanın nesine ?" derecesinde büyük bir sorumsuzluk, vurdum duymazlıkla zevk-ü sefasında,zıkkımlanmakta.

Böyle bir toplum yapısı, böyle bir "Milli hars" geliştirememiş millet anlayışı ile bir yerlere varılamaz. Kalkınılamaz. İlerlenemez. Barış, huzur,refah sağlanamaz.

Devletimizin işleyişinde ki rahatsızlıkların hastalıkların temel sebebi işte bu olgudur.Büyük Atatürk'ümüzün "Asil Kandan" bahsettiği milletimizin bazı fertlerinin ahlâk düşüklüğü, yolsuzluk,hasiyetsizlik,onursuzluk,vurdumduymazlık gibi bazı içtimai hastalıkların girdabında boğulmalarının nedeni budur. Tam bir sarhoş veya grogi toplum görüntüsü sergiliyoruz. Karamsarlığı yaygınlaştırmak gibi bir amacımız söz konusu bile edilemez. Ama gerçeğinde bu olduğunu artık görmemiz gerekiyor .

Bu handikaptan çıkışın yegane yolu "Milli Harsımızın" fertlerimizde yaygın ve kuvvetli Bir biçimde hissettirmek ve yaşama biçimi olarak benimsetmek, tasada, kıvançta, ülküde birliği,beraberliği sağlarsak gerisi kolaylaşacaktır.

Aslında ben şehitlerimizin hikayelerini dergimizde tefrika ederken bunu amaçlıyorum

Ali Osman GEYLAN

Bu yazılarımda okunan şehitlerimize yapılacak dualarla ve onların ruhaniyetleri huzurunda milli bütünlüğümüze katkıda bulunmak istiyorum. Beni zorlasa da,beni üzse de,hatta ruh sağlığımı bozsa da...

ŞEHİT MEHMET AKDAĞ

Baba Zübeyr, ana Alime;1973 yılının en soğuk günlerinden birinde, Şubatın on beşinde Altıahır,üstü üç göz evlerinde,iki kız çocuğunun üzerine nur topu gibi bir erkek evlada kavuştular. Günleri ılısıcak, geceleri apaydınlık olmuştu sevinçten. Çünkü ;vatana millete bir asker dünyaya gelmişti soylarından. Konu komşu,hısım akraba hepsi sevinçten şöden yapıyorlardı. İncesiköyü o gün olağan üstü bir evlada kavuşmuş olduklarını hissetmişçesine hep bayram yapıyorlardı.

Babası adını en sevdiği isimi koydu. Bu Peygamberinin adıydı. Bu tarihe şan veren ;şehit ocağı,gazi ocağı,kahramanlık ocağı askerinin adıydı. Muhammed'in kısacası MEHMET:

İncesi köyü;Osmancık - Çorum yolu üzerinde, kara üzümüyle, çavuş üzümüyle ve hepsinden önemlisi tatlı suyuyla meşhur güzel köyümüz. Suyu gibi insanları da güzel. İnsanları da tatlı,birbirlerine çok tutkun ,komşuluk ilişkileri en üst düzeyde. Kararlı kişilikleri ,atılganlıkları onları çevrelerinde etkin kılmaktadır.

Mehmet'ten sonra bir kız kardeşi daha olmuştu. Mehmet'in üzerine çok düşülmektedir, ne de olsa asker olabilecek tek evlattır. İncesu'nun kara üzümü,çavuş üzümü,özel bakım O'nun kısa zamanda serpilmesine boylu, poslu, endamlı, yiğit bir genç olmasını sağlamıştır. Ailenin gurur kaynağıdır artık. Bir yanlışlık yapmasını önlemek, çabucak mürüvetini görebilmek için daha çocuk yaşta evlendirmişlerdi. Günler ayları, aylar yılları kovalar. Mehmet tam dört yıllık evlidir ve askerlik çağı gelmiştir. Daha mürüvvetini görmeden asker yoluna çıkarmışlardır. Hem gururla, hem buruk bir şekilde. Daha doyamadığı helâlli sine veda ederken, bir mahzunca bakmıştı nedense.

Acemilik devresinden sonra Şırnak 1. Komondo Tugayı, 1.Komondo Taburu,3. Bölük Komutanlığı emrine dağıtım olmuştu.

Hayat bir başkadır artık. Vatan hizmetini en zor şartlarda yapılmaktadır. Devletimizi yıkmak vatanımızı parçalamak isteyen,Yunan uşağı,Ermeni uşağı, tüm dış düşmanlarımızın uşağı hainlerle sürekli bir savaş vardır. O da,kahraman bir savaşçı Mehmetçiktir. Bu yönden çekilen sıkıntılar,operasyonlardaki zor şartlar hiç ağır gelmemektedir. Eşine "döndüğümde benimle övüneceksin,gurur duyacaksın. İnşallah döndüğümde sana genişçe anlatırım. Eşkıyanın ödünü koparıyoruz. Merak etmeyin. Bunların sonu yaklaştı ve sonlarını biz getireceğiz" diye yazıyordu.

Bazen arkadaşlarından şehit olan oluyor. İşte o zaman kahroluyordu. Katil eşkiyaya hıncı artıyor, intikam ateşiyle yanıyordu. Bazen de o kadar üzülüyordu ki;"keşke ben şehit olsaydım" diye hayıflanıyordu.

Gün on üç Kasım 1993. Gene operasyona çıkılıyor. Gene hain eşkıya avına başlanıyor. Fakat hainler pusuda beklemede. Hain fırsat gözlemede. Pusuda ilk ateş, ilk kurşun. Dudakta "Eşhedü en lâ....." Gözler açık , vücuttan çıkan ılık kan yerdeki karı eritip akıyor. Doğduğu gün gibi soğuk,doğduğu gün gibi kar doğduğu gün gibi kış.Mehmet şehit. Mehmet uçmağa vardı.Mehdığı Peygamberinin sancağı altına rahatlamaya gitti.

Tabut İncesu da ,tabut evinin önünde,tabut Bayrağa sarılı. Kanı gibi al Bayrağa, şanı gibi Şanlı Bayrağa,namusu gibi temiz Bayrağa

Gencecik dul,boynu bükük eşten sadece bir sayha :

-Ah !

Babanın gözünde donup kalmış bir damla yaş...

Anadan yürek yakan ağıt...

Köyde erkekler başı eğik, kadınlar manilerle ağlamakta...

Kutsal tabut omuzlarda,başlar üzerinde, dillerde tekbir :

Allah-u Ekber, Allah-u Ekber. Lâ İlâhe İllalla-u Vallahu Ekber. Allah-u Ekber Ve-lillah-il Hamd !

Köy kabristanının gökyüzü mermilerle deliniyor. Bir yerlere mesajlar uçuruluyor. Toprak; ana toprak Mehmet'ini bağrına sarıyor, kucaklıyor.Ağlamak neye yarar.Dövünmek boşuna.Mehmet gitti, varacağı menzilde. İnşallah istirahatte.

Allah C.C. Şahadetini kabul etsin Mehmet'im.

Allah C.C. Şahadetinizi kabul etsin Mehmet'ler. Sayenizde,

Devlet başımızda olacak,kuzgunlara leş olmayacak.

ZAMAN TUNELİHDE

İSKİLİP'TE TARİHİ ESERLER VE BİZ

Metin KALYONCU

Anadolu'muzun tarihi ilçelerinden olan İskilip atalarımızın halkımızın hizmeti için yaptırdığı pek çok tarihi esere sahiptir.

Bunların çoğu zamanın yıpratması ve

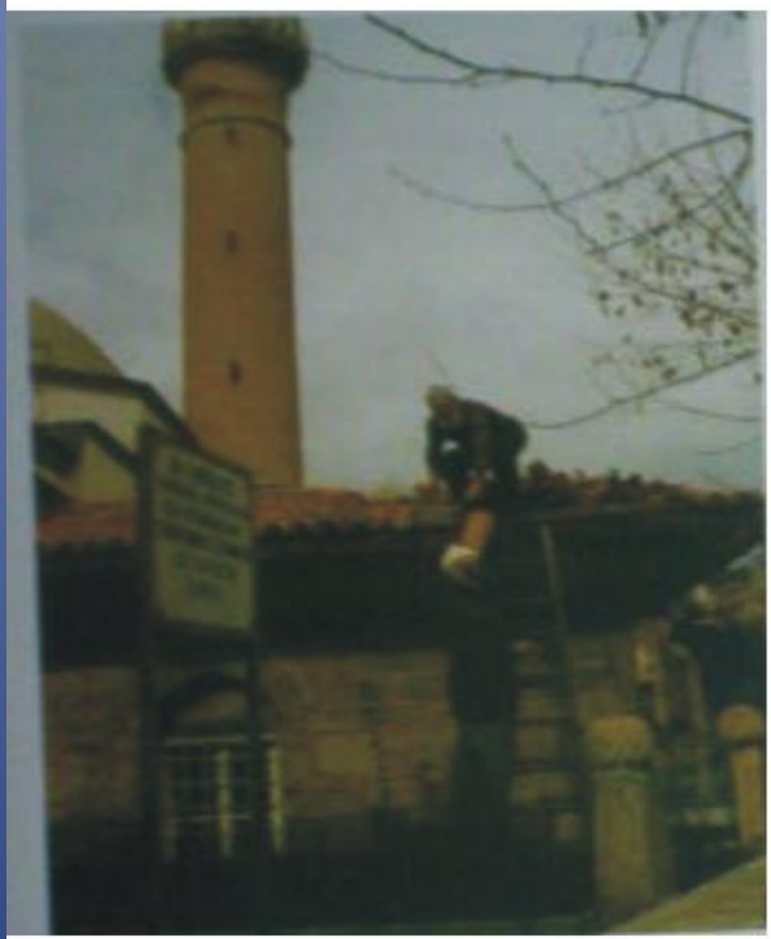

özellikle insanların ilgisizliği yüzünden bakımsız bir haldedir. Bazıları ise şanslı olup halkımızın ve belediyemizin ilgisini çekmiş olup bakımlı olarak hizmet vermektedir.

İlçe merkezinde bulunan 34 adet cami binasının yaklaşık 20 adedi 100 ila 500 yıllıktır. Ayrıca 1800'lü yıllarda Kızımoğlu diye anılan Sakarya Mahallesinin kuzey doğusunda ki tepeden kaynağından getirilip şehrin sekiz semtine dağıtılan Hacı Ali isimli hayırseverin bizlere hediye ettiği Hacı Ali içme suyunun 200 yıla yakın bir zaman önce yapılan çeşmeler ile gene o zamanlarda Ulaştepe Mahallesi Kocaçeşme semtinden aynı mahalle halkına getirilen Taslı çeşmeleri taş yontu sanatının şaheserleridir.

1910 - 1920 yılları arasında yapılmış Türk Sanatı Taş işçiliğinin çok güzel örneklerinden Redif Kışlası ve Misak-ı Milli Okulu yaşam savaşı vermektedir. Galatlar zamanından kalma İskilip Kalesi ise 1980'li yıllarında hemşehrimiz o zamanki İl Kültür Müdürü sevgili Ahmet Ertekin bey ve ekibinin gayretleriyle esaslı bir onarımdan geçirilmiş, çok az bir eksiği kalmıştır.

Atamız Şeyh Yavsi ve oğlu Ebussuud Efendinin halkımızın temizliği için yaptırıp hediye ettiği çifte hamam Belediyemizin titiz ve dikkatli bakımı ve onarımı ile bizlere hizmetine devam etmektedir. Şeyh Yavsi Camii önündeki 500 yıllık Karaağaç (kurumuştur) ve yenice köyündeki 2 adet sakız ağacı "Anıt" ağaçlardır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı, Belediyemiz ve hayırsever halkımız ile Anadolu'da bir kent isimli eserin sahibi Figen İlter gibi ilim erbabı zaman zaman ilçemizdeki bu eserlerle ilgilenmişlerdir. İlgi devam etmektedir.

Demek ki; bu eserler "Korunması Gereken Kültür ve Tabiat Varlıklarıdır" ve bunların korunması, yaşatılması için 2863 ve 3386 sayılı Kanunlar yürürlükte olup, istenildiğinde uygulanmaktadır. Bu Kanunların uygulanması için en son çalışma 1993 yılında Kültür Bakan

lığımızın temsilcisi Kütüphane Müdürlüğümüz ile Belediyemizin müşterek çalışması olmuştur. İlçemizdeki tarihi ve sanatsal niteliğe haiz cami, okul, kale,çeşme,hamam gibi yapılar yerinde görülüp tespit tutanağı geçirilmiş ,bu tutanak Belediye Başkanlığına ve Tapu Sicil Müdürlüğüne 14/5/1993 gün ve 130 sayılı yazı ile gönderilerek, "Belediyece imar çalışmalarında korunması için Tapu Müdürlüğünce de tapu kütük beyanları hanesine "Koruma" şerhi yazılması" için ayrıca İl Makamına da aynı gün ve 131 sayılı yazı ile gereği için yazılmıştır. Bu tespitte 41 adet dini,eğitim ve kültürel eser belirlenmiştir.

İlçemizde bilhassa dini yapılar hayırsever halkımızca ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce,hamam, içme suyu hat ve çeşmeleri, camilerin çevre düzenlemeleri Belediyemizce yaptırılmaktadır.

Ancak;mülkiyeti Hazineye,tasarrufu Milli Eğitime verilen tarihi Misak-ı Milli Okulu ve Redif Kışla binası (Lise Kültür Salonu) ilgisizlik yüzünden yıkılmaya terkedilmiştir. Bir önceki ve şimdiki Valilerimize ve İl Milli Eğitim teşkilatına ısrarla başvurularımız çok olumlu karşılandığı va halkımıza müjde verdiğimiz halde (4-5 yıldır) bu ata yadigârı Türk taş yontu sanatının şahaseri olan ve İskilip Eğitiminin büyük bir ihtiyacını giderebilecek bu iki bina,verilen Devlet sözlerine rağmen,kuralcı,tutucu ve beceriksiz bürokratik engeller aşılıp iki bina onarılamamıştır. Bu beceriksizliğimizden o binalan gördükçe atalarımızın ruhları önünde şahsen utanıyor ve çok üzülüyorum. İnşallah bu serzenişlerim Sayın Valimiz bilhassa Milli Eğitim yetkililerimizin dikkatını çeker, harekete geçirir.

Son beş yıldır,Belediyemiz tarihi ve kül türel eserlerimize çok olumlu bakmakta ve iş üretmektedir. Okul bahçelerine taş döşenerek öğrencileri çamurdan kurtarmış , Şeyh Yavsi Camii ve çevresi ile Gül Baba,Hacı Karani mezarlıklarına yapılan hizmetler çok güzel olup görülmeye değerdir.

Son durağımızı mezarlıklanmızın tamamının planlı ihya edilmesi, muntazam bakımları için (mazeretleri bertaraf edip)Belediye Mezarlıklar ve Fidanlık Müdürlüğü kurulmalıdır.

Ayrıca Belediye önünde muhafaza edilen tarihi eserlerin ve yeni buluntuların (taşlann) şehrin çeşitli ve uygun mahallerinde açık hava müzeleri gibi üzerlerine açıklayıcı levhalar konularak muhafaza edilmesi ve görüşe açılmasının uygun olacağını düşünüyorum.

Ata yadigârı, insanların hizmeti için el emeği,göz nuru ile yapılmış tarihi eserlerimize sahip çıkmalıyız. Belediyemiz şehrimizin tarihi dokusuna uygun çeşmeler yapma gayreti içinde iken, Sakarya Mahallesi okul karşısındaki Hacı Ali Suyu çeşmesinin hali içler acısı,taşı aşkla yontan, şekil verip süsleyen, aynalı, oymalı, kitabeli çeşme ve daha birkaç tanesi beton mozaikle kaplanıp, boyaları perişan edilip, güzelleştiriyorum derken çirkinleştirilmiştir. Bu yakın zamandadır. Geçmişten günümüze İskilip adlı kitapta yayınladığımız fotoğraf albümünde aşağı Taslı Çeşmesinin 1930'lu yıllarındaki görüntüsüne bir bakınız, birde bu günkü görüntüsüne bir bakınız. Bunları iyi niyetle yaptığınızı kabul etsek bile, zayi olan eserdir. Bu gibi işler erbabına, yetkililere başvurarak yapılır. Bu bilgisizce yapılan sözde onarımlar,o mahallenin sakinlerince hemen durdurulmalı, Kaymakamlığı ve Belediyeye durum bildirilmelidir.

Elbette ki bizler ata yadigân bu eserleri aslına uygun şekilde korumakla, yaşatmakla görevliyiz. Bu görevimizi yaparken, hayır severliliğimizi yerine getirirken önce Kaymakamlık, Belediye,Vakıflar,Kültür teşkilatına baş vurmalıyız. Tarihi eser gelişigüzel malzeme ve işçilikle onarılamaz. Bizler atalarımızın bize bıraktığı eserleri nasıl korur,onlara nasıl bakarsak,bizim bıraktıklanmıza da bizden sonraki nesil öyle bakar.

Geçmişimizin mührü olan tarihi eser-lerimize sahip çıkmak bizlere düşer diyor,

Saygılar sunuyorum.

ÇORUM HALKEVİNİN KURULUŞU

Muzaffer GÜNDOĞAR

7.SAYIDAN DEVAM

retmeni Osman Bey,Üyeleri;Resim Öğretmeni Nebahat Hanım'la, Maarif (Milli Eğitim) Katibi Ruhi Bey'dir.

Bu kol da resim,müzik dallarında çeşitli ça-lışmalar yapmış,bu etkenliklere halkı da katmıştır.

Çorum Halkevi'nin çalışma kollarında 1938 yılı itibariyle 924 erkek, 47 kadın olmak üzere toplam 968 üyesi bulunuyordu .

ÇORUM HALKEVİ YAYIN ORGANI ÇORUMLU DERGİSİ

1932'de kurulan Halkevleri'nin temel amaçları arasında yöresel bir dergi çıkarmak da vardı.Bu temel ilkeler doğrultusunda Çorum Halkevi de bir aylık yayın organı çıkartmaya başlamıştır. Bu Çorumlu Dergisi'dir.

Çorum Halkevi Dil - Tarih ve Edebiyat kolunca çıkarılan Çorumlunun ilk sayısı 15 Nisan 1938' de çıkar. Bu ilk sayıda Halkevi Başkanı Eczacı Bedri Bilginer yapılacak çalışmaları şöyle anlatır :

"..... Son zamanlarda esaslı teşkilata dayanarak hızlanan ve ilerleyen Dil,Tarih ve Edebiyat şubelerinin değerli mensupları düzenli çalışmalarıyla kayda değer başarılar göstermişlerdir. Çorum ve çevresinde bir çok derlemeler yapmışlar, Çorum ve belki de bütün Türkiye için pek çok değerli belgeler elde etmişlerdir .Kayda geçmemiş vakfiyeler,sicil kayıtları, cönkler,menakıpkitapları,cami,medrese kitabeleri bunlar arasında sayılabilir.

Çorum'umuzun bundan başka Boğazköy Alaca (Höyük) gibi Anadolu'nun en zengin,Eti (Hi-tit) eserlerini kucaklamış bir sahaya sahiptir. İşte bu konular çerçevesinde toplanan belgelerin fotoğraflarıyla birlikte,büyüklerimizin ve ilim adamlarımızın yardımına güvenerek yayın ve saptanmasına çalışacağız..."

İlk sayı 15 Nisan 1938'de yayımlanan Çorumlu Dergisi Ağustos 1946 tarihinde çıkan 61.sayısıyla yayım yaşamına son verir.

Çorumlunun sorumlu Müdürlüğünü 1 - 16 sayılarında Eczacı Bedri Bilginer, 17-33 sayılarında Pertev Kalelioğlu, 34-61 sayılarında ise emekli öğretmen Nuri Uğur yükümlenmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nın en bunalımlı yıllarında, sıcak savaşın sınırlarımıza değin dayandığı bir dönemde yayımını sürdüren Çorumlu,başta kağıt sıkıntısı olmak üzere türlü nedenlerle yayımını kesintiye uğramıştır. Ama yine de kaldığı yerden yayımını sürdürmüştür.

16. sayıdan sonra dört ay,37. sayıdan sonra 12 ay, 51.sayıdan sonra altı ay, 55. sayıdan sonra da dokuz ay ara verdikten sonra yayımlanabilmiştir .Derginin bazı sayıları da çift sayı (9/10), (34/ 35),(36/37) ve (49/50) olarak yayımlanmıştır.

Genel olarak 32 sayfa olarak yayımlanan derginin 7.sayısı 48 sayfa, 4 ve 34/35.sayıları 40 sayfa,13.sayısı 28 sayfa, 16,52,53,55,57 ve 58 sayıları da 24 sayfa olarak yayımlanmıştır. 61 sayılık Çorumlunun sayfa toplamı 1804'tür.Çorumlu Dergisinin 36/37,46 ve 47.sayıları dışında kalan tüm sayılarında, Çorum ve çevresine ilişkin yayımlanan arşiv belgelerinin toplamı da 506 sayfadır. Bununla birlikte Çorumlunun sayfa toplamı 2410'a ulaşmaktadır.

Çorumlunun 7.sayısı dışında tüm sayıları Çorum Vilayet Matbaasında (Çorum İl Basımevi),7. Sayısı ise İstanbul Resimli Ay Matbaasında basılmıştır.

Derginin ederi 38.sayıya değin 12,5 kuruş,yıllık 120 kuruş;sonraki sayılarda ise aylık 20,yıllık 250 kuruş olarak belirlenmiştir.

YAZARLARI

Çorumlu Dergisinin yazı kadrosu genellikle Çorumlu aydınlardan oluşmuştur. Bunlar arasında özellikle halkbilimi dalında Hafız-ı Kütüp olarak nitelenen Eşref Ertekin'in adı öne çıkmaktadır. Çorumlu Dergisinin geneli incelendiğinde görülüyor ki, Çorumlunun büyük bir bölümü Eşref Ertekin tarafından hazırlanmıştır.

Çorum'la ilgili tarihsel konularda Çorum Milli Eğitim Müdürü Neşet Köseoğlu ile Nazmi Tombuş'un,halk müziği alanında Sadi Leblebici'nin,Halk sağlığı konusunda Dr. Tevfik Berkol'un . Sanat Edebiyat dalında Bahri Miyak'ın; Eğitim,halkevi,Çorumlu ünlüleri konusunda İhsan Sabuncuoğlu'nun, Başyazı ve makalelerde Ziya Büyükataman ve Macide Büyükataman'ın adı geçmektedir. Ayrıca İstanbul'dan,Başbakanlık Arşiv Dairesi'ndeki Osmanlı belgelerinden derlediği Çorum Tarihi ile ilgili yazılarıyla, Hikmet Turhan Dağlıoğlu Çorumluya önemli katkılarda bulunmuşlardır. Çorumluda yazan aydınların bazıları Osmanlı Kültürüyle yetişmiş kişiler oldukları için kullandıkları yazı dili bu güne göre oldukça eski, ağdalı bir Osmanlıcayla yazılmış. Bunun yanında oldukça arı duru ve temiz bir Türkçe'yle yazılmış olanlar da var. Bunlara örnek olarak İsmail Ceyhan ve Cevdet Yakup adlarını gösterebiliriz. Toplam olarak Çorumluda 92 yazarın imzasını görmekteyiz.

Çorumlu ilk sayıda belirttiği ilkeler doğrultusunda yayın yaşamını büyük bir özveriyle sürdürmüştür.

Son sayılara doğru dergideki yazıların tavsadığı,tüm yükün Eşref Ertekin'in üzerine kaldığı görülmektedir.

Ağustos 1946 da çıkan 61.sayısıyla birdenbire, habersizce yayımına son vermiştir. Bazı yazıların süreği gelecek sayıya kaydığı halde bu yazılar yarım kalmıştır.

SON SÖZ

Çorumlu sekiz yıl, dört ay gibi uzun bir zaman süreci içinde büyük bir eğitim ve kültür hizmeti vermiştir. Geniş bir kültür yelpazesinde tarihten coğrafyaya,sanattan halkbilimine değin geçmişten günümüze ışık tutacak nitelikte yüzlerce belge,yazı ve fotoğraf yayımlamıştır.

Çorumlunun çıkarılışında gösterilen çabanın büyüklüğünü,verilen emeğin yüceliğini dergiyi incelerken daha iyi anlıyor; devrimci ilkelerinin yaşama geçirilmesinin heyecan ve coşkusunu siz de duyumsuyor musunuz.

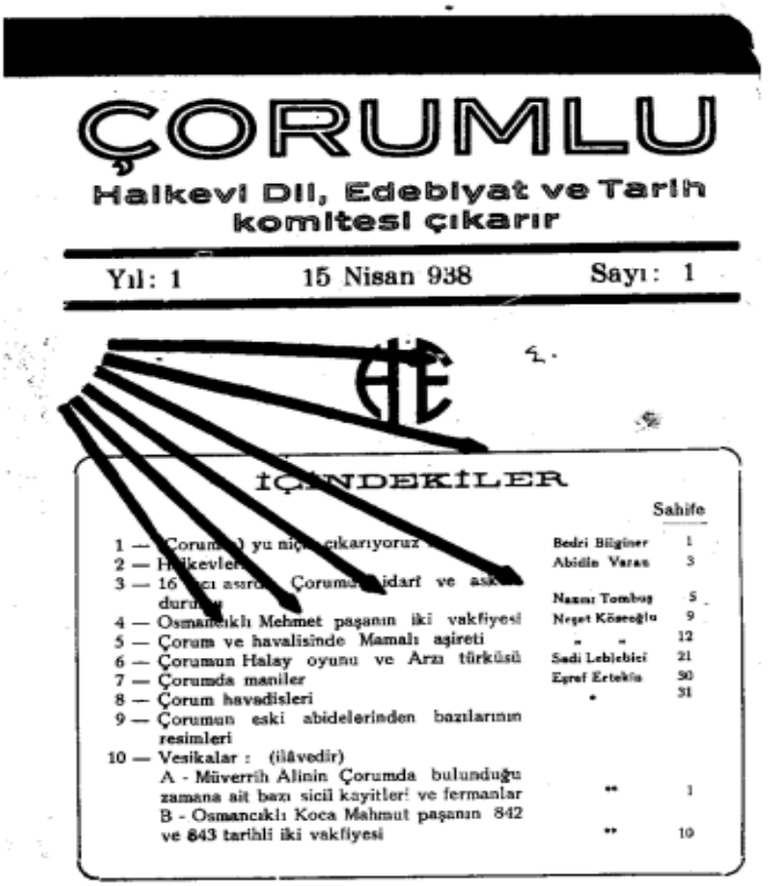

ÇORUMLU

Halkevi Dil, Edebiyat ve Tarih komitesi çıkarır

Yıl: 1 15 Nisan 938 Sayı: 1

İÇİNDEKİLER

		Sahife
1 — Çorumlu yu niçin çıkarıyoruz	Bedri Bilginer	1
2 — Halkevleri	Abidin Varan	3
3 — 16 ıncı asırda Çorum idari ve askeri durumu	Nazmi Tombuş	5
4 — Osmancıklı Mehmet paşanın iki vakfiyesi	Neşet Köseoğlu	9
5 — Çorum ve havalisinde Mamalı aşireti	" "	12
6 — Çorumun Halay oyunu ve Arzı türküsü	Sadi Leblebici	21
7 — Çorumda maniler	Eşref Ertekin	30
8 — Çorum havadisleri	"	31
9 — Çorumun eski abidelerinden bazılarının resimleri		
10 — Vesikalar : (ilâvedir)		
A - Müverrih Alinin Çorumda bulunduğu zamana ait bazı sicil kayitleri ve fermanlar	"	1
B - Osmancıklı Koca Mahmut paşanın 842 ve 843 tarihli iki vakfiyesi	"	10

Bizden sonraki araştırmacılara ışık tutmak,bir kapı aralamak amacıyla Çorumlunun 50 -60 yıllık sararmış yaprakları arasında yorucu, yorucu olduğu kadar da zevkli ve yararlı bir yolculuk yaptık. İlginç, etkileyici, yoğun emek ve kültür birikimi nice sanatsal güzelliklerle karşılaştık. Her sayıda yer alan belge , yazı ve fotoğraflar bize geçmişten hoş, tatlı, güzel ve aydınlık esintiler getirdi.

Bir antik yapıt kadar değerli olan bu beş ciltlik " Çorumlu Dergileri"ni bizlere bırakan saygı değer insanları saygı ve taktir duygularımızla anarken bu çalışmamı tüm Çorumlulara adıyorum.

Başarılı olabildikse ne mutlu bize !...

KAYNAKLAR:

1-Büyük Kültür Ansiklopedisi Başkent Yayınlarından 1981
2-Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedi Milliyet Yayınları 1996
3-Çorum Halkevi Broşürü
4-Çorumlu dergileri 1'den 61'e kadar
5-Halkevi Dergileri Ankara
6-Çorum Tarihi Çorum

60 YIL ÖNCE ÇORUM VE ÇEVRESİNDE YAPILAN BİR JEOLOJİK ARAŞTIRMA

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
(Jeomorfolog)

Çorumlu 2000 Dergimizin 7. Sayısında " Çorum'un Jeolojik Vaziyeti Hakkında Muhtı-ra" başlıklı bir yazı yayımlandı.

Bu yazı,Çorum Halkevi tarafından,1940 yılının Ağustos ayında hazırlanan Çorumlu Dergisinin 24'üncü sayısından orijinal alıntı olarak aktarılmıştı.

M.T.A. Enstitüsünün 25/3/1940 tarihli bu raporunu,E.Lahn isimli Jeolog hazırlamıştır

Uzun yıllar M.T.A. Enstitüsünde çalışan bu kişi ayrıca,Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin kuruluş yıllarında Coğ-rafya bölümünde çalışmış ve Türk Coğrafya Dergisinde de bir çok bilimsel yazılar yazmıştır. Adı geçen kişi,ülkemizin pek çok yerin-de ve ilimizde çalışmalar yapmış ve yukarıda bahsedilen jeolojik raporunu hazırlamıştır.

60 yıl önce M.T.A. Enstitüsünün yayın-ladığı bu rapordan,hemen dört ay sonra haber- dar olan ve Çorumlu Dergisinde bu raporu neş redenleri kutlamak ve hayırla anmak gerekir...

Ancak ; kentimizin ve çok yakın çevresi-nin jeolojisinin ilk kez ortaya konduğu bu de-ğerli rapordan şimdiye kadar yararlananlar ol-du mu ? ...

Bilhassa ; şehircilik yönünden çok kıy-metli olan bu rapordan 60 yıl içinde,gelmiş geç miş hangi belediye başkanımız veya ilgili yöne-ticilerimiz haberdar olmuşlar veya faydalanmış-lardır ?...

Bu rapora birde, 1/100000 ölçekli bir jeolojik harita eklenmiştir. Haritada jeolojik formasyonlar ve Çorum Ovası'nın etrafındaki marjinal faylar gösterilmiştir. Üstelik bu fayla-rın, şehir merkezine 2,5-3,5 km kadar yakın o-luşları ve fayların depremlerle yakın ilişkisi ne-deniyle kentte yapılacak konutların ve diğer inşaatların yapılışında, depremlere karşı önlem ler alınması belirtilmiştir.

Kentimizde, bir kaç yıl önce Yukarı Ilıca Bağlarında sıcaksu konusu gündeme gelince, 23/10/1998 tarihinde Çorum Haber Gazetesin de " Yukarı Ilıca'da Sıcak Su Var mı ?" başlıklı yazımı yazarken,bu değerli jeologun raporun-dan ve haritasından faydalanmıştım.

Şimdi ,yukarıda adı geçen yazımdan bir bölümünü aynen aktarıyorum:

"... Şehrimiz ve çevresinde 1940'lı yıllar-dan beri M.T.A. Enstitüsü tarafından çeşitli araştırmalar yapılmıştır. E. Lahn isimli araştır-macının 1/100000 ölçekli Haritasın da jeolo-jik bilgiler yanında fay hatları da gösterilmek tedir. Bu faylardan birisi de Çorum Barajı ile, Yukarı Ilıca Bağları arasın-dan geçmektedir.

Bilindiği gibi Türkiye de pek çok sıcak su kaynakları vardır. Bunlar genellikle fay hatla rı üzerinde bulunurlar. İlimizdede modern te-sislere kavuşan ve işletilen, Mecit özü'ne bağlı Figani köyünde Beke Kaplıcaları bulunmakta-dır. Ayrıca işletilmeyen Laçin ve Hamamlıçay sıcak suları da çok eskiden mevcuttur. İlimize çok yakın olan Havza, Hamamözü ve Sorgun kaplıcaları da şifalı suları ile tanınmaktadır. Ayrıca, sıcak su kaynaklarımız iç turizmimizde çok önemli bir etkendir.

Şimdi, Yukarı Ilıca ve çevresinden sıcak su çıkarmı ? Sorusuna bu açıklamalardan son- ra cevap verelim.

1- Ilıca ismi gelişi güzel konulmamıştır. Buradan ılık sular çıkmaktadır.

2 -Bu alanda faylar bulunmaktadır. kap-lıcalar genellikle faylar üzerinde yer alır.

3 Bu alana yakın yerlerde (İsimleri yu- karıda sayıldı) işletilen veya işletilmeyen sıcak su kaynakları mevcuttur.

İşte ; bu ana nedenlerle Yukarı Ilıca ve çevresinde, yer altında sıcak su vardır. Ancak 1000-1500 metre derine inebilecek ve oldukça pahalı sondajları yapabilmek gerekir. Üstelik, bu üç ana şart sadece Yukarı Ilıcada değil, Ço- rum Ovasının etrafındaki faylar boyunca da ge çerlidir. Bir an önce sondajlar yapılırsa, kısa bir süre sonra modern kaplıcalara kavuşabilir. Bu durumda ilimizin kalkınmasında büyük bir atı-lım sağlayabilir.

" Not : 23/10/1998 tarihli bu yazımdan bir süre sonra, Yukarı Ilıca Bağlarında bir şah-sa ait bağda yapılan bir sondajda 200 metre derinliğe kadar inilmiş ve 30 dereceden daha sıcak bir suya rastlanmıştır.

Bunun üzerine ilgililerimiz, D.S.İ. Genel Müdürlüğü'ne baş vurmuşlar olumlu cevap almışlardır.

Her yıl , binlerce Çorumlunun başka illerdeki kaplıcalara gidip milyarlarca liralık harcamalar yaptıklarını biliyoruz. Bu nedenle çıkartılacak sıcak sularla yapılacak termal tesisler ilimizin ekonomisine büyük katkılar sağlaya-caktır.

Şimdi bir an evvel,D.S.İ. tarafından de-rin sondajların yapılmasını ve olumlu sonuçlar alınmasını heyecanla bekliyoruz.

ÇAĞDAŞ OLMAK

Ali EMİROĞLU

Çağdaş olmak,çağı yakalamak anlamında kullanılamaz. Tesadüfen biz 21.asıra girerken,hayatta bulunuyoruz. Bu bize bu tesadüf bize, bu devir bize medeniyet adamı veya milleti olduğumuz hakkını vermez. Çağın medeniyetini yaşıyorsak, ancak o zaman çağdaşlıktan bahsedebiliriz. Şu asırda orta çağı bile yaşayamayan Milletler varlığı ortada bulunurken , bunların çağdaşlıktan, çağdaş hayattan,çağdaş medeniyetten bahsetmeye hakkı olamaz.

Medeniyet evrenseldir. Medeniyetlerin birbirlerine etkileri vardır. İlk medeniyetlerin Uzak Doğuda,Çin'de görüldüğü biliniyor,bu doğu menşeli medeniyetin, denizleri ve deniz kenarlarını takip ederek Orta Doğuya, yani Mısır, Asur,Mezopotamya,Girit, Batı Anadolu, Yunanistan ve İtalya yolunu takip ettiği artık kitap bilgisidir. Bu saydıklarımızın varisi de bu gün Avrupa müşterek medeniyetleridir. Bu gün kullandığımız teknik de, bu Avrupa medeniyetinin eseri-dir. Avrupa milletlerine kızıyoruz ama,haki-kat budur. Bizim, millet olarak bu medeniye te büyük bir katkımız görülmüyor. Atatürk' ün "Muasır medeniyet" dediği de bu mede niyettir. Bir medeniyetin sahibi,bir de tek-nik yaratmış ise,kendisini sizden farklı gör-mesi ve sizden kuvvetli olduğunu söyleme si de, biraz normal karşılanmalıdır.Aynı medeniyetin sahibi sayılan memleketler arasında bile, teknik ve onunla biriktirilmiş zenginlik, neticeyi almakta amil olmaktadır ve olmuştur.

Avrupa milletleri,bu medeniyetlerini dünya milletleri ile paylaşmaya,onlara yardımcı olma yerine,kendi rahatları için kullanmaktadırlar. Amerikanın önderliğinde birleşiyorlar ve bir Avrupa birlik devleti kurmak istiyorlar. Kendileri bu gayretin içindeler. Kendilerini birleştirirkende,yakınlarında ve uzaklarında, kendilerine zararlı olabilecek kudretli bir devlet istemiyorlar. Bu düşüncelerinden ddayı,Avrupa devlet ve milletlerini suçlamanın bir anlamı olamaz. Avrupa medeniyetini,erişemeyeceğimiz derin iklere saklanmış değildir. Onlarla baş edebilmek,varlığımızı koruyabilmek ve hatta, bizi içlerine almaya onları mecbur etmek için onların evrensel olan ve hatta, bizi içlerine almaya onları mecbur etmek için, onların evrensel olan bu medeniyetlerini anlamak, benimsemek, onlar gibi olmak zorunluluğu var. Buna ayak direnirsen,adama varlığını kurutmazlar. Baskı karşısında da bir şey yapamazsın, Kürt terörünü bitirirsen,karşına din terörünü çıkarırlar. Tek yol devrim falan değil, bu Avrupa medeniyetinin mutlak kabulüdür. Medeniyeti kabullenmeden, onun tekniğini alamazsın. Başka bir mede-niyetin sahibi millet,o medeniyetin tekniğini kullanabilir mi ? Onunla mücadele,varlığını korumada yaya kalırsın.

"Biz Doğulu,doğu medeniyetinde kalalım da, Avrupanın yalnız tekniğini alalım" budalaca fikirleri,bize bir şey kazandırmaz. Ana hatlarıyla medeniyet tektir. Bu gün,bir doğu medeniyetinden de bahsedilemez. Her gelenek,her yaşam tarzı,bir medeniyet demek değildir. Avrupa medeniyetinin dışında kalmış milletlerin topu, petrollerine, toprak altı zenginliklerine ve tabiat güzellik lerine rağmen, iptidailikten, tabi olmaktan, sürünmekten, feodal toplum anlayışından kendilerini kurtarmış değillerdir. Sentezi, mentezi yok. Avrupa evrensel medeniyetini, bunun içinde aklın hakimiyetini ve kıymetini kabulleneceksiniz. Aklı kullanmak, Allah'a karşı gelmek değildir. Tabiatın sırlarını ortaya koymayı,yaratan;kullarına yasaklamış değildir. Bu natür sınırlarını ancak akıl bulmaktadır. Hiç aklını kullanmasını bilen insan, kendi gibi yaratılmış başka bir insana kulluk eder mi ?

Bu medeniyeti kabul ettiğiniz an, ulus devletin faydalarını, tekamüldeki rollerini daha kolay anlamak, kavramak imkan içine girecektir. Parçalanmanın bir Avrupa gizli oyunu olduğu daha kolay anlaşılacaktır. Yok olmanın yolunun ayrılık fikirleri olduğu,daha kolay anlaşılacaktır.

Türkiye de her bölücü insan,bir mozaik edebiyatı ortaya koyuyor. Düşünceleri sureti haktan gösterme yolunu seçiyor.Ken dini akıllı,başkalarını aptal (abdal değil) sa nıyor. Yaptığı ihaneti böylece gizlediği izle- nimin veriyor.

Milletler de eşitlik esastır. Fertlerin kanun önünde eşitliği esastır. İnsanlar her teşebbüs ettiğini kazanır anlamı çıkarılamaz bundan. Ama;yol budur. Bu yolda bir tıkanıklık, bir hainlik, bir gizli kapaklı politika varsa; ben sizinle mücadeleye, her türlü mücadeleye katılırım. Aksi durum bir iftiradır ve ayıptır. Gürültüyepabuç bırakılmaz...

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

M.Selim GÜRSEL

MED DÖNEMİ:

Kimmerler'in Anadolu'da her tarafı yakıp yıktıktan sonra, Anadolu'da bulunan yerleşim alanlarının sa hipsizliği, İran'ın Kuzey Batısında bulunan Medler'in Kralı Kayaksar Babil Valisi ile birlikte birleşerek Asur ve Harran beylerini yendiler. Bu galibiyetten sonra,topraklarının sınırını genişletmek için Anadolu'ya yürüdüler. Lidya Kralı Aiyetes ordusunu toplayarak Med ordusunun karşısına Kızılırmak boylarında çıktı. Savaş 5 yıl sürdü. MÖ.585 tarihinde meydana gelen güneş tutulması bir işaret sayılarak savaşı durdurdular. İki taraf hakem tayin ederek sınırı belirlenmesini istediler. Hakemler sınırı Kızılırmak olarak belirlediler. Böylece Kızılırmağın Doğu kısımları Med hakimiyetine girmiş oldu.

PERSLER DÖNEMİ:

Bu adlaşma ile Med Kralı oğlu olan Astyages Lidya Kralının kızı ile evlendi. Bu antlaşmadan 1 yıl sonra Med Kralı Kayaksar ölünce oğlu Astyages tahta çıktı. Astyages kızını Pers prensi Kambis ile evlendirmişti,bu evlilikten II.Kyos dünyaya gelmişti. Penslerin başına MÖ.559'da II.Kyos geçince, kendisini Akamenid Kralı ilan ederek, Med sınırında dedesi Astyages ile savaştı. Dedesini yenerek Med ülkesinin de topraklarını, topraklarına kattı. Tehlikeyi gören Lidya Kralı Kroisos Mısır ile anlaşarak imzalayarak müttefiklik sağlar ve Yunanistan'dan paralı asker toplarsa da II.Kyos atik dav ranarak Kapodokya'ya girer,,yapılan savaşlarda Lidya yenilenir .II.Kyos MÖ. 546 tarihinden sonra bütün Anado lu'nun kentleri birer birer Pers egemenliğine girdiler.<1>

MAKEDONYA PONTUS ve GALAT DÖNEMİ:

Perslerin Anadolu hakimiyeti 250 yıl sürdü. Pers kültürü ve dini, Anadolu'ya yerleşmeye başladı ise de,İskender'in İran seferi ile MÖ.332 tarihinde Anadolu Pers hakimiyetine son verdi. Çorum ve çevresi tarihi olayları özetle ; İskender MÖ.334 tarihinde Grannikos (Biga çay) da, MÖ.332 tarihinde İspus'da III.Darius' un ordularını yenmesinden sonra bir çok eyaletleri kendisine bağladıysa da Kapodokla'lıların İskender'e boyun eğmediği, Pers soyundan gelen Arietes bağımsızlık ilan ederek, MÖ.332-330 Çorum'un Kuzey Doğusu ile Amas ya'yı içine alan bölgede güçlü bir devlet kurmuşsa da, İskender'in ölümünden sonra İskende'rin oğluna vasi seçilen Perdikkas'ın Makedonyalı generallerin kurduğu krallık Kapodokya Krallığının hakimiyetine son vermiş-tir. 10 yıl kadar sonra ise Ariates'in evlatlığı ve yeğeni olan II.Arirates Kapodokya'yı 20 yıl içinde Makedonya egemenliğinden kurtardı.

MÖ.302 Çorum ve çevresi 300 yıl boyunca, ay-nı devirlerde kurulan Pontus Krallığı,Kapodokya Krallığı arasında sık sık el değiştirdi. Bu bölgeye yerleşen Galatlar, sonradan yerleşik düzene geçerek surlarla çevrili yerleşim yerlerinde oturmaya başladılar ve bir birlik kurmuşlarsa da kendi devletlerini kuramadılar. MÖ. 85'ten sonra Roma'ya bağlı bir kukla devlet kurabildiler. İskilip, Bayat ve Boğazköy çevresinde yaşadıkları arkeolojik kazılarda belirlenmiştir.<1>

BİZANS DEVRİ:

Roma İmparatorluğu Doğu ve Batı olarak ayrılmasından sonra,Anadolu Bizans hakimiyetine girmiş oldu. Bizanslar dönemi Çorum çevresi ile olan bilgiler ve belgeler karanlık ve çelişkilidir. Bunun için Çorum'un Bizans devrindeki konumu bilinmemektedir. Bizans devri 1890 tarihin de W. M. Ramses adlı bir bilim adamının bu dönemde Helenepontus Piskoposlarından birisi olan Eukheita kentinin Çorum' dan başka bir yer olmadığını bazı belgeler le ortaya koymuş, aynı iddia 1903 tarihinde J. G. C. Anderson, 1926 tarihinde H. Gregone ve H. Cumond tarafından yenilenmiş ve Eukheita kentinin Avkat köyü olabileceği yenilenmiş ise de, bu günkü Çorum Merkez İlçenin bu yerleşim yeri olduğu belirlen

<1> Çorum Tarihi 5.Hitit Fes .Kom.

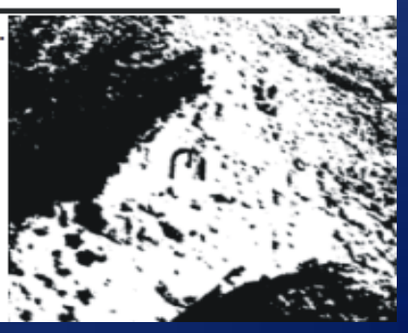

2000 PROBLEMİ

Fatih KARACAKÖYLÜ

Dijital kıyamete çok az kaldı... 1999' dan sonra ne olacak ?

Bin yıl değişimi için geriye sayım başladı. Zamanı geldiğinde birçok bilgisayar nakavt mı olacak ?

Firmalar acılan bir şeyler yapmalı.

1.1.2000 tarihiyle ilgili korkunç senaryolardan bazıları : Asansörde kalmak, enerji sisteminin çöküşü,uçakların düşmesi vb.

Eleştirmenlere göre,elektronik veri işlerinde yapılacak yanlış bir dönüşüm dünya çapında iktisadi bir krize yol açabilir.

Paniğe kapılmaya gerek yok,ancak tutarlı bir biçimde davranmak da gerekli. Çünkü, birçok şirkette tarih değişimine yönelik olarak testten geçirme ve düzeltmeye muhtaç COBOL programına sahip büyük bilgisayarlar bulunmakta sayısız işletme yüksek masraflardan dolayı henüz 2000 yılı projesine başlamış değil. Söylenenlere bakılırsa bir değişim için şimdiden geç kalınmış bile ve 2000 yılı için hükümetlerin özel bütçeler tahsis ettiği,diğer ülkelerin aksine Türk politikacılarından bir sinyal bile gelmiyor.

1.problem: 2000 yılı probleminin asıl kaynağı tarih formatında yatıyor. Bilgisayar teknolojisinin başladığı yıllarda bellek çok değerli olduğundan yazılım programları bir kısmı için iki haneli bir rakam öngörmüşlerdi, yanı; 1999 için 99 gibi. Bu durumda tarihi bu yıldan sonra 00 a gelecek.

2.problem: 2000 yılı artık bir yıl. Kullanıcı için bunun anlamı sadece artık günden sonraki tarihlerin gerçek zaman,bir gün gerisinde kalması.

3. problem: bazı programlar,9,9,99 tarihini bellekten tasarruf etmek için bir sembol ya da bir işaret olarak kullanmışlar. Bu güne gelindiğinde program hizmet vermeyi sona erdiriyor

Şimdi ne yapılması gerekiyor:

Birincisi,program sorunu: Tüm 2 haneli yıl tarihler;potansiyel problemlerdir. Bu yüzden ticari yazılımınızı veya işletim sisteminizi,2000 yılına gelmeden önce acilen yenilemeniz gerekiyor (Update)

İkincisi: bilgisayar sorunu güncel gerçek zaman saati ve BİOS'un 2000 yılı değişim yeteneğine hazır olması lazım. Bunun için destek aldığınız firmaların bilgisayarınızı testten geçirilmesi gerekiyor ve gerekliyse mutlaka PC nizin BİOS'lu main boord ve ona bağlı olarak donanım yenilemesi yapılması şart. (Upprade)

Bu amaçla siz bilgisayar kullanıcıları acilen uyarmayı kendimize görev bildik.

Müracaat telefonları: 224 26 00 / 224 96 60

---

miş durumdadır. Bizans İmparatoru I.Justinien devrinde kent görünümünde olduğu bilinen 72 yerleşim bölgesi-nin arasında;

Eukheita, Manzikent (Malazgirt),Kars, Costo-mon (Kastamonu), Gangırı (Çankırı), İconium (Konya), Dorylasum (Eskişehir), Caessarela (Kayseri) gibi nüfu-su 10 bin ile 35 bin arasında olan kentler arasında Euk heita gösterilmektedir. S. Vryonis Eukheita - Yankonia ismini Çorum için atıf yapılmaktadır.<1>

ÇORUM'UN TÜRKLEŞMESİ:

Orta Anadolu'nun Kuzey kısımları Bizans'lar döneminde Terma denilen Bizans eyaletleri ile idare e-dilmekte idiler.<2> Çorum civarı o dönemlerde merkezi Amasya olan Armenyak Temasına bağlı idi.<3>

" Malazgirt zaferine kadar Anadolu fetihlerini kısaca tespit edersek şu neticeler ile karşılaşırız:1048' de Erzurum,1057'de Kayseri, Niksar ve Konya, 1068'de Amu riyye, 1069'da Honas başlıca fetih edilen şehirleri teşkil eder... Önce Anadolu'nun Bizanslar tarafından yer yer boşaltılması,Ankara,Kırşehir, Yozgat, ÇORUM, Kastamonu,Çankırı ve Eskişehir vilayetleri, Türk muha-ceratının tekasüf ettiği, ilk Türkmenlere yurt ve otlak vazifesi gördüğünü ve esasen Bizans devrinde de az mes kun bulunan bu havalinin yerli halkı,istila önünde yerlerini terk ederek Garba doğru çekildikleri için bu vilayet lerde kesif bir şekilde Türkleşmişti... <5>Boşaltılmayan yerlerin ise ayrı bir devletçik olarak kalmasının mahsur-ları düşünülerek feth edilme kararı ile Alpaslan'ın ku-mandanları tarafından Türk toprak bütünlüğüne kavuşma ları için gazalara başlandı.

DEVAM

<1> Çorum Tarihi 5.Hitit Fes.Kom.

GÖZLERİM İÇİNDE HER ŞEY

M. Şakir ÇIPLAK

Gözlerin dünyaya açılan pencere... Işığın ve aydınlığın aşığı gözlerin aşkını ilan etmek için sabahı hasretle beklerken aşka ve aydınlığa ihanet olmasın diye uykuya dalan gözlerin.

Gündüz ve ışıkta doğan,çevreden nasibini alan gözlerin en güzeli görmenin arayışını yaşar. Tarihin, edebiyatın ve şiirin içinde üzüm gibi kara,menekşeler gibi elâ gözlerin oklarını sevdiklerine fırlatırken rakip-leri sevindiren desenlere de konu olmuştur. Enginliğin mavisine bakıp menekşe , baharın yeşilliğine bakıp elâ yahut ta ışığı yakalamak için geceyi kendisine çekip kâ- re dedirtsin kendine...

Gözlerin olmasaydı,beni ağlatmasaydı
Alıp giderdim başımı uzak iklimlere yarın
Hani bahar gelince pembe güller açar ya
Senin de öyle bakışların...

Dün şehrin sokaklarında,meydanlarda haykırış-larla,sloganlarla,kalabalıklara,amblemli flamalara bakan gözlerin aşinalar mı aradı ? Sokaklarda ağyar var idiyse kahredici okları ona yollayamaz mıydın ?

Rengini alından yeşilinden ve de göğün mavi-sinden aldığın memleketimin üstüne söylenenlere,hay-ret yaşları döker. Rumeli'ye bakan gözlerin den nağmeler duyarım,hazin hazin süzülen nağmelerden bize kalan hü-zünler mısralaşır gözlerinin içinde:

Biz zaten vatanı talan etmiştik
At sürüp o bağı harman etmiştik
Atalar yurdunu viran etmiştik
O viran binayı el aldı gitti.

Şimdi , seçim zamanı hep gözlerinin içine bak-madayım senin. Senin gözlerinin ışığı aydınlatacak ülke mizi,karanlıklar gözünün nurları ile boğulur istersen... Gözlerin şatafata değil , gönlümün içine bakmalı, gönül aydınlığına ihtiyacımız var...

Şehirlerimizin geleceğini senin gözlerin den o-kumalıyım,yarını şefkatle, sevgiyle kucaklayan yüz binler ce gencin hatırına , çalışan emeğini alnının teri ile elâ gözlüsüne taşıyan gariplerin hatırına,hastaların, yoksul-ların,karanlığı aydınlık sayanların içini aydınlatanın ha-tırına gözlerini bize çevir,ŞEHRİMİZE çevir...

Gözlerin hasretin bekçiliğini yapmasın artık. Vuslatın bekçisi olsun. Nisan yağmurlarının taze yaprak lar arasından gülün, lâlenin ta derinliklerine serin serin ulaştığı gibi hasreti, sılanın ılık havasına döndürmek i-çin. Bunun için sıla ile gözlerinizin arasında bu kadar bir yakınlık vardır. Gönlüme attığın oklar beni gözleri-ne hayran bırakmıştır. Hayranlık

GÜRSEL YAYINEVİ
Kitap,Dergi,Yıllık vb. Dökümler ile
Her Türlü Broşür,Afiş,Reklam İşleri Yapılır.

YAYINEVİMİZ TARAFINDAN DÜZENLENEN LİSELERARASI KOMPOZİSYON YARIŞMASI ÜÇÜNCÜSÜ

HASRET

Tuğba KÜÇÜKSAKAL

Hiç kahraman oldunuz mu ? Peki ya rüyasında kahraman olduğunuzu gördünüz mü? Yine mi hayır ? O zaman mutlaka kahraman olma hayalleri kurmuşsunuzdur ya da,en azından erkekler için söylüyorum askerde,birilerine "Kahraman Çorumluyum" demişsinizdir.

Ben hiç kahraman olmadım. İşin doğrusu,beni kahramanlık vasfına taşıyabilecek bir şeyler de yaptığımı sanmıyorum.

Rüyalarımda da henüz böyle güzel düşünceler yer etmiş değil. Ama,ne yalan söyleyeyim, bir gün kahraman olabilme düşüncesi daima hayallerimi süslemiştir. Kahramanlık nedir yada kahraman olabilmek için ne yapmalı? Kimileri,buna belki " insanlığı kurtarmak " der; belki evreni.... Kimine göre en kahraman,bir yangında avuç içi kadar bir çocuğu kurtarmayı başaran bir yangın adamı; itfaiyecidir. Kimi "en kahraman babam" der,babasının yeryüzündeki en mükemmel kişi olduğunu düşünerek...

Bence kahramanlık, kahramanlığı devam ettirebilmek, kahramanlığa kahramanlık katmaktır. İşte bu tanım, kahramanlığın, şüphesiz en güzel tanımdır. Benim tanımım olduğu için değil, Türk'ün kahramanlığını ifade ettiği için,en güzel tanımdır. Bu tanım.

Biz Türk'ler için Başöğretmenimiz , en büyük kahramandır. Sonra ? Sonrası Türk Milleti geliyor. Çünkü,Türkler Atatürk'ün kendilerine armağan ettiği en güzel hediyenin Cumhuriyet olduğunun bilincindedir. Bu yüzden, Türkler,kahramanlığa kahramanlık katarak,Cumhuriyetini - özgürlüğünü - elinden geldiği kadar, en yükseğe ulaştırmak için gayret göstermişlerdir. Sanırım bunu başardık da... Ama eminim, bununla yetinilmeyecektir. Yetmiş beş yılda, elliyi aşan üniversite sayısı da,Türk Milletinin yeterli olanla yetinmediğinin görsel şahididir.

Yalnız, tek bir sorun var. Sanırım Türklerin Avrupa arenasında hak ettiği yerde olmayışının tek sebebi bu. Sorun,kimi ilimiz de birden fazla üniversite olmasına rağmen,kimi ilimizde fazlasıyla ihtiyaç duyduğu halde,bir üniversite, bazen de bir fakülte bile olmayışıdır. Şahsen ben,üniversite sınavına girerken,tercihlerimin arasında ilk sırayı,kendi memleketimin yani Çorum'un bir üniversitesine bırakmayı arzulardım. Maalesef şu anda ne benim böyle bir şansım var,ne de diğer hemşehri öğrencilerin. Açıkçası ben, Çorum'a bir fakülteyi de yakıştıramıyorum çünkü ,bunu hak etmediğimizi biliyorum.

Bütün imkanlarıyla, çevre güzelliğiyle, temizliğiyle, aydın seviyesinin yüksek oluşuyla,bir üniversite için gerekli olan tüm altyapıya sahip olan Çorum'umuzda bir üniversite görmek, hem Çorum için hem de Atatürk Türkiye'si için çok acıdır.

Çorum halkı neyi başardı? Birçok ilimizde,özellikle doğu illerinde,maddi imkansızlıklar nedeniyle, çeşitli bölgelere göçler başlarken Çorum,kendini geliştirmeyi bilen bir il olarak televizyon programlarına konu oldu. Çünkü; Çorum halkı göç nedeniyle bütünlüğünü bozmak yerine, yapılan yatırımlarla, açılan fabrika ve okullarla ilerlemeyi,gelişmeyi öğrendi. Şimdiye kadar bunu sadece bir üniversite ile süsleyemedik. Evet, bu bizim tek eksiğimiz. Tek ama büyük bir eksik. Bence o eksiğin ismi bile hazır. Hitit Üniversitesi... Tarihi kültür birikimimiz, en açık şekilde ortaya koyabileceğimiz tek isim de bu olsa gerek.

Ben; bir üniversite diploması almak için ailemden, sevdiklerimden, toprağımdan uzak kalmayı düşledim. Ben;evvel Allah'ın izniyle altı yıl sonra üniversiteyi bitirip,diplomamı elime alıp," ben Hitit Üniversitesi mezunuyum " dediğimde,işsiz kalmamayı düşlerim. Ben en güzeli düşledim. Çorum için... Ben ; Çorum'um için en güzeli düşledim.

İşte,Çorumlunun asıl kahramanlığı burada devreye giriyor. Cumhuriyetinizin, birinci yılından yetmiş beşinci doğum gününe karar kahramanlığını göstermesini bilen Türk,cumhuriyetin yüzüncü, iki yüzüncü yılında da Türklüğünü bilmeli, kahraman olduğunu hatırlamalıdır. Her Türk kahramandır;Türk olduğunu hatırladığı sürece...Her Çorumlu kahramandır; kahraman olduğu hatırladığı sürece...

Eğer birilerine seslenme sırası bende ise ; (haddime düştüğü kadar) her kaybettiğinde, kazanan yanları da olan tek millete sesleniyorum. Türk'e sesleniyorum. Kahraman Çorumluya sesleniyorum. Yirmi beş yıl aslında uzun süre. Bu kadar zamanda çok işler yapabiliriz. Arkadan düşünülmesi gereken bir gençlik geliyor. Bu gençlerin,kendilerinden önce gelen nesil için ahlar tüketmemeleri bizlerin elindedir

Otuz iki inciyi biraz sıktın mı,Necip Fazıl'ın da dediği gibi; "karıncalar gibi çalışıp, geride dev gibi bir eser bırakmalı",Hitit Üniversitesini başarmak zor olmayacaktır. Yeter ki; bizler sonuna kadar diretelim ve azmimizden ödün vermeyelim. Haydi,şu hasreti bitirelim.

YAYINEVİMİZ TARAFINDAN DÜZENLENEN LİSELERARASI KOMPOZİSYON YARIŞMASI DÖRDÜNCÜSÜ

SIRA BİZLERDE

Kezban EKER

Dönüyoruz,durmadan,usanmadan...Belirlemişiz yörüngemizi ilerliyoruz. Ne bir yıldıza çarpıyor,ne de bir saniye gecikiyoruz. Biliyoruz ki koşmayana,ilerlemeyene yaşama şansı yok. Nasıl ki dünyanın bir saniye durmasının alemi alt üst edeceği bir gerçekse,içindeki tembellik duygusunun mahkumu bir milletin ayrı noktada dönüp dolaşacağı da bir o kadar gerçek.

Zaman ya da zamansızlık... yahut zamanın derinliklerinde kendini kaybetmişliğin ıstırabı. Evet, bizler zamanın büyüsüne kapılmış gidiyoruz. Rüzgarın önündeki bir yaprak gibiyiz,sürükleniyoruz.

Bazen bir ölümün arkasından dökülen göz yaşlarında bazen de büyük bir hatanın ıstırabının ortasında,ihmal edilmiş bir zamana duyulan bir pişmanlığın dalgalandığını görüyoruz.

Görüyoruz,görüyoruz da mahkumu olduğumuz tembelliğin kucağında sallanıyoruz. Oysa bilinmeyenlerle kaplı dünyanın çaresizliği içinde bocalayan insan sağlam bir dostuna sarılmalıdır. Bu sağlam destur " yılmadan, ümitsizliğe kapılmadan, her yeni güçlükle yeniden azimlenerek,sonuçta başarılarının meyvesini yemek" olmalıdır.

Hayat zor,yaşayabilmek için mücadele şart Hele de dünya "bilgi çağı" deyip bilgisayara sarılırken, işlem merkezleri,bilgi bankaları kurulurken.

Geçmişi zaferlerle süslü bir milletin elindekilerle yetinir olması ne acı. Kim inanır bir zamanlar üç kıtanın sultanı olduğumuza. Dayanıksız söylemiyorum bunları. Ortada bazı eksiklikler var ki böyle bir yazı yazmaya gereksinim görüyorum. Türk Milletinin şu anki durumundan memnun değiliz. Zira bizler daha iyisine layığız. Bu güne kadar da boş durulmadı biliyoruz. Ama yeterli değil. Uzun bir yol aldık. Cumhuriyetin 75. Yılına dek. Daha nice 75. Yıllar ve yollar var önümüzde,açılması zor. Hani hep derler ya," dikenli yollar " işte öyle. Bizler ilk adımı attık yola çıkmakla. Bu demek değil ki her şey tamam. Aksine daha bir azimlenmeli, hırslanmalı,engeller bir bir arkada bırakmalı ...Bunu yaparken de ne geçmişi unutmalı, ne de başarının sarhoşluğuyla sersemlemeli. Çalışmalı,çalışmalı,bire bin katmalı,her gün yeni fabrikaların bacaları tüttürülmeli,kaynaklar fışkırmalı göğe...Okullar açılmalı, ilim,ilim diyen.Bütün bunlar gözünüzde büyümesin. İnsan çevresinden başladı mı yapılanmaya,gün olur bakarsınız ki;hedefin tam önüne gelmişiz. Nasıl herkes evinin önünü süpürdüğünde dünya temizlenmiş olursa,bizler de evimizden, köyümüzden, ilimizden evet ilimizden başladığımız bütün notalar yerleşecek,başarının türküsü süzülecek sazlardan.

İlimiz;cennet vatan denilen Anadolu'nun bir diyarı, gelişen ve daha da gelişmeyi bekleyen. Bu gelişme kendiliğinden olmayacak elbet. Çalışkan, yorulmayan,saygılı,bir o kadar da duyarlı gençlere ihtiyacımız var ki umutlar gerçekleşsin,hayal olmaktan çıksın. Duyarlı insan;belki de sihir bu kelimede. Anahtar sözcük kim bilir. Duyarlı insan dediğimiz bu kitle. Yaşadığımız topluma sahip çıkan gençler, işte o duyarlı gençlerimiz içlerindeki çalışma azimleriyle toplumu ileri ki asırlara taşıyacaktır. Gençlerimiz büyük bir potansiyel enerjiyi barındırıyorlar yüreklerinde. İş bu enerjiyi aktif hale getirmekte. Bu da iyi bir eğitimle olsa gerek. Eğitilmemiş gençler, bilinçsiz yetiştirilen çocuklar,sadece çıkarları uğruna yaşıyan bencil insanlar... Böyle bir gençlik yetiştirmek milletin geleceğini kendi eliyle yok etmesidir. Daha yeni yeşeren bir fidanın dalları bir bir kırılmasıdır.

Her insanın bir ütopyası vardır. Hele de bu insan kanı damarlarına sığmayan, coşmak üzere her an ayakta olan bir gençte ise hedefler daha büyüktür. Biz ilimiz gençleri de birçok umuda,beklentiye sahibiz. Her şeyden önce bizlere inanılmasını bekliyoruz. Ardından nefes alabileceğimiz bir çevre. Temiz bir çevre,yeşil alanlar...Saygı ve sevgi diye bağırıyoruz her fırsatta. Eğer bu iki terimin gerçek hatasını öğrenebilsek ne aç bir insan görürdünüz çöp başında,ne de yaşadığı apardaki kapı komşusundan habersiz insanlar...

Bizler birbirimize sahip çıkalım istiyoruz. Düşen arkadaşımızın elinden tutup onu da ayağa kaldıralım, birlikte çabalayalım istiyoruz. Başarıyı başkasının başarısızlığı üzerine kurmak istemiyoruz. Aksine yarışarak hedefe ulaşıp yine sonuçta yarış arkadaşlarımızla el sıkışarak ayrılalım istiyoruz. Bir maziye baktığımızda bir de ileriye, gerçekten gönül rahatlığı ile " görevimizi yaptık " diyebilelim istiyoruz. İstemekle de yetinmiyor, kendi çapımızda çalışıyoruz da ve fırsat bekliyoruz planlarımızı ortaya dökmek için. Bekliyoruz,bekliyoruz...Sıra bize de gelecek.İster 25 yıl sonrası,ister milyonlarca yıl sonrası için plan yapın. Önemli olan ilk iş eğitimli gençler yetiştirmektir ve hemen arkasından da güven.

Bu zincirin halkasıdır. Sağlam bir kolye için nasıl her zincirin birbirine iyice tutunması gerekiyorsa,bizlerinde " Cumhuriyetin 100. ve 1000. Yılına sağlam temellerle ulaştırmak istiyorsak " bu geçmişten aldığımız mirası katlayarak ileriye taşımamız gerekiyor.Kısacası başarı insanın yarattığı" ile, ilçeye " sahip olmasıdır.

YAYINEVİMİZ TARAFINDAN DÜZENLENEN LİSELER ARASI KOMPOZİSYON YARIŞMASI DÖRDÜNCÜSÜ

HAYALLERİMİZ AĞLAMASIN

Serkan UZUNKAYA

Hayallerimiz, ümitlerimiz var.... On binlerin,yüz binlerin belki de milyonların hepside toprağa yeni düşen tohum kadar saklı ve ürkek;bir fidan kadar taze ve yeşil;güneş kadar parlak ve bir o kadar aydınlık...

Güzel şey hayal kurmak,umutlara sarılmak. Yeniye hep daha iyiye,hep zirveye ulaşmaya çalışmak. Bir insan var mıdır ki elini bir kez olsun buzdağının zirvesindeki güle uzatmak istememiş;ya da. Mehtaplı bir gecede uykusu kaçınca, yüzünü gökyüzüne çevirip, kayan yıldızlara bakmak, hayalleri için, umutları için dilek tutmamış ? Evet güzel şey hayal kurmak. Ama nereye kadar ? Bazen hayaller yetmez olur; yıllarca içimizde yanan umut ışığı bir anda sönüverir. İşte hayaller oraya kadardır. Artık istediklerimizin sadece gözlerimizi kapattığımızda,beynimizde canlanması yetmez olur açtığımız zaman gözlerimizi,hayal yerine gerçeği görüp hissetmek, ona dokunmak isteriz. Boş masallarla avutulan bir bebek olmaktan kurtulup elimize bebeğimizin verilmesi gerektiğini düşünürüz.

O halde verin artık bebeklerimizi... İçimizde hayallerimiz, umutlarımız bir olmuş isyan ediyor. Her şey hayal olmaktan ibaret kalırsa, duyacağınız hıçkırıklar inanın dört yaşındayken eline bebek tutuşturulmayan bir çocuğun ağlayışı olmaktan çıkıp,artık elinde daha gerçekçi,daha ciddi bir şeyler görmek isteyen bir gencin çığlıklarına dönüşecek. Deli gözbebeklerinden bir grup. Hayallerimiz,umutlarımız var biz Çorumlu gençlerin. Artık bir şeylerin değişmesi gerektiğinin bilincinde olan gençleriz biz. Şöyle etrafımıza bakıp düşündüğümüzde ne kadar çok şeye ihtiyacımız olduğunu görüyoruz. Hayallere bile sığmayacak kadar büyük gerçeklere ihtiyacımız var.Hangi gerçekler mi? Etrafımızdaki karanlık yanlışların ve eksikliklerin giderilmesi için zamanın gelip geçmekte olduğu.. En büyük gerçeğimiz.

Neyin hayalini kuruyoruz biliyor musunuz ? Acaba gün gelecek insanlar saçma sapan düşüncelerden, fikirlerden vazgeçecekler mi ? Sürekli doğru olduğunu savunup da sanki gözleri bağlanmış, beyinleri demir çerçeveye alınmış gibi hâlâ etraflarındaki kocaman yanlışları görmemekte direnecekler mi?

Geçenlerde anneannemi ziyaret için gittiğim köyde tanıştığım yaşlı dede,saplanıp kaldığı düşüncelerden kurtulacak mı ? iki bine bir kala traktörün bir "gavur icadı" olduğunu söyleyip , tarlasını karasabanla sürmeye çalışan bir dedenin varlığı bile insanı ürkütüyor. Tarlasını iki saat gibi kısa bir zamanda sürmek varken, inat etmiş günlerce bir tarlayla uğraşıyor.Komşuları ondan habersiz tarlasını traktörle sürünce de uğursuzluk getirecek diye tarlasını satıyor. Bu nasıl bir düşünce anlamıyorum. Umarım beyinler demir çerçevelerden, fikirler; karanlık örümcek ağlarından sıyrılmaya çalışacaklar. Biz gençler,beyinler yenilendikten sonra her alanda tam bir iyileşmenin sağlanacağına inanıyoruz kan kanseri bir insanın kurtuluşa giden yolunun kemik iliği naklinden geçmesi gibi,bizim kurtuluşumuz da beyinlerin yenilenmesine bağlı...

Sonra hep hayal etmişizdir : Bütün insanlar ekonomik bakımdan rahatlayıp artık " para " yerine başka şeyleri düşünmeye başlamasını... Çünkü insanın midesinden gelen sesleri dinlerken, beyinlerinden gelenlere kulak vermesi beklenemez.

Bunu da başardıktan sonra,sıra yeni fikirlere açık beyinlere taptaze güzellikler aşılamaya gelecektir, ama nasıl ? Tabi ki eğitim ve öğretim alanında yapacağımız yeniliklerle...

Sungurlu'da, Sungurlu'nun köylerinde ve hatta Çorum'da bile okul sıkıntısı çekiyoruz. Köylerimizde küçücük çocuklar ve gençler, sabahın ilk ışıklarıyla şehir yolunu tutuyor, yaz-kış demeden. Ne gereği var bu sıkıntının? O küçük çocuklar neden köylerinde kalıp,anne ve babalarının gözleri önünde rahatça okullarına gidemiyorlar ? Zaten çekilen bu sıkıntılar yüzünden hem anne-babalar çocuklarını okula göndermek istemiyorlar, hem de eğitim ve öğretimdeki başarıları azalıyor. Bırakın köylerimizde okul yapımını daha Çorum'da bir üniversitemiz bile yok. Diğer illerimizden farkı ne Çorumun ? Her gün yeni bir fabrika yapacaklarına, neden bir de üniversite yapılmıyor ? Tabi ki,sanayileşmeye hiçbir zaman karşı değiliz. Fakat, bu bazı şeyleri engelliyorsa,buna karşı ses çıkarmamamız da beklenemez. Acaba, insanlar sadece sanayileşmenin mi bizi kurtaracağını düşünüyorlar ? Eğer böyleyse çok yazık. Çünkü,gözleri olmayan bir insan yaşamını

sürdürebilir ama ya kalbi olmayan ? Herhalde böyle büyük bir eksikliği kalbimizin derinliklerinde her an duymamızı bize çok göremezsiniz.

Peki ne zaman bir kültür ve sanat merkezine sahip olacağız ? Daha bir yıl önce kadar tiyatronun neye benzediğini bilmeyen bir kişiydim. Televizyonda adını duyar,derslerimizde onunla ilgili sayfalar dolusu kuru bilgiler edinilir, sonra da unutur giderdik. On altı yaşında bir gencin bir kere olsun tiyatroya gitmemesi ne acı bir şey. Ben kendimi bu konuda biraz daha şanslı buluyorum. Ya diğerleri ? "Ali'ler", "Ayşe'ler" , "Mehmet'ler"... Yirmi beş yaşlarına geldikleri halde ellerinde bir tiyatro bileti bulunduramayacak olanlar ? Sonra izlemek istediğimiz filmi,dinlemek istediğimiz sanatçıyı,hayran olduğumuz bir ressamın resim sergisini,hep büyük şehirlere akrabalarımızı ziyarete gittiğimiz de mi göreceğiz ? Ne zaman büyük şehirlere kitap siparişi vermekten kurtulacağız ? Okumak istediğimiz kitabı bir gün de kendi ellerimizle yerinden almak gibi bir şansımız olmayacak mı ? Okul çıkışlarında elimizde tuvaller, enstrümanlarla halk eğitim merkezlerine koşabilecek miyiz ?

Fakat biz; yine de inanmaktan vazgeçmeyeceğiz. Ne de olsa genciz, umutlarımız var. Ne de olsa dev adımlarla geleceğe koşuyoruz. Fakat genç olarak yapacağımız sadece hayal kurmak ya da büyüklerimizden sürekli bir şeyler istemek değil. Üzerimize düşen büyük görevin farkındayız. Çalışmak,durmadan çalışmak. bir şairin dediği gibi,"saçlarımızı kahvelerde değil, kütüphanelerde ağartmak" Bir meslek edinip,yurdumuza faydalı birer insan olmak, geleceğe bir ışık da kendimizden katmak.

Evet,hayallerimiz,umutlarımız,isteklerimiz var. Hepsi de toprağa yeni düşen tohum kadar saklı ve ürkek,bir fidan kadar taze ve yeşil,güneş kadar parlak ve bir o kadar aydınlık.

Lütfen, tohumlarımızın üstüne basmayın. Fidanlarımızı susuz bırakmayın, güneşimizin önünü kapatmayın.Hayallerimiz ağlamasın.

Bir Yarışmanın Ardından

Gürsel Yayınevi olarak açtığım Çorum Liseler Arası kompozisyon yarışmasında dereceye giren ilk beş yazıyı sizlerin görüşüne sundum.

Gönül isterdi ki; bi yarışmaların devamını getirmek için yanlız bana değil bütün hemşehrilerime de aynı çaba ve katkıların birleştirilerek ileride ülkemizi ellerine teslim edeceğimiz bu gençlere destek ve teşvikte beraberlik ve hemşehrilik katkılarının ödül verenlerin daha da çok olmasını dilerdim.

Aynı temennileri de Çorum ili genelinde bulunan bütün liselerin yöneticilerinin de gençlerimizi yarışmaya katılmalarını sağlayarak fikirlerinin ortaya çıkması için ufacık gayret göstermelerini umardım.

Belki ilerideki yıllar içinde yayın evimin katkıları ile bu yarışmaları birlikte yapacağımız kuruluşlar ile gelenek haline getirebiliriz. Bakalım zaman bizlere neler hazırlıyacak.

Yapmış bulunduğumuz bu yarışmaya katılan,tüm öğrencilerimize, teşvik ederek yarışmaya katılmalarını sağlayan öğretmenlerimeze, Milli Eğitim Müdürlerimize teşekkür ederken, yarışmacılara ödül veren gönül dostlarına,yarışma kağıtlarını okuyarak puanlayıp katkılarını esirgemeyen Çorumlu 2000 Degisinin yazarlarına tekrar ve tekrar teşekkür etmeyi bir borç olarak görüyorum.

Vadettiğimiz gibi yarışmayakatılan öğrencilere ve okullarına Çorumlu 2000 dergisinin 6. Sayısını elden, 7. Sayısını posta ile ulaştırdım.

Bu sayı ile dergimizin gönderilmesi bitmiş olacaktır.

Saygılarımla.

Gürsel Yayınevi Sahibi ve Çorumlu 2000 Dergisi Sorumlusu

Mahmut Selim GÜRSEL

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

ESKİ MISIRDA RESİM SANATI

Mısır resmin kutsal olanı yapma amacını gütmüştür. Tapınaklar ve mezar anıtlarında Mısır Resminin özelliklerindendir.Mezar anıtlarında ve tapınak duvarlarında hiç boş yere rastlanmamıştır.Mezar içlerindeki boyalı duvar resimleri Mısır resminin karakteristiğidir. Thebes şehri kral ve kraliçeler vadilerin dedir. Fravun resimleri ve soylu kişilerin mezarları burada bulunmaktadır. 18. Sülale Nebamun mezarı, Thebes mezarlarındaki en göze çarpan stilizasyondur.

Resimlerin yer aldığı mezar anıtları III ve VI. Sülale zamanında yapılmıştır.Eski krallık döneminde inşa edilen dört köşe planlı,tuğla ve taştan yapılan ve mastaba adı verilen anıt bir kült oda ve mastaba adı verilen anıt bir kült odası (ibadet odası) yada bir şapelle bütünlenmiştir. Bu mastabaların en tipik örnekler i Sakkara mezar alanındadır.

Odalar hiyeroglif ve resimli kabartmalarla süslenmiştir. Basamaklı ve düz pramit anıtlar firavunların mumyalanmış mezarları üzerine inşa edilmişlerdir.

Orta krallık döneminede dağ eteklerindeki kayalara mezar anıtları inşa edilmeye başlahmıştır.Yeni krallık dönemi sülalelerinde Nil nehrinin batısından Thebes yakınındaki kayalıklara mezar anıtı yapmıştır. Krallar vadisi adını alan bu bölge,koridorlara açılan mezar anıtlarıyla ün kazanmıştır. Fravun ve soylu mezarları burada bulunmaktadır. Şeyh Abdül Kurnafaki mezar anıtları daha yalın ve çekici bir şekilde gerçekleşmiştir. Hepside zarif resimlerde Mısır Kraliçesi olan ve zarafetin simgesi sayılan Nefertiti'nin mezar anıtı,Thebes civarındaki benzerleri arasında önemli yer tutmaktadır. Bu resimler alçı üzerine çizilmiştir.

MISIR RESMİNİN KONULARI

Mısır resimleri kayalar üzerine yapılıyordu. Konular tanrılara, dinsel törenlere ve günlük hayata yönelik sahnelerdir. Dinsel kavrayış her bölge ve çağda aynı kalmamıştır. Mısırlılar ölümden sonra dirilme inancı mezarları süslenmesine yol açmıştır. Fetiş ve bölgesel inanış daha ilkel olan din inancını ortaya koymuştur. Güneş Tanrısı Ra'ya inanılmıştır. Osiris bütün Mısır'ın bolluk ve bereket Tanrısı,Bütün Mısır'ın ortaklaşa Tanrısıdır.Efsane

ye göre Osiris akrabaları tarafından öldürülmüş ve kederli eşi İsis onun parçalarını bularak bütünlemiştir. Bu ölüm yeniden diriliş efsanesiyle ölümden sonra diriliş Osiris garantisi olmuştur. Totem inançlarının etkisi resme konu olmuştur. Güneş Tanrısı,Boğa,Kedi, Köpek, Şahin resmilerinin konusu olmuştur. Ölü gömme törenlerinin,ölünün Nil'den geçişi konu olmuş ve gündelik hayatı yansıtan resimler Mısır resim sanatında Mısır'ın toplumsal hayatını yansıtmaktadır.

Yönetim hayatını gösteren sahneler de vardır. Savaş ve zafer temaları,Firavunun tanrıya adak adama sahnesi resmedilmiştir. Ölünün dans eden kızlarla kayık gezisi,tarlada tarım işleri,adak hayvanlarının kurban edilişi ,ölü için gemi inşası,tabaklık eden ,taş kıran işçileri göstermektedir.

MISIR RESMÝNDE TEKNÝK USLUP

Mısır resminde duvar yüzeyleri girintili çıkıntılı olduğundan dolayı resim yapmak bir hayli zorlaşıyordu. XIX ve XX. Sülalenin hüküm sürdüğü zamanlarda kayanın üzerine bir kil ve kilin üzerine bir alçı tabakası kullanıyorlardı ve yüzey resim yapmaya elverişli hale getiriliyordu. Ucu yontulmuş bitki parçaları,kamışlar,liflerden ve palmiye ağacından yapılmış fırçalar kullanırlardı. Çanak olarak midye kabukları kullanılmıştır. Mısır resmini dünya sanat tarihinde önem kazandıran üsluptur. Mısır inancında ölümden sonra yaşama inanılıyordu bu nedenle resimlerde kütlesellikten kaçınılarak yüzeysel resimlere önem vermişlerdir. Figürlerinde derinlik duygusu kazandıracak her hangi bir hareketten kaçınılır,bacaklar profilden gövde ve omuz cepheden,yüz profilden,göz cepheden verilmektedir . Ölüme meydan okurcasına bir canlılık sezilmektedir. Resimlere harratif bir eğilim vardır. Doğal perspektif yasaklanmış gibi görünse de mezar odalarında buna uyulmamıştır. Mısırlılar yüzeydeki boşlukları çok zaman yazı ile doldurmuşlardır. Bir yanda büyüsel öze sahip çıkacak, bir yandan da illüstrasyonu aşan ve eşyaya gerçeklik yükleyen bir ortam taşımıştır. Resimde açıklık hakimdir. Bütün fazlalıkların atıldığı bir şemacılık hakimdir.Firavun ve tanrı diğer insanlara göre daha büyüktür. Asalet durumuna göre farklı figürler ortaya konulmaktadır.

Tapınaklardaki payeler üzerindeki ölçüler normal ölçüdür. Mezar odaları ve koridorlarında ki resimler oldukça küçüktür.

MISIR RESMÝNDE RENK

Doğal maddelerden elde edilen renkler;kök boyaları Mısır resminin sanatçılarının

belli başlı malzemesidir. Okr (aşı) mavi ve yeşil renk elde etmek için dövülmüş emayeler kullanılmaktadır. Boya malzemeleri su ile incel tilmiştir. Okr boyası insan ve hayvan bedenlerinde kullanılmıştır. Bu renkler kırmızı kahverengi gölgelerde elde edilmiştir. Kadın figürlerinin yünü erkek figürlerinden daha açıktır. Beyaz elbiselerde zeminden yararlanılmaktadır.

Renk kullanımında ince bir yanı da boyanın,ince ve kalın kullanılmasıdır. Boyanın ince sürülmesi saydamlıktır. Sarı renginde is kullanmışlardır. Mavi ve yeşil bitkilerde kullanmışlardır. Canlı bir renk anlayışı gütmüşlerdir. İnce bir renk zevki vardır. Krallarının ve firavunların hayatını anlatan resimlerde dar kalıplı, gelenekçi resim anlayışını gütmüşlerdir. Mısır ressamlarına kontur çevre çizgisi çizenler deniliyordu.Kırmızı bir konturla resim yapmışlardır. İzlenimci bir erime ve dağılma Mısır resminde hiç bilinmeyen bir şeydir.

Mavi ve yeşil resimler bakır katıldığı için zamanla değişmişlerdir. Resimlerin bulunduğu doğal şartların elverişliliği onlara daha fazla koruma imkanı sağlamıştır.

Mısır resminin yasaları uzun yıllar kolay değişmemiştir. Yeni çağ resimler çizgi ve renk virtüözlerini taşımaktadır. Süslemede zenginlik ve resimlerde savrukluk vardır. Mısır resmi papirüs ve mumya kapakları üzerine yapılmıştır. İlerleyen resim çağında portrelere de önem verilmişlerdir. XXI. Sülale Prens Entinny gömme papirüsü içindedir.

Devam Edecek

Rıfat KURTOĞLU

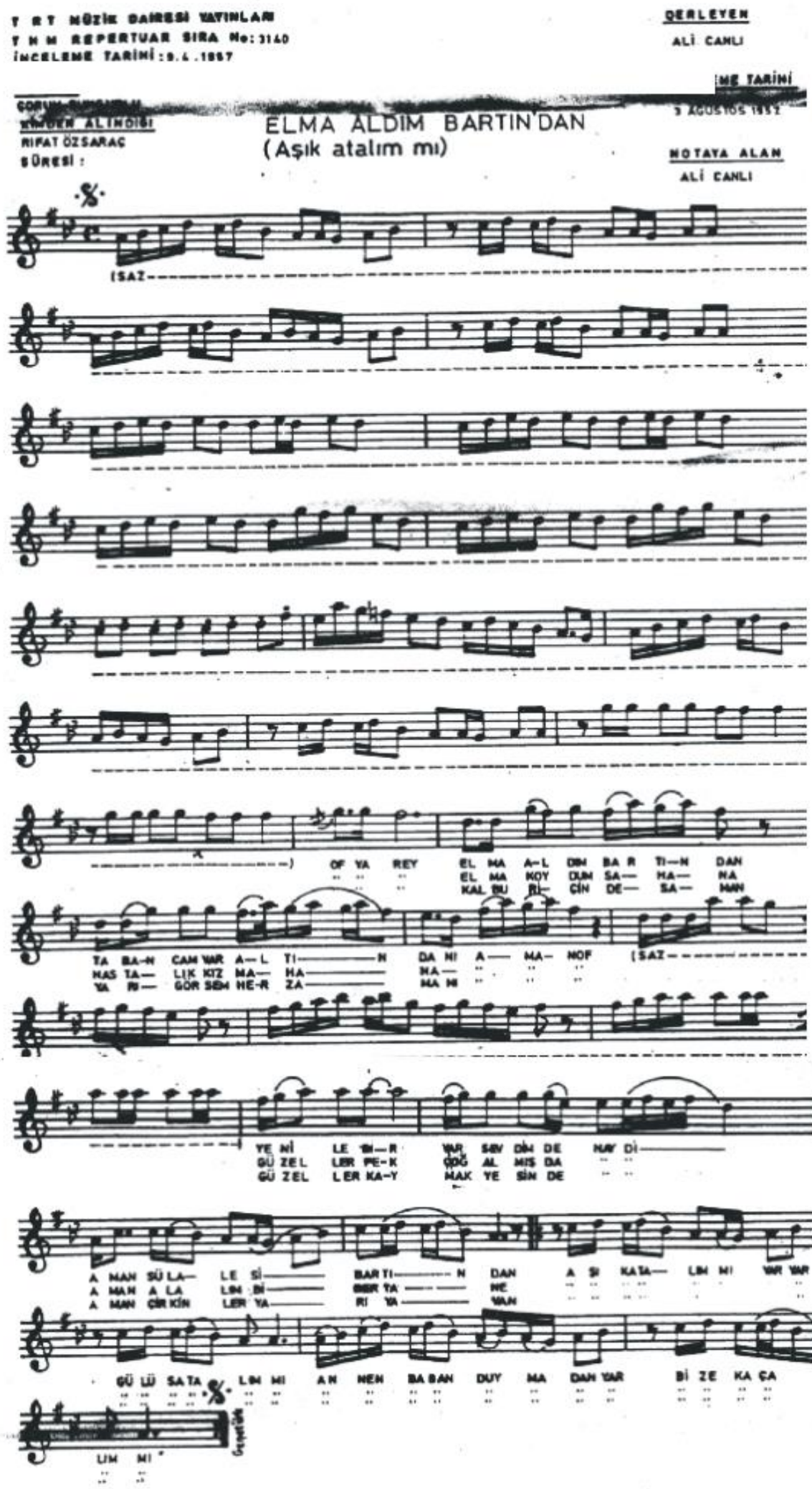

(OF YAR EY)
Elma aldım Bartın'dan
Tabancam var altından
(AMAN OF)
Yenile bir yan sevdim
(DE HAYDİ)
(AMAN)
Sülalesi Bartın'dan

Aşık atalım mı yar yar
Gülü satalım mı
Annen baban duymadan yar
Biz kaçalım mı

(OF YAR EY)
Elma koydum sahana
Hastalık kız mahana
(AMAN OF)
Güzeller pek çoğalmış
(DA HAYDİ)
(AMAN)
Alalım bir tane

Aşık atalım mı yar yar
Gülü satalım mı
Annen baban duymadan yar
Biz kaçalım mı

(OF YAR EY)
Kalbur içinde saman
Yari görsem her zaman
(AMAN OF)
Güzeller kaymak yesin
(DE HAYDİ)
(AMAN)
Çirkinler yarı yavan

GÖZ BONCUĞU

Salim SAVCI

Ders zili çaldı. Öğretmenler odasının kapısı hemen açıldı. Öğretmen İsmail Çolak kapıda gözüktü. Gideceği sınıfa doğru yöneldi. Koridorda yürümeye başladı. Ayakkabısının gıcırtısı dördüncü sınıfa ulaştı.

Sınıf başkanı:

- Arkadaşlar,öğretmenimiz geliyor, dedi. Sınıf, bir sessizliğe gömüldü. Öğretmen İsmail Çolak,sınıfa girdi.

Öğrencilerini selamladı. Çantasını öğretmen masasına koydu. El arkasında sıralar arasında gezindi. Sınıfın karşısına geçti:

- Çocuklar,biz herşeyi bu sınıfta öğretmeyi severiz. Onları sınıfa sokmaya çalışırız. Oysa ki; doğa sınıfa getirilemez. Bu nedenle,bu dersimizi okul bahçesinde yapacağız. Doğa ile iç içe olacağız. Geçin numara sırasına,çıkalım bahçeye, dedi. Öğrenciler kuşlar gibi cıvıldaştı. Okul bahçesine indi. Havuzun başında, çimenler üzerine oturan öğretmenin çevresini sardı. Her öğrenci canlılarla ilgili sorular yöneltmeye başladı. Öğretmen soruları cevaplandırıyordu. Bir ara, eline bir papatya geçti. Çiçeği, çok sevdiği öğrencisi Semi-ha'nın cebine koydu.

- Semiha, sen bir çiçeksin. Geleceğin ümidi-sin. Sana bu çiçek yaraşır, dedi. Semiha'nın yanakları al al oldu.

.- Öğretmenim, çok teşekkür ederim. Beni çiçekle eş saydınız. Oysaki ben sizin eserinizim. Ben çiçek olunca, bu demet çiçeği de size vermem gerekir, buyurunuz , dedi. Öğretmen İsmail Çolak bu demet çiçeği aldı, çantasının üzerine koydu, teşekkür etti.

Bu durumu gören Semih duygulandı. Hazırladığı çiçeği öğretmenine veremediğine üzüldü. Yandan kaydı. Öğretmeninin yanına ulaştı, öğretmenin elini cebine attı,cebinden çıkan şeyi gördü. Kaldırıp attı:

- Çocuklar , bu kaplumbağalı göz boncuğunu cebime kim koydu ? Ben kaplumbağadan nefret ederim. Hangi kendini bilmez bunu yaptı ? Bir öğretmenin cebine bu şey nasıl konulur ? kim ise bu densiz, çıksın ortaya. O çıkmaz ise ben bunu yapanı bulurum. Alırım ayağımın altına, diyordu, hop oturup hop kalkıyordu.

Öğrenciler sinmişti. Korku her yeri kaplamıştı. Başlar öne eğilmişti. Öğretmen gürledi :

- Çiçekle şaka olur, kaplumbağa kabuğuyla şaka olmaz,bir. Benim gibi bir öğretmene böyle davranılmaz ,iki. Beni küplere bindirmeyin. Kim ise bu arkadaşınız, çıksın ortaya. Zora koşmayın beni. İstiyorum ki;bu kişi benim desin, diyorum ki,arka taraftan her zamanki saygılı durumuyla Semih gözüktü

:- Öğretmenim, Semiha'nın cebine çiçek koydunuz. O size bir demet çiçek verdi. Oysaki o çiçeği ben vermek isterdim Siz canlıları seversiniz. Ben degöz boncu-ğu kaplumbağa kabuğunun yerine,işte şu canlı kaplumbağayı verecektim. Sorular so racaktım,dedi demedi,öğretmen İsmail Ço-lak Semih'e ulaştı. Ortalık karıştı. Semih; anam, babam, öğretmenim diyebiliyordu. Yerlere yuvarlanıyordu.Öğrenciler, Semih'i İsmail Çolak'ın elinden aldılar,kollarına girdiler,Semih yürüyemiyordu. Öğrenciler Semih'i sırtladılar,oradan uzaklaştılar.

Öğretmen İsmail Çolak:

- Hayatta hiç mi hiç sevmediğim canlının ölüsünü, dirisini bana gösterince Semih'e çok kızdım. Kendimi yitirdim. Ne yaptığımı bilemedim. Semih'i elimden hemen almalıydınız çocuklar, diye çevresine çatıyordu. Doğa dersi,pahalıya mal olmuştu. Ertesi gün Semih okula gelmedi. Öğretmen İsmail Çolak da okula geldi,derslere giremedi. Söylenenler şöyleydi:

- Semih'i öğretmen o denli ıslatmış

ki; Semih kötürüm olmuş. Semih'i Ankara' ya götürmüşler.

- İsmail öğretmenin olayına Savcılık el koymuş.Akşam evine bile gidememiş

.- İsmail öğretmenin öğretmenlik yapması sakıncalı görülmüş. Kaymakamişlem yapmış. İsmail öğretmenin sınıfa gir- mesi önlenmiş

.- Samih kötürüm olursa ,bu İsmail öğret-men on yıl yatarmış.

- Semih gitti. İsmail öğretmen gitti. Neler, neler oldu anlayamadık ,bir şeyler öğrenemedik.

****

Güz geldi ,Semih 'ten bizim sınıfa bir mektup geldi.

Arkadaşlarım:

- Baharda, doğa gibi insan da bir başka oluyor. Durup dururken,bir teşekkür de ben alayım dedim. Öğretmenin cebine benim göz boncuğunu koydum. Koymaz olaydım. Öğretmen kızdı,beni bir iyi ıslat-tı. Halbuki ben,canlı kaplumbağayı sizle-re gösterecektim. Sorular sormanızı sağla-yacaktım. Ne bileyim ben,İsmail beyin kap lumbağadan korktuğunu. Olan oldu, ben dayak yedim. O akşam eve geldim. Eniş-tem bana kızdı.Bu Semih adam olmaz dedi.Beni ertesi gün aldı,Kırıkkale'ye ağabeylerime getirip bıraktı,gitti. Şu insan yavrusu garip şey. O denli dayağı yedim. Bir hafta sonra bir şeyim kalmadı. İsmail beyi severim. O da beni severdi. Onu üzdüm. Bağışlamasını dileyen mektup yazdım. Mektup geri geldi. Anlıyorum ki , İsmail Bey öğretmenlikten oldu. Bu kaplumbağa ile, bir öğretmeni işinden ettim diye kendime kızıp duruyordum. İsmail beyin yerine,beni siz bağışlayın sevgili arkadaşlarım.

Göz Boncuğu Semih.

***

Okullar açıldı. Semih'ten ikinci mektup geldi:

-Arkadaşlarım. Bizim dersler boş geçiyordu. Size değerli bir öğretmen gelecek dediler. Gelecek öğretmen Kırıkkaleli imiş. İyi öğretmenmiş, yalnız çok sertmiş. Gele gele kim gelse beğenirsiniz ? Bizim İsmail bey, Bakanlık emrine alınmış. Sonra bize vermişler. İsmail bey geldi. Sınıfımıza girdi. Ben hemen onu tanıdım arka sıradaydım, gözüne çarpmamaya çalıştım. O beni gördü, gömemezliğe geldi. Ödüm patladı. Yine bir coşarsa diye.Akşam oldu. Kapımızın zili çaldı. Kapıyı açtık. İsmail beyle karşılaştık. İsmail beyi eve aldık. O şöyle konuştu :

- Kardeşim ben kardeşinizin yeni öğ retmeniyim. Kardeşiniz ile aramızda ,geldiği okulda bir şeyler geçti. Bunun nedenlerini bilmenizi istiyorum. Semih'i severim. İyi çocuktur. Fakat aramızda tatsız bir olay oldu. Şimdi anlatayım:Ben bir köy çocuğuyum. Beşikte büyüdüm. Beşiğimde duran göz boncuklu kaplumbağa kabuğunu,her gözümü açışımda görürdüm. Bu kabuktan korkardım. Gözlerimi kapatırdım, uyurdum. Anama göre göz boncuğunda uğur vardı. Ben bu nedenle uyuyan uslu çocuktum. Kendimi bildim bileli kaplumbağadan ve kabuğundan korkarım. Semih,benim bu özel durumumu ne bilsin ? Bana bir şaka yaptı. Bunu pahalıya ödedi.Semih'i fazlasıyla hırpalamıştım. İş,Kaymakamlığa yansıdı. Beni açığa aldılar. Bu güz ayında da memleketim olan buraya atadılar. Sınıfa girdim. Semih'i sınıfta buldum. Semih'in benden korkup kaçacağını sandım. Baktım, o benden daha olgun davranıyor. Bu nedenle evinize geldim. Semih'le barışacağım. Küslük yok ,kırgınlık yok. O okuyacak, ben öğreteceğim, dedi ben ellerine sarıldım. O beni kucakladı, yanaklarımdan öptü. Biz barıştık. Siz arkadaşlarıma bu haberi müjdeliyorum. Öğretmenim İsmail beyde kusur yok. Hepsi bende kusurların. Bunu bilin. İsmail beye karşı kırgınlık duy mayın.Hepinizi gözlerinden öperim.

Göz Boncuklu Semih.

İNTİKAM

Bekir Baki AKSU

Hikayenin yazarı ifadesiyle bu hikaye gerçek bir öyküden alınmıştır.

Hikaye ilk defa 1970 tarihinde Sungurlu Hitit Gazetesinde yayımlanmış, yayımlandıktan sonra ise Sedat Veysi Örnek tarafından yazarımızdan izin alınmadan "Manda Gözü" adıyla TRT 1 de oyun olarak adapte edilmiştir.

Yazarımız hikayesine sahip çıkmaya gerek görmediğini, yalnız eserin oyun haline gelmesi için bir müsaade alınsa idi daha iyi olurdu demişti. Mahmut Selim GÜRSEL

Bir köy vardı uzaklarda. İç Anadolu'nun cayır cayır yanan toprakları üzerine kurulmuş bir köydü bu.

Etrafı çıplak dağlarla çevrilmiş,bozkıra benzeyen kocaman bir ova görülüyordu bakıldığı zaman.

Tümseksi bir tepenin üzerine kurulmuş kerpiç evleri,Ağustosun sıcağını durmadan emiyordu.

Harmanda çalışan hayvanlar sıra ile çeşmeye bırakılıyor,çamurlu göl içine belenen kömüşler biraz olsun serinliyorlardı.

Boncuk Mehmet, kavurucu bir sıcağın altında düvenden kömüşlerini çözüp, sulamak için çeşmeye doğru yollandı. Lacivert ceketini kartal kanadı atıp;kasketini gözünün önüne yıkarak çeşmeye geldi.

Mehmet'i bütün köy seviyordu. Gözleri boncuk gibi mavi olduğundan "Boncuk" takmışlardı adını. Boyu,posu,yüzü güzel miydi güzel. Bir bakan bir daha bakmak istiyordu Mehmet'in ardından.

Boncuğun kömüşleri çeşmenin başına gelince, diğer kömüşler gölün içine kaçtı. Çeşmeyi boş bulan Boncuğun kömüşleri de bol bol su içti oluktan. Sonra da yarı çamurlu göle yatarak serinlediler epeyce.

Güneş hafif batıya doğru eğilmeye başlamıştı. Öğlenin koyu sıcaklığı geçerken, kömüşlerini gölden çıkartan Boncuk, çamurları çeşmenin oluğunda yıkayarak harmanlara doğru yollandı.

Boncuğun güzel yüzünü görmek için kollarına su kovalarını takan genç kızlar akşam sularını almak için yavaş adımlarla çeşmeye doğru yürümeye başladılar. Boncuğu paylaşamıyorlardı aralarında. Böyle yakışıklı bir oğlan kaçırılır mıydı hiç ? Boncuğun babası zengin miydi zengin. Bütün mallarının varisi yalnız Boncuktu. Daha kundakta iken Boncukla kızını evlendirmek için nice hülyalar kuran insanlar vardı köyde. Bu durumları sezen Boncukta her gün lacivert ceketine ayrı bir renk mendil takardı.

Bıyıkları yeni terlemeye başladığından, kendisine işaret eden kızlara mendiliyle karşılık verirdi. Boncuğun kızlarla işaretleştiği sırada, kömüşler harmanlara gitmeyip köyün meydanlığına doğru yollandılar.Boncuk, kömüşleri çevireyim derken,Fil Hamdi'nin azgın kömüşleriyle karşılaştı. Bir anda iki kömüş takıştı birbirlerine. Böyle bir tesadüfü hiç istemiyordu Hamdi'nin hizmetkarı.

Fil Hamdi, köyün en inat insanlarından biriydi. Malına bir zarar gelmesini katîyken istemezdi. Hizmetkarı da bu bakımdan kendi kömüşüne vurup ayırmak istemedi. Ama elinden ne gelirdi ki, kömüşler iyice kızışmışlardı. Bir türlü ayrılmak istemiyorlardı vuruşmaktan.Köyde ne kadar çoluk çocuk varsa seyre geldiler köy meydanlığına.

Ağasının kızacağını hatırlayan hizmetkar, öğenderesiyle son defa ayırayım derken, Boncuğun kömüşü boynuzunu Fil Hamdi'nin kömüşünün sağ gözüne sokunca,kanlar fışkırmaya başladı. Bütün çocuklar çığlık attılar kanı görünce. Yaralı kömüş,acı acı bağırıyor,çocuklar çil yavrusu gibi evlerine kaçışıyorlardı.

Kara haber Fil Hamdi'ye ulaştı çabucak. Evinden baltasını kaptığı gibi yıldırım hızıyla yetişti kömüşünün yanına. Yerde bağırmakta olan kömüşün boynuna baltasının keskin ağzını hızlı hızlı vurup kömüşün başını gövdesinden ayırdı. Görenler ne yaptıysalar, baltanın korkusundan yanaşamadılar Hamdi'nin yanına. Zavallı kömüş,ayakları havada can verdi uzun zaman.

Harmanda ne kadar insan varsa toplandı Fil Hamdi'nin başına. İçlerinden birisi:

- Ulan Hamdi sen deli misin ? Kimin kabahati var da kestin kömüşü.

Dedi.

Fil Hamdi durmadan burnundan hırslı hırslı soluyordu. Yüzü kan içinde kalmıştı. İnsan baktıkça korkuyordu çehresinden. Hırsını alamayıp :

-Boncuk ! Boncuk ! Üçten dokuza şart olsun ki, seni de bu kömüş gibi boğazlayacağım.

Diye bağırıyordu.

Konu komşu; "deli olmuş bu adam " diyerek lanet okudular yüzüne karşı.

- Sen ne yaptığının farkında mısınHam

di ?Boncuğun babası sana iki tane kömüş alır.

- Bu dünyada gözü nuru bir oğlu var. Nasıl vicdanın sızlamadan boğazlayacağım Boncuğu diyorsun.

- Şu yaşına bak !Ağzından çıkanı kulağın duymuyor ! Utan ! Utan !

- Böyle konuşmaktan men ederiz seni. Yoksa deli olmuş diye Masarosmana göndeririz seni.

Dediler.

Fil Hamdi Masarosman sözünü işitince sesini kesti biraz. Gövdesi iki parçaya ayrılmış kömüşe çevirip uzun uzun baktı.

- Yemin ettim. Yemin... Yeminim yerine gelmeli benim.

Diye mırıldandı dudağından. Köylüler teselli et mek maksadıyla:

- Senin haberin bile olmaz Hamdi. Biz ağadan iki kömüş parası alıp kömüşleri ahırına bağlarız. Senin de hayrın olur. Şu harman tozunda fakir fukaranın boğazı yağlanır. Et yüzü görür sofralarında. Çekil şuradan evine gitde kömüşü yüzelim.

Dediler.

Fil Hamdi,kimsenin yüzüne bakmadan kanlı baltası elinde olduğu halde evine doğru yollandı. O gün Perşembe idi. Kömüşün etini köydeki fakirlere parça parça dağıttılar. Kazanlarında et kokusunu koklayarak dua ettiler Boncuk için. Çok şükür dediler. Büyük bir kaza at-lattık köyümüzde. Eğer Hamdi kömüşler vuru-
şurken orada bulunsaydı,köy için büyük bir felaket olurdu.

Sabah oldu. İmam kitabı karıştırıp,bir kolaylık buldu Hamdi'nin yeminine. Muhtar ve üyelere dönen imam :

- Bundan başka çare olmaz,yoksa karısını boşaması lazım.

Dedi Hamdi için. Muhtar kara kara düşündü.

- Ne yapsak ki ?

Dedi. İmam ve üyelerle birlikte Boncuğun babasının evine yollandılar. Eve girip selam verdiler. Boncuğun babası buyurun diye yer gösterdi. İçeriye girip oturdular.

Muhtar:

- Ağam dedi ! Sen çok büyüksün. Ortada elimizde olmayan bir hadise var. Ne yapalım ? Kömüşlerin parasını verirsen bir çift kömüş alırız Hamdi'ye. Kanı kanla temizlemeler.

Dedi. İhtiyar heyetinden birisi söze karışıp:

- Yalnız mühim olan bir işimiz daha var. Hamdi,kitapların kavlince karısını boşaması lazım. Üçten dokuza yemin etti. Ya yeminini yerine getirecek,ya da karısını boşayacak.Zavallı karısının günahı ne ? Bir sürü çoluk çocuğuyla açıktamı kalsın kadıncağız ?

dedi. Boncuğun babası :

- Siz öyle karar vermişsiniz öyle olsun.

Dedi ağa.

- Dünyada gözümün nuru biricik oğlum var. Onun üstüne toz kondurmam. İki kömüş değil,dört kömüş alayım ona. Ama; karısının boşanmasına aklım ermez.

Dedi. Muhtar atıldı:

:- Ağam! Bak şöyle yapalım. Hamdi'nin eline kör bir bıçak verip, Boncuğun boğazına çalması lazım. Korkma;biz varız yanında. Boncuğun kılına dokundurmayız. Yazık karısını boşamasın bari.

Dedi. Boncuğun babasından bir cevap gelmedi. İmam ısrar etti:

- Niçin cevap vermedin ağa ? Derin derin düşünüyorsun ? Hamdi'nin eline kör bıçak vereceğiz ki;çalsa bile Boncuğun boğazına yara açmaz. Yalnız ki;şu pis herifin yemini yerine gelsin.

Boncuğun babası sanki gözünün önünde bir şey görüyormuş gibi:

- Mademki siz böyle istiyorsunuz. Böyle olsun. Taktiri ilâhi ne ise görürüz.

Dedi. Sevinç göz yaşı döktüler gelenler. Öğlen namazından sonra toplanırız diye sözleştiler. Gidip durumu Fil Hamdi'ye anlattılar. Anlatılanları kabul etti Fil Hamdi.

Öğlen namazından sonra bütün köy halkı toplandılar meydana. Boncuğun gözlerini bağlayıp diz çöktürdüler orta yere. Boncuğa haber vermemişlerdi ne yapılacağını. Dua okuyacağız geçirdiğin kaza için demişlerdi kulağına.

Fil Hamdi kanlı gözlerini etrafta gezdirerek Boncuğu yaklaştı. Bütün köy toplanmıştı meydanlığa. İğne atsan yere düşmüyordu insan kalabalığından. Boncuğun babası oğlunun tam arkasında eli cebinde dikeliyordu.

İmam selevat getirip kör bıçağı verdi Fil Hamdi'ye. Bütün gözler ürperti ile seyrediyorlardı bu hazin manzarayı. Hamdi kör bıçağı bir defa çaldı Boncuğun boğazına. Bir ara elini cebine sokup önceden hazırladığı usturayı çıkardı. Gök gürültüsünü andırır bir çığlık koptu meydanlıkta. Çığlıklar arasında bir kaç el tabanca sesi duyuldu ardı ardına.

Fil Hamdi'nin elindeki ustura,Boncuğun boğazına ulaşamadan yere düşmüştü. Herkes meydanlıktan etrafa kaçarken, Fil Hamdi'nin sağ koluna Boncuğun babası tarafından sıkılan kurşunlar elini kaldıramaz hale sokmuştu. Kanlar damla damla meydanın taşları üzerine damlıyordu.

Ne olduğunu bilemeyen Boncuk; babasının elindeki tabancaya bakarken;babası da:

- Oğlum ! O senden intikamını alamadan,ben ondan aldım intikamımı....

BELGE IŞIĞINDA ÇIKRIK KÖYÜNÜN KURULUŞ DESTANI

Ahmet SERİN

Köy kuran iki kardeş
Yada candan iki arkadaş
Hızıroğlan, Kalfetoğlan
İki kahraman soydaş
Soy bekasına can koyan adaş..

Anadolu'da ilkbahar
İstanbul, Boğaz kaynar
Tetikte Türk akıncılar
Kıratla cirit atar
Fetih yılı akar sel yollar...

Altaydan kalkar
Bozkırdan aşar
Akın akın coşar yollar
Yeşilırmağı izler gözler
Zümrüt yeşil Özvadisi'ne döner...

Atlar, sürü, karaçadır
Bir boy efradı hazır
Verimli vadiye nazır
Dağ, yayla, güzel bozkır
Dere, çay kaynak muntazır...

İner yük denk, otlar kervana yem
Bakar oymak sular Zemzem
Bol bozkır güneşe her dem
Çürük Bizans'a vurup bir gem
Tutar mekân, yurt muhkem...

Yerleşmeye verilir karar
Doğuda şahin Hızıroğlan
Batıda kartal Kalfetoğlan
Bizans artıklarını sürer
Ayrı birer mezra kurar..

Çevik Hızıroğlan
Hızırca hazıroğlan
Kıratıyla uçar her an
Dört yanı eder
Tahkik, kolaçan...

Esas adı Hızıroğlan
Söylenir kolayı Hıdıroğlan
Kabri yad olur asırlar her an
Kabir taşı al, yeşil yosun tutan
Gönül ehli, eren, zikri Kur'an...

Gelişir mezralar halkı zengin
Semirir sürüler yaylada gezgin
İki mezra elli haneye değin
Vergi verir çevreden çok belirgin
Birleşme yeri belirler bir semtin...

Birleşir mezralar, Çıkrık'ı kurar
Büyük köyün ünü çevreyi sarar
Sulamaya önem verir, su arar
Adım başı havuza sular dolar
Ekim, dikim yapar, bağ kurar..

Mezralar Mecitözü, Erbaa'ya bağlı
Erbaa'nın mülkü Tokat'a bağlı
Mezralar Tokat'ta kayıtla kariye
Tokat medrese vakfı Haruniye
Defter tutar köy, mezra vergiye...

O zaman Kalfetoğlan Musa Köy
Vergi rekortmeni, zengin iki boy
Vadide yaylada sürüler bir say
Bütün çevreyi mandıra, sığır at, tay
Birleşip Çıkrık olur çalışkan soy...

25,1,1998

Metin DEMİRCİ

YAŞAMAK GİBİ BİR DERT

Nezaman bitecek bu yaşanmayan hayatta
Benim bu destanlar düzüşüm
Ne zaman vurulacaksın sen isyanına
Ne zaman kutlanacak senin mahpushanelere terfi edişin

Daha ben taş tutamayan ellerimle taşıyorum kalemimi
Daha yazamadım kurşunların öyküsünü eller gibi
Ve hâlâ korkuyorum ben kendimden
Ve hâlâ ucunda ölüm olmayan bir can arıyoruz ikimiz

Ve hâlâ kelepçenin verdiği sadece pişmanlık
Ve hâlâ duygularla gelir sevgili, parmaklıklara
Ve hâlâ duvarlar yıktıracak bakışlardan yoksunuz
Ve hâlâ yanlışlıkların ayarttığı kurbanlıklarız

Ve biz bu savaşı kadınlarla erkeklerle kaybettik
Ve hâlâ karanlığa mahkum ettik kendimizi
Ve hâlâ sevdasız ve hâlâ sevdasız yaşanıyor bu hayat
Ve hâlâ gurbet gurbettir bir elagözlü yoksa ardında

Haydi bir şey söyle ölümüne
Haydi bir şey söyle aşka karşılık
Haydi yaşamak gibi bir derdin
Yaşamak gibi bir ilacın olsun elinde

NE ÇOK SEN VARMIŞ SENDEN SONRA

Aydınlığım karanlıktan yansır benim
Sen yoksan ben ne kulum ne de sultan
Sensiz sevdamın her yanı muhal
Hani şu geceyle gündüz gibi
Hani şu gözlerinle gözlerin gibi

Dostlar yanında hepten haklı olunmaz
Bir pay varmış ol, bir pay da sakla bağrında
Yoksa kuşu uçmuş bir avuçsun
Hani şu kurbansız geçen bayram gibi
Hani şu aşkınla aşkım gibi

Yalnızlık ancak dostlarla mümkündür
Nesine gerek kendine yetmeyene başkası
Oysa ne çok sen varmış senden sonra
Hani şu yeni rüzgarlar edinen bahar gibi
Hani şu birlikte çağırdığımız yarınlar gibi

GİDİYORUM GİTMEYE

Ey iki deniz çıkardığım iki gözüm
Ey baharında delice estiğim deli ömür
Gidiyorum ayaklarım beton tutmadan

Yeter dikme çiçeklere aldattığımız
Yeter sınırlı sorumlu yürüttüğümüz
Yeter, haydi gidiyoruz hepten gitmeden

İster baksınlar ardımızdan
İster, korksunlar giderken gelişimizden
Haydi, gidiyoruz ellerim ellenmeden

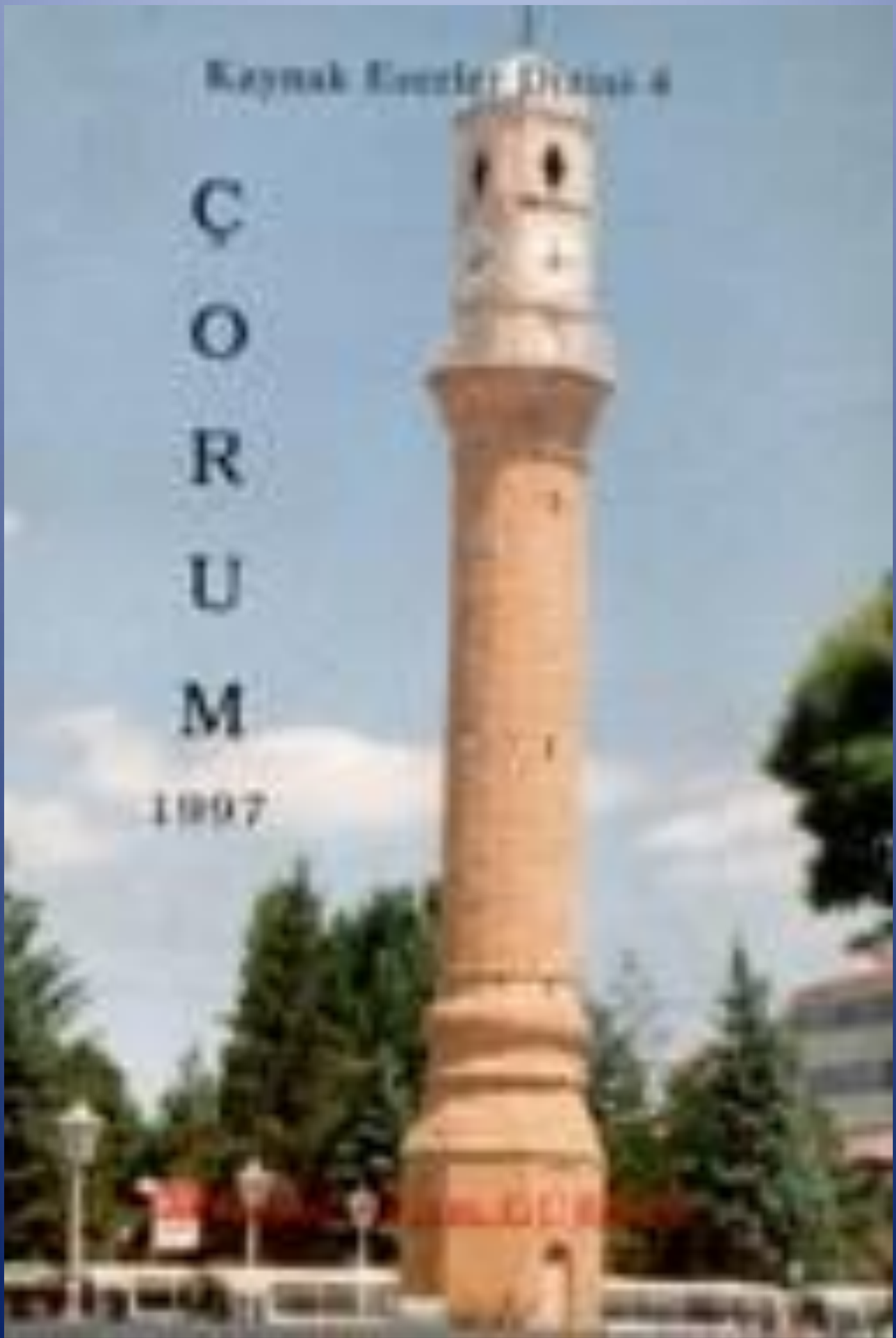
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 9

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl: 1 Sayı:9

ISSN 1301 - 9945

Güneş YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :1 1999 Sayı 9

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL

Gürsel YAYINEVİ

İdare ve yazışma adresi

Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU
Ahmet AŞIK
İsmet ÇENESİZ
M.Selim GÜRSEL
Metin DEMİRCİ
Ali EMİROĞLU
Erdal ERALP
Erkan EROL
Adnan İLHAN
Sakin KARAKAŞ
İsmail PAMUK
Uğur PAMUK
Rıfat PATIR
Salim SAVCI
Ahmet SERİN
Osman Nuri SOYOCAK
Ömer YABACI

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğraf Bekir Baki AKSU

YIL 1998 MAYISIN 27 Sİ

Bir işyeri açıldı. Ne yapacaktı burada bu adam? Ne işe hizmet verecekti? Ne idi bu Yayınevi? Nereden çıkmıştı, ne idi bu? Bir sürü sualler soruldu meraklılarınca.

Aradan birkaç ay geçince bir dergi doğdu bu Yayınevinin bünyesinde. Biraz farklı bir üslup ve yazar topluluğu ile Çorum okuyucusunun karşısına çıktı. Bir tanıtım toplantısı ile dergi Çorum'a tanıtıldı. Birçok tanıdık sima toplantıda bulundu.

İşte bu gün, bu dergi 9. Sayısı ile yine okurunun karşısında.

Ne güzel tenkitler geldi bu güne gelene kadar bu dergi ve benim için.

Neler söylenmek istendi de yazıya dökülemedi. Ne yazık ki; bir medeni cesaret sahibi çıkıp ta yazılı olarak tenkit yönetemedi.

Dergi için neler dediler, neler söylediler, neler istediler? Siyasi yazılar vermek isteyen, bizi siyasi dergi yerine koyanlar çıktı. Bizlerin arasına nifak sokmak istediler, olmadı. Yazarlarımı koparmak istediler, olmadı. Derginin önüne takozlar konuldu kimse fark etmedi. Frenlemek istediler yine de olmadı.

Ne vaatler verildi bilseniz? Neler, neler yaparız dediler de iş ciddiyete binince söz verenler ortalıkta görünmediler.

Ne reklam vereceğiz diyerek ayaklarına, beş, on kere çağıranlar, benimle bir güzel dalgalarını geçtiler. Ne kadar dergi dağıttım, ne kadarının parasını aldım, acaba kaçı borcumuz ne kadar dediler? Bu cevaplar bende saklı.

Olsun kırılmadım. Çünkü ben bu dergiyi birkaç kuruş para için çıkartmıyorum!

Klişeleşmiş bir söz ile satırlarıma son veriyorum. "Çorumlu 2000 olarak yıkılmadık ayaktayız"

Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara
Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV. Dahil 500.000 Tl. dir. Avrupa Ücreti 8 Dm.

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

Mahmut Selim GÜRSEL

8.Sayıdan devam

Alpaslanın komutanlarından Danişmend Gazi. Amasya, Çorum gibi şehirşeri feth ederek Türk hâkimiyetini kurdu<1>

Çorum Bizanslardan Türklerin eline Hicri 466 tarihinde geçmiştir. Melik Danişmend Gazi, Bizanslarla çarpışarak Çorum'la birlikte çevresi fetih olunmuştur.<2>

Hicri 466 yazın muhtelif Türk boylarından teşkil ettiği50.000 kişilik bir ordu ile Yakonya yani Çorum üzenine yürüdü. Kumna heyeti bu boyarın reis ve kendiamcazadesi Sulive Çavlu ile İltekin Şerafeddin Osmancık, Karatekin, Abdurrahman İlyas Yahya ve sonradan Müslüman olan Rum Ahmed Sarkis ve Şetta'nin kızı Mühtediye Efrumi'ye den teşekkül ediyordu.

Akıncı ordusu Hicri 466 ilkbaharında şimdiki Çorum Su deposunun arkasında ki sırtlara çadırını kurdu Yankonya'ya geldikleri gün şehrin dört tarafı muhasara edildi. Türklerin gediğini haber alan Rumlar kalenin etrafına kazdıkları, hendeğe su doldurmuşlardı. Kale burçları ve Nasttur'un sarayına yerleştirdiği mancınıklarla savunmalarını hazırlamışlardı. Muhasara altı gün altı gece boyunca şiddetli muharebe edildi Yedinci günün seher vakti şiddetli bir zelzele Çorum'u yerle bir etti. Taş üzerinde taş bırakmadı. Zelzeleyi takiben kırk gün süren şiddetli bir yağmur sağanağı, sonucunda şimdiki parkın ki etrafından gelen selin sürüklediği kum ve toprak zelzele neticesinde yerle bir olan şehrin üzerini kapladı. Bu felaket Bizansların maneviyatını sarmasına karşın Türklerin maneviyatını yükseltti.

Ahmed Gazi bu tabi ve semavi afetleri Allah'ın bir mucizesi olduğunu belirterek Rumları İslâm'a davet etti. Rumların sağ kalanların bu davete uyarak Müslüman oldular. Eski ekin bağları civarında bulunan Gerdek Kaya mağarasına sakladıkları Nasturun hazinsi de Türkler el koydu. Melik Danişmend Gazi kumandanlarından Çorumlu oğlu Reisi İlyas Beyi fethettiği bu yere Sancak Beyi olarak tayin ederek ikamet etti. Melik Ahmet Bey Nikonya livasını fetih edip, nikonya livasını Türkmenlerin Alayontlu neslinden Meşhur Çorumlu Oymağı reisi İlyas Beye tevcih etti.

SELÇUKLULAR DÖNEMİ:

Selçuklular döneminde Çorum idare olarak Amasya'ya bağlı olarak sürdürdü. 1096 tarihli Haçlı ordusu İznik civarına gelince, Kılıçaslan'ın ordusu Kızılırmak'ın Doğusuna çekildiler. Bu orduların bir kısmı da Çorum kalesine geldiler Haçlılar ordusunun bir kolu Çorum Kalesini muhasara etti. Muhasara üç ay sürdü. Kalabalık Türk birliği ve halk açlık çekmeye başladı. Haçlılarla bir anlaşma yapılarak, can ve ırza dokunulmayacağına dair güvence alındı. Türkler teslim oldular. Haçlılar sözlerinde durmayarak60.000 Türk erkeğinin başını kestiler.

O zamanki adetler gereği kesilen başlardan bir tepe yapılırdı. Çorum Ulu Mezarın bir adının da Doruk Mezaradır. Bu kesilen başların yapıldığı doruk (tepe) olarak halk arasında anılır.

Devam Edecek

OSMANLI DEVLETİ'NE HİZMET EDEN ÇORUMLULAR

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU (Coğrafyacı)

Tarih;bizlere şimdiye dek dünyada pek çok milletlerin çeşitli devletler kurduklarını ve bunların çoğunun çok kısa ömürlü olduklarını göstermektedir. Hitit, Mısır, Roma ve Osmanlı Devletleri ise çok uzun ömürlü olmuşlardır.

1999'da, yurtiçinde ve yurt dışında bir çok ülkede, Osmanlı Devleti'nin 700'üncü Yılı Kutlamaları yapılmaktadır.Yazımı hazırlığım bu gün,Sayın Cumhurbaşkanımız , Fransa'nın Luvr Müzesinde,300 parçadan oluşan,çok değerli bir Osmanlı kültür hazinesini tanıtmak için bulunuyordu.

Dünyanın bazı ülkeleri,Osmanlı'ları sadece iyi kılıç sallayan,barbar bir toplum olarak görürler.Halbuki, 3kıtayayayılmış ve halen, Türk düşmanlarının yaka, yıka tüketemedikleri kaleler, köprüler, kervansaraylar, çeşmeler, camiler, yollar, anıtlar, türbeler, okullar, imarethaneler, kütüphaneler, çeşitli saraylar ve konaklar, barbarlığın eserimidir ?...Tarih, iyi incelenirse uzun ömürlü devletlerin, zamanına göre en iyi sosyal ve ekonomik yasaları çıkartıp uyguladıklarını görülür. Dünyanın en hareketli coğrafyalarında, din, dil, ırk ve kültür bakımından çok çeşitlilik gösteren,Balkanlarda, Kafkaslarda,Ortadoğu'da en az 500- 600 yıl kalıp, dünyanın lider ülkesi olmak,sadece kılıç kuvveti ile açıklanabilir mi?

Tarih;bizlere şimdiye dek dünyada pek çok milletlerin çeşitli devletler kurduklarını ve bunların çoğunun çok kısa ömürlü olduklarını göstermektedir. Hitit, Mısır, Roma ve Osmanlı Devletleri ise çok uzun ömürlü olmuşlardır.
1999'da, yurtiçinde ve yurt dışında bir çok ülkede, Osmanlı Devleti'nin 700'üncü Yılı Kutlamaları yapılmaktadır.Yazımı hazırlığım bu gün,Sayın Cumhurbaşkanımız , Fransa'nın Luvr Müzesinde,300 parçadan oluşan,çok değerli bir Osmanlı kültür hazinesini tanıtmak için bulunuyordu.

Dünyanın bazı ülkeleri,Osmanlı'ları sadece iyi kılıç sallayan,barbar bir toplum olarak görürler.Halbuki, 3kıtayayayılmış ve halen, Türk düşmanlarının yaka, yıka tüketemedikleri kaleler, köprüler, kervansaraylar, çeşmeler, camiler, yollar, anıtlar, türbeler, okullar, imarethaneler, kütüphaneler, çeşitli saraylar ve konaklar, barbarlığın eserimidir ?...Tarih, iyi incelenirse uzun ömürlü devletlerin, zamanına göre en iyi sosyal ve ekonomik yasaları çıkartıp uyguladıklarını görülür. Dünyanın en hareketli coğrafyalarında, din, dil, ırk ve kültür bakımından çok çeşitlilik gösteren,Balkanlarda, Kafkaslarda,Ortadoğu'da en az 500- 600 yıl kalıp, dünyanın lider ülkesi olmak,sadece kılıç kuvveti ile açıklanabilir mi?.

Fatih'ten önce, bir çok defa kuşatılan, ancak bir türlü ele geçirilemeyen İstanbul'un alınması bir rastlantı olamaz. Onun ilme ve ilim adamlarına verdiği değer göz ardı edilebilirmi ?.. İstanbul'u;onun zamanına kadar kuşatan hangi komutan çok iyi bir eğitim alıyor, 5-6 dil biliyor, bu gün bile modern ordularınkullandığı havan topunu icat ediyor,devrinin en büyük ve en güçlü topunu döktürebiliyor,tersane kuruyor, karadan gemiler yürütüyor ,Avrupa' dan sanatçılar getirip resmini yaptırıyor ,üniversite kuruyor, sosyal, ekonomik ve ticari bir çok yasalar çıkartıyor?

Dünya tarihinde, çağ kapatıp,çağ açan Osmanlı Devleti'nin kuruluş yılı 1299 olarak kabul edilir.Oğuz Türkleri'nin Bozok Koluna ve Kayı Aşiretine mensup olan, Osman Bey'den ismini alan bu büyük Türk Devleti'ni 36 padişah yönetmiştir. Osmanlı Devleti 3 kıtada egemen olmuş,Akdeniz'i bir göl haline getirmiş ve 16. Yüzyılda, dünyanın lider ülkesi haline gelmişti.20.000.000 kilometre kare yüzölçümü ve 100.000.000nüfusaerişmişti. İlimiz; Osmanlı Devleti'ne ekonomisi ile hizmet ederken,pek çok siyaset,ilim ve Din adamı ve şair yetiştirmiştir.

Tarihe damga vuran, birçok tanınmış Çorumlu arasında, en meşhur olanları şunlardır:

AŞIK PAŞAZADE

Elvançelebiköyünde 1392'de doğmuştur. Bir çok seferlere de katılmıştı. 1448 de yapılan İkinci Kosova Savaşında bulunmuş ve 55 yaşında olmasına rağmen bir düşman askeri öldürmüş ve padişah tarafından kendisine bir at hediye edilmiştir.İstanbul'un Fethi'ne de katılan Aşıkpaşazade ilk Osmanlı Tarihçisidir. "Tevârih-i Al-i Osman-i" isimli eseri o zamanın Türkçe'si ile yazılmış çok değerli bir eserdir.88 yaşında ve 1481 yılında vefat etmiştir.

KOCA MEHMET PAŞA

İlimizin Osmancık ilçesindendir.İkinci Sultan Murat zamanında 10 yıl Baş Vezirlik yapmıştır.Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen Koca Mehmet Paşa 1439 yılında vefat etmiş olup, külliyesi(Aşevi,Hamam,Çeşme) mezarı Osmancık'ta yaptırdığı caminin bahçesindedir.

AKŞEMSETTİN

1390 -1459yıllarıarasındayaşamış olup, Osmancıklıdır. Fatih'in hocalığını yapmış, büyük din ve tıp alimidir. "Hayatın Maddesi" isimli eserinde,ilk defa mikrop ve bakteri nazariyesini ortaya atmıştır.İstanbul'un fethine de katılmış ve Eyüb Sultan Hazretlerinin mezarının yerini bulmuştur.

EBUSUUD EFENDİ

İskilipli olup,1490-1574 yılları arasında yaşamıştır.II. Beyazıt'ın hocalarından olan Şeyh Muhittin Yavsi'nin oğludur. Hem doğu, hem de batı ülkelerindebile isim yapmış ,büyük hukuk bilginidir.

Sultan Süleyman'ın isminin başına Kanuni sözcüğünün eklenmesi onun çıkarttığı yasalar nedeni ile olmuştur. Kanuni'nin büyük güvenini kazanmış ve adeta onun sırdaşı olmuştur. 1550 yılında Süleymaniye Caminin temelini padişahın isteği üzerine o atmıştır. Ayrıca Kıbrıs'ın Fethi Fetvasını da vermişti. "Hoca Çelebi" ve "İkinci Ebu Hanife" diye de anılırdı. II. Selim tarafından büyük saygı görenve 30 yıl süren, Şeyhülislamlığı sırasında kazandığı çok büyük üne rağmen, bunu asla kötüye kullanmamıştır. Ayrıca ; şeriatı Türk örfüyle bağdaştırmasını bilmiş ve devlet düzenini bozmak istidadını gösteren tasavvufi cereyanlara karşı şiddetli cephe almıştır.

BALTACI MEHMET PAŞA

İlimiz in Osmancık ilçesinde 1660 yılında doğmuştur. İstanbul'a gidip, sarayda odun taşıyıcılığı yapmış ve Sadrazamlığa kadar yükselmiştir. 1711 yılında ordunun başına geçip, Rus ordusunu Prut Nehri yakınlarında, çember içine almıştır. Bazı tarihçiler Baltacı'nın eline geçen büyük bir fırsatı kaçırdığını iddia etmekte iseler de, bunun bir gerçek olmadığı anlaşılmaktadır. Prut Seferi, her taraftan tehdit edilen Osmanlı İmparatorluğunun, bir damla Türk kanı dökülmeden, muazzam bir zafer kazanmışçasına elde ettiği çok büyük bir başarıdır. Baltacı Mehmet Paşa, Ruslarla antlaşma şartlarını o kadar ezici ve mutlak bir tarzda kabul ettirmişti ki; ayrıca bir zafer, ona bu imkanları verebilirdi. Baltacı Mehmet Paşa, hiçbir Sadrazamın kılıç ile elde etmediği muazzam bir barış sağlamış, İmparatorluğu, yüceltmiş ve kuvvetlendirmiştir. 12 .Charles'in ve Topkapı Sarayı'nın çevirdiği entrika ve iftiraların sonun da III. Ahmet tarafından Limni Adasına sürülmüş ve burada 1712 yılında, üzüntüsünden vefat etmiştir.

YEDİ SEKİZ HASAN PAŞA

1831 yılında kentimizin Gülabibey Mahallesinde doğmuştur. Kırım'da ve Kafkas Cephesinde büyük başarılar göstermiştir. Bir süre İstanbul'dan Çorum'a geri dönmüştür. Ancak İstanbul ve çevresinde ki eşkıyaların bastırılması için geri çağırılmıştır. Sultan II. Abdülhamit tarafından Beşiktaş Muhafızlığına atanmıştır . Kentimizde ki, Saat Kulesi, Kütüphane, Hıdırlık Camii onun memleketine yaptığı başlıca hizmetleridir. Ayrıca bir çok Çorumlu fakir ve yetenekli genci okutarak, bu gençlerin Cumhuriyetimizin kuruluşunda faydalı olmalarını da sağlamıştır. 1902 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

İlimizden pek çokta şair çıkmıştır. Bunlardan bir kısmı, şairlikleri yanında, dini ve ilmi konular la da ilgilenmişler, çeşitli devlet görevlerinde bulunmuşlardır. Sayılar yüzleri geçer. Bunlardan bazıların isimleri şunlardır: Yeğen Gazi, Aşıki, Dedemoğlu, Kul Mustafa, Aşık Feyzullah, Hüseyin, Mehemmed, İbrahim, Mustafa Vazıh, Yusuf Bahri, Hacı Ali Arif, Hafızi, Deli Boran, Sefil Ahmet, Sabri Zeki, Enver, İffet, Mehmet Arif, Fedai, Sefil Ali, Nafiz, Edna, Rıfat, Nakti gibi şairlerimiz beşeri ve sosyal konular ve doğa sevgisiyle dolu olup, çok değerli yapıtlar ortaya koymuşlardır.

16. Yüzyılda, çevresine göre yavaş yavaş gelişen ilimiz, daha sonraki yıllarda, Celali ve Karayazıcı gibi birçok isyanlar yüzünden, beşeri ve ekonomik büyük zararlara uğradı. Bu isyanlarla çok sarsılan ilimiz bir çok savaşlar ve bilhassa ortalama

Yirmi yılda bir Ruslarla yapılan çarpışmalar ve diğer deniz ve kara savaşlarında bir çok gençerkek Çorumlu nüfusun yok olması da acı bir gerçektir. Örneğin ; sadece Çanakkale Savaşında, ilimizin verdiği şehit sayısı 1500'e yaklaşmaktadır. İlimizde en büyük Osmanlı eseri Kızılırmak üzerindeki 1487 yılında yapılmış, 259 metre uzunluğunda ve 512 yaşına basmasına rağmen halen kullanılan Koyunbaba Köprüsüdür. Bu köprü sadece Çorumlu için değil, İran'a uzanan, doğu sefer yolunun ana köprülerinden birisi olarak yapılmıştı.

Osmanlı yönetiminde Çorum, tarım, hayvancılık ve ormancılık yöresi olarak biliniyordu. İyi kaliteli un ve arpa çoğu yıllar vergi karşılığında toplanır, depo edilir ve gerekli yerlere gönderilirdi. Çorum ve İskilip merkezinde, Osmanlı Donanması için, sert buğday unundan hazırlanan ve çok uzun süre nemli ortamlarda bozulmayan peksimetler fırınlarda kızartılır ve İstanbul'a araba konvoyları ile yollanırdı. Üst sınıf yöneticilerin develerinin bir kısmı arpa ve saman bol olduğu için Çorum'da kışlatılırdı. İstanbul'un tereyağı ve et ihtiyacının yine bir kısmı ilimizden temin edilirdi. Orman köylerinden elde edilen kereste gemi yapımı için Sinop ve Samsun iskelelerine gönderilirdi. Osmanlı Devletinin son yıllarına kadar, başta il merkezi olmak üzere ilçe merkezlerinde tarım, hayvancılık ve ormancılığa dayanan el sanatları ve yörede demircilik, bakırcılık önemli sayılırdı. Osmanlıların son yıllarında henüz, Avrupa'da suni boyalar yapılmadığı için, en iyi doğal boya elde edilen cehri bitkisi, ilimiz üreticilerine çok büyük gelir sağlıyordu. Bu nedenle; Çomar Deresi ve Sıklık Boğazı hep bu bitkilerden oluşan cehrilliklerle kaplı idi. Aslında cehri bitkisinin Çorum'daki tarihsel geçmişi ta Hititlere dayanmakta idi.

Çorumlu Osmanlı Devletine ilmi ve irfanı ile, ürettiği çeşitli ürünlerle ve kahraman evlatlarının kan ve canlarıyla daima sahip çıkmıştır. Ancak; ilimiz bu büyük ve kapsamlı hizmetlerinin karşılığını, acaba Osmanlı yönetiminden yeterince alabilme imkanı bulmuş mudur ?...Sorusuna olumlu cevap verebiliyor muyuz ?...

Artık önemli olan, Osmanlı Devleti topraklarının bir kısmı üzerinde yer alan modern Türkiye Cumhuriyeti'nin 2000'liyıllarda, dünyanın ilk 10 ülkesi arasında yer alabilmesi yarışıdır. Bunu gerçekleştirmenin temeli, Türk Milletinin Milli Birlik ve beraberliğidir. Geçmişten ders almayanlar, gelecekte başarılı olamazlar !...Osmanlı Devletini, dünyanın lider ülkesi haline getirip, kültürü, kahramanlığı ve yönetimi ile cihana örnek olan, başı sıkışan nice Avrupa kralların na ve mazlum insanlarına kucak açan, gelmiş geçmiş, bütün Türk büyüklerini rahmetle anarken, ilimizde de onlara yakışan, anlamlı ve kapsamlı 700'üncü Yıldönümü Kutlama Törenlerinin yapılmasını, sayın ilgililerden diliyorum.

Kaynakça:

-Ebussuud Bibliyografyası Atsız M.E. Basımevi İstanbul 1967
-Aşıkpaşaoğlu Tarihi A.N.Atsız Kültür ve Turizm Bak. Yay. 1985 -Sona Doğru Türkiye Tarihi A. De Lamartine 6, cilt Tercüman 1001 temel eser no. 43H. R. Uzman İstanbul
-Çorum 1967 ve 1973 İl Yıllıkları
-Çorum Tarihi 5. Hitit Fes.Kom. Çorum 198514. yüzyıldan -Günümüze Çorumlu Şairler, Abdullah Ercan. Hitit Fes. Kom. Çorum 1991

ESERLER VE ESİRLER

Osman ÜNSAL

Dünyanın büyük bir bölümü buzullarla kaplıydı. İklim çok soğuktu. Sayıları azdı ve başlangıçta insanlar mağaralarda yaşıyorlardı. Bu şekilde hem soğuktan hem düşmanlardan daha iyi korunabiliyorlardı. Sonra havalar ısınmaya başladı,insanların sayısı arttı ve kendilerini daha iye savunmaya başladılar ve mağaralardan çıkıp yeryüzünde yaşayacakları meskenleri yapmaya başladılar. İlk evler basit dikdörtgen biçimli taş temel üzerine kerpiç ve ahşaptandı. M.Ö. 4 . binde Alacahöyük bu devir iskan gören bir çok merkezde rastladığımız evlerde kapı ve pencere yoktu. Evlere tavandan merdivenle giriliyor,akşam olunca dıştaki merdiven içeri çekilerek güvenlik sağlanıyordu. Evlerin ortasında ocak bulunuyor,kenarlarında sedir ve sekiler yer alıyordu. Hatta bu sedirlerin altı ölü gömmek içinde kullanıyordu. Böyle başlayan mimari insanın bilgi ve becerisi ile gelişmiş surlar,saraylar,tapınaklar kompleks yapı grupları meydana gelmiştir. Cam keşfedilene kadar binalarda pencere yapılmış,sadece küçük ışık delikleri konulmuştur.

Her toplum kendi kültürü kendi hayatlarına göre kendi karakteristik mimarisini oluşturmuş,Anadolu,Mısır,Mezopotamya, Yunan,Roma, Bizans,Türk Mimarisi vb. gibi. bunlar hem birbirlerini etkilemişler,bir çok benzerlikleriyle birlikte farklı özellikleriyle de birbirinden ayrılmıştır. Mimarisinin oluşumunda coğrafi bölgenin de önemli etkisi vardır. Mimari çevresindeki malzemeleri kullanmıştır. Mezopotamya da taş yok denecek kadar azdır,burada mimarinin ana maddesi,kerpiç ve çamurdur. İran ve Orta Asya Mimarisinde tuğla ön planda iken,Anadolu'da taş mimarinin ana maddesidir. Orta Asya'da ve İran'da tuğla kullanan Türkler,Anadolu'da Selçuk ve Osmanlılarda Anadolu'da bol bulunan taşı tercih etmişlerdi.

Çağlara damgasını vuran ve yaptığı dönemde toplumlarını maddi ve manevi çok büyük oranda etkileyen surlar,kaleler,piramitler,tapınaklar,zigurat lar,saray lar vb. uygarlığın kilometre taşlarıdır. Bu dünyanın harikaları dan sayılan eserlerin yapılış öyküleri birbirlerinden pek farklı değildir. Bugünkü teknolojik imkanlarla bile bunların yapılabilmesi kolay değildir.

M.S. III. Yüzyıl da yapılan Çin setti,uzaydan görülebilen yer yüzündeki insan yapısı tek eserdir. 3000 kilometre uzunluğundaki surlar,dağları,tepeleri,vadileri aşmakta,kule ve burçları,anıtsal kapıları ile dünyanın 7 harikasından birisidir. Yapımında milyarlarca ton taş kullanılmış,bu taşlar insan gücüyle,dağlara,vadilere ulaştırılmıştır.

Mısır'daki Koops'un Piramidi ise kaide kenarı 230.3 metre olan kare tabanlıdır. Yüksekliği 146.6 metre kütlesi 2.521.000 metre küptür. Boğazkale büyük mabetteki duvarın taş blokları 5.10 ton Aslanlı Kapıdaki aslan protonları ve Alacahöyük teki sfenksli heykelleri bunun birkaç katlı ağırlıktadır. Yunan ve Roma tapınaklarındaki, sütun ve arsitravblokları en az bunlar kadardır.

Ben;Kütahya'nın Aizani harabelerinde yerinde kazı ve restorasyonda çalıştım. Zeus tapınağının etrafındaki sütunların işlenmiş haliyle çapı 90 santimetre yüksekliği 9.5 metre idi. Yaklaşık 30-40 ton ve bu sütunların üzerinde iki sütunu birbirine bağlayan Arsitrav (baş tapan) yine 40 ton civarında olduğu hesaplanmıştı ve bunlar yerden 12 metre yüksekliğe,sütunların Roma tapınaklarından birisi de Didim Apollo mabedidir. Buradaki sütununun çevresini ancak 4 kişi el ele tutuşarak çevreleyebiliyor. Duvarlar ve kütlelerde yine insan gücü mantığını zorlar büyüklükte. Böyle binlerce taşı mermer bloklarının birde buraya kilometrelerce uzaktan getirildiğini düşünün ve bu eserlerin nasıl ve ne şartlar altında meydana geldiğini anlamaya çalışın.

Firavunun intikamı diye bir film var,birkaç kez televizyonlarda gösterildi. İzlenmiş olmalısınız. Firavun Tutakamon büyük bir zafer Mısır'a dönüyor. Yendiği ülkenin halkından da esir edip getirmiş. Hazinesi altın ve mücevherlerle dolmuş,bunları ikinci hayat için biriktirdiğini söylüyor ve kendisine layık bir piramit (mezar) yapılmasını istiyor. Bu anıt şimdiye kadar yapılanlardan daha görkemli olacak ve o gömüldükten sonra kimse bu mezara giremeyecek,ona ulaşamayacak,hazinelerine dokunamayacak. Neyse;onun istediği bu anıt yapabilecek birisi var. O da esirler arasında mimarla bu anıtın yapılması karşılığında halkın

Serbest bırakılması karşılığında anlaşıyorlar. Ülkenin her tarafına haberler gönderiliyor ve çalışabilecek gücü olan herkes bu kutsal göreve çağırılıyor. İşini,tarlasını,evini,çoluk çocuğunu bırakan herkes,bu kutsal görev için koşup geliyor. Şarkılar,türkülerle ve herkes dört elle sarılıyor işine,kimi taş ocağından taş çıkarıyor,kimileri çölleri,tepeleri aşarak taşları taşıyor. Kimi taşları yontuyor. Kimi temelleri,toprakları kazıyor. Bir ibadet hissiyle ve coşkusuyla çalışıyorlardı. Aylar,yıllar birbirini kovaladı. Piramidin temelleri tamamlanmaya ilk sıra taşlar yerleştirilmeye başladığında,insanların şarkıları susmuş,takatleri tükenmiş,yorgunluk ve bitkinlik esirleri de vatandaşları da sarsmıştı. Firavunun daha hızlı çalışmasını istiyor. Mimar daha çok taş,daha çok işçi,istiyor. Bu işçiler daha çok para gerektiriyordu. Artık insanları çalıştırmak için davulla tempo tutuluyor. Kırbaçlar şaklıyordu. Binlerce insan taşlar altında eziliyor,daha çok gayret diye kırbaçla,kılıçla öldürülüyor. Bu iş artık insan öğüten bir değirmen gibi onları öğüterek,onların kanları canları pahasına yükseliyordu. Daha çok malzeme,daha çok insan,daha çok yiyecek gerekiyordu. Köyler,kasabalar hep boşalıyor,çalışabilecek herkes zorla toplanıp getiriliyordu. Halkla esirlerin,kölelerin bir farklı kalmamıştı. Ülkede üretim düşmüş kıtlık başlamıştı. Masrafları karşılamak için vergiler artıyor ve zorla bitkin halkın nesi var,nesi yok zorla toplanıp alınıyordu. Piramitte çalışanlar çalışacakları yerlere gözleri bağlanarak götürülüyor,başlarındakilerin içeri hakkında bilgi vermemesi için hep dilleri kesiliyordu.

Yapı tamamlandığında Firavunun Nil'de gezdiği saltanat kayığı, hizmetkarları,saray halkı,rahipleri,korumalarıhep beraber piramide alınıyor ve içeriden kumların boşaltılmasıyla sağlanan bir mekanizma ile milyonlarca tonluk taşlar harekete geçerek sistem kapanıp,dışarı ile irtibatı bir daha açılamayacak şekilde kesiliyordu.

Onlarca yılda tamamlanan piramit yüz binlerce insanı canıyla,kanıyla meydana getiriliyordu

ZAKKUM ÇİÇEKLERİ

Ümit UZEL

MAZLUM KENAN KÖSTEKÇİ

MAZLUM KENAN KÖSTEKÇİ

Konuma başlık olan "Zakkum çiçekleri,Mazlum Kenan Köstekçi"ye ait bir kitebın adı.

Geçenlerde çorum Öğretmen Okulu'nda sınıf arkadaşım Sadettin Malkoç;Çorum Haber Gazetesinde,bu kitaba değiniyor ve kitabı kiimden aldığını hatırlayamadığını yazıyor ve „Ya Özden Köstekçi (Eşim Özden UzeI) ya da Ümit Uzel'den eline geçtiğini anlatıyordu.

Sadettin kitabı,o günler okul arkadaşım,37 yıldır eşim olan Özden'den almıştı.

Mazlum Kenan Köstekçi,Eşim Özden'in annesi ile hem teyze,hem de amca çocuğu. Çok genç yaşta öldüğünde,geride bıraktığı şiirlerini babası İsmet İnönü döneminin(1936- 1942) Çorum Millet vekili Süleyman Köstekçi kitaplaştırmış.

Bugün Süleyman Köstekçi'nin sadece kızı Munise Saylan hayatta ve halen 86 yaşında. Ankara'da yaşıyor. Her Ankara' ye gittiğimde kendisine mutlaka uğrarız. Son derece tatli dilli, hafızası yerinde bir insan.Zaman zaman Atatürk'ten, İnönü'den, babasından hatıralarını anlatır. Anlatırken ve o büyük insanları anarken gözleri dolar. Şimdi bunları yazarken,pişmanlık duymuyor değilim, keşke yıllardır Munise teyze ile yaptığımız söyleşileri,O'nun Atatürk'ü, İnönü'yü,o dönemi anlatışını ara sıra kağıda dökseydim diye.

Çünkü; o dönemleri yaşayan,o insanların değerini bilenlerin sayası o kadar azaldıki.

Merhum M. Kemal Köstekçinin şiirlerini yazmadan önce, Onun bu şiirleri hangi ruh haliyle yazdığını bilmekte yarar var.

Kitabın önsöz bölümünde babası tarafından hayat hikayesinde,o günler amansaz bir hastalık olan verem nedeniyle haste yatağında yatarken bu şiirleri yazdığını anlatıyor M. Kenan Köstekci'yi daha yakından tanımak ye O'nu anmak için bu önsözü aynen alıyorum.

MAZLUM'LUN HAYATI

'Ömer Mazlum";26 Eylül 1326(1910) da Çorum'da Karakeçili mahallesinde doğdu. Çorum'un eski ailelerinden Köstekçi Oğullarındandır.

İlk tahsilini 1923 te Çorum'da bitirdi. 1925 te Çorum'da açılan Mıntıka Ziraat Ameliyat Mektebi'ne girdi. Orta derecedeki ziraat tahsilini ikmalle diploma aldıktan sonra köy muallimi olmak için 1927 de Ankara'da Köy Muallimliği Kursu'ndan ehliyetname aldı.

1928 -1929 yıllarında Çorum vilayeti dahilinde «Dogla» ve «Karapınar Muhaciri» köylerinde muallimlik etti.

1930 da Sivas Muallim Mektebine gitti. Orada iken amansız bir hastalığa yakalanarak İstanbul Prevantoryuma yollandı.

1931 de Ankara Gazi Muallim Mektebi'ne naklolundu. Fakat hastalık devam ettiğinden tekrar Prevantoryuma gönderildi. Uzun zaman tedavi ye istirahat ettirildi. Bu tedaviler esnasında İstanbul'da imtihana girerek Gazi Muallim Mektebi'nden mezun oldu.

1932- 1933 ders yılında İstanbul'da 14 üncü ilk mektep muallimliğine tayin kılındı. 1933 İkinci kânun ayı içinde hastalığı çoğaldı ve hastaneye yattı. En sonunda hastalık yüzünden muallimlikten çekilmek zorunda kaldı.

1933 1934 1935 yallarında ve 1936 yılı Nisanına kadar (Prevantoryuma, Sanatoryum, Haydarpaşa, Cerrahpaşa) hastanelerinde sürekli tedaviler sürekli tedaviler gördü ve hatta 1935 te (Cerrahpaşa) hastanesinde <<Nissen>> tarafından bu hastalığa mütealik bir ameliyye tatbik edildi ve kaburga kemiklerinden dört dili kesilmek suretiyle yapılan ameliyat önce iyi bir netice verir gibi oldu. Kilosu artmaya başladı ve hastalık iyileşmeye doğru yüz tuttuğu sıralardaydı ki artık sanatoryumlarda, hastanelerde yıllardan ben yılmandan ben yatmaktan bıkmış ve usanmış olan<<Mazlum»;Çoruma gelmeyi özlemiş ve mütehassis doktorlaşan da memleketine gitmeyi tavsiye etmiş bulunmaları üzenine Çorum'un

Sungurlu kazası merkezinde muallimlik eden kız kardeşi Naciye'nin yanına gidecek yirmi gün kadar oturmuştur. Bu arada kahredici hastalık birdenbire nüksederek süratlelenlemeye başlamış olduğundan hemen en yakın bulunan Çorum Memleket hastanesine kaldırılarak mümkün olan bütün tedavi çarelerine baş vurulmuşsa da 13 Haziran 1936 tarihinde yirmi altı yaşında olduğu halde hayata gözlerini yummuştur.

Çok hassas bir yaratılışa olan «Mazlum»; edebiyat ve şiirle uğraşırdı. Şiirleri Heybeliada,Bur gaz adası sanatoryumlarında ve Cerrahpaşa, Haydarpaşa hastanelerinde yazmıştır.

Eski harflerle doğum tarihini taşıyan «Ömer Mazlum» adını;kendi <<Mazlum Kenan>>a değiştirmiş ve şiirlerinde bu adı kullanmıştır.

Manzumelerinden bazıları sağlığında :<<Varlık>> mecmuasında ve diğer bazı edebi mecmualarda neşredilmiştir. Bir kısmı da sonradan <<Yedi gün»de çıkmıştır.

Eserin adı,manzumelerinin başlıkları ye sıraları tamamıyla merhumun defterinde yazıldığı şekilde bırakılmış ve tek kelimesine dokunulmamıştır.

Süleyman Köstekçi

Yazımın bu bölümünü kitaba adını verdiği "Zakkum çiçekleri" ile bitiriyorum.

Zaten iki satır. Ama müthiş bir ifade ve anlatım zenginliği.

"Istıraptan doğdular,şiirlerim acıdır,
Mısralarımda elem,ilhamın kırbacıdır"

ÖLÜMÜNÜN 63.YILDÖNÜMÜNDE MAZLUM KENAN KÖSTEKÇİ 26 Eylül 1910-15 Haziran 1936

Muzaffer GÜNDOĞAR

Mazlum Kenan Köstekçi adına ilk kez 1970 li yıllarında Çorum Halkevi yayım organı olan ÇORUMLU nun sayfalarında rastlamıştım. Henüz 26 yaşında veremden ölen bu yetenekli,duygulu şairin acılarla, hüzünle dolu kısacık yaşam öyküsü beni oldukça etkilemişti.

Çorumlu Dergisi'nin 1 Ağustos 1943 tarihli 39. Sayısında Bahri Miyak; Mazlum Kenan Köstekçi'yi ve ölümünden altı yıl sonra basılan tek kitabı Zakkum Çiçekleri'ni tanıtır. Sonradan kütüphanede çıkarttırıp incelediğim bu kitabın, adıyla ilgili olarak Bahri Miyak şöyle der:

"...Kitabın adı bize sunulan iksirin lezzeti hakkında apaçık bir fikir veriyor: Zakkum çiçekleri, hele kapağın üzerindeki iki mısra,onları ilham eden ruh sızılarını bedensel sancılar kadar hissedilir,adeta elle tutulur hale koyuyor;

"Izdıraptan doğdular,şiirlerim acıdır.
Mısralarımda elem,ilhamı nkırbacıdır..."

1942 yılı basımı olan kitabın başlangıcında, İbrahim Alaattin Gövsa'nın bir tanıtım yazısı, Mazlum Kenanın yaşam öyküsü, bir resim ve izleyen sayfalarda da yazılış yerleri ve tarihleriyle birlikte şiirleri.

İbrahim Alaattin Gövsa şöyle yazar Mazlum Kenan ve şiir kitabı için. Bu küçük kitaptaki içli ,pürüzsüz şiirler 26 yaşında veremden damla damla sönmüş bir gencin eseridir. Hazin hayat hikayesini babasından öğrendim Çorum mebusu olan arkadaşım Süleyman Köstekçioğlu o dinmez yürek acısını bir gün bana da açtı İtiraf etmeliyim ki bu hazin defteri, (Zakkum çiçekleri) elime aldığım zaman genç bir ölünün ve yitirilmiş bir evladın anısı karşısında rikkat ve saygı duymakla birlikte... Karşılaşacağım yeteneğin bu derece mümtaz olacağına ihtimal vermemiştim... parçaları okudukça dilde ki pürüzsüzlük ,nazımdaki dürüstlük, nihayet derin elemlerin açıklıkla duyuluğu ye çözümleniş hayretimi artırıyor ye bazı parçalarla bu hayret hayranlık derecesine yükseliyordu diye yazar.

İki sayfa tutan bu değerlendirme yazısının sonunuda şöyle bağlar İbrahim Alaattin Gövsa:

"...her parçayı dikkatle ye tekrar okuduktan sonra benim varlığım kanaat bu olgusu bir avuç şiir yoğunlaşmış gözyaşları halinde bit avuç incidir ve rikkatli ruha sinen bu yazıların değeri zamanı aşacaktır. Hele 'Şamdan' şiiri genç şairin son gününde oldukça zayıflamış ellerle ye son bir hızla kucaklayarak tepesinde on mum alevi halinde yaktığı ruhunu ebediyete ulaştıracaktır, sanıyoruz"

Peki kimdir bu Mazlum Kenan Köstekçi?

Mazlum Kenan Köstekçi 26 Eylül 1910 yılında Çorum'da doğar Mıntıka Ziraat Ameliyat Mektebini bitirir. Öğretmen olmak için Ankara Köy Öğretmenliği Kursundan ehliyetname alır. Bir Öğretmen Okuluna girerse de akciğer tüberkülozuna yakalandığı için orada okuyamaz.

Ankara Gazi Öğretmen Okuluna geçip orayı bitirir, İstanbul'da görev yaparken yeniden hastalanır Burgaz Heybeliada sanatoryumlarında Haydarpaşa,Cerrahpaşa hastanelerinin verem servislerinde tedavi görür Akciğer ameliyatı geçirip Çorum'a gelir Hastalığı yeniden nükseder 13 Haziran 1936 yılında ölür. Mazlum Kenan Köstekçi şiir yazmaya hastalığı yıllarında başlar. Yaşamının dört beş yılına sığdırdığı şiirlerini hemen tümünü,tedavi amacıya yattığı sanatoryum ve hastanelerin koğuşundan yazar. Zaman zaman da umutsuzluğun koyu karanlığından,ölümün ürperten;soğukluğunu duyumsar yüreğindi. Umudu, umutsuzluğu. O kahredici bekleyişi, bekleyişin acılarını, özlemi sevdayı şiirleştirir. Adına da "Zakkum çiçekleri' koyar.

26 yıllık kısacık yaşamının son altıyılını memleketi mden ve aile ocağından uzakta sanatoryum ve hastane köşelerinde geçiren Mazlum Kenan Köstekci,Heybeliye Burgaz sanatoryumlarında;

Doğa görüşleri
Hastane izlenimleri
Ölüm düşünceleri ve betimlemelerini.

Haydarpaşa verem hastanesinde memleket, özlemlerini, ocak,ana,baba,kardeş özlemlerini gençlik emellerini aşk ve güzellik duygularını,yaşama arzusu, hastalık şikayetleri,içten kopan hıçkırıklar ve usançlar,umutlar ve umutsuzlukları şiirleştirir.

Mazlum Kenan'ın hayal gücü kadar,duyguları da engin ve zengindir.

"Tatlı tatlı, sallanır dalgalar bir beşiktir
İçinde uyumakta ayın baygın ışığı"

di zelerini bunu örnek görebiliriz.

Bahi Miyak'ın deyimiyle "Çorum'un vedüd (verimli)bağrından kopan Mazlum Kenan Köstekçi,duygusal dünyasında ölümün soluğuyla söndürülmüş görkemli bir şamdandı."

13 Haziran 1936'da yitirdiğimiz Çorum'un yetiştirdiği bu yetenekli genç şairimizi ölümünün 63. yıldönümünde saygıyla anıyoruz.

KALBİMİN ÇILGINLIĞI

Simsiyah servilerin koyu derinlikleri,
Beni bir gün çekecek o serin loşluğuna;
Kapkara toprakların ,ıslak serinlikleri,
Dolacak gözlerimin çürüyen boşluklarına...
Ben de bütün bunlardan ve hayattan habersiz,
En sakin bir uykuda uzanmış olacağım.
Uçarak bir meleğin kanatlarında emelsiz,
En rahat duygulan ruhumda bulacağım...
Öyle sanıyorum ki sükineti istemez,
Kalbim arada bile aşk için vuracaktır. O çılgın

ZAKKUM ÇİÇEKLERİ

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayımızda iki yazarımızın rahmetli Mazlum Kenan Köstekçi'yi anlatmaları ile rahmetlinin ölüm yıldönümünün 63 yılında sizlere tekrar bu ızdırapların çocuğu olan hemşehrimizin kitabını tanıtmak istiyorum.

Gerekli yazılar Sayın Ümit Uzel ile Muzaffer Gündoğar'ın yazılarında anlatılmaya çalışılmaktadır

Zakkum çiçekleri şiir kitabı maalesef zamanında basılmış,fakat bu günlerde ise Çorum'da sadece birkaç meraklısının elinde kalan bir yapıttır.

Şayet ilgi duyarlarsa rahmetli hemşehrimizin bu gün yaşamakta olan akrabalarının onayları ile ZAKKUM ÇİÇEKLERİNİ bu yıl içerisinde tıpkı basım olarak yeniden GÜRSEL YAYINEVİ çıkararak yayımlamak düşüncesindeyim. Sayın hemşehrilerimizin de akrabaları ile ilişki kurarak benim bu dileğimi gündeme getirirlerse onlar da kendileri adına bana yardımda bulunmuş olurlar.

Sizlere bu şiir kitabından birkaç şiirini yayımlamakla sizlere onu anlatmak istiyorum.

BAŞLIKSIZ ŞİİRİ:

Sönüp giden gençliğin içimdeki yanında,
Bugün bir rüya olan maziyi hatırladım...
Neşeli ve aydınlık çehreler arasında,
Ta kalbim sızlayarak dolaştım,adım adım...
Runuhumdan sarholuşuğu fişkırdı hayatın,
Çılgınlık içkisinin bazan gümüş tasıydım;
Kavrardım yelesini şahlanan genç bir atın,
Bir neş'e zincirinin ben de bir halkasıydım...
En acı hakikati yaşarken bile bile,
Dumanlı gözlerimden perdeler sıyrılıyor;
Dostlarım;ruhunuzdan boşlan neş'e ile,
Hafızamda ansızın bir vazo kırılıyor.
En küçük ümitlere bağlanıp gözlüyorum,
Ömrümde tomurcukken yanıp salan günleri.
Bir sila hasretiyle tutuşup özlüyorum;
Tekrar nasıl yaşarız;rüya olan günleri ?..
Bayazit; 26/3 /936

BİR BAHAR GÜNÜ BEN DE

Baharın tazeliği süslerken yamaçları,
Bir şifa ümidini ruhuma sunacağım.
şafağın pembeliği öperken ağaçları,
Bu fışkıran bahardan teselli umacağım.
En ışıklı günlerde artık bitmiş olarak,
Asabi ellerimle saçlarımı yolarak,
Bir öksüz çiğdem gibi boynu büküksolarak,
Gözlerimi bir bahar gününde yumacağım.
Haydarpaşa; 12/3/936

DUMANDAN MISRALAR

Tatlı sıcak bir duman yayılıyor içime, Gözlerim yaşayışı başka türlü görüyor, Bu dumanlı düşünceme ince ağlar örüyor.. Bu dumanı, hayatımı soktu başka biçime.

Dağınık saçlarımı, öpüp kucaklıyor,
O kadar kanındaki sıcaklığı taşıyor...
Ben de kalbine kadar girip sokulabilsem
Bir duman kadar olsun içine dolabilsem.
Ne çıkar savursaydın beni de hatka hatka;
Belki ancak o zaman dudağımdan öper de,
Ve sonra gözlerinde toplanır perde perde,
Sır (Silüet) çizerdim ruhunda dalga dalga.
Haydarpaşa; 29/2 /936

ZAKKUM ÇİÇEKLERİ

Mahmut Selim GÜRSEL

Bu sayımızda iki yazarımızın rahmetli Mazlum Kenan Köstekçi'yi anlatmaları ile rahmetlinin ölüm yıldönümünün 63 yılında sizlere tekrar bu ızdırapların çocuğu olan hemşehrimizin kitabanı tanıtmak istiyorum.

Gerekli yazılar Sayın Ümit Uzel ile Muzaffer Gündoğar'ın yazılarında anlatılmaya çalışılmaktadır

Zakkum çiçekleri şiir kitabı maalesef zamanıda basılmış,fakat bu günlerde ise Çorum'da sadece birkaç meraklısının elinde kalan bir yapıttır.

Şayet ilgi duyarlarsa rahmetli hemşehrimizin bu gün yaşamakta olan akrabalarının onayları ile ZAKKUM ÇİÇEKLERİNİ bu yıl içerisinde tıpkı basım olarak yeniden GÜRSEL YAYINEVİ çıkararak yayımlamak düşüncesindeyim. Sayın hemşehrilerimizin de akrabaları ile ilişki kurarak benim bu dileğimi gündeme getirirlerse onlar da kendileri adına bana yardımda bulunmuş olurlar.

Sizlere bu şiir kitabından birkaç şiirini yayımlamakla sizlere onu anlatmak istiyorum.

BAŞLIKSIZ ŞİİRİ:

Sönüp giden gençliğin içimdeki yanında,
Bugün bir rüya olan maziyi hatırladım...
Neşeli ve aydınlık çehreler arasında,
Ta kalbim sızlayarak dolaştım,adım adım...
Runuhumdan sarholuşuğu fışkırdı hayatın,
Çılgınlık içkisinin bazan gümüş tasıydım;
Kavrardım yelesini şahlanan genç bir atın,
Bir neş'e zincirinin ben de bir halkasıydım...
En acı hakikati yaşarken bile bile,
Dumanlı gözlerimden perdeler sıyrılıyor;
Dostlarım;ruhunuzdan boşlan neş'e ile,
Hafızamda ansızın bir vazo kırılıyor.
En küçük ümitlere bağlanıp gözlüyorum,
Ömrümde tomurcukken yanıp salan günleri.
Bir sila hasretiyle tutuşup özlüyorum;
Tekrar nasıl yaşarız;rüya olan günleri ?..
Bayazit; 26/3 /936

Mazlum Kenan KÖSTEKÇİ

BİR BAHAR GÜNÜ BENDE

Baharın tazeliği süslerken yamaçları,
Bir şifa ümidini ruhuma sunacağım.
şafağın pembeliği öperken ağaçları,
Bu fışkıran bahardan teselli umacağım.
En ışıklı günlerde artık bitmiş olarak,
Asabi ellerimle saçlarımı yolarak,
Bir öksüz çiğdem gibi boynu büküksolarak,
Gözlerimi bir bahar gününde yumacağım.
Haydarpaşa; 12/3/936

DUMANDAN MISRALAR

Tatlı sıcak bir duman yayılıyor içime,
Gözlerim yaşayışı başka türlü görüyor, Bu dumanlı düşünceme ince ağlar örüyor.. Bu dumanı, hayatımı soktu başka biçime.

Dağınık saçlarımı, öpüp kucaklıyor,
O kadar kanındaki sıcaklığı taşıyor...
Ben de kalbine kadar girip sokulabilsem
Bir duman kadar olsun içine dolabilsem.
Ne çıkar savursaydın beni de hatka hatka;
Belki ancak o zaman dudağımdan öper de,
Ve sonra gözlerinde toplanır perde perde,
Sır (Silüet) çizerdim ruhunda dalga dalga.
Haydarpaşa; 29/2 /936

MEDENİYET BİR ALIŞKANLIKTIR

Ali EMİROĞLU

Çorumlular ,eski Senatörleri alan Dr. Zeki Arslan'ı tanırlar. Kendisi İzmirli idi.Uzun seneler Sungurlu Hükümet Tabipliği yaptı. Sonra dahiliye ihtisası yaptı ye İngiltere'de de göğüs hastalıkları üzerine ihtisaslaştı. Türkiye'de tüberkülozu iyi bilenlerden birisi di. Türkiye'ye geldiğinde, vereme pekte ilgi duymamışların emrinde çalıştırıldı. Bu duruma üzülmüş olmalıdır ki mesleğini bırakıp Senatör seçildi.

Rahmetli Dr. Zeki Arslan, SabuncuoğIu ailesinin kızları,Şefika Sabuncu ile evlendi ye Çorum'a enişte oldu. Çorum'u severdi,Dr Zeki Arslan, kendisini hep Çorumluların hizmetine vakfetmişti. Erinden geleni ve aklının erdiğini Çorumluların esirgememiştir. Uzun yıllarda İngiltere'de sefaretimizin sağlık müşavirliğini yaptı İngiltere'ye gelen Türk hastalar tarafından da hep hayırla anılmaktadır. Ondan dinlediklerimiz de oldu. Bu dinlediklerimizin bazılarını sizlerle paylaşmak istedim.

Çorum'dan Londra'ya gidenleriniz varsa;eğer büyük mağazaları ziyaretten vakit ayırıp ta şehri tanıyanlarınız olduysa bu büyük şehrin yeterince parklar; ye yeşil alanları varmış. Bunlara giriş,çıkış, köpeklerle dolaşmaya onun usulleri levhalardaki yazılarla belirtilmiş. Nerelerde köpeğinize tasma takacağınız bile işaretli imiş. Bu levhalar üçyüz yıl önce yerlerine konmuş. Aksini yapanlar için verilecek cezalar da yazılı imiş. Demek ki;o zamanlar İngilizler arasında da nizam bozucular bulunuyormuş. Bu gün itaatsizliksiz konusu değil;insanlar konan kaideler sayesinde eğitilirmiş ve suç işlemez duruma getirilmiş. Bunlardan, İngilizlerin sokakta eğitilmiş olduğu anlamı çıkarılamaz. Fakat,sokakta da eğitim yapılmış oldur anlamı pekala anlaşılıyor. Eğitimin yeri aile ye okul olmasına rağmen,İngiliz milleti her fırsatı,bu arada sokağı bile eğitim vasıtası yapabilmiştir. Dr Zeki Arslan'in bütün söylediklerini bir yazıda toplamakmümkün değil ki !

Halen,en az motorlu taşıt araçları olan ülkeyiz. Buna rağmen,trafik kazalarında dünyada başa güreşiyoruz. Yollarımız çok mükemmel olmazsa bile, standart yollardır ve dikkatli,akıllı olunursa,yollarımız,trafik kazalarının baş sebebi olmaz. Trafik kaidelerine de uymadığımız da ortada Trafik işaretlerine ve konan kaidelere Alışmamışız. Alışma alışkanlığımız hep ters istikamette. Demek ki;bazı şeylere alışmak Içinbile,bir eğitim düzeyinde olmamız gerekiyor. Eğitimse yalnız okulla elde edilebilir. Eğitim ailede başlar başlamasına da, aile eğitimli değilse, çocuğu da eğitimsiz mi bırakalım ? Ailedeki eğitim eksik kalsın, biz bu imkanlardan faydalanmamış olalım fakat okul eğitimine ayak direnmenin af edilir,mazur gösterilir tarafi olabilirmi?

Dr. Zeki Beye göre,İngilizlerin yemek kıyafetleri resmi imiş. Kravatsız yemeğe oturulmazmış. Yatak odası dışında pijama giyilmezmiş. İngilizce de 'Sen" sözcüğü yokmuş Bizde "Siz" sözcüğü pek kullanılır değil. İngilizlerin en çok kullandıkları sözcükler arasında "Günaydın','İyi geceler" sözcükleri bulunurmuş. Tartışmalar,hiçbir zaman kırıcı kavgalara yol açmazmış. İngilizler onurlu insanlarmış ve başkalarının onuruna da saygılı imişler Dr. Zeki Bey; İngilizler arasında yaşamanın bir zevk olduğunu söylemişti, bir defasında.

İngilizler üstlerine düşmeyen işlere karışmazlarmış. Ben bir defasında, Norveç te buzulları görmeye gittim. Buzulun yanına vardığımda, saat 22.00 sıralarıydı. İki küçükçocuk ve bir genç çiftle karşılaştım. Fotoğraf çekmek içinonlar bana,bende onlara yardım ettim. Ben biraz erken ayrıldım. Kuytu bir yerde dinlenirken,bu aile bana yetişti ye çocuklar,üşümüş olacaklar ki,benim yanıma gelip oturdular çiftbizi ayakta bekledi. Hangi milletten olduğunu sorduğumda "Biz İngiliz'iz" dediler. Fakat onlar bana hangi milletten olduğumu sormadılar Ben gururumu takındım,onlara "Bende Türk'üm" demedim.

Medeniyet başkasına zararlı, rahatsız edici olmadan yaşamaktır. Buna kendisini alıştırmış olan insanların kendileri de alışkanlıklarından rahatsız olmuyorlar. Medeniyet ilim değil, medeniyet teknik değil, medeniyet kültür de değil. Medeniyet belki bunların hepsi. Bir milletin içinde pek çok medeni insan olur. Mühim olan,istenilen milletin toptan medeni olmasıdır Bu alışkanlık zahmetli değil.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

GEÇ KALAN BİR YAZI

Geç kalmayı hiç sevemedim. Bir otobüsün kaçırılışı,bir arkadaşın kaçırılışı, söz verip yapılmayışını,fırsatların heder edilişi. Zamanın kazası olmadığı gibi, geç katılışın da kazası zordur. Ve kaybedilen değerler Ve kaybedilen vakitler. En büyük azabı hep o anlar yaşadım ve tattım. Kâh kalbi baskı altında bırakan bir korku .

Kâh mutluluğun kıl payı kaybedişindeki yüksek burukluğu.İşte insanı kahreden bu mahrumiyetler hep aklıma " son"u hatırlatırlar,beni korkutur. Ve bu son kaçırıştır. Önce musalla taşı. Arakasından dostların ve koşuşturmaların bittiği bir sondur. Artık kaçıracak, daha kaybedilecek bir şey kalmamıştır. Ya mutlu bir son. Ya mutlu bir başlangıç. Ya mutlu zannedilenlerden sonra,yeni bir ızdırap ve bitmeyecek bir işkence. Bu bir gecikmedir.

Yada,bir bitiştir. Yani Cehennemdir." Keşke toprak olsa idim de,bu akıbet başıma gelmese idi" diye devam eden, "en Nebe " 78/40 Suresi'nin "yaley-kenikûn tütraba" sı.

Yani : İnsan Allah'ın huzuruna vardığı zaman bir geç kalmışlığın itabıyla karşılaşır. "Keşke toprak olsa idim de ,bu akıbet başıma gelmese idi"

İşte bu yazı bir geç kalmışlığın, kazasını kaza ediyor. Mahmut beyin ısrarları ve teşvikleri ile kısmet olursa her ay sizlerle beraber olacağız. İrfan dünyamızı aydınlatan şeyin yalnız ve yalnız ilim olduğunu farkındayız. Medeniyet oyuncaklarını irfanın yerine koyan, hatta onu gereksiz bir meta olduğuna inananlardan değiliz. Son nefesimize beş dakika bile kalsa,elimizdeki kitabı ya da herhangi bir satırı bitirmeden bırakmayınız. Tıpkı "Kıyametin kopacağını bile bilseniz,elinizdeki ağacı dikiniz" emr-i Peygamberi gibi. Zafer böyle kazanılacaktır. Nice asude baharlar. Nice sıcak ve poyrazlı yaz günleri ve geceleri. Hayatın şenlenmesi. Gönüllerin coşması. Hislerin galeyana Gelmesi. Geç kalmayacağız. Dinimizle. Milletimizle. Devletimizle. Ecdadımıza hain olmayacağız. Taassuptan kurtulacağız. Cehaleti yeneceğiz. Ayrılığı kaldıracağız. Çünkü bizi birbirimize bağlayan, binlerce birlikteliklerimiz var. Ama geç kalmamak. "Rıhtımda boyun büküp, sana mendil salladım" mısralarında gizli bir ayrılık kokusu hissediyoruz. Karanlıklardan şikayet edenlerin, niçin bir mum yakmadıklarına hep kahrolmuşumdur. Oysa hayat çok dumanlı. Her şey birbiri ile karıştı. Yani ; kavram kargaşası. Çorum'daki gök kubbe ile beraber,her köyün üzerine bile bir koyan Allah'a binlerce hamd olsun. Oynadığımız tozlu yollar bir bir kaldırım oldu.Ardından boy boy asfaltlar. Tiretuvarlar.

Ve binlerce otomobil. Halbuki eskiden en iyi araçlar,Konya arabaları idi.Faytonlar ise lükstü. Vasıtalar geçerken tozu,tren dumanına benzerdi.

Herkesin arabası tanınırdı. Hatta rengi. Hatta modeli. Hatta plakası. Ama şimdi ? Şehir büyüdü. Şehir başkalaştı. Bahçeli evlerin sadece adı "Bahçeli Evler" kaldı. Toprağa hasret kaldık. Piknik yapacak bir yer bile kalmadı. Geç kaldık. Bir çok şey kazandık. Ama bir çok şeyi kaybettik.

Ama Hayattayız şükür.Öyle ise,geç kalmadık. Bazı şeyler kurtarılabiliriz. En önemlisi de geleceğimizi. Ebedi Mutluluğumuzu. Ebedi Dostluğumuzu. İyi ki; Tanıştık. İyi ki;buluştuk. Tekrar buluşmak üzere Allah'a emanet olunuz.

11 AĞUSTOS'A HAZIRLANIYOR MUYUZ ?

Sakin KARAKAŞ

11 Ağustos 1999 tarihi son güneş tutulmasının gerçekleşeceği tarihi gün. Bu gün gökbilimciler açısından çok önemli. Bütün dünyada gökbilimi ile uğraşan akademisyenler ve bilim adamları bir yıl önceden hazırlıklara başladılar. İşin ilginç ve güzel tarafı ise; bu tabiat olayının Türkiye'de çok rahat ve net izlenebilecek olması. Edirne'den Hakkari'ye doğru üst tarafı Karadeniz'e varan bir yay çizildiğin-de oluşacak hatta güneş tutulması çok net izlenebilecek. İşte bu yayın kuzeydoğuya bakan eğrisinin tam ortasında bulunan Çorum ve Osmancık gökbilimciler tarafından tespit edilen en önemli noktalar. Çünkü ; bu önemli olayın en net ve en uzun süre ile izlenebileceği yer Osmancık. Evet yanlış yazmadım. Dünyanın son bin yılın son güneş tutulmasının en uzun ve en net izleneceği

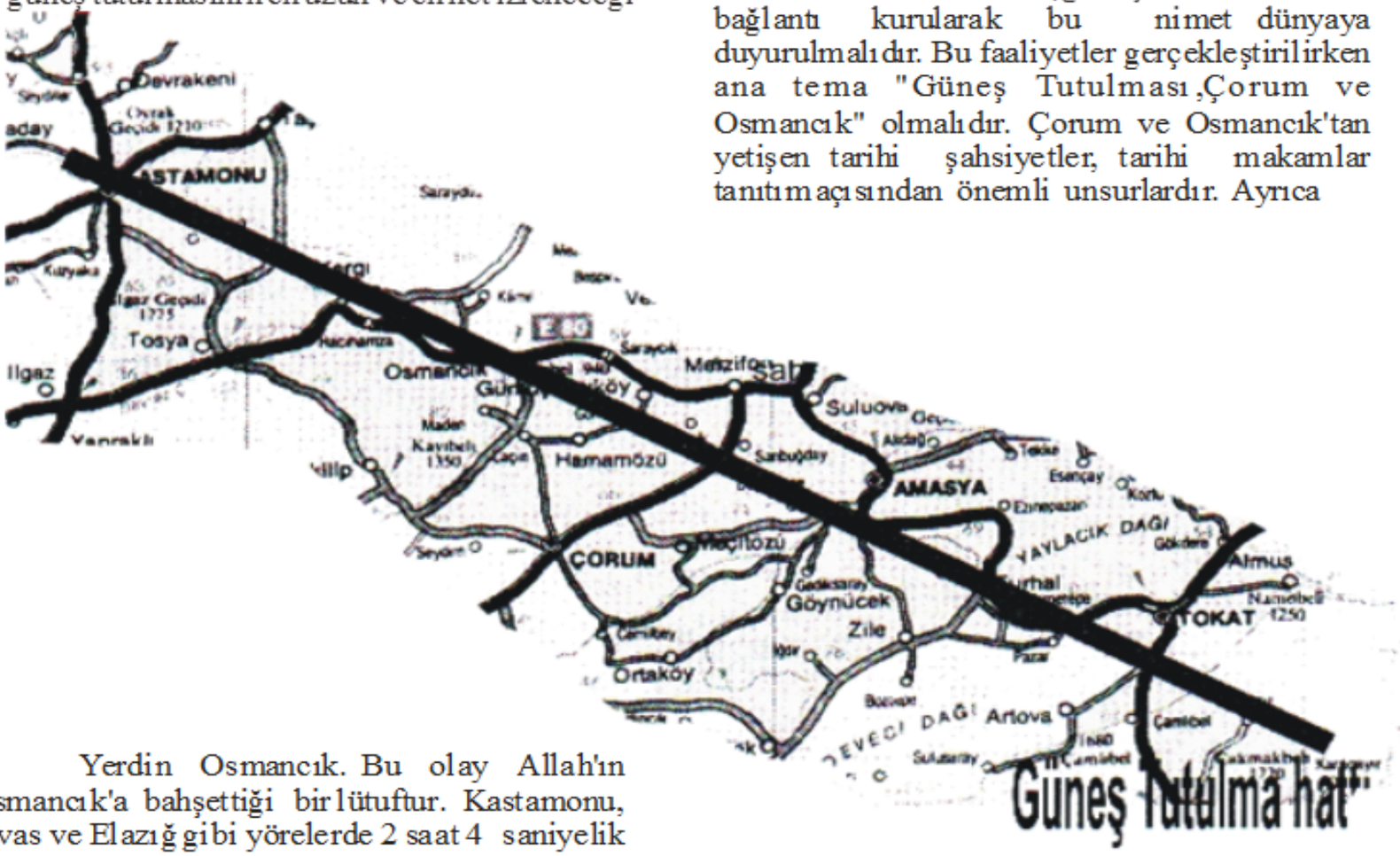

Yerdin Osmancık. Bu olay Allah'ın Osmancık'a bahşettiği bir lütuftur. Kastamonu, Sivas ve Elazığ gibi yörelerde 2 saat 4 saniyelik bir zamanda izlenebilecek olan güneş tutulması, Osmancık'ta tam 2 saat 16 saniye sürecektir. Şimdi bana diyeceksiniz ki ; 10 - 15 saniyenin ne önemi var ? Bu önemi tabiat olayında bilim adamları açısından saniyelerin çok önemli olduğu bir gerçek. Onun içindir ki;

Osmancık ilçemiz bilim adamlarının ilgisini çekmektedir. Konu ile ilgili olarak turizm ve seyahat acentelerin da hareketlilik başlamıştır. Kandilli Rasathanesi Osmancık bölgesine resmi gözlem istasyonu kurma kararı almıştır. 10 - 11 ve 12 Ağustos tarihleri arasında bölgeyi ziyaret edecek olan bilim adamı sayısının on beş bin civarında olacağı tahmin edilmektedir. İlimiz bu fırsatı iyi değerlendirmelidir. Sivil toplum örgütleri ve ilgili kuruluşlar organizasyona öncülük etmelidir. Çorum ve Osmancığın kültür değerlerinin tanıtılmalıdır. Kamu ile ilgili hediyelik eşyalar hazırlanıp oluşacak pazara sunulmalıdır. Konu ile ilgili olarak bir heyet kurulmalı , faaliyetlere hemen başlanılmalıdır. Çorum ve Osmancık tanıtımının yapıldığı video kasetler hazırlatılmalı;güneş tutulması ile bağlantı kurularak bu nimet dünyaya duyurulmalıdır. Bu faaliyetler gerçekleştirilirken ana tema "Güneş Tutulması ,Çorum ve Osmancık" olmalıdır. Çorum ve Osmancık'tan yetişen tarihi şahsiyetler, tarihi makamlar tanıtım açısından önemli unsurlardır. Ayrıca

Çorum'un mantısı, baklavası, Osmancığın pirinci, pilavı, böreği,pidesi, yırtmacı, yaprak içi yemeği,yöresel kıyafetlerle konuklara sunulmaktadır. Kısaca özetlemek gerekiyorsa ; 11 Ağustos 1999 tarihi Çorum'un ve güzel Osmancık ilçemiz için çok önemlidir. Ben Çorumluyum diyebilen herkes bu işe yüreğini koymalıdır.

Uğur PAMUK

İSKİLİP

Metin KALYONCU

Türkiye Coğrafyasının İç Anadolu ile Karadeniz Bölgesinin ayrıldığı hudutlara yakın eski bir yerleşim merkezi olan İskilip ilçesi idari yönden Çorum iline bağlı olup il merkezine 55 km. uzaklıktadır.

Yüz ölçümü 1187 km2 dir. Denizden yüksekliği 720 metre olup,merkez nüfusu 20200 kişidir.

Çorum ile Ankara illeri ve çevre ilçelere muntazam olmayan asfalt yollarla bağlıdır İlçenin girişleri bağlık ve bahçelik yeşil doku ile kaplı olup bu bakımdan "Yeşil İskilip" olarak da adı geçmektedir.

Kızıl ırmağa akan suyu bol Meydan ve Akçay derelerinin çevrelerinde ve Yivlik,Çayı,Erenler,Yazıkıran tepelerinin eteklerinde kurulu şehir merkezinin ortasında Galatlar Devrinden kalma yüksek granit bir tepenin üzenindeki İskilip Kalesi her cihetten görünen bir tarihi eser ve sit alanıdır. Kalede kaya mezarları bulunmaktadır.

1960'lı yıllarda Orman Teşkilatının başlattığı erozyonla mücadele ye ağaçlandırma çalışmaları Yiviik, Kireçdere, Erenler, Yazıkıran, Kesikbaş gibi mevkilerde çok verimli olmuş, seller önlenmiştir. Bu çalışmalar hızı kesilmiş gibi olsa da devam etmektedir. 1981 yılında Atatürk'ün 100. Doğum yılı anısına Belediyemizce başlatılan ağaçlandırma çalışmaları son beş yıldır,hızla

Ve yeksek düzeyde devam etmektedir. Belediyemizin 100. Yıl Atatürk Parkı ile Vali Mustafa Yıldırım parkı ve Sanayi Sitesi çevre ağaçlandırma çalışmaları halkımızın ve sanayii çalışanlarının istirahat edebileceği çok güzel yeşil alanlar oluşmuştur. şehrin kuzeyinde bulunan Elmabeii, Beşoluk,Yaylak Yaylasıi se gunUbirlik ye daş turizmi açisrndan çok raşbet görmekte ye görülmeye deşer güzelliktedir. 1700 metre Teke Daşi,1650 metre Sakarozu Dağı, 1600 metre Deveci Dağı yüksek dağlarıdır. Kızılırmak vadisinde Çukurköy,Karlık,Karaburun köylerinin mümbit ekili ovaları bulunmaktadır.

Bölge de en çok tahıl ekilmekte olup,dağ köylerinde baklagil, meyve,sebze üretilmektedir. Süt ve besi hayvanları son yıllarda devlet desteği gelişmiştir. Yazları kurak ve sıcak, kışları ise az yağışlı soğuk geçer.

HİTİTLERİN ARABA KULLANMA SANATI

Kamil AYCAN

Ticaret ve ulaşım açısından önemli buluşlardan birisi olan araba günümüze değin teknolojinin ilerlemesine paralel bir gelişme göstermiştir.

Tarihsel uzmanlaşma düzeyi ne olursa olsun,çoğu kişi tekerlekli ulaşımın uygarlığın bir göstergesi olduğuna inanılır. Elimizdeki arkeolojik bulgular arabanın M.Ö:3500'lerde Mezopotamya da ürünleri taşımak için Sümer çiftçileri tarafından kullanılmaya başladığını göstermektedir. Tekerlekli taşıtlar Sümerlerden Asya ya,Avrupa ya yayıldı. Tekerlekli taşıtlara ilgili en eski belge Erek'te (Varak) Geç Uruk tabletlerinde yer alan bir betimlemedir. Bu örnekte iki yada üç parçadan oluşan içi dolu tekerlekler çapraz desteklerle tutturulmuş ve merkezde güçlendirilmiştir.

Arkeolojik kayıtlar dikkatlice tarandığında ilk tekerlekli taşıtların kuttörensel ve törensel amaçlarla kullanıldığı görülür. Elimizdeki en eski duvar resimleri bu taşıtların tanrıların ya da önemli kişilerin heykellerinin taşınması amacıyla kullanıldığını gösteriyor. Tekerlekli taşıtlara alt en eski kalıntılar ise mezarlarda bulunmuştur. Dinsel bir cenaze töreninin parçası olarak ölülerle birlikte gömülen bu taşıtlar, çoğunlukla savaşlarda kullanılan savaş arabalarıydı.

Araba çekmekte kullanılan ilk hayvanlardan biri öküzdür. Savaş arabalarında ise başlangıçta yaban eşeği kullanıldığı sanılmaktadır. MÖ. 2000'lerde atın evcilleştirilmesi ye çabuklu tekerlerin yapılması araba kullanımını kısa zamanda yaygınlaştırdı.

Anadolu'da Hititler döneminde araba kullanıldığını gösteren belgeler günümüze kadar ulaşmıştır. Kapadokya tabletlerinde ve silindir mühürlerde araba betimlemeleri görülür Boğazköy arşivlerinde Hitit krallarının savaş arabalarından söz ettikleri metinlerde bulunmaktadır. Malatya İmamkulu ve Karkamış kabartmalarında da değişik Hitit arabası türlerine rastlanmıştır.

Helen efsanelerinde savaş arabası sürücüsü olarak görülen Myrtilos'n Hitit dünyasında kı KraI Murşili adıyla benzerliği ilgi çekicidir Hititlerin at yetiştirdiği ve savaş arabalarını kullanma taktiklerinde uzmanlar olarak; M.0 13. Yüz yıla ait Ahhiyava mektuplarında Hitit Kralı bir Ahhiyava Kralına elçi gönderdiğinde aynen şu ifadeyi kullanmıştır. "Gençliğimden bu yana savaş arabama benimle ve sadece benimle değil, senin erkek kardeşin ve

Tavagalavaş ile de binmiş at ustası" bu tümceler her halde Hititli bir at terbiyecisinin Ahhiyava sarayında bulunduğunu dolaylı olarak göstermektedir,ayrıca Ahhiyava Krallık ailesi üyelerinin de savaş arabası kullanma sanatını öğrenmek üzere Hitit Başkenti Hattuşu'ya geldikleri Hitit Kralı II: Mürşil'ih hastalığının iyileşmesi için bir Ahhiyava tanrısının heykelinin getirildiği gibi bilgliler bulunmaktadır.

Fedetatif bir devlet biçiminde örgütlenmiş olan Hitit Büyük Krallığı kendisine antlaşmalarla asker ve savaş arabası desteği vermeyi kabul etmiş,bütün krallık ve beyliklerin M.Ö. 1285'te yapılan Kadeş Meydan Savaşına katılmalarını sağlayabilmiş, Muvatalli komutasında 35.000 asker ye 3500 savaş arabasından oluşan büyük bir ordu meydana getirebilmişti. Örneğin 10.000 er ve 700 savaş arabası ile Muvatelli'ye katılan Hayaşa (Doğu Anadolu Bölgesinde) krallığı gibi.

Hititlerin vurucu gücü büyüktü çünkü hem arabalarının sayısı çoktu hem de Mısır tapınaklarında ki tasvirlerde görüldüğü gibi her atlı arabada üç kişi yer alıyordu. Mısırlılar da ise,bir arabada ancak iki kişi bulunuyor,iki Hititli savaşçıya karşı bir Mısırlı savaşçı dövüşmek zorunda kalıyordu.

Hititlerin savaş atabalarını kullanma becerileri ile bölgesinin en güçlü devleti olma özelliğini kazandıkları bir gerçektir.

Kaynakça:Ana Britinica II. Cilt.sh.412

Aktugai,Ekrem. Anadolu Kültür Tarihi Tübitak Ya. 1989

Basalla.Geoege. Teknokjinin Evrimi Tübitak yay. 1996

ÇORUM EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ

Ethem ERKOÇ

Eğitim,insanlık tarihi kadar geçmişi olan bir kavramdır. İnsana ve topluma yaşamayı öğreten,birlikte yaşamanın ilkelerini belirleyip,davranışlara aktaran eğitim kişinin bedensel,duygusal, düşünsel ve toplumsal yetenekleri nin,davranışları nın istenilen doğrultuda gelişmesi ya da ona bir takım amaçlana dönük yeni yetenekler,davranışlar, bilgiler kazandırması yönündeki çalışmaların tümüdür.

Eğitim;bireysel bazda kişiyi ilgilendirse bile toplumun şekillenmesinde temel faktördür Her toplum belli bir kültür yapısı üzerine eğitimle geçmişten hız alıp geleceğe umutla bakma arzusunhayata geçirmek ister.

Eğitim; beşikten mezara kadar sürer Ama öğretim içinen uygun zaman diliminin tespiti ayrı bir önem taşır İşte bu,ders araç gereçleriyle belli bir mekanda okuma yazma ve bazı ilimlerin öğretilmesi bazı davranış biçimleninizkazandırılması amacıyla eğitilmesi gayesiyle yürütülen okul dönemidir. Aynı gaye ile ailede, çevrede, mabet de, sohbet meclisinde yapılan öğretme,öğrenme, bilgi aktarma çalışmalarının tümünü kapsayan bu çabalara yaygıneğitim denilmektedir.

Türk Eğitim Tarihinin ilk dönemlerinde yaygıneğitim ağırbasmaktadır.

1075 yılında Danişmendi Melik Ahmet Gazi komutasındaki Türk ordusu tarafından Çorum'un fethedilmesiyle Çorum merkezine ve köylerine çeşitli Türk boyları yerleşmeye başlamıştır. Bu yerleşim yerlerin de cami merkezi özgün eğitimin yanı sıra Orta Asya'dan gelen Alp erenler eliyle yaygın eğitim de sürdürülmüştür.

İslâm dünyasında eğitim,ilk dönemlerde cami ve mescitlerde yapılıyordu. Osmanlılarda camilerde bir öğretmenin çevresinde öğrenciler halka kurarlardı. Her öğretmeninbir halkası vardı. Halkalar,hocaların adı ileanılırdı. Basılı kitapların bulunmağı o günlerde ders yapılan her caminin yanında bir kütüphane vardı. Buradan öğretmen ye öğrencilerfaydalanırdı.

Eğitim ve öğretim, yalnız camilerde yapılmıyordu. Nafi Atıf Kansu'nun Pedagoji Tarihinde de belirttiği gibi, pek çok kez tekkelerde,imarethanelerde,evlerde ve başka yerlerde de ders halkaları kuruluyordu.

Zamanla eğitim-öğretim camii dışına taşmış,cami yakınlarında küçük çocuklar için sübyan okulları gençler için medreseler de sürdürülmüştür. Sübyan okulları ve medreseler, Çorum Eğitim Tarihinde de önemli yertutar.

Bu konuda ilk belge Evliya Çelebinin Seyahatnamesidir. Evliya Çelebi (1611-1682); 1630 yılında seyahatlerine başlıyor. Bu tarihte Çorum bir sancak olarak Sivas'a bağlıidi. Evliya Çelebi Çorum'a uğradığında 42 mahalle,42 cami olduğunu, bunların en meşhurunun Murat Han Camin (Ulu Cami) olduğunu 7 tane medrese,11 tane sübyan okulu,3 tane tekke bulunduğunu, medreselerin en geniş ve meşhurunun Murat Han Medresesi olduğunu tespit eder Yaşlılardan aldığımız bilgilere göre medresenin kütüphaneleri de vardı En meşhuru Murat Han Medresesi Kütüphanesi idi.

Bu okulların ve medreselerin kuruluşu ile ilgili bazı vakıf kayıtları bilinmektedir. "Çorum Maarif Hayatı' isimli kitabın yazarı merhum İhsan Sabuncuoğlu bu konuda bazı örnekler veriyor. Burada onlardan birini zikretmekle yetineceğiz:

"Hicri 1004 (1600) tarihli bir vakfiyede Hacı Mehmet kızı Hacı Zehra Hanım,Darülkura ismiyle Çorum'da Sabuncu mahallesinde bir mektep açıyor. Buna sekiz dükkan ve bin dirhem para vakfediyor. Burada okutacak öğretmenlere de günülük beş dirhem verilmesini istiyor.

Selçuklular ve Osmanlılarda eğitim ve öğretim,devlet eliyle değil de vakıflarca yürütülüyordu. Şehirlerdeki zengin ye yöneticiler sübyan okulu,medrese,kütüphane yaptırarak buraların giderlerini karşılamak amacıyla tarla,dükkan,han bağışlayarak vakıflar kurar.

BİZİM İLLER

Bekir Baki
AKSU

İSTANBUL

Mahmut Selim GÜRSEL
IŞIĞIN TUTSAĞI
Dr Ateş Velidedeoğlu

Sizlere Nisan 1999 tarihinde yayımlanan bir albüm tanıtmak istiyorum. Genç ye yetenekli Hemşehrimizin ilk sergisinin ebedileştirilmesi olarak diyebiliriz. 36 çalışmanın yayınlandığı bu albüm Çorum içinzannedersem birilktir.

Dr S. Ateş Velidedeoğlu genç enerjik. Mesleğinin dışında güzel bir uğraşı ile an be andol durarak bizlere

rengarenk sunuyor. Yani fofoğraflaştırıyor Hemşehrimi ze Çorumlu 2000 olarak,daha nice eserler vermesi için en içten dileklerimi sunarken; Çorumlulara da bu çalışmalara elden gelen katkılarla el atmalarınıisti yorum.

Yayımlanan bu çalışmanın on sözünde bulunan bilgilerden aktarıyorum:

Dr S. Ateş Velidedeoğlu

1964 Çorum doğumlu. Babası Dr.Turgut Velidedeoğlu. Annesi Raife Hanım. İlk ve orta öğrenimini Çorum'da, lise eğitimini İstanbul Kabataş Erkek Lisesi'nde tamamladı. 1988 İstanbul Tip Fakültesi mezunu. 1989 yılından bed ÇorumDevlet Hastanesinde çalışmaktadır.

Tip dışında Amatör Fotoğrafla uğraşmakta. Fotoğraf merakı ortaokul yıllarına dayanıyor. Lise yıllarında Kabataş Erkek Lisesinde Öğrenciliği sırasında okul fotoğrafçılığıile cep harçlığını çıkarmaya dönüşen bu hobi,fakülte yıllarında IFSAK sayesinde Amatör Fotoğraf Sanatçılığına doğru yönel di. Fakülteden sonra ara verdiği çalışmalarına son 2,5 yıl dır tekrar başladı.

Fotoğraf çalışmaları:

Haziran 1997'de Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde "Işığın Tutsaklığı" isimli ilk kişisel sergisi. Çorum Valiliğinin çıkarttığı Çorum Çevre Dergisi'nde fotoğraf editörlüğü. Derginin son üc sayısında fotoğrafları kapak oldu. Valilikçe bastırılan üç afiş çalışmaSI. 1988 yılı içinde 2 ayrı karma sergisi,dört ayrı saydam gösterisi. ÇEKVA Fotoğraf Kulübünün kuruluşu,"Işığın Tutsağı II' isimli ikinci sergi. Çorum Devlet Güzel Sanatlar Galerisi 5- 13 Şubat 1999,Albümünün çıkış tarihi 7 Nisan 1999,Adana Seban Külür Sitesi Devlet Güzel Sanatlar Galerisi 8-17 Nisan 1999, Ankara Medart Sergi Salonu 19-08 Ağustos 1999'da yeni sergisini açacaktır.

Erman YILDIRIM

Mahmut Selim GÜRSEL

Genç ki genç; dergimizin bazı sayılarında tatlı şiirlerını yayımla mutluluğunda bulundum.

Birkaç şiirinin dışında şiirinin bulunup bulunmadığını sorduğumda varMahmut amca diye cevaplamıştı. Bir gün şiir en derledi bana disketle getirdi. Bende bir mizampajlar o şiirleri kitapcık haline getirip geri verdim. Bundan çoğalt ve sevdiklerine ver demiştim.

Bir gün şiir kitabı bastıracağını söyledi,sevindim. Kendi kitabı için fiyat verdim. Biraz pahalı geldi herhalde,başka bir fiyat verenle anlaştı. Kitabı çıktı. Üzüldüm. Çünkü şiirler yazılışı güzel fakat ? Boşa denmemiş;ucuz etin yahnisi....

48 sayfalık kitapta bulunan kisa öyküyü alıyorum:

1982 yılında Çorum'da doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Çorum'da yaptım. Meslek Lisesi sınavlarına girerek halen okumakta olduğum Çorum Meslek Lisesi Elektrik bölümünü kazandım. Çorum'da yerel basında çeşitli radyo gazete ve dergilerde şiirlerim yayınlanmaktadır.

Şiir kitabi Mayıs 1999 tarih taşıyor. İçinde 37 şiir bulunan kitap kapağınıUğur Pamuk tarafından yapılmış.

Mahmut Selim GÜRSEL

ÇORUM'UN İKİ YÜZÜ

Çorum her bakımdan oldukça iyi ve güzel gözükse de, pek çok eksikliklerimiz ile yoksulluklarımız bulunmaktadır.

Sizlerle Çorum'un iki resmini iyice incelemenizi düşmenizi istirham edeceğim.

Görüldüğü gibi resmimizin bir tanesi oldukça yeşil ve ferah bir Çorum'u görüntülemektedir. Ya diğer resim ise;bir betonlaşmanın neresinde olduğumuzun bir resmidir.

Bizler için,gençler için,çocuklar için acaba hangi resmin daha iyi ve güzel bir miras kalacağının söyleyebilirsiniz ? Her halde rengarenk,yemyeşil görünen gözüken,Çorum'u tercih edeceğinizden adım gibi eminim.

Bu ay içinde, ÇEVRE GÜNU kutladık. Çevre diyince acaba,sadece yerlerin temizliği aklımıza gelmekte ? Bence sadece dış görüşün temizliği ile ilgileniyoruz gibi geliyor. Ne dersiniz ?

İlk olarak bu normal gibi gelse de, çevrenin tamamı yaşanılan ve yaşamaya çalıştığımız her şey bunun içine girmesi gerekmez mi ? Tabii ki bunların en önemlilerinden birisi olan,yeşillik,yeşil alan kuşağının önemini hatırlatmama gerek var mı ? Eğer biraz düşünür ve araştırırsak bir ağacın ne kadar oksijen üreterek havamızı rahatlattığını kolaylıkla bulabiliriz. Bir ağacın kıymetini o zaman anlarız.

Sanayileşmiş, sosyal refah açsından çok güzel fakat,bizden önce bu sınavlardan geçmiş ülkeleri alıcı gözle incelememiz lazım gelir kanaatindeyim.

İlimiz sadece,kış kirliliği yaşamamaktadır. Yaz kirliliği ise gündüz fazla gözükmemekle beraber,çevrelerin sabah ezanında bir gün Samsun yoluna, bir gün de Ankara yoluna doğru ve bir gün de İskilip yoluna doğru yürümelerini sağlık veririm. Bu yolların güzergâhlarını fazla uzak değil,bin beşyüz metre kadar tutmaları yeterlidir. Eğer bu dediğim yollarda biraz etrafa ve havaya dikkat edecek olunursa nelerden bahsettiğim, neleri anlatmaya çalıştığım ortaya çıkacaktır.

Gelelim yerleşim yerlerimizle beton yığınlarına. Gördüğüm kadar, (Tv. ve sinemalar ile dergilerden) Avrupa da beton yığınları içerisine gömülmüş olmasına rağmen, yeşillikler içerisinde bu yığınları aralamışlar ve yeşillikler içerisinde birer biblo gibi görünmesini sağlamışlar.

Bizde ise tersi yapılarak,apartmanlar adeta, birbirlerini kucaklamış, birbirlerinin içerisine girmiş durumdadır. İyi bir atlayıcı balkondan balkona kolayca atlayabilir.

Bu güne kadar yapılanlardan kurtulmamız imkansızdır. İlimizin değil ülkemizin maddi gücü buna yetmez. Fakat; bundan sonra yapılacak binalar için, bir kısıtlama getirilmesi imkansız değildir. Bu Çorum ve ülke hepimizin. Bir yaşamlık ömür için, rantiyecilerin tuzaklarına düşmemiz, geleceğimizin yok olması ile eş değer taşıyor görüşündeyim. Biraz daha az paraya önem verilir, biraz daha yeşilliğe yönelirsek her şeyin yoluna gireceğini görmemek için hiçbir sebep bulunmaz.

Çevremiz için havanın önemi kadar, suyun da pek çok önemi bulunmaktadır. Yine araştırırsak,bir insanın bir günde tükettiği su miktarını bütün kaynak eserler yazmaktadır. Bu yazılanların anlaşılmayacak bir tarafları da bulunmamaktadır. Su ile hayat olmayacağı gibi,kirletilen yer üstü ve yer altı sularımız azalmaktadır.Bir çok kimyevi madde kullanan sanayi dalımız mevcut olup bunlardan hiç bininin arıtma tesisi tam manasıyla var olduğunu

zannetmiyorum. Belki de hiç yok, lüzum da görülmemiş düşüncesindeyim.

Diğer bir kirlenme ise;ses ile yapılan kirlenmedir Hiç çocuklarınızın duymakta zorluk çektiklerinin farkına vardınız mı ? Hiç dikkat etmediniz değil mi ? Araçların, satıcıların, Tv. lerin,radyoların,bilgisayarların,ses yüksekliği

Bir de hiç farkına varmadığımız,haberdar olmadığımız en büyük kirlenmelerden birisi var ki burada bahsetmeden edemeyeceğim. Bu kirlenmeyi maalesef beş duyumuzla hissedemediğimiz, fakat altıncı duyumuzla bizleri etkileyen bir frekans kirlenmesinin etkisindeyiz. Bunların başında Tv. Yayınları, radyo yayınları, telsiz yayınları ile bu günlerde hemen hemen hepimizin kullandığımız cep telefonların yaydığı frekans yayımı ile etkilenen hepimiz.

Bu kirliliklerle mücadele ederken bazıları bu kirliklerden menfaatler sağlıyor.

Bizler bunları emanet olarak gelecek kuşaklardan aldık. Bu emanete hıyanet etmeyelim. İleride bizleri anarken çevreyi kullanan atalarımız, bizlere bu yeşilliği, bu suları,bu havayı bırakmışlar dedirtelim. Gaz maskeleri ile dolasan,kimyevi arındırma ile kullanma suyu elde eden, ağaçları sadece resimlerinden tanıyan bir kuşak olmasın İlimiz ve ülkemiz.

BİR MAHALLENİN TARİHTEKİ YERİ KALE MAHALLESİ

İsmail PAMUK

Bildiğiniz gibi; kele mahallesi Çorum'un belki de en eski mahallesinden birisi olarak sayılır dersek yanılmayız.

Kale'ninsözcükanlamıise:

Düşmnı gelesi için beklenilen,yollar üzerinde askeri önem taşıyan, şehirleri veyahut geçitler ile dar boğazların güvenliğini sağlamak içinyapılan duvarlı, burçlu ve mazgallı yüksek ve müstahkem yapılardır.

Çorum civarında bulunan Kırkdilim Kalesj, Simala Kalesi, Kabil Kalesi, Sazak Kalesi, Osmancık Kalesi ,Iskilip Kalesi bilinen örneklerdir.

Çorum'un bilinen Kalesi ise Bizanslılar tarafından kullanıldığı,Danişmendilerin Çorum'u almak içinyaptıkları savaşta bulunan kaleyi kuşattıkları bilinmektedir. Danişmendilerin kumandanı Melik Ahmet tarafından 1076 tarihinde Bizanslar döneminin kale komutanı Nastur'dan alınmıştır. Nastur'un direnmesi sonuç vermemiş,Çorum Kalesi kuşatmasında altı bin insanin ölümüne vebir o kadar da Türk şehide mal olmuştur.

Çorum'a zamanlar bile Anadolu'nun buğday ambarı olarak biliniyordu.

Türklerin geleceğinden haberdar olan kale sakinleri tarafından bugün Gerdek kayası denilen yere Nikonya'nin kıymetli eşyaları ile Nastur'un hazinesi de Türklerin elinege çmiştir.

Çorum'un kalesi hakkındaki bilgiler ise Haçlı ordusunun Çorum Kalesini kuşatması ve bu kuşatma sırasında açlıktan Türklerin anlaşma yaparak teslim olmaları ise bir katliamı getirmiştir.

Bu katliamda Haçlilar 60.000 TUrk erke-~inin kafalarini keserek kafalarından kule yapmışlar,kadın ve kızları da Bizanslılara köle olarak satmışlardır. Çorum'da bulunan UIu Mezarın bir adı da Doruk Mezar olarak bir sebepten bu güne kadar yaşlılar tarafından anılmatadır.

Evliya Çelebi,Seyahatnamesinde Erzurum'dan gelirken Çorum'a uğradığını yazar Kitabında "Şehrin Kıble tarafında celali şerrinden emin olmak içincahar (dört) köşe bir kaleyi rağnası vardır Amma küçüktür. Bir kapısı vardır. Dizdarı (Kale Kumandanı) neferatj (erleri) müstefi cephanesi ve birkaç hanesi ..' diye bahsetmektedir."

1320 Hicri Ankara Salnamesinde de çorum Kalesiiçin:

"Çorum emsari kadimesinden olup kasabanın ciheti cenubiyyesinde ve muhtalif mahallinde atikye sun'i bir kalesi ve kalenin içinde 20 haneden müteşekkil mahallesi vardır" denilmektedir.

Rıfat Arıncı Çorumlu Dergisinde kaleden bahsederken:

Kaleyi Danişmendiler yeniden yaptığını" tahmin ettiğini söyler.

Bu verdiğimiz kısa bilgilerden sonra,Çorum'da kalenin bulunduğu yer zamanla kale dışına taşarak bu günkü zamana kadar devamlı gelişen, şehrimizin halen büyük mahallelerinden birisi durumundadır.

TİCARET AHLAKI

İsmet ÇENESİZ

Efendiler!

Fert ye toplum hayatında başarılı olmanın yolu çalışmaktır. Çünkü külfet ve nimet dengesi daima birbiriyle orantılıdır. Yüce Allah gayret gösteren,alın teri döken , helal ve haram çizgisine riayet ederek geçimini sağlamak isteyenlere bir rızık kapısı açar.

Nitekim mealen Kur'an da çalışanların emeklerinin zayi olmadan karşılığının mutlaka verileceğini bildirmektedir. O halde eli ayağı tutan, aklı ve iradesi sağlam herkes başkasına yük olmamak için bir meslek ye sanat dalını tercih etmek zorundadır. Biz bu günkü yazımızda ticaret ehlinde bulunması gereken ahlak prensiplerini anlatmaya çalışacağız.

Efendiler!

Bilindiği üzere İslâm, faiz, kumar, rüşvet, hırsızlık, zulüm ve hıyanet gibi haksiz yollardan kazanç elde etmeyi yasaklamıştır. Bu tür yanlış hileli yolla elde edilecek servetin ne kazanana nede içinde yaşadığı topluma faydası vardır. Cenab-ı Hak bunlara karşılık ticareti helâl kılmış hatta teşvik etmiştir. Kur'an bu hususu mealen şöyle açıklamaktadır:

"Allah alışverişi helâl, faizi haram kılmıştır" , "Mallarınızı aranızda doğru olmayan yollarla,haksız bir şekilde yemeyiniz. Ancak karşılıklı rıza ile yaptığınız ticaretle yiyebilirsiniz."

Görüldüğü gibi tedbir ve çalışma sonucu karşılıklı rızaya dayalı her türlü ticaret helaldir. Fert ve toplum için vazgeçilmez bir unsur olan mal ve servetin hareketliliğini sağlamak için daima ticaretin desteklenmesi gerekir. Ticaretin en güzeli,hür serbest rekabete uygun temiz,helal ve itimat esasına dayalı olanıdır.

Bunların elde edilmesinde ancak insan unsuru ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle ticaretle uğraşan her Müslüman güvenilir,doğru

Çalışkan ve samimi olmalıdır. Ticaret esnasında hile yapmamalı,yalan söylememeli,yeminle başkasını iknaya çalışmalıdır.

Nitekim Hz. Peygamber S.A.V. çarşıda bir yiyecek yığınının yanından geçerken elini kümenin altına uzatarak, altının ıslak olduğunu görünce ; neden böyle olduğunu sormuş,satıcı; "Yağmur isabet etti" şeklinde cevap verince , Allah'ın Resulü;

"O halde neden yaş kısmını koymalı ki herkes görsün ? Bizi aldatan bizden değildir." Sözünü üç defa söylemiştir.

Değerli kardeşlerim !

Rızkımızı güzel ve helâl yoldan arayalım. Başkasının sattığına engel olmayalım. Hiçbir ticari amaçlı ihaleye aracı ve komisyon koymayalım. Fiyat artışı için stok yapmayalım. Müşteri aldatmayalım,zira doğru; güvenilir tüccar Cennette Peygamberler,Sıddıklar ve Şehitlerle beraberdir. Ayrıca Sevgili Peygamberimiz S.A.V. ticareti meslek olarak seçenlerin şu dört özelliğe riayet etmesi halinde kazançlarının bereketli ve helâl olacağını müjdelemiştir.

"Mali satın aldığınızda kötülemez. Sattığınızda onu övmez. Müşteriden kazancını gizlemez. Alış veriş esnasında yemin etmez." İnsanı yük olmaktan kurtaran ticaret,nafile ibadet ve cihat etmekten daha üstün sayılmıştır.

Bu hususu teyit eden Hz. Ömer R.A.'in şu sözüyle yazımızı bitirelim :" Allah'ın Fazlından rızk aramak için sefere çıktığımda yükümün iki dengi arasında ölmem,Allah yolunda mücahit olarak savaşırken ölmem kadar şereflidir.

Sevgilerimle.

DEVLET BABA

Yaşar SOLAK

Bugünü sizlerle paylaşmakistiyorum.

Bugünden dünün güzelliğini,yarınların görkemini hissederek heyecanlanmamak mümkün.

Duygusallığın yapısında vardır. Bir tatlı tebessümle mutlu olabilmek için içten bir söz, güzel bir bakış, bazen yarım yamalak anlatanın zorlandığı bir teşekkür. Ama sizin tanıdık,bildik fakat alışamadığınız güzel bir anlatım.

Bir güzellik,bir sevgi sözcüğü; kanınıza giren beyin damarlarınızı zorlayan, şakağınızdaki sıcaklığın akışını, bakışlarınızı başka bir yana çevirerek içinize akıtmak. Binlerce damla,damla sevincin coşkusunu yüreğinizinyaşaması.

Mutluluk nedir diye sorulsa ? İnsanları mutlu etmektir diyesim geliyor. Mutluluk paylaşılırken paylaşımın gerçekleşmesi güzel, çok güzel diyesim geliyor.

Bu günü siz dün olarak okurken, biz yine başka bir güzelliğin tadını çıkarıyoruzdur mutlaka.

Bugün Yasin'le daha bir yakınlaştım. Beni telefondaki sesimle tanıyan,ismimle hitap eden ve beni amcalığa kabul eden Yasin'le.

Yasin henüz altı yaşında. Yasin hasta. Yasin LÖSEMİ hastası. Görseniz Yasin ufacık, küçük. Yasin küçücük. Bu yaşta hastalığından dolayı saçları dökülmüş . Mikroplardan bir nebze korunsun diye ağzı ve burnunu kaplayan şu an adını aklıma getiremediğim peçe takmışlar.

Yasin biliyor musunuz ? Bin de ameliyat geçirmiş. İlaçlarını alınca on beş gün aş ekmek yiyemez olmuş. Küçücük vücudu vitaminsiz kalmış,yine de Yasin çocukluğunun verdiği kalan enerjisiyle koşuyor,zıplıyor;zıplıyor. çabucak ta yorulur olmuş. Hareketleri sağlıklı yaşıtlarına göre kısıtlı.

Yasin bir damlacık insan kucağa siniveriyor, kollarınızda kayboluyor Sanki teniniz,sanki ciğeriniz.

Ankara'da ameliyat olmuş,iki yüz milyon hastaneye borç çıkmış. Baba senet vermiş,Yasin'ini almış hastaneden Çorum Devlet Hastanesine yatırmışlar ve Yasin'in tedavi masrafları için "Şu kadar sürede ödemezseniz evinize haciz gelecek" diye mektup gelmiş.

Yasin'in durduğu evin kirasıda birikmiş.

Yasin hayatla nasıl mücadele ettiğinin farkında,yine de gülebiliyor Sevgi dolu.

Sayın Valimiz Atıl Uzelgün'e Yasin'i götürdük,Yasini tanıştırdık. Valimizle ahbap oldular ve Yasin'ne devletin ellerini sevgi ile uzattı Sayin Valimiz.

Valimiz; ne içersiniz diye sorduğunda bir meyve suyu içerim dedi. Annesi ben bir şey içmem dedi,dolu gözleriyle. O doymuştu. Gözlerinde damlalar fazlalık olarak göz bebeklerine oturmuştu mutluluktan. O an mutlu bir anneyi gördüm ve Yasin'in keyifle içtiği meyve suyunun vişne olduğunu. Önümdeki çay her zamanki çay. Bir başka tatlı geliyordu ağzıma.

Bu keyif başka,bir keyif. Ben böyle tattım bu keyfi.

Çorum Valimiz Atil Uzelgün'ün Devlet Baba olduğunu anlattım Yasin'e. Yasin dinledi ve Devlet Babaya baktı, inceledi bir şey demedi Elini öptü başına koydu Sayın Valimizin.

Valimiz Yasinin başını okşadı,el ele tutuştular,Valimiz bizi kapısına kadar çıkardı.

Ve oradan ayrıldık.

HİTİT YASALARI

Av.Erdal ERALP

8. Sayıdan Devam

Akatça da bu sözcük Tutsak anlamında, Arapça ve Türkçe de Esir anlamı var. Tutsak olan bir kişinin mutlaka Mahpus olarak hapishanede yatması gerekmez. Şuhalegöre Lu Hippara'ların ailesi, çocuğu,ekip biçilecek ekin alanı ve bağlı olabiliyorlar. Hrozny ve Neufeld,Boris Cellule olarak yorumlu yorlar. Fransızcada da Cellule'nin tam anlamı,Türkçe Hücre olarak çevriliyor. Hem canlıların en küçük parçası,hem hapishane hücresi,hem küçük oda anlamı var. Ancak Bois sözcüğü; Ahşap, tahta, orman emvali anlamında ve ikisi birlikte ahşap hücre olarak çevrilebiliyor. Bu durumda,bu ideogramla anlatılan hapishane değil ,suçüstü yakalananın devletin yargısına, gözaltına alınabilen bir küçük ve ahşap oda anlamı yasa metinlerine uygun bir yorum olabilir. Zaten Otten de Rad okunuşunu öneriyor,ki burada da kralın yargısına teslim anlamı var.Bundan sonra gelen maddelerde, 71.ci maddeye kadar; öküz,inek, katır,at ve koyun çalmanın cezaları sıralanıyor

. Madde 71: Eğer bir öküzü, bir atı,bir katırı biri bulursa (kentte anlamı var) kralın kapısına götürsün. Eğer onu kırda bulursa ,yaşlılar onu,ona verirse, o zaman kendisi için boyunduruğa koşabilir. Şayet sahibi onu bulursa, kendisi için onu eksiksiz alsın. O hırsız gibi yakalanmasın.

Diğer hırsızlık suçları ise,cins bir atı çalan, yaşları belirtilen, 30 at vermekle cezalandırılıyor. Sonra yapılan değişiklikle 15 at verir şeklinde cezalandırılıyorlar.

Madde 93: Eğer bir adamı eşikte yakalarsa evin içine henüz girmemiştir. On iki Şekel Gümüş versin,köleyi eşikte yakalarsa altı Şekel Gümüş versin.

94. Maddede: Evde hırsızlık yapan, çaldığının tüm değerini vermesi ve ayrıca ceza olarak bir Mina Gümüş vermesi gerekiyor.

Madde 98:Eğer özgür bir adam bir evi yakarsa,evi yeniden yapsın,evin içinde ne varsa,ister insan,ister öküz,ister koyun olsun onları tüm değerleriyle temin etsin.

Madde 99: Eğer bir kulübeyi (hayvanların yemleri bulunan bir yapıyı) biri yakarsa, zarar görenin öküzlerini beslemeye devam etsin,onları bahara kadar ulaştırsın. Eğer içinde saman yoksa, o zaman sadece kulübeyi yeniden Yapsın. Aynı zamanda kulübenin içinde ne varsa,onları da geri vermelidir.

İKİNCİ DİZİDEN ÖRNEKLER:

178.ci Madde denitibaren,yasada, arazi, bağ, hayvanlar, yiyecekler ve bazı giysilerin fiyatları belirtiliyor.Bir giysinin bedeli 12 Şekel Gümüş,değerli bir giysinin bedeli 30 Şekel Gümüş, mavi yün bir giysinin bedeli20 Şekel gümüş,ince bir gömleğin bedeli 3 Şekel gümüştür.

197 ve 198.Maddelerde ilginç hükümler bulunmaktadır. Madde 197: Eğer bir adam,bir kadını dağa alırsa,suç adamın (dır) ve o ölsün. Eğer onu eve alırsa suç kadınındır ve kadın ölsün.Eğer adam (koca) onları bulursa ve onları öldürürse, onun eylemi cezaya değer değil (dir) Madde 198: Eğer, sarayın kapısına onları götürürse ve derse: benim karım ölmesin o zaman karısını hayatta bırakır ve zina yapan erkeği de bırakır ve onun (yani zina yapan erkeğin) başını örter. Eğer derse; işte tam ikisi de ölsün,o zaman tekerleğe diz çöksünler, kral onları öldürür,kral onları yaşatır. Burada koca,zina yapan karısını öldürülmemesini istediğinde,zina yapan aşığın da sağ kalacağı,fakat toplum içinde,zina yaptığını belirten bir örtü bir bağ ile dolaşacaktır. Utanç simgesi olan bir bağı başında taşıyacaktır anlamı çıkıyor.

Son söz:

Hitit yasalarına dair böyle bir özet sunarken,bu yasaları uygulayanlar,yargı görevi yapanlar kimlerdi sorusuna kısaca değinmeyi gerekli görüyorum. 1- Hititlerde yargı görevi yapanlar :Kırsal kesimde yaşlılar (bir bakıma ihtiyar kurulları)

2-Kentlerde yüksek dereceli memur ve subayların yargıçlık yaptıkları mahkemeler.

3- Yüksek dereceli mahkemeler, Panku(ş) ve Tulijaş. <*>

4- Kral.

Burada incelediğimiz hukuki cezalar görüldüğü gibi hem hür kişilere, hem de kölelere mahsustur. Bilindiği gibi;Hititler ilk kuruluşlarından itibaren sürekli savaşmışlardır. Bu savaşlardan getirdikleri erkek nüfusu devlete ve tapınaklara ait çiftliklerde ve özel mülk olan kraliyet ailesi ile yakınları olan toprak sahiplerinin çiftliklerine,çalıştırılmak üzere gruplar halinde dağıtılıyorlardı. Bunlar literatürde Nam Ra olarak biliniyorlar. Bunlar aslında savaş ganimeti, tutsak,sürgün edilen insanlar, Deporte,Kolon olarak isimleştirilmişlerdir. Bunlar eski Yunan'daki Metöke'ler gibi veya eski Roma Latifindium'larında olduğu gibi,esir olarak karın tokluğuna çalıştırılan ve belli süreden sonra kendilerine sınırlı özgürlük verilen, belirli bir toplum sınıfıdır, diye biliriz. Hitit toplumunda ırk ve sınıf ayrımı bertilen diğer sözcükler mevcuttur.Dampupi (Barbar) ve Ubaru(yabancı) gibi. (Prof Dr. Ahmet Ünsal) Arşivlerde bulunan yazılı belgelerde,çok ayrıntılı mahkeme tutanakları ,suçluların, tanıkların, davaya taraf olarak katılanların ifadeleri ve davanın açılmasına sebep olan iddialar bulunuyor.Bu konularda verilen kakarlar henüz elde edilememiştir.

BİTTİ

<*> Tulijaş en yüksek sosyal sınıftan kişileri ve prensi ve kralı dahi yargılama yetkisine sahip olan yüksek mahkeme olup,kral Tulijaş'ın yargısına boyun eğerek,mutlak erki sınırlamış oluyor.

MEMLEKET MESELELERİNE KESİN ÇÖZÜM

Adnan İLHAN

Partilerin il başkanları,partileri iktidara geldiğinde otomatik olarak" İlin Her şeyinden Sorumlu Devlet Bakanı" olmalıdırlar ve tüm yetki onlara verilmelidir.

İktidar ne demektir ?

Güç demektir.

Güç ise kullanılmadığı taktirde bir anlam ifade etmez.

Madem ki millet partiyi iktidar yapmıştır,

Madem ki ,millet, partiye teveccüh göstermiştir,

Bu güç kullanılmalıdır.

Bu da yetmez...

Kollar sıvanmalı , milletin karmasana geçmeli ve bu gücün nasıl kullanıldığı anlatılmalıdır.

İktidar gücü kullanmalarken direnç gösteren, direnmeye yelteneler "asi"lerin kulakları çekmekle yetinilmemeli,kulakları koparılmalıdır.

Çünkü;

Onlara müsamahakar davranamasa,diğer potansiyel asilere örnek teşkil edecektir.

Parti teşkilatlarıyla uyum sağlayamayan daire müdürlerine, bir gün dahi tahammül edilmemelidir.

Çünkü;

Parti teşkilatlara 'seçilmiş"ler den müteşekkildir.

Daire müdürleri ise "atanmış"tır.

Zaten;

"Atanmış"ları da," seçilmiş"ler atamıştır.

Milletin seçtiği temsilcilere uyum sağlayamamak ne demektir ?

Büyük saygısızlık,

Büyük sorumsuzluk demektir.

Bu tür insanlardan memlekete hizmet beklemek beyhudedir.

Aslında;

Daire müdürleri çok önemli bir görev de ifa etmemektedirler.

Sadece,çok önemli oldukları izlenimi oluşturmaya çalışmaktadırlar.

Parti teşkilatında bu işleri onlardan daha iyi bilen güzide insanlar bulunmaktadır.

Evdeki ampulü rahatlıkla değiştirebilen bir insan Tedaş Müdürünün,

Sigaranın üflenerek değil de içine çekilerek içileceğini bilen bir insan,Tekel Müdürünün,

Bulunduğu ildeki bir insani telefonla ararken,alan koduna gerek olmadığını bilen bir insan,Telekom Müdürünün,

Bütün ineklerin dişi olduğunu bilen bir insan,Tarım Müdürünün,

Evinin tapusuna sahip olan bir insan,Tapu Müdürünün,

Nezle olunca burnunun aktığını bilen bir insan,Sağlik Müdürünün,

Esnafların SSK ya kaydolmayacağını bilen bir insan,Bağ Kur Müdürünün,

İşçilerin Bağ Kura kaydolmayacağını bilen bir insan,SSK Müdürünün,

Sporcunun zeki, çevik ve ahlaklı olanını seven bir insan,Gençlik ve Spor Müdürünün,

Liseyi bitiren bir öğrencinin üniversite sınavına girebilmesi için herhangi bir dershaneye kaydolmasının şart olmadiğını bilen bir insan Milli Eğitim Müdürünün,

Bir bankaya olan borcunu diğer bankalardan aldığı krediyle ödeyebilen bir insan Banka Müdürünün. Vb.

Yaptığı işleri pekala bilir.

Hatta..

Akrabaları arasında mutlaka bu kurumlarda çalışanlar da vardır.

Ya,babası eğitimcidir,

Ya,amcası; sporcudur,

Ya,dayısı bankacıdır...

Durum böyle olunca bu işlerden parti teşkilatlarının en az daire müdürleri kadar anlamaları tabiidir.

İstinasız olarak bütün devlet memurlarına istedikleri bir partiye (üye olma mecburiyeti getirilmelidir.

Bunun büyük faydaları olacaktır.

Birkere;

Her memurun bir partiye (üye olduğu taktirde, iktidara gelen parti bürokratik atamalarda hiçbir güçlük çekmeyecektir.

İktidara geldiğinde önüne parti (üyelerinin listesini alacak ye kolaylıkla atamaları tamamlayacaktır.

Müstahdeminden, genel müdürüne kadar tüm atamaye tayinlerde "tam isabet' kaydedilecektir.

İkinci olarak; Her devrin adamı olan ve iktidara kim gelinse ona yanaşan;

Hacı yatmazlar,

Lastik toplar,

Yumuşak demirler,

Kıvırcık salataları,

ÇERNOBİL (Win/CIH) VİRÜSÜ

M.Fatih
KARACAKÖYLÜ

Son zamanlarda virüsler konusunda yaşanan bazı problemler nedeniyle bir çok firmanın maddi ve manevi zarara uğradığı görülmüştür. Bu zararı minimuma indirmek için sizlere bazı bilgiler verme gereği duyduk.

Bu vürüsü programlayanın Tayvanlı bir bilgisayar mühendisi olduğu bildirildi. Çen Leg Hav adlı çaylak mühendis geçen yılda ayni virüsü okullar arası bilgi sistemini bozduğu için cezalandırılmış.

Win/CIH (Çernobil) virüsü aslında tehlikeli bir virüs değildir (Aktif olmadığı zaman) Aktif olması için bazı önemli şeyler olması gerekiyor. Mesela Nisan ayının 26. Gününün gelmesi gibi. Bu an geldiğinde virüs neler yapıyor ?:

1 - Eğer makinenizde Flash Bioslu bir board varsa biosu siliyor.

Bios nedir ?

Bios (İkili tabana girip çıkış sistemi) : Bilgisayar kullanıcıları komutları işletirken,gerekse verileri girerken günlük dillerdekine benzer. Bir biçimde yazarlar, bilgisayarın bu bilgileri işleyebilmesi için ikili tabana çevirmesi gerekmek çevirmesi gerekmektedir. Bilgisayarın işlemesi ikili tabana çevrilmiş bilgileri işleme soktuktan sonra, sonuçlar kullanıcıya sunulurken bilgileri yeniden günlük dildekilere benzer komut ye verilere çevirmesi gerekir. BIOS Biligisayar donatımı (İşlemci) ile işletim sistemi (Win 95, Win 98, Dos 6.22 vb.) arasında çevirmenlik yapan programın adıdır. Kullanıcı, esas olarak işletim sistemi ile yüzyüze kalmadığından Bios ile ilgilenmesi gerekmez. Bios bilgisayar üretimi sırasında bir entegreye yüklendiğinden sonradan kullanıcı tarafından tekrar yüklenmesi gerekmez.

Kısacası; virüs bu entegrenin içerisindeki Bios programını silmektedir.

2. si Hard diskin portition'ını siliyor. Porfition (Sabit diskin mantıksal bölümü) Sabit disk ilk kullanılmaya bağlandığında bazı dos programları kullanmak mantıksal bölümlere ayrılır. (C:,D:,E: vb.) gibi. Güncel hayatta kullanış olduğumuz sabit disk genelde C: veya D: dır. İşte bunların her birine mantıksal disk bölünme denilmektedir.

Bu virüs sabit diskteki bu pertitionları silerek kullanılmaz hale getirir.

Bu zararı bertaraf etmek mümkündür.

İlk önce virüsler için bir antivirüs programı bulundurmak gerekmektedir. Bunun için İnternet te virüsler için bir antivürüs programının 2-3 ayda yenilenen ücretsiz sürümlerini çekmek sizi birçok dertten kanuni yollardan kurtaracaktır. Eğer;2o $ verirseniz bu programı satın alabiliyorsunuz ve birçok dertten kurtulabiliyorsunuz.

Eğer bu aşamayı kaçırmışsanız, yani makineniz da antivürüs programınız yok ve makineniz virüs kaptıysa bilgisayarınızı açtığınızda ekranınız kara kara bakıyorsa, yapacağınız iki şey(Bizimbildiğimiz) şunlardır. Eğer;diskinizin partition'u silinmişse TIRAISI ismindeki programı hardwaremarna COM adresinden çekmeniz. Bu programı çektiğinizde 32 Fat ve nbwel için kurtarma programını çalıştırıyorsunuz. Eğer program diskinizi kurtarırsa ki % 90 ihtimalle kurtarır, karşınıza diskinizin içerisindeki programların listesi geliyor Oradan istediğiniz bilgileri diğer bir hardiskin içine atıp kurtarabiliyorsunuz. Programın Internet üzerinden satiş fiyatı 600$ civarında.

Eğer, biosunuz silinmişse yapacak bir şey yok. Bilgisayarınızın Flash biosunu değiştirmeniz gerekiyor. Eğer burabilirseniz maliyeti 30 $ civarında. Ancak bulamazsanız upgrade etmeniz gerekiyor. Makineniz P II veya Celiron değilse 85 $ main boarsa 90$ da işlemci toplam 175 $ gibi bir fiyata size mal oluyor.

Müracaat telefonu;0-364-224 26 00 ve 224 96 63

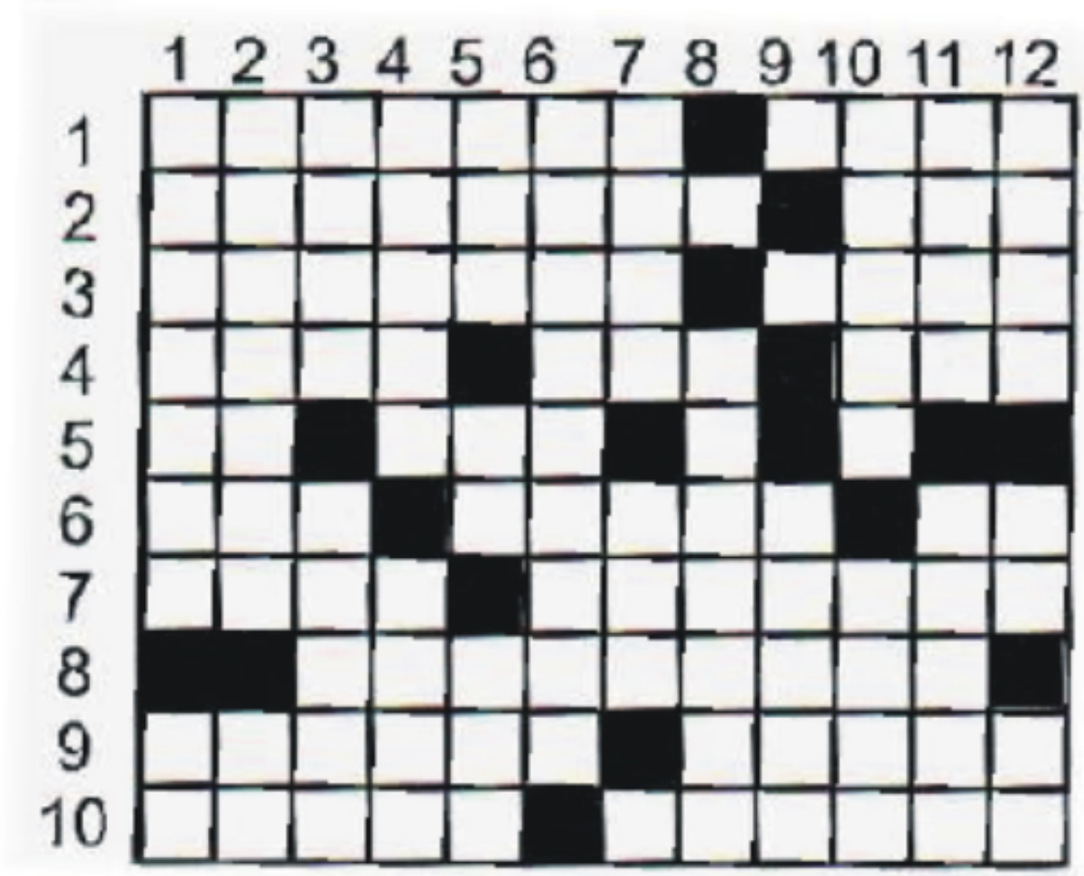

Erdal ODABAŞI

SOLDAN SAĞA

1- Vakıfların fakirlerin doyurmaları için ayırdıkları tahsisat - Dinimizce yeryüzündeki en mukaddes mabet 2- Geniş ağızlı eski bir tüfek cinsi - Beyaz,tuzsuz ye taze olarak tüketilen peynir. 3- Büyük balıkçı kayığı - Haydi kelimesinin ilimizde söylendiği. 4- Nice kelimesinin ilimizin bazı yörelerinde söylenişi - Bir tembih sözü-Alaca yöresinde,çocuk oyunları sırasında ebe nin ebelikten kurtulurken kullandığı söz 5- İşaret,iz - Yöremizde telgrafın söylenişi 6- Ölüm veya felaketi halden ötürü takınılan üzüntülü tavır, matem - Galatasaray teknik direktörü Fatih'in soyadı - Bir uzaklık nidası 7- Dağların alt yamaçlarına denir - Ese fle,üzülerek,yazık ki manalarında kullanılan kelimenin halk arasında söylenişi 8-Bir yeri kirletmek,leke sürmek 9- Yaygın olarak ilimizde üvey anneye denir - Selden artakalan çamurlu ince kumulu toprağa kimi yerde verilen isim. 1O-Yük hayvanlarının sırtına yük taşımak maksadıyla konan ağaç iskeletli yastık-Hafif sarhoş.

YUKARIDAN ASACIYA

1- Bir düşünceyi belirtmedeki kesinlik - Kürkü değerci bir hayvan 2- Bir işin görülmesi için hakkında üst makamların verdiği yazılı veya sözlü emir - Hangi şey manasında soru 3- İlimizin komşusu Kastamonu'nun bir ilçesi - insanların birbirleriyle karşılaştıklarında kullandık yakınlık dostluk ve saygı ifade eden söz. 4- Toplu olarak ibadet etmek için yapılmış yer,ibadet hane - İlimizde bayanlar arasında birbirlerine genellikle söze başlarken kullandıkları hitap sözü. 5- Çekinme,sakınma - Mısır'ın milletler arası trafikteki işareti - Şehir dışında işlenmemiş boş arazi. 6- Tekrar etme 7- Evcil hayvanlar - Patolojik akciğer sesi8- bir tarlayı ikinci kez sürme işine verilen ad 9- İlimiz köylerinde yaygın olarak kullanılan bir erkek adı 10- İlimizin buğday ambarı niteliğine haiz ilçesi - Az derin ve geniş sepet 11- İlimizin kimi yörelerinde kümes hayvanlarına verilen ad- Bir iktisadi faaliyet sahasının tek elde toplanması 12- Eriyebilen madde - Bağışlama - Bir bağlaç.

İLK ÖĞRETİM OKULLARINDA YAZARAK ÖĞRENMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

Öğrenmeyi,öğrenmek eylemi; yani bir şeyi,bir şey yapmayı öğrenmek,ona ilişkin bilgi ve becerileri edinmek,belli bir alışkanlık ve yaşama biçimi kazanmak olarak tanımlar sözlükler. Öğrenme eylemi,kişinin doğumundan ölümüne kadar olan süreci kapsar. Bizim burada ele alacağımız öğrenme,ilköğretim okullarında yazarak öğrenmeyi içermektedir. Ana kucağından hoplayıp okula başlayan bu çocuk kendisine gösterilen sıcak ilgi,sevgi ve hoşgörüyle yeni çevresine kısa zamanda uyum sağlar. Aldığı eğitim,öğretimle de 3-5 ay içinde okuma yazmayı söker. Önünde yepyeni aydınlık bir dünyanın kapıları aralanmıştır. Sevinci,coşkusu,mutluluğu daha bir değişik boyutlarda gelişir. Artık düzeylerine uygun kitapcıkları okur,birkaç cümle de olsa duygu,düşünce ve isteklerini yazabilir. Bu dönemde daha çok,öğretmenlerine olan sevgilerini dile getiren teşekkür mektupları yazar. OKUMA Öğrenci,zaman içinde masal,hikaye,öykü,şiir vb. gibi kitapları okuyarak okuma zevklerini,anlama yeteneklerini geliştirirler.

Kelime dağarcıkları varsıllaşır. Bu da ileride karşılaşacakları yazınsal türdeki ürünleri (şiir,öykü,roman,deneme,inceleme vb.) anlamalarına,onlardan zevk almalarına yardım eder,yeni kitaplara olan ilgilerini daha da artırır. Öğretmenlerinin yardımıyla,düzeylerine uygun edinebildikleri yerli ve yabancı yazarların nitelikli ve yetkin yapıtları onlara,okuma zevkiyle birlikte genel kültür de kazandıracaktır. YAZMA Yazma eylemi öğrencilerin kendi düşündüğünü, duyduğunu gözlemlediğini yazarak anlatmasıdır. İlköğretim okulları;1.2.3. sınıflarda okuma yazma birbirine koşut olarak sürdürülürken,4.5. sınıflarda yazılı anlatıma biraz daha ağırlık verilir. Öğrenciler artık ortak yazılardan bireysel yazmaya geçmiştir. Türkçe kitaplarında okuma parçalarından örneklerle çeşitli yazma konuları verilmesinin ötesinde serbest olarak makale,şiir,öykü,tasvir gibi yaratma türleri üzerinde dururlar,yazdırılmaya çalışılır. PEKİ NASIL YAZILIR,YAZMA NEDİR ? Yazma,bir konuyu,bir konu ile ilgili fikirleri cümle ve paragraflara göre düzenlemek ve bir bütün oluşturmaktır. Yazmada başarılı olabilmek için yazılı anlatım ilkelerini iyi bilmek,bunları yazma çalıştırmalarıyla geliştirmek gerekir. İyi ve düzgün bir yazı yazabilmek için doğru düşünmek,duymak,sonra da en iyi biçimde bunları yazıya aktarabilmektir. 4,5. Sınıflarda bireysel yazının çalışmalarına ağırlık verilir. Bu iki yolla olur. Ya ders içinde,yada ders dışında ev ödevleri biçiminde. Ders içi yapılacak çalışmalarında,bir konu üzerinde her çocuğun bildiğini düşündüğünü,duyduğunu 3,4 satırla yazması istenerek,yazılar okutulup başarılı yanları belirtilir. Sonra da eksik ve yanlışlıkları söylenir. belirtilir. Sonra da eksik ve yanlışlıkları söylenir.

Ders dışı ödev de ise öğrenci,bir konu üzerindeki duygu düşüncelerini kağıda aktırır. Bu ödev tüm sınıfta yada öğrenciye özel olabilir. Öğretmen bu yazılı ödevlerin yanlışlıklarını düzeltmez,sadece belirtir. Kağıttaki yanlışın düzeltilmesi doğaldır ki kafanın içinin düzelteceği anlamına gelmez. Öğretmen öğrencilerinin başarısını şu yönlerden değerlendirir. a) Öğrencinin gözlem gücü. b) yazdıklarında doğruluk. c) anlatışta inanç ve içtenlik. d) Konuya kendi düzeyine göre kavrayıp kavrayamadığı. e) Türkçe'ye yazım kurallarına göre doğru değin kullanıp kullanamadığı.

GELECEĞİN YAZARLARI Bir öğretmen bir eğitimci olarak,okullarında yazma konusunda oldukça başarılı ve yetenekli öğrencilerle karşılaşmışsınızdır. Bunlar daha ilköğretimin ilk üç sınıflarında kendilerini belli ederler. 4,5. Sınıflarda ise,özel günlerle,önemli gün ve haftalar,bu tür öğrencilerin diğerlerinden sivrilip çıkmalarını sağlayan bir fırsattır bir bakıma. Yarışmalarda dereceye girmeleri bir rastlantı değildir. Bu tür öğrencileri,sınıf öğretmenleri gözden ırak tutmamalıdırlar. Geleceğin şair ve yazarlarının bu çocuklar arasında çıkmayacağını kim iddia edebilir. Bunlar,yazılarıyla sınıf köşelerinde,okul gazetelerinde kendilerini belli eder. Yazınsal yeteneği olan öğretmenler tarafından bu tür öğrencilerin yazdıkları izlenilmeli,gereken rehberlik ve özendirme çalışmaları yapılmalıdır. Yine bu öğrencilerin yazdıkları ürünler okul gazetelerinde yayınlanarak zaman zaman onura edilmelidir. Bu yetenekli çocuklar özel olarak ilgilenilmesi anadilimiz Türkçe,tüm kurallarıyla birlikte en iyi biçimde öğretilmelidir. Sonra güzel Türkçe'mizle yazılmış Türk ve Dünya yazarlarının çocuklara yönelik seçkin yapıtlarıyla buluşturulmalı ve tanıştırılmalıdır. Bu konuda hem sınıf öğretmenlerine büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu tür teşvik ve özendirmeler, çocuklardan daha çok okumaya,araştırmaya ve incelemeye yönlendirecek,bunların sonucunda da ortaya daha çok nitelikli,daha güzel ürünler çıkarmaları sağlanacaktır.Bu yetenekli çocuklarımız ortaöğretim kurumlarının da aynı özendirme ve teşvikler izlenilirse,ileride ülkemizin yüz akı olarak şair,yazar,sanatçı ve bilim adamları bunların arasından çıkacaktır. Bunun onuru,gururu ve mutluluğun da bizlerin,hepimizin olacaktır. Çünkü ülkemizin daha çok aydına, yazara,sanatçıya ve bilim adamına gereksinimi vardır. Bunlar ulusça,ülkeleri ülke yapanlardır. Haydi eğitimciler ! Okullarınızdaki bu tür öğrencilerinizi,kendi yetenekleri doğrultusunda,ilgi duydukları alanlarda gelişmelerine yardımcı olur. Genç kuşakların sizlerin ellerinde biçim ve ruh bulacağı unutmadan.

Sevgilerle ,satırla,hoşgörüyle,yılmadan,usanmadan. biz;eğitimcilerden de beklenen budur.

YUNUS SEVGİNİN SESİDİR

Muzaffer GÜNDOĞAR

Hem düşünür,hem ozandır.
Sevgi üstüne yazandır.
Seven ve sevilen candır;
Yunus sevginin sesidir.
Kullandığı arı dildir.
Deyişleri evrenseldir,
Sevgi yüreğinde seldir;
Yunus birliğin sesidir,
Hem birliğin simgesidir.
Söz mimarı Türkçe'mizde,
O'dur gönül bahçemizde,
Sevip sevilelim biz de;
O,kardeşliğin sesidir,
Kardeşliğin simgesidir.
Yunus eşsiz bir özge can,
Duygu,düşünce,heyecan.
Gönüllerde sevgi açan;
Doğruluğun has sesidir,
Hem de onun simgesidir.
Orada dostluk,sevgi,barış.
Onda kendisiyle yarış,
Sonra Yaratana varış,
Yunus dostluğun sesidir,
Hem dostluğun simgesidir.
Saygılıdır her inanca,
Tüm insanlar birdir onca,
Yunus yüzyıllar boyunca;
Hoşgörünün hoş sesidir,
Hem de onun simgesidir.
Yaratanı öğeni,
Bin sevelim,bir seveni,
Hakka sonsuzdur güveni,
O Hak yolunun sesidir.
Hak yolunun simgesidir.

İsmail PAMUK

DÜŞLERİM

Kemal Paşam senin aydınlığında,
Uygarlıkta öncü ülke düşlerim,
Gençliği, bilim ve teknolojide,
Bütün keşifleri yapmış düşlerim.
Yoksulluk hastalık olmayan ülke,
Kansere de çare bulmalı bilge,
İnansın insanlar bilime akla,
Karanlık gecede mehtap düşlerim.
İki bin yılına geldiğinde,
Karanlığa gömülyor bu ülke,
Yıkamazlar inan topla, tüfekle,
Gençliğimde bilinç akıl düşlerim.
Sınıfında sağlık, barış öğreten,
Yurdumda dipdiri işleyen beden,
Gözlerim kapanıp dolmadan vadem,
Gerçek olsun özlemlerim, düşlerim.
Özgürlük, iş, emek günün sorunu,
Görmedik mi bundan daha zorunu,
Gel "İSMAL1" iyiye yap yorumunu,
Belki yaraları deşer neşterim.

BİR MAHALLENİN TARİHTEKİ YERİ KALE MAHALLESİ

İsmail PAMUK

Bildiğiniz gibi; kele mahallesi Çorum'un belki de en eski mahallesinden birisi olarak sayılır dersek yanılmayız.

Kale'nin sözcük anlamı ise:

Düşmnı gelesi için beklenilen,yollar üzerinde askeri önem taşıyan, şehirleri veyahut geçitler ile dar boğazların güvenliğini sağlamak için yapılan duvarlı, burçlu ve mazgallı yüksek ve müstahkem yapılardır.

Çorum civarında bulunan Kırkdilim Kalesj, Simala Kalesi, Kabil Kalesi, Sazak Kalesi, Osmancık Kalesi ,Iskilip Kalesi bilinen örneklerdir.

Çorum'un bilinen Kalesi ise Bizanslılar tarafından kullanıldığı,Danişmendilerin Çorum'u almak için yaptıkları savaşta bulunan kaleyi kuşattıkları bilinmektedir. Danişmendilerin kumandanı Melik Ahmet tarafından 1076 tarihinde Bizanslar döneminin kale komutanı Nastur'dan alınmıştır. Nastur'un direnmesi sonuç vermemiş,Çorum Kalesi kuşatmasında altı bin insanin ölümüne ve bir o kadar da Türk şehide mal olmuştur.

Çorum'a zamanlar bile Anadolu'nun buğday ambarı olarak biliniyordu.

Türklerin geleceğinden haberdar olan kale sakinleri tarafından bugün Gerdek kayası denilen yere Nikonya'nin kıymetli eşyaları ile Nastur'un hazinesi de Türklerin eline geçmiştir.

Çorum'un kalesi hakkındaki bilgiler ise Haçlı ordusunun Çorum Kalesini kuşatması ve bu kuşatma sırasında açlıktan Türklerin anlaşma yaparak teslim olmaları ise bir katliamı getirmiştir.

Bu katliamda Haçlilar 60.000 TUrk erke-~inin kafalarini keserek kafalarından kule yapmışlar,kadın ve kızları da Bizanslılara köle olarak satmışlardır. Çorum'da bulunan UIu Mezarın bir adı da Doruk Mezar olarak bir sebepten bu güne kadar yaşlılar tarafından anılmatadır.

Evliya Çelebi,Seyahatnamesinde Erzurum'dan gelirken Çorum'a uğradığını yazar Kitabında "Şehrin Kıble tarafında celali şerrinden emin olmak içincahar (dört) köşe bir kaleyi rağnası vardır Amma küçüktür. Bir kapısı vardır. Dizdarı (Kale Kumandanı) neferatj (erleri) müstefi cephanesi ve birkaç hanesi ..' diye bahsetmektedir."

1320 Hicri Ankara Salnamesinde de çorum Kalesi için:

"Çorum emsari kadimesinden olup kasabanın ciheti cenubiyyesinde ve muhtalif mahallinde atikye sun'i bir kalesi ve kalenin içinde 20 haneden müteşekkil mahallesi vardır" denilmektedir.

Rıfat Arıncı Çorumlu Dergisinde kaleden bahsederken:

Kaleyi Danişmendiler yeniden yaptığını" tahmin ettiğini söyler.

Bu verdiğimiz kısa bilgilerden sonra,Çorum'da kalenin bulunduğu yer zamanla kale dışına taşarak bu günkü zamana kadar devamlı gelişen, şehrimizin halen büyük mahallelerinden birisi durumundadır.

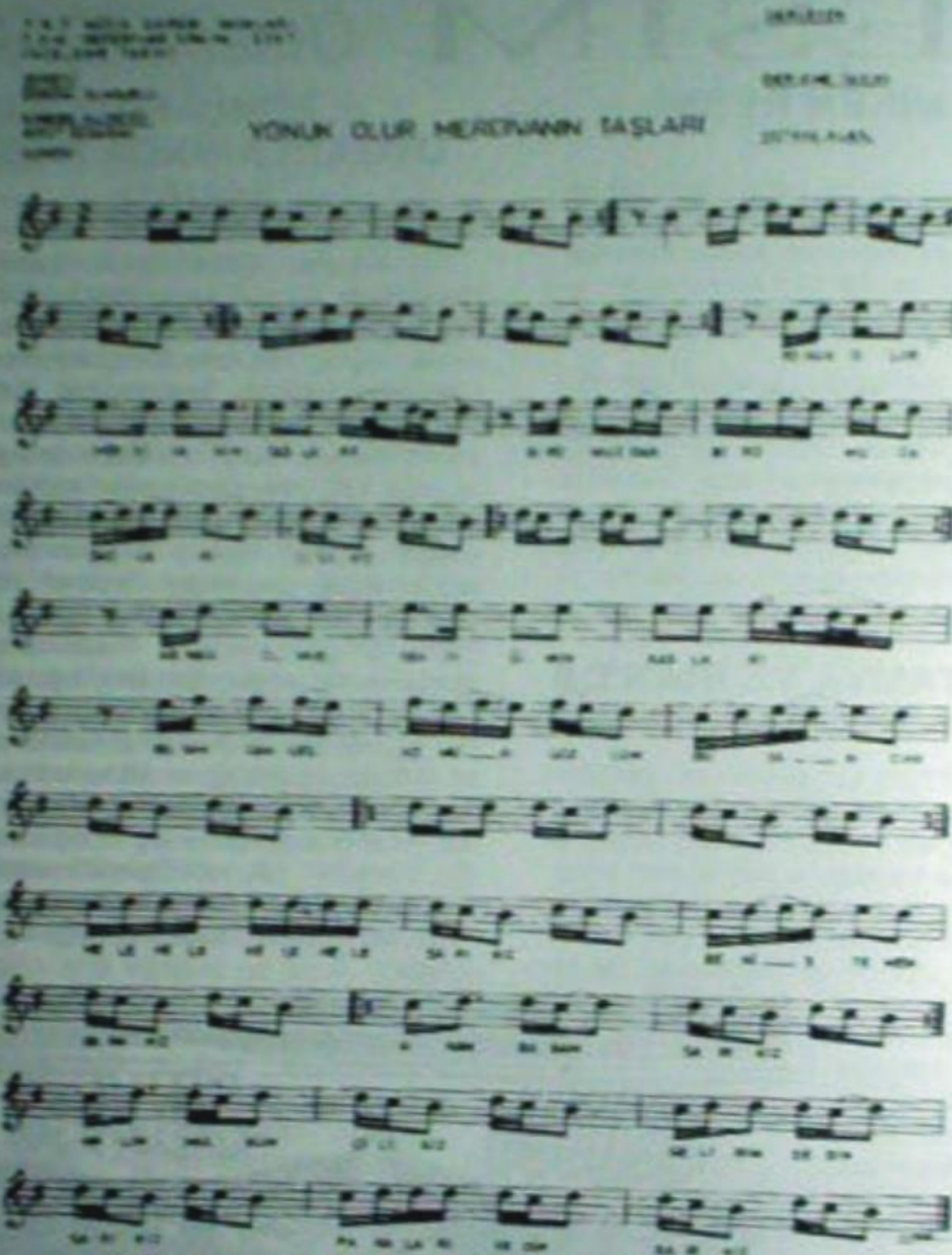

YONUK OLUR MERDİVANIN TAŞLARI

Yonuk olur merdivanın taşları
Bir omuzdan bir omuza saçları
Kemah dolaş sevdiğimin kaşları
Bu yandan gel kömür gözlüm bu yandan

Anam babam sarı kız
Malım Mülküm sarı kız
Gelinim dedim sarı kız
Paraları yedin sarı kız

Yordu beni evlerinin yokuşu
Yaktı beni sarı kızın bakışı
Beni görüp sarı kızın kaçışı
Ne kaçarsın a sevdiğim benim

Anam babam sarı kız
Malım Mülküm sarı kız
Gelinim dedim sarı kız
Paraları yedin sarı kız

Evinizin önü bir büyük dere
Güzelim ararım eviniz nerde
Dünür gönderdim kız baban vere
Bu yandan gel kömür gözlüm bu yandan

Anam babam sarı kız
Malım Mülküm sarı kız
Gelinim dedim sarı kız
Paraları yedin sarı kız

Salim SAVCI

HARFLERİMİZİ DOĞRU OKUMAYANLARA

Türk alfabesinde (29) harf vardır.

Her harfin okunuşu da belli edilmiştir. İki harf yerine tek harf kullanılmıştır.

Bunu biraz açalım.

K Harfi ke okunur Ka diye okunmaz.

H Harfi he okunur. Ha diye okunmaz.

T Harfi te okunur. Ti diye okunmaz.

V Harfi ve okunur. Vi okunmaz.

X Harfokunuyorsa bu harf Türkçe'mizdeyoktur.

Sh ş okunuyorsa Türkçe'mizde (ş) vardır.

Sch ç okunuyorsa Türkçe'mizde (ç) vardır.

W Türkçe'mizde yoktur Çift (v) yerine yazılmaz.

Durum bu iken;

MHP ye;MAHAPEdiyen parti lideri vardır.

CHP ye; CEHAPE diyen parti lideri ,partilivardır.

TV ye; TiVi diyen televizyon sunucusu vardır.

Ş yerine Sh yazarak PASHA adli dergi vardır.

M yi,N yi em,in diye okuyanlar vardır.

Daha çoğunu siz de biliyorsunuz.

SONUC:

Türkçe bizim anadilimizdir. Anadilimizi ana kaynağa göre okumamız, yazmamız gereklidir. Bu birliktelikten uzak-Iağmak isteyenlere fırsat vermememiz gerekir.

Bakan da, parti Lideri de, milletvekili de, yazar da, çizer de, kisacasr turn bizler buna uymalıyız ki Anadilimizin güzelliği bozulmasın. Bozanlar da inatlarından vazgeçsin.3

TEKNE KAZINTISI

İnsanoğlu bu ! Doğar,büyür, kendisini tanır. Büyüdüğünün görülmesini ister, ister oğlu ister.

Yaş otuzu aşar. İniş başlar. Ara sıra geriye dönmeyi düşünür, dönemez. Anılar karşısına dikilir. Aklı geleneklere takılır. Bazılarını anımsar. Anlatmaya kalkar. Dinleyenler bulunur. Coşar da coşar ! Biz de öyle yapalım. Ta; 1930'lara değin inelim. Secigen köyüne varalım. Azgın Ağanın evinde olup bitenleri dinleyelirn. Azıgın'ın:

- Yavrum Celâl, şu büyük ocağa, büyüklerinden bir meşe kütüğü koy. Ara sırada çam yarmaları atmayı unutma dediği duyulur.

Akşam sofrasının hazırlıkları başlar,yer sofrası kurulur. Azgın,erkekler sofrasında,üç oğlu,iki kızı ile yemeği yer. Sofradan kalkar. Celal'in getirdiği leğende,ibrikten dökülen suda elini,ağzını yıkar. Verilen havluyu kullarnr. Arkası yastıklarla beslenenmiş, kalın minderine çekilir. Herkesin yerini almasını bekler Odunların yanışını, alevlerin yükselişini izler.

Söz yayladan açılır. Hayvanlara ait bilgiler verilir. Yapılan işler gözden geçirilir. Onunla, bununla yarışılmaz. Kusurlar saptanır. Azgın dinlemede kalır. Biraz sonra bir sonuca vatir. Öneriyi ortaya koyar. Öneri benimsenmiştir.

Söz, sözü kovalat Tarla,tapan işlerine öncelik verilir. Güzlük işleri,bahar işleri sıralanır. Görüşler ortaya konur,konuşulur, en iyide birleşilir. Söz gelir, komşuların düğününde düğümlenir. Celal'in anası söz alır:

- Ağam, komşular erken davrandılar,yapılarına uyan kızı buldular. Oğlanın, kızın olurunu aldılar, yavrularını evlendirdiler. Gelin sahibi oldular. Yarın da torun torba sahibi olacaklar. Tekne kazıntıları büyüdü, büyüyor. Evlenme zamanları geldi. Onu da baş göz edelim. Ày ışığında yolumuzu bulalım. Bu konuda ne düşünüyorsun?

- Gözüm, çok iyi edersin,iyi de söylersin. Elimizde birkaç hayvan var. Onları satalım. Elimiz biraz para görsün. Yılın kamburu sırtımızdan insin. Çikahm yola,varalım amcamıza,sen hiç tasalanma.

- Ağam,bugün varız,yarın yokuz. Geçen ömürden gider. Erken kalkan yol alır. Geç kalanı yel bile alır. Kimseyle yarışmayalım ama,yelin önüne düşmeyelim. Torunu torbayı zamanında görelim.

- Gözüm; acele etme,acele işe şeytandan önce o, bu karışır. İnsan yanılır. Aklımıza uyalım. Der başka konuya geçilir. Söyleşi sürdürülür.

Tekne Kazıntısı,konuşulanları dinlemiştir. Günler geçer. Evlenmesiyle ilgili bir uğraşı göremez. Dayısı Emmicik'in karşısına dikilir:

- Dayıcığım !Babamla anam, evlenmem için bir ara konuştular. Birkaç hayvan satalım dediler. Hayvanlar satıldı. Evlenme işim yoluna girecek derken unutuldu, daha açığı uyutuldu. Ne yapmamı önerirsin?

- Tekne Kazıntısı ! Bizim bir geleneğimiz var. Bir genç evlenmek istiyorsa,isteğini anasına açar. anası öne geçer. O işi sonuca götürür. Anan bu işi bildiğine göre beklemen gerek. Yok ben bekleyemem diyorsan,sana düşen bir iş var. Bu gece,her fırsatını bul, babanın pabucunu, evin eşiğine çak.. Gerisini bana bırak.

- Baban pabucunun eşiğe çakıldığını görsün. İnan şuna,evde rahat oturamaz, oğlan evlenmek istiyor der. Haftasına varmaz nişanlanırsın, hem de bir öpücüğümü alırım ha!

-Dayıcığım ! Buna karşın bir gelişme olmazsa ne yapayım?

-Olur Tekne Kazıntısı,olur ertesi sabah olur. Azgın erkenden kalkmıştır. Abdestini almıştır. Sabah

namazına oturmuştur. Azgın'ın eşi,bir hoştur. Azgın'ın çevresinde dönüp durmaktadır. Namaz biter.

-Ağam; benim uyarılarıma kulak vermedin, bak ne oldu ? Şu eşiğimize baksana

-Gözüm; eşiğe bir şey olmamiş,her şey yerli yerinde. Senin, benim pabuçlar da kuzu kuzu yan yana duruyor. Bundan ne çıkar ?

-Ağam Pabuçlar bir kaldırıversene

- Aaa.. Pabuçlar kalkmıyor. Bunlara ne olmuş?Hem de çivilenmiş. Hayret. Bunu kim yapmış ?

- Kimin yapmasını istersin ? Tekne Kazıntısı Celal.

- Bir yaşıma daha bastım. Anladım gözüm, anladım. Bu akşam Çerkezlere gidelim, Ayşe'yi Celal'e isteyelim.

- Bu işi pabuçları eşiğe çaktırmadan yapsak olmaz mıydıAğam ?

- Gözüm, olurdu ama, kız babasın gönlünü yapmak kolay şey mi ? Evlenme işini açtıktan beri boş durmadım. Senden öğrendiklerime göre,yapımıza uyan kiz buldum. Dün bile oradaydım. Oradan,burada konuştuk. Çerkez'in eşini razı ettim. Çerkez'in de dalını biraz eğdim. Bu gece gideriz. Eğilen dala yapışırız. Meyveye el atarız. Biz ortaya çıkınca, kimse Ayşe'yi istemez. Bu iş de olur biter Daha olmaz ise Çerkez'e;

-Keten gömlek terlice,Azgın Koca bu gece burada yerlice deriz. Kınayı un ederiz. Düşündüğün şeye bak !

BİR MAHALLENİN TARİHTEKİ YERİ KALE MAHALLESİ

İsmail PAMUK

Bildiğiniz gibi; kele mahallesi Çorum'un belki de en eski mahallesinden birisi olarak sayılır dersek yanılmayız.

Kale'ninsözcükanlamıise:

Düşmnı gelesi için beklenilen,yollar üzerinde askeri önem taşıyan, şehirleri veyahut geçitler ile dar boğazların güvenliğini sağlamak içinyapılan duvarlı, burçlu ve mazgallı yüksek ve müstahkem yapılardır.

Çorum civarında bulunan Kırkdilim Kalesj, Simala Kalesi, Kabil Kalesi, Sazak Kalesi, Osmancık Kalesi ,Iskilip Kalesi bilinen örneklerdir.

Çorum'un bilinen Kalesi ise Bizanslılar tarafından kullanıldığı,Danişmendilerin Çorum'u almak içinyaptıkları savaşta bulunan kaleyi kuşattıkları bilinmektedir. Danişmendilerin kumandanı Melik Ahmet tarafından 1076 tarihinde Bizanslar döneminin kale komutanı Nastur'dan alınmıştır. Nastur'un direnmesi sonuç vermemiş,Çorum Kalesi kuşatmasında altı bin insanin ölümüne vebir o kadar da Türk şehide mal olmuştur.

Çorum'a zamanlar bile Anadolu'nun buğday ambarı olarak biliniyordu.

Türklerin geleceğinden haberdar olan kale sakinleri tarafından bugün Gerdek kayası denilen yere Nikonya'nin kıymetli eşyaları ile Nastur'un hazinesi de Türklerin elinegeçmiştir.

Çorum'un kalesi hakkındaki bilgiler ise Haçlı ordusunun Çorum Kalesini kuşatması ve bu kuşatma sırasında açlıktan Türklerin anlaşma yaparak teslim olmaları ise bir katliamı getirmiştir.

Bu katliamda Haçlilar 60.000 TUrk erke-~inin kafalarini keserek kafalarından kule yapmışlar,kadın ve kızları da Bizanslılara köle olarak satmışlardır. Çorum'da bulunan UIu Mezarın bir adı da Doruk Mezar olarak bir sebepten bu güne kadar yaşlılar tarafından anılmatadır.

Evliya Çelebi,Seyahatnamesinde Erzurum'dan gelirken Çorum'a uğradığını yazar Kitabında "Şehrin Kıble tarafında celali şerrinden emin olmak içincahar (dört) köşe bir kaleyi rağnası vardır Amma küçüktür. Bir kapısı vardır. Dizdarı (Kale Kumandanı) neferatj (erleri) müstefi cephanesi ve birkaç hanesi ..' diye bahsetmektedir."

1320 Hicri Ankara Salnamesinde de çorum Kalesiiçin:

"Çorum emsari kadimesinden olup kasabanın ciheti cenubiyyesinde ve muhtalif mahallinde atikye sun'i bir kalesi ve kalenin içinde 20 haneden müteşekkil mahallesi vardır" denilmektedir.

Rıfat Arıncı Çorumlu Dergisinde kaleden bahsederken:

Kaleyi Danişmendiler yeniden yaptığını" tahmin ettiğini söyler.

Bu verdiğimiz kısa bilgilerden sonra,Çorum'da kalenin bulunduğu yer zamanla kale dışına taşarak bu günkü zamana kadar devamlı gelişen, şehrimizin halen büyük mahallelerinden birisi durumundadır.

- Buradayım Elif'im . Dedi yavaşça.

İhtiyar derin bir oh çekti. "Ya Rabbi beni afet. Oğlum için kötü şeyler düşündüm " dedi içi sevinçle dolup taştı. Kömüşleri unutup,neler konuşacaklarını öğrenmek geldi aklına. Yattığı çayırlığın üzerinde taş gibi dondu. Gözü Memiş'le Elif'teydi artık.

Memiş ürkek bir sıçrayışla,fasulye sırıklarının arasından Elif'e yaklaştı. Kızın yüzüne bakamıyor,boncukboncuk terliyordu.

-Ne olursun Memiş'im,bizi bir gören olursa. Sen çağırdın da geldim buraya. Geçenlerde yine seni beklerken baban çıktı karşıma. Hala utancımdan geçemiyorum yanından. Nasıl olsabu dünyada ben seninim babama dünür gönderir bene istetirsin. Ölmezsem bu harman sonu siyah saçlarımı boynuna dolarım yiğit Memiş'im.

Dedi.İhtiyarın zevkten ağzı dört açılmıştı. "Böyle namuslu kızlara bütün malım kurban olsun.Harmanı kaldırınca neyim var neyim yok pazara döker,yaptığım paralarla seni gelin getiririm" dedi. Sustu...Sustu...Sustu... oğlu ne diyecekti şimdi.

Memiş Elif'in yanına gelmeden iki fasul yearasına çömeldi. Sonra:

- Biricik sevgilim.Dedi.Seni alamazsam bu dünyada yaşamam artık. Bahçede buluşalım dememdeki gayem, bir çift söz söylemek içindi. Biliyorsun güzelliğin beni yaktığı gibi,köydeki birçok delikanlıları da sürüklüyor peşinden.Kıskanıyorum seni herkesten. Bir an önce benim olmanı istiyorum. İnşallah harmanı kaldırır kaldırmaz,babandan istetip, başlığını verdireceğim senin. İkinci sözümde şu : Sana benden önce biri dünür gelirse "Asılırım da varmam ona. Anladın mı benim gül yanaklı Elif'im. Altımızdaki son döşek.Harmana serilen buğday sapları. İşte bunu söylemek için çağırdım seni. Korkma,o gece olmayınca elimi sürmem sana. Senin babanın da ,benim babamın da şerefi var bu köyde. Bir daha hiç buluşmayalım olmaz mı ? Bir aya sürer ya sürmez, gelin getireceğim seni. Hadi şuradan kendi bahçenize geç de,ben de harmana gideyim. Dedi . Memiş'le Elifgöz göze geldiler. Birbirlerini doyasıya seyrettiler. Elif'in alındaki kakülleri terden su gibi ıslanmıştı. Utanıyordu Memiş'inden. Güzel yüzünü çarşafının altından açıp,Memiş'ine selam verir gibi yaptı. Memiş'in başında beyaz boncuktan yapılmış bir fes vardı. Sırtında kaput bezinden di kilmiş uzun bir gömlekile,üzeri yine üzeri yine boncuklarla işlemeli bir yelek duruyordu. Bıyıkları yeni terlemiş,sakalı da taze çıkmağa başlamıştı. Ayrıca bacağında da yine kaput bezinden yapılmış uzun bir don ile,ayağında kamyon lastiğinden bir çarık vardı.

Elif'in güzel yüzünü görünce,elini dudağına götürüp,öpücük yolladı. Boncuk fesini de kaldırıp zümrüt gibi siyah saçını açtı. Saçları onun da terden ıslanmıştı. Yollan konuşmalar geldi bir ara. Bunu işiten Elif :

-Hoşça kal yiğit Memiş'im . Diyerek bahçesine geçti.

Memiş'de biraz sonra harmana gitti.

İhtiyar felç olmuş gibi bir müddet kalkamadı yerinden. Gençliğini düşündü. "Biz böyle değildik,babamız 'Şu kızı alacaksın' dediği zaman, çıkmazdık sözünden. Rahmetliğin yüzünü zivaf gecesi görmüştüm" diye düşündü.

O anda kömüşler geldi aklına."Şimdiye kadar yediği tanelerin üzerine su verirse oğlan çatlar kömüşler" dedi içinden.

Yerinden kalkıp en kısa zamanda harmana geldi. Memiş'de kömüşleri alıp çeşmeye götürüyordu. İhtiyar: - Memiş !Nerede kaldın ? Şu kafirlerden korkmazsam ben götürecektim suya. Aramadığım yer kalmadı . Şu sıcakta yatıp uyumuştur sanmıştım. Dedi. Memiş hiç cevap vermedi. Karınları davul gibi şişen kömüşlere hayretle bakıyordu. Dayanamadı:

- Baba bunları suya vurmamak lazım, yoksa çatlatırız . Dedi. Hakikaten kömüşler nefes alamıyorlardı. Birden komşu harmanlara bağırmak geldi aklına. Topal Ahmet'i aradı gözü. O köyün baytarıydı.Sabredemedi, bir solukta harmanına koştu. - Ahmet, Ahmet, topal Ahmet !Çabuk gel. Diye seslendi.

Ahmet öğle uykusuna yatmıştı kağnının altında. Gözlerini ovuşturarak :

- Buyur Gazi Ağa. Diye cevap verdi.Gazi Ağa: - Çabuk ol kömüşler elden gidiyor, meretleri taneye kestirdik,göster yiğitliğini. Diye cevap verdi. İkisi birden harmana geldiler. Korkularından pek yaklaşamadılar kömüşlerin yanına. Memiş kömüşlerin tane yutmalarına çok üzüldüğünden,gözleri yaşarmıştı. Nemli gözlerini kömüşlerinden ayırmadan dudaklarından dökülen mırıltılarla,neden yediklerini soruyordu.

Topal Ahmet sağ gözünü kırparak,kömüşlerin şiş karnına dik dik baktı:

- Bunların karınlarındaki taneler fışkırıncaya kadar koşturmalı.

Dedi. Memiş bu laf üzerine kağnının üzerindeki sapı harmana devirdi.Kömüşlerini de kağnısına koştu. Öven derenin ucundaki nodul sayesinde azgın kömüşleri dik bayırdan aşağı sürdü. Kömüşler terden köpük olmuştu. Şiş karınları boşaldığından çalıyordu türküyü. O gün kömüşlere hiç su vermedi. Sabaha kadar yanlarında bulunup,yanık yanık bağırtılarını dinledi. Ertesi sabah şafakla birlikte sularını verip, koştu düvene. Güneşin koyu sıcağında yerlerdeki saplar kına gibi saman olmuştu. Harmandan Ağustosun sonunda kalkmıştı herkes. En çok buğday kaldıran Memiş'in babası Gazi Ağaydı.

Buğdayları pazarda ucuz pahalı satan Gazi Ağa, yüzlükleri doldurmuştu cüzdanına eve döndükleri zaman. İhtiyarla Memiş'in yüzü gülüyor dudurmadan. Bütün yorgunlukları çıkmıştı çoktan. İhtiyar:

- Oğlum ! Artık evlenme çağın geldi senin. Çok şükür elimizde birkaç kuruşumuz var. Rahmetlik anan görmedi mürüvetini. Hiç olmazsa ben göreyim bari. Elhamdülillah köyde hatırımız da sayılır bizim. Kimden istersek verir kızını.Utanma,gözün kimde ise gideyim kapısına. Memiş'in utancından kan yüzüne hücum etmişti. İlk defa böyle konuşuyordu babası.Haddine mi düşmüştü "Evleneyim" demek. İçinde sakladığı aşkını halası vasıtasıyla söyle yebilecekti ancak.Halbuki;nasip ayağına gelmişti. Başını yere eğerek:

- Sen bilirsin baba . Diyebildi. İhtiyar oğlunun sıkıldığını görünce güldü. Kendi kendine:

- Komşumuz Kadir Ağanın kızı Elif'i gelin getireyim mi ? Geçenlerde bizim bahçede geziniyordu da hoşuma gitti nedense. İstersen onu alayım sana ?

Dedi birdenbire. Memiş'in utancından nar çiçeğine dönmüştü yüzü. Sakal başlarından ter yürümeye başladı boncuk boncuk. Ancak sıkıntısından kurtulmak için:

- Mademki evlendirmeyi düşünüyorsun baba,Elif'ten başkasını almam dünyada.

Dedi. Sonra arkasını dönüp dışarı fıraladı Memiş.

İhtiyar Gazi Ağa kıs kıs gülüyor "Dünürlüğe kimleri götüreyim " diye düşünüyordu. Gazi Ağa yemeğini zor yedi o akşam. Eve bacısını çağırıp, Elif'in anasının ağzını arattırdı. Her şey tıkırındaydı.Konuşmalar sırasında "Gazi Ağa gibi birisi kızımızı ister de vermezmiyizhiç" demişlerdi.

Kısa zaman dadünürlük işi bitirilip,bin lira başlık verildi Kadir Ağaya. Bağların kesilmesine(toplanmasına)mühlet verildi düğün için.

Bütün köyler okunup (davet edilip) büyük bir düğün başladı Doğla da. Bir hafta yemek hazırlanmıştı Memiş'in düğününe. Doğla; Karadağ'ın kuzeyeteğine kurulmuş olduğundan,çam ağaçları çevirmişti evleri. Bir hafta ye niyip içildi sabahlara kadar. Çifte davul hiç durmadan dolaştı Doğla'nın odalarını. Şafak vakitlerine kadar devam etti şeytan ateşi (Gece meydanlığa yakılan alevli ateş) Sabahın ezan vaktinde iki zurna birden vurdu seher havasını . Köy çınlardı davulun sesiyle.

Gelin alma günü öğle vaktiydi. Memiş' in harman yeri civarında güreş yeri kuruldu. Halk toplanmıştı buraya. Memiş don gömlek güveyi yatağına oturtuldu.Elleri kınalıydı benek benek...

Köy imamının duası ,akrabaların bağırışları arasında davullar "Güveyi giydirme" havasını çalıyordu. Lacivert urba giydirildi Memiş'e. Başına konulan şapka da uymuştu elbiseye. Memiş bu elbiseler içinde iyice heyecanlanmıştı. "Elif'im beni böyle görürse ne sevinir" dedi içinden. Aklı fikri güzel Elif'ine kavuşmaktı. Bir ara Elif'le bahçede buluştukları günü düşündü. Epeyce seyretti Elif'in hayalini. Daha seyredecekti ama,ne yazık ki,ilk güreşen pehlivanlar bahşiş istiyorlardı Memiş'ten. Güreş geç zamana kadar devam etti. Arkasından takip etti at yarışı.Çevrenin güzel düğünlerinden biri olmuştu Memiş'in düğünü.

Gelin gelmiştiGazi Ağanın evine. Memiş Elif'in duvaklı başına çok para serpmişti dam başından.

Gece oldu.Memiş'i çevrenin düğün adetleri gereği Elif'in yanına getirdiler. İhtiyar baba ,ihtiyar hala, Memiş,Elif çok sevinçliydiler o gece... Memiş anasının yatak odasında Elif'ini ayakta bekler buldu. Elif'in başında mısır yaprağından örülmüş bir sepet vardı. Üstüne boncuktan süsler yapılmış,kırmızı

bir saten bağlıydı. Onun üzerinde de pul lutülbentlerle duvak örtülmüştü.Memiş'in açmasını bekliyordu Elif.

Memiş bu manzara karşısında iyice heyecanlandı.Nerde isedüşüp yığılacaktı olduğu yere. Zor,şer Elif'inin yanına geldi.

- Yuvama hoş geldin sevgilim. Evim senin, kalbim senin,ne istiyorsan iste benden. Dedi.Çevre usulünce para veya mal adanmadıkça göstermezdi gelin yüzünü. Elif para ister gibi yaptı Memiş'ine. Güveyi titrek elleriyle kesesinden çıkardığı Reşat altınlarını Elif'everdi. Duvağını çözmek için elini götürüyordu ki; alttarafta bulunan ahırdan kömüşlerin bağırması geldi kulağına.

- Canım Elif'im,açarsam yüzünü unuturum kömüşlerimi. Eğer müsaade edersen şunların yemini verip geleyim.

Dedi.Başı duvaklı Elifbaşını salladı "git" dedi. Memiş'ine. İçi sevinçle dolup taşan Memiş koşar adımlarla yağ kandilini alıp aşağı ahıra indi. Ne zordu zivaf gecesi güveyi beklemek. Elif gittikçe heyecanlanıyordu. Her köy kızı gibi oda mutlu gecede muradına erecekti. Beklediği dakikalar saat oldu. Kalbi kopacak gibi durdu bir an; lambayı eline alıp ahıra gitmek istedi. Duvağı başında örtülü olduğundan, göremedi gideceği yolu. Bekledi yine. Bir türlü gelmiyordu Memiş. Sabrı tükenip ağlamaya başladı Elif.

Damüstünde oğlunu gözetleyen ihtiyar,Elif'in ağlamasını duydu. Onunda kalbi bur kuldu.Kulak verdi ağlayan sese. Elif hala için için ağlıyordu. Şaşırdı. Ne yapacağını bilemedi.Sonra yıldırım gibi yetişti gelinin yanına. - Ne var kızım, niçin ağlıyorsun ? Memiş mi dövdü seni ? Dedi.Elif büsbütün hıçkırmağa başladı. . - Ölüyorum Baba, Memiş gelmedi ahırdan.

Diye karşılık verdi.İhtiyarın gözünde şimşekler çaktı bir an. Var gücüyle ahıra koştu Kapıyı açmasıyla Memiş'in kanlar içinde ölmüş gördü. Feri kesilip olduğu yere yığıla kaldı. Eli kapıya takıldığından kapı örtülmüştü. Yoksa azgın kömüşler ihtiyarı da parçalayacaklardı. Demek ki; Memiş'in lacivert elbise içinde ahıra girmesi, azgın kömüşleri kudurtmuştu. Yularlarını koparmış olmalılar ki,sivri boynuzlarıyla zavallı Memiş'i delik deşik etmişlerdi.

Başı duvaklıElif duramadı yerinde. El fenerinin aydınlığında pencereyi buldu.Avazı çıktığı kadar bağırdı dışarıya.

Köy bekçisi yetişti bu sese. Ne yazık ki,olan olmuştu çoktan. Dokuzluğunu çevirip iki el ateş etti kömüşlere.

Köylü birden yığıldı Gazi Ağanın evine. Bu acıklı manzarayı göz yaşları arasında seyrediyorlardı.

Elif ne yaptığını bilemedi. Onun için ölüm her şeyden tatlıydı şimdi. Aniden aklına esen bir düşünceyle bir kuş gibi evden çıkıp, bahçe aralarından geçerek çamlığın içine girdi. Başındaki sepetli duvakı karanlıklar arasında ilk çamın dalında asılı kaldı.Gözü hiçbir şey görmüyordu artık. Aç kalmış kurtlar gibiydi.

- Memiş ! Beni de götür yanına. Sensiz yaşayamam ben!

Diye durmadan bağırıyordu.Köylüler neden sonra Elif'in de yok olduğunun fark ettiler. Sabaha kadar ormanı bir bir aradılar.Bir türlü bulamıyordu Elif. Böylece Karadağ'ın sık çamlıklarınıda ayak basılmayan yer kalmadı. Elif bir kuş gibi gök yüzüne uçmuştu.

Günlerden Perşembe idi.Elif'in gelin geldiğinin haftasıydı bu gece.Herkes," Kanlı zivaf" yedi iki kişiyi diyorlardı.

Ertesi gün Sivri Kaya'nın dibinde Elif'i ölü buldu oduncular. Doğala'lılar Elif'le Memiş'e "Kanlı Zivaf" adı altında bir türkü yaktılar.

Ayşe ÇOBAN

ANNEM

Üşüyünce kucağına yaslardın,
Ninniler söyleyip uyuttun annem.
Acıkınca sütün ile besledin,
Ağlatmadın bizi avuttun annem.
Uykusuz ve yorgun koşardın işe,
Biraz üzgün görsen verirdin neşe.
Bir varmış,bir yokmuş diye peş peşe,
Masallar anlatıp büyüttün annem.
Biz mindere,sen oturup hasıra,
Üşüşürdük pişirdiğin mısıra,
Öğütler verirdin hep ara sıra,
Sevmeyi saymayı öğrettin annem.
Gençlik yıllarında verdiğin emek,
Aşkınla kaynardı lezzetli yemek,
Eksilmez yüzünden hiç gülümsemek,
Önde ışık oldun yürüttün annem.
Kutsal emanetsin,başımıza taç.
Sızlayan yareme olursun ilaç.
SEVGİCAN'ım senin duana muhtaç

ALEV GİBİ

Sıyrılır göklerden o siyah perde,
İlahi "Nûr"uyla sökerken şafak,
Şehitler şad olur bu güzel yerde,
Destandır dillere bir avuç toprak.
Mehmet'ler beklerken Akif'i ansın,
Göğsü ay yıldızlı bedende cansın,
Uğruna Ata'mın döktüğü kansın,
Yeter ki;dalgalan sen canım Bayrak.
Sen dalgalanırken yaşıyoruz biz,
Gökten kopup gelmiş bağrındaki iz,
Dil uzatanlara çoktürürüz diz,
Sönmez aşkın alev gibi yanacak.
Yurdumun üstünde kırmızı gülsün,
Canımız fedadır tüm dünya bilsin,
Vatanım,milletim senle yücelsin,
Türk'ümün simgesi Bayraktır ancak.

KORU BİZİ

Aydıneyle yüzümüzü
Altın eyle sözümüzü
Doğru eyle özümüzü
Koru Tanrım,koru bizi

İçimizi dışımızı
Kolay eyle kışımızı
Eğdirme sen başımızı
Koru Tanrım,koru bizi

Elimizi.belimizi
Sıkı eyle delemeze
Coşkun eyle selimizi
Koru Tanrım,koru bizi

İnananı,cümlemizi
Girdiğimiz hamlemizi
Deniz eyle damlamızı
Koru Tanrım,koru bizi

Sağımızı,solumuzu
Karatma sen yolumuzu
Dalımızı,kolumuzu
Koru Tanrım,koru bizi

Ovalımız,dağlımızı
Yavanımız,yağlımızı
Milletine bağlımızı
Koru Tanrım,koru bizi

28/11/1975

YAŞAMA KAVGASI

Gelmişsin insan bu dünyaya
Çekeceksin bu hayatı
Bazen kalsan da sen yaya
Çekeceksin şu hayatı

İnsansın sen duygulusun
Şu hayattan kaygılısın
Gerçeklere saygılısın
Çekeceksin şu hayatı

Yaşa sen gene insanca
Yaraşan bu sana anca
Dertlerini yüklen sen onca
Çekeceksin şu hayatı

Yaşamadan kaçamazsın
Kuş değilsin uçamazsın
Gerçeklerden geçemezsin
Çekeceksin şu hayatı

Yılsan da yıldırımlardan
Düşsen de kaldırımlardan
Usansan saldıranlardan
Çekeceksin şu hayatı

Sevsen,sevsen sevilmezsen
Saydığından sayılmasan
Uyutulsan ayılmasan
Çekeceksin şu hayatı

Hayat seni güldürürde
Yaşamazsan öldürür de
Tanımazsan bildirir de
Çekeceksin şu hayatı

Abidin ÇETİN

İnsan kahpe,kalleş olmuş
Namuslular sessiz kalmış
Arayan da bir gün bulmuş
Çekeceksin şu hayatı

Böylece yaşıyor herkes
Umutsuzsan düşün bir kez
Fırsat varsa haksızlığı ez
Çekeceksin şu hayatı

Bu hayatı yaşamak zor
Unutma bir gün bayram var
Yaşa o gün üzenden sor
Çekeceksin şu hayatı

10/4/1976

HAZRETİ İBRAHİM SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM

Ahmet SERİN

Doğmadan önce Babası Târûk vefat eder Nemrud'un şerrinden O bir mağarada doğar
Amcası Âzer ona üvey babalık eder Gizli doğumu çevreyi nura boğar. Hazreti İbrahim
Peygamberimize dede, ecdat Hazreti Adem'den beri soyu secdeli, mert Ayet, hadis ve islâm
alimleri onu eder met Yüce Rab yol gösterir, eder hidayet. Hazreti İbrahim Dicle, Fırat arasında
doğar Keldani yurdunda o yıl doğanları Nemrud öldürtür Hazreti İbrahim'i Anne'si mağarada gizli
büyütür Keldani kavmine çağrı Hak dinden verdiği öğüttür. Allah'u Teala " Halilim, dostum "
buyurur Peygamberimiz öncesi en büyük Resûl buyurur Genç yaşta peygamberlik görevi duyrulur
İlâhi emirle Mekke'de Kâbe'yi kurmaya koyulur. Hazreti İbrahim puthaneye girer, putları kırar
şüphe üzere Keldani'ler neden kırdığını sorar Balta büyük putun boynunda asılı durur Hazreti
İbrahim baltayı, putu gösterip zihin yorar Hazreti İbrahim'i tutup hapsederler Nemruda gidip
olayı şikâyet ederler Nemrud Hazreti İbrahim'in yakılmasını ister Herkes dağlardan odun
çekmeye gider Kuru, yaş dağlar gibi odun çatarlar Mancınıkla Hazreti İbrahim'i ortasına atarlar
Kimi der alevler balıklı göl olur Kimi der Cennet bahçesinde gül olur. Çünkü ateşe nida eder
Yüce Yaratan: " -Ey ateş İbrahim'e karşı serin ve selamette ol " Enbiya suresi altmış dokuzda
anlatan Kur'an Cebrail kendine arkadaş olup Cennet taamı tutan. O bahçede Hazreti İbrahim bir
hafta yatar Secde edip Allah'a şükürle kalkar Yavaş yavaş dev adımlarla alevlerden çıkar Put
pereslere yine Hak Dine çağrı yapar.
Nemrud ve halkı hayretle bakıp şaşar Sivrisinek Nemrud'un beynine girip coşar Put perestlere
musallat olup kan emmeye koşar Hepsi kupkuru kemik olur yerlere düşer.
Hazreti İbrahim'in kardeşi Harran Amcası kızı Sare iman eder mucizeyi gören Nemrud'a başını
tokmakla döğdüren, öldüren Yüce Yaratan Hazreti İbrahim'e yurt der Harran.
Hazreti İbrahim Harran'dan şam'a, Mısır'a gider Mısır da firavun zulmü halkın canına yeter
Nemrud Sare'yi zorla alma amacı güder Sare'ye sahip olmaya yönelince taşça felç tutar
Sare korkudan dua eder Nemrud'un felcibiter "Hacer"adlı cariyeyi Sare'ye hediye eder Sare ile
Nemrud'u Hazreti İbrahim gözetler Hanımı Sare ile Haceri alır Filistine gider.
Sebu denen yerde sayısız davar, sığır üretir Sebuya sonra gelen Hz .İbrahime zulmeder Sebu'dan
kalkıp şam'da "Kıst"-ı yurt tutar Hazreti İbrahim mert ve cömertt serveti yiter.
Hazreti İbrahim'in önce Sare den çocuğu olmaz Sare Hazreti İbrahim'i Hacer'le evlenmeye zorlar
Hazreti Hacer'den Hazreti İsmail doğar Sare'nin kalb'inide bir sıkıntı boğar.
Hazreti İbrahim Hacer'le İsmail'i Mekke'ye götürür Issız, susuz bir yer olan Mekke'de bırakır
Allah onlar için bir ümit ışığı yakar Onlar su ararken mübarek Zemzem suyu çıkar.
Allah Hazreti İbrahim'i İsmail'i Kurban etmek Sayısız sürülerini yoksula hibe etmek Sınavıyla
dener, sonsuz sadakatini beğenir " Halil'im, Dostum " diye Resûl'üne güvenir.
Bu sadakatın üzerine gökten koç bahşeder Baba, Oğulu ebedi nurlara garkeder Allah Sare'den de
Halil'ine İshak'ı ihsaneder Yaşlı aileyi bu oğul müjdesi de sevince garkeder.
Hazreti İbrahim İsmail'le Kâbe'yi inşa eder Hacer-ül Esved'i duvara rapteder Makam-ı İbrahim
denen taşı iskele eder Mekke'deki Cürhümlü'lerle Kâbe'yi tavaf eder.
Hz.İbrahim Kâbe'yi korumayı Hz. İsmail'e bırakır Arafa'a çıkıp hayırlı nesil dilegiyleyakarır
Ertesi yıl Hz.Sare ve İshak'ı alıp hacca yol alır Ölümünden önce Oğluna ögütler verir
"-Ey Oğlum alnında parlayan nur Son peygamber Hazreti Muhammed'in nuru İyi muhafaza et,
ehline teslim et bunu Evladınada böyle vasiyette bulun."
Yüz yetmiş beş yaş Hazreti İbrahim'in vefatı Kudüs Habrun'da bir mağaraya defin ruhsatı Bu
kasaba'nın "Halil-ür rahman" adı Onun yadı Hazreti Lût, İshak ve Yâkûb'un da bura muradı
Hazreti İbrahim'in mucizeleri meşhur Ateşin onu yakmadığı hayretle oldu teşhir Parçalanmış canı
birleştirip dirilttiği dört kuştur Onun elinde tutuşup yanan nice taştır.
Yabani hayvan onunla yolculuk eder, konuşur Dağların, duvarların ardı ayna olup gözüne ilişir
Bastığı taş üzerinde ağaç büyür, yaprak oluşur Makam-ı İbrahim'de taş asırlardır izini taşır
Oturduğu yerlerden güzel kokular yayılır Gittiği yerler bilinir kokusuna canlar bayılır Gözünden
perde kalkar, uzak engeller serilir Kur'an-ı Kerim'de ismi altmış dokuzkez verilir.
Ayetlerde onu anarız, Rabbım bize güç verir Malını " Rabbın Emaneti " der yoksula sarfeder
İnşallah peygamberimizle bize şefaat eder Allah dostlarına binlerce selâvat ve selam gider.
Allah'ın rahmeti, selamı Halil'i ve dostuna Mü'minlerin selamıda onun üzerine olsun.

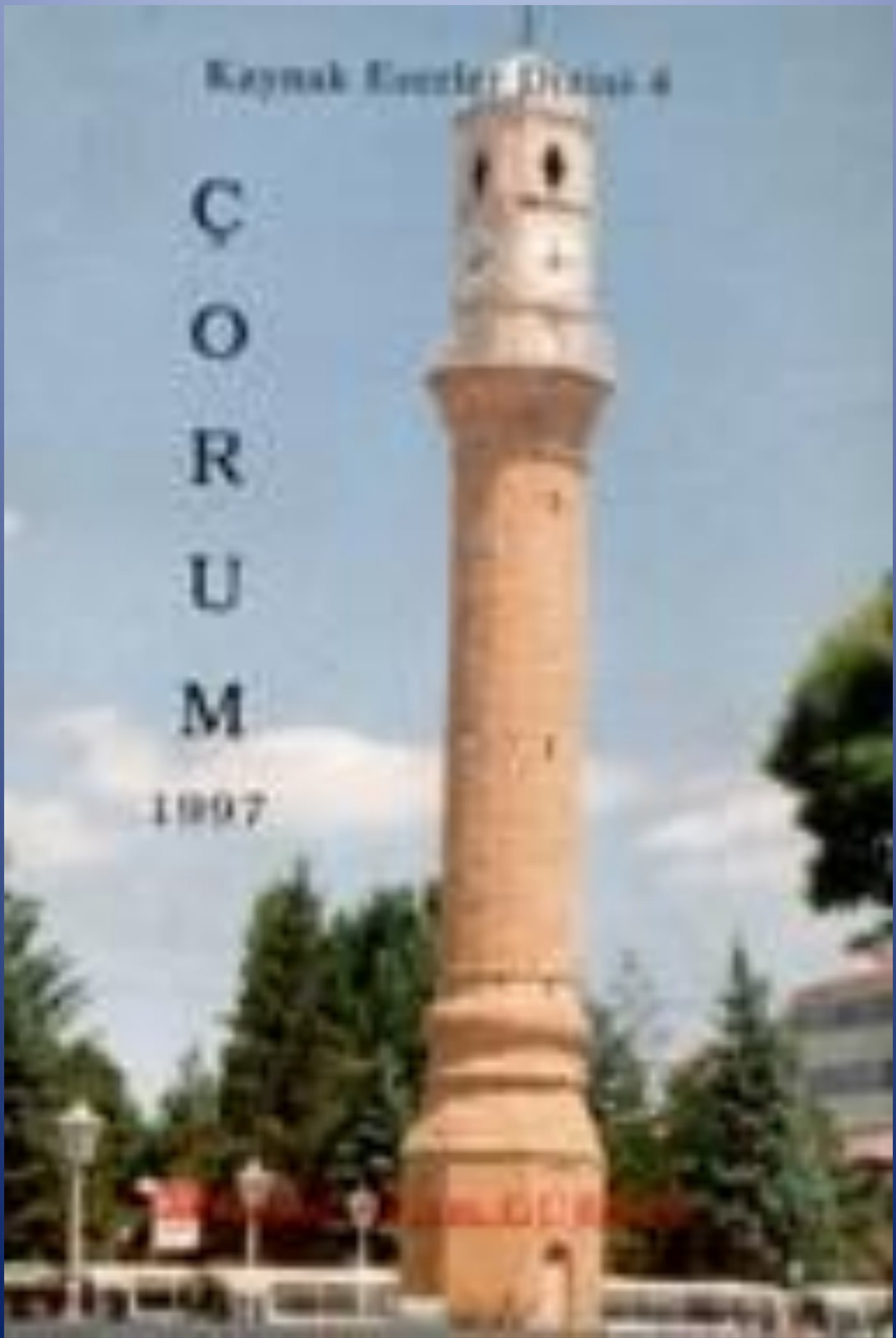
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 10

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl: 2 Sayı: 10

ISSN 1301 - 9945

Güneş YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000
AYLIK
KÜLTÜR,TARİH,SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :2 1999 Sayı 10

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL
Yönetim ve yazışma adresi
Gürsel YAYINEVİ

Dizgi ve Mizanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU 38
Mesut AKTAR 31s.
Kamil AYCAN 12s.
Recep CAMCI 5 s.
İsmet ÇENESİZ 24 s.
Paşa ÇETEN 44 s.
M. Şakir ÇIPLAK 13 s.
Ümit ÇİMEN 42 s.
Ali EMİROĞLU 30 s
Ethem ERKOÇ 33 s
Erkan EROL 34 s.
Ahmet ERTEKİN 27 s.
Ali Osman GEYLAN 15 s.
Mehmet GÜNDOĞAR 40 s.
M.Selim GÜRSEL 1,4,9,16 s.
Adnan İLHAN 6 s.
Metin KALYONCU 18 s.
Sakin KARAKAŞ 29 s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU 3,22 s.
Erdal ODABAŞ 32 s.
Uğur PAMUK 35 s.
Salim SAVCI 37 s.
Ümit UZEL 17 s
Osman ÜNSAL 19 s.
Raşit YÜCEL 26 s.
Ömer YABACI 36 s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğrafları Bekir Baki AKSU

BİR YIL ARKADA KALIRKEN BU DA GEÇER DİYE DİYE !

Bu ay; yani Temmuz 1998 tarihinde,Çorumlu 2000'in "ilk sayısını" Çorum'da bazılarımız merak bazılarımız da heyecan içinde basıldığı matbaadan gelmesini bekliyorduk.

Bu sefer de; bu ayda,içimizde bazı eziklikler bulunmaktadır. Biz bir ay sonra,bir önceki ayda Çorum'da olacak **KÜLTÜREL** etkinlikleri **ÖLÜMSÜZLEŞTİRMEK** gibi bir amaç için gerçek bir heves içindeydik.

Fakat !..

Bu istekliliğimiz ilk sayımızda davet edildiğimiz **"Osmancık Zeytin Deresi"** Şenliklerini tanıtmakla gerçekleşti. Ikinci sayımızda ise Dergimizin tanıtım toplantısını ebedileştirdik. Üçüncü sayımızda davet edilmememize rağmen, yazarlarımızdan Ağabeyim Metin Kalyoncu **"Panayırdan Festivale 6. İskilip Kültür ve Tanıtım Şöleni"** i(Şölenle ilgili gelen 8 resimin Sponsor bulamadığımızdan siyah beyaz bir fotoğrafı ile) tarihin arşivindeki bölümüne tozlu rafındaki yerine gönderdik.dördüncü sayıda ise davet edildiğimiz **"Alaca Höyük Kültür Şenliklerini"**n tanıtımını Ağbeyim Dr. Ali Emiroğlu'ndan istedim ve böylece dergimize de bu güne kadar yazılı fikirleriyle katılan bir yazar kazanmış olduk.

Yine bu sayıda Ağabeyim Oğuz Leblebicioğlu'nun girişimleri ile ;dergimizin bu günlere gelmesine katkısı olan ve bu dergi yaşadıkça da minnettarlığımın azalmıyacağı **"AYGAZ"**ın sponsorluk sayılabilecek reklam katkılarını almış oldukve aynı sayıda Cumhuriyetin **"75. Yılı"** Logosu ile beraber Çorum Bakkallar ve Bayiler Odası Başkanı Osman Nuri Soyacak ile görüşmemizde Odaya Dergi maliyeti karşılığı Oda adına ilave vermek ve Odaya kayıtlı Bakkal ve Bayilere ücretsiz dağıtılmak üzere görüşüldü. (Üç sayı süren bu anlaşma Odanın tamam demesi üzerine ertelendi)

Altıncı sayımısda Sayın Valimizin Valilik ve Kaymakamlıklarda bulunan Dökümantasyon Merkezlerine Dergimizi abone etti. Yine aynı sayıda

Okurlarımıza yazarlarının adı altında bu dergiye gösterdikleri ilgiye teşekkür ederek 10. Sayımızı da görüşünüze sunuyoruz. **Mahmut Selim GÜRSEL**

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl. Avrupa Ücreti 5 Euro.

sayımızda Gürsel Yayınevi olarak açtığmız 1.Çorum Liseler Arası Kompozisyon yarışmasını sonuçlandırdık.

Ödüllere katkıda bulunan Çorum Saatçiliğe, Sayın yazarımız Türkiye Gazetesi Çorum Temsilcisi Ahmet Aşık'a, yazarımız Ahmet Serin hocama, yazarımız ve Diyanet Vakfı Yayınevi Müdürü Ali Osman Geylan'a (burada çok geç olsada bir özür dilemek zorundayım Sayın Ali Osman' dan dergimizde ödül alanlar ve ödüllere katkıda bulunanların içinde büyük bir hata ile kendisi ve kurumu için bilgi vermemiş olmanın ezikliğini bu güne kadar içimde hissettim. Bu bir gerçektir.) Çalışmalarını indirimli olarak Yayınevimize veren Muzaffer Gündoğar'a ve o dönemin Milli Eğitim Mü- dürü Metin Topkaraoğlu'na teşekkür ederim.

Yedinci sayıyı maalesef yayımlanması Türkiye'yi etkileyen ekonomik kriz yüzünden ben de etkilendim. Dergimi bir sayı geciktirmek zorunda kaldım. 7-8 sayı numarasını aynı dergide vermeyi düşündüysem de (dergimize abone olup parasını veren okuyucularımıza durumu izahta zorluk çekerim gerekçesiyle) uygulamaya koyamadım. Kompozisyon etkinliğini de yedinci sayımızda yayımladık.

Aynı sıkıntıyı da sekizinci sayıda yaşadım ve 20 gün geç kalmasına sebep oldu.

Çorum festivali bünyesinde Gürsel Yayınevinin de ufak bir katkısı olmasını istedim. Kültür Müdürü Sayın M. İdil'e Çocuk Tiyatrosu etkinliğinin olup olmadığını sorduğumda: Bir çocuk oyunu olduğunu söyledi. Bende bir çocuk tiyatrosu önerisinde bulununca yüzüme hayretle baktı. Müdür Bey,festival komitesi ile gerekli girişimlerde bulunursanız bende Samsun AYGAZ Çocuk Tiyatrosu'nu isterim dedim. O gün Samsun'u aradım ve olumlu cevap aldım ve ertesi gün tekrar Sayın İdil' in yanına gittim. Çocuk Tiyatrosu istekte bulunmanız taktirde ÜCRETSİZ olarak gelmeyi kabul ettiğini söyledim ve Samsun'un telefonunu verdim.

Yanımda verdiğim telefondan Samsun' u aradı,konuştular;yatacak ve yiyeceğini karşılamayı ve hatta karşı taraftan istenmediği halde Samsun'dan grubun otobüs ve dekorların getirilmesi için söz verdi ise de Samsun ağırlanma ve konaklama bizim için yeter dedi.

Ben; Dergi için çalışmalar yaptığımdan konu ile ilgilenemedim. Festivale iki hafta kala Belediyeden bir arkadaş ile ayak üstü konuşurken AYGAZ Samsun Çocuk Tiyatrosunun davet edilip edilmediğini sorduğumda,yer yokluğundan Sayın Başkanımız gerek yok demiş olduğunu öğrendim. Ertesi gün Kültür Müdürü Sayın İdil'i telefonla aradım,Ankara'da olduğunu söylediler. Birkaç gün sonra makamında görüştüm ve AYGAZ Samsun Çocuk Tiyatrosu'nun davet edilmediğini söylediğim zaman. "Hayır öyle bir şey yok. Tiyatro gelecek, gerekirse ben Özel İdare karalı ile gelenleri ağırlarım" diyerek bizi teselli ederek yolladı.Festival günü geldi geçti. Tabi ki AYGAZ Çocuk tiyatrosu gelmedi. Çorum çocukları,bir tiyatro oyunundan mahrum oldular.

Çizerimiz Sayın Uğur Pamuk'un Karikatür sergisinin açılışında Kültür Müdürü Sayın İdil'le görüştüm. Tiyatronun gelmediğini sebebini sordum. Bana :Hayır AYGAZ Çocuk Tiyatrosu geldi ve oyununu sergiledi dedi.

8 Temmuz günü Samsun AYGAZ'a gittiğimde,Tiyatro için teşekkür ettiğim zaman şaşırdılar. ÇORUM'DAN TİYATRO İÇİN ÖN GÖRÜŞME YAPILDIĞINI FAKAT YAZILI TAYEPTE BULUNULMADIĞINI SÖYLEDİLER.

Samsun'dan dönünce Kültür Müdürlüğüne gittim, Sayın İdil izine ayrılmıştı.Belediye ye giderek festival çalışmalarında bulunan arkadaşa sordum,talepte bulunulmadığını öğrendim.

Acaba; Sayın İdil nasıl yanıldı veyahut yanıltıldı? Niçin Başkanımız BEDAVA Çocuk Tiyatrosunun gelmesini istemediler? Bu güne kadar böyle bir sponsorluk acaba Çorum'a yapılmışmıydı ? Bu olay için :

Ben; ÇORUMLULAR ADINA AYGAZ' DAN DERGİM ARACILIĞIYLA ÖZÜR DİLİYORUM . Hem de binlerce defa. Benim bir telefonumla Çocuk Tiyatrosunu hiçbir karşılık beklemeden göndeririz diyenden,hem de AYGAZ ailesinden ilimiz adına binlerce kere tekrar tekrar özür diliyorum.

Dokuzuncu sayımızda zamanında gelmesine rağmen, maalesef iki sayımız gecikti.

Birinci yıl dönümümüzü elinizde bulunan bu sayının yayımlanmasında kutlamak istedimse de, yazarlarımın bir çoğunun tatile gitmeleri sebebi ile İnşallah 12. Sayımızın yayımlanması ile kutlarız.

Bir yılımız,işte kısaca böyle geçti. BİR YIL ARKADA KALIRKEN; BU DA GEÇER DİYE DİYE (!)

Dergimizin yaşaması için yazı vererek katkıda bulunanlara, reklamları ile dergimizi destekleyen hemşehrilerimize,dergimiz çıktığı an hemen yer vererek Çorumlulara bildiren Çorum HAKİMİYET Gazetesine ve dergimizi okuyanlara teşekkür ederim.

M. Selim GÜRSEL

TEŞEKKÜRLER AYGAZ A.Ş. !

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU (Coğrafyacı)

Kentimizde Haziran ayının ikinci yarısında "Çorum 19. Uluslararası Hitit Fuar ve Festivali yapıldı. Çorum ilini, çevresinde ve Türkiye'de tanıtmak için, çok yararlı olan bu festivali 19 yıldır geliştirerek, bu günlere kadar getirenlere,bir Çorumlu olarak teşekkürlerimi sunarım.Son yıllarda yapılan festivallerde ,bilhassa kültür ve sanat ağırlıklı aktivitelerin daha da nicelik ve nitelik kazanması,ilerisi için çok daha ümit verici olmuştur.

Bu güne kadar yapılan festivallerin bütün yükünü, Belediye ve Özel İdare çekmiştir. Halbuki ,2000'li yıllara girerken,bu festivali ismine yakışır bir şekilde ve bütün Çorum İlini temsil edecek büyük organizasyon ile gerçekleştirmek gerekir.

Bilindiği gibi,ilimiz birkaç il büyüklüğünde ve 600.000 kişilik bir nüfusa sahip olup, coğrafi konumu ve mevcut potansiyeli ile büyük avantajlara sahiptir. Üstelik, Çorum **"Türkiye ekonomisinin son yıllarda doğal olarak geçirdiği,klasik tarım hayatından,sanayie doğru yön değiştiren bir büyük transformasyon"** yaşamaktadır.

Çalışkan Çorumluların son yıllarda ve sadece kendi başlarına oluşturdukları **"Anadolu aslanları veya kaplanları"** bu değişimin sonuçlarıdır.

Türkiye'den yüzyıllarca önce sanayileşmiş ve bugünün gelişmiş ülkelerinde yapılan fuar ve festivaller,iyi organize edilir,finans kaynaklarını **" Sponsorlar "** karşılar ve yerel yönetimlere yük olmadıkları gibi ,büyük kazançlar ve tanıtım sağlarlar.

Son yıllarda da Türkiye'de yavaş yavaş sosyal ve kültürel etkinliklerin finans kaynaklarını **" Sponsor "** firmaların karşılamaya başladıklarını kıvançla görmekteyiz.

Bunun örneğini de 21.6.1999 Pazartesi günü,Festival Programı içinde yer alan " AYGAZ TİYATROSU"nun etkinlikleri ile yaşadık. Çorumlu hemşehrimiz Sayın Tuncer Cücenoğlu'nun 1997 yılında Ankara Devlet Tiyatrosu'nda oynanan **" Boyacı "** isimli tiyatro eserlerini, bizler de Çorum Devlet Tiyatro Salonu'nda izledik ve dakikalarca alkışladık.

" Boyacı"nın "AYGAZ TİYATROSU" tarafından Çorum'dan başka 16 ilimizde daha oynayacağını öğrenmek bizleri daha çok mutlu etti. Bir çok yabancı dile çevrilen ve yabancı ülkelerde de oynanan iki bölümlük komediyi hazırlayan hemşehrimiz Sayın Cücenoğlu,tanıtım broşüründe şöyle diyor: *" Gülmeye en çok gereksinim duyduğumuz bu günlerde , başta kendi insanlarımız olmak üzere,dünyanın tüm insanlarını, 'Boyacı' ile biraz güldürebilirsek ne mutlu bize !"*

Eserin baş oyuncularından Sayın Şemsi İnkaya da: *"Düşümüzü AYGAZ TİYATROSU'nun çatısı altında gerçekleştirirken AYGAZ AİLESİ" ni hem oyuncu arkadaşlarım adına,hem de kendi adıma teşekkür ederim"* diyor.

Ben de ; 39 yıl önce 1 Temmuz 1960 tarihinde Çorum'da yayınlanan "Hüryol Gazetesi" nde **" ÇOK YAŞA KOÇ'UM "** başlıklı şöyle bir köşe yazısı yazmıştım. Bu yazının ilk bölümünü aynen aktarıyorum

: ***"Sayın Vehbi Koç'un hazineye 26 kilogram altın ve 1 milyonluk hastane,ayrıca onun idare ettiği müesseselerin de 235 bin lira para ve 250 adet altın bağışladıklarını iftiharla öğrendik KoÇ ; Türkiye'nin hatırı sayılır zenginlerindendir. Allah daha çok versin ! Çünkü o kazandığı helal parayı yalnız tekrar para kazanmak için kullanmamış,hayır dua,sevap almak için kullanmıştır. Milyonlarını seve seve başkaları için karşılık beklemeden harcamış ve harcamakta olan bir vatansever dir. O ; dünyada maddeye değil, manevi değerlere önem veren hakiki bir zenginimizdir."***

İşte ; 39 yıl önce yazdığım köşe yazımın ne kadar yerinde ve gerçek olduğunu aradan geçen uzun yıllar gösterdi.

Rahmetli Koç'un kurduğu yüzlerce şirketten sadece birisi olan "AYGAZ A.Ş. nin de ilimizin festivaline **"Sponsorluk"** yaparak katılımı ile **"Sosyal paylaşım"**ın en güzel bir örneğini verdiğini ve büyük kurucusunun yolunda olduğunu sevInerek gördük.

Ekonomik kalkınmanın, kültür ve sanatla gelişebileceğine yürekten inanan rahmetli Vehbi Koç ve bugünkü KOÇ HOLDİNG A.Ş.'nin **"Türk ekonomisinin devi"** olabilmesinin altında yatan gerçek, **"Halktan kazandığının bir kısmını,sosyal ve kültürel aktivitelerle,tekrar halkına geri verebilme özverisidir.**

" AYGAZ A.Ş'nin ilimiz festivali nedeniyle gösterdiği bu güzel **"Sponsorluk"** çalışmasının, ilimizin bütün sanayici ve işadamları ile,diğer büyük kuruluşlara da örnek olacağına inanıyor ve yüce Atatürk'ün : " TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TEMELİ KÜLTÜRDÜR" vecizesi ile tüm okuyucularıma sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

M.Selim GÜRSEL

9. Sayıdan devam

Anadolu birliğini sağlamak için II. Kılıç aslan tarafından 1178 tarihinde Danişmend Beyliği ortadan kaldırılmıştır. Selçuklu idaresine giren bu topraklar Danişmendiye vilayetini oluşturmuş, şehirlerin ve kalelerin idaresi Danişmend soyundan gelen beylerce Melik unvanıyla yönetilmiştir. <1>

1240 tarihinde meydana gelen Baba İshak olayları ile uğraşan Selçuklular güç olarak zayıflamışlar,devlet idaresi ve ekonomisi çökme durumuna gelmişti. <2>

MOĞOL İSTİLASINDA ÇORUM:

İç karışıklar nedeniyle zayıflayan Selçuklular 1245 tarihinde Alaeddin Keyhüsrev komutasındaki Selçuklu ordusu Moğollara yenilerek, Moğolların Anadolu'yu işgal etmişlerdir. Selçuklu Devleti süresince Danişmendi vilayeti olarak yönetilen Çorum yöresi,Kayseri, Niğde,Aksaray,Akşehir,Sivrihisar,Çankırı, Çorum ve Amasya'yı içerisine alan bir Moğol genel Valiliği biçiminde yönetilmiş ve adı Rum Vilayeti olarak değiştirilmiştir.<3>

İLHANLILAR DÖNEMİ:

Selçukluların yıkılışından sonra,Orta ve Doğu Anadolu İlhanlıların egemenliğine geçti. İlhanlı Hükümdarı Ebu Said'in Vezirlerinden birisi de Çobanoğlu idi. Bu dönemde Anadolu İlhanlıların bir vilayeti ad olunarak İlhanlı valilerince idare ediliyordu. 1335 tarihinde İlhanlı Hükümdarı tahtına varis bırakmadan ölünce,Çengiz Han sülalesinde taht kavgaları başladı. Büyük Şeyh Hasan Beyde bu kavgaların neticesinde Anadolu'da tek başına kalmıştı. İlhanlı Veziri Çobanoğlu'nun oğlu Küçük Şeyh Hasanda İlhanlı İmparatorluğunun boşluğundan faydalanarak Anadolu'ya yürüdü. 1337 tarihinde Büyük Şeyh Hasan Bey ile Küçük Şeyh Hasan Bey savaştılar.

Bu savaşta Büyük Şeyh Hasan Bey yenildi. Bu yenilgi üzerine Büyük Şeyh Hasan Bey,Anadolu'nun ve kendi vaziyetinin iyi olmadığını görerek, Memluk İmparatorluğu'na bağlandı. Küçük Şeyh Hasan Bey Memluk İmparatorluğunun desteklediği Anadolu'dan ayrılarak Azerbaycan tarafına geçti. <4>

ERTANA BEYLİĞİ DÖNEMİ

Selçukluların yıkılışından sonra Orta ve Doğu Anadolu İlhanlıların eline geçti.İlhanlı Hükümdarı Ebu Said'in vezirlerinden birisi de Çobanoğlu idi. Bu dönemde Anadolu İlhanlıların bir vilayeti addolunarak İlhanlı Valilerince idare ediliyordu. Bu valilerin en kudretlisi Çobanoğlu'nun oğlu Demirtaştı. Demirtaş'ın kumandanlarının birisi de Ertana Beydi.

Vezir Çobanoğlu'nun 1325 tarihinde katledildi. Babasının katlinden sonra .kendisinin de katledileceğini düşünen Demirtaş, Mısır'a kaçtı. Kaçmakla ölümden kurtulamadı 1327 tarihinde Mısır'da öldürüldü. Demirtaş'ın kaçmasından sonra Anadolu'nun idaresi komutan Ertana Bey tarafından yürütüldü. İlhanlı Hükümdarı Anadolu Valisi olarak Büyük Şeyh Hasanı tayin etti. Büyük Şeyh Hasan Bey, Anadolu'nun idaresine vakıf olan Ertana Bey'i vekil olarak görmüş, Ertana Bey tarafından hem kumandan olarak, hem de vali naibi olarak idareye devam etmiştir. 1335 tarihinde İlhanlı Hükümdarı tahtına varis bırakmadan ölünce, Cengiz han sülalesinde taht kavgaları başladı. Büyük Hasan Bey' de bu kavgalar neticesinde Anadolu'da tek başına kalmıştı. İlhanlı Veziri Çobanoğlu'nun oğlu Küçük Şeyh Hasan' da İlhanlı İmparatorluğunun boşluğundan faydalanarak Anadolu'ya yürüdü. 1337 tarihinde Büyük Şeyh Hasan Bey ile Küçük Şeyh Hasan bey savaştılar. Bu savaşta Büyük Şeyh Hasan Bey yenildi. Bu yenilgi üzerine Büyük Şeyh Hasan Bey ,Anadolu'nun ve kendi vaziyetinin iyi olmadığını görerek, Memluk İmparatorluğuna bağlandı.

Küçük Şeyh Hasan Bey Memluk İmparatorluğunun desteklediği Anadolu'dan ayrılarak Azerbaycan tarafına geçti.

Ertana Bey kumaz bir kişi olduğundan, Memluk İmparatorluğuna apaçık güler yüz göstererek bağlı olduğunu göstermekle beraber, kendi birliklerini kuvvetlendirmeye devam ediyordu. **Devam edecek**

<1>Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı
<2> Çorum Tarihi 5.Hitit Fes.Kom
<3>Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı
<4>Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı

PEYGAMBERİMİZ EFENDİMİZİN DÜNYAYA TEŞRİFLERİ MÜNESEBETİYLE

Recep CAMCI

Değerli okurlar !

25 Haziran Cuma akşamı bütün İslâm Alemi ile birlikte,Aziz Milletimizle beraber mutlu bir geceyi bizde aşk ve şevk ile ihya etmeye çalıştık.

Asırlardan beri **"Mevlit Kandili"** olarak değerlendirilen bu mübarek doğum gecesi hakkında Peygamber aşkı ve muhabbetiyle gözü yaşlı,bağrı yanan gönül ehli tarafından pek çok naat , mersiye, mevlit gibi şiirler yazılmış;bunlar asırlardır mabetlerde,merasimlerde hep sesi güzel ehli tarafından okuna gelmiştir.

Bilhassa; Süleyman Çelebi Hazretlerinin "Vesilet-ün Necat" isimli mevlit mersiyesini bıkmadan usanmadan camilerimizde, düğün ve sünnet merasimlerinde hep okunarak,haz ile büyük bir şevk içinde Müminler tarafından dinlenir ve böylece Peygamber aşkı ve sevgisi daha da kuvvetlenir. Aynı zamanda bir kültürün meydana gelmesine Milli Ruh,birlik ve beraberliğin güç ve kökleşmesine vesile olmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığımız bu hususu göz önüne alarak 1989'da çeşitli etkinliklerle Kutlu Doğum Haftasını 20 Nisan dan başlayarak şimdiye kadar klasik şekilde yani doğumun vukua geldiği gece bazı fevkalade olayların meydana geldiğini haber vererek kutlanmaktadır.

İşte ; Sava Gölü Kurudu, İran Hükümdarı Kisra'nın saraylarının sütunları yıkıldığı gibi Mecusilerin Asırlardır sönmeyen ateşlerinin sönmesi gibi... Bu olayları tarih kitapları ve siyer kitapları hep bu olaylardan bahseder.

Ahlak tamamen iflas etmiş,hak, hukuk ve adalet namına hiçbir şey kalmamış. İlim irfan yok olmuş. Cehalet, vahşet,dehşetin alabildiğine hüküm sürdüğü bir devirde Efendimiz, Peygamberimizin getirdiği ve bize vermek istediği mesajın çok önemli olduğunu belirtmek isterim.

Değerli okuyucularım !

İlâhi bir mucize eseri olarak sönüveren Mecusilerin ateşi değil,bütün dünyada hüküm süren küfür ve ahlaksızlığın ateşi idi.

Kuruyan Sava Gölü değil, Putperestliğin tahakkümü, Hıristiyanlığın zulmü idi. Esas olan bu mutlu doğuşta tevhit yeniden canlandı beşeriyet için saadet kapıları bir daha yeniden açıldı.

Hidayet güneşi yeniden cihanı aydınlattı. İnsanlığın ahlakı yeniden Kur'an sistemi ile sistemleşti ve insanlar yaradılış gayesine ulaştı. Kimi bu doğan "Abdullah'ın öksüz çocuğu ; Amine'nin ciğer köşesi,tüm alemlerin rahmeti,cihanın iftharı,beşeriyetin Efendisi, ALLAH'IN HABİBİ HAZRETİ MUHAMMED MUSTAFA S.A." idi. Ne mutlu ona ümmet olma şerefine mazhar olanlara. Ne mutlu Onun getirdiği çihan sumul mesajı anlayıp hazmedenlere.

Bu ulvi mazhariyet bir daha yerde beşer tebrik eder,gökte Melek tebrik eder. İşte bu şerefin sırrına erenleri bizde tebrik ediyoruz.

Aziz Kardeşlerim !

Bu muhteşem doğuşun gecesini Aziz Milletimiz için olduğu kadar,bütün insanlık alemi için Cenab-ı Hak'tan sulh ve selamet vesilesi kılınmasını niyaz eder, Cennet Vatanımızda birlik ve dirlik içerisinde Çağdaş medeniyet seviyesine süratle yol alamıza yardımcı olmasını dualarımda dilerim.

Adnan İLHAN

"BİR YAZARIMIZA CEVAP"A YAZARDAN CEVAP

Çorumlu 2000 Dergisinin 7. Sayı sında yayınlanan **"Dört Köşe Gazete- cilik"** başlıklı yazıma istinaden,derginin sahibi ve ***mesul*** <1> ***müdürü*** <2> Sayın M. Selim Gürsel tarafından **"Bir Yazarımı-za Cevap"** başlığıyla bir yazı yayınla-mıştır. Biz de bu yazımızda Sayın Gür-sel'in yazısını **"irdelemeye"** ve cevabını cevaplamaya çalışacağız.

İlgi yazımda,yüksek tirajlı gazete-lerde, yüksek ücretle köşe yazarlığı ya-pan, milletin değerlerinden uzak,kendi-lerinin ahlaki problemi olduğu halde millete ahlak dersleri vermeye çalışan **" dört köşe gazetecilileri"** tenkid et-miş ve bir **"köşelik"** yazarı da misal ver miştim. Bu arada ***nacizane*** <3> benim gibi yazmaya çalışanların da ücret alma-dan yazdıklarından bahisle,muhtelif ta-rihlerde yazılarımın yayınlandığı **" Ço-rumlu 2000 "** Dergisi ve**"Çorum Ha-kimiyet"** Gazetesine latifede bulunmuş tum.

Sayın Gürsel yazısını 5,6 ve 7. Pa ragrafında şahsıma ithafen;**" 7. sayıda yayınladığım yazısını almaya yanı-na gittiğim zaman,yazısının ses ge tireceğini söyleyerek tarafıma ver-di. Evet ! Yazı oldukça açık ve net-ti ve benden bu sesi getirdi.**

Yazı hem nalına,hem mıhına vuran bir tarzda yazılmıştı. Birinci taş " Çorum Hakimiyet" Gazetesi i-le " Çorumlu 2000" Dergisine nazi-kane umduğunu yazmış. Sonrada bir anısında köşe yazarlarının bi-risinin nasıl köşelik olduğunu ima etmiş.

Herhalde; Çorum'da yayın ya pan gazetelerin ve derginin hangi şartlar altında yaşamaya çalıştığı-nı bilerek , şaka ile umduğunu yaz-mış. Verdiği yazısının yayınlanaca-ğını bile zannedersem ummuyordu ve bilirsiniz derler ki:"Her şakanın yüzde yetmişi essahtır." Biz de bu şakayı ileriki yıllarda "esahlatırız." Demektedir.

Sayın Gürsel derginin 7.sayısı i-çin yazımı almaya teşrif ettiklerinde, ken disine , yazının **" ses getireceğini"** de-ğil ama,farklı ve değişik bir yazı olduğu mealinde ifadeler kullandım. Bunun se-bebi ise **"nal"** ile değil,**"mıh"** ile ilgilidir. **"Mıh"** da istihza ile tenkid edilen köşelik yazardır.

Sayın Gürsel, 6. Paragrafta **"nazi kane umduğu"** derken, 7. paragrafta **"şaka ile umduğu"** tabirini kullanmak tadır. **"Birinci taş"** darak ifade **edilen "Çorum Hakimiyet"** Gazetesi ve **"Ço-rumlu 2000"** dergisi ile alakalı,ilgili ya-zımdaki **"dokundurma"** ne **"nazikane umduğum"** , ne de **" şaka ile umdu-ğum"** ile ilgilidir. Sadece **"nazikane bir latifedir."** . Bu latifedeki **"essah"** ise yi-ne köşelik yazardır.

Sayın Gürsel'in de yazısında bah-settiği gibi **"Çorum'da yayın yapan ga zetelerin ve dergilerin hangi şartlar altında yaşamaya çalıştığını"** bilen bir insanım. Kaldı ki Çorumlu 2000 Der gisinin yayınlanma aşamasında ; Sayın Gürsel'in de hatırlayacağı gibi çabalarını manen teşvik ve takdir edenler arasın-dayım.

Gelelim Sayın Gürsel'il yazısında-ki matematiksel hesaplarına;

1) 11 .paragrafta **"telif ücreti olarak istenilen birkaç bin dolar fiyata biz en azamisi olan 1000 dola rı esas alalım "** deniyor. Bilindiği gibi birkaç bin doların **"azamisi"** değil **"as-garisi"** bin dolar olmaktadır.

2) 10. Paragrafta **"...1. sayıda benim dışımda 14, 2. sayıda 14, 3. Sayıda benim dışımda 17, 4. sayı-da benim dışımda 21, 5.sayıda be nim dışımda 22, 6. sayıda benim dışımda 22, hemşehrimiz yazı ver-me zahmetine girmişti.",**

11. paragrafta ise **"...küçük bir hesapla 1000 dolardan 1. sayıda 14.000 dolar, 2. sayıda 14.000 do- lar, 3. Sayıda 18.00 dolar, 4. sayı-da 21.000 dolar, 5. sayıda 22.000 dolar, 6. Sayıda 22.000 dolar top-lam 111.000 dolar,derginin çıkma-sından bugüne ortalama dolar ku-runun 360.000 olarak düşünürsek 34.200.000.-TL.etmekte..."** denilmek tedir.

Eğer, 10 paragraftaki yazar sayı-ları doğruysa, 11. paragraftaki çarpma ve toplama işlemleri yanlıştır. Çünkü toplam bedel 111.000 dolar değil, 110. 000 dolar yapmaktadır. Yine dolar ku-runu, 10. Paragrafta belirtildiği şekilde 360.000.TL. olarak düşünürsek topla-mın TL. karşılığı da ***34.200.000.00.- TL.*** değil , 39.600.000.000.- TL. ol-ması gerekmektedir. Kaldı ki Sayın Gür-sel'in hesabına göre toplamı 111.000 dolar olarak kabul edersek dahi topla-mın TL. karşılığı yine 34.200.000.000.- TL. değil, 39.960.000.000.- TL olmak-tadır.

Hesaplamadaki vahamet bunlar- la da kalmıyor. 13.paragrafta,Sayın Gür sel 34.200.000.000.-TL. dan da vazge-çiyor, bu defa toplamın TL. karşılığı 33.000.000.000.- TL. olarak belirtiyor.

Bu durumda anlaşılıyor ki Sayın Gürsel'in,**"hesap makinesi"**ni (*) der-h al değiştirmesi gerekiyor.

Sayın Gürsel,15.paragrafta çalıştı ğım kurumun 200.000 dolar (hesapla-masına göre 72 Milyar TL.) reklam pa-rası vermesini talep ediyor. Burada tak-tire şayan husus var ki o da şu : Sayın Gürsel'in yazısındaki matematiksel he-saplamalar içinde hesap makinesinin doğru çalıştığı tek hesap bu. Gerçekten de 200.000 dolar ile 360.000.-Tl. yi çarptığın ızda 72 Milyar TL. sonucunu vermektedir.

Sayın Gürsel'in mantığından yola çıkarsak 72 Milyar TL. reklam parası sa-yın Gürsel'in **"nazikane umduğu"** ve-ya **" şaka ile umduğunu"** olmaktadır. Bu talebi **"şaka ile umduğu"** olarak de ğerlendirdiğimizde ve yine sayın Gürsel' e göre bu her şakanın yüzde yetmişi **"es sah"** olduğuna,72 Milyar TL. nin yüzde yetmişi de 50.400.000.000-TL. yaptığı-na göre Sayın Gürsel **"essah"** olarak 50.400.000.000.TL. talep ediyor de-mektir. Ancak Sayın Gürsel bu talebini kendisini de pek **"akla yakın"** bulmu-yor,bir son raki paragrafta **"benim daha akla (!) yakın gelen iki teklifim var. Bunlardan birisini seçmekte özgür (!) sünüz (ünlem işaretleri bana a-ittir)"** Diyerek o muhteşem tekliflerini sıralıyor :

1- yazarlarımızın ve çizerleri-mizin pek çoğu bilirler. Önceleri

bizim gibi mahalli basında boy gös terirler, sonra da yazıları ile yükse-lerek büyük tirajlı dergi veya gaze-tede köşe yazarı olur 45-50.000 do lar alırlar ve yükselirler,bizlerde gu rur duyarak ; " Bak !" şu yazar var ya, zamanın behrinde fi tarihinde bizim dergimiz-gazetemizde yazıla-rı çıkardı diyerek kulaklarını çınla-tırız

2- Ya da. Her yazınız yayın-landıkça yayınlayan o yere birkaç on bin dolar yazılarınız yayınlansın diye üste verirsiniz."

Bu akla (!) yakın gelen teklifler-den birincisi için söyleyeceğim şey şu-dur : Şahsen benim, büyük tirajlı gaze-telerde yazı yazmak ve 45-50.000 dolar almak gibi bir özlemim yok. Daha da ö-nemlisi kulaklarımın sağlığı açısından çınlamasında büyük fayda mülahaza e-diyorum. Bununla birlikte eğer böyle özlemleri olan yazar arkadaşlar var ise ve Sayın Gürsel de,dergideki dizgi hata-larına önlem almaz ise,korkarım ki onla-rın da **" boy "** gösterme imkanı olmaya-caktır. İkinci teklife gelince ; "birkaç ***on-bin*** dolar"ın "asgarisi olan 10.000 do lar alır,derginin son sayısındaki yazar sa yısı olan 22 ile çarparsa 220.000 dolar sonucuna ulaşırız. TL. karşılığını bulmak için de çıkan sonucu ortalama dolar ku ru denilen 360.000.TL. Ile çarparsak 79.200.000.000-TL. Yi elde ederiz. Bu-nunda **"essah"** olan **"yüzde yetmiş"**i ***55.400.000.000.-TL.*** eder. Her ay böyle bir rakamın sayın Gürsel'in gelir hanesine girmesi,onun ruh sağlığını bo-zacağı için bu vicdansızlığı yapmama-mız gerektiğini düşünüyorum.

Görüldüğü gibi birinci teklif be-nim kulak sağlığıma, ikinci teklif ise Sa-yın Gürsel'in ruh sağlığına zararlı olmak tadır. Dolayısıyla ikimizin de sağlığı açı-sından her iki teklifi de dikkate alma-mak gerektiği sonucuna ulaşıyoruz

Kon umuzla ilgisi yok ama bir ***hi-kayeyle*** yazımızı bitirelim.

Bir araştırmacı pireler üzerinde a-raştırma yapmaya karar vermiş. Pireyi masanın üzerine koymuş ve "zıpla" de-miş. Pire zıplamış. Ve hemen notunu al-mış:

" Masaya konulan pire zıpla komutuyla zıplamaktadır."

Daha sonra pirenin ayaklarını ko-parmış ,pireyi yine masanın üzerine koy-muş ve "zıpla " demiş. Pirede herhangi bir hareket olmadığını görmüş ve notu-nu almış:

" Ayakları koparılan pirenin kulakları duymamaktadır.

"(*) Hesap makinesi değiştir-mesi gerekir " demem samimiyetim-dendir.

Yazarımızın verdiği yazıdan itina ile bu yazım hataları bulunmuş ve numaralanmıştır. Layzer yazıcı çıkışı bende (Sayın Gürsel) de bu lunmaktadır.

——Mesul ,Müdür orijinal yazıda küçük harf lerle yazılmıştır. ——naçizane Ç harfi C olarak yazılmıştır. —Sonuç yazılırken çoktandır kuruş- ların hesap edildiğinin unutulduğun u zannetti-ğim 000.00. TL (kuruş) Müdürümüz tarafından işlenmiştir. Bu yanlışlık aynen yazılmamıştır. — yazarımız birleşik yazmıştır. — sonuç yazar-ımıza aittir.

79.200.000.000X70:100=55.440.000.000. formülü hatırlarsam böyle olmalıydı.—Yorum okuyucuya ait. Hikaye mi ? Fıkra mı ?

M. Selim GÜRSEL

M. Selim GÜRSEL

YAZARIMIZIN YENİ YAZISINA CEVAP

Yazım hataları ve hesaplama sonuçlarının analizi

Evet. İşte bir yazı ile sizlerle buluşma imkanı bulabildik ve ilk defa DERGİMİZ hakkında sözlü değil de yazılı bir tenkit alabilmenin mutluluğunu buldum.

Birçok kişiden birçok tenkit almıştım. Bu tenkitlerin yayımlanması mümkün değildi. Gerekçesi ise;sözle yapılmış olmasından dolayıdır. Tenkidi yapanın ileride bunu ben söylemedim demesi alışılmış **inkarlardan** olmasından dolayı, yazıya dökmek ;büyük bir gemiyi bir **kişinin akıntıya karşı kürek çekmesinden** farkı yoktur.(Sakin suda en büyük bir gemiyi bile bir kürekle biraz da olsa ilerletmek mümkündür. Geçen yıl bir sporcumuz; Kıbrıs'ta yüzerek büyükçe bir gemiyi çekmişti. Bizde bir şeyleri çekiyoruz.)

7. paragrafta kıymetli yazarımız: "Sayın Gürsel, 6. paragrafta **'nazikane umduğunu'** derken,... Yazarımıza lütfen bahsi geçen sayımızda yayımlanan yazısını dikkatlice okuması nazikane öneririm. Nazikane dememin gerekçesi ise sorduğunuz soruya yine nazikane bir cevap vermişiz.

Yine; 7. paragrafta kıymetli yazarımız: benim yazımdan : "... 7.paragrafta **'Şaka ile umduğun'** tabirini kullanmaktadır. .... Yazarımız yazısında bulunan **"Basın Konseyi'nin tatlı..."** Diye bahsettiğiniz zat-ı muhtereme her halde geçen zaman dilimi içinde iletmişsinizdir. İşte burada nazikane bir istek şakaya kaçmaktadır ki; Çorum'da **"Şakanın murtunu kaçırma "** diye bir söz bulunmaktadır. Yazınızda siz nazikane isteğinizi şakayla karışık olarak birazda şikayette bulanacağınızdan bahsederek biraz **"murt"**unu kaçırmışsınız. Aynı paragrafta ise **:"...'nazikane latifedir.' Bu latifedeki ..."** Demişsiniz. Benim bu sözlerden anladığım ise;**nezaket,şaka ve latifeden** anlamadığım gibi geldi ne dersiniz?

8. paragrafta ise bahsettiğiniz manen olduğu kadarda (hem kendi kesenizden verdiğiniz 1 ve 5. sayıların parası ve kurumunuzun reklamı) madden de desteklediniz. Yazılarınızdan sonra da dergi ücretini ödemek istedinizse de ben kabul etmedim. Elimden geldiği kadar yazarlarıma dergi vermeye çalışıyorum. İlk sayılarda yazıları çıkan arkadaşlara 10'lara varan dergi veriyordum. Neden kesildi derseniz,benden önce Çorumlu hemşehrilerimize derginin benim götürmemden önce ulaşması ve " Bize bu dergi geldi" demelerindendir. Keşke benim çalışmalarım için gösterdiğiniz ilgi ikimiz arasında kalsaydı. Pir Sultan Abdal'ın müridine dediği gibi ;

"...dostun attığı gül yaralar beni."

Zannedersem ; size gelen derginin tamamını okuyor olmalısınız yada,sadece size hitaben yazılanlarımı okuyorsunuz bilemeyeceğim ? Yine de tamamını okuduğunuzu zan ederek , bir yazımda ilk okul mezunu olduğumdan bahsetmiştim. **" asgari ile azamiyi"** Ayırt edemememi normal karşılamanız gerekirdi

. Olmayan bir hesapta aramış olduğunuz birkaç bin doların ne önemi olacaktır ? Bilirsiniz ; Silifke'nin **"...aslı yok yaylasında birkaç bin koyunum var benim..."** Diyen ve devam eden oyun havasını... Gerçek olmayan bir hesaptaki yanlışlıklarda ha birkaç bin dolar fazla , ha birkaç bin dolar da eksik olur. Bu hesapta birkaç bin doların hesabını sormanız , **" mesleğinizin icabından olsa "** gerek. Yine de bu dikkatiniz **"Dikkate"**değer.

Biz ise para ve pul ile ilgilenmemizin sebebi,şu çıkartmaya çalıştığımız derginin yaşaması için 500.000 liraları dergiyi alırken pişkin pişkin teşekkür ederek (borcunu soranlar müstesna) nasıl dergi verdiklerimizden istesek de, yeni sayılar için birazcık olsun dergimizin belini doğrultarak daha iyilerinin hesabı içindeyim. LAFIMI OLUR BİRKAÇ BİN DOLARIN. Birde hesabın vahametinden bahsediyorsunuz. Ben zaten esas hesapta dergilerin parası ile sizin vahamet dediğiniz meblağın tamamından fazlasının üzerine soğuk su içtiğimi biliyormusunuz ?

Evet ;

Hesap makinem maalesef MEKKE PAZARINDAN ALDIĞIM 8 haneli 9 riyallik bir makinedir. (kaç liralık olduğunu kolaylıkla hesap edebilirsiniz) Fırsatını bulursam öneri-

nizi yerine getireceğim. (Acaba sizde fazladan 18 haneli bir masa üstü hesap makinesi var mı?)

18. paragrafta müsaadenizle ben şaka **yapmamıştım**. Sizin bu yazınızın 17.paragrafında ikrar ettiğiniz gibi **".....reklam parası verilmesini talep ediyor....."** diyorsunuz. Hesabın doğruluğunu onaylayarak "**Burada takdire şayan bir husus var ki o da şu: Sayın Gürsel'in yazısındaki matematiksel hesaplar..."**

Evet.

Hatalı olarak yapılan hesap hayali olduğu için yanlışlıkların olması tabidir, talep edilen para hesabının da müsaadenizle gerçek bir hesap olması gerekli değil midir? Lütfen benim bahsettiğiniz paragrafı dergiden yeniden okuyunuz ya da ikrar ettiğinizi değiştirip deforme etmeyiniz. Belki dergiyi kaybetmiş olabilirsiniz diyerek aynen alıyorum :

" 7. sayımızda yazarımızın kurumunun reklamına her halde 200.000 dolar reklam parası verirde yaklaşık 72.000.000.000 kazanır, hem dergiyi bastırır,hem de telif ücretlerini verir hem de dergimizin önünü rahatlıkla açarız" demekteyim.

Bu satırlarda bir umut,veya şaka değil gerçekçilik var değil mi? Fakat bu zannın gerçekleşmesi için sizin bahsi geçen 7.sayıdaki yazınızda istediğiniz,köşe dönülecek bir telif isteği ile aynı doğrultuda olmasından dolayı da, aynı köşe dönme doğrultusunda benimde küçücük bir isteğim her halde zorunuza gitmesin diye **"benim köşe dönmek için"** iki öneri sunmuşsam bunda ne gibi yanlışlık görüyorsunuz? Bu teklifi muhteşem olarak sunmanızda ayrıca bir muhteşem fikir. Sonra **"Bu akla yakın gelen teklifimde"** ne gibi sakıncalar olabileceğini nasıl bilebiliyorsunuz? Her halde sizin bu konuda oldukça deneyimleriniz yada gözlemleriniz var.**"...ruh sağlığını bozulacağı..."** demekle benim ruh sağlığımın bozulacağının teşhisini yapabilmeniz beni oldukça şaşırttı. Bunu anlamanın bir yolu var. Denemek için bir sakınca görmüyorum. Sonra niçin son sayımızdaki örneği veriyorsunuz. 7. Sayıdan sonra köprülerin altından çok sular geçti. Benim teklifimden sonraki sekiz, dokuzuncu sayılardaki ile şu andaki dolar bazının ortalamasını niçin almadınız. Maddi açıdan bana yazık değil mi lütfen 8. Sayının 8. Sayfasına ve 9. Sayının 11. Sayfasında yayınladığım aylık döviz bültenimiz ile yazıyı verdiğiniz günkü dolar kuru arasında bir ortalama bulmanız gerekliydi. Değil mi?Köşe yazarlarının, yazarların öyle veya böyle **"kulaklarının çınlatıldığını"** bilmemeniz beni oldukça şaşırttı. Yazı yayılıyorsa ve bu yazıda okunabiliyorsa,muhakkak **kulaklarınızın** çınlaması gerekli, yanınızdakine hangi kulağım çınlıyor? Diyerek sorarsanız size sağ kulağınız veya sol kulağınız diyerek cevap verir. Soruyu sorduğunuz kişi; **"çınlayan kulağınızı"** bilirse, sizin iyiliğinize,bilemezse kötülüğünüze KONUŞULUYOR diye yorarsınız. Bu kulak çınlaması ise **"kulak sağlığınıza zarar vermez"** diye düşünüyorum. Büyük tirajlı gazetelerde yazı yazmak istememeniz sizi alakadar eden bir karar saygı duyarım.

FAKAT.

Dergimde bulunan dizgi hataları için söyledikleriniz doğrudur,buna katılıyorum da, sizin son yazınızda bulunan hatalardan dolayı kendimi temize çıkartmak için değil yazınızdaki hataları numaraladım bu numaralamam için beni af edin. Sizin yayımladığım yazınız 4 sayfa olarak bana verdinizse de dergimizde kaç sayfaya düştüğünü görüyorsunuz. Birde bütün dergiye gelen yazıların tamamı için acaba siz kaç hata yapardınız?

Bu soruyu acaba kendinize sordunuz mu?

Birde benim yazımdan almış olduğunuz yerlerde benim yazımda kendi şakalarınıza göre **(!)** işareti koymuşsunuz. Bu işaret acaba her zaman ve her yerde kullanılır mı? Kullanırsanız şayet "alıntıların içinde kullanılması yerine o kısımları yeniden tekrarlamanız zor geliyorsa bilgisayarınızda kopyala komutu ile tekrar yazdırma imkanınız var.

Sonra **"O akla!"** önce sizin öneriniz için verilen bir cevaptı.

24.paragrafta,konu ile ilgisi olmadığını belirtmişsiniz. Bence bu konu ile gayet uyum içinde bir hikaye. (bence fıkra) Bu fıkradaki araştırmacı,sizin yukarıdaki hesap kontrollerinizle tıpkı bana benzemektedir.

Bende bir fıkra anlatayım. Konumuzla alakası yok demeye dilim varmıyor :

Adamın biri, komşusu olan bağcıyı dövmeyi kafasına koyar.(herhangi bir sebepten) Kendi bağı varken komşusunun bağına girer, gürültü yaparak bağdan salkım koparatarak yer. Gürültüyü duyan komşu bağ sahibi

hışımla üzüm yiyenin üzerine yürüyünce komşu bağ sahibini bir güzel döverler. Bundan güzel bir deyim yapmıştır atalarımız.

"Maksat üzüm yemek değil,bağcıyı dövmek !"

Size de anlattığım bir anımı burada tekrarlamak istiyorum:

Yıllardan 1956. Babam İskenderun'da görevli. Benim doğum tarihim ise 1947. Kaç yaşımda olduğumu siz hesaplayıverin. O tarihlerde; İskenderun-Dörtyol arasında çok güzel bir sahil şeridi , yollar sahil arasında da muhteşem zeytinlik vardı. Ailece oraya gider, babamla denize girerdik. (Bu sahil şeridi şimdi İskenderun Demir Çelik Fabrikasının bulunduğu yerdir) O sahilde bir de bizim Çorum Kalesinden yüksek surlu bir kale vardı.

Bir gün yine o sahile gitmiştik. Babam bana dönerek:

- Oğlum ! Şu kaleye dön ve kötü bir sözü karşıya bağır dedi.Döndüm ;

- Eşek oğlu eşek diye bağırdım. Bir saniye sonra kaleden bana aynı söz geri yankılandı. Babam:

- Oğlum Şimdide güzel bir sözü karşıya bağır dedi. Bende

- Nasılsınız ? Diye bağırdım ve aynı soru yankılandı. Babam:

-Bak oğlum! Duyduğun gibi. Şayet kötü söz söylersen kötü söz, iyi söz söylersen iyi söz duyarsın. Demişti.

Babamın bu öğüdünü bu güne kadar unutmadım ve unutmamaya çalışıyorum.

Bütün bu yazdıklarımdan sonrada çok üzüldüğümü beyan ederim ve Yunus Emre nin:

"Gönül çalab'ın tahtı çalab* gönüle bahtı
İki cihan behbahtı kim gönül yıkar ise"

(***Çalab= Rab,Allah,Tanrı***

...İman sahibinin bir an bile hatırından çıkarmadığı Allah sevgisi, onun gönlünü taht edinmiş demektir.

Böyle kutsal bir sevginin bulunduğu yeri; yani insan gönlünü yıkmaya,kırmaya teşebbüs edenler hem dünyada,hem de ahrette behbat olmaya müstahak kişilerdir.)

Bu duruma mecburen düştüğüm için, Rabbimden af dilemekten başka çarem kalmadı.

Saygılarımla.

BİR MAHALLENİN TARİHTEKİ YERİ KALE MAHALLESİ

İsmail PAMUK

Bildiğiniz gibi; kele mahallesi Çorum'un belki de en eski mahallesinden birisi olarak sayılır dersek yanılmayız.

Kale'nin sözcük anlamı ise:

Düşmnı gelesi için beklenilen,yollar üzerinde askeri önem taşıyan, şehirleri veyahut geçitler ile dar boğazların güvenliğini sağlamak için yapılan duvarlı, burçlu ve mazgallı yüksek ve müstahkem yapılardır.

Çorum civarında bulunan Kırkdilim Kalesj, Simala Kalesi, Kabil Kalesi, Sazak Kalesi, Osmancık Kalesi ,Iskilip Kalesi bilinen örneklerdir.

Çorum'un bilinen Kalesi ise Bizanslılar tarafından kullanıldığı,Danişmendilerin Çorum'u almak için yaptıkları savaşta bulunan kaleyi kuşattıkları bilinmektedir. Danişmendilerin kumandanı Melik Ahmet tarafından 1076 tarihinde Bizanslar döneminin kale komutanı Nastur'dan alınmıştır. Nastur'un direnmesi sonuç vermemiş,Çorum Kalesi kuşatmasında altı bin insanin ölümüne ve bir o kadar da Türk şehide mal olmuştur.

Çorum'a zamanlar bile Anadolu'nun buğday ambarı olarak biliniyordu.

Türklerin geleceğinden haberdar olan kale sakinleri tarafından bugün Gerdek kayası denilen yere Nikonya'nin kıymetli eşyaları ile Nastur'un hazinesi de Türklerin eline geçmiştir.

Çorum'un kalesi hakkındaki bilgiler ise Haçlı ordusunun Çorum Kalesini kuşatması ve bu kuşatma sırasında açlıktan Türklerin anlaşma yaparak teslim olmaları ise bir katliamı getirmiştir.

Bu katliamda Haçlilar 60.000 TUrk erke-~inin kafalarini keserek kafalarından kule yapmışlar,kadın ve kızları da Bizanslılara köle olarak satmışlardır. Çorum'da bulunan UIu Mezarın bir adı da Doruk Mezar olarak bir sebepten bu güne kadar yaşlılar tarafından anılmatadır.

Evliya Çelebi,Seyahatnamesinde Erzurum'dan gelirken Çorum'a uğradığını yazar Kitabında "Şehrin Kıble tarafında celali şerrinden emin olmak içincahar (dört) köşe bir kaleyi rağnası vardır Amma küçüktür. Bir kapısı vardır. Dizdarı (Kale Kumandanı) neferatj (erleri) müstefi cephanesi ve birkaç hanesi ..' diye bahsetmektedir."

1320 Hicri Ankara Salnamesinde de çorum Kalesi için:

"Çorum emsari kadimesinden olup kasabanın ciheti cenubiyyesinde ve muhtalif mahallinde atikye sun'i bir kalesi ve kalenin içinde 20 haneden müteşekkil mahallesi vardır" denilmektedir.

Rıfat Arıncı Çorumlu Dergisinde kaleden bahsederken:

Kaleyi Danişmendiler yeniden yaptığını" tahmin ettiğini söyler.

Bu verdiğimiz kısa bilgilerden sonra,Çorum'da kalenin bulunduğu yer zamanla kale dışına taşarak bu günkü zamana kadar devamlı gelişen, şehrimizin halen büyük mahallelerinden birisi durumundadır.

TÜRKÇE'NİN AŞIĞI ÇORUMLU BİR DÜŞÜNÜR-ŞAİR AŞIK PAŞA

M. Şakir ÇIPLAK

Aşık Paşa ile ilgili yazılan eserlerde ve ansiklopedi maddelerinde Onun 1271 yılında Kırşehir'de doğduğu ve 1332 yılında yine Kırşehir'de öldüğü yazılıdır. Peki Aşık Paşanın Çorumluluğu nereden geliyor?

Çorum'un en yakın ilçesi Mecitözü'ne bağlı Elvan Çelebi köyünde türbesi ve zaviyesi bulunan yöre halkı tarafından da sevilip saygı gösterilen Elvan Çelebi,Aşık Paşanın oğludur. Ve Aşık Paşa burada yaşamıştır. Aşık Paşanın ailesi yani dedesi,Moğol istilasından kaçarak Anadolu'ya gelen yüz binlerce Orta Asyalı aydından birisidir. Mevlâna'nın babası Bahaüddin Veled de, Yunus Emre'nin ailesi de, Hacı Bektaş-ı Veli de aynı kaderi paylaşıp Moğol istilasının önünde,kayan yıldızlar gibi Anadolu'yu aydınlatanlardandır. Hatta Bursa'daki Emir Sultan Hazretlerinin babası da Buhara'lı Emir Gülâl Hazretleridir. İşte Aşık Paşanın dedesi Ebu'l Bekaa Şeyh Baba İlyas b. Ali. O gün için Amasya'ya bağlı bulunan bu topraklara gelerek yerleşerek ve burada ikamete başlamışlardı. Ancak ne var ki Anadolu için için kaynamaktaydı, beylikler dönemiydi, hem fikir birliği yoktu,hem de ulusal birlikten yoksun bir görünüm arz ediyordu. Güven bunalımı had safhadaydı.

Elvan Çelebi'nin Menakıb'ül Kudsiyye adlı eserinden öğrendiğimize göre,dedesi ve babasının hayatı uzun göç yollarında ve meşakkatli savaş alanlarında geçti. Eserden öğrendiğimize göre,dedesi ve babası Ebü'l Vefâ Harzemi'nin tarikatine bağlı oldukları için Babai diye anılmakta idiler. Anadolu'ya kalabalık bir gurup halinde gelmişlerdi. Kalabalık bir gurup olarak dikkati çektiklerinden midir yoksa fikirlerinin yadırganmış olmasından mıdır, Anadolu'da bir mukavemetle karşılaştılar. Baba İshak'la beraber tarihte "Baba Resul İsyanı" diye bilinen bir hareketin içinde kendini bulan aile, Anadolu Selçuklu Konya Beyi Alaaddin Keyhüsrev tarafından hezimete uğratılmıştı. Bu olaydan sonra Amasya Kalesine kapatılan Baba İlyas ; hapsedilmesinin kırkıncı günü hücresinin duvarı yıkılmış,boz atı gelerek onu sırtına alıp kaybolmuş. Olayın efsane tarafını böyle rivayet edilmekte ise de, tarihçiler bu kaçıştan sonrasını şöyle anlatırlar : "Baba İlyas Çat kasabasında sıkıştırılmış ve kasaba ateşe verilmişti. Baba İlyas öldürülmüş ama Baba İlyas'ın oğlu Muhlis Paşa da burada dünyaya gelmişti. Yahut ta Muhlis Paşa küçük bir çocuk olarak burada Şerefeddin isimli birisi tarafından kurtarılmış,yedi yaşında Mısır'a götürülmüş buradan yedi yıl sonra ise tekrar Anadolu'ya getirilmiştir. Bu dönüşten sonra Konya'yı ele geçirerek altı yedi ay kadar da hükümdarlık yapan Muhlis Paşa,hakimiyeti Karamanoğullarına devrederek kendisi Osman Bey'in himayesine girmiş ve Kırşehir'e yerleşmiştir. İşte Aşık Paşa bu sırada Kırşehir'de doğmuştur.

Önce Süleyman Kırşehirî den ve daha sonra da İlyas Paşanın halifelerinden Şeyh Osman'dan dersler almış ve hocasının kızı ile evlenmişti. Bu sıralarda Anadolu Valisi Timurtaş Paşaya Vezir oldu ise de,bazı siyasi olaylar nedeniyle Mısır'a gitti. Oradan geri Amasya'ya dönerken Kırşehir'de vefat etti. Türbesi Kırşehir'in kuzey doğusunda bir tepede olup halk tarafından ziyaret edilmektedir.

Elvan Çelebi,babasının dünya işlerine hiç karışmadığını kendisini tasavvufa vererek bir veli hayatı yaşadığını yazmaktadır. Anadolu'nun istikrar bulmadığı 13. Yüzyılın sonları ile, 14. Yüzyılın başlarında Anadolu'da yaşayan Türk halkına Türkçe hitap etmenin gerekliliğini kavramış ve eserlerini adeta bu amaçla kaleme almıştır.

Aşık Paşanın en önemli eseri Garipname dir. Bu eser altı yüz sayfadan fazla olup on bölümdür ve tamamı manzumdur. Dini ve tasavvufi konular bu eserde Türkçe'nin güzel anlatımı ile tanışmakta,Anadolu'da dini konular yeni lisana nasıl uyum sağladığını göstermektedir. Mevlâna bile en güzel eserlerini Farsça yazmıştı. Aşık Paşa Garipname de insanın iç dünyasına bakar ve insan ile Allah arasındaki ilişkiden yola çıkarak insan davranışlarının nasıl olması gerektiğini çok yalın ve açık bir Türkçe ile anlatır. Ayet ve Hadislerin Türkçe karşılıklarını çok anlaşılır bir tarzda vererek Türkçe'nin artık ilk hakimiyet bayrağını açanlardan birisi olur.

Eserin sonunda Türkçe ile ilgili şu gü-zel beyitler vardır :

Gerçi kim söylendi bunda Türk Dili
İllâ malum oldu ma'na menzili (1)

Çün bilesin cümle yollar menzillerin
Yermegil (2) sen Türki Tacik dillerin

Kamu dilden vardır zabt-ı usûl (3)
Bunlara düşmüş idi cümle akıl

Tür diline kimseler bakmaz idi
Türklere hergiz (4) gönül akmaz idi

Türk dahi bilmezdi bu dilleri
İnce yolu ol ulu menzilleri

Bu kitap onun için geldi dile
Kim bu dil ehli ma'niyi bile

Yani kim Türk dilinde manayı bulalar Türk-i Tacik yoldaş olalar

Yol içinde birbirini yermeye
Dile bakıp manayı hor görmeye

Gerçi gönüldür geçen ol menzile
Ol gönülde eğlenen gelmez dile

Kamu (5) dilde mana vardır biline
Kamu yerde Hak bulunur bulana

Her nefeste yol açılır Tanrı'ya
Kim bildiyse onu bî riya (6)

Mana ehli manasının kadrini bilir
Nerede kim (7) bulsa ana rağbet kılur

Cümle dilde söylenen ol sözdür
Çümle gözde gören ol gözdür

Garipname Anadolu'da Türk Tasavvuf Edebiyatının en eski ve tesir alanı çok geniş olmuş eserlerinden biridir. Sade dili dolayısıy la asırlar boyunca çok geniş bir okuyucu kit-lesine hitap etmiştir. Garipname'nin kütüpha-nelerde pek çok yazma nüshaları vardır. Bir yazma da bizim elimizde mevcut olup yukarı-daki mısralar oradan aktarılmıştır. Aşık Paşa-nın Garipname'den başka; Farkname,Vasf-ı Hal,Hikaye,Kimya Risalesi, Risale-i fi Beyâi's Sema adlı eserleri de vardır. Ama bu eserler küçük çaptadır.

Aşık Paşanın engin bir gönül dünyası olduğunu aşağıdaki mısralar çok açık biçim-de aktarmaktadır.

Her kim bana ağyar (8) ise
Hak Tanrı Yâr olsun ana
Her kanceru (9) varır ise
Bağ u bahar olsun ona

Bana ağu sunan kişi
Bal u şeker olsun işi
Kolay gelsin müşgil işi
Eli erer ersün ona

Acı dirliğim isteyen
Tatlı dirilsin dünyada
Kim ölümüm ister ise
Bin yıl ömür olsun ona

Her kim diler ben hor (10) olam
Düşman elinden zar (11) olam
Dostlar şâd (12) ve düşmanı
Dost masuk yâr olsun ona

Ardımca taşlar atanı
Hak tahta ağdırsun anı
Önüme kuyu kazanı
Güller nisar (13) olsun ona

Her kim diler ise benim
Ol dostumdan ayrıldığım
Gözlerinden hicab gitsün (14)
Didâr (15) ıyan (16) olsun ona

Bu Muhlis oğlu Paşanın
Güldüğünü istemeyen
Ağladığımı isteyenin
Gözüm bakar olsun ona.

.....

(1) Menzil : Durak,Durulacak yer.
(2) Yermegil : Kötüleme,Yerme.
(3) Zabt-ı usül : Tespit etme yöntemi.
(4) Hergiz : Asla.
(5) Kamu : Herkes,Halk.
(6) Bi-riya : Gösterişsiz,Riyasız.
(7) Kim : Ki.
(8) Ağyar : Başkaları,Düşman,Yabancı
(9) Kanceru : Nereye.
(10) Hor : Kötü,İstenmeyen.
(11) Zar : İnleme,Ağlama
(12) Şâd : Neşeli,Sevinçli.
(13) Nisar : Dağılmak.
(14) Hicap : Örtü.
(15) Didâr : Yüz (Allah'ı görmek) .
(16) İyan : Açık,Belli

"Sakın Allah yolunda öldürülenleri ölmüş sanmayın ! Aksine Onlar hep hayattadırlar, Rablerinin katında rızıklandırılırlar." Ali İmran 169. Ayet

ÇORUMLU ŞEHİTLER

Ali Osman GEYLAN

ŞEHİT HAZIM ÇALIŞKAN

Osmancık Çorum'un kuzeydoğusunda, elli beş kilometre mesafede. Kızılırmağ'ı, Koyunbabası, Tarihi köprüsü, Kandiber Kalesi, Akşemsettin, Koca Mehmet Paşası, Baltacı Mehmet Paşası ile güzide bir ilçe.

Osmancığın on kilometre batısında Kızıltepe adında bir köyü var. İnsanları dinlerine, milliyetlerine çok bağlı. Onun için şehitlerinin kan rengini, Al Bayrağın rengini köye ad vermişler ; "Kızıltepe" demişler. İşte şehidimiz Hazım ÇALIŞKAN bu Köyden.

Hazım 1953 yılının bir baharında dünyaya geldi. Yakınlarına sevinci ve hüzünü aynı anda yaşattı. O dünyaya gelmiş, anası ebedi aleme intikal etmişti. Ahmet (Hazımın babası) o gün sevinememişti bile. Oğulcağızını kucağına alamamıştı bile... Köyün hocası bunu için olayın olduğu gibi kabullenebilmesi, İlâhi Takdire sabır göstermesi gerektiğini anlatmak için çocuğun adını **"Hazım"** koyu. Yetim Hazım ana kucağı görmedi. Ana sütü emmedi. Gerçi Ahmet yeniden evlendi. Çocuğunu anasız kardeşsiz büyütmedi. Ama ne çare, öz ana kukusunu Hazım hiç duymadı. Bu özlemi hayatı boyunca devam etti. Onun şahsiyet yapısını da önemli derecede etkiledi.

Kızıltepe köyü sakinlerinin hepsi de birbirlerini çok severler. Sanki büyük bir aile hayatı yaşıyor gibidirler. Yoza, yabana gidenleri pek olmaz. Sevinçleri, dertleri ve kasavetleri hep ortaktır. Hazım da bu büyük ailenin özel ilgi gören bir çocuğu gibi büyüdü , gelişti. Yaşlısı, genci, erkeği, kadını, kızı, oğlanı Hazım'ı hep el üstünde tutuyorlar, hep şımartıyorlardı.

Psikolojik bir vakıadır. ilgi, sevgi gören çocuklar her zaman daha çok, daha daha daha çok ilgi, sevgi isterler. Hatta ilginin sevginin hepsini tamamını isterler. Bu da onlarda bazı davranış yanlışlıkları göstermeye sevk eder. Hazım okulda çok haşarıdır. Arkadaşlarına karşı hırçınlıklar gösterir. Yaramazlıklar yapar. Arkadaşlarını bağlardan, bahçelerden meyve aşırmaya götürür. Bayrak direğine çıkıp, Tarzan gibi okulun damına atlar. Sigara içer.

Köy muhtarı onu yanına alıp, yakın bir köye düğüne götürür. Hazım gece gizlice kalkar, beş kilometre yolu yürüyerek aşar Kızıltepe'ye gelir. Muhtarın bakkal dükkanını açar. Şeker, lokum, sigara alıp, bir yere saklar. Aynı yolu gider. Kimsenin ruhu duymadan misafirlerle aynı odada yat-tıkları, yatağına yatar. Ertesi gün olay duyulunca, her şeye rağmen olayın Hazım tarafından yapıldığı anlaşılır. Köylü çok şaşkındır. Çünkü Kızıltepe hırsızlığın hiç bilinmediği bir yerdir. Hatta evlerinin kapıları dahi kilitsizdir.

Öğretmen olayı tahlil edebilmektedir. Köy odasında bir toplantı tertip ettirir. Hazım' ın eğitiminde yapılan yanlışlıkları tek tek anlatır. Köylü anlamıştır. Davranışlar normalleşir. Hazım içinde şahsiyet oluşmasının bir dönüm olmuştur. Oturaklaşır, asıllaşır. Köyde sevilen, tutulan bir genç olur.

1953/1 tertipler askere çağrılmaktadır. Köylüler köyün girişinde çift sıra olmuşlar üç tane genci askere uğurlamaktadırlar. Köy

Çorum yiğidin harman olduğu yer derler.

Çorum mert insanların, fedakâr insanların yurdu. Türklüğün, İslâmlığın bayrak olduğu vatan parçası. Dünyanın en güzel vatanında, en güzel belde. Huyu güzel, yüzü güzel, soyu güzel, sopu güzel Türkmenyurdu.

Çorum uşağı dayanıklıdır. Sabırlıdır. Dövüşü göze alınca gözünü budaktan esirgemez. Devletimiz için, milletimiz için dövüşmek gerekirse ilk olarak akla Çorumlular gelir. Ondan dolayı bizim çok şehidimiz vardır. Çok gazimiz vardır. Bizim analarımız çocuklarını askere << Şehit olmadan gelme !>> diyerek gönderirler. Çünkü Allah C.C.'in vereceği ebedi hayatın manasını iyi bilirler.

Bizde bunları kaleme alalım, gelecek nesillere bu hasleti unuttumayalım diye düşünüyoruz. Osmancık yöresinden başladık. İnşallah hepsini yazacağız.

Mahmut Selim Gürsel Bey' inçıkardığı Çorumlu 2000 Dergisi sayesinde Şehitlerimizi yad Edeceğiz.

muhtarı bir taşa çıkıp kısa bir konuşma yapmış ardından köy imamı,köyün Ömer Hocası uzun bir dua yapmıştır. Duanın bitirilişi çok çarpıcıdır. **<<... bu evlatlarımızı şehitler, gaziler kervanına dahil et ya Rab. Bizle-re de şefaatçi eyle ya Rab. Bu vesileyle vatanımızı , mukaddesatımızı koru ya Rap. ! Amin.>>**

Askerlik Hazım'ı daha bir olgunlaştır-mıştır. İdealleri olan,dünya görüşü genişleyen tam bir erkek olmuştur O.

Kıbrıs kaynaşmaktadır. Enosis narala-rıyla soyu bozuk Yunanlılar. Rumlar olaylar çıkarmakta,ihtilal yapmaktadırlar. Peygamber ocağı Türk Ordusu karar vermiştir. Bunların ensesine patlayacaktır.

20 Temmuz 1974 sabahı Kıbrıs'ta maz lum Müslüman-Türk Milleti'ne güneş doğmuş tu. Türk Askeri sabah ezanı ile birlikte "Allah Allah!" nidaları ile Girne'ye çıktı. Tahkim mev-zilerine güvenen , korumasız halk karşısında kendilerini adam zanneden Yunanlılar-Rumlar Kahraman Mehmetçik'ten korkarak tavşanlar gibi kaçmayı becerebildiler. Kahraman Mehmetçik'lerden biride Hazım'dı . Osmancık'tan iki arkadaştılar. Omuz omuza çarpışıyorlardı. Savaşın üçüncü günüydü. Bir tepeye hücüm etilmişti. Tepeden hain bir kurşun,kör bir kur-şun Hazım'a geldi. Hazım vurulmuştu. Arkada şı **<<Hemşehrim ..! >>** Dedi. Üzerine ka-pandı. Bir tebessümle karşılaştı. Dudakları kı-pırdıyordu. Son bir gayretle **<< Hemşehrim göğsümden Bayrağı çıkarıp yüzüme ört, sen deam et >>** diyebildi. Şehidin kanı, ga-zinin göz yaşı " Eşref-i Bayrakta " birbirlerine Karışmıştı.

Ey Şehit Oğlu Şehit İsteme benden makber Sana kucağını açmış duruyor Peygamber.

Yetim Hazım, Garip Hazım,ŞEHİT HA-ZIM. O şimdi şehit olduğu yerde Girne'de Şe-hitlikte 70 Nolu kabirde yatıyor. Kıbrıs'ın Türk yurdu olduğunu dünyaya haykırıyor.

Allah C.C. Şehadetini kabul etsin.

Bizleri de bu mübarek Şehitlere layık kılsın. Amin.

BİR SERGİNİN ARDINDAN

Sevgili UĞUR'larım !

Evet ; geçen günler içinde, dergimize "ÇİZGİLERİ"yle çeşni katan,sevgili Uğur Pamuk, yine mütevazi bir çizgi ve zarif eşi'nin desteği ile Çorum İlimizde çok zor ve azim isteyen bir işi görev bilerek, özveriyle çalışan;Uğur ve Meltem Çınar'a teşekkürler ederim.

Uğur Pamuk ; her an, her zaman ve her şekilde çalışmalarını sergileme imkanını bulur ve bulacağını biliyorum. Bu çalışmalarını sergilerken de SPONSOR'a ihtiyaç duymayacağını biliyorum.

Sevgili Çınar ailesini de,yaptıkları öz veriden,sevecenlikten dolayı da buradan kutlamak istiyorum.

Sponsor demek; KENDİ REKLAMINI ufak bir meblağ karşılığı,birçok paralar vermeden BEDAVACA kendi reklamını yaptıran kişi veya kurum olarak görüyorum. Burada bana göre Çınar ailesi sponsorluk yapmak için değil; sponsorluğun ne demek olduğunu sayın ÇORUMLU sanayici ve iş adamlarına anlatmak istemeleridir.

Ne yazık ki ; Çorum'da bu etkinliğin kıymet ve katkısını bilebilen kaç kişi vardır acaba ?

İşte size örnek olmak isteyen bu gençleri kutlarım ve seze verilen mesajı aldığınızı umarım.

Biliyorum ki;bu güzel katkılar, sanatçıyı,basını yaşattığı kadar,siz sanayici ve iş adamlarını da maddi açıdan olduğu kadar manevi açıdan da tatmin edeceğine akıl erdiriniz.

Sevgili Uğur Pamuk'a daha nice güzel sergiler ve eserler meydana getirmesini Rabbimden diliyorum.

M.Selim GÜRSEL

ZAKKUM ÇİÇEKLERİ (2)

Ümit UZEL

"Istıraptan doğdular,şiirlerim acıdır,
Mısralarımda elem ilhamın kırbacıdır"

Geçen sayı ki yazımı, **Mazlum Ke-nan Köstekçi**'nin ölüm döşeğinde yazdığı bu iki satırlık şiiri ile bitirmişim. Hemen bü tün şiirlerini dediğim gibi hasta yatağında yazmış.

Bu yazımda özellikle şiirlerine yer vermek istiyorum.

Heybeli ve **Burgaz** sanatoryumla-rında tabiat görüşleri,hastane gözlemleri, ü-mitleri ve ümitsizlikleri ne kadar iyi anlatı-yor. Bana göre ; en güzel şiirlerinden biri ŞAMDAN. Bilemiyorum, belki beni en fazla etkileyen olduğu için,bana öyle gelmiş ola-bilir.

" ŞAMDAN

Bileklerimde sarkan sapsarıı ellerimi
Gördükçe gözlerime inanmaz oluyorum.
Bu hasta yatağımda yıkık emellerimin
Hüzünle düşündükçe,boşalıp doluyorum.

Bu on sarı parmağı son günüme saklayıp,
Camlaşan gözlerimle onlara bakacağım.
Son bir hızla ruhumu tepemde kucaklayıp, On kollu şamdan gibi başımda yakacağım."

Kitabı yayıma hazırlayan Cumhuri-yet döneminin en güçlü şairlerinde,o gün-lerde **İstanbul Milletvekili İbrahim Alâ eddin Gövsa** bakın merhum için, O'nun şiirleri için ne diyor? " İtiraf etmeliyim ki ba-basının yanında bu hazin defteri elime aldı-ğım zaman, genç bir ölünün ve kaybedilmiş bir evlâdın hatırası karşısında rikkat (incelik, yufkalık) ve hürmet duymakla beraber,asla ihtimal vermedim ki, karşılaşacağım kabili-yet bu derece mümtaz olsun. Defterde ilk-önce merhumun iyi ve temiz yaradılıştan ve seçkin zevkinden nişan veren elyazısının hu susiyeti mümtaziyeti dikkatimi çekti. Parça-ları okudukça dildeki pürüzsüzlük, nazım-daki dürüstlük, nihayet derin elemlerin vu-zuhla (açıkça) duyuluşu ve tahlil edilişi hay retimi artırıyor ve bazı parçalarında bu hay-ret hayranlığa yükseliyordu"

SENİ DÜŞÜNÜRKEN

Ben nasıl yaşıyorum,nasıl senden uzakta ?.
Bitiptükeniyorum,hayatım gönlüm kırık,
Sanki ruhum kapanmış, sıkışmış bir tuzakta, Ölümden de acıdır, kör olası ayrılık...

Kurtulup, uçmak özler bunalmış bir kuş gibi,
Sensiz çarpan yüreğim sana kavuşmak ister.
Bir kenara atılmış,bir unutulmuş gibi,
İsyan edip haykırmak,haykırıp coşmak ister.

Ruhum bir kadehtir ki;sesin ona dolmasa,
Geçip giden her günüm,şuursuz sarhoşluktur. Senin beni bağlayan o gözlerin olmasa.
Gözlerinde kâinat,manasız bir boşluktur...

Heybeliada
17.12.934

Kimin için yazılmış, nasıl bir ruh hali taşıyormuş o anda bu şiiri yazarken ? Bu-rası bizim için karanlık, ama ne önemi var ki ? Kimin için,ya da ne için yazıldığı önem-li değil.

Belki çok kişi bu şiirleri görmedi, ede biyat antolojilerine girmedi,ama bu görevi biz yapalım istedik.

Hoş biz yazınca,nerelere kadar uza-nır,o ayrı. Odamın deniz kıyısında,deniz yıl- dızlarını,sahilden denize atarken dediği gibi
"Hiç olmazsa birkaç tanesinin hayatını kur-tar dım ya,bu da bana yeter "

Hoş Çorum'da yetişmişin kıymeti bi-linmez ya. Gene de olsun. Evet yine bir şiiri daha:

SON SAATLER BÖYLEDİR Güneşin son ışığı süzüldü ağır ağır, Yüzlerdeki hüzünlü çizgiler kayboldular ..
Bu gamlı saatlerde yaşayan her şey sağır,
Neş'eli haykırışlar sanki birden soldular...

Sönüp giden gün gibi,biz de solup giderken, Bilinmiyen acılar kalbimizi saracak,
Bunalıp çırpınarak,kurtarın bizi derken,
Donuklaşan gözler de son defa yalvarcak..

Göğsümüzden boşalan son bir nefes bizi de, Bilinmeyen âleme kavuşturmuş olacak..
Boş gözlerde beliren hayatın son izi de,
Batan bir güneş gibi yavaş yavaş solacak..

Cerrahpaşa; 13.2.935

Devam edecek

ZAMAN TUNELİNDE

Metin KALYONCU

9. Sayıdan devam

1402-Ankara Savaşı) savaşta Osmanlılar yenik düştü. Anadolu'da düzen bozuldu. İskilip ve havalisinde ki Tatar Beyleri Timur tarafına geçtiler. Savaş sonrası Yıldırım'ın oğullarından Mehmet Çelebi Osmanlı Devletinin eski düzenini kurmak için birçok savaşlar yaptı. Samsun'u zaptedip bu yöreyi kendisine bağlayıp Bursa'ya dönerken İskilip civarından geçiyordu. Şehre yakın geniş bir ovada kalabalık bir atlı alayına rastlar ve sorar. "Bunlar kimlerdir? " Yapılan araştırmada bu alayın bir düğün alayı olduğu ve İskilip Beyi Samgar ırkından Tatar Beyi Minet Beye tabi olduklarını öğrenirler. Ve " Ben harp ederken Timur'lu bu Tatar Beyleri zevk, sefa peşindeler. Bunları aileleri ile Rumeli'ye nakl ediyorum" diye emir buyurur.

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde ve Taç-üt Tevarih'te biraz değişik olsa da aynı bilgilere rastlamaktayız.

Minet Bey ve ailesi bu emir üzerine Filibe'nin batısında bulunan Koniş bölgesindeki Tatar Pazarcığına nakledilir. (Hadiseyi değerlendirdiğimizde Mehmet Çelebi'nin ordusu ile Samsun cihetinden AKKIRAN bayırından Şarapçı ovasındaki düğün alayını gördüğü ve sorduğu anlaşılmaktadır.) (İskilip halkı rivayet ettiği gibi Rumeli halkıyla değiştirilememiş, İskilip Beyi oraya sürgün edilmiştir.)

İlçemiz Kastamonu iline bağlı iken Hicri 1310 (1890) tarihinde Amasya Sancağına bağlanmış, bunu takiben kısa bir süre Yozgat, Ankara Sancağına, Cumhuriyet Döneminde ise Çorum'a bağlı bir ilçe olarak idari yapıda yerini almıştır.

İskilip İlçesinin tarih akışı içinde kültürünü incelediğimizde,Etiler, Galatlar, Paflagonyalılar,Romalılar ve Bizanslıların bu bölgede yaşadığı tarihi kalıntılarındananlaşılmaktadır.

Türkler bu bölgeye hakim olmaları üzerine eski ve yeni kültürler gerek tarihteki yapılarında ve gerekse halkın örf, anane ve yaşantılarında belirgin ve kaynaşmış olarak günümüze kadar gelebilmiştir. Ancak;İskilip Kalesi,Kaya Mezarları ile höyüklerde yapılan incelemelerde ki izler eski Roma ve Bizans hayatını yansıtmaktadır.

İskilip İlçesi, Selçuklular ve özellikle Osmanlılar devrinde ilim yuvası olarak Anadolu'da tanınmıştır. Kamus-u Alem ve Tac'ül Tevarih'in birleştikleri tanımlamada " İskilip bir ziyaretgâh yeridir " diye uzun tasvirler yapıp "İlim ve irfanın burada yükseldiğinden" bahsederler.

Evliya Çelebi; 17. Yüzyıl ortalarında Eskelip'e uğramış olup, İskilip'in 150 akçelik şeref kaza olduğunu,şehrir kethüdası bulunduğunu ifade etmiştir. " Kalesi azametli ve muntazamdır. Şehrin girişi bağlı ve bahçeli olup,güzel evleri bulunmaktadır. Bilginleri çoktur. Burası zevk ve havai yeri olmayıp ilim yeridir. 300 Kur'an Hafızı olgun ve necip öğrencileri ile 40 adet ebcet okuyan sıbyan mektebi vardır. Ziyaret yerleri çoktur deyip " yetişmiş İskilipli alimleri övmektedir.

Bu alimler İskilip'li Şeyh Muhittin Yavsi, Oğlu Şeyhülislam Ebussuud Efendi, Şeyh Musluhiddin Aktar (Çakmak Dede),Akşemsettin oğlu Nur'ul Hüda'dan bahisle bunların Akşemsettin'in halifelerinden olduğunu yazmaktadır. (Seyahatname 3. Cilt.)

1849 yılında İskilip'e gelen ünlü gezgin Fransız V. Cuniet'in Paris'te 1894 yılında basılan "La Turgie d'Asie" isimli eserinin 479. Sayfasında; İskilip'ten söyle bahsetmektedir.

"Şehrin nüfusu 43442 kişidir. Kent içinde 48 Ortodoks ve 10563 Müslüman yaşamaktadır. Şehirde 108 cami,6 tekke, 6 medrese,1 konak Belediye Sarayı,5 kütüphane,1 Pazar,510 dükkan,2 han, 4 hamam, 18 çeşme, 3 fıskiye, 18 tabakhane, 63 un değirmeni, 6 fırın, 10 kahvehane, 1770 konut ile bir Bidayet Mahkemesi, 1 vergi dairesi,iç hizmetler: Telgraf istasyonu, posta şubesi ve sayım bürosu bulunmaktadır" demektedir.

Devamı gelecek sayıda.

ESERLER VE ESİRLER

Osman ÜNSAL

Anadolu'da pek çok taş ocağı tespit edilmiştir.Antik çağlarda kullanılan, bu ocak larda yarı işlenmiş,hazırlanıp yerine ulaşmamış parçalara da rastlanmıştır.

Ocaklarda taşların yarıklarına kama-lar çakılarak ayrılır veya testere ile kesilirdi. Ocaklarda amaca göre kabaca işlenen taşlar, inşaat mahalline doğru yola çıkarılırdı.

Taşıma insan ve hayvan gücüyle olurdu. Bu taşıma dağlar,tepeler aşılarak bazen kilometrelerce olurdu. Taşıma yöntemleri arasında kalaslar üzerinde yuvarlama, kızaklar üzerinde kaydırma olduğu gibi,ba-zen de taşlar üzerinde bırakılan çıkıntılara tekerlek takılarak ta yapılmıştır. Kullanılacağı mahalle gelen taş bloklar son şeklini alarak yapıdaki yerine konuluyordu. Burada bir noktayı belirtmek çok önemli. Roma'da demir biliniyor ve kullanılıyordu. Ama Hitit' te, Mısır'da Miken'de bu anıtsal yapıları yapan insanların elindeki en sert malzeme bakır (bronz) dı.

Bu tonlarca taşları taş ve bronz çekiç lerle, bakır testerelerle işlemişlerdir. Boğazköy kazılarında bakır bir Hitit testeresi bulunmuştur. Bu binalardaki taş bloklar birbirine öyle intibak ettirilmiş ki,arasından su bi le sızmamaktadır. Tabi harçsız üst üste konu lan bu taşların zelzele vb. de kaymaması içinde hem yatay olarak madeni parçalarla birbirine kenetleniyor,dikey olarak ta alttaki taşa oyuk, üsteki taşa çıkıntı bırakılarak, ya-da yine metal parçalarla toplanmıştır. Bu çi vilerde oynamaması için kanallar açılarak kurşunla doldurulmuştur. Boğazkale ve Ala cahöyük de duvar taşları üzerinde su borusu genişliğinde 8-10 cm derinlikte delikler görülür. Bunlar duvar taşlarını birbirine bağ lantı delikleridir. O devirde matkap olmadı-ğına göre bu muntazam silindirik delikler nasıl açılıyordu biliyor musunuz? Kumla! ve aşındırma yöntemleriyle. Taşın üzerine önce ufak bir zede,çukur açılıyor,sonra ora ya kum konuyor ve bir boru sağa,sola çevirilerek delik meydana getiriliyordu. 8 - 10 cm derinliğe ulaşmak için hangi esir, hangi köle kim bilir kaç yüz saat uğra-şıyor, elindeki boruyu kaç milyon kere sağa, sola döndürerek bir taştaki bir deliği oyuyordu. Ve bu işi çabuk bitirmesi için kaç bin köle,kaç bin kırbaç yiyordu. Bu taş delme usulü Osmanlıda bile kullanılmıştır. Bazı eski cami ve şadırvanlarında mermer top biçiminde fıskiyeler vardır,içi boş ve üzerinde pek çok delikler bulunan suyun tazyiki ile dönen ve bütün deliklerinden su fışkıran bu fıskiyeyi hazla seyrederken nasıl yapıldığını pek de düşünmeyiz. Önce mermer top şeklinde yontulur,sonra matkapla merkezine kadar bir delik açılır. Bu deliğe kum doldurularak bir salıncağa asılır ve başlar ustanın çırağı bu salıncağı sallamaya. Salıncak sallandıkça kumlar zımpara gibi başlar mermer topun içini aşındırmaya. Topun içini bu şekilde boşalması belki yıllar sürer ve işlem tamamlanınca her tarafından onlarca delik delinir ve hayranlıkla izlediğimiz bu fıskiye meydana gelir. Gerçi bunu yapan ilk çağdaki gibi köle değildir belki ama,ustanın sanatını taktir ederken çırağın bitmez tükenmez sabrı ve emeğini de göz ardı etmemede gerekir.

Peki bu tonlarca ağırlıktaki taşlar ge-tirildi,işlendi yıllarca uğraşılarak istenilen ev safı kazandı. Temelin ilk taşları da kaydırılarak itip,çekilerek yerine yerleşti,ama 10-15 metre yüksekliğe nasıl çıkarıldı. Tabi ki kaldıraç kullanıldı. Bazı taşlarda **U** biçimli çıkıntılar bırakılarak ve halatlarla bağlanarak kaldırılırdı. Ayrıca binaların her taş sırası tamamlandıkça toprak veya kumla yer seviyesi doldurdu. Bu kum yada toprak dolgu sayesinde daha yukarıdaki taşlar, sütunlar, sütun başlıkları,baş taban ve alınlıklar yerle rine yerleştirilip işlenecek tesviye ve kabartma işlemleri bitirildikten sonra dolgu olarak

kullanılan kum veya toprak temizlenirdi ve biz 9 metrelik sütun üzerine 40 tonluk baş-tapan ve alınlığın karşısında hayret ve hay- ranlıkla bakakalırız.

Gelelim konunun en can alıcı nok-tasına: İnsanların gurur kaynağı eserler hep büyük zaferlerin arkasından yapılmıştır. Örneğin : Osmanlılarda Mimar Sinan'ların yetişmesi, Süleymaniye, Selimiye, Sultan Ahmet gibi camilerin, Saray kapıları, sebil, türbe, han ve kervan sarayların yapıldığı 16. Yüzyılın imar faaliyetleri,Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman'ın kazandığı zaferlerle doğrudan ilgilidir. Devlet hazinesi bu zafer ve fetihlerle dolmuştur. Avrupa'nın Ortaçağ sonunda yaptığı keşifler, bul duğu yeni ticaret yolları,kazandığı sömürgeler zenginliğini artırmış,Rönesans hareketi bilim ve sanattaki hızlı gelişmenin itici gü-cü olmuştur. Yeni katedraller, saraylar, şatolar yapılmış bunu yapacak sanatçı-lar yetişmesine zemin hazırlamıştır.

Bazı detay farkları olmasına rağ-men İlk Çağda bu böyledir. Zafer kaza-nan ordular yendikleri ülke halkını esir ve köle yaparlar, mallarına, zenginliklerine el koyarlardı. O memleket halkından, güçlü ve sağlıklı olan kadın ve erkekleri toplar kendi ülkelerine getirirler ve onları her türlü en ağır işlerinde çalıştırırlardı. Bu günkü gibi teknoloji ve ma kine gücü yoktu. Bu esirler surların dışına, şehirle-rin varoşlarına yerleştirilir,yarı aç,yarı tok bu yapılan tapınaklarda, surlarda, kulelerde çalıştırılırlardı. Bazı esaret çocuklarına da sirayet eder,nesiller boyu sürdürülürdü. Korkutma, kırbaçlama öldürme,aç bırakma gibi kötü davranışların yanın-da onların inançlarına da bu işe karıştı-rılır, her esirin başlangıçta bir ibadet hissi ve gayreti aşılanırdı. Bunun en belirgin örneği Hititler de görülür. Hitit kralları ya Suriye'ye kadar sefer yapıp zaferler ka-zandıklarında ta oraların halkını toplayıp getirmişler, Boğazköy surlarının dışına yerleştirmişler, bunlara tarlalarını sürdürmüş, tapınaklarını, surlarını,saraylarını inşa ettirmiş-lerdir. Hitit halkı içinde; Hattiler, Hurriler, Luviler,Dolalar gibi toplulukların dinlerini de kendi dini gelenekleri içine dahil etmişler ve onlar için de Boğazköy'de tapınaklar yapmışlardır. Bu yüzden Boğazköy Hititler döneminde 1000 tapınak lı başkent diye anılmıştır.

Devletin bütün kaynakları halkın her türlü mesaisini hep anıtsal eserlerin yapımına harcamış ve buna rağmen birkaç istisna dışında pek çok eser tamamlanamamıştır.

Alacahöyük'te ve Boğazköy'de yarısı işlenmiş mimari parçalar ve heykel kalıntıları görülmektedir. Roma Döneminde planlanmış ve yapılmasına başlanmış Didim Apollo tapınağı da bunlardan birisidir.Yapım çalışmaları 200 yıl kadar sürmüş ama bitirilememiştir. Bunu yapıdaki plan ve üslup değiş-ikliklerinde görmek mümkündür. Tarih öncesinden günümüze ulaşan bazı eşya ve alet-edevatın yapılışını ve ama cını anlamadığımız da olmuştur. Çünkü biz; bir yerde bu günün mantığı ile onlara bakıyoruz. Mimarideki bu büyüklükler nasıl meydana geldi,bu tonlarca taş nasıl taşındı, nasıl işlendi, nasıl kaldırılıp o yüksekliklere çıkartıldı. Özellikle Güney Amerika'daki İnka ve Maya uygarlık kalıntılarındaki büyüklükler ve farklılıklar uzaylılarla bile izah edilmeye çalışıldığı oldu.

Aslında ; anlayamadığımız bu gün-kü zaman kavramı ve aceleciliğimizi o devirlere ölçü olarak tutmaktır. Bu günkü 1 dakikalık olayı binlerce disket ve binlerce ciltlik kitaplara sığdıramazken, geçmişteki 500 yılı, 1000 yılı birkaç cümleyle özetleyiveririz. Bir karıncanın yuvasına taşıdığı malzeme onun cürü-müyle kıyaslanınca hayretler içinde ka-lınır. Oysa yüz binlerce insan,yüzyıllar boyunca bu eserler için canı,kanı paha-sına çalıştırılmıştır. Hem de insan oğlunun aklı ve becerisi ile. Böyle düşünürsek ; daha güzel bu bilinmeyen parçalar yerli yerine oturmuş olur. Sabır ve sebatı da hesaba katmak gerekir.

Bir hattat Kur'an-ı Kerim yazacak duruma gelebilmek için 15 - 20 yıl her harfi, her cümleyi yazarak eksersiz yapı-yor, çalışıyor ve ancak ondan sonra bu işe girişebiliyor. Bizler el yazması bir kitaptaki yazıya, istife baktığımız zaman hayranlık içinde kalıyoruz, matbaa baskısından daha kusursuz, daha güzel diye. Öyle kolayına sanatçı olunamıyor, sanat eseri meydana gelmiyor.

Bir başka örnek ; bir ağaç usta-sı,bir ağaç minberi,bir ahşap kapı veya ahşap tavanı oymak,işlemek için kalfasıyla,çırağıyla ekip halinde yıllarca uğraşıyor,emek veriyor ve bu eserler öyle ortaya çıkıyor. Şimdi ne o sabır var,ne o sebat,ne o anlayış. Bugün bir usta yılda bir kapı işlese açlıktan ölür. İşte en önemlisi o sanatın ve emeğin kıymetini bilen ve onun karşılığını verebilen sanat-severler kalmadı.

Galiba işin özeti bu.

BİZİM İLLER

Bekir Baki
AKSU

İstanbul

TAM GÜNEŞ TUTULMASI

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
(Coğrafyacı)

Toplumların gök ile olan ilişkisi insanlık tarihi kadar eskidir. Yıldızlı gök kubbe, her çağda bütün canlıları etkilemiş, daima insanların ilgi ve dikkatini çekmiştir.

Çok eski yıllardan beri, bir çok gök cismi insanların kültür ve medeniyetlerine girmiş,mistik duygularını etkilemiş ve bir çok sembollerinin hatta;bazı ülkelerin bayraklarına bile simge olmuştur.

Bugün bile;Güneş,Ay,Kuyruklu Yıldızlar,Meteoritler,Gezegenler,Uydular,Güneşteki patlamalar, Kozmik fırtınalar, Karadelikler vb. gerekli ve yeterli bilgilere sahip değiliz.

Ancak,ay ve güneş tutulmalarının nedenlerini artık iyice biliyor ve daha önceden tutulmaların nerede ve ne zaman meydana geleceklerini hesaplayabiliyoruz.

İnsanoğlunun çok eskiden beri, gök cisimlerinin uzaydaki durumlarını, hareketlerini ,fiziksel ve kimyasal yapılarını incelemesi,**"Astronomi Bilim"**inin,diğer ilimlere göre daha önceden gelişmesine ve ilerlemesine neden olmuştur.

Son yıllarda,dev yer teleskopları, optik cihazların gelişmesi, ve en son olarak da uzaya fırlatılan teleskop'un yapılması uzay çalışmalarına yeni bir ivme kazandırmıştır.

Ülkemizde; astronomik olayları bilimsel olarak inceleyen kuruluşların başında, İstanbul'da bulunan **"Kandilli Gözlemevi "** gelmektedir.

Bu değerli kuruluşumuzun verdiği bilgilere göre,11 Ağustos 1999 Çarşamba günü **"TAM GÜNEŞ TUTULMASI"** olayını yaşayacağız.

Bilindiği gibi, dünya, güneş sistemine bağlı bir gezegen,ay da dünyanın bir uydusudur. Gezegenler ve uyduları,uzayda belli yörüngeler üzerinde devamlı hareket ederler. Bu hareketler sırasında, bazen ay,güneş ile dünya arasına girer ve bu üç gök cismi bir süre aynı doğrultuda bulunurlar.

Merzifon-Havza karayoluna konulan tanıtım panosu

Güneş tutulmasının olabilmesi için, ayın mutlaka yeni ay konumunda bulunması gerekir. Yeni ay konumunda,güneş ile dünya arasında bulunan **"Ay"** ın gölgesi dünyanın bazı yerlerine düşerek oraları, yarı karanlık veya tam karanlık duruma getirir.

Güneş tutulması başlıca üç şekilde görülür:

1-TAM TUTULMA: Ayın, gölge konisinin uzunluğu yer - ay uzaklığından daha büyük olursa meydana gelir. Bu gölge konisini yer kesserse,kesit içinde kalan yer yüzünün kısımları güneşten ışık alamaz ve karanlık bir şerit oluşturur. Ayın ve dünyanın hareketleri nedeniyle,karanlık yerler,belli bir süre sonra bir kuşak çizerek hareket eder. Tam tutulma,çok az görülür. Bir insan ömrü içinde bir kez, ömrü uzun olanlarda ikinci defa **"TAM GÜNEŞ TUTULMASI"**nı görebilirler.

2-HALKALI TUTULMA: Ayın gölge konisinin uzunluğu,dünyaya kadar gelmez ise,koninin öbür yanına doğru uzantısı yere gelir. Uzantının geldiği yerlerde halkalı tutulma olur. Bu gibi yerlerde güneş bir halka şeklinde görülür. Bu sırada bazı yerlerde eksik tutulma görülür.

3-EKSİK (PARÇALI) TUTULMA: Yarı gölgenin geldiği yerlerde olur. Bu yerler,güneşin her tarafından ışık alamaz. Buralarda güneş hilâl biçiminde görülür. Yarı gölgenin, yerde kapladığı alan,tam gölge alanından daha geniş olduğundan,eksik tutulma daha büyük bir alanda izlenir.

11 Ağustos 1999 Çarşamba günü, gündüz yaşayacağımız **"TAM GÜNEŞ TU-**

TULMASI" olayını daha iyi izleyebilmek için aşağıdaki harita ve tablodaki teknik bilgiler sunulmuştur.

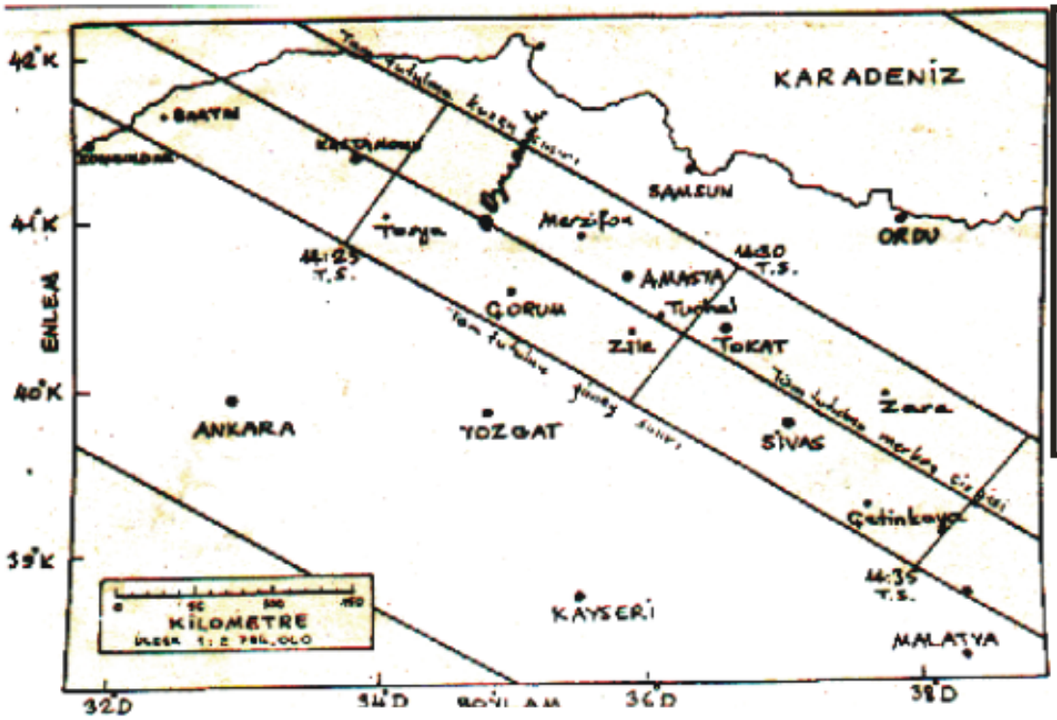

ÇORUM İL MERKEZİ	
Enlemi	: 40 derece.33 dakika kuzey
Boylamı	:34 derece,58 dakika doğu
Güneş tutulmasının başlaması	: Saat 13.01
Tam tutulmanın başlaması	: Saat 14.26
Tam tutulmanın sonu	: Saat 14.28
Güneş Tutulmasının sonu	: Saat 15.46

11 Ağustos 1999 Çarşamba günü, gündüz tam güneş tutulması gölge kuşağı haritası

11 Ağustos 1999 Çarşamba günü kentimizde saat 13.01'den itibaren,güneşin batı kenarının yavaş yavaş kararması ile güneş tutulması başlayacaktır. Ay, güneşin önemli bir kısmını örtüğü halde bile ortalık birden bire kararmayacaktır. 85 dakika içinde yavaş yavaş güneş kararacak,ortalık tam saat 14 ü 26 geçe kapkaranlık olacak ve bir dakika 52 saniye süreyle, **"TAM GÜNEŞ TUTULMASI"** olayını yaşayacağız. Bu kısa süre içinde, görüş açımızın içinde,yoğun bulutlar olmaz ise ,tam tutulma en güzel şekli ile izlenebilecektir. Bu sırada sanki koyu karanlık bir geceyi iki dakika kadar yaşarken,gökte yıldızlar bize göz kırpacaktır !...

Isı da birkaç derece azalacaktır. Saat 14.28'den sonra, güneş bir saat 18 dakika içinde,yavaş yavaş tekrar aydınlanmaya başlayacak ve saat 15.46'da tutulma olayı sona erecektir. Hava'da tamamen tekrar aydınlanacaktır. Ogün güneş normal olarak 19.52'de batacaktır.

Tam tutulma eksenin,Çorum İlinin kuzey doğusundan geçmesi ve bilhassa Osmancık ve Kargı İlçelerimizin tam tutulma merkez eksen çizgisi üzerinde bulunmaları, ayrıca İstanbul üzerinden (E-80) İpek Yolu ile ulaşım kolaylığının bulunması,birçok yabancı ve yerli bilim adamının Osmancık'a gelişine neden olacaktır.

Bu konuda 26.03.1999 ve 18.06.1999 Çorum Haber Gazetesinde iki makalem çıkmıştı. 8 Temmuz 1999 Perşembe günü, Çorumlu 2000 Dergisinin sahibi Sayın M. Selim Gürsel ile Samsun'a yaptığımız bir seyahat sırasında, **"Merzifon - Havza karayolu"**nun gidiş ve gelişlerine, bir trafik levhası gibi konan **"reklam panoları"**nın birisinin resmini sizlere aktarıyoruz.

Amasyalı komşularımızın yaptığı bu ilginç tanıtımın, bizim ve bu yoldan geçenlerin büyük ilgisini çektiğini gördük!... Acaba biz (!) Çorumlular,bu ve bunlar gibi orijinal tanıtımlar için nasıl ve ne gibi girişimlerde bulunduk ?...

Görülüyor ki;eşine nadir rastlanan ve 20. Yüzyılın son **"TAM GÜNEŞ TUTULMASI"** olayı iyi değerlendirilebilirse, İlimiz ve komşu iller,hatta Türkiye'miz için,ele geçmez bir tanıtım fırsatı olacaktır.

Bizlerde, 11 Ağustos Çarşamba günü öğle üzeri saat tam 13'te güneş tutlmasını izlemek için **" İSLİ CAMLARIMIZI,veya YANMIŞ FLİM"**lerimizi hazırladık mı ?... Toplam 2 saat 45 dakika sürecek olan **"Gündüzün Kısa Gecesi"** ne hazırmıyız ?...

Kesinlikle korkacak,telaş edilecek hiçbir şeyin olmadığını da peşinen söyleyelim. Bellekelerimizden hiç çıkmayacak,ömür boyu, bir veya en fazla iki defa yaşanabilecek bu nadir **"DOĞA OLAYI"**nın baştan sonuna kadar iyice gözlenmesini dilerim.

ÇORUM'UN SORUNLARI ÇÖZÜMLENMELİ

İsmet ÇENESİZ

Çorum'un sorunları aynı zamanda Türkiye'nin sorunları. Bu,buna benzer toplantılar yapılıyor bence sorunları herkes biliyor, bunları sağır sultan bile duydu. Çözümlerini bir plan dahilinde tarihlerini belirliyerek,hedef çizerek çözümler bulmalıyız.

Emekli Sandığı-Bağkur-İşçi Sigortala primleri tek hesapta toplana-cakmış en doğrusu bu. Emeklinin güvencesi olan maaşını aldığı yerler iflasın eşiğine getirildi. 38 yaşında insanları emekli ettik,böyle bir saçmalık dünyanın hiç bir yerinde yok,olamaz da. Buna maaş mı yeter ? Adam üç günlük prim ödeyecek senelerce maaş alacak.

Emeklilik yaşını 62 yapalım deyince mezar-da emeklilik deniyor da,buna tepki gösteri-liyor da 38 yaşında emekli olmaya tepkiyi yetkililer gösteremedi.

O gün gazetelerde yazdılar,çizdiler. Bu güvence merkezlerinin iflas edeceğini, ama oy uğruna bu hale getirildiğini söyledi-ler.

Emeklilik konusunda en mağduru da Bağkur emeklileri. Adam 12.ci basamak

BİR MAHALLENİN TARİHTEKİ YERİ KALE MAHALLESİ

İsmail PAMUK

Bildiğiniz gibi; kele mahallesi Çorum'un belki de en eski mahallesinden birisi olarak sayılır dersek yanılmayız.

Kale'nin sözcük anlamı ise:

Düşmnı gelesi için beklenilen,yollar üzerinde askeri önem taşıyan, şehirleri veyahut geçitler ile dar boğazların güvenliğini sağlamak için yapılan duvarlı, burçlu ve mazgallı yüksek ve müstahkem yapılardır.

Çorum civarında bulunan Kırkdilim Kalesj, Simala Kalesi, Kabil Kalesi, Sazak Kalesi, Osmancık Kalesi ,Iskilip Kalesi bilinen örneklerdir.

Çorum'un bilinen Kalesi ise Bizanslılar tarafından kullanıldığı,Danişmendilerin Çorum'u almak için yaptıkları savaşta bulunan kaleyi kuşattıkları bilinmektedir. Danişmendilerin kumandanı Melik Ahmet tarafından 1076 tarihinde Bizanslar döneminin kale komutanı Nastur'dan alınmıştır. Nastur'un direnmesi sonuç vermemiş,Çorum Kalesi kuşatmasında altı bin insanin ölümüne ve bir o kadar da Türk şehide mal olmuştur.

Çorum'a zamanlar bile Anadolu'nun buğday ambarı olarak biliniyordu.

Türklerin geleceğinden haberdar olan kale sakinleri tarafından bugün Gerdek kayası denilen yere Nikonya'nin kıymetli eşyaları ile Nastur'un hazinesi de Türklerin eline geçmiştir.

Çorum'un kalesi hakkındaki bilgiler ise Haçlı ordusunun Çorum Kalesini kuşatması ve bu kuşatma sırasında açlıktan Türklerin anlaşma yaparak teslim olmaları ise bir katliamı getirmiştir.

Bu katliamda Haçlılar 60.000 TUrk erke-~inin kafalarini keserek kafalarından kule yapmışlar,kadın ve kızları da Bizanslılara köle olarak satmışlardır. Çorum'da bulunan UIu Mezarın bir adı da Doruk Mezar olarak bir sebepten bu güne kadar yaşlılar tarafından anılmatadır.

Evliya Çelebi,Seyahatnamesinde Erzurum'dan gelirken Çorum'a uğradığını yazar Kitabında "Şehrin Kıble tarafında celali şerrinden emin olmak içincahar (dört) köşe bir kaleyi rağnası vardır Amma küçüktür. Bir kapısı vardır. Dizdarı (Kale Kumandanı) neferatj (erleri) müstefi cephanesi ve birkaç hanesi ..' diye bahsetmektedir."

1320 Hicri Ankara Salnamesinde de çorum Kalesi için:

"Çorum emsari kadimesinden olup kasabanın ciheti cenubiyyesinde ve muhtalif mahallinde atikye sun'i bir kalesi ve kalenin içinde 20 haneden müteşekkil mahallesi vardır" denilmektedir.

Rıfat Arıncı Çorumlu Dergisinde kaleden bahsederken:

Kaleyi Danişmendiler yeniden yaptığını" tahmin ettiğini söyler.

Bu verdiğimiz kısa bilgilerden sonra,Çorum'da kalenin bulunduğu yer zamanla kale dışına taşarak bu günkü zamana kadar devamlı gelişen, şehrimizin halen büyük mahallelerinden birisi durumundadır.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

ŞEHİR HAYATI

Yeşile hasretiz.

Son yüzyılın belki de en acımasız can sıkıntısını,kibrit kutuları gibi üst üste dizilmiş binalarda yaşıyoruz.

Ne Kavak ağaçlarının hışırtısı,

Nede zerdali ağaçlarının nağmeleri,

Ve üzüm bağlarının kara ve sara salkımları sadece hatıralarda kaldı.

Ilıca Bağları,

Fitne Bağları,

Ayarık,Sülüklü,İbrahim Çayırı ve emsali birçok yeşillikler sadece ve sadece on bin yada yirmi bin nüfuslu Çorum' a hitap ediyordu.

Pahalı hayat,

Sancılı hayat, stresli hayat.

Doğrusu şehir hayatı sıkmaya başladı.

Doğru dürüst piknik yapacak alan da hi bulamıyoruz.

Daha doğrusu, bulduğumuz zaman ise hatırı sayılır ücret ödemek zorunda bırakılıyoruz. İ

İhtiyaçlar,ihtiyaçlar diz boyu masraflar. Oğlan evlenecek, kız evlenecek.

Torunlar da ardından yetişecek.

" Eskiye rağbet olsa bit pazarına nur yağardı " demişler. Hangi maksatla söylendiği pek bilinmeyen bu, ifade sanırım eski eşya yada giysilere has bir terim.

Hayatı güzelleştiren çoğu zaman idealler ve onun getirdiği şuurlu mücadelelerdir.

Selimiye'yi "Selimiye" yapan onun ruhundan fışkıran ahenk bütünlüğüdür.

Dünyada "gününü gün etmeye " gelenlerin haline bir bakınız ?

Hayatta bulduğu üç kuruşluk, kıytırık lezzetler uğruna nelere katlanıyorlar .

Bazen elini Kanatıyor,

Bazen de eşek arıları oralarını buralarını ve kimsesizliğin şarkısını söylüyor.

Ama; insanlar yani bazı insanlar uykusunun en derin kanalında serçe kuşunun lezzetine yetişmeye çalışıyor.

Günde iki yüz defa eşi ile ve başka kuşlar ile çiftleşen bu sevimli yaratığa han- gi zevk ve şehvet müptelası yetişebilir sor-mak lazım ?

İşte şehirler ve şehirlerin yazın sıcak kışın ise soğuk ortamlarından tek katlı, içinde güllerin ve çimlerin raks ettiği ortamları aramak, sanırım sadece hayallerde kal-dı.

O hazzı tadanlar ise ayrıcalıklı ve seçkin,hem de parasının hesabını bilmeyen zenginlere has oldu.

Kimileri ise bu duygu ve düşüncelerini estetiğine bakmadan,başını soktuğu ve sokacağı mekanın mevcut lezzeti ile elegü-ne muhtaç olmadan hayatını devam ettirir.

Ne şiirin feyzi,

Ne edebiyatın sonsuz hazzı,

Ne de satırların kafalara ve gönüllere ulaştığı bilgi birikimine ilgi duymadan hayat musalla taşında noktalanırda ,bir çoğumuz bundan dersler çıkartamayız.

Eskiden gönlümüz zengindi.

Şimdi ise kasalarımızı ve cüzdanla-rımızı zenginleştirmeye çalışıyoruz.

Şehirde çok katlı binaların sayısı inadına hızla artarken " ölmek için dünyaya gelirsiniz, harap olmak için binalar yapıyorsunuz" niyazını her sabah kulağımıza üfleyen melaikenin sesini bile duy-maz oluyoruz.

"Malda yalan,mülkte yalan. Var biraz da sen oyalan" atasözünün özündeki mana-yı çözebilirsek şehirlerde yada tek katlı bahçelerdeki evlerde yaşamanın ince ayrıntılarını çözebiliriz.

Ama; mutlaka gerçek hayatı arama ve gerçek yolu bulma azmi ile

Şehirler; şehir olalı hiçbir zaman bu kadar hengameye maruz kalmamıştı.

TARİH BOYUNCA SAAT VE ÇORUM SAAT KULESİ

Ahmet ERTEKİN

SAATİN TARİHSEL GELİŞİMİ:

Her günün yirmi dörtte birine veya zamanı ölçmek için kullanılan aletlere SAAT denir.

İnsanlığın kullandığı ilk saat sistemi, güneş ışınlarının izdüşümleriyle ortaya çıkan gölge aralıklarının değerlendirilmesi, işaretlenmesi esasına dayanan güneş saatidir. Hititlerden itibaren kullanılmaya başladığı bilinmekte,en güzel örnekleri Romalılar da görülmektedir.

Havanın bozuk ve yağışlı olduğu günlerde gerekli randıman alınamayan güneş saatleri yerine, Araplar tarafından bulunan kum saati ile Mısır veya Mezopotamyalılar tarafından bulunduğu öne sürülen su saatleri kullanılmaya başlamış, Roma İmparatorluğu ve Yunanlılarda oldukça yaygınlaşan su saatlerinin pek çok çeşitleri yapılmıştır.

İslâmiyet'in doğuşu ile birlikte artan, zaman ve zamanların önemi,saat kullanımının da yaygınlaşmasını sağlamış , XVI. yy. sonlarına kadar su ve kum;gündüz çalışılan iş yerleri ve kütüphanelerde ise güneş saatleri kullanılmıştır.

İslâm ülkelerinde madeni saat yapı-mını kesin olarak hangi tarihte başladığı tespit edilememekle beraber,807 tarihinde Halife Harun ü Reşit zamanında çalar saatlerin bulunduğu bilinmektedir.

Namaz ve Oruç gibi ibadetlerin belli aralıklarla yapılması mecburiyeti bütün İslâm Ülkelerinde daha hassas ve dakik saatlerinin yapılmasına zemin hazırlamıştır. Türk saatçileri, saatlerin dakika ve saniyelerini ayarlamak için "Rubu Tahtası"nı icat etmiş , zaman tayini için muakkidhaneler kurulmuştur.

1657 yılında Hollandalı Huygens'in bulduğu " sarkaçlı " veya "rakkaslı " saatler-den sonra,Alman Peter Von Hall tarafından "Nutenberg Yumurtaları" adıyla anılan ilk Mekanik cep saatleri yapılmıştır.

XIX. yy. ortalarına doğru ağır ve büyük hacimli saatler yerlerini küçük boylu masa ve cep saatlerine bırakmaya başla-mış;bilhassa Osmanlılarda cep saatleri çok ilgi görmüştür.

Yelekte taşınan bu saatler köstek ve paldün denilen altın veya gümüş zincirlerle omuza asılır, ayrıca gümüş salavatlı kozalı aksesuarları bulunurdu. Kıymetli madeni zarflar içinde bulunan cep saatlerin kapakları üzerinde ayet, hadis veya " Kalem-i Ki-bar" denilen özdeyişler yazılırdı.

Son yıllarda cep saatlerinin yerini kol saatleri almış,günümüz teknolojisi saat dalında da büyük aşama kaydederek çok yönlü (Müzikli,hesap makineli, radyolu vb.) elektronik saatler üretilerek yazımıza konu olan saat kulelerinin giderek önemini yitir-mesine neden olmuştur.

ÇORUM'DA SAAT KULESİ

Türk mimari sanatında önemli bir yeri olan saat kulelerinin en dikkate değer olanlardan birisi şüphesiz ki, Çorum Saat Kulesidir.

Şehrin tam merkezinde olup "Eski Çorum"un hakim bir konumunda ve mina-re sitilinde inşa edilmiştir.

33. Osmanlı Padişahı II. Abdülhamid'in tahta çıkışının 25. yıldönümünde bütün valilere gönderilen "Saat Kuleleri Yapınız" fermanı üzerine Beşiktaş Muhafızı Çorumlu Yedisekiz Hasan Paşa tarafından (1882 Adana, 1892 Sungurlu, 1897 Yozgat vb.) 1894 yılında yapılmıştır.

Açık sarı renkli kesme kum taşından yapılan kulenin yüksekliği 27.5 metre olup geniş tabanlı sağlam bir zemin üzerine inşa edildiği söylenmektedir.

5.30 metre çapındaki alt kürsü kısmı 8 köşeli olup yüzeyleri 2.10 metre genişlik-tedir. Kürsüden gövdeye Türk Üçgeni motif li bir pabuçla geçilmekte ayrıca pabuçla

gövde arasında dairesel iki bilezik arasında şişkin bir boyun bulunmaktadır.

Gövde kesiti 24 köşegenli olup boyuna dikdörtgen yanaklı dilimler halinde ve zarif bir görünümdedir. Gövde çapı 3.90 metre olarak yapılmıştır.

Şerefe, demir şebeke korkuluklu, petek kısmı dikdörtgenler prizması biçimindedir. Dört yüzde bulunan 1.5 metre çaplı dört saat katranından güney ve kuzeydeki Roma rakamlıdır. Çinko kaplamalı basık kü lahın hemen altında dört yöne açılan ve ses dalgalarının yayılması için yapılmış, dört baklava dilimi motifli pencere boşluğu gö-rülür.

Güney cephesinde iki basamaklı merdivenle girilen yuvarlak kemerli kapıdan yukarıya 81 basamaklı döner merdivenleçıkılmaktır.

Giriş kapısı üzerinde sanatçı Tülin KORMAN'ın babası Hattat Nuri KORMAN tarafından yapılmış 8 sıralı, araları cetvelli ve 1312 tarihli mermer kitabedeaynen şunlar yazılıdır.

SAAT KULESİ KİTABESİ

Şehinşah-ı zaman Abdülhamid Han-ı keremkârın Ferkan-ı kiramından Hasan Paşa-i bi-hemta Bütün evratını vakfeylediihya-ı hayrata
Muvaffak eylesin her dem abı amaline
Mevla Bu saat kulesi ezcümle hayrat-ı cüzininden Yapıldı yümn-i evferle bu şehri eylediihya Çıkıp bir vakt-i eşrefde yazıldı babına tarih
Bu mıkyat-ı celili yaptı bak lutf-u Hasan Paşa **1312**

KİTABENİN MANASI

Cihanda şahların şahı Cömert Abdülhamid Han .
Abdülhamid Han'ın şerefli generali Hasan Paşa Tüm zamanını hayırlı işlere vakıf eyledi.
Mevla, Onu daima amellerinde muvaffak eylesin.
Saat Kulesi Onun yüce hayırlı eserlerinden birisi olarak gerçekleştirildi.
Daha büyük saadet ve mutlulukla bu şehre ihya eyledi.
Eser, en şerefli vakitte (ortaya çıktı) bitirilerek kapısına tarih yazıldı.
Gör ki Hasan Paşanın lûtfu ile bu yüce (eser) yaptırıldı.
(Bu son cümle Ebcet Hesabı ile 1312 tarihini göstermektedir)

Kuledeki saat sarkaçlı olup çanının eski bir kilise çanı olduğu söylenmektedir. Yarımlarda bir, saat başlarında ise g ö s t e r d i - ği zaman kadar gonk vuran saatin sesi eski-den bütün Çorum'dan duyulur, pek çok e-vin saat ihtiyacını karşılardı. Şimdi etrafına yapılan yüksek binalar ve yayılan ,genişle-yen şehir alanı yüzünden eski fonksiyonu-nu kaybetmiştir.

1983 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Mü-dürlüğü tarafından restorasyonu yapılmış ve çürüyen petek kısmı tamamen sökülerek

1976 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi uzmanlarınca hazır-lanan projeye uygun olarak yeniden gerçek leştirilmiştir.

Çorum Müzesi adına tahsisli olan sa at kulesinin günlük saat ayar ve bakımı Be- lediye Başkanlığı tarafından karşılanmak-tadır.

Eskiden sekizgen kürsü çevresi ah-şap çatılı, alaturka tuğlalı küçük dükkanlarla çevrili olan saat kulesinin etrafı boşaltılmış, daha sonra takılan ışıklı reklam panoları da Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun kararı üzerine temizlenerek bugünkü doğal görüntüsüne kavuşturulmuştur.

İlimizin sembolü durumundaki SAAT KULESİ aynı zamanda şehrin mihengi noktasıdır. Hemen akabinde geçen gidiş geliş yönlü yollardan seyreden araçların vib rasyonundan etkilenmekle birlikte bugüne kadar mevcudiyetini korumuş anıtsal bir kültür varlığıdır. Restorasyon sırasında yer değişikliği düşünülmüşse de mihengi n o k t a s ı o l m a s ı y ü z ü n d e n gerçekleştirilememiştir.

Bu günün orta yaşlı nesli saati on-dan öğrenmiş , günlük yaşantısını Onun gonklarına göre ayarlamıştır.

O, yıpranan yüzeyi; bir asıra yaklaşan sadakati ile çağdaşlaşmada geç kalınmama sı konusunda gonklarıyla Ç o r u m l u y u s ü r e k l i o l a r a k uyarmakta, bilhassa gecenin de-rin sessizliğine bir dinamizm kazandırmaktadır.

Kaynakça: 1968-1973 Çorum İl Yıllıkları, Çorum Müzesi Arşivi
NOT: Kitabenin Türkçe çevirisinde yardımcı olan Edebiyat Öğretmeni rahmetli Mustafa Tatlı'yı özlem ve rahmet le anıyorum.

KANDİBER KALESİ

SÖZ HARMANI

Sakin KARAKAŞ

Geçtiğimiz ay içerisinde Osmancık Haber Gazetesinde manşetten verilen ha-ber tarihi Kandiber Kalesinin bu günkü du-rumu ile ilgiliydi. Bu haberi okuduktan son- ra kale etrafında şöyle bir gezinti yaptım. Gerçekten gördüğüm manzara karşısında irkildim. Ortada hakikaten vahim bir tablo vardı ki; "**Kandiber Kalesi**"nin o muhte-şem surları ade-ta tarihe mey-dan okuyor ve ayakta durma-ya çalışıyordu. Özellikle kale-nin Oto Garajı istikametine ba kan bölümleri-nin alt kısımları oyulmuş, sanki havada asılı kal mış gibi duruyordu.

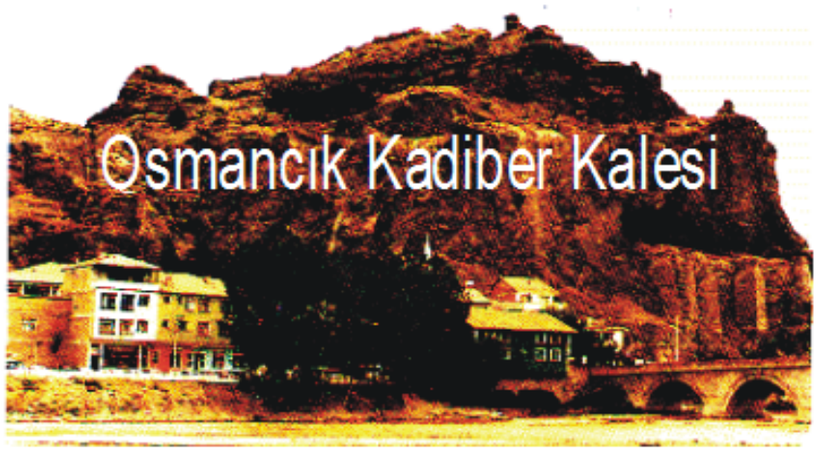

Kale surlarını izlemeye koyulduğum sırada karşılaştığım dostlarıma işaret ettiğim bölgelere baktıklarında olayın farkına var-mışlardı. Haklısın hocam durum gerçekten de tehlikeli demekten kendilerini alamadı-lar. Çünkü söz konusu surların önemli bir kısmı fizik kanunlarına sanki meyden okur-casına yaşama mücadelesi veriyordu. Osmancık halkı geçmiş tarihlerde bu kaleden taş düşmesine alışkındırlar. Özellik-le yağmur yağdığı zamanlarda bu kaleden yollara ve mahalle aralarına taş düşer. Yet-kililerde bu taşları temizler. Böylece sorun çözülmüş gibi görülür. Benim korkum kale-den taş düşmesi değil,her an bir facianın ol ma ihtimalinin söz konusu olmasıdır. Allah korusun her an bu surlardan kütleler halin-de duvarların aşağıya inme tehlikesi söz konusudur. İşte bu maksatla Osmancık Ha-ber Gazetesi basın olarak aktif sorumluluğunu yerine getirmiş ve kanaatimizce Os-mancık'ın önemli sorunlarından saydığı bu konuyu manşete taşıyarak üzerine düşen görevi yerine getirmiştir.

Hepimizin bildiği gib geç-tiğimiz yıllarda Diyarbakır ve Kayseri'de mey dana gelen sur çöküntüleri bir kişinin ölümü-nü ve birkaç ki-şinin yaralan-ması ile sonuç-lanmıştı.

Kandiber Kalesinin konumu itibarı ile yüksekçe bir kaya üzerinde kurulu olması daha acı so-nuçlarla neticelenebilecek olaylara gebe olan bir durumdadır.

Bu güne kadar aktif manşetleri ile Osmancık sorunlarını gündemde tutmaya başaran Osmancık Haber Gazetesi Genel Yayın Müdürü Sayın Orhan Güçlü'yü böy-lesine önemli bir sorunu gündeme getirdiği için alkışlamak gerektiği kanaatini taşıyo-rum.

Her zaman güzelliği ile övündüğü-müz, Osmancık adı ile özdeşleşen ve dün den bu güne Osmancık şiirlerine konu olan **"Kandiber Kalesi"** şiirdeki gibi güzel ve diri kalsın.

ÇORUM ÇÖLLEŞECEK

Dr. Ali EMİROĞLU

Ben "şom ağızlı" falan değilim. Benim evliyalıkla da ilgim yok. Ben ; insanların eşit yaratıldığı inancını taşıyorum. İnsanların eşit olarak yaratılmamış olması,hem yaratanın yüceliği ile bağdaşmaz, hem de yaratılış mekanizmasına uymaz. Müspet İlim öğrendim ve müspet düşünmeye alıştım. Normal ve müspet bir insan olarak diyorum ki; **" Çorum ileride çölleşecek"**

Genellikle Orta Anadolu,güneyden ve kuzeyden gelecek rutubet taşıyan bulutların kendisine yetişmesi için,sıradağlarla engellenmiştir. Bulutlar bu dağ duvarını aşamadan sularını terk ediyorlar. Batıdan gelecek bulutlar için de pek çok kilometre uzaklık var. Bu bulutlar yetişebilirlerse bile , yağmur yağdırma vasfını tam gösteremiyorlar. Bulutları durduracak rüzgarın süratini kesecek kadar kesif ormanlar yok. Yağmur yağmayınca da Anadolu'nun ortasında iyi mahsul almak zor. Bu yıllarda böyle olmuştur. Vaktinde yağmamışsa yağmur "yağmur dualarıı" bile işe yaramaz oluyor. Bu yılda böyle olmadı mı ? Bu insanlar yağmurun iyi yağdığı senelerin insanları değil mi ? Yağmur yağdıranın yanında ne günah işlediler ki bu insanlar,yaratandan nasiplerini almadılar ? Bence insanların günahkarlığı burada yatmıyor. İnsanların günahı cehaletlerinde saklı. Yağmur yağdıracak mekanizmayı yok etmişler vaktiyle. Erozyon artıyor ve ormanlar yok edilmiş. Yeni orman yapımı ise merasimlerden ileri gidemiyor. Erozyon sorunu ise,halk tarafından anlaşılmış bile değil.

Orta Anadolu ağaçlandırılmadan, ne cehaletten ve nede açlıktan kurtulur. Açlık var Orta Anadolu'da. İnsanların sağlıklı olması için, çeşitli beslenmeleri ve her gün,bilhassa yetişme çağında olanların,asgari 60 gram protein almaları gerekir. Bu 60 gram protein, 250 gram ete eş değer taşır. 5 kişilik bir aile, günde bir buçuk kilo et tüketmelidir. "Çorum'da bu oluyor." Denilebilir mi ? Bunsuz yetişen insanların zekaları da iyi teşekkül etmiştir denemez. Burada yaratanın ne kusuru olabilir ? Size aklınızı da vererek yaratmış. Siz o aklı kullanacak kadar onu geliştirmemişseniz, yaratan ne yapsın ? İçimizde pek çok insan e . Şitliği bile kendisine layık görmüyor. Erkek, gözünde başka türlü bir yaratık kadınlarımız. "Eksik etek" olmayı bile isteyerek kabulleniyor. Kendini toplum ve yaratan karşısında eksik gören ve bundan şikayet etmeyen insanın inancı mı tam olacak ?

Ülke ağaçlanırsa, yağmur yağacaktır. Orta Anadolu'yu tam olarak sulamak imkan içinde görülmüyor. O zaman, ağaçlandırma sulamanın öncüsü olmalıdır. Erozyon önlenir ve buğday ekilmeyen sahalar,bilhassa tepeler ağaçlandırılırsa, Orta Anadolu tam olarak yeşillendirilebilirse, yağmur artacaktır. Bu iş için elli yıl gerekli gibi geliyor bana. Elli yıl bir millet için nedir ki ?

Çok anma günü yaparsanız,bu günler kıymetini kaybediyor. Halk bunları kanıksıyor. Bizde iki dini bayram dışında, bayramlarımızın hepsi resmidir. Dini bayramlarımız da aslında resmileşmiş ve devlet tarafından tatil sayılmıştır. Fransa da ise bütün bayramlar dini esaslıdır ve pek de tatil verilmez;yalnız 14 Temmuz resmi Cumhuriyet Bayramıdır. Çok tatil insanları tembelliğe alıştırır. Baksanıza "Çorum'un Sorunları" adlı her yıl yapılan toplantı bile rağbet görmüyor. 16 izleyiciden dolayı,toplantıyı yöneten Sayın Prof. Dr. Ahmet Samsunlu dahi şikayetçi. Sorunlarımızın konuşulacağı toplantıya,uzaklardan bilim adamları gelsin,sen evinden gidip de izlemeyi dahi düşünme. Buyurun cenaze namazına,dense yakışık almaz mı ? Bu akılla ne yapacaksın üniversiteyi ? Bizim konumuz çölleşme. Dağların ağaçlanması, anma günlerinde dikilen birkaç yüz ağaçla mümkün olmaz. Bizim topraklarımız nankör değil, dikilen yeşeriyor ve büyüyor da. O zaman dikmek ve dikileni de, hem dört ayaklı ve hem de iki ayaklıların zararından korumak gerekiyor. İsrail böyle ağaçlanmış ve vahalaşmış. Çorum daha henüz kumlaşmamış. Orada ulaşılan başarıya, burada ulaşmak mümkün. Orman Bakanlığı değil ; Orman Dikim Bakanlığı kurulmalı ve dikim başlı başına bir iş olmalıdır. Bu ülke savurganlıktan vazgeçersek, hem para ve hem de ağaç dikecek adamlar bulunur. Elverir ki çölleşmeyi ve Çorum'un bu yolda olduğunu kabul etmiş olalım.

DİKKAT ZEHİR !

Mesut AKTAR

Yiyeceklerdeki katkı malzemeleri

Tükettiğimiz her hazır gıdanın ambalajında (E) koduyla birtakım sayıların yer aldığını görürsünüz. Bunlar o gıda da kullanılan katkı maddelerini gösterir.

Aşağıdaki tabloya bakarak tükettiğimiz üründe ne yediğimizi görebilirsiniz.

Alman Sağlık Sigortasılarından biri olan AOK'nın tüketicilere dağıttığı liste şöyledir:

Zararsız katkı malzemeleri:

E 100, 101, 103, 104, 105, 111, 121, 122, 126, 130, 132, 140, 151, 152,
E 160, 161, 162, 163, 170, 174, 175, 180, 181, 200, 201, 202, 203, 236,
E 237, 238, 250, 261, 262, 263, 270, 280, 281, 282, 290, 300, 301, 303,
E 304, 305, 306, 307, 308, 309, 322, 325, 326, 327, 331, 332, 333, 334,
E 335, 336, 337, 382, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 408, 410 411
E 413, 414, 420, 421, 422, 440, 471, 472, 473, 474, 475, 480,

Şüpheli katkı malzemeleri:

E 125, 141, 150, 171, 172, 173, 240, 241, 277

Tehlikeli katkı malzemeleri:

E 102, 106, 120, 171, 124,

Kanser yapıcı katkı malzemeleri:

E 110, 123, 124,* 131, 142, 210, 211,
E 213, 214, 215, 216, 217, 239, 330,

* E 123 en tehlikeli kanser yapıcı madde AB Devletleri ve Rusya'da kullanımı yasak olan bu madde Türkiye'deki gıda maddelerinde kullanılıyor.

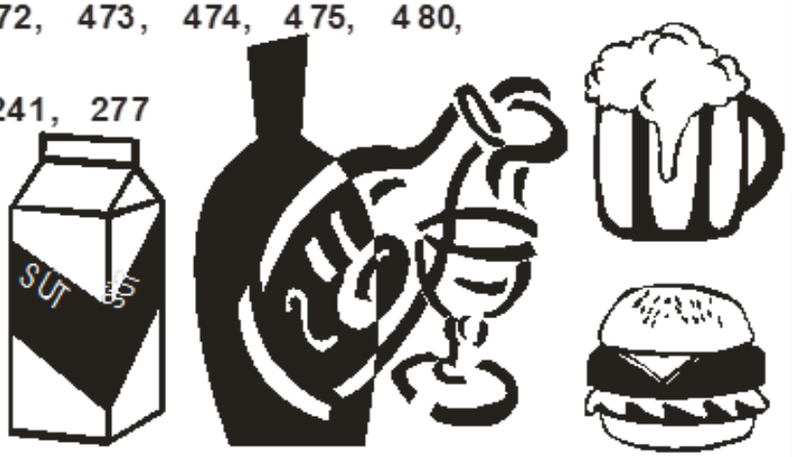

Sağlığı bozan katkı malzemeleri:

Sindirim bozuklukları: E 338, 339, 340,341, 407, 461, 463, 465, 466, Ağız hastalıkları: E 330
Bağırsak hastalıkları : E 220, 221, 222, 223, 224. Deri hastalıkları : E 230, 231, 232, 233
Damar hastalıkları : 250, 251, 252 B12 vitamin tahribatı : E 200 Sinirlerin hassasiyeti: E 311
Damar Hastalıtları: E 250, 251, 252

Gıda Maddeleri Yönetmenliğine göre Türkiye'de kullanılan katkı maddleri

ATİAKSİDANLAR (oksitlenmeyi önleyici madde) : **E 306, 309** *Tokoferci* **E 330** *Sitrik asit* **E 300, E 309** *Askobrik Asit 'C Vitamini)* **E 310, 312** *Galatlar* **E 320** *BHA* **321** *BHT*

KONSERVE MADDELERİ : E 300, 213 *Soribat ve sorbik asit* **E 210, 213** *Benzoik asit* **E 220, 227** *Kükürt dioksit* **E 280, 283** *Propiemik asıt ve proplionatlar* **E 223** *Sodyum metabi-sülfat ve nitrit* **E 250, 251** *Sodyum nitrat ve nitrit*

RENKLENDİRİCİLER: E 101 *Riboflavin* **E 102** *Tartrazin* **E 110** *Sunset yellow* **E 124** *Kocunal kırmızısı* **132** *İndigotin (çivit)* **E140** *Krofil bakır tuzları* **E 141** *Bakır krofil* **E 150** *Karamel* **E160** *Karotin* **E 161** *Xantofil* **E 162** *Kırmızı turp* **E163** *Anfosigenin* **E 171** *Titandioksit*

ENÜLGATÜRLER (Dayanıklılık kazandıranlar) **E 322** *Lesitin* **E 471** *Mono ve Digiseridler* ***E 475*** Poluglicerol esterler

ASİTLİK DÜZENLİYİCİLER : E 260, 263 *Aselik asit* **E 270** *Lasik asit* **E 330, 333** *Sitrik asit* **E 296** *Malik asit* **E334, 337** *Tartarik asit* **E 338, 341** Ortolosfonik asit

KIVAM VERİCİ PELTELEŞTİRİCİ VE KOYULAŞTIRICI MADDELER :

E 406 Agar **E 400, 405** Alginik asit ve alginatlar **E 407** Karagenan **E 410** Keçi boynuzu zamkı **E 412** Guar zamkı **E414** Arap zamkı **E 440** Pektin **E 466** Karbosimetil seliloz

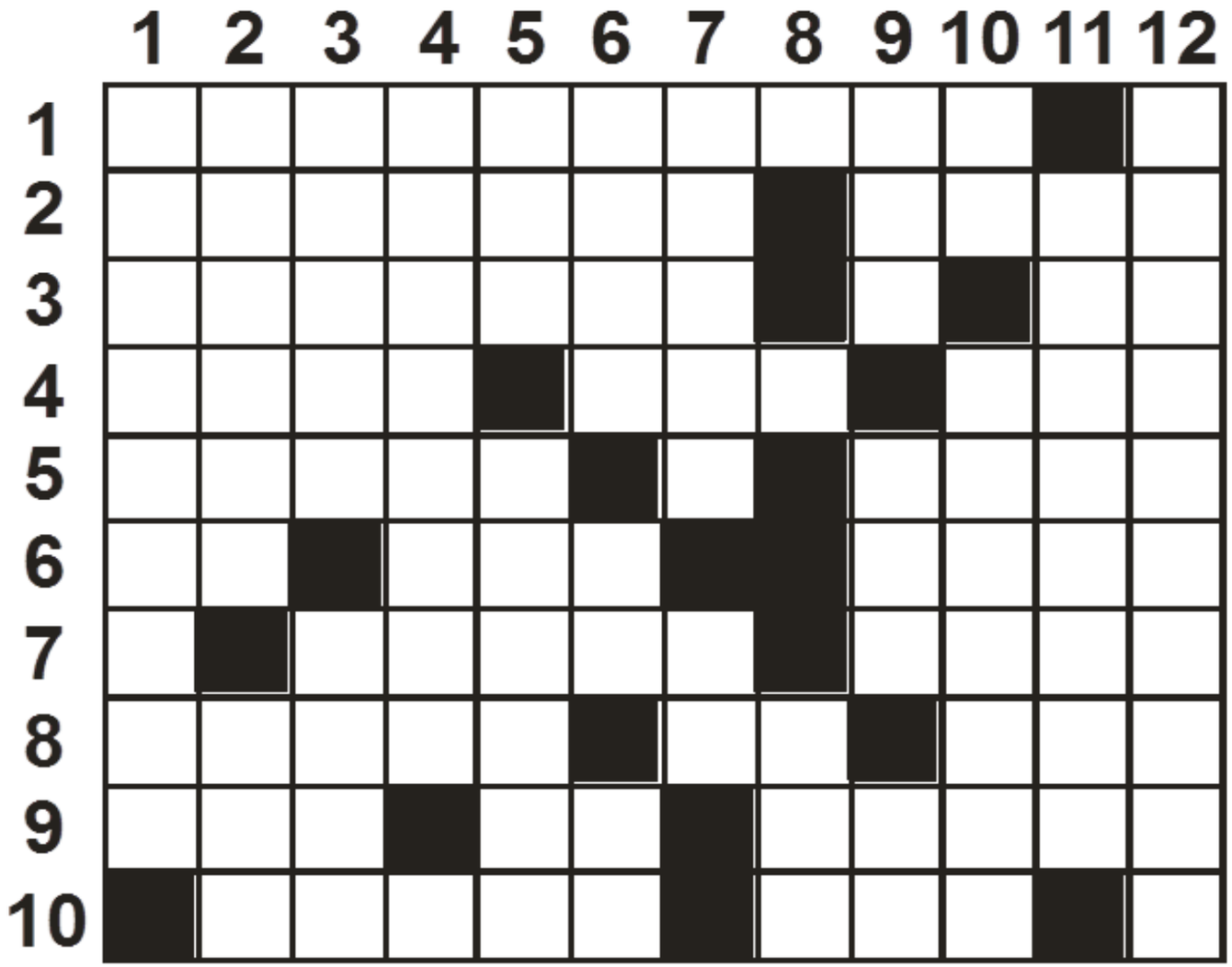

Hazırlayan Erdal ODABAŞ
Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

SOLDAN SAĞA: 1- Bir birliğe verilerek ağızdan ağıza yayılması istenilen emir. 2- Musikide bir parçanın canlı çalınacağını ifade eden ibare -- Arapçada kulaklar,işitmeler. 3-Patlıcangillerden, toprak altında büyüyen bol nişastalı yumruları yenilen bitki yumrusu– Güzel sanat 4- Emreden, memurun üstü.-- Maden Teknik Arama Enstitüsünün kısa yazılışı 5- Küçük seyahat çantası – Hz. Ebu Bekir'in bir lakabı 6- Bir organımız--İlimizin kimi yörelerinde bodu olarak isimlendirilen bir kümes hayvanı–Kir,pasak 7- Musevi Dini görevlisi.– Vasıta. 8- İmanla alakalı -- Eski Mısır'da güneş putu -- kayınbirader. 9- Osmanlı dilinde ekmek -- Sol anahtarına göre dördüncü çizgide yer alan,do ile mi arasındaki nota – Kanal kelimesinin yaşlılarımız arasında söylenişi. 10- Lahananın ilimiz kimi yörelerinde söylenişi-- İhtiyar heyeti üyesi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1- Afyondan elde edilen alkolid. 2- Sermaye--Bir mastar eki 3 - Büyük bakraç -- Ev,barınakyerimiz 4- Bir tür bez dokuması adı.5- Basık,yassı.– Vakti gelince kullanılmak için saklanlan yiyecekler. 6- Ethem isminin kimi yerlerinde söylenişi-- Güney Afrika'nın Milletler arası trafikteki işareti--Melhem 7- Haşlandıktan sonra dilimlenerek kızartılan et yemeği --Mistırın kısa yazılışı 8- Ağabeyin değişik söylenişi. 9- Bir çokluk eki-- Karışık renkli -- Çokluğun zıddı 10- Favori sporcu. 11- Gösterişli büyük bina. 12- Adını Türkmen boylarından birinden alan ilimizn merkez mahallelerinden birisinin adı

Osmanlı Devletinin Kuruluşunun 700'cü Yılı Münasebetiyle

ÇORUM EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ II

Ethem ERKOÇ

SIBYAN(*) MEKTEPLERİ VE MEDRESELER

Evliya Çelebi Seyahatnamesinden anlaşıldığına göre, 17. Yüzyılda Çorum'da 7 tane medrese, 11 tane sıbyan mektebi vardı. 19. Yüzyılın sonunda Ali İzzet Efen-dinin yazmış olduğu "Teskire-i Makamat'a" göre Çorum'da 10 tane sıbyan mektebi, 10 tane de medresevardı.

Çorum Eğitim Tarihinde önemli yer tutan bu iki kurumu yakından tanımak gerekir kanısındayım.

Sıbyan mektepleri, ilköğretim düze-yinde idi. Bu okullarda Kur'an-ı Kerim ve ilmihal bilgileri öğretilirdi. Prof. Dr. Yahya Akyüz'ün ifadesiyle sıbyan mektepleri, ma-halle mekteplerinden daha sistemli idi. Bu mektepler vakıflar yoluyla kurulan külliye-lerde ya da mahalle aralarında yapılan muntazam binalarda eğitim, öğretim ya-parlardı.

Sıbyan okullarında çocuklar parasız eğitim yaparlardı. Bazılarında öğrenciler bedava yer içerlerdi. Ayrıca gündelik elbise alırlardı. Hatta senede bir defageziye götü-rülürdü.

Sıbyan okulları, çağın en gelişmiş a-raç ve gereçlerle eğitim yaparlardı. Sınıfla-rında sıra,öğretmen kürsüsü, karatahta, harita, yer küresi,kalem,mürekkep,hat malzemeleri... belli başlıaraç-gereçlerdi.

Medresenin kaynağını teşkil eden sıbyan okullarındaki eğitim, genellikle yatılı siteme dayanıyordu. Eğitim kurumlarının devlete yükü yoktu. Giderleri vakıflarca karşılanan medreselerde öğrencilerin barındırılması ve geçimi sağlanıyordu. Bu sistem, medresede okumayı varlıklı ailelerin bir ayrıcılığı olmaktan çıkarmıştı. Böylece fakir çocuklara da yüksek öğretim imkanı sağlanmış oluyordu.Medreselerdeki eğitim, sınıf sistemine dayanmıyordu. Belli bir kitabın bitirilmesi esasına bağlı idi. Bu da öğretmenine, öğrencisinin yeteneklerine göre değişiyordu. Bir dersten veya bir öğretmenden icazet alan öğrenci, başka bir öğretmenden başka bir derse devam ederdi. Bugün Ders geçme sistemi diyebileceğimiz bir sistem vardı.

Osmanlı medreselerindeki eğitim sistemini derinlemesine inceleyen Dr. Cahit Baltacı'nın " XV-XVI. Asırda Osmanlı Med-reseleri" adlı eseri taktire şayandır. Tarihi belgelerde de geçtiği gibi medreselerde dini bilgilerin yanı sıra dil,edebiyat, felsefe, mantık,tıp,matematik,tabiiilimler, mühendislik, astronomi gibi bilgiler de veriyordu. Belli bir tahsilden sonra icazet, mülazemet ve beratla (diploma ile) gelebilen kimseler, medreselerde öğretim üyesi olabiliyordu.

Medreseler tam bir külliye,bugünkü deyimiyle kampüs idiler. Bu kampüste eği-tim yapılan mekanların yanı sıra öğrencile-rin barınmaları için yurtlar,temizlik için ha-mam, araştırmalar için kütüphane, yemek için aşevi gibi sosyal kurumlar vardı. Sıbyan mektepleri ve medreselerin son durumlarını bir başka bölümde ele alacağız.

(*) Sıbyan Çocuk

TV REKLAMLARI,RADYO REKLAMLARI HANİ BUNLARIN YARARLARI

Erkan EROL Gazeteci-Yazar

Birileri reklam istiyor. Ötekiler yapıyor. Her iki tarafta da aynı dürtü "PARA". Reklam yapan sadece "para",reklam yaptıran sadece "para". Madalyonunu bir diğer yüzünde ise çok başka şeyler var... kültür yozlaşması, yanlış beslenmeye sevk, milleti enayi yerine koyma,daha ne sayarsanız sayın.

Birkaç örnek vermek gerekirse verelim

* Dondurma reklamı ilk örneğimiz : Kız geliyor. Aman ya Rab'im ! Afet bir şey. Dondurma tezgahının yanına gidiyor . O giderken herkes susuyor. Şişşşt... Diyor kız. Dondurma alıyor,ağzına götürüyor ve dondurmayla seks yapıyor. Bizim vatandaş da bu dondurmayı cinsi duyguları güçlendiriyor yiyene etkisi yapıyor diye alıp yiyor. Daha henüz tıfıl birkaç genç kız gördüm sokakta. O ne halt ise reklamı yapılan dondurmanın. Kızlar dondurmayı yalarken sokakta aynı sesleri çıkarıyor ve kendi aralarında gülüşüyorlar...

* İkinci örnek kola reklamı:(Hayalimin sınırlarını zorlama sanatı) Adamlar trilyonlar ödüyor reklamlarına. Tıp kolaya zararlı demesine rağmen tıpkı sigarada olduğu gibi. Hemen hemen her gün TV reklamlarının en çok reklamcılara, TV'lere para kazandırdığı bir sektör kolalı içecek imalatçıları. Kasaptan aldığınız ete kolayı dökün bakalım ne göreceksiniz ? Kırmızı et oluyor mor et. Eeee.. Tabi bunun özellikle gençlere bilmiyor,çünkü reklamlarda izlenen strateji tümüyle gençlere yönelik. Çapkınlık,seks,dans,hareket,buz. Tam gençlere göre. Amma, sağlık YOK...

* Üçüncü örnek banka reklamları : Bir banka diyor;"banka şubelerini hiç sevmem". Öbürü ;"memnuniyetiniz bizim için birinci sırada". Öbürü; "Hizmette sınır yoktur". Bir diğeri;"Bu sıcaklığı sizde hissedin". Falan,filan. Aslında tamamen yalan. Bu bahsedilen tüm kolaylıklar,hizmetler,sloganlar bir aldatmacadan, danışıklı dövüşten başka bir şey değil. Hangi bankaya gitseniz kuyruklar,hangi bankaya gitseniz kargaşa,hangi bankaya gitseniz fahiş bir şekilde kesilen provizyon,havale ücretleri. Yani enayi yerine konuyoruz vesselam

* Dördüncü reklam şampuan reklamları: Aman ne güzel,saçlarımda dans edecek, ahenkle,cümbüşle,davullu,zurnalı. Kepek sorununa çözüm bulduk... Birde bu ülkede tüm saçlar bomboştu. Şampuan reklamları sayesinde dolgunlaşacak ve toka tutmayacak... İyide;şampuan reklamındaki kızın saçını toplamak için en az 20 santim uzunluğunda,10 santim genişliğinde özel yapım bir toka gerekli. O dolgunluk zaten kızın saçlarında mevcut. Haa,bir de;şampuanların formülünü alın. Formüllerini inceleyin,hepsinin formülü aynıdır... Şampuanların formülleri yıllardır değişmediği gibi bu gidişle bizim kafalarda değişmeyecek.

*Araba reklamları:

*İncikli boncuklu Gazete reklamları:

*Cep telefon reklamları:

*Deterjan reklamları:

Daha bu örnekler çoğaltmak mümkün, hepsi bir rezalet (istisnaları hariç) ve bu rezaletler topluluğu. Toplumumuzun kanını emmekten vazgeçmeyecek gibi...

Dünya üzerinde bir çok ülkede reklamlar mercek altında ve kontrollü olmasına rağmen ne yazık ki; Türkiye'de durum böyle değildir. Örneğin Fransa'da kendi ülkelerinde üretilmeyen ürünlerin reklamları yapılmaz. Ayrıca çeşitli tüketim malları imal eden firmalar,öyle dilediği gibi reklam yapamazlar. Çünkü;reklam denetim kurulundan geçmesi için:

1- Milli ekonomiye faydalı olması,

2- Reklamın tüketiciye yararı,

3- Reklamda söz hilesi gibi konular irdelenip,ondan sonra izin verilmektedir.

Tabi bu ülkemizde tamamen tersinedir.

Gelelim Çorum'a. Çok fazla şey söylememe gerek yok.

Çorum'da reklamcı zaten yok. Metin yazarı yok,TV reklamı,radyo reklamı çekmeyi hazırlamayı bilen yok. TV ve radyo yayıncılığını bilen yok. Esnaf reklam metinlerini uzun istiyor,TV'ci, radyocu ekonomik telaştan (hı) yani evet diyor, izleyen ve dinleyen reklamlar uzun saçma olunca zaping yapıyor yani ne reklam verene, ne reklamı alana,ne de reklamı izleyip yarar sağlaması gereken halka bir fayda olmuyor.

Ben son olarak Çorum esnafının yararına bir öneride bulunayım... Ya da bir örnek vereyim. Bir düşünün bakalım,siz bir şiiri dinleyerek ezberlemek isterseniz,uzun olan şiir mi aklınızda kalır,yoksa kısa olanımı ? Yada; basit olanımı, yoksa sanatsal olanımı. Reklam yapımcılığı ve yayımcılığı ayrı bir sanattır.

Saygılarımla.

06'dan

Salim SAVCI

ÖNSÖZ

Gördüklerimden, dinlediklerimden, okuduklarımdan esintiler olur. Bunların izi bende kalır. Gün gelir, köşe yazılarına dönüşür. Çoğu da söyleşi türünde işlenir.

- Son yıllarda:
- İnsan,
- Akıl,
- Düşünme,
- Sevgi,
- Sevme,
- Sevilme konuları başı çekmiştir.

Bunlardan seçmeler yaptım. **TAM ÜSTÜNE BASTIN/SÖYLEŞİ** Kitabı böyle oluştu.

- Düşünebilenlere, düşünemeyenlere,
- Sevenlere, sevemeyenlere,
- Sevilenlere, sevilmeyenlere sunuyorum.
- İçtenlikle dolu sevgiler benden olsun.

Ankara/ 1998 Salim SAVCI

TAM ÜSTÜNE BASTIN

Geçen gün, bir dost geldi. Karşıma oturdu:

- İnsanı, insanları tanıyalım diyorum.
- Çok güzel söylüyorsun ama, onu bilmeyen var mı ki ?
- Size yerden gök'e dek hak veririm. Buna karşın, insanların kendilerini bile çok iyi tanıdıklarını söyleyemem.
- Demek ki, insanları daha yakından tanımayı yararlı görüyorsun.
- Tam üstüne bastın kaldır ayağını !...

İNSANI TANIYALIM

- Geçen gün geldim. İnsanları tanıyalım dedim gittim. Bir düşünmedir aldı beni ! Sizden ne haber ?
- İnsanları tanımadığımızı var sayalım. İşe temelden gidelim. Dahası da var. Yuvarlak konuşmayı bir yana itelim. Sözcüğün anlamına göre öğeleri sıralayalım.
- Sıra bende, insan bir canlıdır. Doğar, büyür, gelişir, bir meslek sahibi olur. Canlıların gelişmişidir. Bir görüşe göre de, en üstün canlıdır. Her şey onun için yaratılmıştır.
- Canlılar çok çeşitlidir. İnsan memeli canlılar sınıfına girer.
- İnsanın iki eli vardır. Her şeye şekil, biçim verebilir. Bu özelliğiyle; feni, teknolojiyi yaratır. İnsanlığın hizmetine sunar.
- İnsan ; iki ayağı üzerinde durabilir. Her yere gidip gelebilir. Gerektiğinde yavaş, hızlı koşabilir. Karnını doyurduğu yeri arar. Oraya yerleşir. Orada bir hayat yarışı verir.
- Canlılar kendilerine göre ses çıkarabilirler. Ama insanlar, konuşurlar. Sözle anlaşırlar. Birbirlerine konuşmalarıyla etki ederler. Ne istediklerini ; yazılı, sesli, görüntülü olarak ifade edebilirler. Konuşabilen, tek canlıdırlar.
- İnsanları, diğer canlılardan ayıran, üstün tutan tek bir şey vardır. O da AKIL dır. İnsanlarda akıl olduğu için; düşünebilirler. Daha açıkçası ; düşünme yeteneğine sahiptirler. İşte bu nitelik, diğer canlılarda yoktur.
- Dostum, iyi hazırlanmışsın. Benim görüşlere paralel görüşler sıraladın. İstersen tamamını yapabiliriz.
- Ne duruyorsunuz ? İnsanın tanımı; TDK /SÖZLÜK Sayfa. 143'de sizi bekliyor.

AKIL NEDİR ?

İnsanı tanıyalım diyen dost geldi, koltuğa oturdu.

- Dostum geldin, Tam üstüne bastın kaldır ayağını dedin gitti. Şimdi yine geldin. Hayır ola, bir şey mi var ?
- Evet var. Insanda Akıl var dedin. Beynimi karıştırdın. Hemen bir kitaplığa gittim, akıl ile ilgili görüşleri topladım. Bilim adamları, din adamları, felsefeciler, eğitimciler, psikologlar akıl hakkında çok şey söylemişler. Ben bunların sergilenmesini istemiyorum. İsteyen kitaplıklara gider, bu konuda neler söylendiğini okur, öğrenir. Benim amacım ise sizinle bir söyleşi yapmak, akıl hakkında 1990'larda benim ülkemde sade vatandaş neler düşünüyor, neler öğrenmek istiyor ? Onları öğrenmektir. Sizi de seçmemin nedeni var. Kısa cümle ile konuşuyorsun. Dilin yalın ve net. Duvarlar yıkmıyorsun Çevrenizden esinlenip onları yansıtıyorsun. Onun için karşınızdayım.
- Dostum söyleşiye varım. Önce şu aklımızı toplayalım. Derinlere, felsefi düşüncelere dalmayalım. Bir sözlük açalım diyorum.

AKIL : Us, bilinç (şuur), bellek (hafıza) tir.

- Siz yuvarlak konuşmayı sevmezsiniz. Bunu biraz açsak diyorum.
- Aklın tanımında bilinç geçti. Bilinç ise bir bakıma göre, duyum, heyecan, düşünme demektir. Bir başka deyimle de , bir ruh etkinliği ile nitelikler durumu aklımıza getirir.
- Öyle ise bellek nedir ?
- Dostum, acele etme, acele işe şeytan karışır. Azıcık sabırlı ol. Onu da söyleyeyim. Bellek; öğretilmiş şeylerin akılda tutulması yeteneğidir. Bir başka deyimle de, yine öğretilmiş, ya da başından geçmiş bir şeyin zihinde tutulmasıdır. Soru sormana gerek yok. Zihin Ise; bilincin istemek (irade) ve heyecanının katılmadığı algılama ile bunun düşünülmesidir.
- Öyle ise akıl nedir ?
- Yukarıdaki açıklamalarımdan anlaşılacağı üzere akıl, düşünme yeteneğidir.
- Kusura bakma, öyle ise düşün nedir ?
- Düşün, beyinde tasarlanan, biçim verilen, canlandırılan şeydir. Hemen ekleyeyim, düşünce ise, düşünme eylemidir.
- "Bir saatlik düşünce altmış yıllık ibadetten üstündür .. sözü boşuna söylenmemiştir. Düşüncenin kaynağı, anası akıldır. Diyoruz.

"Akıl, akıldan üstündür" demeden geçemiyoruz

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

İlkbaharın ay ışıklı bir gecesiydi. Ağaç dallarındaki bülbüller başka türlü ötüyorlardı bu gece. Yarı açmış ağaçların çiçek leri etrafa kokularını saçarken Boğaç Köyü derin bir sessizliğe gömülmüştü. Köpeklerin havlamaları bu sessizliği ara ara bozuyor, merkeplerin anırtıları da, sahiplerine yatsı yemlerinin verilmesini ihtar ediyordu. Yatsı namazını camide kılanlar, muh tarın odasına davet edildi. Bu gece için ima mında bulunması icap eden toplantı yapılacaktı.

Aradan yarım saat geçti. Muhtarın odası Köyün büyükleriyle dolmuştu. Herkesin yüzünde bir endişe vardı. Dudaklarına aldıkları ikinci sigaralarını ardı ardına tüttürüyorlar ve odanın içinde koyu bir dumana boğuyorlardı.

Bu geceki toplantı bundan öteki top lantılardan başka türlüydü.Hiç kimsenin ağ zını bıçak açmıyordu. İhtiyar babalar gözlerini yere dikmişler derin derin dü-şünyorlardı. Gündüzden dağ bekçisi Kılcı'nın verdiği haber herkesin neşesini çoktan kaçırmıştı.

İri vücutlu, orta boylu,dazlak kafalı, kırmızı yüzlü Alişağa sigarasının son dumanını ciğerlerini doldurduktan sonra sert bir hareketle izmaritini ocağın içine attı. Sonra oda kapısı önünde işaretini bekleyen bekçiye göz etti. Bekçi omuzundaki köy dokuzlusu ile hazır ol vaziyetine geçerek <<başüstüne>> der gibi selam verdi.

Odaya çağırılan büyüklerin tamam-lanmış olduğundan kapı örtülüp kimsenin içeriye alınmaması için reze boş olarak oda nın kapısı üzerine takıldı. Çok mühim bir mesele olmalıydı ki alınacak kararın odada kalması isteniyordu. Ortalıkta çıt çıkmadığı gibi öksürüğü ge lenlerin bile, ellerini ağızlarına kapatarak sükuneti bozmamağa çalışıyorlardı.

Muhtar Alişağa;odaya çağırttığı köy büyüklerine dönerek:

<<Ağalar !>> dedi.<<Sizi buraya toplamamdaki mecburiyet mühim bir mese lenin görüşülmesi içindir. Biz, ihtiyar meclisi olarak sizlerin bir karara varmanızı istiyoruz. İleride yapacağımız yanlış bir adımın pahalıya mal olacağını düşündük ve sizi bu raya topladık. Siz ne karar verirseniz,bi ona göre hareket edeceğiz.>>

Odanın baş köşesinde oturan hoca Sarıklı Sarı Sülü dayanamayarak:

<<Kuhtar ; kararınız ne ise söyleyin de biz de öğrenmiş olalım>> dedi. Alişağa birkaç defa kesik kesik öksür dükten sonra:

<<Komşular ! Gündüzden kara ha-beri aldınız.,her sene bu hadisenin korkusu içinde yaşıyorum. Bilmiyorum ne yapacağımızı ? Bizim kendilerine muhtaç olduğumuzu bildiklerinden ufacık bir meselemizi deve edip suyumuzu kesiveriyorlar. Sanki biz onların uşağıyız. Ömrümüzün sonuna kadar eyvallah diyeceğiz. Bu davanın kolay halledil-meyeceğine inandığım için, sizlerinde be-nim emrimden dışarı çıkmamanızı istiyorum. Hepiniz takdir edersiniz ki, bugün insan kendi evini dahi zor idare edebilmektedir. Bir evde iki kardeşin geçinmesinin ne kadar zor olduğunu bilirsiniz sanırım. Ama ikiden fazla ailenin bir arada oturmasının da ne kadar zor olduğunu burada açıklama ya lüzum görmüyorum. Gelelim ki bir köyün idaresine;köyümüz için karar almanın ne kadar acı olacağını siz düşünün. Bu ge-ceki alacağımız karardan önce biz sorumlu, sonra da sizler olacağınızdan, konuşmalarınızı dinleme istiyorum>> Dedi.

Sarı Sülü, Kuru Memiş,zırto Has an dayanamadılar. Durmadan sigaralarının du

manlarını ağızlarında yukarı üflüyorlar ve içlerinden de << ne olacaksa olsun !>> der gibi muhtarın sözünün bitmesini bekli-yorlardı.

Sarı Sülü uzun burnunu karıştırdık-tan sonra:

<<Muhtar açık konuş,biz başımıza seni seçtik, sen ne dersen hepimiz peşindeyiz>> dedi.

Alişağa bu konuşmaya her ne kadar memnun olduysa da alınacak kararın so-nunda köy için iyi neticelerin geleceği ihti-malini düşünerek bu işin bu odada köy bü-yükleri tarafından halledilmesini istiyordu. Sözlerine devamla:

<<Komşular ! Köyümüzün bu top-raklar üzerine kurulduğu günden beri, bir türlü halledemediği bir su davası vardır. Bu dava şimdi öyle bir çıkmaza girdi ki,hiç bi-rimizin düşünemeyeceği kötü hadi-selerin cereyan edeceği içten bile değildir. Düşünün bir kere : Yüz elli hanelik kocaman Boğaç Köyünün cahiline haber anlatmak kolay mıdır sanıyorsunuz ? Yarın cahillerimiz tarafından olmadık hadiseler başımıza gelirse, kabahat kimin olur ? Pek tabi benim "Muhtar iki cahile haber anlatamadı" derler. Şu halde birlik olup bu davamızı kanun yo-luyla halletmemiz gerekir. Zorbalıkla iş hal-ledilmez. Hükümetin kanunları kılıçtan kes-kindir. İşte bu sebepten kurulumuzun aldığı kararı sizlere bildirip ileride bizleri sorumlu tutmamanızı arzu ediyoruz. Evet komşular.. Aklı eren, veya ermeyen burada içine doğan fikri anlatırsa, bize de yardım etmiş o-lur. Şimdi aldığımız kararı bildiriyorum :

Suyumuzu kesen Tekin köyünün ih-tiyar meclisini mahkemeye vermek kararın dayız,mahkeme belki uzun sürecek ama ne yapalım başka çaremiz yok." Bekleyen der-viş muradına ermiş " dedikleri gibi bir gün mükafatımızı alacağız.

İster kızın,ister arkadan söyleyin ben muhtarken hiç birinizin burnunu kanatmadan giriştiğimiz bu davada suyu kazanacağımıza inanıyorum.>> Dedi..

Kuru Memiş birşeyler anlatmak is-tiyordu. Köyde para bakımından zengin ol-duğundan herkese borç para veren burnu büyük adamlardan biriydi. Karısıyla kendinden başka kimsesi bulunmadığından kazan dığı paraları harcamaz,biriktirirdi. Cahil ve bön olmasına rağmen de herkes parası için hatırını sayardı. Bir yerde bir şey üzerine konuşulurken, hemen ileri atılır, böylelikle kendi fikrinin kabul edilmesini isterdi. Beli kambur kara sakallı, vücut yapısı biraz zayıf olduğundan << Kuru Memiş>> diye adtakmışlardı ona.

Kuru Memiş oturduğu yerden kımıl-dar gibi yaptı, bir sağa, bir sola baktıktan sonra: <<Ağalar !>> dedi.<<Her zaman ileri atılıp doğruyu söylediğimden kimse be ni sevmez. Allah'ın verdiği birkaç kuruşum da olmasa köyden dışarı atarsını beni... Evet ; bu yaşa kadar çok yer gördüm, çok kaldırım çiynedim. Paranın gör-mediği iş yoktur bu dünyada. Ne yapalım, suyumuzu onlara bırakmaktansa mahke-menin adamını bulup cebini de dolduru-verirsek suyumuz kına gibi un ederler>> Dedi.

Odanın içinde Kuru Memiş'in bu sö-zünü haklı bulanlar vardı. Şehirde birinin mahkeme işi oldu mu cep doldurmak sure-tiyle bir davanın kazanılacağını sanıyorlardı. Cehalet onlara öyle bir sınır çizmişti ki, haklı davanın,haksız davanın da bu yoldan yürümek suretiyle hak kazanacağını sanıyorlardı.

Kuru Memiş'in bu saçmasapan sö-züne karşılık muhtar dayanamadı

<<Memiş Ağa>> dedi. <<Burada para işi değil, suyu akıtma işi mevzuu. Para ile işin halledileceğini nereden bili-yorsun ? Mahkemeye nasıl iftira edi-yorsun sen ? Hangi devirde yaşıyoruz ? Cumhuriyet devrinde böyle şey olmaz ! Kanun kanundur. Haklı kimse er geç hakkını alır. Ortaya böyle sözler atıp da milletin aklını çelme ! Ontada büyük bir ölümüz var. Bunu hep birlikte kaldıracağız.

Devamı var

MUTAFA AMUCA'NIN CUVARASI

Mehmet GÜNDOĞAR

Mustafa amca orta halli bir rençper (çiftçi) di. Geçinebilmek için hem rençperlik yapıyor ve hem de çerçicilik. Bu köyde bağından çıkan üzümünü , bahçesinden çıkan meyveyi, sebzeyi eşeğine yükleyip yakın kasaba ve kırsal köylerde satanlara çerçi deniliyordu. Bu işin adına da çerçicilik.

Bu iki işi birbirine yardım etmezse, geçim zor olurdu. Köy insanının yüzde sekseninin yaptığı iş buydu. Mustafa amca da bu işi yapıyordu.

Köyün gençleri ona "AMUCA" diye hitap ederdi. Bu hitap şekli Mustafa amcaya özgüydü. Yoksa başkalarına normal dil konuşulurdu.

Mustafa amca gariban bir kişiydi. Hoş sohbet, sevecen, güler yüzlü biriydi. İlkbaharda işlerinin ucu çıkınca bir başlar, kasımda kar yere düşene dek didinir durdu. Evindeki beş nüfusu geçindirmek kolay değildi. Kar yağmakla işler bitmiyordu. Bu kez de lahana, pırasa, ıspanak, pekmez gibi kış yiyeceklerini satmaya giderdi. İşleri bitmiyordu. Mevsimine göre çift sürmek,ekin ekmek,tırpan biçmek,yığın yapmak, sap getirmek, harman sürmek,bel tepmek,saman çekmek, bağ budamak,üzüm satmak gibi işleri değişirdi ama;onun değişmeyen bir işi vardı ki ; o hiç değişmezdi. Sigara içmek. Ucuz "Köylü sigarası" gece gündüz yanındaydı. Ne marka olursa olsun, sigara içmek onun tek tutkusuydu.

Yaz gelmiş, ekinler yetmiş,orak ve tırpanla biçilerek, il ile yolunarak yığınlar yapılmıştı. Şimdi bir de harman derdi vardı. Köyün sürülmemiş boş düzlüğü olmadığı için, herkes harmanını köy önündeki arpalıklardan harmana yetesi yeri süpürüp,salma su ile sularlar,tapanla da düzeltirler, kururken de loğ taşıyla pekiştirilince beton gibi olurdu.

Harman yapma işi yalnız olacak bir iş değildi. Bu iş ortaklaşa imece ile yapılırdı. Mustafa amca da harmanını böyle ce ortaklaşa yapmıştı.

Harman kuruyunca acil yerlerden başlayarak başak yığınlarını getirip sürmeye başladı. Dövenini iki öküz ile bir eşeğe sürdürüyordu. Öküzler yorulunca birini eşeği ile değiştirip dinlendiriyordu. Çünkü onlar uzak tarlalardan sap getirmeye de sorumluydular.

Hava sıcak olursa ancak bir buçuk günde iki kağnı başağı tınaz haline getirebiliyordu. Zenginler bu işi,iki üç dövenle, daha kısa sürede,daha çok iş yaparak sürdürüyordu. Oysa Mustafa amcanın tek dövenle işi çok zaman alıyordu.

Sap getirme yerleri uzaktı. Günde iki kağnı sap ancak getirebiliyordu. Bir,bir buçuk saat uzakta tarlalar vardı. Bu tarlalardan sap getirmek,öküz ayağıyla iki mis li sürüyordu.

Ne olduysa bu son gidişte oldu. Sap getirme yeri bir saat uzaktaki Uzundöşek mevkisiydi. Ara uzak,yol sapaydı. Bazen toprağı yumuşak tarlalardan, bazen sel yataklarından,bazen de taşlı araziden geçmek durumunda kalıyordu.Kumda ve yumuşak zeminde kağnının tekerlekleri batıyor, dingili zor dönüyordu. Bu durum, hem güç kayıbına neden oluyor, hem zaman.

Sabaha üç saat kala kağnısını koştu. Boş kağnıyı öküzler inişli yollardan tarlaya çabucak neşeyle indirmişti. Gökyüzünde yıldızlar pırıl pırıl parlaktı. Sabah yıldızı doğmuş, Mustafa amcanın sigarasına göz kırpıyordu sanki.

Kağnıya binmiş, bacaklarını iki okun arasından sallamış,elinde kısa övenderesiyle usta bir tır şoförüne benziyordu. Yığınların böğrüne varınca,öküzlere:

Bovvaah ! Dedi.

Gariban öküzler,kulaklarını kısarak durdular. Hayvansı hisleriyle biliyorlardı ki;gidişleri,geldikleri gibi olmayacaktı. Zahmet ve zorluk gene başlayacaktı. Bu kor-

ku ve endişeye geviş getirmeyi bile bırakmışlar,bir robot gibi duruyorlardı. Başka zaman olsa yığındaki başakları,söküp yemeye can atarlardı. Şimdi ise dönüp bakmıyorlardı bile.

Mustafa amca, ceketini çıkarıp bir kenara fırlattı. Kağnıyı çevirip gidişe uygun bir pozisyona getirdi,dayakladı. Kağnıyı durdururken rüzgarın yönünü de düşünmek zorundaydı kişi. Zira rüzgarın zararından en az etkilenmek amaçlanırdı. Urganları çıkardı. Eliceklele birlikte uygun bir yere attı. Anadutu çıkardı,yığının üzerine koydu. Yığın tırmığı yığının üstünde bırakılmıştı. Onu ayak altından uzaklaştırdı. Anadutu eline aldı." Ya Bismillah" diyerek işe başladı. Dağınık desteleri, kağnının önündeki ok arasına doldurmuş tu. Göplerden başlayarak desteleri yığmaya başladı. Bu yıl çok yağmur yağmıştı. Zamansız yağdığı için başaklar uzundu ama buğday verimi azdı. Bire beş, on bile veriyordu. "Ama uzun boylu saplarla kağnı yüklemek zevkli oluyor " diye düşündü. "Biraz da dökümlü olsa " dedi.

Yarım saatte kağnı yüklenmişti. Sabahın seher yeli yavaş yavaş kendini hissettiriyordu. Şafağın ilk ışıkları, Emirbağı köyünün üstündeki çalıdan belirmeye başlamıştı. Tan yeri ağarıyordu.

Anadutu vura vura,kağnının görünümünü düzeltti. "Güzel oldu" dedi,kendi kendisine. Urganları çözdü. Halkasını okun ucuna geçirdiği kangalını önden arka ya doğru fırlatıp,sonra ikincisini. Urganların uçları, sapın üzerinden geriye doğru fırlayıp gittiler. Urgan atabilmek,el hüneri isterdi. Bu bir deneyim meselesiydi. Bu iş Meksika kovboyunun sığır yakalamasına benzemiyordu. Biraz içeriden,biraz dışarıdan atmak, yolda sapın kayarak kağnının devrilmesine neden olabilirdi.

Kağnının arkasına geçti. Eliceğin birini dolama ağacına soktu. Urgana asılıp önce sağ urganı,sonra sol urganı iyice gerdirdi. Kağnı hazırdı. Kağnıyı beş on adım ileriye çekerek durdurdu. Tırmığı alıp, dağılan başak saplarını topladı, yığında kalan sapların üzerine koydu. Anadutu kağnıya soktu. Terlemişti. Ceketini sırtına giyindi. Çıkartıp bir sigara yaktı.

Bugün kağnı pek havalı görünüyordu. " kulaklı" yüklemişti. Genç delikanlıların yavuklusuna,tam hava atacağı cinsteydi. Eğer sap, güzel yüklendiyse,ön taraftaki urganların baskısıyla,tilki kulağı gibi bir görünüm meydana geldiyse, kağnı " kulaklı " yüklenmiş sayılırdı. Böyle bir kağnının koşusu yiğit, dingilide güzel gıcılıyorsa, sahibinin yanına kurumundan varılmazdı. Bu kağnı da,bu gün böyle yüklenmişti.

Mustafa amca, o günleri çoktan geçmişti. Sekiz on yıldır evli, çoluk çocuk sahibiydi. Kağnısıyla şöyle, önünden, yanından bakıp göğüs geçirdi.

- Ah gidi sevdalı günlerimiz,ah! Dedi. Geçim derdi yüzünden,sevmeyi bile unuttuk. Hatta sevilmeyi de. Bir idik iki olduk. İki idik beş olduk. Şey ettiğim karısı, üzerine abamı atsam çocuk doğuruyor. Dedi. Kağnını önüne geçti, dayağı çeldi. Öküzlere "ho !" Dedi. Seher yeli inceden inceye esiyor,kağnı tarlanın yumuşak zeminine batarak gittiği için dingili acıklı nağmeler üretiyor, Mustafa amca sigarasını dudaklarında tüttürüyordu.

Tarladan yola çıkınca, öküzlerin önünü serbest bırakıp, yanı başına geçti. Yeniden öküzlere "ho !" dedi. Övendire ile dürtükleyip onlara gayret verdi, yorulmuş, beli ağrımıştı. Öküzler de ağır gidiyordu.

- Çok yüklemişim herhalde. Dedi. Bu gidişle harmana geç varacağız. Övendireyi arkasında yere paralel tutarak,kollarını üzerine attı. Kağnı gıcılıyor, seher yeli esiyor, amca sigarasını tüttürüyordu duman duman.

Uzundöleğin bayırını çıkınca,bir süre düzden girdi. Hafif bir inişten sonra, Porsukluğun derenin ağzında kumdan yürüdü. Yar üzerinden tehlikeli geçişler yapıldı. Kağnı takip edilmezse,hemen dev-

Devamı Gelecek sayıda

BAYRAĞIM

Ümit ÇİMEN
Osmancık Müftüsü

Bayrak
Bayrak mı dedin
Ha söylesene be kardeşim
Benim bayrağım, şan ve şerefim
Milletimin, Yüce Türk Milletinin bayrağı

Görmeyince hüzünlendiğim
Görmeyince duygulandığım, sevincim, övüncüm...
Çizgisine, rengine, şekline kurban olduğum
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Bayrağım, dalga dalga bayrağım.
Seni yüzüme süreceğim, koklayacağım
Her sürdükçe, şehidimin kokusunu hissedeceğim
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Sen dalgalandıkça seni seyrediyor,
Sana baktıkça gözüm, gönlüm doluyor.
Gökteki yıldızlar sana imreniyor,
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Nasıl sevmem, nasıl tutkun olmam ki sana ?
Senin her çizginde yüklü bin bir mana,
Her zerreden izler var özümden, kökümden yana
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Dilim seni söylemek ister, Elim seni
Satır satır yazmak ister
Köksüzlere, renksizlere anlatmak ister
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Sende iman var, sende ihlas var
Malazgirt, Çanakkale, Dumlupınar
Üç kıtada toprağa düşmüş koçyiğitler var.
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Sende ne kalem, ne cetvel ne de pergel var.
Senin çizginde ve şeklinde şanlı bir tarih var
Şehitlerin mukaddes kanı, anaların gözyaşı var.
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Çünkü sen kanla, canla çizilmişsin
Rabbimin hilalle yıldızı buluşturduğu bir bayraksın
Vatanımın süsü, Milletimi alın terisin
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Sen kuru kalabalıkların değilsin
Yüce bir Milletin bayrağısın
Sen Türkün şan ve şerefisin
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Senin dalgalandığın yerde hürriyet var
Yurtsuz, yuvasız kalanlara sığınılacak yer var
Cömertsin, gölgende seni sevmeyenlere bile hayat var.
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Sen olmayınca sönük duruyor gökteki yıldızlar
Harap olmuş sensiz kalan topraklar
Sensiz garip kaymış minarelerdeki alemler
Benim AYILLIDIZLI Bayrağım.

Vatan evladı dinle, özüm sana söyler
Bilir misin bu bayrak senden ne ister.
Yükseklere dikilmek, ebediyen süzülmek ister
Dalga dalga esecek yel ister.

Sadece elde sallamak değil beyler
Çok ama çok çalışmak ister
Vatana, Millete, Devlete muhabbet ister.
Şehide, Gaziye, Tarihe dua ve saygı ister. 09/04/99

İsmet ÇENESİZ

KAVRULDUK

Hani çocuktuk ya
Karda yuvarlanır
Çamur çakıldak belimizde
Teneffüste bazen iki simit yer
Bazen de bir simidi iki kişi
bölüşürdük.

Çantalar ceviz ağacındandı
Nasıl dövüştürürdük.
Yıllar geçti istemeden büyüdük,
Sonra delikanlı olduk,
Bıçkın mı bıçkın.
Yazın sıcağında;
Kışın soğuğunda kavrulurduk.

Unuttuk oyunu eğlenceyi,
Bir yol tutturduk.
Çalıştık,çalıştık.
Öyle alıştık ki buna
Ekmek yiyemez olduk

Sadece su içtik
Birde baktık ki ihtiyar olmuşuz,
Elimizde baston,sırtımızda kambur.
Yazın sıcağında;
Kışın soğuğunda kavrulurduk.

ÖZLEYİŞ

Beynime çivi gibi çaktılar
İliğime cıva gibi döktüler
Yüreğimi ateşleyip yaktılar
Vücuduma satır satır yazdılar
Rızan için ağlıyorum Allah'ım !

Her nereye baksam Seni görürüm
Huzur bundandır bilirim.
Gece,gündüz menziline doğru yürürüm
Seni,Resulünü çok özlüyorum

Cennet te hak,Cehennem de bilirim.
Ben Seni tanıdım,Seni bilirim.
Sen alemlerin ve benim Rabbimsin diyorum.
Resulünün yolunda inşallah yürürüm.

Göz yaşı dökmek istiyorum dökemiyorum.
Nefis çok güçlü yenemiyorum.
Hep görüyorum,arıyorum bulamıyorum
Emek boşa gitmez,Rabbim Sana
sığınıyorum.

30/6/99

Uğur PAMUK

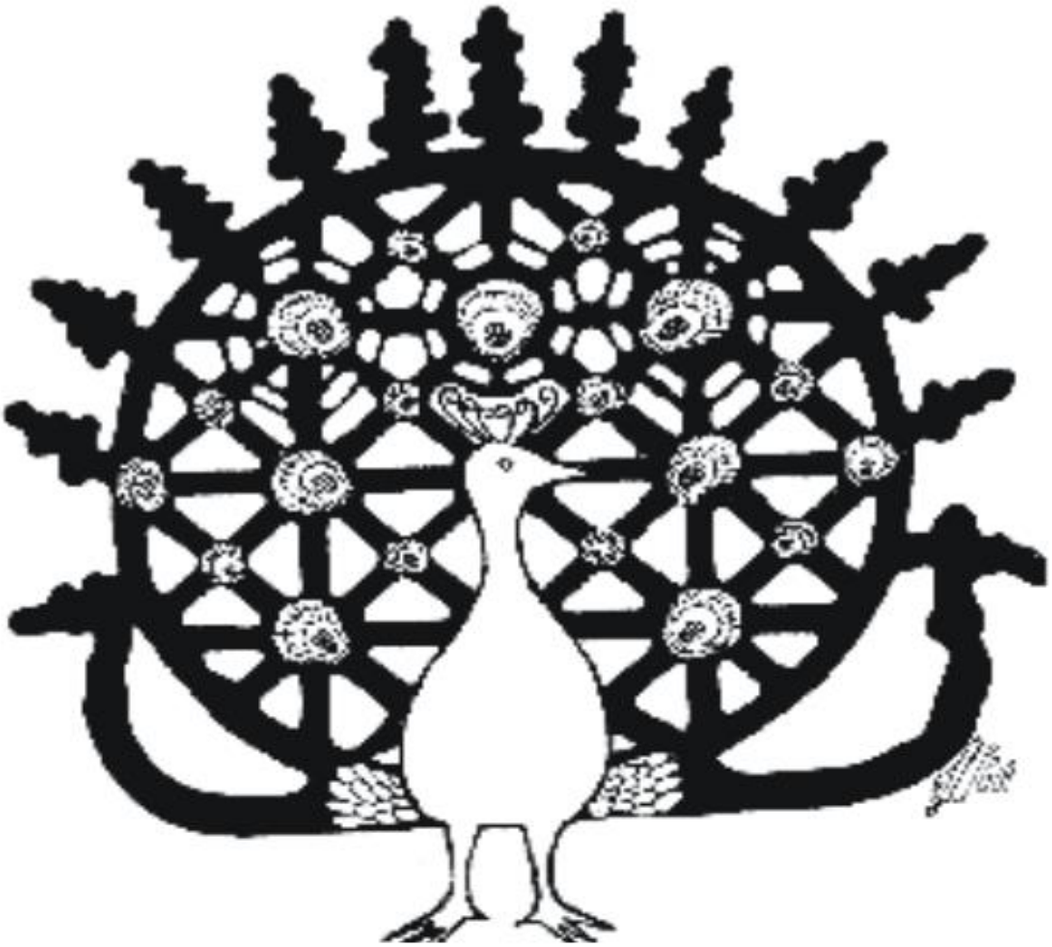

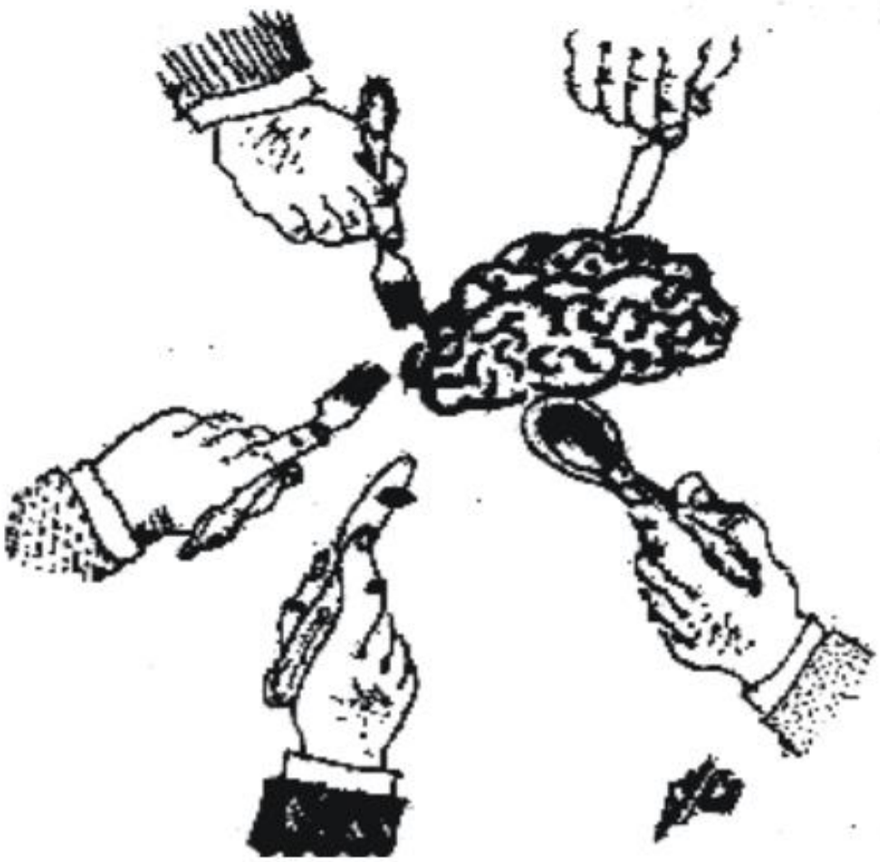

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

BONAMPAK VE CHÝHENÝTZA (MAYA RESMÝ)

9. Sayıdan devam

Bugünkü Meksika sınırlarında bulunan MÖ 3. yy. ekonomik,sosyal dinsel açıdan gelişmişlerdir. Dinsel resimle ve gündelik hayatı resimleyen resimlerdir.

Matematik,astronomi ve takvimde gelişen Maya Uygarlığının kendine özgü renk ve tekniği bulunmaktadır ve ayrıntıyı da göz ardı resimlerinde etmemişlerdir.

BONAMPAK

Maya resminin en ünlüleri bu bölgededir. Günümüzde resimli duvar olarak kullanılmaktadır. Eserler Amerika resmi olarak kabul edilmektedir. 8-10 santimlik alçının üzerine Fresko yapılmıştır. Kırmızı ile çizgiler çiziliyor,daha zengin renk ayrıntılarını ise boyayarak,bazen saf,bazen de beyaz ile inceltilMiştir. Yüz, profilden,beden her zaman yandır.

Maya resimlerinde perspektif yoktur. Maya resim sanatında portre yoktur. Sanatçılar eserini imzalamazlar. Ölünün adı ve kimliği belirtilmemiştir. Çizgi kesin ve sağlamdır: Anatomik kusurlar Maya estetik geleneğidir. Maya heykellerinde tek figür düzeni hakimdir. Hiçbir sembolizm söz konusu değildir. Tanrılarını, büyük şef ve karısı gibi sahneler, dinsel ayinlerdir. Bonampak tapınakları üç odalı küçük bir yapıdır. Resimler ilk odada bulunmakla beraber ikinci oda da kurban edilen esirlerin resimleri bulunmaktadır.

Devam edecek

Paşa ÇETEN

ŞEHİR

Tıpkı bir yılan gibi kabuk atıyor
Şehir
Ölümü perdeleyen
Hayatı zorlayan şehire iyi bak
Zulüm ve küfür yükseliyor
Dudaklarımın arasına harcını koyuyor Şehir

Dağlara çeken
Göğe çağıran ruha bir bak
Adalet ve nurun yurdundan savrulmuş
İnsanı hangi şehir sarmalar ki
İsyanın her adımını izliyor
Şehir

Yine bir eksikliği çoğaltıyor
Su alıyor benliğim
Şehir azgın bir deniz

RUHÇA

Azat ediyorum kötü günleri
"Andolsun kuruyan göğe" ki artık
Kavgam geceyle gündüzün ayrıldığı yerde
Yolculuğum sonunda mateme boğulacak
deniz

Aydınlık saatlere yaklaşıyorum
Gemim ay yükü,yalnız ay
Bir çift nur yansıyor Rabbimden
Ben hicret dedim buna,siz kurtuluş deyin

HİCRET

Canlar köprüdür,ömürler köprü
Bir hüzün geçer,bir dolu neş'e
Bir bizi aldatır bulutların
güzelliği,
Bir hâyal uğruna delikanlıyız...

Örümcek ağına takılan bu şehir,
Söylen hangi dipçik kurtarır,
Bir bizim ezgimiz dolamır
gökyüzünü,
Ağıtlar dikenli,teller
mızrabımız...

Bir sabah omuzlarımızda güneş.
Sıradağlar gibi yürürüz,
Korkumuz yeller,uykumuz
sellere,
Kırılmış artık can kafesimiz...

DENİZLERİM KAN

Dokunaklı ayrılığın kanatlarına
Ben ölümün sevgili eşi
Denizlerim kan
Denizlerim kan umudum kara sevda

Titreyerek sönüyor tenim
Aşıklar çekilmiş yalnızım
Küçülmüş yatağımda bir hiçim nihayet
İçimde taşıdığım hıncım da boğmuyor beni
Çöl basıyor gözlerimi yüreğimi
Bir gerçek,bir serapsın sen Leylâ

Zincire vurulmuş bulutlarımla
Sükûta teslim oluyor ruhum
Dilimde göğün paslı kilidi
Dehlizler boyu yürüyorum,karanlıkta
Böylece kalacakmışım sabrın önünde

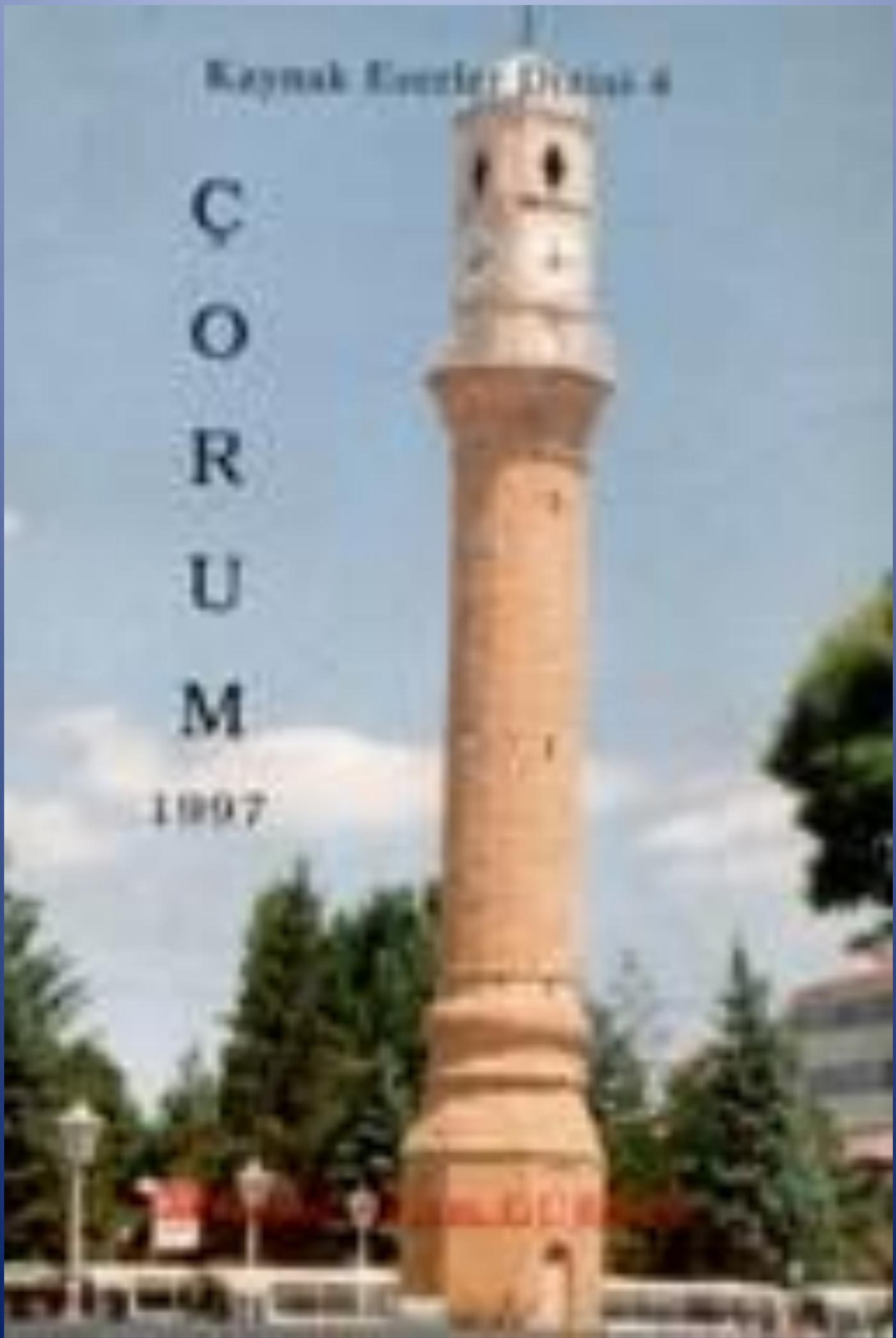
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 11

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl: 2 Sayı: 11

ISSN 1301 - 9945

Güncel YAYINEVİ

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :2 1999 Sayı 11

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL
İdare ve yazışma adresi
Gürsel YAYINEVİ
Osmancık caddesi Ölçek İş
Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
İş: 0-364-213 77 28 / Ev:212 77 10
Dizgi ve Mijanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

Bekir Baki AKSU 37 s.
Mesut AKTAR 32 s.
Gürsel BÖREKÇİOĞLU 44 s.
Recep CAMCI 15 s.
M. Şakir ÇIPLAK 19 s.
Ayşe ÇOBAN 41 s.
Ali EMİROĞLU 26 s.
Ethem ERKOÇ 12 s.
Ali Osman GEYLAN 27 s.
Mehmet GÜNDOĞAR 39 s.
Muzaffer GÜNDOĞAR 42
M.Selim GÜRSEL 1,3,23 s.
Metin KALYONCU 9 s.
Sakin KARAKAŞ 28 s.
Hatice KARSLIOĞLU 29 s.
Rıfat KURTOĞLU 31 s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU 24 s.
Erdal ODABAŞ 34 s.
Ulvi ÖĞRETEN 13 s.
İsmail PAMUK 10 s.
Uğur PAMUK 20 s.
Salim SAVCI 5 s.
İsmail TORUN 17 s.
Ümit UZEL 14 s.
Osman ÜNSAL 7 s.
Ömer YABACI 35 s.
Raşit YÜCEL 8 s.

Dizin Soyadına göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğrafı: İskilip Belediyesi

SONDAN BİRE DOĞRU

(Lütfen dikkatli okuyunuz)

Bir yıl hayhuylar ve umutlarla geldi geç-ti. Geçen sayımızda sizlere kısacık bir çalışma nın oldukça uzun bilançosunu vermeye çalış-mıştım.

Bir yıl boyu;PEK ÇOKLARINA (bu bende mahfuzdur) 500.000Tl. oldukça pahalı gelen dergimiz,ilk 6 Aylık ile;ikinci dilim altı aylık 12. sayıya kadar abone olan hemşehrilerimizin bu erimemi biraz yavaşlatmasına rağmen,son asgari ücretin de artması ile,baskı ücretlerine yansımasından dolayı ÇORUMLU 2000 Dergi-mizin fiyatında elde olmayan sebeplerden dola- yı fiyat artırımında bulunmadım.

Bazı hemşehrilerimiz, halen fiyat arttırımına gitmememin sebeplerini sordular.

Birinci sayıdan bu sayıya kadar,abone sayımızda belirgin bir artma olmamış,reklamlar ise umduğumun altında kalmıştır. Bazı reklamlar için,zararına bazı reklamlar için de tanışmaya neden olduğu için dergimizde yayınladık. Bazı reklamların ise, dergimize oldukça katkısı oldu.

Bu reklamların tamamının, tarafıma kaldığını söyleyen hemşehrilerimizde çıktı. Bu fiyata nasıl bu reklamları mal ettiğimizi soranlar da oldu.Dergimiz 11. Sayıya kadar reklam tari-fesinde de hiçbir artırıma gitmeyerek, **inatla** derginin çıkması için çabalamam, **özveride** bulunmam ve dergi için kullandığım bilgisayar ,tarayıcı ve yazıcımın finansmanını geri

Okurlarımıza yazarlarımın adı altında bu dergiye gösterdikleri ilgiye teşekkür ederek 11. Sayımızda görüşünüze sunuyoruz. **Mahmut Selim GÜRSEL**

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

FİYATI KDV.Dahil 500.000 Tl. Dış Abone Ücreti 10 $

Gürsel YAYINEVİ

Çorum'un İSBN'li ilk yayın evi

Menfaatınızı düşünüyor musunuz ?

Kitap,
Dergİ,
katalog,
Tanıtım,
Broşür,
el ilanları
için
Gürsel YAYINEVİ
emrinizde

BÝzÝ
arayýnýz.

14.00-19.00 arası
0 - 364 - 213 77 28
20.00-13.00 arası
0 - 364 - 212 77 10

Osmancık Cad. Ölçek İş Merkezi 27/ 34
ÇORUM
PK . 32 ÇORUM

alamamam da işin cabasıdır. Bildiğiniz gibi **"alet çalışır,el öğünür "**demiş atalarımız. Edevatımız baba zoruyla iş görmekte, 9. Sayımızın çıkışlarını almak için,matbaa,Çorumda bir reklam ajansı ile bir reklam tabela işi ile uğraşan hemşehrimizin lütufları ile yapıldı. Onlara buradan teşekkür etmeyi borç biliyorum.

Bu sayı için ise;1998 Nisanında aldığım emektar bilgisayarımızı (kullananlar bilir,bir yıl sonra bilgisayar performansını oldukça kaybeder) borç harç biraz yenilemeye ayaklandırmaya çalıştım, yazıcımız da keza öyle. Yenisi için araştırma yapınca 4000 $ gibi bir fiat karşıma çıktı.

Dergimi candan desteklediğini bu sayıma kadar maddi ve manevi olarak gösteren Sayın **Mustafa Duduoğlu;** Sanayi kesiminin tek destekçisidir.

Aldığımız reklamların pek çoğu Çorum'un tanınmış firmaları olmasına rağmen, dergiye katkı payları kendi sayfaları kadar olmadı. (üç reklam müstesna) Pek çoğundan konuşulan miktarları dahi alamadım. Bir kısmından ise maalesef hiç. Yaptığım iş karşılığını dahi alamadım. Hele; bazı firmalarımız ise,kendi taraflarının bayraklarını sallamamı düşündüler. Biz de bu düşüncelerin esiri olmadık. Bu yüzden o(bizce malum) firmalardan reklam alamadık. Birkaç kez istedik,sonra reklam istemekten de vaz geçtik. **Taraflı olmadık. ÇORUMLU** olduk. Dergimiz bu güne kadar Sayın hocam **Oğuz Leblebicioğlu**'nun abone araması ve reklam bulması ile ayakta kalabildi. Yine yazarlarımızdan Sayın Hocam **Recep Camcı**'nın ferdi gayretleri,**Osman Ünsal** Bey'in bir Çorum dışındaki bir akrabasını bir yıl abone etmesi ve **Ümit Uzel** Beyin çalıştığı bir firmayı cebinden 6 aylık abone yapması ile Sayın **Adnan İlhan** Beyin meslektaşlarını dergiye almaları için yaptığı mücadele ve **Erman Yıldırım**'ın ilk sayıda dolaşarak ona yakın dergi satmasından başka ,hiçbir **yazarımın bir tek abone getirememesi**;dergiye abone bulmasından vaz geçtik,(benim verdiğim dergi haricinde) bazı yazarlarımızın yazılarından dolayı onu geçen adetlerde dergi talepleri ÇORUMLU 2000'i geriletti.

TİCARİ DÜŞÜNMEMEMİN SIKINTISINI ŞİMDİ YAŞIYORUM. Bu sıkıntılarımın cabası ve ekonomik genel krizin olması da çorbanın tuzu biberi oldu.

Bu dergi için iane toplamıyorum ! **11 sayı** ÇORUMLU 2000'i BEN omuzladım.

Artık birazda **Çorumlular ÇORUMLU'LU olurlarsa** bu karık başa varacak. Busayı **Sondan 1** olmasın.

Saygılarımla.

M.Selim GÜRSEL

KRONOLOJİK ÇORUM TARİHİ

M.Selim GÜRSEL

9. Sayıdan devam

Azerbaycan tarafına geçen Küçük Şeyh Hasan, kuvvetlerini topladı ve bu bölgede güçlendi. Ertana Bey'e haber göndererek kendisine bağlanmasını teklif etti. Ertana Bey bu teklifi kabul etmedi. Bunun üzerine Küçük Şeyh Hasan Bey 1343 tarihinde tekrar Anadolu'ya saldırdı. Ertana Bey bu saldırıyı beklenilenin aksine galip gelerek Küçük Şeyh Hasanı mağlup etti.

Ertana artık Anadolu'da tek hakim durumdaydı. Halk Moğol zulmünden bıkmış ve bezmişti. Ertana Bey sükuneti sağlayan ve adaletli davranışına bakılarak Ertana Bey' e Köse peygamber ismi verilmişti. Ertana'nın hükümet merkezi önce Sivas, sonra Kayseri şehri oldu. Egemenliği altında Sivas, Kayseri, Niğde Aksaray, Ankara, Develi Karahisar, Darende (sonradan burasını Memluklar aldılar.), Amasya, Tokat, Çorum, Merzifon, Samsun, Erzincan, Şarki Karahisar ve çevresinden ibaret bir hükümet kurdu.

Ertana Bey 1352 ta rihinde vefat etti. Ümeranın kararı ile Ertana Bey'in yerine oğlu Mehmed Bey geçti. Diğer oğlu Cafer Bey itiraz etti ise de kardeşiyle baş edemeyerek Mısır'a kaçtı.

Mehmed Bey Memluklar ve diğer civar hükümetlerle dost geçindi. 1346 tarihide vezirlerinden Hoca Ali Şah, Mehmed Bey'e isyan etti ise de , Memlukların yardımıyla bu baş kaldırışı bastırdı. 1365 tarihinde Mehmed Bey'in beyleri bir fırsatı-nı bularak Mehmed Bey' i öldürüp yerine oğlu Ali Bey' i geçirdiler.

Ali Bey'in döneminde, hükümet iş-

BAŞSAĞLIĞI

Değerli Ağabeyimiz ve Hocamız

Sayın Oğuz LEBLEBİCİOĞLU'nun sevgili eşi

Sayın Oktay LEBLEBİCİOĞLU ve
Sayın Olcay LEBLEBİCİOĞLU'nun anneleri,
Sayın Tuncay HOTMAN'ın kız kardeşi

Reyhane LEBLEBİCİOĞLU'nu

8 Eylül 1999 tarihinde kaybetmenin derin Üzüntüsü içindeyiz.

Merhumeye Cenab-ı Hakk'tan rahmet, akraba ve dostlarına başsağlığı ve sabır dileriz.

Mahmut Selim GÜRSEL ve Eşi

lerini ihmali neticesinde, kendisine bağlı bulunan şehir valileri bildiklerine göre hareket etmeğe başladılar. Sivas Valisi Hacı İbrahim,Amasya Valisi Hacı Şahgeldi Paşa,Tokat Valisi Şeyh Necip, Şarki Karahisar Valisi Selçuklu ailesinden KılıçAslan'ın elinde idi. Ali Bey ,hükümetini kuvvetlendireceği yerde, sefahatle vakit geçirmekte idi. Bu kayıtsız davranışından istifade eden Karamanoğlu, Kayseri'ye saldırdı ve Kayseri'yi ele geçirdi. Ali Bey, Kayseri Kadısı Burhaneddin Ahmed ile beraber Kayseri'den Sivas'a çekildiler. Sivas'a gelince Ali Bey Kadı Burhaneddin Ahmed'i kendisine vezir tayin etti. Burhaneddin Ahmed Ali Bey' e itaat etmeyen beyleri itaate zorlaması için Ali Bey'i ikna ederek bağlı beylerin üzerine gönderdi lse de Ali Bey pek muvaffak olamadı. Amasya'ya yaptığı bir seferde Ali Bey vefat etti. 1360 tarihinde, Ali Bey'in yerine pek küçük yaşta olan İkinci Mehmed Bey geçti.

İkinci Mehmed'in küçük olmasından dolayı, naipliğini seçimle Şarki Karaağaç Valisi Kılıç Aslan seçildi. Burhaneddin Ahmed bir fırsatını bularak, Kılıç Aslan'ı öldürterek küçük hükümdara kendisini naip oldu.

Ertana Devleti yarım asır Ertana sülalesi emrinde yaşadı. Kayseri, Sivas, Tokat havalisinde bazı eserleri vardır. Kendi adıyla para bastırmışlardır. <1>

<1>Anadolu Beylikleri İ.H. Uzunçarşılı

.Devam Edecek

AKIL İNSANA NİÇİN VERİLMİŞTİR

Soru sormayı seven dost,bu kez soruyu başkalarına sormuş,onlardan aldığı cevapları sıralamış,elinde bir kağıt ile geldi. Kağıdı uzattı. Gereken ilgiyi gördü.

Dostun sorusunu başlık yaptım. Kağıt takileri de buraya aktarıverdim:

- Akıl insana,birbirleri ile didişsinler, birbirlerini üzsünler diye verilmemiştir.

- Akıl insana, hayvanlık yapmasınlar, insan olsunlar diye verilmiştir.

- Akıl insana,önce kendisini,sonra insanları sevsin diye verilmiştir.

- Akıl insana,her şeyi düşünsünler diye verilmiştir.

- Akıl insana,doğayı;sonra evreni tanısınlar diye verilmiştir.

- Akıl insana,her davranışında, paylaşmayı bilsinler diye verilmiştir.

- Akıl insana,her konuda dengeli davranmayı bilsinler diye verilmiştir.

- Akıl insana,yapacağı işleri düşünebilsin diye verilmiştir.

- Akıl insana,içgüdülerine göre hareket eden hayvanlardan farklı olduklarını anlasınlar diye verilmiştir.

- Akıl insana,yaşayabilmek için doğadan nasıl faydalanması gerektiğini öğrenmesi için verilmiştir.

- Akıl insana,insan olduğu için verilmiştir.

- Akıl insana,sorunlarını çözsün diye verilmiştir.

- Akıl insana,dünyada yaşayabilmesi için verilmiştir.

- Akıl insana,doğru ile yanlışları anlaması için verilmiştir.

- Akıl insana,doğru dürüst yaşayabilmesi için verilmiştir.

06 DAN Salim SAVCI

HAYATIN TADI NEDİR ?

İnsanı tanıyalım diyen dostu yakaladım:

- Dostum, sizce insanın en belirgin özelliği nedir ? Bunu öğrenmek istiyorum dedim.

- Bana göre SEVMEK'tir. Cevabını aldım.

- Öyle ise, bu konudaki görüşlerinizi öğrenmek isterim.

- Sevmeyi anlatabilmek için,ben kendimi ele alacağım. Ta çocukluğuma dek ineceğim.

Ben,sevmeyi aile ocağında öğrendim. Önce onlar beni sevdiler, ben de onları sevdim. Daha sonra çevremdekileri sevmeye başladım. Bu da yetmedi; oyuncaklarımı, hayvanları,bitkileri,her şeyi sever oldum.

Gün geldi obamı,kentimi,okulumu tanıdım, bana hizmet verenleri sevmeye başladım. Bu duygular içerisinde hayat yarışına çıktım. Şimdi; canlı,cansız her şeyi,olumlu,güzel,iyi olan her şeyi seviyorum,seviyorum?!..

- Hayatın tadı da bu olsa gerek. Ne mutlu size !

SEVGİLER KARŞILIKLIDIR

Hayatın tadı sevmektir diyen dost yine geldi.

- Dostum,her gelişimde sevgi,sevmek, sevilmek üzerinde duruyorum. Sizi de konuşturuyorum. Ama bana niçin;bu konular üzerinde duruyorsun ,demiyorsun ?

- Söylediğimi var say.

- Öyle ise dinle dostum. Ben geniş kapsamlı aile (Büyükbaba, büyükanne, oğul, gelin,elti, kayınbirader ve torunlar) içerisinde

ri yanında sevdiklerini görmedim. Büyükler yanında insan çocuğunu severse ayıp olurmuş dediler,beni ancak,odalarına aldıkları zaman sevdiler. İşte ben sevgiyi böyle öğrendim,böyle yaşadım. Büyümeye başladım. Sevdiğim insanlar da sevgimi içimde tutarak gösterdim.

Zaman geldi, sevgimi belli ettim. Sevgimi beğendiklerimden esirgemedim. Sevgi toplamaya başladım.

Bugüne dek de,bu eksikliğimi size bile açıklayamadım. Ama şimdi;sevgimi konuşmalarımla,hareketlerimle belli ediyorum. Herkesin de böyle davranmasını istiyorum.

- Benden de mi ?

- Doğal olarak sizden de ! Zaten,beni seven bir insan olmasanız .Ben buraya,bu denli gelip gidemem,kazandığım dostluğu sürdüremem.

- Sevgiler karşılıklıdır. Sevginin karşılığını vermek ise içtenliktir,insanlıktır.

SEVEBİLMEK

Beni konuşturmak isteyen dost, yine karşımda.

- Oraya, şuraya gidiyorum,hoş geldin diyorlar. Biraz sonra işlerine dalıyorlar. Bir git demedikleri kalıyor. Buraya geliyorum, ilgi görüyorum. Gidiyorum, beynime yükler biniyor. Bunlardan birisi ;SEVİLEBİLMEK'tir. Görüşlerinizi almaya geldim.

- Dostum, sevilebilmenin yollarını benim bildiğim kadar,sizinde bildiğinizi sanıyorum. Yinelememi istiyorsan varım.

- Yinelemek de canlılık demektir. Açıklamanızı bekliyorum.

- Her konuda, çevremizin, ülkemizin yararları vardır. Bireysel yarar yerine toplumun yararını düşünürsek,bu davranışımız hoşa gider. Bizi sevenler çoğalabilir. Biz de sevilmeyi yaşamış oluruz.

Toplumumuzun Sevinçlerine, tasalarına ortak olduğumuz gün, sevilebilmenin ne denli güzel bir duygu olduğunu öğreniriz.

Her konuya sevgiyle yaklaşabilirsek, herkes bizim sevgiyle dolu olduğumuza tanık olur, bizi sayar,sever,biz de sevilebilmenin tadını almış oluruz.

Duvarları yıkmak kolaydır. Her konuyu sevgi ortamında, enine,boyuna konuşabiliyorsak, konuştuklarımızdan ders alanlar olur. Davranışlarıyla sevilebildiğimizi anlarız, mutlu oluruz.

İnsanız, kendi görüşlerimize değer veririz. Görüşlerimizi karşımızdakine empoze etmeye kalkışırız. Bu doğru değildir. Karşımızdakinin ilgisini çekip,onu düşünmeye itebiliyorsak, zamanla sevgi de,saygı da görebiliriz. İşte bunun adı sevilebilmektir.

- Böyle insanı bul, başıma taç yapayım.

- Biz, bize düşeni yapabilirsek,o taçlar da zamanla ortaya çıkar.

GÜL YAYINEVİ
Salim SAVCI
**Ders,yardımcı ders,
Temel kitap,
Kaynak kitap,
Başvurma kitabı,
Eğitim ve öğretim
kitapları,
Öyküler.**

**Adem Yavuz sok. No:11 Nil Apt.
Kızılay/ANKARA
Tel:0-312-418 75 41 - 417 09 72
Faks: 425 60 23**

ÖNCE SEN

Osman ÜNSAL

ÇORUMLU 2000 dergisi 12 sayısında yazarlarının kendilerini tanıtmaları programlandı. Bu istek bize en az 6 ay önce ulaştırıldı ve biz maalesef her zamanki gibi, bunca süreyi cömertçe harcayıp yazılarımızı yayına kıl payı yetiştirebildik. İşte bu yüzdendir ki;ben kendimden söz etmeden önce, ÇORUMLU 2000 Dergisini yayınlayan GÜRSEL YAYINEVİ sahibi sevgili Mahmut Selim Gürsel'den söz etmek istiyorum.Mahmut bey;ÇORUMLU 2000 Dergisini yayımlayacağı fikrini ortaya attığı zaman,bunu gerçekleştirebileceğine,gerçekletirse bile ancak 1-2 sayı çıkarabileceğine,belki birkaç kişi hariç kimse ihtimal vermiyordu. Hele bu yayını 1 yıl kesintisiz 10-11 sayı yayınlayacağına o birkaç kişi de inanmıyordu. Ama O;inancın, iradenin,direncin ne olduğunu,idealizmin gücünü gösterdi. Herhangi bir yayının nasıl çıktığını bilmeyen,yayın hayatıyla kıyısından,köşesinden de olsa ilgilenmemiş olanlar bu zorlukları anlatsan da anlayamaz. Helede bu yayın KÜLTÜR;SANAT;TARİH gibi içerikte yerel bir dergi ise o zaman bu güçlükler daha da artar.

Mahmut bey, ÇORUMLU 2000 Dergisininyayınını sürdürebilmek için öylesine maddi ve manevi özveri gösteriyor ki,belki kısıtlı emekli maaşını bile bu uğurda harcıyor. O tek başına yazıları bilgisayara aktarıyor, dizgisi,mizanpajı,ters baskı çıkışı,reklam toplama,matbaaya götürüp getirme,abone yazımı,dağıtım vb. saymakla bitmez işleri yürütüyor.

Bütün bunlar yetmiyor,bir de dergide hasbel kader yazıları çıkanların peşinde koşturuyor,inanın yoruluyor,yoruldum demiyor. Çorum'a,Çorum Kültürüne duyduğu hizmet aşkıyla her türlü güçlüğe göğüs geriyor. Dergileri tek tek satmaya çalışsada paralarını toplayamasada, kendi masrafını bile karşılamayan reklamların parasını ayaklarına 3-5 kez gidip alamasa da,abonelerinden istediği ilgi ve teşviki görmezse de direniyor.Ama;daha nereye ve ne zamana kadar.

Burada birkaç kelime de değerli hemşehrilerime söylemek istiyorum: Çorumlular olarak;Kültürümüzün, Tarihimizin,Sanatımızın,Folklorumuzun,Güzel Gelenek ve Göreneklerimizin araştırılması, gün ışığına çıkartılması ve gelecek kuşaklara ulaştırılmasında bizlerinde hem görevi,hem de sorumluluğu var. Yardımlaşarak,el ele vererek güçlükler daha kolay aşılır,başarılar daha büyük ve kalıcı olur.

ÇORUMULU 2000 Dergisini almak, okumak,okutmak,eşimize dostumuza tavsiye ve hediye etmek,reklam vererek destek olmak. İşte yapmamız gereken küçücük şeyler,bu kadar basit.

Aslında bu derginin bir sayısının maliyeti imkanı olanların,birkaç arkadaşıyla yediği bir yemek parası bile değil. Çorumluluğumuza yakışanı,Tarihimize,Kültürümüze olan görevimiz,bu derginin imkanı olanların 1 sayısının finansmanını üstlenmesiyle çözümlenir,aynı kişiye istese de 100 yıl sonra bile ikinci defa sıra gelmez. Bu hamiliği yapanın dergide reklamı yapılır,o sayının sponsoruluğunda çıktığı yazılır ve dergi dünya yüzünde kaldığı sürece daimi bir reklamı olur adı kalır. Ecdadımız; yurdumuzu nakış gibi işleyen,onur duyduğumuz sanat eserlerini böyle meydana getirmişlerdir. Şimdi sıra yeni kültür hamilerinde...

Sevgili Mahmut ! Sen, böyle bir yazıyı yazmış olmamdan hiç hoşlanmazsın biliyorum.Ve yine biliyorum ki; sen, azminle, özverinle bu hizmeti,dayanabileceğin en son noktaya kadar götüreceksin... Seninle gurur duyuyoruz. Toplumumuzun senin gibi idealistlere ne çok ihtiyacı var bir bilsen ? Sen bunları hiç duymamışol.

Bu benim yaptığım kendi nefsimden, kendi vicdanımdan çıkan bir öz eleştiri,bir isyan bu kayıtsızlığa ... Ve benim gibi düşünenlerin hislerine tercüman olan,Kültürümüze,Tarihimize,Sanatımıza karşı bu umursamazlığa bir tepki... Böyle kabul et !

Sevgili Mahmut;sen hep yaşayacaksın. Başardıkların, başaracaklarının müjdecisi. Yılgınlığa düşme sakın !

Seni sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

ANADOLU'NUN SİNESİ

Raşit YÜCEL
Gazeteci Yazar

ADIM ADIM ANADOLU.

Milattan önce ve milattan sonra.
Eski çağda ve yeni çağda.
Güzelim Anadolu.
Sırma dağları yeşil ormanları,karlı yayları.
Nice insanlar konup göçtü bu uçsuz bucaksız mekanlardan.
Dünyanın nüfusu o zaman bir avuç kadardı.
Ne Amerika, Ne de Avustralya'da insanlar vardı.
Her kavme bir Peygamber geldi.
Büyük kavgalar yaşandı.
Önce Adem Aleyhisselamın oğulları arasında oldu bu kavga.
Daha sonraki asırlarda da bu kavgalar kıyasıya devam etti
Ta ki; Nuh Aleyhisselama kadar insanlar azgınlaşmıştı.
Allah emretti.
Nuh Aleyhisselam kendisine bir gemi yaptı.
Allah'a inananları ve canlılardan bir dişi ve bir erkekten bu gemiye koydu.
Yeryüzünün tamamını su kapladı.
Diğer insanların hepsi öldü. Tabi diğer canlılarda. Adeta ikinci bir dünyanın çatısı Nuh'un Gemisinde çatıldı.
Yeryüzü bütün kirliliklerden temizlenmiş, sadece Nuh Aleyhisselamın ümmeti kalmıştı.
Hayat yeniden başlamış, canlılar yeni den çoğalmaya başlamışlar,kötülükler daha sonra yeniden su yüzüne çıkmıştı.
İşte Anadolu'nun yüksek tepelerinde görülen balık fosilleri bunun eseridir.
Birçok misafir konuk oldu Anadolu'nun dağ ve bağlarına.

Nice güzel insanlar, nice yağız yiğitler, nice görkemli yapılar inşa edildi bir,bir hepsinin hayalini süsleyen misafirhane bir çocuk oyuncağının kargır yapılı yıkılışı gibi.
Bir,bir göçtü,bir bir ufalanıverdi.
Nuh Aleyhisselam bin yıl yaşadı.
Nice torunları nice torunlarının torunu yaşadı.
Çorum işte bu tarihi seyrinin içinde yerini aldı. Hem de dünyanın tam ortasında
Nasrettin Hocaya sormuşlar:
"Hocam dünyanın ortası neredir ?"
Hoca beklemeden ayağının birini hışımla toprağa vurarak:
"İşe burası" demiş.
Soranlar itiraz etmiş.
"Olur mu Hocam ?"
Hoca ayni heyecanla:
"İnanmazsan ölç de bak" Cevap vermeyi ihmal etmemiş.
Dünyanın nüfusu gittikçe artmış. Durmadan da artıyor.
Altı Milyar insanlığın tek bir babası var,tek bir anası.
"Adem ye Havva !"
Tarihini bilmeyen geleceğini iyi bir temele oturtamaz.
Geçmişin önemli değil.
Önemli olan şimdi ne haldesiniz ?
Ve istikbaliniz.
Çorum'u kuranlar ve yıkanlar göçtü gitti. Çorum'un kabirleri bile kalmadı topraklarımızda.
Bizler hayatin hızlı seyri içinde kendimize yol alıyoruz.
Misafirlikteki kısa sorumluluklarımıza aldırmadan,hem de;gürültüler fazlalaştı.
Hayat buluyoruz misafirlikte.
Tıpkı bir sır gibi.

TARİHTE MECİTÖZÜ

İsmail PAMUK

1336 yılında Danişmentlilerin Anadolu Kadısı olan Abdülmecit-i Herevi , Mecitözü'nü Malik hane olarak kullanıldığından, bu isme izafeten bu kasabaya Mecitözü denilmiştir. Bu beldenin asıl merkezi Avukat (Avkat) köyüdür. Karatatarlar Avukat Köyüne 1343 yıllarda geldiler. Moğol Boyu olduklarından, İlhanlı Devletini kuran Hülagü Han, Akkoyunlu Hükümdarı Karayülük Osman'la Sivas yakınında, yaptığı savaş sırasında, 1398 yılındadüşman safınakatılarak, Osman Bey'in Kadı burhanettin'i 1327-1381 yıllarında ele geçirip öldürmesine yol açtılar. 1400' lü yıllarda Yıldırım Beyazıt, Anadolu'yu fethedince, Karatatarlar Eyalet süvarisi olarak Osmanlı Devletinin hizmetine girdiler. (1)

Avukat oğlu Hacı Ali; Ağanın adına nispet olarak, Avukat Hacı Köyü diye tanınır. Avukat ismi Pontus zamanında söylenirdi. Halâ yörede kalıntılarına rastlanır. Avukat' a Bayındır, Kayı, Tatar Kürtlerde bulunmaktadır. 1728 yıllarında Avukatlı Ali Ağa burada konaklamıştır. Oğlu Mustafa da Paşalığa kadar yükselmiştir.

MECİTÖZÜ KASABASI 1894 YILINDA KURULDU

İskilipli İsmail Kemal Bey, 1894 yılında saat kulesini ve Hükümet Konağını yaptırdı. Mecitözü, Tanözü ve Varay adlı üç nahiyenin birleşmesinden meydana gelmiştir. 1240 yıllarında yedi nahiyeli 50 bin nüfuslu bir şehirdi. Bayındırlı Türkmen nüfusu ile yönetiliyordu. Bayındır Aşiretinden olan Baba İlyas Horasani Ailesi Amasya'daki nüfusunu kaybedince (Baba İshak'ın Amasya'da asılması sonrası) Bayındır Kasabasına yerleştiler. Bayındır Kasabası ismini almasıda bu olaydan gelir. Mecitözü nün bu tarihlerde 1240 köyü, 300 hanesi vardı. Buralar Bayındır aşiretiidaresi altındaidi.(2)

(1) B. Larus. s.6405
(2) Amasya T. H. Hüsamettin

Balım Sultan diye anılan Balı Babanın bu kasabanın yanında türbesi vardır. 1432 yılında bu türbe Mecitözü Emiri Turkat Bey tarafındanyaptırılmıştır.

MECİTÖZÜ KASABASININ NAHİYELERİ

Elvan Çelebi: Kendi adı ile anılan bu köye yerleşmeden, burası Zününabat adlı ile anılır. Baba İshak soyundan Muhlis Paşa, 1237 yılında, Mısıra gitmek için Tanözün'e gelmiş, babasının Kırşehir'de ölümü üzerine bu köye yerleşmiştir. 1352 yılında da kendine bir mekan yaptırmıştır. Bazı kaynaklarda Elvan Çelebi nin bu köye kaçırıldığı yazılmışsa da belirgin bir bir kaynağarastlamadık. Yine Halk dilinde söylencelerden günümüze ulaşan yeşil direk kerametine dair söylenceler de gün ışına çıkmamıştır. Mısır'dan geldiği söylenen Yeşil direğin o zamanın teknik taşıma araçları ile taşınması mümkün görülmemektir.

Sivas Hükümdarı Köse peygamber adlı Eratna Bey'inin Veziri Elvan Çelebi nin amcasının oğludur. 1263-1840 yılları arasında Elvan Çelebi bir kaza idi. Daha sonraları Nahiye olarak Mecitözü kazasına bağlandı. Şeriye sicillerinde 1533 tarihine kadar Tanözü diye kayıtlı olduğu halde, Zününabad 'ın adı ile anılanyerleşim merkezi Elvan Çelebi'dir.

XVIII. yüzyılda yaşayan (Allı turna isimli halayın ustası) Bahadınlı (Yozgat) Aşık İbrahim dir. Birdörtlükte şöyle diyor:

"Çec beli'inden çıkın orda cıvlanın
Enin Düvenci ovasında eğlenin
Elvan Çelebi de gencecik beğlenin
Orda gülüzarı sorun turnalar Aşık Paşa "

Göçerli Aşireti Beyi Samsa Çavuş Oğlu Osman Beyden At ve Koyun aldığı beyan eder. (1)

(1) D. Ceyhun A. K. Türkler. s. 59

Aşık Paşa 1272 yılında Hacı Bektaş yakınındaki Gülşehri'nde doğmuştur. Asıl adı Ali'dir. Baba İlyas'ın torunu Muhlis Paşa oğlu Elvan Çelebi köye yerleştikten sonra Köy büyük bir yerleşim merkezi olmuştur. Günümüzdeki bu köydeki soydan Yürüyen " Mütevelli " sülalesi bulunmaktadır. (1)

"Elime aldım kalemi,Dolandım Şarkı Haleb'i
Mecitözü'nde Elvan Çelebi, Mevlam bebeğe bir can."

Taş bebek isimli yapıttan, Kıta Elvan Çelebi'yi Medet umulan yer olarak belirler. Sarım Beyli Deli Boran'da: Çıkar Kandil Baba kendi köşküne varır,Elvan Çelebi'ye Müşküle. Şifa dağıtan bir mekanda bir gece yatınca akıl hastalanıp iyileştiğini belirtiyor. Elvan Çelebi hem Şehy hem de ozandır. Şu örneği de düşünceye açılan kapıdır. " Kimi Şemsim, kimisi mahrum durur." Kayı oymak Beyi Ertuğrul Bey 1288 yılında Söğütte ölmüştür.

Osmanlığı İmparatorluğu XIII. Yüzyılla da gelen Kayılardan kuruldu.(3) Moğollar Kayı olarak belirlenmiş deniyor. Prof. Ömer Barkan: Osmanlının Kayı'lılarca kurulduğunu kanıtlıyor. Bu nahiyede Oğuz Türklerinin Kayı boyuna mensup halk Mecitözü Kayı köyünde oturmaktadır. Kanuni devrinde Rumeli fethi nedeniyle Kayı Aşireti olan bu köy, Rumeli'ye nakledilmiştir. Diyarbakır'da Bıyıklı Mehmet Paşaya karşı koyup " Amıde yenilgiye uğradıklarından Diyarbakır'dan sürülen Kürt vatandaşlardan bir kısmı, Kayı Nahiyesinde zorunlu iskana tabii tutulmuşlardır.

ZENNUNABAT

Baba Zennun: Kanuni zamanında vergiye tahammül edemeyen Türkmenlerin öncülüğünde saraya karşı geldi. Osmanlı ordusunu bölgesinde bozguna uğrattı. Rumeli Beyler Beyi Hüseyin Paşa bu isyanı bastırmaya görevlendirildi. Hüseyin Paşayı da Yendiğinden Hüseyin Paşa Sivas'a kadar çekildi. Diyarbakır Beyler Beyi Hüsrev Paşa, Baba Zennun taraflarını 1526 yılında kılıçtan geçirdi. 1263- 1840 yıllarında Merkezi Elvan Çelebi olan bir kaza idi. Daha sonraları nahiye olarak Mecitözü'ne bağlandı.

Şerie Sicillerinde 1533 tarihine kadar Tanözü diye kayıtlı olduğu halde Zennun Babanın adı ile anılan yerin merkezi Elvan Çelebi'dir.

Bu nahiyeye İnançoğları yerleşmiştir. Zennun Baba, Olcayto, (Ece Sultanın) torunlarındadır. Zennun Baba bir tatar ocağı uyandırmak istemişse de yenik düşerek kendi ocağını söndürmüştür. Bugün bu alanların bazıları Mecitözü sınırları dışındadır.

KIŞLACIK

Adından da anlaşılacağı üzere köy geçmişte Amasya'ya bağlı bir nahiye idi. Baba İshak'ın soyundan gelen babalılardan oluşan bir yerleşim birimidir. Mühlis Paşa soyundan gelen Gıyaseddin Mehmet Çelebi nin emirliği zamanında burası Baba İshak'ın torunlarına Kışlak olarak verilmiştir.

KARAYAKUP NAHİYESİ:

Bu nahiyeye Karaceceli Türkmenler yerleştiğinden bu isim verilmiştir.

Sayın
ÇORUMLU 2000
aboneleri

?

BEKLEYİNİZ

(1 Prof. Dr. F. Bozkurt A.T. Boyutları s.20
(2)(2 T. T. Ali S.Y. Yücel c.2
(3) Prof. Gıbbons'da Oğuzların Kayı aşireti olmadığını I. Mardız Z. Velidi Toğan'da aynı tezi savunuyor. Demirtaş Ceyhun A.Ş.K.B. Türkler s.58

Osmanlı Devletinin Kuruluşunun 700'cü Yılı Münasebetiyle

ÇORUM EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ III

Ethem ERKOÇ

YAYGIN EĞİTİM

Yaygın eğitim,cami ve tekkelerde devam ediyordu. Camilerde halkalar halinde fıkıh derslerinin yanı sıra değişik ilimlerle ilgili kitaplar takip edilirdi. Ayrıca vaaz ve nasihatlerle halkı kötülüklerden sakındırıp, iyiliklere yönlendirme biçiminde süren ilahi eğitim;gönüllere yerleştiriliyordu.

Çorum'da ilk alim,ilk müderris olarak bilinen Sivaslı İsmail Havari nin oğlu Abdülmecit efendi idi. Onu Danişmend Ahmet Gazi Çorum'a getirmişti. Çorum'da ilk örgün eğitim kurumunu kuran bu bilge kişi,aynı zamanda gönül eri,mutavvıftı. Zaten Selçuklu ve Osmanlı dönemi alimlerinin tasavvufi yönü de genellikle bulunurdu.

Tayyar Anakök'ün "Çorum Tarihi" adlı eserinde belirttiğine göre ; Çorum'da Kadiri,Rufai, Nakşibendi, Zeyniyye, Bayra miyye tarikatlarına ait tekkelervardı.

Evliya Çelebi Seyahatnamesine göre; Çorum'da 17. Asırda sadece 3 tane tekke mevcut idi. Ali İzzet Efendinin "Tezkere-i Makamat"ına göre 17. Yüzyılın sonunda Çorum merkezinde Nakşi,Rufai ve Mevlevi dergahı mevcut idi.

Tekkelerde şeyhe gönülden bağlı müritler,onun nasihatlerini dinler,namaz, oruç,zekat, yardımlaşma, fedakarlık,taat ve itaat, gibi konularda tam bir teslimiyetle yaşayışını İslâm'a uygun hale getirmeye çalışırlardı.

Böylece toplum,iman ve ahlak temeline dayalı şahıslardan oluşur;huzur ,güven,barış içinde yaşanırdı. Bu huzur ortamının tesirinde tekkelerin önemli bir yeri olduğunu tarihler bize nakletmekteydi.

Çorum'da Azapahmet Camii yanında restore edilen Mevlevi dergahından başka, Bekir Baba tekkesi adıyla bilinen Rufai dergahı ise yeni baştan inşa edilirken, Abdibey Şeyhinin dergahı ise Alaybeyi sokakta bulunmaktadır. Bu binanın içinde bulunan mihrap burada bir mescidin de bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Tekke ve zaviyelerin bozulması nedeniyle kapatılmasına kadar Çorum'da da yaygın eğitim kurumları arasında hizmet vermiş olduğu bilinmektedir.

MESLEKİ EĞİTİM VE AHİLİK TEŞKİLATI

Osmanlı'da mesleki eğitim "Lonca" teşkilatı ile yürütülüyordu. 13. Asırda ilk defa Kırşehir' de kurulan Ahilik ve Lonca teşkilatlarıyla iş başında meslek eğitimi, esnaf ve zanaatkarların yetiştirilmesi,iş ahlakı ve iş barışının sağlanması gibi erdemli amaçlar gerçekleştirmeye çalışılıyordu. İslâm eğitimi, temizlik, cömertlik,başkalarına iyilik yapma,kanaatkâr olma gibi erdemler,öğretim süresi içinde yapılan törenlerle çırak ve kalfalara kazandırılmaya çalışılıyordu.

Esnaf ve zanaatkarların yetiştirilmesi konusunda kendi içdisiplini ile faaliyet gösteren Ahilik teşkilatı bir yaygın eğitim kurumu olarak aynı asırlarda Çorum'da da faaliyet göstermiştir. Demirci,doğramacı, marangoz,kunduracı esnafının ayrı ayrı teşkilatı vardı. Esnaf birliğinin başında "Şeyh" tabir edilen reis bulunmakta idi. Bunlardan sonra "Yiğitbaşı","Esnaf Kahyası" ve üçüncü derecede bir de "İşçi Başı" vardı.

Herhangi bir sınıf sanatkarlar içinde ortaya çıkan anlaşmazlığı şeyhler halledердi. Yiğitbaşı ,esnaf kahyaları verilen kararları uygulardı

.

Esnaf teşekkülleri Ramazan, Kurban bayram namazlarından sonra ve Recep ayının ilk akşamı namazı müteakip toplanırdı. Şeyh tarafından o birliğin kazancı için dua ederdi. Nazmi Tuğrul'un yazmış olduğu "Çorum Tarihi ve Coğrafyası" adlı eserinde bu teşkilatın faaliyetleri ile ilgili bilgiler mevcuttur. Nazmi Tuğrul'un belirttiği gibi bu teşkilatlar,esnaf arasında sıkı dayanışmayı temin ederdi.

Çorum'a dışarıdan gelen bir tüccar, alacağını zamanında tahsil edemezse yiğitbaşına müracaat ederdi. Yiğitbaşı ,onun alacağını tahsil ederdi. Bir tüccar karaborsacılık yaparsa yiğitbaşı tarafından cezalandırılır,hatta dükkanını birkaç gün kapatma cezası verirdi. Herhangi bir esnafın yolsuz bir hareketi görüldüğünde şeyh ve kahyalar toplanıp konuyu görüşür,karara bağlarlardı. Loncanın en müthiş kararı ,birlik törenine riayet etmeyen sanatkarları boykot etmesidir. Boykot edilen esnaftan hiçbir kimse alış-veriş etmezdi.O da memleketi terke mecbur olurdu.

Lonca kararlarına önem vermeyenler için bugün Tabakhane'nin bulunduğu yerde medfun Ahi Evran Sultanın mezarında o adam için bed dua edilirdi.Yine Nazmi Tuğrul'un "Çorum Tarihi ve Coğrafyası" adlı eserinde "Bu teşkilatın meseleleri aralarında halletmelerinden dolayı kadıların (hakimlerin) işsiz kaldıkları" nakledilmektedir. Bugün Çorum'da bir çok iş kolunda Ahilik gelenek ve görenek törenlerine, Cuma namazından sonra ya da mübarek günlerde yapılan dualara rastlanılmaktadır. Bu sistem,günümüzdeki modern çırak lık eğitime temel teşkil etmiştir

.

ÇORUM TARİHİ ve COĞRAFYASI

Ulvi ÖĞRETEN

Nazmi TUĞRUL

ÖNSÖZ

6 Eylül 1995 yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazanarak Tokat'da yüksek öğrenim hayatıma başladım.

1999 yılında mezuniyet tezim için Prof. Dr. Münir ATALAR'dan bitirme tezi olarak 1927 yılında Çorum Vilayet Matbaasında basılan bir eseri tez çalışması olarak alabilirmiyim diye kendisine danıştım.

Sayın Hocam bu matbuu eseri görmek istedi ve bitirme tezim için tarafıma izin verdi.

Tez çalışmalarımı Hocamın nezaretinde tamamlayarak kendisine takdim ettim.

Çorum İl Halk Kütüphanesinden Müdür Yardımcısı olarak emekli olan Mahmut Selim GÜRSEL'in bu tez çalışmasında yardımlarını gördüm.

Aslen Çorumlu olmam nedeniyle bu matbuu eserin gün ışığına çıkması ve bu bilgilerinde okulumu bitirdikten sonra ÇORUMLU 2000 Dergisinde adımla tefrika edilmesi sözünü verdim ve imkan dahilinde bu tezi matbuu olarak kitap haline getirmeye çalışacağım.

1924 - 1930 yılları arasında Çorum'da subay olarak görev yapmış olan Binbaşı Nazmi TUĞRUL; Çorum Tarih ve Coğrafyasına ait yazılı bilgilerin bulunmadığı eksikliğini görmüş ve bu boşluğu gidermek için Çorum Tarihi ve Coğrafyası adlı eserini o günün şartlarına göre küçümsenemeyecek bir ölçüde doğru ve oldukça zengin bilgilerle meydana getirmiştir.

Ne yazıkki bu kıymetli insanın Çorum' dan ayrılışından sonra neler yaptığı,nerelerde yaşadığı bugün Çorum'da yaşayanlarca bilinmemektedir. Bütün aramalarıma rağmen Çorum'da görev yapan bir şahıs olduğu ve subay olmasından dolayı da olsa gerek hayat hikayesini bulamadım.

Nazmi TUĞRUL'u yazdığı eserinden tanımak ve tanıtmaktan başka yapabileceğimiz bir şey bulunmamaktadır.

Bu çalışmanın tarafımdan Latin harflerine çevrilmesi ile ileride araştırma yapacak olanlara yardımımın dokunacağını umuyorum

Ulvi ÖĞRETEN
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
95 00 05 0 17 Tokat 1999

برایکی سوز

[illegible]

نظمی طوغرول

BİR İKİ SÖZ

Son on sene içinde ilim sahasında terakki ihtiyacını tatmin için garbın birçok eserleri tercüme edilerek toprağımıza girdi. Yurdumuzun tarih ve coğrafyası hakkında zengin bilgilerle memleketimizin kendi düşündükleri gibi tanıttılar. Fakat yurdumuzun incelikleri-ni göremezliklerinden bu kitaplar noksandır.

Anadolu :

Bu yurt nedir ? Nasıl oldu, neler gelip geçti ? Bu arzuyu tatmin için herhangi bir eseri okuduğumuzda bu söz öz Türk beşiğinde birçok yabancı milletlerin benimseme zevklerini duyuruyoruz .!

Bu Anadolu nasıl ve kimden miras kaldı ? Hangi adam bu güzel yurtta yaşadı ? Bu yeşil yurdumun tatlı ve acı demleri var mı idi ? Bu yurduma nasıl çiçekler yaraşır ? Çorum'a yeni gelmişim. Türk menâkıbına şahit kal'asını gezerken bir çok gözlerin hareketimi takip ettiklerini seziyorum. Yanıma sokulan saçı ve sakalı beyazlaşmış bir ihtiyara kal'anın masalı hakkında neler işittiğini sordum :

- Vallahi efendi bu kal'a Cenevizliler'den kalmadır diyorlar.

Büyük Türk Kurultaylarının toplandığı bu güzel şehre yabancı kokusu sızdırmak garabeti tarihe merhametsiz bir lakaydlık değil de nedir? Asrın milletlerden talep ettiği hars için ne büyük gaflet.

Yeni Çağ - Asr-ı Hâzır- garbın bir buçuk asır önce nurlarını saçmışken biz ; Ancak Hakimiyet-i Milliye'nin te'sissi ile Yeni Çağı idrak edebildik. Yeni Asır bütün milletlere yeni bir çığır açtı ki, oda << Ce-miyet ; Milli Vahdet ile mümkündür>> prensibi.

Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Fevzi Paşa seyahatleri esnasında Kırşehir'in Türk Ocağında :

-<< Gençler kendi memleketinin tarihini ve coğrafyasını tanımalıdır>> buyuşmuşlardı.

Bu irşâdkâr ihtar birçok eksiklerin bulunacağını bilmekle beraber kitabımı yazmak için kuvvet verdi. Bu eksiklerimin mazur görüleceğini ümit ediyorum. İtirafa mecburum ki, kitabım bol ve tetebbu mahsulesi olmadı. Bu benim bu noksanlığımı ihtar edecek eserlerin zenginliği nispetinde hassa-i gururum artacaktır. **Nazmi TUĞRUL**

ZAKKUM ÇİÇEKLERİ

Ümit ÜZEL

İki sayıda,eşimin akrabası olan **Mazlum Kenan Köstekçi**'nin hayat hikayesini anlatmaya çalışmış ve bazı şiirlerinden örnekler vermiştim.

Bu bölümde ise,hem bir hatırlatma olması açısından,hem de değerli bir büyüğüm olan Abdullah Ercan'ın 1991 yılında hazırladığı kitaptan **Köstekçi**'ye ait tanıtım bölümünü sizlere aynen sunmak istiyorum.

Soldan sağa: Munise,Ahmet,Naciye,Oturan: K.Kemal Köstekçi

Sayın Ercan'ın kitabının adı "14.Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler" Kitabın 366-369 sayfaları **Mazlum Kenan Köstekçi**'ye ayrılmış. Yazıaynenşöyle:

"Mazlum Kenan Köstekçi

Çorum'un Karakeçili mahallesinde doğdu. Sonradan Çorum Milletvekili olan Süleyman Köstekçi'nin oğludur. İlköğretimini bitirince Çorum'da açılan Mıntıka Ziraat Mektebinde okudu. Ancak bu mesleği sürdüremedi. Köy öğretmeni olmak için Ankara Köy Öğretmenliği kursundan ehliyetname aldı. Çorum ilinin Doğla Karapınar muhaciri köylerinde öğretmenlik yaptı. 1930 yılında Sivas Öğretmen Okuluna gittiyse de akciğer tüberkülozuna yakalandığı için orada okuyamadı. Ankara Gazi Öğretmen Okuluna geçti. Bu okuldan mezun oldu. İstanbul'da ilkokul öğretmenliği yaparken yeniden hastalandı. Burgaz,Heybeliada sanatoryumlarında,Haydarpaşa,Cerrahpaşa hastanelerinin verem servislerinde yatarak sürekli tedavi gördü. Cerrahpaşa'da Prof. Nissen tarafından yapılan bir akciğer ameliyatı geçirdi. İyileşir gibi olunca Çorum'a geldi. Ancak hastalığıyeniden nüksetti. 26 yaşındayken yaşamını yitirdi.

Mazlum Kenan Köstekçi şiir yazmaya hastalandığı yıllarda başladı. Yaşamının 4-5 yıla sığdırdığı şiirlerinin hemen tümünü çeşitli sanatoryum ve hastane koğuşlarında yazdı. O günün koşulları içinde tedavi olanakları sınırlı ve hastalıkla boğuşuyordu. Çok gençti. Ölüm her an yanı başındaydı. Bunu biliyor veya bekliyordu. Yaşam umudunu,yaşam sevgisini yitirmediği anlarda oluyordu. Ne vaki sonunda herşeyyine bir sonu bekleyişin sisleri içinde kayboluyordu.

Mazlum Kenan işte bu çileyi,bu acıları,bu umarsız bekleyişi şiirleştirdi. Onlara "Zakkum Çiçeleri" dedi. Onları:

Izdıraptan doğdular şiirlerim acıdır
Mısralarımda elem ilhamın kırbacıdır.
Dizeleriyletanımladı.

Şiirleri ölümünden sonra Zakkum Çiçekleri adlı bir kitapta toplanıp yayımlandı."

Yazı dizimin son bölümünü büyük şair **İbrahim Alâeddin GÖVSA**'nın şu sözleri ile bitirmek istiyorum:

"... Ne kadar bellidir ki,yirmi altı yıllık ömrünün son altı senesini memleketinden ve aile ocağından uzakta,prevantoryum,sanatoryum ve hastane bucaklarında,gönülden doğan ümitler ve zekadan gelen ümitsizlikler içinde çırpınarak geçiren bu zeki ve duygulu genç,bünyesi ateşler içinde yanarak yıldan yıla,aydan aya ve günden güne erirken,o eriyen bünyenin içindeki ruh, kabuğundan sıyrılan bir öz ve bir beyaz ateş haline gelmiştir."

Nur içinde yat,Mazlum Kenan Köstekçi.

Mazlum Kenan Köstekçinin annesi Melek,Babası Süleyman Köstekçi

GÜNEŞ TUTULMASI HAKKINDA BİR MEV'İZA

Recep CAMCI

Alemlerin Rabbi olan Yüce Allah'ın adı ile...

Hamd her türlü Hamd ve sena o cenab-ı Zülcelal'e mahsustur. Salat ve selam yaratılan her varlığın yaratılışına sebep olan Cenab-ı Resul-i Kibriya Hazreti Muhammed Mustafa Aleyhisselatü Vessellem Efendimizin üzerine ve tüm Müminler üzerine olsun dedikten sonra ; her şeye kadir olan Allah'ın bazı tabiat kanunlarının hilafına ilâhi mucizeleri halk etmesinde kullar için büyük ibretler , alacağı dersler vardır.

Miraç Hadisesi, Hazreti İbrahim'in nemrut tarafından ateşe atılıp,ateşin Hazreti İbrahim'i yakmaması,bıçağın Hazreti İsmail'i kesmemesi,bunların hep tabiat kanunlarının hilafına ilâhi birer mucizelerdir.

Bu kısa girişten sonra gelelim şimdi ay ve güneş tutulmasına. Lisani Arabi'de güneş tutulmasına (kusuf) denilir. Kur'an-ı Kerim'de Cenab-ı Hakkın güneş için açıklamalarına bir bakalım

:A'raf Suresi, Ayet 7:54. "Şüphesiz ki Rab'biniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan,sonra Arş'a istivâ eden, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur. Alemlerin Rabbi Allah ne yücedir!

"Ra'd Suresi,Ayet 13:2. "Görmekte olduğunuz gökleri direksiz olarak yükselten, sonra Arş'a istivâ eden, güneşi ve ayı emrine boyun eğdiren Allah'tır. (Bunların) her biri muayyen bir vakte kadar akıp gitmektedir. O, Rab'binize kavuşacağınıza kesin olarak inanmanız için her işi düzenleyip âyetleri açıklamaktadır.

"Hicr Suresi, Ayet 14:33. "Düzenli seyreden güneşi ve ayı size faydalı kıldı; geceyi ve gündüzü de istifadenize verdi.

"Furkan Suresi, Ayet 25:61. Gökte burçları var eden, onların içinde bir çerağ (güneş) ve nurlu bir ay barındıran Allah, yüceler yücesidir.

Lomkan Suresi,Ayet 31:29. Bilmez misin ki Allah, geceyi gündüze ve gündüzü geceye katmaktadır. Güneşi ve ayı da buyruğu altına almıştır. Bunların her biri belli bir vâdeye kadar hareketine devam eder. Ve Allah, yaptıklarınızdan tamamen haberdardır."

Fatır Suresi Ayet 35:13." Allah, geceyi gündüzün içine sokar, gündüzü de gecenin içine sokar; güneş ve ayı emri altına almıştır. Her biri belirtilmiş bir süreye kadar akıp gider. İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz Allah'tır. Mülk O'nundur. O'nu bırakıp da kendilerine taptıklarınız ise, bir çekirdek kabuğuna bile sahip değillerdir."

Yasin Suresi,Ayet 36:37 "Gece de onlar için bir ibret alâmetidir. Biz ondan gündüzü sıyırıp çekeriz de onlar karanlıklara gömülürler."

Yasin Suresi,Ayet 36:38. "Güneş, kendisi için belirlenen yerde akar (döner). İşte bu, azîz ve alîm olan Allah'ın takdiridir. "

Yasin Suresi,Ayet 36:39. " Ay için de birtakım menziller (yörüngeler) tayin ettik. Nihayet o, eğri hurma dalı gibi (hilâl) olur da geri döner."

Yasin Suresi,Ayet 36:40. " Ne güneş aya yetişebilir, ne de gece gündüzü geçebilir.Her biri bir yörüngedeyüzerler"

En'am Suresi,Ayet 6:96. "O, sabahı aydınlatandır. O, geceyi dinlenme zamanı, güneş ve ayı (vakitlerin tayini için) birer hesap ölçüsü kılmıştır. İşte bu, azîz olan (ve her şeyi) pek iyi bilen Allah'ın takdiridir."

Fussulet Suresi , Ayet 41:37. "Gece ve gündüz, güneş ve ay O'nun âyetlerindendir. Eğer Allah'a ibadet etmek isti-

yorsanız, güneşe de aya da secde etmeyin. Onları yaratan Allah'a secde edin!"

Rahman Suresi ,Ayet 55:5. " Güneş ve ay bir hesaba göre (hareket etmekte) dir."

Kıyame Suresi,Ayet 75:9."Güneşle ay bir araya getirildiği zaman!"

Tekvir Suresi ,Ayet 81:1. "Güneş katlanıp dürüldüğünde,"

Kur'an-ı Kerim'de Güneş ve Ay hakkında bizlere bildirilenler bunlardır.

Müslüman ve Türk alimlerinin pek çoğu "Astronomi" ile uğraşmışlar , ay ve güneşin hareketlerini en ince detaylarına kadar hesaplamışlardır.Fezaya hakim olma mücadelesi içinde olan Amerika ve Avrupa "güneş ve hareketleri"ni en ince noktaya teknolojinin getirdiği aletlerle hesaplamaya muvaffak olmuşlardır. Her şey de olduğu gibi ilim ve fen teknik ile teknolojide de çok çalışmamız gerekmekte olduğu bir hakikattir. Her sahada Kur'an-ı Kerimle buluşmak bizi başarıya ulaştıracaktır.

Güneş ve ay tutulmasında bir takım hurafe ve yanlış inanışlardan kaçınmak lazımdır . Peygamber Efendimizin oğlu İbrahim bir buçuk yaşında iken vefat etmesinin arkasından güneş tutuldu.

Halk; İbrahim'in vefatından dolayı güneşin tutulduğunu sandılar. Haber Peygamber Efendimize ulaştığında buyurdular ki: "Hiç kimsenin ne ölümünden ve ne de doğumundan dolayı ne güneş ve ne de ay tutulmaz. Bu olaylar Cenab-ı Hakkın birer mucizeleridir, kudret ve hikmet alametleridir." Buyurmak suretiyle bizleri yanlış inanışlardan men etmiş oluyorlar.

Aziz Dinimizin akla ve ilme uygun olmayan düşünce ve inanışlarından men etmiş olduğunu her veçhile görmek mümkündür. Şimdi artık böyle nezih bir dine, böyle yüksek bir Peygambere mensup olduğumuzdan dolayı Cenab-ı Hakka ne kadar hamd ve secde etsek yine az değil mi ?

Ayeti Celîlelerin beyanı,ay ve güneşin,yıldızların nasıl muntazam ilâhi bir kanunlar muvacehesinde kendi yörüngeleri içerisinde hiç şaşmadan hareket ettikleri görülmektedir. Bir de bakıyorsun yine kevni hesaplar çerçevesinde (iki nur) ay ve güneş nimeti zulmete dönüşüyor. Hiç durmadan parıl,parıl parlayan iki kürenin yüzünü bir kesafet kaplıyor. Bilemeyiz eğer bu kesafet devam etse kim bilir hayat ne olur ? Dünya küresinde ne gibi değişikler meydana gelir .

İşte Cenabı Hak'kın azamet ve kudretini temaşa ederken ne yapmalı, nasıl hareket etmeli,bu gibi korku ilga eden kevni hadiseler karşısında Peygamber Efendimizin tavsiyeleri var.

Eğer müsaade ederseniz birkaç cümle ile de bunlara temas edeyim: Fıkıh kitaplarımızda namaz bahsinde: "Farz, vacip, sünnet, müstehap namazlarından ve bunların nasıl eda edileceği keyfiyetinden geniş bilgiler vardır. Bu müstehap namazı bahsinde: şükür,sevinç ve korku namazlarından haber verilmektedir.

Fevkalade bir olaş olan güneş ve ay tutulmalarında insanların kalplerinde bir kasavet,bir korku,bir hüzün istila eder. Efendimiz S.A.V. tarafından bu gibi ahval karşısında Müminlerin iki rekat "Korku" namazı kılmaları halin normale avdet edinceye kadar istiğfar, dua ve tazarru ile meşgul olmaları Cenab-ı Hakkın Celal ve Ceberut tecellileri karşısında Cenab-ı Hakkın azametini tefekkür etmelerini tavsiye edilmektedir. Yoksa güneş tutulunca teneke gürültüsü çıkarmak, yok tabanca atmak gibi yanlış hareketlerden sakınmamız nezih inancımızın gereğidir. Bu gibi hurafe ve batıl inanışlar İslâm'ı ret etmektir diyorum.

Cenab-ı Hakkın tevfikatını bizlere daim kılmasını Yüce Rahmetinden niyaz ediyorum. Okuyanlara,dinleyenlere ve bütün Müminlere huzur, selamet ihsan etmesini Cenab-ı Haktan acizane diliyorum

KOYUN BABA

İsmail TORUN

Hasan Paşa Kütüphanesi Menakıb-ı Koyun Baba 1217 Numaralı kitabın 74-80 . Sayfalarında bulunan aşağıdaki şiir Hafız Azmi 'nindir.

İftiharım sensin ey al-i Aba
Erenler içinde nur Koyun Baba
Eriş imdadıma ey ehl-i vefa
Erenler içinde nur Koyun Baba

İsmin Ali neslin Ali Haydari
Gel kurtar melâlden abdi kemteri
Ecdadından aldın sen bu cevheri
Erenler içinde nur Koyun Baba

Sahibi tasarrufsun cins-i Ali'sin
Erenler içinde gerçek velisin
Garb-u seyyahın mihmandarısın
Erenler içinde nur Koyun Baba

Helak etmedin mi sen ol ejderi
Ta'dad-ı natından lisanım beri
Hali tasarruftan kalmadı geri
Erenler içinde nur Koyun Baba

Evlad-ı Resül'sün şüphe yok sende
Muhabbetin vardır tamerde tende
Müslim gayri Müslim cümlesi berde
Erenler içinde nur Koyun Baba

Tarikin Kadir'i neslin Peygamber
Ravzanda kokuyor misk ile amber
Hesaba gelmedik var sende hüner
Erenler içinde nur Koyun Baba

İmam-ı Ali'nin kuvveti sende
Resulün cemali görünür sende
Kölen olsa idim kapında bende
Erenler içinde nur Koyun Baba

Hankahın senin cennet misali
Yurdun toprak amma mekânın a'li
Münafık inkârda sendeki hali
Erenler içinde nur Koyun Baba

Erenler ervah türbene gelir
Resulün kokusun ravzanda bulur
Tahammül olunmaz la ya'kıl kalır
Erenler içinde nur koyun Baba

Türbesine girsen kalpler uyanır
Cesedin küllisi nura boyanır
Cemali nuruna can mı dayanır
Erenler içinde nur Koyun Baba

Misk-i amber gibi kokar türbesi
Giren çıkmaklığa kalmaz hevesi
Kabul olur anda cümle duası
Erenler içinde nur Koyun Baba

Koyun Baba derler erenler hanı
Ol Şah-ı velayet gönderir anı
Aşk ile vücudu çün oldu fani
Erenler içinde nur Koyun Baba

Horasan'dan gelip irşat eyledi
Nice gönülleri dil-şad eyledi
Garip bülbülleri gül-şad eyledi
Erenler içinde nur Koyun Baba

O Hazret değil mi insanın hası
Hak yola sürerdi daime nas'ı
Salikler kalbinden silerdi pası
Erenler içinde nur Koyun Baba

Kendi sultan idi koyun güderdi
Ğar-i çalda Hakk'a taat ederi
Başı yerde göğe ahi giderdi
Erenler içinde nur Koyun Baba

Koyun Baba diye vermişler adı
Şekerde görmedim sendeki tadı
Ey münkirin kılma sende inadı
Erenler içinde nur Koyun Baba

Resülü sor Ebubekir veliden
Onu sorma Ebucehil deniden
Bize bir gül geldi Arslan Ali'den
Erenler içinde nur Koyun Baba

Koyun Baba giydi gerçi abayı
Abanın içinde buldu Hüdayı
Gece gündüz kıldı Hakka sadayı
Erenler içinde nur Koyun Baba

Sakızlık ağacın vatan bilirdi
Ekseri taatın anda kılırdı
Arayanlar ana anda bulurdu
Erenler içinde nur Koyun Baba

Bazı sultan gelip duasın aldı
Düşmanı üstüne askerin saldı
Anın himmetiyle muzaffer kaldı
Erenler içinde nur Koyun Baba

Osmancığın oldur büyük devleti
Himmeti feyzinden bulur nimeti
Onunla söylenir nam-u şöhreti
Erenler içinde nur Koyun Baba

Çiftliğinden anın küllü su çıkar
Mezra ve bağlar ol sudan içer
Ol su olmaz ise kalınır naçar
Erenler içinde nur Koyun Baba

Bu nimetin kadrin bazılar bilmez
Kendi suyun ona layıklı vermez
Ne bilsin kadrini kendini bilmez
Erenler içinde nur Koyun Baba

Hüda vermiş ona bunca kemali
Kesbsiz kazanmış nice emvali
Kılmamış dünyada tul-ü emeli
Erenler içinde nur Koyun Baba

Şehrin şimalinde tekkenin yeri
Ne kadar söylesem vasıftan beri
Koymuşum yoluna can ile seri
Erenler içinde nur Koyun Baba

Tekkeye bir çeyrek menzil kasaba
Gelen giden gelmez asla hesaba
Geçmezler içinden nesl-ü asaba
Erenler içinde nur Koyun Baba

Tekkenin havası gayet güzeldir
Kalbi mahzun olmanın gönlün düzeltir
Veliler yanında ismi güzeldir
Erenler içinde nur Koyun Baba

Etrafı tekkede eşcarlar nami
Yiyip içip gezer hasıla ami
Afakı tutmuştur şöhreti namı
Erenler içinde nur Koyun Baba

Şeyh ÖMER FEVZİ'nin bunlar eseri
Uğruna terk etti can ile seri
Hüda kılsın ana rahmet nazarı
Erenler içinde nur Koyun Baba

Dört bine karibdir diktiği eşcar
Müsmir gayri müsmir cümlesi hep var
Ikreder ağaçlar ona hisse var
Erenler içinde nur Koyun Baba

Oturan postunda sahib dilandır
Demezler kimseye bu da fülandır
Hüsnü himmetiyle sahip kırandır
Erenler içinde nur Koyun Baba

Nazır hadimler şöyle halimdir
Müsafir haline gayet alimdir
Onlara bakan belki zalimdir
Erenler içinde nur Koyun Baba

Şehrin misafiri onda toylanır
Acizler evine nimet yollanır
Bilmez bu devleti münkir söylenir
Erenler içinde nur Koyun Baba

Her ferdi halince davet ederler
Büyüğü küçüğe rabet ederler
Terakki yolunda gayret ederler
Erenler içinde nur Koyun Baba

Taşradan bakmakla bilinmez hali
Fena söyleyenin lal olur dili
Ona hor bakanın kırılır dili
Erenler içinde nur Koyun Baba

BuHafız AZMİ de gayet delidir
Ne kadar asi ise yine kuludur
Kişiyi söyleten Hakkın dilidir
Erenler içinde nur Koyun Baba
Veliler serdarı nur Koyun Baba

KAPBİR HAYAL Mİ ?

M. Şakir ÇIPLAK

21. yüzyılın eşiğinde şehrimizin ve ülkemizin geleceğini düşünmek ve ona göre hazırlıklar yapmak hepimizin görevidir. Kızılırmak Anadolu Projesi bunlardan biridir. Doğu ve Güneydoğu Fırat ve Dicle'nin hayat vermesiyle yeniden doğuyorsa, Orta Anadolu'ya da Kızılırmak Anadolu'nun verimli topraklarını yalaya, yuta Karadeniz'e taşıyor.

Kızılırmağ'ın kızıllığı efsanedeki allı gelini atıyla yutmasının ardından parmağı kınalı güveyinin kanlı yaşlar dökmesinden gelmiyor Kızılırmağ'ın kızıllığı;doğal ve gübreli toprakları yuta, yuta iyice bulanmasından kızıllanmasından geliyor. Kızılırmak Orta Anadolu yayını çizmeye başlamasından önce Sarıyar ve Kesikköprü barajları ile önüne set çekilmiş, suyu disiplin altına alınmış, toprağa ağaca doğru başını uzatmış ve hayat bahsetmiş. Artık tarlalardan toprak almıyor,tarlalara bereket, bolluk veriyor. Böylece durgunlaşıyor. Kırıkkale civarlarında bu durgunluğu ve berraklığı görebilirsiniz. Ancak büyük yayın Anadolu vadisini yara, yara kan ağlarcasına kızıllanarak akması ne zaman bolluğa,berekete dönüşecek ? Çankırı,Çorum,Kırıkkale,Merzifon yaylaları susuzluktan yarılmış,yağmur sularının, küçük derelerin yer altı sularının himmeti daha kaç nesil sürecek ? Anadolu'nun ilk çağ sakinleri;Hititler de Kızılırmak'tan böyle yararlanırlarmış. Hatta;onlar için Kızılırmak bir cehennem,bir ceza yeriymiş. En büyük suçluları Kızılırmağ'a atarlar, eğer suçlu hasbelkader sağ çıkarsa aklanmış sayılırmış. Biz de hala Kızılırmağ'ın o kaderine mi teslim olmalıyız ? Doğuya ve Ortadoğuya GAP ile açılırken onu daha güçlü KAP ile desteklemek gerekmez mi ? Atalarımız ta Orta Asya'dayken ırmağın boş akışına, kayaların dibinden başını kaştan taşa vurarak hırçınlaşmasına hayıflanmışlar ve:

"İdil suyu akar durur,

Kaya dibin kaka durur"demişlerdir.

Halbuki Kızılırmak her dağ dibine sokulduğu yerde, her dar bölgede boğaz oluşturmakta ve adeta,ge;beni al götür,bereket vereyim bu topraklara diye haykırmakta, çağırmaktadır. Kızılırmak,yakın komşularının yanında bile mahçup kalmaktadır. Kızılırmak kendinden küçük Sakarya'nın, Pamukova'ya verdiği yeşilliği,güzelliği kıskanmakta, Yeşilırmağ'ın Amasya,Tokat, Çarşamba ovalarına kattığı berekete gıptayla bakmaktadır. Onları kendi yörelerinin her hücresine soluk vermekte yeşilliği,hayatı insanlarla paylaşmakta kanallarıyla, kanaletleriyle Sakarya ve Yeşilırmak havzaları sebzeye, meyveye,ürüne dönüşmekte,Yeşilırmak yeşillenmekte,Sakarya güzellenmekte ...Kızılırmak ise kızmakta kızıllanmakta işte...

Türkiye'nin çeşitli yerlerinde Çorum buğdayından yapılmış un ve un mamulleri gönderenler haklı bir şöhret elde etmişlerdir. Çorum unu bir başkadır Karadeniz'de,Batı Anadolu'da, Güneyde. Buğday burada hem poyrazını alarak dolgunlaşır, hem de güneşin kavurucu sıcağına yanmaz. Tam kıvamında ve lezzetinde olgunlaşın başaklarımız. Ankara fırınlarının önünde ekmek ve simit satan insanların "Yeni çıktı furundan,Çorum'un has unun dan" diye bağırarak ekmek parası kazanmaya çalışmaları neredeyse edebiyata geçecek. Siz Çorum toprakları içinde hiç sulama kanalı veya kanaletleri gördünüz mü hiç ? Ben görmedim. Çünkü onları besleyen sulamaya yönelik barajlarımız yoktur. Biz Kızılırmak'tan Karaburun köyünden bamya,Eşençay'dan da salatalık geldiğinde yararlanmış oluyoruz.

Obruk projesi bir umut ışığı,bu yazıyı okuyanların aklına hemen " Obruk yapılıyor ya" diye düşünceler gelecek. Kızılırmağ'a Obruk'ta bir altın kolye takılması hem şehrimizi,hem bu güzel akarsuyu memnun edecek,belki baraj gölü tutulduktan sonra Osmancık,Kargı ovaları artık kızıl sular değil,berrak sularla tanışacak,tıpkı Kırıkkale yakınlarında olduğu gibi. Ama şu husus unutulmamalıdır ki; Obruk projesi bir sulama projesi değildir,bir hidroelektrik projesidir. Yine de İskilip, Uğurludağ, Bayat hatta Sungurlu ovaları bu barajda biriken sudan sulama amaçlı yararlanmalıdır. Bunun tedbirlerinin alınıp alınmadığını bilmiyorum. Şu anda yoğunluk barajın gövde inşaatının tamamlanmasına verilmiştir. Çevrede sulamaya yönelik bir çalışma başlamış değildir.

KAP düşüncesini 1990'lı yılların başında ortaya attığımda o zamanın siyasileri önce kot farkı vesaire gibi teknik terimlerin arkasına sığınarak omuzlarını oynatmaya başladılar. Biz de onlara dünyanın teknoloji ile değiştiğini, bunların aşılacağını söyleyerek Panama Kanalında gemilerin otuz metreye kadar yukarı çıkartılıp, sonra geri indirildiğini ve geçişin öyle sağlanabildiğini misal vermiştik. Daha sonra seçim broşürlerinde cılız değinmelere rastlanıldı. Ama o zamanın siyasileri şimdi yok. Bu büyük projenin büyük devlet adamları sayesinde gerçekleşebileceğine yürekten inanlarındanım. Kendini ; Memlekete, insanlarına, toprağına her şeyi ile adamış bilgili,ileri görüşlü devlet adamlarının yokluğu bizi Kızılırmak'la küstutmakta, insanımızı yarık topraklardan bereket ummaya yöneltmektedir.

Şimdi ;şehrimize,insanımıza sahip çıkmanın tam zamanıdır. Orta Anadolu'nun güçlü olması ,ülkemizin güçlü olmasıdır. 21.Yüzyıl sanayisinin değil tarımın egemen olduğu bir yüzyıl olacağına benziyor.

Kızılırmak'la barışmak bize çok şey getirecek önce beş bin yıldır bu şehrin toprağı insanına en lezzetli ürünlerini sunarken aynı zamanda tuğla, kap kacak olarak ta uygarlığa hizmet vermektedir. Toprak sanayi artık ekili araziyi on metre derinliğe kadar kazıp toprağı almayacak, Kızılırmağ'ın getirip biriktirdiği öz balçığı tuğlaya, seramiğe dönüştürecek, şehrin sanayisi tarıma dayalı bir görünüm arz ediyor ama,hammaddesi Çorum'dan değil, ne acı...

Anadolu'muzun istila görmemiş, düşman ayağı değmemiş toprakları ne zamana kadar hasret gidecek ?

Doğayı korumak, güzelleştirmek lafla olmaz. Su nerede ise hayat oradadır. Getiriniz Kızılırmağ'ı Yozgat'ın, Kırıkkale'nin Çorum'un,Alaca'nın,Sungurlu'nun Çankırı'nın çoraklaşmaya yüz tutmuş topraklarına. Buralarda artık ne gurbet illere adamlar yollayacaksınız,ne de gölgeye hasret kalacaksınız. Artık buralardan geçerken ağaç gölgelerinden başımızı eğecek, güneşi görmek için ağaçsız yer aramaya koyulacaksınız. Tıpkı Anadolu'ya ilk gelişimizdeki gibi. O zamanlarda da ağaçtan, gölgeden güneşi görülmeyecek kadar sık ormanlardan söz eder tarih kitapları. El birliği,gönül birliğinin en ortasında Çorum vardır.

KAP'ın temeli Çorum'da atılmalıdır. Obruk KAP'ın küçük entegre tesisi sayılmalıdır. Orta Anadolu insanına dev proje getirmek Çorumlu devlet adamlarını,politikacıları devleştirir,büyütür.

Uğur'dan ÇİZGİLER

Uğur PAMUK

BİZİM İLLER

Bekir Baki AKSU

İstanbul

DİKKAT ! TEHLİKENİN NERESİNE KADAR GİDİLECEK ?

M.Selim GÜRSEL

7 Ağustos 1999 tarihinde biraz Çorum'da ne var,ne yok diye yerel bir kanalını açtım.

Çorum Değişim Projesi bilgilendirme toplantısı .Anlatılanları dinleyince tüylerim diken diken oldu. Ya ne diyeceksiniz ?

Sevgili Sayın Prof. Hocamın tek muhalif olan matbaacı arkadaşımızın ne demek istediğini anlar gibi olduğunu söylemesine.

Konu: Çorum'un kültür varlığı olarak tescil edilmiş olan bir bölümü.

Anlatan : Diksiyonu çok düzgün ve ödevine oldukça iyi çalışmış,teklemeden konuşan bir hatip. Anlatımı gayet mantıklı görünüyor. 20-25 dinleyici. Hiç çıt yok. Konuşmacı tezini anlatıyor. Yerine otururken Sorusu olan var mı ? diye sorunca sadece bizim hakLı her konuya itiraz eden Sayın Nizamettin Oktay'ımız:

-... Bu çalışmalar için belirlenen sınır nereden,ne reye kadar ? Başlama noktalar, itiş noktaları neresi... diye sorunca. Konuşmacı bir şeyler geveliyor. Nizamettin tekrarlıyor sorusunu. Bu sefer Sayın Başkanımız cevap veriyor.

Sonra Rüstem baba sarı levhalarla ilgili başkana soru yönetiyor.

Başkan cevaplıyor. Şimdi gelelim konunun özetine: Belediyemiz mantıklı gözüken bir proje için kollarını sıvamış. Bir bilene danışmış, proje istemiş. Acaba bu ön proje için ne kadar ücret vermiş ?

35 dönümlük şehir merkezinin altı seçilmiş. Acaba; bu alanın üstünü düzenlemek yerine niçin altını seçmiş ? Bu alanın altında neler var acaba ? Neler yok ki. Bu belirlenen alanın altında bir tarih yatıyor. Bir kent yatıyor. Tarih kokan büyük bir hazine yatıyor.

Neden buraya ÇÖPLÜK denilmiş acaba belediye bunu araştırdı mı ? Hiç zannetmem. Bence bu fikirlerinden vazgeçmeleri için gereken bir iki başlık sizlere ileteyim.

Birincisi:Burası NİKONYA şehrinin bulunduğu yer olabilir mi. Uzun süre Çorum'u fetih eden atalarımız bu yıkıntıları çöplük olarak kullanmış olamazlar mı ? Buralar ve eski Karakeçili mahallesi bir önceki medeniyetin yıkıldığı alan olup olmadığı biliniyor mu ?

İkincisi: 1 Temmuz 1940 Tarihli 24. Sayı Çorumlu Dergisinin normal sayfa 2. genel sayfa 725 şi bir güzel okumaları ve yine aynı derginin 25. Sayısında yayımlanan "MTA TAG Direktörlüğü Tusik Raporu No: 1057 Çorum Havalisinin Jeolojik ek sizi"ni bir güzel inceleyiversinler.

İkinci bilgiyi bulamazlarsa; yayımladığım Çorumlu 2000 dergisi 7 sayı 28 numaraya bakı versinler. Ya da ; 8. Sayı 27. Sayfada bu rapor hakkında yazan Sayın Hocam Oğuz Leblebicioğlu'nun yazısını bir inceleyiversinler.

Bence bu iş biraz cıvık. Neden mi? Çünkü bu projenin yapılacağı alan oynak toprak yani alüvyon yatağı. Altında Ankara gibi taban kayası yok. Biliyoruz ki; bizim il merkezimizin yerleşim alanı taban suyu bol bir yer. Bu topraklar bence yer altında bir katlı derinliği kaldırabilir fakat 35 dönümlük bir alanı ve hele hele,2 kat olan bu projeyi kaldıramaz.

Gerekçeleri gayet açık. Bir kere bu alanı şu anda bile beş dakikalık ufak sağanak yağmurlarda bile caddelerimizden

GÜNEŞ TUTULMASINI BİZDE SEYRETTİK

M.Selim GÜRSEL

Beklenen gün geldi. Gerçi Çorum'da belediye hoparlöründen yayımlanan birkaç anonstan başka nedir,ne değildir Çorumlulara pek anlatılmadı. Neden önemli olduğuna ise hiç değinilmedi.

Güneş Tutulması geçtiğimiz Ağustos ayının 11'inde saat 13.01 de başladı.

Merak edenler benim gibi belki dolaşmışlardır Çorum'un bazı yerlerini. Acaba ne gibi bir meraklı, ve ilgili bu tabiatın ender mucizesini izlemeye çıktı diye. 12.45'te festival alanına baktım in,cin yoktu.

Her halde statyumda toplananlar vardır diye düşündüm, orası da bom boş,sigorta hastahanesi civarına geçtim, ellerinde cam bulunan birkaç çocuktan başka kimse yoktu. İş yerime gelince terasa çıktım,bütün esnaf oradaydı. Merak ve dikkatte izlediler tutulmayı baştan sona.

Bende,onlarla beraber tutulmayı izledim, Çoban Yıldızını gündüz gözüyle gördüm. Komşularımla gündüzün kısa gecesine şahit oldum.

Ölçek İş Merkezi terası

dereler gibi akan sular acaba nerelere akar. Nereler dolar? İşte sizin projenizde Çorum'da bu akıntıyı verecek ne bir eğilimli arazi var,nede bu suları pompalayacak bol enerjimiz var. Yoksa burayı bitirdiğiniz gün yağan şiddetli bir yağmurla doldurarak yüzme havuzu filan mı yapacaksınız? O da olamaz,koca Çorum'da bu derinlikteki bir havuzda yüzebilecek kaç hemşehrimiz var? Belki de: Bir efsanevi öylenişte geçen; **"...yelden;Çorum selden batacak."** Denilen sözler sizin eserinizle gerçekleşecektir. Orayı yaptığınızı var sayalım. Şiddetli bir yağmur yağınca ne olacak acaba? Olacağı malum. Otopark,dükkanlar ve Allah C.C. korusun orada yüzleri bulan dükkanlarda çalışanlar ile, yağmurdan kaçmak için oraya doluşan binlerce Çorumluya mezar olacak.

Bakın; kendinizde söylüyorsunuz. Uydu kent. İstimlak ederek bir sürü güzel tarım arazisini,mesken yeri olarak alıp Çorum'a büyük bir kötülük yaptınız Bari ora larda bu projeyi yer üstünde yapıverin.

Yok olmaz diyorsunuz. Ben zor olanı seçtim. Bence siz; zor olanı değil,rant olanı seçtiniz.

Yine de size 5. Sayı 15. Sayfada kolay rantlı ve müteahhit ve istimlâke bile gerek olmayan bir teklifim vardı bir zahmet onu okuyuveriniz. Tek katlı olan önerimiz,şehrimizin tarihi dokusunu da zedelememektedir.

Sizin projeniz bence birilerine, proje karşılığı biraz para vermek. Yada bu proje ışığı altında **"definecilik"** yapmak.

Son olarak; **Alah'u Teala bir daha Türkiye'mizi eleme boğan deprem le bizleri imtahan etmesin. Bu proje ile deprem bölgesi olan ilimizin gerçeklerini göz önüne alınması gerekir. Kolay rant uğruna ilimizi büyük bir felakete sürükleyecek olan bu projenin belki getirebileceği birkaç milyon dolar için, Çorumluları lütfen tehlikeye atmayınız.**

Saygılarımla.

KORKU YOLU "KIRKDİLİM"

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU
Coğrafyacı

İnsanların bir yerden bir yere gitmesi,üretilen maddelerin taşınası ve haberleşme bir ülkenin temel konularıdır.

Yol;bir yerden bir yere gitmek için üzerinden veya içinden geçilen yerdir. Yollar,yeryüzünün ana ve kılcal damarları gibidir. Çok gelişmiş ülkeler ulaşım sorunlarını çoktan çözmüşler ve şimdi ise,gezegenler arası ulaşımı gerçekleştirmek için uğraş vermektedirler. Geri kalmış ülkeler ise, yolları, taşıtları ve taşıdıkları yolcu ve yük miktarları, hatta trafik kazaları yönünden olumsuz bir tablo arz etmektedirler.

Türkiye, bilindiği gibi,dünyanın üç önemli kıtasını birbirine birleştiren,etrafı denizlerle çevrili kara,deniz ve hava ulaşımı için dünyada eşi ve benzeri olmayan tek ülkedir.

Anadolu Tarihinin,Kültürünün,çok eski zengin ve hareketli oluşunun ana nedeni, kıtalar arası ulaşıma çok elverişli olan coğrafi konumudur.

Hitit,Lidya,Roma ve Bizans imparatorluklarının ekonomilerinin temelinde Anadolu üzerinden, Avrupa, Asya ve Afrika'ya uzanan ticaret yollarının büyük etkileri olmuş ve onları dünyanın en zengin ülkeleri konumuna getirmiştir.

Anadolu Selçukluları da kıtalar arası yolların ve bu Yollarda seyahat eden yerli ve yabancı tüccarların değerini iyi bilmiş ve Bu nedenle güçlü ve ekonomik bir yapıya sahip olabilmişlerdir.

Osmanlılar da aynı anlayışı benimsemişlerdir. 512 yıl önce,Osmancık'ta ,Kızılırmak üzerinde inşa ettikleri 259 metre uzunluğundaki "Koyunbaba" Köprüsü bunun bir kanıtıdır. Son Osmanlı Bakanlarından rahmetli Halil Rıfat Paşanın **"Gidemediğin yer senin değildir "** vecizesi, 1950'li yıllarda kurulan ve Türkiye ekonomisinin,atak yapmasında öncü görevi üstlenen Karayolları Genel Müdürlüğünün değişmez parolası olmuştur.Ancak;aradan geçen elli yılda, karayolları, demiryolları,denizyolları ve havayolları ile entegre edilemediğinden,bu gün Türkiye'nin yolcu ve yükünü çekemez duruma düşmüştür.

İlimizde de, karayolları artık yetersiz kalmaktadır. Haziran ayı sonunda kentimizde yapılan "Çorum ilinin başlıca sorunları ve çözüm yolları " konulu panelde en çok konuşu-lan k onuların başında,ilimiz karayollarının içler acısı durumu bir daha orta ya konmuştur. Kırıkkale - Çorum - Samsun yolunun şimdiye kadar çift yol olarak bir türlü yapılamaması,Çorum çevre yolunun yarım oluşu yanında, son aylarda Çorum yerel basının "Korku yolu" ismini taktığı,Çorum - Osmancık yolu güzergahında ki " Kırkdilim " mevkiinin durumu acil çözümler beklemektedir.

Yazımın ana teması olan "Kırkdilim" den çocukluk yıllarımda çok gidip geldim. 55-60 yıl önce Çorum'da otobüs,otomobil vb.yoktu... Sadece ömürlerini fazlası ile doldurmuş birkaç külüstür kamyon vardı... Bunlardan birisi de rahmetli şoför İsmail'in bu yolda, hem yük,hem de yolcuları birlikte taşıyan kamyonu idi. Yolculardan en hatırlı olan sadece iki kişi, kamyonun şoför mahalline oturabilme şansına sahipti !...

Balık istifi bindiğimiz kamyon bir süre sonra " Kırkdilim" e geldiğinde, içimi bir korku kaplardı. Sayıları kırk civarında olan virajların yamacında , bütün heybeti ile yükselen dik ve som kalker kayalıklar sanki bir cendere gibi beni sıkardı. Bu sıkıntı ve korkumu yenebilmek için,bildiğim bütün duaları içimden ezbere ve peş peşe okurdum. Emektar kamyonumuzda bu uzun ve dik virajları,

hele yazın hiç çıkamaz, sık sık radyatörü su kaynatırdı... Şoför muavini de böyle anlarda, tekerin arkasına takozu koyar koymaz,eline boş bir teneke alıp,koşa koşa su getirmeye giderdi... Külüstür kamyon biraz dinlenip, muavinin getirdiği soğuk suyu da radyatöründe bulunca, son bir gayretle homurdana homurdana dik virajlara dalar ve ancak bir-iki saatte "Kırkdilim"i çıkabilirdi. Aradan çok uzun yıllar geçti ve değişen hiçbir şey yok !... Hatta zaman zaman " Kırkdilim " resmen trafiğe kapatılmakta ve burada meydana gelen kazalarda yükümlü sigorta şirketleri bile hiçbir ödeme yapmamaktadırlar.

Karayolları tarafından 1961 yılından beri,burada birçok iyileştirmeler yapılmıştır. Varyant çalışmaları ve daha sonra yapılan tünel yeterli olmamış ve bir süre sonra yamaç heyelanı nedeniyle tamamen kullanılamaz hale gelmiştir.

Aktif Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunan "Kırkdilim"de yamaçlardan zaman zaman büyük bloklar halinde kayalar da yuvarlanıp yolu kapatabilmektedir. Çok eğimli,dik kayalık yamaçlar,çatlaklı Mezozoik kalkerlerden oluştuğundan şev heyelanları oluşmuş ve birçok masraf , emekle açılmış olan uzun tüneli açılışından çok kısa bir süre sonra deforme etmiş kullanılamaz hale getirmiştir.

Sadece "Kırkdilim" için harcanan para ile tamamen yeni bir güzergahtan geçen 58 kilometrelik Çorum - Osmancık yolu yeniden yapılabilirdi !...

İlimizin, kuzey kısmındaki ilçelerimiz, beldelerimiz ve yüzlerce köyümüz ile ana bağlantısını sağlayan bu tek ve yetersiz yolun, Sarmaşa - Osmaniye köyleri arasındaki çok eğimli ve dar açılı ters virajlar da büyük tehlikeler arz etmektedir.

Kısacası Çorum - Osmancık yolu,çok eski güzergahı ile artık ömrünü çoktan beri tamamlamış,müzelik olmuş ve bugünkü taşıtların yolu olmaktan çıkmıştır. Bu yolda yolculuk ve şoförlük yapan cesur yürekli insanları yetenek ve cesaretlerinden dolayı ödüllendirmek gerekir !..

Yeni bir güzergah ve üstün vasıflı kaliteli bir yol ile, Çorum'un Laçin ve Osmancık ilçesine bağlanması ilimizin ekonomisinde büyük bir atılım başlatacaktır...

Pek çoğumuz henüz ilimizin kuzeyinden geçen ,Osmancık ve Hacıhamza üzerinden devam eden (E-80) kıtalar arası mega yolun farkında değiliz !... Bu yolun sadece Türkiye içindeki uzunluğu 1500 km. den fazla olup, batıda Atlas Okyanusu,doğuda Büyük Okyanusa kadar uzanmaktadır. Bu kıtalar arası yol,bir kısmı Türkiye ve ilimizden geçen üç kıtanın ortak yoludur. Uzunluğu 10.000 km .den fazla olup pek çok ülkeden, şehir, kasaba ve köylerden geçmektedir. Bu nedenle her gün ekonomisi gelişen ve şu anda demir yolu ve havayolu ile bağlantısı olmayan, sadece yetersiz ve ilkel karayollarına tutsak edilen ilimiz için, altın değerinde olan bu yolun, kenarlarında bir çok turistik nitelikte, otel, lokanta, benzinlik, dinlenme tesisleri gibi çeşitli hizmet ünitelerinin yapılması, bu mega yolun Türkiye ve ilimiz ekonomisine katkılarının ilk sevindirici işaretleridir.

Geçen yıl İstanbul'a karayolu ile; Çorum - Ankara üzerinden değil,Çorum-Osmancık yolundan ve (E80) ile,6 saatte ulaşınca ben de hayret ettim !... Ayrıca,yolun çevresinin doğal bitki örtüsü yönünden zengin,çeşitli ve sık yeşil oluşu,yolculuğa ayrı bir zevk katıyordu. Böylece Çorum -İstanbul arası en az 3-4 saat kısalmış oluyordu. Bunun ekonomik değeri hesaplanırsa mutlaka trilyonları bulur.

İşte; ilimizin bu günkü "Korku yolu" ismini verdiğimiz ve sadece 58 km'lik Çorum - Osmancık karayolunun, yeni bir güzergah ile kıtalar arası (E-80) mega yoluna bağlanması ,mutlaka en kısa zamanda gerçekleştirilmelidir... " Korku yolu " bizleri daha ne kadar korkutmaya devam edecek ? Bilhassa kış mevsiminde,yolcu ve şoförlerimizin korkarak yolculuk yaptıkları hatta,vaz geçip başka yollardan Çorum'a gitmek veya gelmek zorunda kaldıkları **" Kırkdilim "** mutlaka **" Korku yolu"** olmaktan çıkarılmalıdır !..

FİKİRLER AYRIDA OLSA

Dr. Ali EMİROĞLU

Demokratik bir ortamda elbette ki; insanlar ayrı düşünecekler ve ayrı hareket edeceklerdir. Bu demektir ki; insanlar robotlar değillerdir ve şahsiyetlerini, fikir özgürlüklerini koruyacaklardır. Bu özellik bütün yaratılmış insanlar için geçerli ise de;Allah'ın yarattığı her insanın kendi benine ehemmiyet vermesi, onu geliştirdiği, onu yücelttiği anlamı da çıkartılamaz. Eğer öyle olsa,insanlar arasındaki farklar azalırdı sanırım.

Bu yukarıda yazdıklarımıza inanmakla birlikte, yinede insanlar bazı düşünüşler üzerinde birleşmiş olması gerekiyor. Buna eskiler "asgari müşterekler" diyorlardı. Her ne kadar fikir özgürlüğünüzü korusanız bile,bazı şeyleri öteki insanlar gibi, en azından onların bir kısmı gibi düşündüğünüz kabul edilmiş olmaktadır. Şimdikiler buna "fikir grupları" diyorlar.

"KİLİM DERGİSİ"nin çıkaranları bir fikrin takipçisi olmuşlar. Bunlar bir araya gelmişler, düşünmüşler ve Türk Ülkesinde, güzel bir dilimiz olmasına rağmen,insanlarımızın ticaret yerlerine yabancı isimler koyduklarını ve bunu resmen de tescil ettirmiş olduklarını tespit etmişler. Hem bu tespit Çorum'da olmuş. Çorum nere,Amerika veya Kanada nere ? Bizim Çorumluların yabancı dil bilenleri azdır. Bir şehirde 20 - 25 tane insanın yabancı dil bilmesi hiçbir işe yaramaz. Bu yabancı dil bilimi belki zaman zaman onların işlerine yarasada,Çorumluların dükkanına yabancı bir isim seçmesine gerektirmez.

Bu yabanca dillerden,iş yerlerimiz için neden sözcükler seçiyoruz ? Bunun bir anlamı yok,seçenlerde anlam aramak için seçmiyorlar. Daha çok modaya uyuluyor. Bu modanın kendisi de saçma. Hiç bir medeni insan ticarethanesine yabancı bir isim seçmez. Bu insanların yabancıları da bunu yapmazlar. Bu garip moda da zaten bizim ülkemizde moda teşkil ediyor. Sanıyorum ki;az gelişmiş diğer ülkelerde de bu yabancı modacılık mevcut ve bir özellik olduğu kanaati de yaygın. Bence hem abes ve hem de biraz ayıpta. İnsanlar eğer mutlak taklit etmek istiyorlarsa daha uygun bir hareket ve alışkanlığı Taklit etmelidir. Mesela: İngilizler akşam yemeğine pijama ile oturmazlar ve sabahları da tıraş olmadan sokağa çıkmazlar. Mutlak yabancı aşığı iseniz,bunlar taklit edilemez mi ?

İşte; " asgari müşterek " bunlardır. Dil birleştirici bir unsurdur;üzerinde durmak,onu iyi kullanmak, geliştirmek ve yabancı sözcükler karıştırarak bozulmamasına sebep olmamak gerekir. Kültürü yapan en önde gelen unsurda dildir. Türkçe'miz iyi bir dil. Türkçe'yi iyi konuşan insanları dinlerseniz,müzikal bir ahenk bulmakta zorluk çekmezsiniz. En müzikal dil İspanyolca imiş. Benim dil üzerine geniş bir bilgim yok ama; Türkçe ile medeniyet ve kültür yapılacağı inancındayım. Türkçe'nin edebiyat dili olduğu mutlak. Türkçe ile ilim de yapılır, felsefe de yapılır. Okullardan felsefe Türkçe ile yapılamadığı için kaldırılmış değil, kaldıranların mantalitesi felsefe ile bağdaşmıyor da ondan.

Bizim Kilim Dergisinin gençlerini kutlarım. Bizde kendilerini destekliyoruz. Biz gibi, bütün düşünen insanların bu güzel hareketi desteklemesi gerekir. Dil müşterek varlığımız olduğuna göre her Türk ve Türkçe konuşan her insan,dilimizin korunmasında kendisini görevli saymalıdır.

Bu teşebbüsü,Belediye Meclis grubumuza da ilettik. Bu güzel fikrin Belediye Meclisinde sahiplenmesini ve ikna yoluyla,ruhsat verirken insanlarımızın uyarılmasını Belediye Meclis Üyelerimizden istedik. Hukukçularımızdan da Kanuni bir zorunluluk getirilip getirilmeyeceği, sorunun incelenmesini istedik. Nüfusa çocuğumuzu yazdırırken,abes isimler koymanıza Kanun izin vermiyor. Nüfus Memurları da bunun üzerinde hassasiyet gösteriyorlar. Aynı Kanun belki de iş yerlerinin ad seçimlerinde öncülük edebilir. Yabancı dil derken ayrım yapmıyoruz. Türkler dillerinin sahipleri olmalıdırlar. Ölülerimize yaptığımız duaları bile Arap dilinden seçmenini bir anlamı olmaz. Arapça okunan bir dua daha etkili değildir. Ayıp her yerde ayıptır. Diline sahip çıkmayan bir millet, dinine de sahip çıkamaz.

EĞİTİM-İNSAN-TOPLUM

Ali Osman GEYLAN

İnsanların oluşturduğu bütün teşekkülle-rin düşünce ve fikir akımlarının ideoloji ve sistem lerinin ilk yaptıkları şey << İnsan nedir?>> soru-suna cevap aramaktır.

Ben otuz yıllık eğitimciyim. Hemen bü-tün müşahedelerimi,bunların tahlilleri ve analizle rini eğitimci bakış açısından bakarak yaparım. Öğ retmenliğe başladığım ilk günden beri bir sürü eğitim problemlerini gözlüyorum "Bunların han-gileri çözüldü" muhakemesini yaptığımda maale-sef çözüleni görmedim. Artan problemler var. Ge lenler,gidenler hep reform yapıyorlar. Ama; hiç-bir çözüm yok. Boyalar değişiyor. Dış cephe bo-yaları beyaz,siyah,kırmızı vb. oluyor. Fakat prob-lemler ağırlaştıkça ağırlaşıyor. Çoğaldıkça çoğa-lıyor.

Peki sebep... Sebep açıkça meydanda. Devlet müessesesi olarak,sistem olarak bir insan tarifimiz yok. Bir tarif olmayınca da eğitim nedir, nasıl yapılır, eğitim prensiplerimiz neler olmalı-dır,eğitilmiş insan nasıl bir insandır ? Soruları hep askıda kalıyor. Aşılmaz han dikaplarla boğuşmak zorunda kalıyoruz.

Meseleyi açmak için Cumhuriyet Döne-minden bazı insan kesitlerinin bakış açılarını dile getirmek istiyorum.

İyi insan:

Şöyle,şöyle ve şöyle giyinen, şöyle, şöy le giyinmeyen insandır. Usturuplu, anlaşılmaz,ya uydurukça kelimelerle,ya da çok eski veya dışarı dan alınma kelimelerle konuşabilen insandır. De-magojiyi, polemiği, yalanı-dolanı fiyakalı konuş-mayı yapabilendir. Hep tepeden bakan mağrur, et-rafındakilere böceklere bakar gibi tepeden bakan büyük adamlardır. Üstlerine azamî saygılı , küçük lerine otoriter olabilendir. Gene iyi insan: İnsan milyarları har vurup,harman savursa da,nice gayri meşru kazançların üzerine otursa da,aslan gibi ev latlarımız Vatan Savunması için bin türlü ezi-yet içinde Şehit olurken vur patlasın,çal oynasın yaşasa da, hayvan hakları için göz yaşı dökebilen, çevre koruma mitingleri yapabilen insandır.

Çağdaş insan:

Entel görünmeye çalışan, Türk, İslâm, ah lâkı gibi kavramlara dudağını bükerek bakan, içki kadehini karşısındakine hülyalı bakışlarla baka-rak tokuşturan;ya İngiliz,ya Amerikan Fransız, Al man,ya da urus gibi olmaya çalışan insandır. Halk lara özgürlük,Yunanlıya kardeşlik sevdalılarıdır. Bir ressam titizliğiyle makyaj yapıp <<Yapıcem edicem>> gibi kibar konuşabilen,konken masala-rında kadın hakları, ezilen kadınlara özgürlük konularında hassasiyetlerini gösterebilen papat-yalık sanatını sergileyebilendir. Bir fikir ortaya a-tıldığında hemen Demokrasi, Laiklik, Atatürkçü-lük, Cumhuriyet gibi yüce kavramları kalkan ya-pıp, herkesi derhal ve en etkili biçimde sustura-bilen kişidir.

İyi Müslüman:

Namaz kılarken takılan takkesinin üzeri-ne bir tülbent sarık yaparak sarandır. Mutlaka sa-kal bırakandır. İnsanlar içinde hep Elhamdülillah, estağfurullah diye zikredendir. Ona,buna celallen-ip küfür isnat edendir. Her fikirde mutlaka haklı-lık davasında ısrar edip,hiç kimseyi dinlemeyen, inandığı Allah C.C.'nin en şerefli mahluku insana sanki kin duyarak bakan, günah edebiyatı yapan sevgisizliği huy edinen insandır. İyi Müslüman Alevi olandır,Sünni olandır. Kendi mezhebi, meş-rebi,tarikatında olandır. Hatta; kendi siyasi organi zasyonuna dahil olandır.

İyi Esnaf: Çok kazanan. İyi Memur: Çok itaatkar. İyi Öğretmen: İyi giyinen,iyi konuşan, bütün yazılarını güzelce yazan insandır. İyi Muh-tar: Devlet büyüklerini iyi ağırlayan. İyi Kaymа-kam: Vali,Genel Müdür nizamnamelerinden zerre ce şaşmayan kişidir. İyi Vatandaş: Onu konuşma gereğini bile duymuyorum.

Oysa ki;ne iyi insan,ne çağdaş insan,ne i-yi Müslüman,ne de iyi esnaf,iyi Memur,iyi Öğret-men yukarıda olduğu gibi tasvir edilmemeli. Öy-leyse;bizde bir terslik var.Duygularımızda,anlayış ve kavrayışımızda,değer yargılarımızda yanlışlık lar var. Bu yanlışlığın da en önemli nedeni eğitim sizliktir. Cahilliktir. Slogan kültürünü geç emeyen cahil toplumlarda bunlar görülmesi gayet normal-dir. Her halde bizde öyleyiz.

Öyleyse ne yapmalı,bu geri kalmışlık te-zahürünü nasıl aşmalı ? Yapılacak bellidir:

Önce insanımızın güzelce bir tarifini yap-malıyız. İnsan,kainat,öbür dünya,Allah,değer yar-gılarımız, dostlarımız,düşmanlarımız,benimse dik-lerimiz, benimsemediklerimiz,sloganlaştırdığımız kavramlarımızın hepsi tek tek tarif edilmelidir. So mut olarak madde,madde belirtilmeli ve ancak on dan sonra bu tariflere uygun insan yetiştirmek i-çin eğitim işinden konuşulabilir ve eğitim mües-sesesi sistemleştirilebilir. Yoksa daha çok zaman aslında kötü olan iyi insan,çağdaş insan,iyi Müslü man,iyi Memur-amir,iyi Öğretmen-öğrenci şahsi-yetleriyle kalkınamayan ,kalkınmayı umut eden toplum olarak asırlar geçiririz.

Ne diyelim. <<Allah sonumuzu hayır ey-leye>>

SÖZ HARMANI

ÖĞRETMENLER TOPLUMUM AYNASIDIR

Sakin KARAKAŞ

Öğretmenlik mesleklerin en güzelidir,kutsalıdır. Onun içindir ki ; Hz. Ali (R.A) "Baha bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum" demiştir. Öyleyse içinde yaşadığımız toplumun mimarı olan öğretmenlerimizin binlerce yıl kölesi olmak durumundayız. İslâm Dininde kölelik kavramı yoktur. İslâmiyet'in gelmesi ile birlikte Arap Yarımadasında kölelik kavramı son bulmuştur. Burada mecaz bir anlam söz konusudur. Öğretmene verilen önem ve mesleği kutsal bir meslek olduğunu anlatmaktan ibarettir. Evet;içinde yaşadığımız toplum öğretmenlerin eseridir. Evren denilen sonsuz inşaatın işçileri öğretmenlerdir. Öğretmenlik mesleği kendi içerisinde geliştikçe yeni meslekler ortaya çıkar ve bilim gelişir. Bilindiği üzere bilim ve teknolojinin sonu yoktur. İnsanlara şifa dağıtan doktor,makineyi yapan mühendis, insanlara iş sahası açan ve üretim elemanlarını insanlığın hizmetine sunan işadamı ve vatan koruyan asker öğretmenlerin ürünüdür.

Dünyada bilim ve teknoloji baş döndürücü bir hızla yol almaktadır. Bilgisayar dediğimiz sihirli kutu içerisinde yer alan ve adına "internet" dediğimiz olay insanoğlunu süratle bilgi çağına taşımıştır. hiç şüphesiz ki bu durum öğretmenlik mesleğinin sonu olmadığını göstermektedir. Mukaddes Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de de bilim ve teknoloji ile ilgili ayetler mevcuttur. Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) min şu sözleri öğretmenlik mesleğinin kutsallığını pekiştirmektedir. "İlim Çin'de de olsa gidip alınız" Bundan çıkartılan ikinci bir anlamda şudur. Bilim ve teknolojinin milliyeti olmaz. Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk "Öğretmenler yeni nesil sizin eseriniz olacaktır "diyerek bugünleri işaret etmiştir.

Bütün dünyanın bilgi çağına geçtiği günümüzde; öğretmenler kelimenin anlamındaki güzelliğe layık olmak için süratle kendini yenileyip geliştirmek ve bilgi dünyasındaki yerini almak zorundadır. Çünkü öğretmenler toplumun aynasıdır. Aynanın kalitesi iyi ise o ayna görüntüyü güzel gösterir. Öğretmenler bu yüce mesleğin yukarıda bahsi geçen özelliklerine uyum sağladıkları sürece toplumdaki güzellikler birbirini takip edecektir. Kısacası öğretmenin durumu topluma yansır. Öğretmen nasılsa toplum da öyle olur.

Saygılarımla.

KOLESTEROL HASTALIĞININ KONTROL VE TEDAVİSİ

Hatice KARSLIOĞLU Diyetisyen

ABD Ulusal Kalp,Kan,Akciğer Enstitüsü;Koroner kalp hastalığı insidansını düşünmek için Ulusal Kolesterol Eğitim Programı adı altında bir çalışma başlatmıştır. Bu çalışmanın amacı: Kan lipitleri ile koroner kalp hastalığı ilintisini belirtmek ve hastalıktan korunmak için önlemler geliştirip,halkın bu yönde eğitimine yardımcı olmaktır.

Kan kolesterolünün yüksekliği hastalık riskini arttırdığından çalışmalar bunu önlemeyi hedeflemektedir kan kolesterolü düzeyine göre alınacak önlemler tablo 1 de görülmektedir.

TABLO : 1

KRİTER	Yapılacak İşler
TC<200mg/dl ……	Her 5 yılda bir ölçümler tekrarlanır. Yeterli ve dengeli diyet önerilir.
TC 200-239 mg/dl……	Her yıl kolesterol ölçümü tekrarlanır.
KKH yok,diğer risk faktörleri 2'den az ……	1. Aşama diyeti önerilir.
KKH var,veya risk faktörleri 2'den çok ……	Yapılacak İşler : LDL -C ölçümü yapılır.
TC 240 mg/dl > LDL -C <130 mg/dl ……	LDL -C ölçümü yılda bir tekrarlanır yeterli ve dengeli diyet önerilir.
LDL -C 130-159 mg/dl ….	Her yıl TC LDL -C ölçümü tekrarlanır.
KKH yok,diğer risk faktörleri 2'den az ……	1. Aşama diyeti önerilir.
KKH var,riks faktörü 2'den çok ……	Klinik duruma göre 1. Veya 2. Aşama diyeti önerilir. Diyetin hedefi LDL - C'ü 160 mg/dl altında tutma. Eğer KKH belirtisi var veya 2'den çok riks faktörü varsa LDL -C'ü 130 mg/dl altına düşürme

Diyet tedavisi 6 ay uygulandıktan sonra hedefe ulaşmazsa ilaç tedavisi düşünülür.

TABLO : 2

BESİN GRUBU	GÜNLÜK DEĞİŞİM MİKTARI							
	1200 kkal		1600 kkal		2000 kkal		2500 kkal	
	1. Aşama	2. Aşama	1. Aşama	2. Aşama	1. Aşama	2. Aşama	1. Aşama	2. Aşama
Yağ……..3	3		4	5	6	7	8	8
Et, tavuk, balık...5	5		5	5	5	5	5	5
Kuru bakla…… -	-		-	-	-	-	-	-
Yumurta sarısı	3(Haf)	1(Haf)	3(Haf)	1(Haf)	3(Haf)	1(Haf)	3(Haf)	1(Haf)
Süt Grubu……	2	2	3	2	3	2	4	3
Tahıl Grubu..	3	4	4	5	7	8	10	10
Meyvemer……	3	3	3	3	3	4	5	7
Sebzeler……	4	4	4	4	4	4	4	5
Şeker-Tatlı……	0	0	2	2	2	2	2	2

TABLO : 3

1- YAĞ GRUBU:
EN İYİ SEÇİM : Zeytin lağı,Bitkisel sıvı yağ,Zeytin
İYİ SEÇİM : Yumuşak margarin,enerji değeri düşürülmüş özel margarin,fındık,fıstık,ceviz,yağlı tohum içi ORTA SEÇİM: Fıstık ezmesi (şekersiz),mayonez,soya sosu,diğer salata sosları
SAKINILMASI GEREKENLER: Tereyağı,içyağı,sadeyağ,katı margarin,şekerli fındık,fıstık ezmesi.

2- ET, TAVUK, BALIK, KURU BAKLAGİL GRUBU:
EN İYİ SEÇİM : Her türlü balık ve diğer su ürünleri. Tavuk,hindi ve diğer kanatlı hayvanların derisiz beyaz eti. Zeytinyağlı kuru baklagil yemekleri.
İYİ SEÇİM:Tavuk,hindi ve diğer kanatlı hayvanların derisiz siyah eti.Yağı iyice alınmış dana ve kuzu eti
ORTA SEÇİM:Etli kuru baklagil yemekleri.
SAKINILMASI GEREKENLER Etten yapılmış ürünler (sucuk, pastırma,sosis,kavurma) Yağlı koyun ve sığır eti. Kızartılmış etler. Tavuk ve diğer kanatlıların derisi.

3- TAHIL GRUBU:
İYİ SEÇİM: Kepekli ekmek,tam buğday unu,çavdar ekmeği,yulaf ekmeği. Bulgur pilavı,zeytinyağlı kuru baklagil,bulgur karışımı sebze yemekleri. Yulaf ezmesi. Patlamış mısır,taze kaynamış mısır.
ORTA SEÇİM: Zeytinyağı,sıvıyağı veya yumuşak margarinle pişmiş pirinç pilavı. Sebze mantar veya mercimek soslu makarna,spagetti,mantı gibi yemekler. Beyaz ekmek. Yağsız krakerler.
SAKINILMASI GEREKENLER: Yağ ve şeker içeren her türlü unlu mamuller,bisküviler,krakerler.

4 SÜT GRUBU:
İYİ SEÇİM: Yağı alınmış (ektra light) veya azaltılmış (light) süt,yoğurt. Yağı alınmış sütten yapılmış çökelekler ve peynirler. Yağsız veya az yağlı sütten yapılmış dondurma. Yağsız veya az yağlı sütten yapılan sütlü tatlılar.
SAKINILMASI GEREKENLER: Tam yağlı süt. Yağlı peynirler. Kremadan yapılmış dordurmalar. Çikolata ekilmiş tatlılar,pudingler.

5- MEYVE GRUBU:
EN İYİ SEÇİM: Portakal,mandalina,greyfurt.
İYİ SEÇİM: Avcoda dışında tüm meyveler.

6-SEBZE GRUBU:
EN İYİ SEÇİM: Yeşillikler (marul,tere,roka,maydanoz vb.) Lahana türleri,pırasa,karnabahar,domates.
İYİ SEÇİM Diğer tüm taze sebzeler.

7- TATLI GRUBU: (Tablo 2'de belirtilen miktarları aşmayacak)
ORTA SEÇİM: Pekmez,bal,reçel,marmelat. Sebze ve meyve tatlıları.
SAKINILMASI GEREKENLER: Çikolatalı ve tereyağı ekilmiş ağır tatlılar.

EV DIŞINDA YEMEK SEÇİMİ

Bir çok kişi,en azından bir öğünnü ev dışında yer. Ev dışında 1. Ve . Aşama diyete uygun seçimler aşağıda verilmiştir.

ET GRUBU: Piliç,şiş,piliç biftek,balık ızgara,balık buğulama,fırında balık,kağıtta balık
KURU BAKLAGİLLER: Barbunya plaki,mercimek plaki, fasulye piyaz.mercimek piyaz.
SEBZE YEMEKLERİ: Her türlü zeytinlağlı sarma,dolma ve sabze yemekleri.
MEYVELER: Her türlü meyve,kavun,karpuz.
EKMEK VE TAHILLI YEMEKLER: Bulgur pilavı,nohutlu mercimekli bulgur pilavı. Esmer ekmek. Mantar soslu spagetti.
BÖREK;PİDE Vb. : Fırında sıvı ve yağsız süt konarak pişirilmiş sebzeli börekler. (ıspanaklı, kabaklı, lahanalı) Çörekli zebzeleli,mantarlı pide ve gözlemeler.
ÇORBALAR: Sebzeli çorbalar,mantar çorbası,fasulye,ezogelin,mercimek çorbaları.
TATLILAR: Enerjisi sınırlı değilse seçilebilecek tatlılar: Aşure,ayva tatlısı,kabak tatlısı,sütlaç, kazandibi, tavuk göğsü.
SALATALAR: Rus salatası dışındaki tüm salatalar.
MEZE VE ÇEREZLER: Humus,yoğurtlu karnıbahar ezme,yoğurtlu havuç ezme, yoğurtlu salatalık ezme,kısır,mercimekli köfte,patlıcan salatası,çerkez tavuğu,her türlü sebze (havuç,salatalık,karnıbahar)yağı az beyaz peynir,leblebi. Diyette enerji sınırlı olduğundan diyette fındık fıstık yerine leblebi yenir.
İÇECEKLER: Şeker kamışı çayı,kahve,su,maden suyu,taze sıkılmış meyve suları,domates suyu,bitki çayları (ıhlamur,adaçayı,nane,kekik,kuşburnu) alkollü içkiler sınırlı alınır. Alınabilecek günlük miktar: bira

Rıfat KURTOĞLU

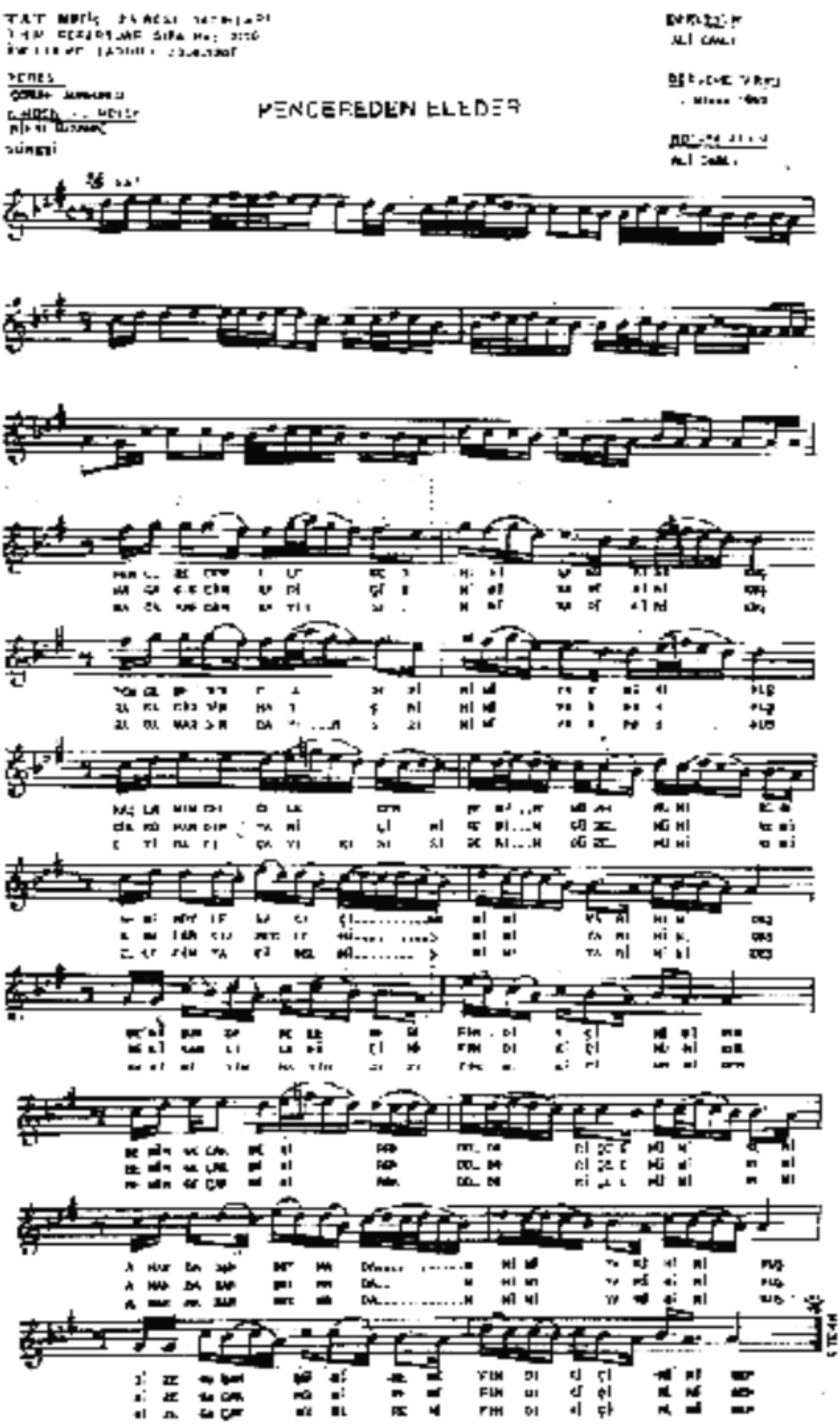

Pencereden el eder
(Mini yar mini kuş)
Kaşların gel gel eder
(Benim güzel Münirem)
Senin öyle duruşun
(Mini yar mini kuş)
Beni burda deleder
(Fındık içi Münirem)

Bağlantı

Benim goçak Münirem
(Mini yar mini kuş)
Doldur içek Münirem
(Fındık içi Münirem)
Amanbaban duymadan
Bize kaçak Münirem

Bağa girdim nar için
(Mini yar mini kuş)
Gül kopardım yar için
(Benim güzel Münirem)
Analar kız beslemiş
(Mini yar mini kuş)
Delikanlılar için
(Fındık içi Münirem)

Bağlantı

Bağa girdim bayırsız
(Mini yar mini kuş)
Etrafı çayırsız
(Benim güzel Münirem)
Ellerin yari gelmiş
(Mini yar mini kuş)
Hani bizim hayırsız
(Fındık içi Münirem)

STRES

Mesut AKTAR

Çağımızın en önemli hastalığı olarak görülen stres,sıkıntı,zorlama ve dayanma gücünün azalması olarak tanımlanmaktadır.

Endüstriyel toplumlarda yaşayan insanlar,hızlı kentleşme ve buna bağlı olarak gürültünün artması,kalabalıklaşma,hızla çekişen yaşama şartları Trafik sorunu ve benzerleri durumunda sıkça karşılaşmaktadırlar.

Çalışamayan bireyi strese sokan öğelerin ilk sıralarında yer almaktadır. Makine ile doğrudan ya da dolayalı ilgili işçiden yöneticiye kadar herkes stresten payını almaktadır. Bunlardan birkaçını sıralayacak olursak vardiyalı çalışma,işten çıkartılma tehlikesi, hiyerarşik yapı,aşırı bürokrasi ve monotonluk sayılabilir.

İşyerinde stresi gidermenin yolunu Amerikalı Dr. Coleman şu sözlerle Belirtmektedir. "Kendine saygı,tatmin ve parasal güvencenin yanı sıra yapılan iş entelektüel ve fiziki açıdan doyurucu olmalıdır"

Batıda yapılan araştırmaya göre stres kaynaklı intiharlar yoğunluk sırasına göre en çok Genel Müdürler,İşçiler ve Memurlar arasında görülmektedir. İntihar yüzdesi en düşük olduğu gruplar arasında ise, muhasebeciler,yüksek bürokratlar menajerler ve doktorlar şeklinde sıralanmaktadır.

Manchester Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen bir incelemede,çeşitli mesleklerde yaşanılan stres değerlendirildiğinde,en stresli işin madencilik olduğu,bunu polis ve gardiyanlardan sonra inşaat işçiliğinin takip ettiği belirlenmiştir.

Stresli bir yaşam,insanın duygusal gerginlik hissedilmesine,toplumla bütünleşmeme ve uyumsuz kişilik sergilemesine neden olmaktadır. Uzmanlara göre,stresin tırmanma süreci şöyledir. "Sürekli telaş içinde olmak,espiriyle yaşını yitirmek,karar almak ve alınan kararlara bağlı kalmakta güçlük çekmek,giderek sabırsız olmak,unutkanlık, gerilim, alınganlık, kolay incinebilirlik,sürekli kusur bulmak ve başkalarını eleştirmek,bir yere kurulup oturmaktan mutsuz olmak,kendi sorunlarından ötürü başkalarını dinlememek" İnsanlarca strese neden olan faktörlerin tam bir listesini yapmak olanaksızdır.

Stresli ortaya çıkartan olaylardan aşağıda yer verilen unsurlar 100 puan üzerinden değerlendirildiğinde sıralama şöyledir:

Boşanma	73
Evli olduğu halde ayrı yaşama	65
Cezaevine gimek	63
Aileden birinin vefatı	63
Önemli bir hastalık atlatmak	53
Evlenme	60
İşten çıkartılma	47
Sevgilinizle yeniden barışma	45
Emekliliğe ayrılma	45
Hamilelik	40
Cinsel sorunlar	39
Yeni bir iş kurma	39
Maddi durumu bozulma	38
Yakın bir arkadaşının ölümü	37
İş değiştirme	36
Sevdiğinizle yaşadığınız sorunlar	35
Büyük miktarda borca girme	31
Kariyerinizde değişiklik	29
Çocuklardan birinin evi terk etmesi	29
Eşin işi bırakması veya değiştirmesi	26
Okula başlamak veya bırakmak	26
İşte yaşanan sorunlar	23
Ev değiştirme	20
Okul değiştirme	20
Hobilerin değişmesi	19

STRESSİZ YAŞAM İÇİN 50 ÖNERİ

Mutlu ve stressiz yaşayabilmenin yolları Lavnium özel sağlık bülteninde şu 50 madde toplanmıştır.

-Her gün üç kişiye kompliman yapın.
-Buz kalıplarını boş olarak buzluğa koymayın
-Sevdiklerinizin doğum günlerini hatırlayın.
-Her bahar çiçek dikin.
-Pahalı araba kullanmayın ama eviniz satın, alabileceğiniz en iyi ev olsun.
-Hiçbir zaman okumazsanız bile iyi kitaplar satın alın.
-3 tane güzel fıkra öğrenin
-Ortada neden yokken şampanya için
-İşin üç kağıdını öğrenmekle zaman kaybetmek yerine işi öğrenin.
-Başkalarını suçlamayın,herşeyin sorumlulu-

ğu üstlenin.
-Sevdiklerinize küçük hediyelerle sürpriz yapın.
-Sigara içmeyin.
-Yılda en az bir kere güneşin batışını izleyin.
-İnsanların isimlerini hatırlayın.
-Çocuklarla oyun oynarken onların kazanmasına izin verin.
-Olumsuz insanlardan uzak durun.
-İnsanlara ikinci bir şans daha verin ama üçüncü şans asla.
-Her gün sekiz bardak su için.
-Pahalı kıyafetler,pahalı ayakkabılar giyin ama hepsini ucuzluktan alın.
-Sevdiğinize çiçek yollayın. Bir sebep bulmak için sonra düşünürsünüz.
-Bilmiyorum demekten korkmayın.
-Duş yaparken şarkı söyleyin.
-Yemek kötü diye garsona bahşiş vermemezlik etmeyin . Çünkü yemeği o pişirmedi.
-Ailenize yangın tatbikatı yapın. Bir yangın çıktığında herkesin ne yapması gerektiğinden emin olun.
-Sabahları işinize geldiğinizde söyleyeceğini ilk şeyin herkesin gününün aydınlatan bir şey olmasına dikkat edin.
-Seyahate çıktığınız zaman çantanıza ev adresinizi,telefonunuzu,kan grubunuzu bir yakınınızın telefon numarasını ve hangi otelde kaldığınızı belirten bir not koyun.
-Çözülebilecek bir şeyi asla kesmeyin.
-Çocuklarınıza her şeyin en iyisini vermeye uğraşın,verebileceğinizin en iyisini vermeye çalışın.
-İyi bir sözlük alın.
-Sosisin ve sucuğun nasıl yapıldığını asla seyretmeyin.
-En sevdiğiniz kitabı bir daha okuyun
-Zaman ve kelimeleri dikkatsizce kullanmayın. Yeniden elde edemezsiniz.
-Unutmayın,bir insanın manevi olarak en büyük ihtiyacı onura edilmektir.
-Ödünç aldığınız arabanın deposunu doldurup geri verin.
-Yaşayan her şeye saygı gösterin.
-Havaalanına birisini karşılamaya gitmeden önce telefon edip rötar olup olmadığını öğrenin.
-İlk intiba için ikinci bir şansınız olmaz. Onun için hazırlıklı olun.
-Çocuğunuzun yarışmalarına ve müsamerelerine mutlaka gidin
-Yaşadığının anın keyfini daha sonra olacakları düşünerek kaçırmayın.
-Kendinizden akıllı insanları işe alın.
-Arada bir annenize telefon edin.
-Okul servis arabalarındaki çocuklara el sallayın.
-Başkalarının zamanına değer verin.
-Randevunuza 10 dakikadan fazla geç kalacaksanız mutlaka haber verin.
-Hayatın adil olabileceğini düşünmeyin.
-Bir yıl boyunca yarım saat erken uyanın. Yaşamınıza bir hafta ekleyin.
-Davetiyelerdeki LCV'lere cevap verin.
-Evinizde mutlaka yedek araba anahtarı bulundurun.
-Saatinizi beş dakika ileride tutun.

Hazırlayan Erdal ODABAŞ

Çakır Köyü B.S.İ. Okulu Sınıf Öğretmeni

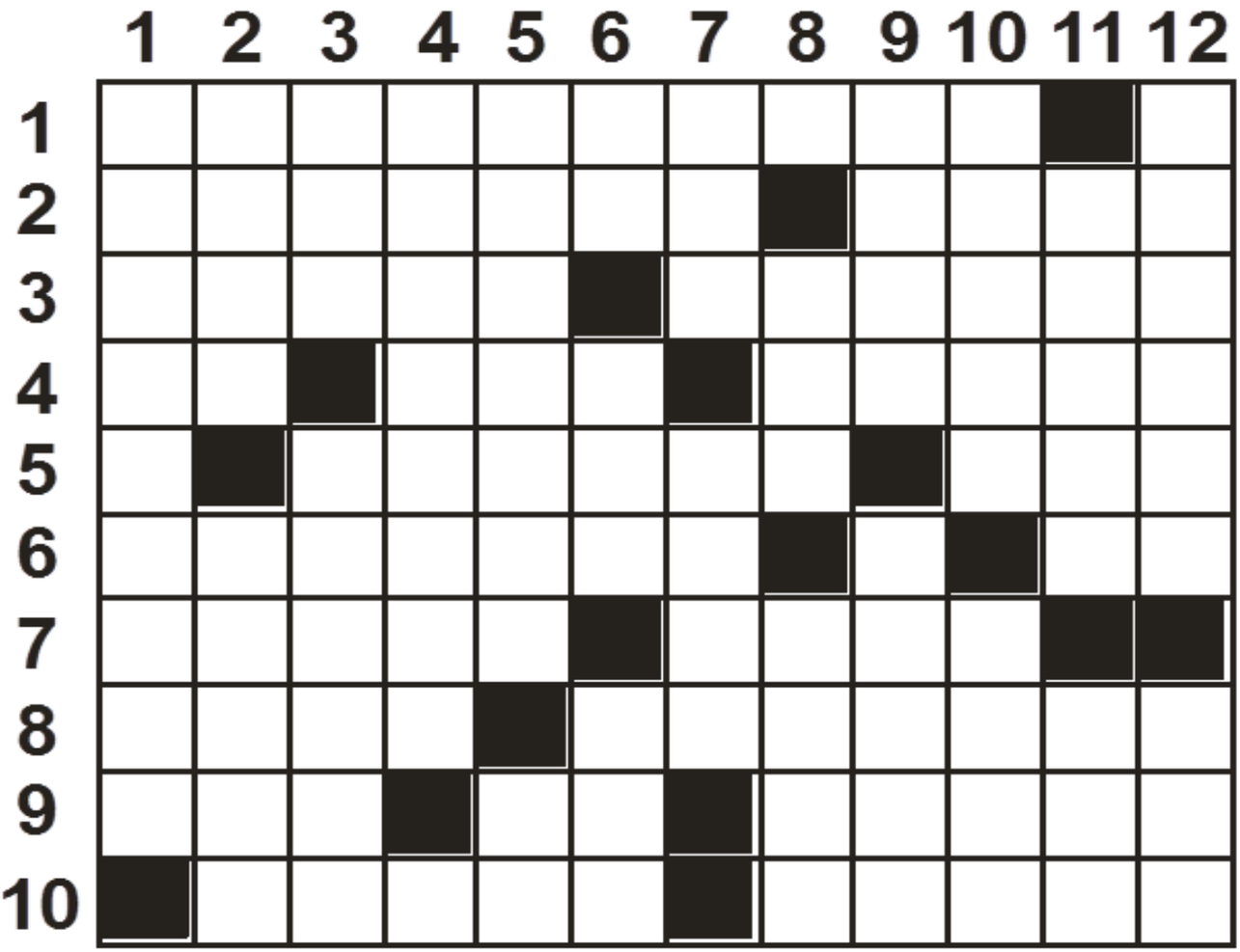

Soldan Sağa: 1- Ashab-ı Kiram'ın büyüklerinden olup bir İstanbul seferi sırasında vefat ederek Çorum Hıdırlık'ın batı eteğinde defnedilen zat-ı muhterem. 2- A.B.D'de bir eyalet-Dilimizde kendi başına maha taşımayan,ancak cümle içinde yer alan kelimeler ve kelime grupları arasında sebep,sonuç, benzerlik,vaısta,zamanı,sınırı ve yön ilişki kuran kelime. 3-Allah'ın elçisi,peygamber-- Japonya'da imparatorluk sarayı 4- Suçsuz,masum-- Sazın en kalın teli-- Büyükler ve asiller manasını taşıyan kelime. 5- Cehennem meleği--Genişlik manasında bir kelime.6- Yer yüzünü oluşturan temel kara parçalarının genel adı--Bir renk 7- Üğütülmüş ve koyu sıvı halini almış susam -- Hangi yer manasında soru 8-Memurun üstü--Çanak çömlek gibi toprak pişirilerek yapılan kap 9- Bir kış yağışı --Demirin rumuzu-Alimler ve bilginler topluluğu 10- İslâm'ın bir şartı--Davul zurna eşliğinde kendine has ezgi ile el ele tutuşarak,kolkola oynanan oyun.

Yukarıdan Aşağıya:1- Perde ayaklılardan balıkla baslanan bir deniz kuşu 2-Kum eleme vasıtası-- Dinimize göre beş defa ifası gerekli ibadet. 3- Rast kelimesinin ilimizde söyleniş i-- Vakti gelince kullanılmak üzere satlanan yiyecekler 4-İlk dört halifenin birincisi 5- Büyük davul tokmağı--Musikide "mi" ile "sol" arasındaki ses. 6- Emare,belirti--Farsça'da yılan – Namluda yivin çıkıntısı 7-Musikide inceden kalına ve kalından inceye doğru düzenlenen ses dizisi--Yapraklarından esans elde edilen ve yemeklere konulan bir bitki 8-Birinci çift sayı-- Siirt'in bir ilçesi 9-Zeka seviyesi yüksek olan Aramaktan emir 10-Bir işi yürütme,çekip çevirme İstek,arzu 11-Güneyde bir ilimiz--Dolayılı anlatım 12-Atomla ilgili,atoma ait--Kuşların yavrularına verdikleri yarı hazmedilmiş gıda.

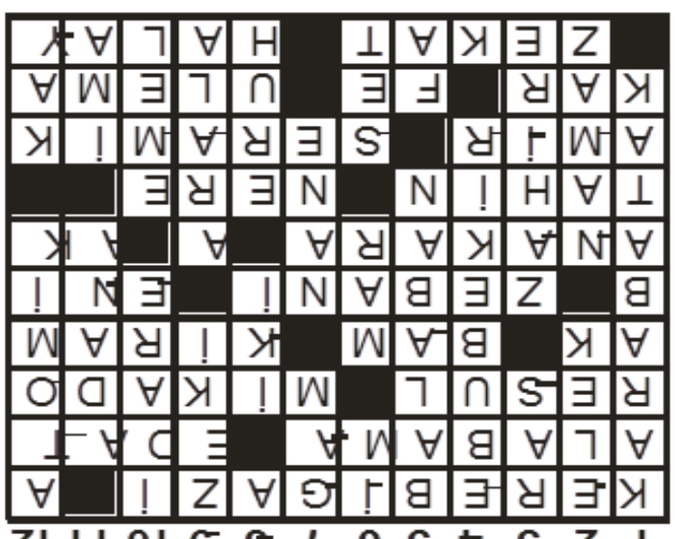

RESİM

Ömer YABACIOĞLU

ESKİ YUNAN RESMİ

M.Ö. 8.yy. da başlamaktadır. Geometrik Üslup Çağı:

9. Yüzyılda vazolarda ölü gömme törenleri,dinsel sorunlar işlenmiştir. İnsan figürleri şematik edilmiştir. Baş yuvarlak ve üçgen bir gövdeye turtturulmuştur. Daha sonraları hayvan motifleri (geyik ve kuş) dekoratife edilmiştir.

DOĞULU ÜSLUP ÇAĞI:

Eski soyut boyut bitki süslemelerinin yerini bütünüyle insan ve hayvan motifleri almıştır. Doğuda; Mısır ve Suriye çevresine bağlıdır. Girifor ve sfenksler ya ni;mitolojik resimlerdir. Bu dönemde doğu üslubu çok belirginleşmiştir. Hikayeler o günkü soyut sanat sıkıcı gelmiştir, bu dö neme doğru üslup yenilenmektedir.

Atina ve Isparta Robs ve Korent te üslup farklılıkları ortaya çıkmıştır. Buda çevre farklarının sanata etkisini göstermektedir. Tapı-Naklarda Metoplar ve resim Firizleri .

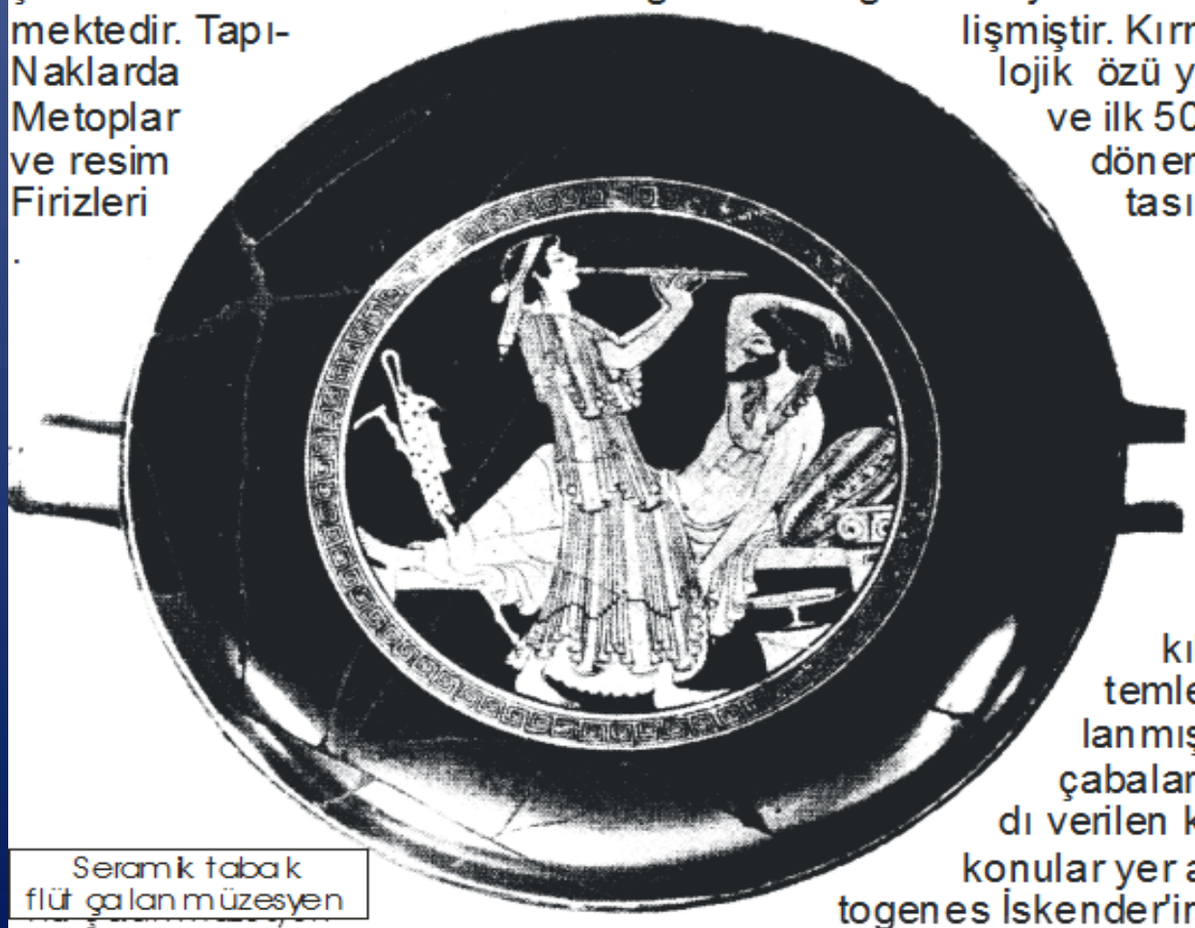

Seramik tabak flüt çalan müzesyen

bulunmaktadır. Bunlar dörtgen bir yüzeydedir ve tapınakları renkli kılmaktadır. Metoplar çağdaş bir duvar resminin bulunmasına bir ip ucudur. Duvar resimlerinin hiç biri günümüze gelememiştir.

ARKAİK ÇAĞ M.Ö. 600

Bu çağda,birçok resim ve seramik atölyesi olduğu bilinir. En önemli sanat okulu Atina'da kalmıştır. M.Ö. 7. Yüzyılda siyah figür tekniği vardır. Kumaş,saç, kaş ayrıntısı kolayca ayırt edilmektedir. Vazo resimleri prototipleri izlemiştir. İyonya okulunda mitoloji ve mizah vardır. Ayrıntıyı betimleme bu okulun karakteristliğidir.

Kios vazoları manzaraları ile ünlüdür. Diğer bir okul Lakonia okuludur. Atina ve Korent okulları rekabet halindedirler. Korent M.Ö. 550 yılına doğru Atina üslubunda insan figürünü geliştirmeye yönelmiştir. Vazo resimleri sülüet halinde az resimle yapılmıştır. İnsanı öz ve soyluluk figürlerde yansıtılmaktadır. Sır tekniği gelişmiştir. Kırmızı figür tekniği psikolojik özü yansıtmaktadır. Barışçı ve ilk 50 yıllık süre bir yükseliş dönemidir. Büyük resim ustası Kroonaili Kimonlu'dur. Vazo ressamları Doris ve Makron'dur. Polygnatos yüzlere derin anlamlar kazandırmaktadır. Psikolojiyi aynen yansıtmaktadır.

M.Ö. 5. Yüzyıl vazo resminden çıkılarak pespektif ve yöntemler uygulanmaya başlanmıştır. Mekan yaratma çabalarına gidilmiştir. Rerç adı verilen krım vazolarında erotik konular yer almıştır. Apelles ve Protogenes İskender'in resmini yapmıştır.

Yunan duvar resmi hakkında bilgi yoktur. Fakat Roma duvar resminin Yunanistan'dan etkilendiğinden bahsedilmektedir.

ETRÜSK RESMİ

Mimari, portre ve dinsel olgunlukta gelişmiştir. Yaşama sevinci sezilmektedir. Kült kültürü vardır. Korku, cesaret, insan karakteri ve güzelliği özgün bir anlayışla resmedilmiştir. Üstün ve ince bir sanat değeri vardır.w

Rutubet nedeniyle mezar freskleri-nin yarısı günümüze kadar gelebilmiştir. Lotus ve baska bitkisel frizlere rastlan-

me vardır. Resimlerde şiirsel bir kıpırdanma görülür. Dans sahneleri ve ölü gömme törenleri çalışılmıştır. Resimlerde raks edişler,danslar,flütler adeta dans ortamındadır. Ölü kültü ile ilgili resimler ağır basmaktadır. Figürler ışık mekanı içinde verilmiştir. Davranış ve hareket sağlam çizgi diliyle anlatılmıştır. Renk uyumluluğu çok iyi kullanılmıştır. İyi gözlem yapılmış, aşırı stilizazyon ve ellerde ise abartı vardır. Etrüsk resmi gerçekçidir. İçtenlik ve kendiliğinden sanattır. Son zamanlarda biçime, güzelliği ara olmuş ve Yunan resminin bir kopyasıdır.

ROMA DÖNEMİ RESİM

Pompei ve Hercalanevm evlerinde örneklerle belgelidir. Helenistik bir çağ yaşanmaktadır. Birinci Pompei evleriyle Roma iç süsleme mimari üslubu ortaya çıkmış. İkinci Pompei evlerin de perspektife dönüşmüştür.

Bir çeşit sahip fikrinden esinlenmiştir. Roma resminde figürlü frizler yada panolar boş veya manzaralıdır. Natürmortlar, Portreler yer alır. Eski Yunan resimlerinen kaynaklanmış, uygulamaları farklıdır. Yunan'ı taklide giderken Roma kültürünü de vermişlerdir.Roma Portre alanında önemli bir ayrıcalığa yol açmıştır Helenistik dönemde manzara yaygındar. Empresyonist bir eğitim görülen resimlerde ışık, gölge oyunları dikkati çekmektedir. Portrelerde gözlerin iriliği sezilmektedir.

ROMA MOZAİK SANATI

En ünlüsü İskender mozaiğidir. Göz yanıltıcı perspektif kullanılmıştır. Geometrik düzenle serpiştirilmiş figürler bulunmaktadır. Piazza Armerina mozaiği ünlüdür. Suriye civarında mozaiklerle (Hatay Antalya) mitolojik konuları ve av sahnelerini ve süsleme düzenleri ele alınmaktadır. Mitoloji,gündelik hayatın figürleri temalarını kapsamaktadır. İstanbul Arasta sokağında yer alan mozaik en eski örneklerinden dir.

Devam Edecek

SU HIRSIZLARI

Bekir Baki AKSU

10. Sayıdan devam.

Nerede ise sıcaklar başlayacak. Kıblemizdeki tarlalar bu su ile sulanıyor. Yaz boyunca akmadı mı,biz de öldük demektir. Yeter ki mahkemeyi tez zamanda kazanalım. O zaman suyumuz bak nasıl akıyor. Ah ! elimizde çıkarılan ilamımız bulunsaydı,şimdimahkemeye hiç lüzum yoktu. Ne yapalım ki,bir ihmallik yüzünden kayboldu gitti.

Zırto Hasan dayanamadı: İlam,ilam diyorsunuz. Siz köy büyükleri olarak ni çin ilamı eski muhtardan devir almadınız ? Bir değil,iki değil. Bu üçüncü defadır suyumuzu kesiyorlar. Yer yarılıp göge uçmadı ya ilam. Muhakkak bir yerden çıkınla saklı durmaktadır. Elime bir geçse biliyorum ben Doğru Valiye koşup ben önüne koyarım ilamı. Sonra da "Bizi aç mı bırakacaksınız paşam" derim. Ne yapalım ki ilamı bulamıyoruz. Dedi.

Suyun ilamı bütün aramalara rağmen bulunamamıştı. Alişağa'dan önce muhtarlık yapan ve muhtarlığında da bir kalp krizi dolayısıyla ölen Amasyalı Emrullah ağa zamanında zayi olmuştu. Emrullah ağanın evi delik deşik ettirildiği halde,ne yazık ki bir türlü bulunamıyordu ilam. Tesadüfen evin kovuklarına konulduğu sanılan yerlerde de bulunamayıp farelerin yemiş olduğu kanaatine varılıyordu. Mahkemenin ilam suretini de çıkartmak mümkün olamayacaktı. Çünkü beş yıl önce eski adliye binası yanmış olduğundan ilamın çıkartılması da mümkün değildi. Tek çare Ankara'ya gidip temyiz mahkemesinden otuz yıl önce tasdik edilmiş dosya bulduru larak suyun karar suretinin çıkartılması belki mümkün olacaktı.

Zırto Hasan askerliğini çavuşlukla bitirmiş olduğundan böyle şeylere akıl erdiriyordu. Konuşmalarında kanunların numaralarını ezberden söylemekte olduğundan "Zırto Hasan" derlerdi adına. Yani bir şey konuştu mu,deli gibi inat eder," benim bilriğim kanuna uyar" derdi.

Otuz yıl önce köylerinin güney komşuları olan Tekin Köyü ile paylaşamadıkları bu su yüzünden büyük bir kavga yapmışlar,birkaç kişiyi de kurban verdikten sonra mahkeme,bu suyun haftanın iki gününü Tekinlilere,kalan beş günün de suları kesilen Boğaç köyüne akmasına karar vermişti. Mahkemenin verdiği bu karar vermişti. Mah kemenin verdiği bu karar gereğince bu iki köy kardeş gibi geçinir davalı olan suları da şırıl şırıl akardı.

Aradan günler,aylar,yıllar geçmişti. Yine bir ilkbahar mevsiminde Tekinliler Boğaçlılara kızarak sularını vermemişlerdi. O zaman da Boğaçlılar gözlerini açık tutarak Tekin köyüne hücum etmiş,onlardan hem öçlerini hem de sularını almak için tekinlilerin iki kişisini öldürmüşlerdi. Böylece llamlarının sayesinde suları şırıl şırıl Tekinlilerin evlerinin önünden geçirerek kendi arazilerine akıtmışlardı.

Şimdi ise öç alma sırası Tekinlilere gelmiti. Aradan on yıl gibi bir zaman geçmesine rağmen üçüncü bir su itilafı doğuvermişti. Mahsüllerinin tam suya geldiği bir zamanda bu suyun akması,Boğaçlılara çok pahalıya mal olacaktı. Olacaktı ama, bu üçüncü kavgada da vurar vurana,kıran kırana gelecekti belki ?

Alişağa ile arkadaşlarının telaşı da yerindeydi. Elde ilam olsaydı,Vilayete müracaat edip zarar-ziyan davasını açmak içten bile değildi. Ne yapsınlar ki,ellerine bir türlü geçmiyordu ilam... Alişağa bunu bildiği için mahkemenin kararının çıkmasına sabredecek gençlerin,bir taşkınlık yapılmasından çekiniyordu. Odaya çağrılan köy büyükleri,alınacak bu karar gereğince,Tekin'le bir vukuatın çıkmasını önlüyeceklerdi.

Kesik kesik öksüren Alişağa: "Komşular" dedi."Önce içinizden bir heyet seçelim. Ankara'dan ilamın suretini çıkartsınlar. Mahkeme kararı verinceye kadar Ankara'dan ilam gelir,biz de tetbirimizi

almış oluruz. Bu benim görüşüm,şayet içinizde bu davayı başka türlü halletmeyi düşünenler varsa,lütfen söylesinler"

Zirto Hasan dayanamadı:

"Muhtar" dedi."İlamı çıkartmak kolay değil. Otuz senelik bir davanın dosyasını Temyiz'den buldurmak her yiğidin harcı mıdır ? Aksine dosya numarasınıda bilmiyorsun ki çıkartılması kolay olsun. Ayrıca oraya gidecek heyetin yemesi, içmesi, yatması az paraya la mı olur sanıyorsunuz ? Ama-lakin tam suya ihtiyacımız olduğu zaman, bir de Vilayete suyumuzu Tekinliler haksız yere kestiler diye müracaat etsek faydalı olur sanıyorum. Civar köylerin hepsi de bizim haklı olduğumuzu biliyorlar. Otuz senedir, elli senedir, bilmem yüz senedir bu suyu müşterek kullanıyoruz. Yarın mahkemede şahit dinletiriz olur gider. Bu bakımdan elimizde tutanak olsun. Hemen Vilayete müracaat etmek lazım. Zamanını geçirmemeliyiz. Yanımıza büyük komşular da katılsın. Hiç çekinmeden suyumuzu Tekinliler kestiler" diyelim.

Alişağa tekrar söze başladı:

"Ağalar" dedi. "Hasan çavuşun konuştuğu gibi,bir taraftan mahkeme ile uğraşırken,bir taraftan da Ankara'ya bir heyet gönderelim. Benim yarın ilk işim,Tekin köyü muhtarını mahkemeye vermek olacaktır. İkide bir bu köyle ne uğraşacağız. Eğer kanun bu suyun üçte ikisini bize verdiyse ne zaman olsa mahkeme yine aynı kararı verecektir. Yalnız bu sefer suyumuzu ne yapıp yapıp demir boru ile toprak altından arazilerimize kadar getirelim.Allah'a şükür hükümetin eli uzun,kolu uzun. Dünya durdukça kardeşi kardeşe kırdırmaz ya? Bir gün çaresini bulup,iki köyü de elbette rahatlatacaktır. Bu ne Allahını seversen ? Ömrümüzün sonuna kadar bu köye minnet mi edeceğiz ? Hem aklıma bir şey geldi. Parti Başkanımızın kulağını da büküp,alakalarını çekelim. Nasıl olsa nüfusumuz Tekinlilerin nüfusundan iki kat fazla.Tahmin ediyorum, davalı bu suyumuzu toprak altından demir boruyla getirmeye yardım ederler. Böylelikle bir daha kavga olmaz"Odadakilerin çoğu bu teklifi cazip gördüler. İçlerinde başka türlü düşünenler olsa da,muhtarın dava açmasını kabul ettiler. Ayrıca köy gençlerinin rahat durmaları için,babaları tarafından sıkı sıkı tembihler yapılması az da olsa önlemek istemişlerdi.

Alişağa tekrar:

"Ağalar" dedi. "Yarından itibaren bütün bekçileri vazifelendireceğim. Arazi bekçilerine domuz kurşunu vereceğim. Her kim Tekin köyü istikametine doğru gitmek isterse,alimallah canına okurum. İleride bir kavga çıkarsa,ilk önce onu deliğe soktururum. Benden günah gitti."

Oda içinde oturanlar bundan böyle sularının kanun yoluyla akacağına inandıklarından,yüzleri az da olsa gülmeye başlamıştı. Böylelikle hem sigaralarını içiyor,hem de fısıltı halinde su ile ilgili konuşmalar yapıyorlardı.

Bir ara Kuru Memiş uzun uzun öksürdükten sonra:

"Ağalar ! İşi bir kakara bağlayın da evlerimize dağılalım,nerede ise gece yarısı olacak. Herkesin işi var,gücü var" dedi. Yanında oturan sarıklı birkaç ağa ile,köyün imamı da "doğru,doğru" dediler. Bunun üzerine Alişağa öksürerek susun der gibi yaptı. "Arkadaşlar,biz yarın şehire gidip,suyun davasını açacağız. Ankara'ya gidecekler de benimle gelsinler. Biliyorsunuz zaman kaybetmemek lazım" dedi.

Kuru Memiş dayanamadı. Elini cebine sokarak, dede yadigârı para cüzdanını çıkardı. kabarık cüzdanı havada sallayarak:

" Komşular ! Benim param böyle günde lazım olacak. Köyüm için canım kurban olsun. Ankara masrafları benden. Yalnız paramı harman sonu muhtar senden isterim" dedi.

Alişağa da:

"Memiş ağa,beni bu işe karıştırma. Biz ancak makbuzla para toplarız. Bu para ise bütçe haricidir. Gerçi ek bütçe de

Devam edecek.

MUTAFA AMUCA'NIN CUVARASI

Mehmet GÜNDOĞAR

10. sayıdan devam.

rilme tehlikesi içindeydi. Neyse ki,Kuyucağın yavşanlığa çıkabilmişti.

Öküzlere " do-vaah " dedi. Kağnıyı dayakladı. Öküzleri dinlendirmek için böyle durulan yerlere "solukyeri"denirdi.Daha böyle üç tane,soluk yeriolacaktı.Sigarasınıyenileyip Mustafa amca da dinlenmeye geçti. Esen rüzgar sigaranın dumanını Davultepe'ye doğru alıp götürüyordu. Öküzler yorulmuş solukları kızgın dumanlar halinde sabahın serinliğine yayılıyordu.

Mola bitince sigarasını yeniledi. Dayağı çekip,yeniden "ho" dedi. Yavşanlığın yolu sıkışmış kumdu. Tekerler batmıyor tıkır,tıkır kolay dönüyordu. "Yol böyle düz ve beki olsa ne kadar güzel olurdu" diye düşündü. "Öküzler yorulmaz,bu kadarda zaman tüketmezdi." Dedi. Ortalık ısınmıştı. Yanından birkaç kadın eşeklere binmiş, Kuyucağa,Bendaltına gidiyordu. Mustafa amcayı gören kadınların gençleri,eşekten sıçrayıp indiler. Ayıp sayılırdı. Besbelli ya sebze,ya meyve sulayacaklar,ya da sebze toplayacaklardı.

Düz ve beki yol çabuk bitti. Üçköy'ün çayın sel yatağına girmişti. Gene tekerler kumda ağır dönüyor,kağnı acı acı gıcırdıyordu. Seher yeli esiyor amca sigara yeniliyordu.

Zorda olsa çay geçildi

Hacı velinin dereye girildi.Hem hafif yokuşlu,hem de zemin yumuşaktı.Kağnının böyle yanık yanık gıcılaması,sinir bozucuydu. "Nasıl da unuttum mazıyı yağlamayı" diye söylendi."Bu kadar bağırışın bu yüzden" dedi. Burayı çıkarlarsa ana yola az kalacaklardı. O zaman biraz daha rahat gidecekti.

Güneş doğarken derenin sonundaki düzlüğe vardılar. Burası Kovaönü bağlarının altbaşıydı.Mola için,kağnıyı durdurup dayakladı.Öküzler ağızlarından beyaz köpükler döker ken,burunlarından da boz dumanlar püskürtüyorlardı. Güneş bir övendire boyu çıkmıştı. Rüzgarda hızını artırmıştı. Her zaman böyle olurdu,güneş yükselirken rüzgar hızını artırırdı.

Bentaltından, Kızılbel'den, Gökyer'den sap yükleyen kağnıların sesleri,çeşit çeşit gıcırtılarla,nağmeler çıkararak yüz,yüz elli metre uzaktaki ana yoldan geliyordu.

Mustafa amca sigarasını yenilemiş, yan üstü uzanmış,kafasını dirsek üstündeki eline dayamıştı. İçi dökülmüş sigara çabuk bitmiş,izmariti fiskeleyerek yenisini yakmıştı Güneşle birlikte hızlanan seher yeli, hava lanan izmariti kaptığı gibi,sanki minik bir ok misali kağnının saplarına saplayıverdi. Bunu ancak güneş görmüş,rüzgarın bu soğuk şakasına alayla gülümsemişti.

Rüzgar esiyordu. Öküzler uzun yoldan gelmiş "Henşel" marka bir tren lokomotifi gibi soluyor,burunlarından boz dumanlar püskürmeye devam ediyordu. Mustafa amca sigarasını tüttürüyor,hayaller kuruyor, anayoldan kağnı gıcırtıları,daha yanık ve daha dokunaklı geliyordu.

Bir çıtırtı. O da ne ? Bir duman. Öküzlerde bir telaş,bir derbelenme... Bire aman sap kağnısı yanmakta. Öküzler boyunduruktan kurtulmaya çabalamaktalar.

Mustafa amca yerinden fırladı. Ceketini çıkardı. Alevlere vurdu,vurdu... "Püf ,püf ! Püf te püf" Faydası yok. Bu sigaranın dumanını üflemeye benzemiyor. Bu kez övendire ile vurdu,vurdu. Hayır mümkünü yok. Kağnı yanıyor.

Öküzleri bari kurtarsa. Elini beline attı. Kamasını aradı. Hayır. Onuda yanına almamıştı. Oysa olağanüstü durumlar için,çiftçinin belinde bir kaması olurdu. Zelve kırılır, öküzlere bir şey olur,kesmek icap edebilirdi. Zelve bağlarını kesmeyeobileyoktu.

Ne ise ki öküzler can korkusuna zelveye yüklenince,kırarak kağnıdan çıktılar, kurtuldular. Sonra kağnının otuz adım uzağına kaçarak,durup yanmakta olan kağnının alevlerine bön bön baktılar.Şaşkınlıkları geçince,yolun kıyısına uzanan yeşil asma yapraklarını yemeye başladılar. Hem yükten kurtulmuş,hem de birkaç aydır saman yemekten usanmışlardı.

- Aferin size de,dedi. Mustafa amca. Bana kalaydınız, kebap olacaktınız. İyi ki Zelveleri kırıp kendinizi kurtardınız.Başka zaman olsa,zelve kıran öküzü ya satarlar, yada kesip etlik yaparlardı. Günlük hayattaki bazı işten kaytaran insanlar gibi makbul tutulmazlardı. Böyle öküzlere "Huylu" damgası vurulurdu.

Mustafa amca çaresiz ve şaşkın,sigara.rasını aradı. Yaktı,ayakları üzerine çömeldi. Elleriyle başını kavrayıp,gözleri yaşararak yangının seyrine daldı. Rüzgar halâ esiyor güneş: "Benim yapamadığımı sen yaptım" der

gibi göz kırpıyor,sanki gülümsüyordu.

Bir saat sonra kağnıdan,iki tekerin çelik çemberi ile,dayağı oka bağlayan iki karış uzunluğundaki çelik zincirinden başka bir şey kalmamıştı. Çemberler soğuyunca kalktı. Yeniden bir sigara yaktı. Çelik çemberleri omuzuna astı. Çelik zincirle övendireyi eline aldı. Öküzleri önüne kattı. Harmanın yolunu tuttu. Rüzgarın hızı kesilmiş, hafiften esiyor,kağnı yol ortasında kül olmuş yatıyor,sigara amcanın ağızında tütüyordu. Güneş tepelerin üzerinde muzip,muzip gülümsüyor. Mustafa amca mahcup mahcup yürüyordu harmana doğru.

Ayşe yenge her zaman olduğu gibi, bu gün de erkenden kalkmıştı. İlk işi oğlunu uyandırıp kaldırmak oldu.

- Kalk oğlum ! Baban sapa gitmiştir. Harmanımız boş kaldı. Başı boş hayvanlar gelip ekinimizi yemesin. Etrafı dağıtmasın. Ben çorbayı pişirip geleyim.

Güneş doğmamıştı daha. Sekiz dokuz yaşlarında bir oğlan. Yatağın ortasında oturmuş, gözlerini ovuşturuyordu.

- Amaan dedi ağlamaksı. İnsana bir dakika rahat vermezsin ki uyuyayım. Bıktım vallahi şu işinizden.

- Niçin öyle söylüyorsun oğlum ? Babanın canı yok mu ? O ta gece yarısı gitmiştir sapa. O da bizim gibi çabalıyor. Şimdi yorulup uykusuz kalacağız ki,kışın rahat edelim.

Baba çıkasın öyle rahatlıkta. Durmak, dinlenmek yok. Nisan sonunda okllar kapanalı,sabah uykusu yok. Gündüz akşama dek döven üstünde güneşin altında dön Allah dön,toz ile samanı da cabası.

- Haklısın oğlum. Ama başka çaremiz mi var? Köylülerin,çiftçilerin kaderi bu. Böyle olmazsa bir lokma ekmeği nereden buluruz ?

Oğlancık kalktı,harmanın yolunu tuttu. Ayşe yenge çorbayı ocağa koymuştu. Karıştırıp pişirdi. Acele ediyordu. Güneş doğmuştu. "Şimdiye gelmiştir harmana. Ama ben halâ bir çorbayı bile pişirip yola çıkamadım." Diye dü-şündü.

- Geç kaldık ellehem ,kalk kızım baban harmana gelmiş,acıkmıştır. Dedi.

Kızını kaldırdı. Küçük bebeğin altını açıp değiştirdi,temizledi,giyindirdi. Kızının kucağına bıraktı. Ekmeği,üzumlu şeyleri heybeye koydu. Eşeği çıkarıp heybeyi üzerine koyduve kızını bindirdi.

- İyi tutun kızım düşme ha ! Diye tembihte bulundu.Kız altı yaşındaydı. Düşmezdi eşekten, alışıktı. İçinde bir sıkıntı vardı. Harmana apar topar varıldı. Kocası daha gelmemişti,biraz soluğu genişler gibi oldu. Sonra yeniden bir sizi türedi içinde. Bir şeyler yakıyordu yüreğini ve bir yerlerini. Ama neydi?

- Bizim yolumuz sapa,kimse görmedi demek ki. Diyordu çocuklarına.

Güneş yükseliyordu. Çiğ ıslaklığı kurumuştu. Büyük yabayı eline alıp sap döşeğini aktardı. Çalı süpürgesi ile etrafı topladı. Kamını doyuran eşeği bir gölgeye bağladı.

Çocuklar acıkmış sızlanıyorlardı.

- Durun ! Babanız şimdi gelir. Sabırlı oluverin biraz .Dedi.Kız daha akıllıydı:

- Biz anamla;babamızı merak ediyoruz. Sense boğaz düşünüyorsun. Dedi.

- Kardeşin doğru söylüyor. Dedi Ayşe yenge.

Normal zamanda bir buçuk iki saat sonra mezarlıkta iki öküz göründü. "o ne bunlar bizim öküzler değil mi ?" dedi kendi kendine Ayşe yenge. Öküzlerin arkasından Mustafa amca göründü. Yürüyüşü yorgun ve bitkindi. Omuzunda çelik kağnı tekerlerinin çemberleri,elinde çelik zincir ve övendire geliyordu .Yürüyüşü aynen ayağında demirlaleler takılmış bir mahkuma benziyordu. Ayşe yenge:

- Amanıın ! O da ne ,Kağnı nerede ? Diye fırladı. Araksını oğlan ve kız takip ettiler. Karşı karşıya gelip yükünü paylaştılar. Karısı:

- Ne oldu,kağnı nerede,sap nerede ? Diye merakve korkuyla sordu Mustafa amcaya:

- Yürüyün,harmanda anlatırım. Dedi Mustafa amca bitkin bir sesle.

Komşu harmandakilerin meraklı bakışları altında kendini harman kulübesinin gölgesine bıraktı. Ayşe yenge ve çocuklar merak, korku ve heyecan içinde babalarına bakıyorlardı.

- Battık. Battık kadımı battık.Hemde gırtlağımıza kadar. Dedi. Korkutuyorsun beni, ne oldu anlatsana,insanı merakta koyma sa-na ? Dedi Ayşe yenge.

- Bitti artık. Harman da,rençperlikte. Kağnımız,emeklerimiz,umutlarımızda. Bir sigara izmaritiyle yanıp kül oldu. Artık bundan sonra,ne kağnımız,ne de harmanımız olacak. Ben onları beş kuruşluk köylü Sigarasının izmaritiyle yakıp kül ettim. Artıkkim senin yüzüne bakamam ben. Dedi.

Sonra bütün olanları ayrıntısıyla anlattı. Çocuklar ve Ayşe yenge ağlıyordu. Sonra Ayşe yenge kendine geldi.Metinve sevecen bir dille:

- Haydi,haydi canımız sağ olsun. Kağnısı olmayan açlıktan ölmüyor ya. Gel, gel üzülme. Bu yılda bu harmandakiler ile idare ederiz. Gelecek seneye Allah kerim. Geceden buyana açsın. Düşünme ,çocuklar da açlar. Yemek buz gibi oldu. Cana gelecek mala gelsin. Düşünme artık,gel otur.

O yıl Mustafa amca köyün en erken harmanını kaldıran oldu. Bu kötü haber harman yerinden başlayarak tüm köyde duyuldu. Kimi üzülerek,kimi içinden alay ederek Mustafa amcayı teselli etmeye çalıştılar.

Bir zaman bu olay köyde söylendi durdu. Bir zaman Mustafa amca aşağılık duygusu ile ezildi. Sigaraya yeni alışanlara daima şu uyarı yapılır oldu:

- İç,iç. Mustafa amca gibi bir gün,bir şeylerini yakarsın elbet.

Aradan yıllar geçti. Her şey gibi bu olay da unutuldu. Fakat Mustafa amca sigarayı unutmadı ve bırakmadı. Sigara Mustafa amcanın kağnısını yakmakla kalmadı,en sonunda o sigara ile kendisi de yandı. Gırtlak kanseri olup hayatı noktaladı.

Dostlarım şen ve esen kalalar,
Okuyup kıssadan,hisse alalar. *BİTTİ*

Ayşe ÇOBAN

Yazarlarımızdan olan arkadaşımız, öz veri sahibi bir yapıya sahip olduğunu yayımlanan ilk şiir kitabında da ispat etti.

Temmuz ayının sonunda elime geçen kitabını İMVAK yararına hibe edilmiş ve geliri tamamen bu vakfa bağışlanmıştır.

Dergimize abone olan sayın hemşehrilerimizin bu şirin kitaptan edinmeleri,hem yazarımıza güç verecek, hem de vakfa gelir temin edecektir.

Arkadaşımızın bu çalışmalarının devam edeceğinin sözünü almış bulunmaktayım.

Kendisine başarılar dilerken,daha nice eserlerinin gün ışığına çıkmasını Rabbimden niyaz ederim.

Aşağıya;yeni bir şiiri ile,yayımladığı "ÇİĞ TANELERİ "eserinden bir şiirini alıyorum.

Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

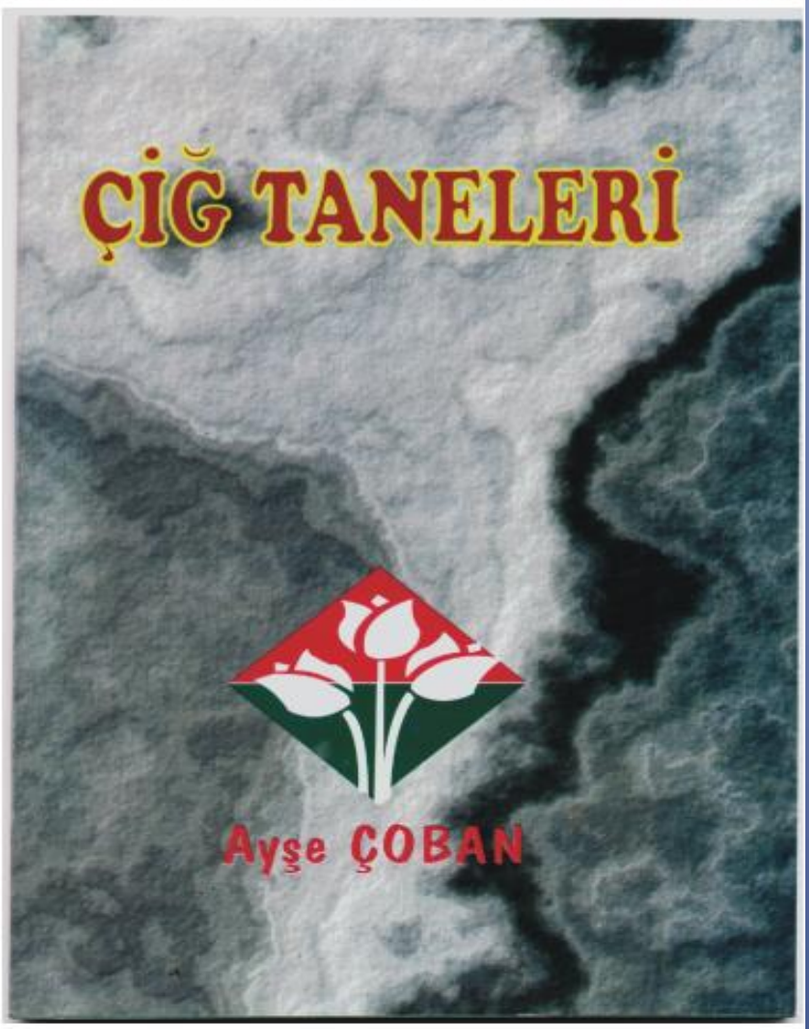

ÇAĞRI

Kırsaldır toprağı benziyor çöle
Sustuk,susadık Hoca Mevlâna
Çöldeki sessizlik yakarken bile
Yine de gel diyor,Yüce Mevlâna

Akarken sel gibi altımızdan yol,
Uzaktan görünür serabı bol,bol.
Ruhumu sarıyor uzanan bir kol,
Bir ses kulağımda hece Mevlâna.

Ne gariptir, yâ Rabb Konya'nın yolu,
Deve dikenleri sağı ve solu,
Kurumuş kenarda beş altı çalı,
Gönül efkarlandı gece Mevlâna.

Ayşe der;bozulmuş Meram ağları,
Dostluğu kesmiş villa çağları,
Bahçeler asma gül örmüş ağları,
Bülbülün figânı nice Mevlâna.

24/07/1999

FELEK

Çekerim ızdırap çilem dolmuyor
Gönül yarasına ilaç konmuyor
Kırıldı şu kalbim yüzüm gülmüyor
Boynumu bükerek ağlattın felek.

Her nereye gitsem karşımda durdun
Bir kusur ettimse yüzüme vurdun
Daha gonca iken yakıp kavurdun
Deldin ciğerimi dağladın felek

Ben bu kaderimin esiri oldum
Neşemi yitirdim gam ile doldum
Hazan düştü gonca gül gibi soldum
Yolumu izimi bağlattın felek

Hicran oklarını sineme attın
Bal diye aşıma zehiri kattın
Her zaman karşımda kaşların çattın
Kattın sellerine çağlattın felek

DAĞLARIN TÜRKÜSÜNÜ DİNLEMEK

Muzaffer GÜNDOĞAR

Çıkrık köyü Çorum'un,
Aydın kimlikli köyü.
Köyümün üzerine,
Kurdum nice öyküyü.

Bir cennettir doğası,
Bahçesiyle bağıyla.
Bulutlara uzanır,
Kırk kaynaklı dağıyla.

Bu nedenle Akçadağ'a,
Kırklar dağı demişler.
Geçmişten günümüze,
Bu adla ünlenmiştir.

Aytaş suyu Kırklar'dan,
Köye iner can verir.
Çıkrık'ın her yanını,
Bir ormana çevirir.

Nice bağlar bahçeler,
Cevizdere, Kavak'ta;
Sular can bitirmiştir,
Pınarcık ve Kuycak'ta.

Karey ise Çıkrık'ın,
Eski yerleşim yeri.
Buranın da ünlüdür,
Bağları, bahçeleri.

Bentaltı'nda ırmağın,
Yeşil, iki geçesi.
Toprak insanlarının,
Yok gündüzü gecesi.

Bağları Kovanönü,
Alipaşalar'dadır,
Kolay değil köylünün,
Geçimi çok zordadır.

Arazi çok dalgalı,
Yetersiz toprakları.
Göçerek mesken tutmuş,
Çıkrık'lı ırakları.

Köyde kalanlar çetin,
Bir yaşam sürdürüyor.
Zorunluluk insana,
Her işi gördürüyor.

En görkemli baharı
Köyümüzde yaşarız,
Bahar gelince hemen,
Kentten köye koşarız.

Yüreğimiz açıkken,
Coşkulu bir sevgiye.
Köyün minibüsüyle,
Bir akşam indim köye.

Ahmet Serin köy deymiş,
Sevindim işte buna
Kaç zamandır diyorduk:
"Düşsek dağın yoluna.

Yokuşu tırmanarak,
Yaylamıza ulaşsak.
Evkaya, Suludere,
Her bir yanı dolaşsak.

Soğuk su başlarında,
Ağaç gölgelerinde.
Anılarda yaşasak,
Şöyle güzel bir günde."

Akdağa çıkmak için.
Görüşüp karar verdik.
İkimiz de köysever,
Hem de doğaseverdik.

Sevinçle, heyecanla,
Gider gibi okula.
15 Mayıs sabahı,
Erkenden çıktık yola.

Sabahın serinliği
Okşarken yüzümüzü
Gezinin mutluluğu
Sarmıştı özümüzü.

Ismaim mahalleden
Vadık saraycık göle
Çevredeki her ağaç
Diyordu; güle güle.

Yolun iki yanında
Uzuyordu bahçeler
Neler anımsatıyor
Bu yollar bize neler.

Saman salıncağının
Sallandık kollarında
Bu yol okul yoluydu
Çocukluk yıllarında.

Yol bir iki kıvrımla
Okula ulaşıyor
Yollar zamana tanık
Ne anılar taşıyor.

Burada çatallaşan yol
Bir koluyla yokuştan;
Evkaya'ya ulaşır,
Aşarak dağdan taştan.

Diğer yolun yönüyse
Yakatarlalaradır.
Ağaçlar bahçelerde
Kurmuşlar farklı çadır.

Duvarlardan taşıyor
Ağaçların dallar
Yeşil şemsiye gibi
Gölgeliyor yolları.

Yeşelin binbir tonu;
Doğa gülümsemesi.
Ruhları coşturuyor
Burada kuşların sesi.

Bahçelik alanları
Az sonra aşıyoruz.
Yakatarlalardaki
Suya ulaşıyoruz.

Dağdan indirilen su
Buraya çeşme olmuş
Suyla buluşan toprak
Burada yaşam bulmuş.

Çok şanslı olmalılar
Önündeki fidanlar
Bu suyla serinliyor
Burada nice canlar.

Bu hayrı yapanlara
Teşekkür ediyoruz.
Birkaç yudum su içip
"Yola devam..." diyoruz.

Solda dağın yamacı
Bir ardıç ormanıdır.
Yeşil doku toprağın
Derdinin dermanıdır.

Doğa yeşil örtünmüş
Düzüyle yamacıyla
Yollar genişletilmiş
Yol yapım amacıyla.

Doğayla başbaşaydık
Farklı hazlar veriyor.
Gözlerimiz çevreden
Güzellikler deriyor.

Yükseliyor yolumuz,
Yürüyor,yürüyoruz.
Görülmeyen çom şeyi
Buradan görüyoruz.

Akdağ'la Karadğ'ın
Arasındaki köyler.
Hüküm sürmüş geçmişle
Nice ağalar;beyler.

Üçköy,Örencik,İbek,
Emirbağ,Çayköy,Doğla.
Kirletilen ırmağın
Kadersizliğine ağla.

Nice köyler serpilmiş
Dağa,ovaya,düze.
Boşalan köyler ise
Hüzündür gönlümüze.

Gökte güneş gülüyor
Sıyrılıp bulutlardan.
Kokular saçılıyor
Çiçeklerden,otlardan.

"Yakatarlalar" yolu,
Bizi dağa çıkarır.
"Alan" düzlüklerinden,
"Suludere"ye varır.

Koca birZ çizerek,
Dağı tırmanıyoruz.
Doruktaki "İzzetin,
Pınar"a varıyoruz.

Bir ardıç ormanının
Pınar en üst başında.
Yapılışı ne zaman,
Bilinmez kaç yaşında.

Pınar önü ağaçlık,
Tam bir piknik yeridir.
Bundan ötesi ise
"Alan"düzlükleridir.

Bu yolu çıkana dek,
Yorulmuş terlemiştik.
Soğuk bir su başına,
Ulaşsaydık demiştik.

Kuşların cıvıltısı,
Rüzgârın esintisi,
Kurnasından oluğa
Akan suların sesi.

Diyorlar :"Hoş geldiniz !
Oturun,serinleyin.
Duyan yüreğinizle,
Sesimizi dinleyin.

Sizler ki,doğasever
Yazar ve ozansınız.
Aydın kimliğinizle
Duyan ve yazansınız.

Hor kullanım sonucu
Doğa elden gidiyor.
Doğayı yok edenler
Dünyayı yok ediyor.

Bizlere sahip çıkın,
Yazınız,tanıtınız.
Seven yüreklerdedir,
Sizlerin anıtınız.

"Bizler de diyoruz ki:
Uyanın ey insanlar !
Doğanın feryadını
Yürekten duyan anlar.

Doğayı koruyalım,
Bilelim değerini,
Doğa elden giderse
Ne doldurur yerini.

Doğa çevremiz demek,
Doğumdan ölüme dek.
Onu hem geliştirmek,
Hem de korumak gerek."

Eskilerin yerini,
Yenileri alıyor,
Bu değişmez bir yasa
Anıları kalıyor.

Nice şair anlatmış,
Yurdumun doğasını.
Bahçesini,bağını,
Dağını,ovasını.

Alıp yurt sevdasından
Faruk Nafız esini
Ölümsüzleştirmiş O;
Bir "Çoban Çeşmesi"ni.

Sürecek

M. Selim GÜRSEL

KARAMSAR ARKADAŞ

Ben dert keder dağıtamam arkadaş!
Şenim neşeli ve güler yüzlüyüm.
Ben somurtamam, ağlamam arkadaş!
Sevinçliyim, şakrağım ve gülecim.

Ben severim. Sevilirim arkadaş!
Sevilememezlik nedir hiç bilmem.
Ben nazlanmak nedir, bilmem arkadaş!
Senin gibi çıtkırıldım değilim.

Sen, sen nesin; kimsin ? Bilsen arkadaş!
Ben senin gibi bilinmez değilim.
Ben buyum, böyleyim işte arkadaş!
Böyle yarattı beni yaratanım.

22/12/1972

BOŞ VERİN

Seherde öten bülbülüm, neden susarsın!
Hey beyaz gül! Sen bülbülüne dargın mısın ?
Tanyeri neden sende yaslar içindesin ?
Boşverin, değmez! Benim için üzülmeyin.

Kızaran soba, sen kimden utanıyorsun ?
Alev alan ocak, neden sıkılıyorsun ?
Bu dünya çok yalancı. Ona hiç kanmayın.
Boş verin, değmez! Buna siz hiç aldırmayın.

Toprak sen yüzünü ne olur kararmasan,
Verdiğin o ürünler gibi besler olsan.
Sana gelen biz, Ademler korkmadan gelse.
Boş verin değmez! Bu dünyada her şey yalan.

22/12/1972

YALNIZ ADAM

Bir yalnız adamı tanırım
Ta.. ezelden beri o yalnız.
Ana, baba, bacısı yoktur.
Gözleri dolu, ya kapalı.

Dertleri ganidir başında
Silkeleyip de kaçmak ister.
Bırakmazlar ki; yakasını
Yapışmışlar ona atamaz.

Yakar cebinden bir sigara,
Derinden içine çekip de,
Unutmak ister o her şeyi,
Heyhat işte yine yalnızdır.

Bazen gözleri dalar da,
Deniz mavisi dumanlara
Bir iki damla gözlerinde
O ağlayamaz, gülemez de.

3/2/1972

GÖNÜL İSTER Kİ;

Bağlarda, bahçelerde uzanıp da yatmak,
Sıra dağları gibi yıkılmadan durmak.
Birleşipde el ele, Çorumlu da olmak,
Gönül ister ki; Çorum'da Çorumlu olmak.

3/8/1999

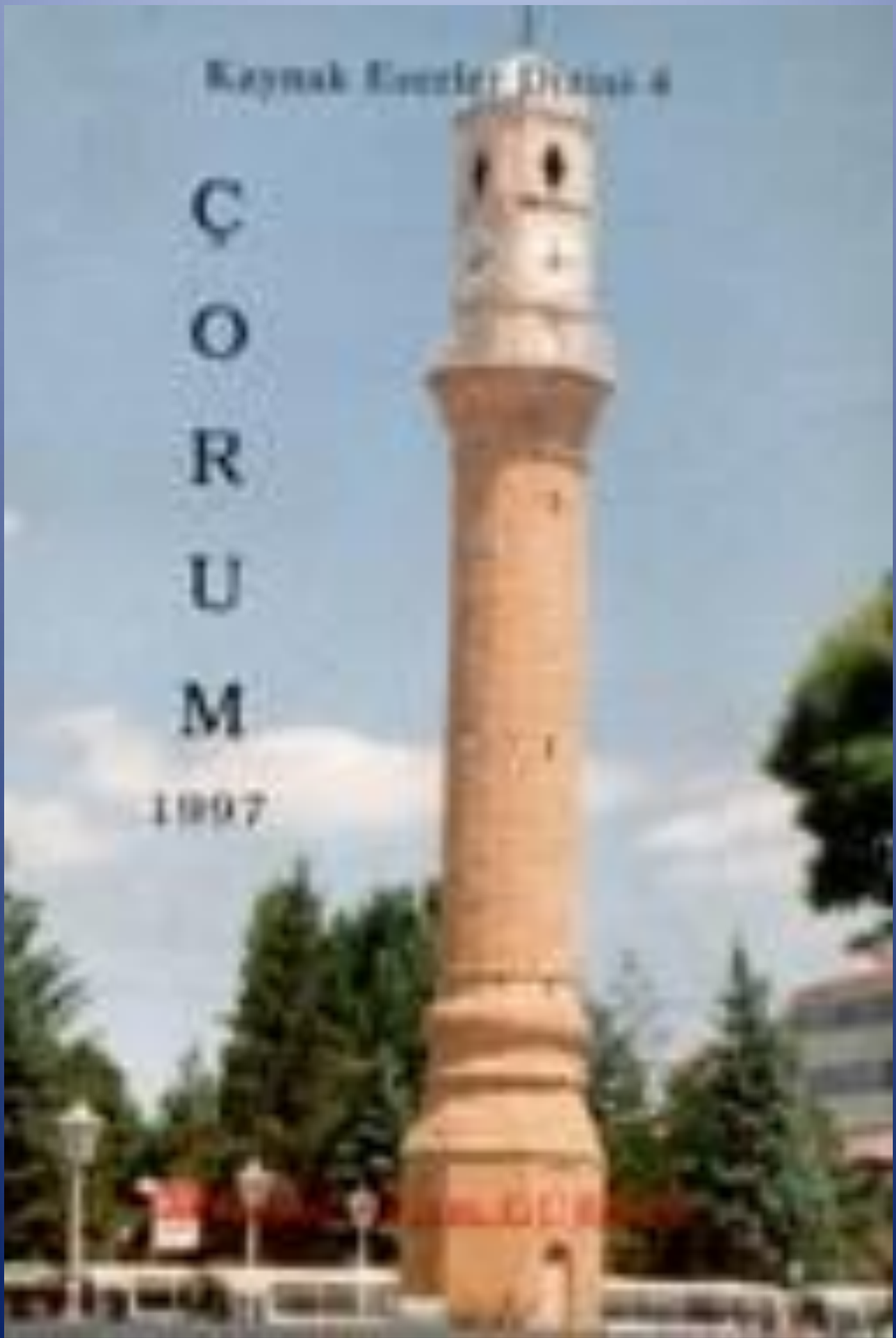
Kaynak Eserler Dizisi 6
ÇORUM
1997

Kaymak Eserler Dizisi :4

MENAKIB-I KOYUN BABA

Mahmut Selim GÜRSEL

2004

MAHMUT SELİM GÜRSEL

GÜRSEL YAYINEVİ ÇORUM

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR SANAT TARİH VE EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-9945

ISSN 1301-9945

SAYI 12

ÇORUMLU 2000

AYLIK KÜLTÜR, TARİH, SANAT ve EDEBİYAT DERGİSİ Yıl: 2 Sayı: 12

ISSN 1301 - 9945

ÇORUMLU 2000

AYLIK
KÜLTÜR, TARİH, SANAT
ve
EDEBİYAT DERGİSİ
Yıl :2 1999 Sayı 12

SAHİBİ ve Mesul Md.
Mahmut Selim GÜRSEL
Gürsel YAYINEVİ

İdare ve yazışma adresi
Osmancık caddesi Ölçek İş Merkezi 27 / 34 ÇORUM
PK:32
corumlu2000@yahoo.com

Dizgi ve Mİlanpaj
Gürsel Yayınevi

Bu Sayıda:

BİZDEN SİZE 1
Ali EMİROĞLU 2 s.
Salim SAVCI 3 s. Bekir Baki AKSU 4 s.
Ahmet SERİN 5 s.
Erdal ERALP 6 s.
Mehmet GÜNDOĞAR 7 s.
İsmail PAMUK 8 s.
Recep CAMCI 9 s.
Oğuz LEBLEBİCİOĞLU 10 s.
İsmet ÇENESİZ 11 s.
Metin KALYORCU 12 s.
Ümit UZEL 13 s.
Muzaffer GÜNDOĞAR 14 s.
Osman ÜNSAL 15 s.
Memduh TULUK 16 s.
Paşa ÇETEN 17 s.
Mahmut Selim GÜRSEL 18
Ahmet AŞIK 19 s.
M. Şakir ÇIPLAK 20 s.
Ahmet ERTEKİN 21 s.
Ali Osman GEYLAN 22 s.
Osman Nuri SOYACAK 22 s.
Ayşe ÇOBAN 23 s.
Ethem ERKOÇ 24 s.
Metin DEMİRCİ 25 s.
Ömer YABACI 26 s.
Mesut ARTAR 26
Raşit YÜCEL 27 s.
Abidin ÇETİN 28 s.
Mustafa ÖZKİREMİTÇİ 28 s.
Uğur PAMUK 29 s.
Erol DUYGUN 30 s.
Sakin KARAKAŞ 31 s.
Teoman ŞAHİN 32 s.
Yaşar SOLAK 32 s.
Rıfat KURTOĞLU 33 s.
Cuma TÜRKMEN 33 s.
Adnan İLHAN 34 s.
Erkan EROL 35 s.
Erdal ODABAŞ 36 s.
Hatice KARSLIOĞLU 37 s.
Erman YILDIRIM 37 s.
YENİ DÖNEM BİLGİLERİ 38-39-40

Dizin doğum tarihine göre düzenlenmiştir.

NOT : Dergide yayınlanan yazılarda ileri sürülen görüş ve yorumlar yazarına aittir. Yazılar, yazarından görüş alınmadan kullanılamaz

Kapak Fotoğrafı: Çorumlu 2000'in Yazarları

BİZDEN SİZE

Bu sayımızı ;

yazılarımızı,karikatürlerimizi ve resimlerimizi veren yazarlarımıza,yani kendimize ayırdık. Bizlerin bir çoğunu, siz okuyucularımız gayet iyi tanımaktasınız. Çünkü biz birbirimizi biliyoruz.

Eski mesleğimde; bu sayımızda yapan hiç bir periyodiğe rastlamadım. Ilk olarak Çorumlu 2000 dergisinde olduğunu zan ediyorum

Yazarlarımıza standart bir soru dizini verdim,bu soru düzeni içerisinde, aynı dizinler içerisinde sualleri cevapladılar. (Birkaç yazarımız müstesna)Bu dizini aşağıya alıyorum:

1-Kısaca hayat hikayenizi anlatırmısınız (Doğum tarihi,Hangi okulları bitirdiniz)?
2-İlkokul sıralarında hangi meslek dalına atılmayı hayal ederdiniz. Bu hayalinizi ne kadar gerçekleştirebildiniz?
3-Seçtiğiniz meslekten başka bir işte çalıştınız mı, son çalıştığınız meslek dalında başınızdan geçen önemli bir olayı kısaca anlatırmısınız ?
4-Öğretmenliğin/mesleğinizin size sağladığı avantajları yeni yetişen gençliğe önerirmisiniz ?
5-Yazı yazmaya sizi kim teşvik etti ve ilk yazını nerede yayımlandı ?
6-Şu anda yazı yazmanızdan dolayı herhangi bir ödül aldınız mı ?
7-İdealiniz muhakkak vardır. Bu idealinizi bize anla-tırmısınız ve bu idealinizi gerçekleştirdiğinize inanı-yormusunuz ?
8-Herhangi yayımlanmış bir çalışmanız kitap halinde basıldı mı?
9-Hangi dallarda yazı yazıyorsunuz ,hangi süreli yayınlarda yazılarınız yayımlanıyor?
10-Bu soruların dışında başka eklemek istediğiniz bilgiler varsa lütfen söyleyiniz ?

Saygılarımla.

Mahmut Selim GÜRSEL

Not: Diğer yazarlarımız hayat hikayelerini vermediler.

Okurlarımıza yazarlarımın adı altında bu dergiye gösterdikleri ilgiye teşekkür ederek 12. Sayımızı da görüşünüze sunuyoruz. **Mahmut Selim GÜRSEL**

Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel YAYINEVİ teşekkür eder.

Dr. Ali EMİROĞLU

1921 yılı 15 Şubatta doğmuşum. Doğum yerim Alaca-Höyük Köyüdür. İlkokulun ilk üç senesini İmat Köyü İlkokulunda okudum. Son iki yılı Sungurlu'da devam ettim. Ortaokulu Çorum Ortaokulunda, liseyi Yozgat' ta bitirdim. Orta tahsilim, parasız yatılı olarak devlet tarafından karşılanmıştır.

İstanbul Tıp Fakültesinden 1945 yılında mezun oldum. Askerlik hizmetinden sonra 4 yıl Urfa Akçakale İlçesinde Hükümet Tabibi olarak çalıştım, orada bir hastane kurdum ve açtım. Fethiye Hükümet Tabibi iken ayrılıp Fransa'nın Lyon Üniversitesinde kalp hastalıkları ihtisası yaptım. Dönüşte Ankara Üniversitesinde Dahiliye Mütehassısı imtihanını geçirdim ve bu unvanı kazandım.

1962 de Çorum Devlet Hastanesine tayin edildim ve bu hastaneden emekli oldum. Halen serbest hekimliği sürdürüyorum.

Ben; ilkokuldan itibaren hep hekim olmayı isterdim, isteğimi yerine getirdim. Hekim olmaktan da şikayetim olmadı.

Hekimlik mesleği dışında hiçbir işte çalışmadım. Sosyal faaliyetlerin hep içinde oldum ve olmaya devam ediyorum. Hekimlik hayatım hep enteresan olaylarla doludur. Bunlardan kitaplar çıkartabilirim. Bunların ilgi ile okunacağını da sanırım. Bunların bir kısmı hekimlik sırlarıdır ve bunlar gizli kalacaklardır. Hekim; mesleği bilgi sahibi olduğu olayları açıklayamaz. Bunların açıklanması ahlak ve kanun önünde suç teşkil ederler. Hekimlik deontolojisi saygı görmektir. Ben bu ları iyi öğrendim ve iyi tatbik etmeye de gayret gösterdim. Hiç bir hekim arkasından konuşmamışımdır. Onlarda benim için konuştuklarına şahit olmadım. Avrupa Hekimlik ahlakı bu doğrultuda tatbik sahası bulmuştur.

İlginç bir olayı anlatmakta zarar görmedim. Bu yıl, 3 - 5 ay önce, çok güzel genç bir köylü kızını ailesi muayene için bana getirdi. Kız hasta, beni şöyle bir süzdü ve net olarak "ben bu doktora muayene olmak istemiyorum, bu ihtiyar bir hekim" dedi. Ben buna hiç kızmadım. Masadan kaldırdım ve sinirlenmeden giyinmesini istedim. Kızın ailesini de teskin ettim. Bu bir hasta hakkıdır ve saygı gösterilmesi gerekir.

Mesleğim bana hep itibar temin etti. Mesleğime büyük saygı duyarım. Yukarıda yazdıklarımı, genç meslektaşlarıma öğütlerim.

Yazı yazmaya, elbette amatör olarak heveslim çocuklukta başlamıştı. Babam bazı sorular önerir, onları bana yazdırır, okutur ve pek tatlı gülümserdi. Yozgat Lisesinde "Yükseliş" Dergisini organize ettik. Ben; edebiyat hocamızla tertipleyici idik. Yükseliş'i Cumhuriyet Gazetesi parasız basardı. Yükseliş'te benim yazılarım da çıkardı. Sonra; Tıp Fakültesinde ve Hekimlik hayatımda çeşitli dergi ve gazetelerde yazmaya devam ettim aynı yazının 3 - 5 dergide aynı anda yayımlandığı da olurdu. Tamamı ile amatörce bir heves. Yazı yazınca, onu okutacak, biraz da zorla okutacak muhitim de var. Çocuklarım, torunlarım bir nebze de Vahit Benderli bunların arasındadır.

Yazılarımdan, diğer yaptıklarımdan hiçbir ödül almış değilim.

İdealim vardır. İdeallerin yetişilmeyenler olduğunda büyük önder işaretlemiştir. Benimkini izah etmek açıklamak istemiyorum. Hele şu anda bunu herkes tahmin eder. Bir zihin jimnastiği için onu okurlarıma bırakmak istiyorum.

Çok çalışmalarım var. Yayımlamak beni korkutuyor. Hatta bazıların imha bile ettim. Ben amatör yazarım. Yazarlık benim mesleğim değildir. Aklıma geleni yazar ve yayımlarım. Çorum'da pek çok dergi ve gazetede yazılarım çıktı. Devamlı olarak Çorum Haber'de yazılarım çıkar.

Dergimizde bulunan yazıları:
Alacahöyük Kültür Şenlikleri 8.Sh. 4.Sayı
Cumhuriyetimiz Son Aşamadır Ek, 8.Sh. 4. Sayı ek
Akıl İçine Girdik 16. Sh. 5.Sayı
Çevre Yolumuz 4.Sh. 6. Sayı
Bir Kültür Kaybolurken 15.Sh. 7. Sayı
Çağdaş Olmak 28.Sh. 8.Sayı
Medeniyet Alışkanlıktır 13.Sh. 9. Sayı
Çorum Çölleşecek 30.Sh. 10. Sayı
Fikirler Ayrı Olsa da 26.Sh.11.Sayı

Salim SAVCI

1.6.1926 tarihinde Çorum İli Osmancık İlçesi Seciğen (Çampınar) Köyünde doğdum. İlkokulun 1. sınıfını Osmancık Gemici ilkokulu,2 ve 3 sınıfını Seciğen Bölge İlkokulu,4.sınıfını Akmağden İlkokulu 5.sınıfını Sorgun - Akmağdeni - Seciğen Bölge Okulu 1936-1939 öğretim yılında mezun oldum. Orta okulu 1.sınıfı İzmir Kabataş Ortaokulu, 2 ve 3.sınıfını Balıkesir Gönen Ortaokulundan 1940 -1941 de mezun oldum. Liseyi Balıkesir Necati İlköğretmen okulundan 1943 -1944 mezun oldum. Artvin İli emrine İlkokul Öğretmeni olarak atandım. Yüksek Balıkesi r Neafi Eğitim Enstitüsü Fizik-Kimya bölümünü 1945-47 mezunuyum.

Merzifon Erkek Orta Sanat Okulu ve Erkek sanat Enstitüsü fizik - kimya öğretmenliği ile 1947 - 1953 yılları arasında Müdür Yardımcılığında,1953-1855 yılları arasında, Muş Muhtelif Gaye li Ortaokul Müdürlüğü,1956 yılında Askerlik, Merzifon Astsubay Hazırlık Okulu fizik öğretmenliği, 1956-1943 Ankara Birinci Erkek Sanat Enstitüsü Müdür Yardımcılığı ve fizik kimya Öğretmenliği yaptım ve buradan emekli oldum.

İlkokul döneminde,okumayı düşündüm,bir meslek seçmeyi yönelmedim. Herkes okumanın önemini söylüyordu.Ben o yolda yürümeyi sürdürdüm. Ortaokul elemelerinde derece aldığım için, ilköğretmen okuluna yatılı seçildim. Önce ilkokul, sonra lise öğretmeni oldum. Ama ilkokullarda hiç çalışmadım fizik - kimya öğretmeni olarak 27 yıl çalıştım.

1968 yılında kurduğum "GülYayınevi"nin başına geçtim,hala yayıncılık ve dağıtımcılık yapıyorum.

Yazdığım " Öğretmenim " kitabı ile öğretmenliğimin ilkelerini yazdım. Milli Eğitim Bakanlığınca öğretmenlere tavsiye edildi. Bence en önemli olay öğretmenliğimdir.

Ben öğretmenliği avantaj sağlasın diye yapmadım. Öğretmenliğin hakkını verdim. Çok övgü topladım. Öğretmen olarak her yerde bir değerim oldu. Gençlere öğretmenliği öneririm,ama şu şartla : " Paranın tutsağı olmadan, öğretmenliğin hakkını vermek şartıyla. Çocuğu sevmeyenlere öğretmenliği önermem. Onlar geleceklerini başka yerde arasınlar. Öğrenciyi;veliyi müşteri sayan öğretmen olarak görmek istemem

.Mesleğimle bir sağlam bilgim olmuştu. Her okuttuğum dersin yardımcı ders kitabını yazdım. Fizik-Kimya-Fen Bilgisi-Fiziksel Bilimlere Geçiş,Kimyasal Bilimlere Geçiş , Elektrik Bilgisi , Endüstriyel Elektrik alanında 21 kitap yazdım. Öykücülüğe beni iten dostum Prof. Dr. İbrahim Ethem Başaran'dır. "Öğretmenliğe Veda " kitabımdan dolayı öykü dene dedi,denedim. 26 yıl sonra öykülerim Gazi Üniversitesi Kastamonu Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalınca Lisans tezi oldu. Öykülerimi, fıkralarımı, denemelerini,söyleşilerimi hiç bir yarışmaya yollamadım. Onların değeri varsa,görülsün istedim.O da 26 yıl sonra gerçekleşti.

Bence ödül budur. Lisans Tezinin özetinde ise :Halk arasından çıktı. Kısa cümle, sade, içtenlik dolu yalın halk dilini kullandı. Çevresindeki olayları ; geçmişiyle, günüyle yazdı,geleceğe mesajlar verdi. Atasözlerini,özdeyişleri çok kullandı. Türkçe'yi savundu, savunuyor. Anadilimizin Canına Okuyanlar kitabı incelenmeye değer. Gördüklerimi, dinlediklerimi,yaşıyormuşum gibi yazarım. Öykülerimde, söyleşilerimde olaylarda kişileri konuştururum Geçmişten, bu günden,gelecekten mesajlar veririm.Daha ok düşündürürüm. Bazen de Iğnelerim.yazdıklarım 21 ders yardımcı ders kitabı Ile 24 fıkra, öykü, deneme söyleşi kitaplarım vardır.

Bunları kendi yayınevim olan GülYayınevi kanalıyla Ankara'da dağıtımlarını yapmaktayım.1977 tarihinde Çınarcık Gazetesini yayımladım,4 yıl yaşattım,1985-1999 yılları arasında Çampınar Gazetesini yayımladım. 06/DAN Salim Savcı ile köşe yazılarım, Çorum Haber Gazetesi, Keşan Önder Gazetesi,Aydın Mücadele Gazetesi,Yalova Haberci Gazetesi, Osmancık Haber Gazetesi ,Şebinkarahisar Karahisar Gazetesi ve Çorumlu 2000 Dergisinde yazılarım halen yayınlanmaktadır.46 yaşımdan sonra derlediğim öyküler, denemeler, söyleşiler Lisans Tezinde dile getirildi. Bir gün Çorum'dan öyküler ararsanız bunları; Çorum motifle-riyle zevkle okunabilir inancındayım. Öykülere ben kendime değil;Çorum'uma mal ediyorum ve öyle görülmesinidiliyorum.Okuyucularıma;sevgiler benden olsun. Sağ olunuz,var olunuz.

Dergimizde bulunan yazıları:

ÇORUMLU 2000'e Nice Yıllar8.Sh. 2 .Sayı
Prof. Bahri Savcı'yı Unutmamak İçin 6.Sh.4.Sayı
Prof.Bahri Savcı'yı Anımsatmak İçin Üslubumdur 7.Sh. 5.Sayı
Sıfıra Sıfır 22.Sh. 6.Sayı
Prof. Bahri Savcı'yı Anımsamak İçin Ağlamak Yok 22.Sh. 6.Sayı
Prof. Bahri Savcı'yı Anımsamak İçin Beyaz Tenli 38.Sh. 7. Sayı
Köme Küpü 38.Sh. 7. Sayı
Göz Boncuğu 39.Sh. 8.Sayı
Harflerimizi Doğru Okumayanlara 37.Sh. 9. Sayı
Tekne Kazıntısı 37.Sh. 9. Sayı
Önsöz,Tam Üstüne Bastın,İnsanı Tanıyalım,Akıl Nedir 37.Sh.10. Sayı
Akıl İnsana Niçin Verilmiştir,Hayatın Tadı Nedir, 5.Sh. 11.Sayı

Bekir Baki AKSU

1928 yılında Çorum Mecitözü ilçesi Çıkrık Köyünde doğmuşum. Annemin beni başaklar arasında dünyaya getirdiğini,ailemin en küçüğü (5 numara) olduğum için beni çok sevdiklerini biliyor biraz da inat olduğumu,her isteğimi yerine getirterek büyüdüğümü hatırlıyorum.

Çıkrık Köyü;Mecitözü'nün en büyük köylerinden biridir. Yıllar önce kasaba yapılmak istenmiş müftü ve kadılar köyde oturduklarından Pazar kurulduğu zamana at ve hayvan pislikleri koku yapar diye eski adı (Hacıköy) olan şimdiki Mecitözü İlçemize kasa hakkını vermişlerdir.

İlkokulu köyde bitirdim. Sınıfımın birincileri arasındaydım. Hep okumak,öğretmen olmak isterdim. Zaten başka meslekte bilmiyordum. Köy enstitüleri kurulduğundan 3 yıl sonra yani;1942 yılında Kastamonu Gölköy Enstitüsüne kayıt oldum 4 yıl Kastamonu'da okuyup 5. Sınıfa geçtiğimde bütün Mecitözü öğretmen adaylarını Samsun Sadık Akpınar Köy Enstitüsüne naklettiler. 1946 yılında okulumu bitirip Mecitözü İbek Köyü Başöğretmenliğine tayin oldum. O zaman öğretmenlere tarla,at,öküz,koyun ve araba veriyorlardı. Ayrıca sanatına göre takım aletleri de verilirdi. Demirciydim. Tüm demirci takımlarını da verdiler. Ne yazık ki takımları çalıştırmadan at ve aletler ile koyunları geri aldılar.

1947 yılındaydı. Köyde muhtar seçimi vardı. Köyde iki muhtar adayı kıyasıya seçim yarışındaydılar. Köy ikiye bölünmüş,sabaha kadar," Sen kazanacaksın,ben kazanacağım" deyip planlar kuruyorlardı.

Okul köyün uzağında düzlük bir arazide kuruluydu. Etrafını hendek kazdırıp çitle çevirtmiştim. Seçimler başladı. Bir saat geçmişti ki çitlerin sırıklarını söken köylüler birbirlerine girişiverdiler. Sandık kurulu soluğu kaçmakta buldu. O kavgada iki kişi öldürüldü 3 kişi de hastanelik oldu. Ne yapacağımı şaşırdım. 2 yıllık öğretmendim. Köyde karakol yoktu. Kendi köyümde vardı. Olayı bekçi ile 1 saat uzaklıktaki Çıkrık Karakoluna bildirdim. Bekçi ile beraber 3 jandarma geldi. Seçime devam edileceği ilan edildi. Öldürülen taraf seçimi kazandı. İki kişi de hapse girdi. O anı hiç unutamadım. Başöğretmenliğim yıllarında mesleğimdeki başarılarımdan dolayı ikinci tayin yerim olan Çorum Merkez Boğabağı Köyünden Gezici Başöğretmenliğe atandım.

Yazı yazmaya Boğabağı Köyünde başladım. Boğabağı Köyü Çorum'un merkezine bağlı modern bir köydü. Eşim öğretmendi. İkimiz canla başla çalışıp yaz tatilinde dahi çocuklara özel dersler veriyorduk. Para almazdık. Okulun bahçesinin işler sebze,meyve yetiştirirdik. Bu dönemde Akşam Gazetesinde çalışan Aziz Nesin geldi. Bir gün okulda misafir ettik. Köyü ve bahçeyi gezdirdik. Hikaye ve roman yazma denemeleri yapmamı istedi. İşte ilk hikayelerimi orada yazdım

. 3 roman 10 hikaye yazdım. Romanlarım: Bir Öğretmenin Kaderi, Su Hırsızları,Yavan Ekmek. Hikayelerim:Hırsızın Bıraktığı Miras,İntikam, Zifaf Gecesi vb.

Hikayelerim ve romanlarım Sungurlu Sungurloğlu İlkokuluna tayin edildikten sonra başladı. İlk romanım "Bir Öğretmenin kaderi" bir hatıradan ibaretti. Akşam Gazetesinde yayınlanması için Aziz Nesin'e gönderdim. Okumadı bile diye düşündüm. Sonra İstanbul'a gidip geri aldım. Aziz Nesin romanımı okuduğunu İmece Dergisinde isim vermeden eleştireceğini söyledi. Sonradan İmece Dergisinde 3 sayı eleştirdi beni,tabi isim vermeden. Ne yazık ki o 3 dergi maalesef elimde yok. Romanımın yayınlanmaması ve beni eleştirmesi beni kamçıladı, ikinci romanım olan " Su Hırsızları"nı yazdım. Bu romanım önce Ankara Adalet Gazetesinde sonra da Çorum Haber Gazetesinde Muzaffer Gündoğar aracılığıyla yayımlandı.

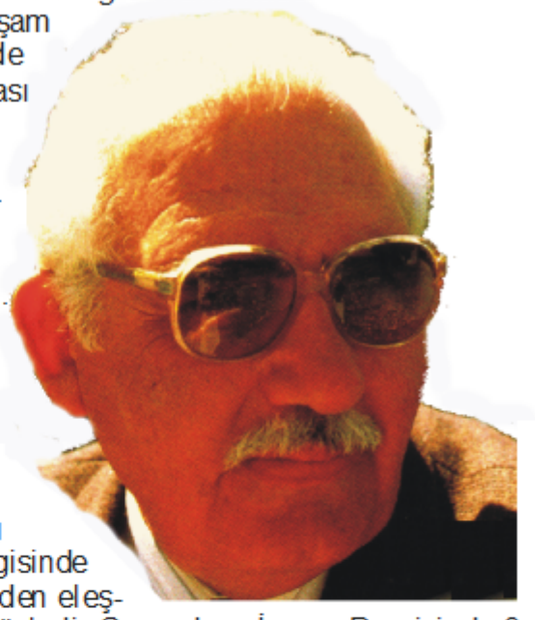

İkinci romanımın tefrika edilmesi beni çok memnun etmişti hemen üçüncü romanım olan "Yavan Ekmek" e başladım.

1970 TRT Roman Yarışmasında 47 eser içinde 11'e girdim 8 kişiye ödül 3 kişiye övgü verdiler. TRT'de " Devamı Yarın " tiyatro bölümünde yayınlanmasına sağlık verdiler. Bu üç kişi : Talip Apaydın'ın (Definesi),Fatma Sarba'nın (Kadın ve Toprak) Bekir Baki Aksu'nun (Yavan Ekmek) oldu. Romanım hiçbir yerde yayımlanmadı. Öğretmen olan oğluma bıraktım romanımı.Kişilerin mutlaka bir ideali vardır. Yeni bir roman yazmaktayım. İsmini de vereyim" Buruk Yürek".Roman çalışmalarımdan başka, fotoğrafa verdim kendimi. Tanıtım kartımda özetledim çalışmalarımı. İstanbul Köprüsünün gece resmi TGRT'de 4 sene haberler okunurken arka fonda 8 metre büyütülerek gösterildi. Şimdi de her Pazar günü İzzet Altınmeşe'nin "İzzet-i İkram" programında gösteriliyor.

Turizm Bakanlığında çok posterim var. Tanıtıcı kitaplarda ismim çok. 1972 den beri kartpostallarda tanıtımım oldu. Parayı da bu çalışmalarımla kazandım. Fotoğraf çekmek ayrı bir zevk. Roman yazmak ayrı bir aşk. İkisini beraber yürütmek istiyorum.

Dergimizde bulunan yazıları: Bizim İller (fotoğraflar)20.Sh. 6.Sayı,Hayalin Bıraktığı Miras 4.Sh. 7. Sayı;Bizim İller (fotoğraflar) 21.Sh. 7. Sayı; 21.Sh. 9. Sayı; 20 Sh. 8.Sayı;İntikam 41.Sh. 8.Sayı ;Kanlı Zifaf 39.Sh. 9. Sayı; Su Hırsızları 38.Sh. 10. Sayı;Bizim iller (fotoğraflar) 21.Sh. 11.Sayı;Su Hırsızları 37.Sh. 11.Sayı

Ahmet SERİN

1932 yılında Çorum M. Çıkrık Köyünde doğdum. Aynı köyde yatılı bölge okuluna kayıtım problemli oldu. 2. Cihan Harbinin sonuna doğru buhranlı yıllardı. Ülke de kuraklık,kıtlık vardı. Babam : "Bir evden bir kişi yeter. Ağabeyin okula gidiyor "diyerek beni okula göndermedi. 1944 yılında okul açıldıktan kırk gün sonra jandarmalar 2,5 liralık devamsızlık cezasız aldılar. On bir yaşında birinci sınıfa kayıt oldum. 1949 yılında ilkokulu bitirdim. Kırk beş kişi içerisinde sınavları birinci olarak kazanmıştım. Çıkrıktan yedi kişi sınavları kazanmıştı.Velilerimiz bir araya geldi. Biri birlerini ikna ederek birbirlerine kefil olmaya karar vererek anlaştılar. Yük lem senetleri de böylece yapıldı.

Öğretmen okulunda güçlük çekmedim. İlk öğretmen Okulunu 1955 te bitirdim. İlk tayinim Çanakkale'ye yapıldı. Mesleğimin otuz,otuz ikinci yılında A Açık Ö.F. Fakültesini bitirdim. Otuz Dördücü yılında emekliye ayrıldım.

İlkokulda meslek dalı hakkında hiçbir hayalimiz yoktu. Bizden öncekiler Ladik İlköğretmen Okuluna gittiler, biz de aynı yeri düşledik. Öğretmenlikten başka işlerde çalıştım. Yaz tatillerinde bağ,bahçe işlerinde çalıştım. Su motoru çalıştırdım. Kendi inşaatlarımızda çalıştım. Çıkrıktaki evimizi üç defa temelinden yıkarak yeniledim. Ahşap yapı çabuk yıprandığından son defa yığma yaptım. Çorum'da da üç katlı binamız bulunuyor. Bu binaların en az % otuz işini kendi elimle yaptım.

Emekliye ayrıldıktan sonra beş ay sürücü kursu müdürlüğü yaptım. 1989 da kurslar kuruluş halindeydi. Kör,topal,sağır herkes sürücü kursu belgesi almak istiyordu. Bunlar özürlerini gizleyerek tek doktordan sağlanan raporu alıp geliyordu. Böyle özürlülerin üçünü özürleriyle ilgili rapor getirmeleri için gönderdim,bir daha gelmediler

Öğretmenlik tanrı sanatı demişlerdir. Maddi varlıktan çok manevi doyum arayanlar bu mesleği seçmelidir. Bu mesleği seçenlerin sabrı sonsuz,çalışma azmi tam olmalıdır. Öğretmenliğin bana sağladığı avantaj beni araştırmaya yöneltmesidir. Öğretmenin araştıracağı pek çok konular vardır. Bunların başında da problemli çocukların Problemlerinin nedenini araştırmak gerekir.

Eğitim günlüğü adıyla bir kitap hacminde notlarım var. İsim belirtmeden yayımlamak istiyorum. İnşallah yayınlamak nasip olur.

Yazı yazmaya beni teşvik eden olmadı. İlkokulda hazırlama merakım vardı. Elden düşme eski kitaplar buluyorduk. Bunlardan özet çeker kitapçıklar haline getirirdik.Öğretmen Okulunda özetlere devam ettim. Günlük tutmaya Başladım.

Havza Mısmılağaç Ataj Okulunda el yazısıyla yüz yirmi sayfa köy incelemesi yaptım. 1954 te meslek dersleri öğretmenlerim beğendi " hemen bastırılabilecek bir eser" diye taktir ve teşekkür ettiler. TÖS bir yarışma açmıştı. Babamın Kurtuluş Savaşı Anılarını yazdım. Otuzbeş dosya kağıdı yazı gönderdim. Yazımın orijinal,dikkat çekici ve ödüle değer bulundu..Bozkırdan Yankılar adıyla 1988 yılında on dört şiirim Çorum Haber Gazetesinde yayınlandı. M. Akif Ersoy'un Ölümünün 50. Yıldönümü Anma Programı çerçevesinde ikinci oldu. Derece alan eserler "Safahat" kitabıyla ödüllendiril-di.Kutsal Ziyaret adıyla 1992 de Hakimiyet Gazetesinde yirmi altı şiirim ve aktüaliteyle ilgili şiir ve nesir bir kitap hacminde yazılar yayınlandı.1995 den 1977 ye dört şiir kitabım yayımlandı. Belediye Başkanlığınca "Çorum Eğitim,Kültür ve Sanatına Katkıdan Dolayı " plaket verildi .İl Valilik Makamının 1995 yılındaki kararıyla; İl Kültür Md. yayın izleme komisyonu kitaplarımı inceledi. Kütüphane alınması karar verildi. Meslek taşlarımın teşvikiylede dahil bütün bunlar beni teşvik eden hususlar sayılabilir.

Öğretmenliğe atandığım ilk yıllarda idealim Edebiyat Fakültesine girmekti. Evlendim, başım bağlandı. Bu amacım eserler vererek yaklaştığım kana atındayım. Sonra ev sahibi olma idealim vardı. Onu da gerçekleştirdim.

Yayınlanmış dört kitabım var.1- Çıkrıktan Esintiler " şiirlerle köy incelemesi 2- Bozkırdan Yankılar " memleket şiirleri " 3- Yurdum Doğam "Yurt ve Doğa şiirleri" 4- Çorum Ederleri " Şiirlerle tanıtılan 20 evliya "Şiir dalında yayınlanan dört kitabımdan başka bilgisayardan çıkmış, yayınlanmaya hazır altı kitabım şunlar : 1- Kutsal Ziyaret 2- Peygamberler Mücadele ve Mucizeleri 3 - İçten Dıştan 4 - Zaferler Dizisi 5 - Köy ve Göç 6 - Tarihi Köy Çıkrık. Bunlardan ilk beşi şiir, altıncısı şiir ve nesir karışık. Ayrıca 2 roman,hikaye,1 piyes,1 köy incelemesi,2 anı ve altısı şiir olmak üzere on iki eserim bilgisayara geçmek üzere hazır beklemektedir. Süreli yayınlardan yerel gazete ve Çorumlu 2000 Dergisinde aralıklı şiir ve yazılarım yayınlanmaktadır. Yayın güçlüğü olmayan şair ve yazarlarla bütünleşmiş yayın organları çoğalmalıdır.

Erdal ERALP

Bir 30 Ağustos günü doğmuşum. Yılını kesin bilmiyorum. Nüfusa kayıt tarihim Mart 1932, yani Mart 1932'de varım. Bu tarihe en yakın 30 Ağustos 1931 işte asıl doğum tarihim bu oluyor.Babam Atıf Eralp ve Annem Kadriye Eralp'ler Atatürk'ün devrimci öğretmenleriydiler. Annem; çarşı, peçeyi atıp öğretmen olduğu şimdiki Zafer Okulunun yerindeki Numune-i Nezhat Okuluna Cumhuriyet öğretmeni kılığıyla giden ilk bayan öğretmen olmakla öğündüğünü hep söylerdi.

Babam Hatay'ın Vatana katılışı sırasında Hatay'da Nahiye Müdürlüğü ve Kaymakam Vekillikleri yaptı.

Dedem Ahmet Safi Eralp (Darül Fünün) Üniversite mezunu bir öğretmendi.

Ben ilkokulu Tanyeri İlkokulunda okudum. Ortaokula Çorum'da başladım,ortaokul ikinci sınıfı ve son sınıfı İskenderun'da okudum ve 1946 da Çorum Ortaokulundan ve 1949 Haziranında da Çorum Lisesinden mezun oldu. 1949 yılı Kasımında İstanbul Üniversitesi, Hukuk Fakültesinde öğrenci idim.

Öğrencilik yıllarında;bir kültür ocağı olan İstanbul'u çok sevdim. Giderek sporcu kimliğim öne çıktı. Darüşşafakalı veleybolcu olarak Önce Federasyon kupası şampiyonlukları ve uzun bir süre Türkiye ikinciliği ve sonrası Türkiye şampiyonluğunu yaşadım. Yurt dışında uluslar arası turnuvalara katıldım.

40 yılı aşkın bir süredir Çorum'da Avukatım.

Çorum'a gelince;öğrencilik yıllarımdan beri tutkun olduğum Anadolu uygarlıklarının içinde buldum kendimi. Bir ara siyaset dünyasına karışmak zorunda kaldım. CHP Gençlik Teşkilatı olarak başladım, 1960'tan sonra İl Başkanı oldum. Hiç aday olmadım. 1968 den sonra yavaş,yavaş faal siyasetten uzaklaştım ve siyaseti hiç sevmedim.

Kültür ve sanat yayınlarını hep takip ettim

Yirmi yıldan fazla bir süredir Arkeoloji ve Hititoloji dünyası içinde buldum kendimi. Sınıf arkadaşım ve sıra arkadaşım Dr. Turhan Kılıççıoğlu'nun büyük sevgi ve desteğiyle Çorum'u,başkentini ve bir çok önemli kentlerini yüreğinde barındıran Çorum'u dünyanın kenti haline getirip tüm dünyaya tanıtmak için Belediye Başkanları, Valiler,Çorum Kültür Müdürlüğü ve Müze Müdürlüğündeki arkadaşlarımızın üstün gayretleri sürmektedir.

Geceleri saat 03'ten sonra uyku uyumam. Bu saatlerde okuyacak ve araştıracak zamanı bulabiliyorum. Bu saatlerde kendimi cennette hissediyor gibiyim.

Hemen her sabah gün doğmadan stadyuma giderim. Önceleri çoğu kez yalnız olurdum, Turhan Kılıççıoğlu çoğu kez katılırdı. Koşmayı hiç bırakmadık. Son 7-8 yıldan beri yürümek ve koşmak için gelenleri neredeyse stadyum almıyor. Gençler,yaşlılar her gün oradalar. Burada oluşan gruplar arasındaki sohbetlere doyum olmuyor. Sonra bir duş ve çorba,büromdayım. Geçinebilmek için çalışmak zorundayım.

Bu arada ; Çorum'da Atatürkçü Düşünce Derneğini kurmak da bana nasip oldu. Birlikte çalışacağım arkadaşlarımın çalışma gücüne hayran oldum. Belli bir takvime uyarak, yayınlar, konferanslarla aydınlık yarınlar için bir ateş yakmaya çalıştım.

Eşim bütün bu çabalarımda hep yanımda oldu. Büyük kazanımların ardına düşmedik,her zaman geçinebileceğimiz kadar imkanımız oldu. Çıkarsız,mutluluğu birlikte aradık. Bir kültür dünyası için mutluluk bizim için yeterli oldu.

İyi eğitim almış,uygar,laik,saygılı ve yüreği sevgilere ulaşmış Türk Ulusu, yani ; Atatürk'ün Türkiye'sini özlüyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
On Kasım Av Ek,7. Sh. 5.Sayı
Hitit Hatti Uygarlıkları ve Güneş Kursları 8.Sh. 5.Sayı
ERALP Hitit Yasaları 5.Sh. 6.Sayı
Hitit Yasaları 25.Sh. 7. Sayı; 3.Sh. 8.Sayı;28.Sh. 9. Sayı

Mehmet GÜNDOĞAR

1932 yılında Çorum İline bağlı Çıkrık Köyünde doğmuşum. Çıkrık Köyü benim ata yurdumdur. Babam,dedem,daha büyük dedelerim hep burada doğmuş,burada yaşamışlar.

Çocukluk yıllarımda babam,çiftçilik yapardı. Ben de onun en yakın yardımcısıydım. Bu nedenle çiftçiliğin en ince ayrıntılarını babamdan öğrenmiştim. İlkokulu köyümde Çıkrık Bölge İlkokulunda bitirdim. O yıllar çevredeki okulu olmayan köylerden de, okulumuza öğrenci gelirdi. Bu nedenle sınıflarımız kalabaydı. Her sınıfın bir öğretmeni vardı.

İlkokuldan sonra Ladik Akpınar Köy Enstitüsüne gönderildim. 1951 yılında bu okulu bitirerek öğretmen oldum. İlk öğretmenliğime Amasya'

nın Kovay Köyünde başladım. Birisi kız,dört çocuğum oldu. Hepsini yuvadan uçurdum.

1965 yılına kadar çeşitli köylerde tek başına öğretmenlik yaptım bu okulların hem baş öğretmeni,hem beş öğretmeniydim. 1965 de kıdem ve başarılarımdan sıram geldiği için Çorum Merkez Bahçelievler İlkokuluna atandım. Diyebilirim ki; öğretmenliğimin en güzel yılları bu okulda geçti. Öğretmenliğimin ve çabalarımın meyvelerini bu okulda görmeye başladım. Şu günlerde bile duyup,başarılarıyla iftihar ettiğim öğrencilerimin hepsi de,bu okuldan. Tabii,onların başarılarının nedeni kendi emeklerinin karşılığıysa da, gene de bir zamanlar benim öğrencim olmalarından haklı olarak kendime de bir gurur payı çıkarsam haksız sayılmam. Yirmi yedi yıllık öğretmenken,şahsi birtakım nedenlerden ötürü 1978 yılı sonlarına doğru emekliye ayrıldım. Ama çok mutsuz oldum. Zira bir türlü öğretmenliği üzerimden koparıp atamıyordum. Tam on dört yıl gece rüyalarımda en az, haftanın dört gününde bir yerlerde öğretmenlik yaptım.1980 yılında, yedek subaylığımdan tanıdığım batıya (İzmir'e) göçüp yerleştim. 1990 lı yılların başında,Anadolu Üniversitesinin Eğitim Açıköğretim Fakültesinin ön lisansını tamamlayarak 1991 de öğretmenliğe tekrar döndüm. Bu yeniden başlayış;benim için ikinci bir bahar oldu. ,23 Ekim 1996 tarihinde Karşıyaka Evrenpaşa İlkokulundan ikinci kez emekliye ayrıldım. Böylece devletime otuz bir buçuk yıla yakın hizmet etmiş oldum.

İlk okul yıllarında köyümüzde amcalarımın arkadaşı, harbiye okulu öğrencisi bir genç gelmişti. Ona hayran olmuş, subay olmayı; hatta pilot olmaya heveslenmiştim. Ama kısmette öğretmen olmak varmış. Tekrar dünyaya gelme imkanım olsaydı,her defasında gene öğretmenliği seçmekte hiç ikilem göstermezdim. Öğretmenlikten emekli olduktan sonra, çeşitli işlere girdim, çıktım. Bakkallıktan, piyango bileti satıcılığına,şehir içi otobüs servisi yazıhanesindeki telefon başı beklemekten, restoranta kasa fişi kesmeye kadar farklı işlerde çalıştım. Bunlardan hiçbirini öğretmenlik kadar onurlandırıcı değildi. Sevemedim hiç birini.

Öğretmenlik ; iyi bir insan olmak,iyi bir insan yetiştirmek sanatıdır. Böyle onurlu mesleğin bence dört tane anahtarı vardır: Sevgi, sabır, hoşgörü ve özveridir. Eğer insan;çocuğu sevmiyorsa, sabırlı davranıp,hoşgörülü davranamıyorsa,öğretmen olmasın derim. Tabii bunu söylerken öğretmenin bilgi,kültür ve eğitimcilik kapasitesine değinmek istemiyorum. Okulda okurken;Balıkesirli bir öğretmenimiz vardı. Meslek dersi öğretmenimizdi Ziya Kozan. " Oğlum öğretmen olmayın, öğreten olun !" derdi. İnsan öğretmenliği seçmişse " öğreten "olmalı. Zira öğretmenlik" bir tanrı mesleğidir."

Ta ; okul yıllarından bu yana şiir yazmaya çalıştım. Hemen ,hemen her konuda şiirler yazdım Bu şiirlerimin birkaçı ilk kez yedek subaylığım sırasında Edremit'in Körfez Gazetesinde yayımlandı.1996 yılında "Osmanlı Padişahları Kendini Anlatıyor" başlığı altında ders için şiir diliyle padişahları konuşturdum. Diğer bazı şiirlerimle birlikte Çorum Yenigün Gazetesirde yayımlandı.

Kardeşim;Eğitimci Yazar Muzaffer Gündoğar'ın teşvikiyle öykü ve roman denemelerine başladım. 1997-1998 de ilk roman denememe "Nar Çiçekleri " Çorum Haber Gazetesinde yayımlandı. Okuyucularım tarafından ilgiyle okunduğu söylenildi. Bundan cesaret alarak," Şarapnel " isimli roman denememi yaptım. Halen Çorum Haber Gazetesinde yayını sürmektedir. Bu arada bazı öykülerimden bir kaçı da yayımlanmıştır. Yazdıklarımdan dolayı bir ödül almışlığım yoktur.

İdealsiz kişi olmaz. Muhakkak ki;her insanın gerçekleşmesini istediği bir ideali vardır. Benim idealim de yazdığım şiirlerimi, öykülerimi, romanlarımı yayımlayarak kitap haline getirmektir.

Çıkarmış olduğunuz "Çorumlu 2000" isimli derginizin bazı sayıları kardeşim Muzaffer Gündoğar vasıtasıyla bana ulaştırıldı. Yaptığınız bu çalışmaları, Çorum'umuz ve Çorumlu kardeşlerimiz açısından büyük bir değer taşımaktadır. Bu çalışmalarınızı taktir ve övgüye değer niteliktedir. Teşekkür eder,bu başarıyı daha uzun yıllar sürdürmenizi dilerim. Saygılarımla

Dergimizde bulunan yazılar:
Mustafa Amca'nın Cuvarası 40. Sh. 10. Say;39. Sh. 11. Sayı

İsmail PAMUK

1933 yılında Çorum'un Kuşşaray Köyünde doğmuşum. Ladik Köy Enstitüsü mezunuyum. 25 yıl eğitim emekçiliği yaptım ve emekli oldum. 1990 yılında Ön Lisansımı tamamladım. 1960'lı yıllardan beri özümseyerek edindiğim evrensel kültür birikimimi yöresel kültürle buluşturmak amacı ile sarıldım kaleme. 60'lı yıllarda yerel basında şiirlerim, 70'li yıllarda "Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü,Anadolu Köy Tiyatrosunda bir oyunum" yayımlandı. Şimdi ise Çorum'un kültürel zenginliğini gelecek kuşaklara taşımak amacıyla araştırmalar yapmaktayım. Bunların bir bölümü yerel basında yayımlandı. Yakın bir zamanda kitap haline getirmeyi düşünmekteyim.

Köyümüzde başka memur olmadığı için öğretmenliğe özenir,öğretmenliği düşlerdim.

Bir anım ise: Öğretmenlik yaptığım Çorum'un bir dağ köyünde muhtar odasından gece 24.00'de lojmana evime gidiyordu. Kar fırtınası yoğun bir şekilde idi ve köpekler önümü kesmişti. O telaşla bir karaltıya "Hoşt,hoşt"diye seslendim. Ama hiç kıpırdamadan karşımda duruyordu,inatla tekrarlıyordum ki "işine git öğretmen" demez mi o karaltı. Meğer,iki evli olan vatandaşın ilk eşinden doğan oğlu adamcağızı dışarı atmış. Adama, "evine git" dediğimde "bizim ev deki fırtına buradan fazla hocam" demiz mi...

Beni yazı yazmaya özendiren,yaşamını örnek aldığım insan,Edebiyat Öğretmeni Necmiye Aybastı'dır.

Yazılarımdan dolayı bu güne kadar bir ödül almadım.

En büyük tutkum, Köy Tiyatrosu ve Orta Oyunudur. İdeallerimizin tamamını gerçekleştirmek elbette ki mümkün değil ama,bir nebzede olsa gerçekleştirdiğime inanıyorum.

Çalışmalarım basın dışında yayınlanma-makla birlikte Hasan Paşa Kütüphanesine bağışladığım Çorum hakkında bir dosyam var.

Araştırma ve inceleme dalında yazıyorum Çeşitli dergi ve gazetelerde bu çalışmalarım yayımlanıyor.

Beni yazarlığa iten, 1948 yılında okulumuzda düzenlenen bir şiir yarışmasında 1.lik ödülü almamdır. Bir kıtasını örneklersek:

"Hiç gitmiyor şu Akdağın dumanı
Hasretim,özledim garip anamı.
Gülün gonca açılacak zamanı
Kem gözle bakıp ta yolmasın eller"

Burada eklemek istediğim bir şeyler elbette ki var, o da şu: Taşranın kısıtlı ortamında gençlerimizin yeteneklerini nasıl gerçekleştireceğiz. İçtensiz,içeriksiz,standart dışı ve içi boş şablonlaşmış nutuklarla mı,yoksa onlara sanat ortamı yaratarak, yazarlarla,çizerlerle,ozanlarla tanıştırarak, onların desteğini alarak ve onları anlayarak mı ? Çünkü her genç insan biraz şairdir,biraz ressamdır. Fırsatı yaratılsa yeteneklerini geliştirebilir ve kendilerini aşarlar. Yoksa kimse doğuştan şair veya ressam doğmaz. Onların duygusal dünyalarında yalnızlığa mahkum etmemeliyiz diyorum.

Recep CAMCI

1933 yılında Yavruturna Mahallesi Kulaksız Sokak 4 nolu hanede dünyaya gözlerimi açmışım. Babam Hafiz Ahmet Efendi, annem Suade Hanım efendidir. Dünyaya gözlerimi açtığımdan itibaren evimizde kendimi dini ve manevi yaşantı içerisinde buldum. Baba annem Hafız Kafiye Hanım efendi,daha küçük yaşta iken beni eğitimine aldı. Karşılıklı sevgi,muhabbet ve şefkatle beni eğitti. Yaradılışımda mevcut olan aşk ve tasavvufa karşı temayül gün geçtikçe artıyor,ruhumda ızdırap ve ızdırar sanki beni manevi alemlerde bir bir arayış içerisinde gezdiriyordu. Babaannem evde devamlı talebelere Kur'an talimi ile meşguldü. Bu

Durum, Kur'an-ı Kerim'i okumam hususunda be-nim için büyük bir fırsat idi. Çok küçük yaşta Kur' an-ı Kerim'i okudum. Sesimin çok güzel ve müsa-it oluşu,daha çocukken dinleyenleri hayrette bıra-kıyor, kendi sesime kendimde sanki aşık olmuş-tum,durmak ve dinmek bilmeyen bir heyecan ile hep okumak istiyordum. Yedi yaşımda babam Hafız Ahmet Efendiden hıfza başladım. Hıfsımın ya-rısını babamdan,diğer yarısını da mahallemiz Kulaksız Camii İmam Hatibi merhum Hafız Bekir Efendiden ikmal ettim.

Merhum Hafiz Yusuf Batumlu Hocaefendiden tecvit "talim" tashihi maruf yani,ağız içinde harflerin çıktığı mahreç ilmini okudum. Daha sonra yine kıraatle alakalı merhum Göreleli Hafız Halil Ayhan Efendiden Kur'an talimi ile alakalı ders aldım ve yine kıraatle alakalı Hafız Bahattin Efendiden aşere okudum. Bu on kıraat üzerine "Sure-i İbrahim"e kadar Kur'an-ı Kerim'i yazdım. Bu meyanda merhum babamın,zamanın ileri gelen büyüklerinin ısrarlı teşvikleri ile Çorum Vaizi merhum Hacı Hakkı Adıgüzel Efendiden, merhum Server Ahıskalı Hocaefendilerden Arapça ders almaya başladım. Bu din dersleri ilkokula gitmemi engelliyordu. Bu husus bir eksiklik olarak beni rahatsız ediyordu. 1945'te ilkokula başladım. Gittiğim sene öğretmenlerimin yardım teşvikiyle 3. Sınıfı bitirdim. Bu öğretmenlerimin çoğu merhum oldular. Çok kabiliyetli ve yetenekli yaşlı öğretmenler idi. 1948 senesinde Gazipaşa İlkokulundan mezun oldum. Hem ilkokul derslerim, hem Kur'an-ı Kerim ve Arapça dersleri ile birlikte devam etti.

İlkokuldan sonra orta ve lise kısımlarını devam etmeme rahmetli babam kesinlikle karşı çıktı. Onun bütün arzusu yetenekli bir din adamı olmamı arzu ediyordu.

Çorum Müftüsü merhum Mustafa Özel Hoca Efendiden tefsir, Hadis,Fıkıh derslerine devam ettim. Bu derslerle beraber zamanın mutasavvıf gönül ehli zatlarla sohbet derleri devam etti. Büyük faide gördüğüm,benim ruh terbiyem hususunda büyük himmet ve gayretleri olan tasavvuf yolunun halka zincirinin son kamilleri ve fevkalade istifade ettiğim,mülakat ve terbiyeleri bıkmadan, usanmadan, zevk, şevk ve aşk içerisinde uzun seneler devam etti. Bu zatlardan tasavvufi usul,erkan ve ayin talimleri gördüm.

1945 te askerlik görevimi Ankara Etimesgut 2. Zırhlı Tugay Bando Bölüğünde çok rahat ve fevkalade huzur içerisinde yaptım. Bu esnada tedrisat durmadı. Sınıfımın bando olması münasebetiyle yetkili müzisyenlerle beraber olduk. Bu iki sene zarfında gerek Türk,Musikisinde gerek Tasavvuf Musikisinde fevkalade istifadelerim oldu. Tekke Musikisi repertuarım 1300 eserin hemen üstündedir. Bunu bir öğünme yönüyle değil de Cenab-ı Hakk'a tahdisi şükran için ifade ediyorum.

1956 - 57 ders yılında Çorum İmam Hatip Okulunda Kur'an-ı Kerim Öğretmeni olarak tayin olundum. Kur'an-ı Kerim'le beraber 1.2.3. sınıfların din dersleri ve akaid derslerini birlikte yürüttüm. Aynı yılın Kasım ayının sekizinde Yurdanur Hanımefendi ile evlendim. Abdülvahhab isminde bir oğlum,Suade-i Hakime isminde bir kızım var. Bunların ikisi birisinden,ikisi birisinden dört torunum var. İmam Hatip Okulunda pek çok faaliyetlerim oldu. Çorum'da ilk defa Mehter Takımını kurduk. 1959 da öğretmenlik görevimle beraber Bahçelievler Camii İmam Hatipliğine tayin olundum. 1965 te, Bahçelievler Camisiden Kubbeli Camii İmam Hatipliğine tayin oldum. 1965 Haziranında İmam Hatip Okulundaki görevimden ayrıldım. 1967 de Çorum Ulu Camii Baş İmam Hatipliğine tayin olundum. Fasılasız 30 yıl bu görevim devam etti. 1998 Temmuz ayında yaş haddinden emekli oldum. Halen Çorum Belediyesi himayesinde kurduğum Tasavvuf Müziği Topluluğu çalışmalarımız devam etmektedir. Çeşitli illerde ve ilçelerde davet üzerine bu topluluğumuzla konserler verdik.

Sıhhatimiz elverdiğince Çorum halkının dini hizmetlerine yardımcı olmaya devam ediyorum. Okuyan, dinleyen kardeşlerimizden dua istiyorum.

ergimizde bulunan yazıları: İlahiler (Saba),(Rast)10. Sh. S1. Sayı: İslâm Dini ve Temizlik 5. Sh. 2 . Sayı;Ailede Huzur 5. Sh. 3. Sayı; Üç Aylar 5. Sh. 4. Sayı;Cumhuriyetimizin 75. Yılını Milletçe Kutluyoruz Ek,6. Sh . 4. Sayı Ek Kandillerin Ahlakımız Üzerindeki Olumlu Tesiri 3. Sh. 5. Sayı Peygamber Efendimizin Dünyaya Teşrifleri 5. Sh. 10. Sayı Güneş Tutulması Hakkında Bir Mevzia 15. Sh. 11. Sayı

Oğuz LEBLEBİCİOĞLU

23.09.1935 de Çorum'da Yeniyol Mahallesi, eski PTT yanındaki evde doğdum. Babam, Öğretmen Sadi Leblebicioğlu,annem Ayşe Payen de hanımdır.

İlkokula başlamadan önce,Çorum Halkevi Ar Şubesi Başkanı olan babamdan keman ve bateri dersleri aldım. Birçok konserlere katıldım.

2. Dünya Savaşı yıllarına Çorum'a gelen Cumhurbaşkanı İsmet İnönü şerefine Halkevi tarafından hazırlanan konserde çaldığım bateri ve Ezbere okuduğum " Lozan'dan Bugüne " isimli şiir ile, İnönü'nün beğenisini kazanarak,iki takım Sümerbank elbiselik kumaş ve şehir turu gezisi ile ödüllendirildim.

İlköğrenimimi Tanyeri İlkokulunda 1947 yılında bitirdim.İlkokuldan sonra Ankara Devlet Konservatuarına girdim. 1 yıl dünyaca meşhur kemancı Liko Amar'dan keman, H. Bedii Yönetken'den ritim ve kulak,Ragıp Kösemihal'den de musiki nazariyatı dersleri aldım. Daha sonra Çorum'da ortaokul ve liseyi bitirdim. Lisede bir orkestra kurarak törenlerde, düğünlerde ve Hava Üssünün daveti üzerine Merzifon'da keman çaldım.

1957-1958 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinin Coğrafya bölümüne kayıt oldum. Fen Fakültesinde jeoloji ve paleontoloji, Ziraat Fakültesinde toprak bilgisi ve öğretmenlik için pedagoji dersleri aldım öğretmenlerim ile birlikte Türkiye'nin bir çok yerinde yapılan gezi ve incelemelerde bulundum. 1959 tarihinde Konya'da yapılan Türk Coğrafya Kurumunun Coğrafya Meslek Haftasına katıldım.

"Çorum Ovası ve Çevresinde Jeomorfolojik Gözlemler" isimli mezuniyet tezimi hazırlayıp Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsünden 1961 yılı Haziranında,bölüm birincisi olarak mezun oldum.

. Balıkesir Ordudonatım Yedek Subay Okulunda 6 ay eğitim görerek,56. Dönem mezunu oldum. Kayseri'de 18 ay Asteğmen ve teğmen olarak vatani görevimi yaptım.

1963 tarihinde K.G. Müdürlüğü Araştırma Fen Heyetinde Jeomorfolog olarak çalıştım. Ankara- Kurtboğazı, Eskişehir-Alpu-Çiçeroz, Trabzon-Sürmene-Of-Derepazarı sahil yolu zemin etütleri-ni yaptım. Daha sonra Alaca İlçesi Nedim Tugaltay Ortaokuluna,Coğrafya Öğretmeni olarak atandım. 1965 tarihinde evlendim. 1966 da Çorum İmam Hatip Okuluna Müdür Yardıcısı olarak atandım. 1966 da,bir erkek çocuğum oldu.

1969 tarihinde, Prof. Dr. Talip Yücel'in yönettiği Eğe Bölgesi gezisine davet edildim. 1972 de de bir kız çocuğum oldu. 1974 tarihine kadar bu okulada coğrafya ve müzik dersleri verdim. 1975-1978 yıllarında,Çorum Öğretmen Lisesi ve Eğitim Enstitüsünde sosyal bilgiler öğretmenliğinde bulundum.

25.3.1975 de babamı kaybettim. Eti Ortaokulunda,sosyal bilgiler ve müzik derslerine girdim. İlk defa bu okula masa tenisini tanıttım. 1979 da Çorum'da yapılan Türkiye Ortaokullar Masatenisi Şampiyonasında Eti Ortaokulunu yarı finale kadar yükselttim. 1980 tarihleri arasında Gençlik ve Spor Bakanlığının ve Masatenis Federasyonunun Ankara'da antrenör kursuna katıldım. Çimentospor , Çorumspor takımları ile yaz spor okullarında masatenisi antrenörlüğü yaptım. İlimizi bir çok Türkiye Şampiyonasında oyuncu,idareci ve antrenör olarak temsil ettim. Ayrıca atletizm hakemi olarak bir çok yarışmalarda hakemlik yaptım, 1980 de Çorum Akşam Ortaokuluna geçtim. Burada sosyal bilgiler,din ve ahlak derslerine girdim. 22.11 1983 tarihine kadar görev yaptım.

22.11.1983 tarihinde Çorum Atatürk Lisesine geçtim. Coğrafya dersleri yanında,yakın çevrelere öğrencilerimle geziler düzenledim ve masa tenisi çalışmaları yaptım.

10.9.1987 tarihinde Atatürk Lisesinden emekli oldum. Hizmet sürem 25 yıl 7 aydır.

1957 yılından beri Çorum'da yayımlanan Hüryol,Çorum,Yeni Çorum,Köylü'nün Sesi,Çorum Ekspres,Çorum'un Sesi ve Çorum Haber gazetelerinde 200'e yakın köşe yazısı ve makale yazdım.Ayrıca;bir süre, Dünya ve Vatan Gazetesi Çorum Muhabirliğinde bulundum. Halen;Çorum Haber Gazetesi ve Çorumlu 2000 Dergisinde yazılarım yayınlanmaktadır.

Çocukluğumdan beri gerçek bir doğa aşığıyım. Çoraklık ve Ilıca bağlarında bir çok fidan diktim. Çeşitli ürünler ürettim.

8.9.1999 tarihinde sevgili eşimi kaybettim.

Bu günlerde " Çorum Coğrafyası " Üzerindeki çalışmalarım devam etmektedir.

Dergimizde bulunan yazılar:
İskilip Heyelanı 19.Sh. 1.Sayı:Türk Milleti Yaşa Varol 9.Sh. 2.Sayı İlimizin Nüfusu Azalıyor 22.Sh. 2. Sayı; Eski Ankara Cad. 13.Sh. 3.Sayı İlimizin Can damarı Kızılırmak 20.Sh. 3. Sayı Obruk Barajı 15.Sh. 4. Sayı Cumhuriyetimizin 75.Yılı Kutlanırken Ek,4.Sh. 4.Sayı Eki Selanikli Mustafa ve Çorumlu Mustafa Ek,4. Sh. 5.Sayı;2000 Yıllarında Çorum 7. Sh. 7. Sayı ;60 Yıl Önce Çorum ve Çevresinde Yapılan Bir Jeolojik Araştırma 27.Sh.8.Sayı;Osmanlı Devleti'ne Hizmet Eden Çorumlular 4.Sh. 9. Sayı;Teşekkürler Aygaz A.Ş. 3.Sh. 10. Sayı;Tam Güneş Tutulması 22.Sh. 10. Sayı;Korku Yolu Kırkdilim 24.Sh. 11. Sayı

İsmet ÇENESİZ

6. 6. 1936 günü Albayrak 2. Sokakta 9 no lu evde dünyaya gelmişim. Her nedense nüfus kağıdımda 1938 doğumluyum. Babamın ismi İsmail annem Münevver Çenesiz. Ailenin en büyük çocuğu ablam Caviden Çenesiz (Amanvermez) 74 yaşında ve İzmir'de oturuyor. Ağabeyim İlhan Çenesiz 66 yaşında halen İstanbul'da oturuyor, Turhal ve Sivas Gemerek'te tuğla fabrikaları var,oğlu ile birlikte çalışıyor.

Babam dülgerdi; Küçük İsmail lakabıyla anılırdı,çalışkan bir insandı Küçük yaşta anne ve Babasını Kaybetmiş Şehirden köye göçmek mecburiyetinde kalmış 5-6 sene sonra yeniden babasının arkadaşı olan meşhur Muttalip Gürsel ustadan sanatını iyice öğrenmiş, ustasıyla aralarında baba - evlat saygısı doğmuştur.Babamı 1976 yılında kaybettik.Annem ise 1900 doğumlu tam bir eski zaman kadını idi. Sabahları ezandan önce kalkardı. Güçsüzlere karşı çok duygulu, merhametli ve cömertti. Çorum Güçsüzler Evinin yeri annemindi,orayı hayır işine tahsis etti. 1993 yılında Allah'ın Rahmetine kavuştu . Güçsüzler Evini biz üstlendik. Doğduğum evden ayrılışımızı hatırlıyorum, büyüdüğüm evde, doğduğum eve yakın Alaybey Çıkmazı No 1 de, köşe başında evdi.

1945 yılında Albayrak İlkokuluna gittim, 3. sınıfta kendi isteğimle Tanyeri İlkokuluna gittim. Kendimi övmek gibi olmasın,her bakımdan çok iyi bir talebeydim. 1950 de Erkek Sanat Enstitüsüne kayıt oldum. 1955 yılında bu okulu bitirdim orada da iyi bir talebelik hayatım oldu,her bakımdan iyi bir talebe idim. 6.6.1958 de evlendim.4 çocuğum var. İkisi erkek,ikisi kız. Hepsi evli, 7 torun sahibi etti yüce Allah. 1959 Temmuzunda Yedek Subay Okulunda askerliğim başladı.Tank bölümüne ayrılmıştım. Türkiye'nin ilk Yedek Subay olarak Tank Asteğmenleri biz idik. Kıta görevimi Urfa'nın Bilecik Kazasında yaptım. 1960 İhtilalinde 1 ay bu kazada Belediye Başkanlığı yaptım. Bilecik'te ve Belediyede kendimi sevdirdi,herkese ben saygı gösterdim,karşılığını da gördüm. 20 sene Bilecik Belediyesinden bayramlarda tebrikleştiğim arkadaşlarım oldu.

İlkokul sıralarında hangi mesleğe ilgi duyduğumum anımsamıyorum. Ama sanat enstitüsünün sonlarına doğru inşaat mühendisi olmayı arzu ediyordum. Babamda bunu çok istiyordu, onun da tesiri oluyordu. Fakat son sınıfta okumayıp ağabeyimle birlikte kurulu olan tezgahımız olan babamın mesleğini,marangozluk ve biçkicilik yapmaya karar verdik. Okulu bitirince 1955 yılının Temmuz ayında Hamit Camiinin oradaki dükkanımızda işe başladık. Başlayış o başlayış,askere gidinceye kadar orada, askerden gelince de Hıdırlık civarındaki bize ait olan yerde 1964 yılı sonlarına kadar çalıştık .Sonra 1965 yılı baharında Halit Hamoğlu ve Mehmet Balaban ile Güneş Kiremiti kurduk,bu ara Turhal'daki Baldudak Kiremit Fabrikasını aynı şahıslarla ortak aldık. 1965 sonunda ortaklığımızı bizim gördüğümüz lüzum üzerine ayırdık. Ağabeyimle ben Turhal'daki fabrikayı,Halit Hamoğlu Güneş Kiremiti aldı. Mehmet Balaban mesleği bıraktı.

1975 de ben Turhal'dan ayrılıp Samsun'a göçtüm. 1987 Mayıs ayında Başaran Kiremiti aldım. Çorum'a taşındık, 1994 de Çenesiz Seramik "ECE" yi organize sanayinde kurduk. Sanayicilik her zaman zor olmuştur ama,1998-1999 yılı başka bir zor.

Şu anda yazı yazdığımdan dolayı bir ödül almadım,okulda yazdığım kompozisyonlar beğenirdi. Şimdi her Pazartesi Çorum'da mahalli gazetelerin üçünde,Çorumlu 2000 Dergisinde ve Çekva'nın dergisinde yazıyorum. Şu anda 200 kadar mahalli gazetelerde yazı yazmışım,80 kadar 1952 den beri yazdığım şiirlerim var,bunları kitap haline getirip masraflarını ben ödeyip gelirinin tamamını hayır kurumlarına vereceğim.

İdealim;sanayiciliğimin bütün zorluklarına rağmen, yıkılmadan işime devam etmek. Şu anda iş yerlerimde 300 kişi çalışıyor,30 bin olmasınıçok arzu ederim.

Gençlere önerilerimiz ise:Çalışkan,dürüst olmak,üretmek,İnsanları,işini sevmek ve en iyisini yapmak,öğrenmenin yaşı yoktur,her gün mutlaka bir şey öğrenmek. Ben 63 yaşındayım her gece yatarken ben bu gün ne öğrendim diye kendimi sorguluyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
Dünyada Açlık Sinyalleri Çalarken 22. Sh. 3. Sayı ;Çorum'da Toprak Sanayi 12.Sh. 4.Sayı;Çorumda Otopark Sorunu 15.Sh. 5.Sayı; Üç Maddelik Hadis-i Şerifler Ek,5.Sh. 6.Sayı; Japonya da Cami Yapımı 17.Sh. 7. Sayı;Ticaret Ahlakı 26. Sh. 9. Sayı ; Şiir Kavrulduk,Özleyiş 43.Sh. 10. Sayı; Çorum'un Sorunları Çözümlenmeli 24.Sh. 10. Sayı

Metin KALYONCU

İskilip İlçesinde 1938 yılında doğmuşum. Babam manifatura tüccarı Arif Bey,annem Elif Hanımdır. 3 erkek,2 kız 5 kardeşiz. İskilip Misakımilli İlkokulu, İskilip Ortaokulu,İzmit Sanat Enstitüsünü bitirdim. Çorum Çimento Fabrikasında elektrikçilik yapıp,İzmit Akşam Tekniker Okuluna devam ederken,1958 yılı Temmuz ayında askere alındım. Hava Muhabere Yedek Subay Teğmen olarak 31.12. 1960 tarihinde vatani hizmetimi tamamlayıp terhis oldum. 1961 yılı şubat ayında İskilip Belediyesinde memuriyete başladım. Belediye ve Maliye teşkilatlarında 7 yıl çalıştım. 1967 yılında 45 yıllık memuru emekli olan İskilip Halk Kütüphanesi Memurluğuna kendi isteğimle naklen atandım. Çok sevdiğim kütüphane hizmetinde 1996 yılına kadar çalıştım. 1981 Şubat-1984 Mart tarihleri arasında İskilip Belediye Başkanı olarak görev yaptım.1981 -1985 tarihleri arasında Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürü1982 -1985 tarihleri arasında Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürü olarak hizmet verdim. 16 Temmuz 1996 tarihinde kendi isteğimle emekli oldum. İskilip İlçesinde ki demeklerde kurucu veya üye olarak kayıtlıyımdır. Halen Türkiye Kızılay Demeği İskilip Şubesi Başkanıyım. Altın madalya onursal üyeyim. İskilip Verem Savaş Demeğinin Yönetim Kurulu Üyesi olup,Genel Başkanlıkça gümüş madalya ile taltif edildim. Türk Hava Kurumu gümüş rozet ve plaket ödülü aldım.

Kız Meslek Lisesi mezunu sevgili eşim Müzeyyen Hanımla 1962 yılında evlendim. Oğlum Murat Havacı Subay,kızımız Elifnur Ziraat Mühendisi,kızımız Mehtap Banka Mali Tahlil Uzmanı olup,2 erkek,1 kız torunumuz vardır.

Okumayı çok severdim. Rahmetli annemin anlattığı Türkmen Hikayeleri,Milli Mücadelede İskilip Olaylarını dinleyerek büyüdüm. Köy,tarım ve hayvancılık işlerinde dolu, dolu yaşadım. Yetim olduğumdan okul seçemedim. Okuma tutkunu olduğumdan ilkokuldan beri kütüphaneye çok gittiğimden kütüphaneci olmak isterdim. Benden önceki Kütüphane Memuru İrfan Özen yaş haddinden emekli olduğunda bana geldi ;boşalan yerine başvurmamı istedi. Böylece devamlı okuyucusu olduğum İskilip Halk Kütüphanesine Memur oldum. İdealim olan bu mesleği Allah'ım bana nasip etmişti. Kendi binası olmayan kütüphanemiz benim hizmet süremde üç katlı modern bir binaya 2 kadrodan 11 çalışan kadroya kavuştu. Hizmet süremde kütüphanemiz Çorum İli çapında (binası fotokopisi,bilgisayarı,yaşlılar bölümü gibi) hizmetleriyle ilklere ulaştı ve bende görevini yapmış bir devlet memuru olarak huzurla emekli oldum.

Otuz sekiz yıllık memuriyet hayatımda

viyedeki okullardan öğrencilerin öğretmeni ve danışmanı olmalıdır. Ben böyle olduğum için,şimdi okumuş,yetişmiş her kademe (memur-esnaf - çiftçi) kişiler "HOCAM" diyorlar,çok güzel bir şey ;seviniyorum.

Mesleğim bana okuma,araştırma ve yazma alışkanlığımın artması avantajını verdi. Gençlere öneririm. Yazı ve şiir yazmaya küçükken hevesli idim. Ortaokulda şiir ve arkadaşlarımla ilgili duygu yüklü hatıra defterleri tutardım. Bunlar halâ mevcuttur. Tarla isimli bir derginin açtığı bir şiir yarışmasına 3 adet şiir göndermiştim. Şiirlerimin biri si beğenilmiş yayınlandı ve Şahinkaya Dil isimli bir kişiden teşvik edici bir mektup aldım ilk şiirlerim 1959 da yayımlanan "Çorum'dan Sesler" isimli şiir antolojisinde , ilk makalelerim ve yazılarım 1970-1973 tarihleri arasında "Bizim İskilip" Gazetesinde yayımlandı.

Yıllardır yazar,dururum.Eserlerin kaynak kişisi olduğum,(Hakkı Şinasi Çoruh,Figen İlter gibi) pek çok yazarlardan aldığım mektup,teşekkür ve dipnotlar ödüllerimdir.İdealim;mutlu bir yuva,dürüst bir yaşam,sevdiğim bir meslek,kendine ve ailesine çevresine faydalı bir evlât,maddi ve manevi kazançlara ulaşmak idi. Şükür Allah'ım beni hepsine kavuşturdu. Herkesi güzel ve faydalı arzularına eriştirsin.

İskilip monografisi olan "Geçmişten Günümüze İskilip" isimli kitap önerim ve çalışmalarım ile uyumlu bir ekip çalışması ile yayımlanmasına muvaffak oldum.Özellikle mahalli konularda (araştırma-tenkit-öneri) makaleler ile tarih,sanat tarihi, folklorumuzla ilgili yazılar yazıyorum.

Şu anda Memleket Gazetesinde ve Çorumlu 2000 Dergisinde yazmaktayım. İnsanlara geçmiş olayların belgelerini aktarıp,bu günün olaylarını düşünmelerini sağlamak istiyorum. Pek çok kaynak taradım,halen tarıyorum. Birkaç değişik konu da hazırlığım var,şiirlerimi bir kitap haline getirmek,ayrıca "İskilipli şairler Antolojisi"ni yayımlamak istiyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
Panayırdan Festivale Zaman Tunelinde İskilip Kültür ve Tanıtım Şöleni 17.Sh.3.Sa
İskilip'te Cumhuriyet Bayramları Ek, 11.Sh. 4.Sayı Eki
İskilip'te Tarihi Eserle ve Biz 23. Sh. 8 Sayiskilip 17.Sh. 9. Sayı
İskilip 18.Sh. 10. Sayı;İskilip 9.Sh. 11.Say

Ümit UZEL

1939 yılında Çorum'da doğmuşum. İlkokulu,ortaokulu ve Öğretmen Okulunu Çorum'da okudum. Bu arada ortaokulun son üç ayını Mecitözü'nde tamamladım ve oradan mezun oldum.Bu gün 60 yaşında olduğuma göre,demek ki ilkokulu bitireli 48 yıl olmuş. İnsanın,insan hayatı açısından düşünürsek,bu uzun zaman diliminde neyi istediği

mi pek hatırlamıyorum. O günler,bugüne göre devlet memuru olmanın avantajlarından ve popülerliğinden daha fazlaydı. Belki ; hakim, doktor, mühendis ya da subay olmayı istemiş olabilirim.Ama Gönlüm, babamın serbest meslek sahibi olmasından da kaynaklansa gerekir,ticaret.

Nitekim 1960 yılında Çorum İlköğretim okulunu bitirip öğretmen olduğumda,Ordu'nun yedek subay fazlalığı nedeniyle çıkan bir yasa ile bizler son yedek subay olarak askere alınmıştık Aynı yasa bizi kıtaya değil,köylere öğretmen olarak atıyor ve askeri eğitimimizi yaz tatilinde üç ay yapıp bitiriyorduk. Bu görev çerçevesinde ilk yerim Sapaköy oluyordu. Daha sonra İskilip'te çalıştığım on yıl ile Çorum Merkez Halk Eğitimi Müdürlüğüm ile memuriyet hayatım bitiyor ve 1972 yılında ticarete atılıyordum ve şu anda aralıksız 27 yıldır, baba mesleğine devam ediyor ve oto yedek parçacılığı yapıyorum.

Mesleğimin sağladığı avantajlar bölümüne şöyle cevap vermem gerekir:Önce, 12 yıl öğretmenlik. Bu mesleği okuyucularıma anlatmama bilmem gerek var mı ? İnsan oğlu, doğumundan ölümüne kadar öğrenme ihtiyacı içinde olduğuna ve yaşadığı her gün yeni bir şey öğrendiğine göre,öğretmenliğin önemi kendiliğinden ortaya çıkar. Hele benim gibi, ilkokul öğretmenliğimin yanında önce İskilip Ortaokulu,sonra Lisesinde ek olarak Beden Eğitimi Öğretmenliği yapan bir insanın yıllar içinde binlerce öğrenci ile zaman,zaman karşılaştığında yaşadığı duygulu anlar daha iyi gösterir. Şu anda yaptığım serbest işe, daha başka avantajları ve zorlukları var.

Gençlere tavsiyem: Topluma nasıl yararlı olacak iseler,o yolu tutmaları. Çünkü asıl amaç insanın yaşadığı topluma bir şeyler verebilmesi.

Diğer soruları toplayıp,beraber cevap vermek istiyorum. Çünkü;bu soru yazarlıkla ilgili. Ben ise yazar değilim. Bu nedenle hoşgörünüzle soruları birleştireceğim.

1985 yılında Mesleki Kuruluşumuz olan Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığına seçildim ve bu görev tam 12 yıl sürdü. İşte bu yıllar içinde TSO daki Başkanlığım gereği çeşitli yerlerde konuşmacı olarak bulunmam,zaman zaman da gazete ve dergilerde mesleki makaleler,yazılar yazdım.

TSO daki görevimden ayrıldıktan sonra Dost Haber Gazetesinin ısrarlı davetine hayır diyemedim ve yedi ay kadar,haftada üç gün değişik konularda makalelerim yayımlandı. Bu arada elinizdeki dergi yayın hayatına başlamak üzereydi. Tek başına büyük heyecan ve özveriyle,belki biraz da Don Kişot'ça aylık dergi çıkarmayı düşünen Mahmut Selim Gürsel'e içten içe acımama rağmen,azı ile katkıda bulunmayı küçücük de olsa bir görev diye düşündüm ve ara sıra yazdığım yazılarla,hiç de hakkım olmadığı halde "yazar" kadrosuna girdim.

Herhangi bir konuda yazabilmenin tek şartının okumak olduğunu biliyorum. Bunun için de, insanın ufak yada büyük kitaplığı olması gerekmekte,işte benim en çok gurur duyduğum yanım da bu. Kendi çapında iyi bir kitaplığım var.

Eşimin mesleği de öğretmenlik. İki kızımız var,her ikisi de bizler kadar okumaya meraklıdırlar sanıyorum,bir insanın çocuklarına bırakacağı en iyi miras da bu olsa gerekir. İşte,bizim de mutluluğumuz burada. Bu da bize yetiyor.

Muzaffer GÜNDOĞAR

1942 yılında Çorum'un Çıkrık Köyünde doğmuşum. İlkokulu köyümde, ortaokulu Çorum'da bitirdim. Ekonomik olanaksızlıklar nedeniyle öğrenimimi sürdüremedim. 1961 de geçici öğretmenlik sınavı açıldı. Girdim ve kazandım. İki ay kurs sonrası yeniden bir sınavdan geçtik. Onu da başardım. Yazar Adnan Binyazar da kurs öğretmenlerimiz arasındaydı. İki yil geçici öğretmenlik yaptıktan sonra Çorum İlköğretmen Okulunu,ardından AÖF. E.Ön L. Programını tamamladım.

Çorum Merkez ,Mecitözü, Sungurlu ilçesi köy okullarında;Çorum Merkez Dumlupınar ile Mil

li Eğitim Vakıf ilkokullarında sınıf öğretmenliği yaptım. 30 yılı aşkın bir süre öğretmenlik yaptıktan sonra 1994 yılında emekli oldum.

Henüz ilkokul sıralarındayken öğretmen olan büyük ağabeyime özenerek öğretmen olmayı düşlemişimdir. Ortaokuldan sonra yarım kalan eğitimimi Çorum İlköğretmen Okulunu dışarıdan sınav verip bitirip bu düşümü gerçekleştirdim, öğretmen oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi. Zaten teşvikle de yazı yazılacağını sanmıyorum. Yazmak bir yetenek işidir,bir birikim işidir. Bu yetenekse doğuştan gelir,çok çalışmakla gelişir.Yalnız bu arada köy enstitüsü çıkışlı ağabeyime özendiğimi, onun gibi şiir yazmaya heves ettiğimi söylemeliyim. İlk şiirlerim 1966 yılında Çorum Yedigün Gazetesinde yayımlandı. Bu günkü yazarlığımın temelinde eğitimciliğimin büyük payı vardır.

Öğretmenler Günü nedeniyle Milli Eğitim Müdürlüklerince açılan şiir ve kompozisyon yarışmalarında derecelerim var. Ayrıca 1996 yılında Çorum Belediyesi Başkanlığınca "Çorum Eğitim Kültür ve Sanat Hayatına Katkılarım Nedeniyle", 1997 de M.E.M., Okul Koruma derneği eğitim ve dernek çalışmalarım nedeniyle,1998 de Cumhuriyetin 75. Yılı kutlama etkinlikleri içinde Çorum Eğitim Hizmetleri A.Ş.ince "Sanat ve Kültüre Katkılarım" nedeniyle plaketle ödüllendirildim.

Hayatta idealsiz insan yoktur sanıyorum. Elbette benim de gerçekleştirdiğim ve ileride gerçekleştirmeyi hedeflediğim ideallerim var. Kitaplaşan 8 dosyam bu ideallerden bölümüdür. Bir eğitimci yazar olarak ülke kültürüne karınca kararınca katkıda bulunmak istiyorum. Bunun içinde ürettiklerimin kitaplaşarak okur katına ulaşması en büyük idealimdir.

Bugüne değin yayımlanmış 8 kitabım vardır. Bunlar : Şiir Diliyle Serisinden Nasrettin Hoca Fıkraları 1,2,3, Lafonten Masalları 1,2, Ezop Masalları 1,2,3,Halk Öykü ve Masalları ve Oğlanuçuran adlı öykü kitaplarıdır. Daha sırada 20 civarında dosyam kitaplaşmayı beklemektedir. Edebiyatın birçok türünde yazılar üretiyorum. Bunlar : şiir, öykü ,masal,deneme,inceleme,araştırma ve tanıtım türündedir. Bir romanım da bitme aşamasındadır.

Bugüne değin yerel gazetelerle,Karabük Bölgesinin Sesi,Devrek'te Devrek Postası,Kök,Kıyı, Karşı,Halkevi,Eğitim-iş,Türkiye Çocuk Dergilerinde şiir,öykü,anı ve tanıtım türünde yazılarım çıktı. Yerel dergilerden Tohum,Yazılıkaya,Çorum Çevre ve Çorum 2000'de yazılarım yayımlandı. Sayın Abdullah Ercan'ın hazırladığı 14.Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler kitabından 7 şiirimle, ayrıca Risale yayınları arasında çıkan İhsan Işık'ın hazırladığı Yazarlar Sözlüğü'nde yaşam öyküm ve sanatçı kimliğimle yer aldım.

Zonguldak'ın Devrek İlçesinde Baston Kültür Şenliğine 1992 yılı Temmuzunda çağrılı olarak katıldım. 1995'te İstanbul'da Uluslar arası Kitap Fuarı'na (TÜYAP) katıldım. Edebiyatçılar Derneği Standında kitaplarımı imzaladım yine 1996 yılı Mayısında Ankara'da Uluslar arası Kitap Fuarında (TÜYAP) imza gününe katıldım. Kitaplarım okurlarla buluştu.

Trabzon'daki Kıyı Dergisi tarafından konulan Şükrü Gümüş Roman Ödülü Töreninin Çorum da gerçekleştirilmesine öncülük ettim. 12.11.1994 günü Kıyı Dergisi Sanat Yönetmeni şair,yazar Ahmet Özer'şair İbrahim Dizman,yazar Mahmut Makal,İrfan Yalçın ve Şükrü Gümüş Roman Ödülünü kazanan Murat Tuncel katılan sanatçılardır.

Dergimizde bulunan yazıları:
Şiir Gurbetçi 26.Sh. 1.Sayı;Müze Gibi Ev Katipler Konağı 11.Sh. 2. Sayı Şiir;Kültür Kaynaklarımız 12. S 2.Sayı ; Sevginin Odağındakiler Öğretmen ve Öğrenci 14.Sh. 3.Sayı; Şiir;Evkaya'da Su Sesi 19.Sh. 4. Sayı;Cumhuriyetimiz 75 Yaşında 4.Sh. 4.Sayı EkiÖğretmenler Günü 19.Sh. 5. Sayı;Atatürk Ek,8.Sh. 6 Sayı Ek;Çorum Halkevinin Kuruluşu 32.Sh 7. Sayı;Çorum Halkevinin Kuruluşu 25.Sh. 8.Sayı;Belge Işığında Çıkrık Köyünün Kuruluş Destanı (Şiir) 43.Sh. 8.Sayı;İlköğretim Okullarında Yazarak Öğrenmek 33.Sh. 9. Sayı Ölümünün 63. Yıldönümünde Mazlum Kenan Köstekçi 10.Sh. 9. Sayı Dağların Türküsünü Dinlemek 42.Sh. 11. Sayı

Hasan TULUK

1943 yılında Çorum'da doğmuşum. Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Metalişleri bölümünden mezun oldum. Uzun süre değişik yerlerde görev yaptıktan sonra 1979 yılında Çorum Endüstri Meslek Lisesine atandım. Çelik, bakır ve pirinç gibi metalleri çekiçle döverek rölyef, üç boyutlu ve mimari tarzda şekillendirdiğim eserlerimden kompozisyon olarak " Anadolu Kültürü " nü işledim.

Yurt içinde birçok incelemeler ve araştırmalar yaptım 1983 yılında Mimar Sinan Üniversitesinde misafir sanatçı olarak çalışmalarım izlenmiştir. Yurt içinde ve yurt içinde bir çok karma ve kişisel sergilere katıldım. 1991 yılında Paris'te düzenlenen uluslar arası "Les Mains D'or" (Altın Eller) sergisine şeref konuğu olarak davet edildim. 3 - 13 Mayıs 1996 tarihleri arasında Lyon-Fontaines Sur Saone beldesinde düzenlenen 3. Altın Eller Bienalinde ; Halk oylamasında birincilik,Sanat otoritelerinden oluşan jüri tarafından en büyük ödülü olan birincilik madalyası ile iki dalda ödül aldım.

18 -24 Mayıs 1998 tarihinde Cumhuriyetimizin 75. Yılı nedeniyle Kölh'de düzenlenen "Türk Haftası" kutlamalarına 80 parçadan oluşan koleksiyonumun yanında;Karadeniz Teknik Üniversitesinde Araştırma Görevlisi oğlu,yüksek Mimar Ömer İskender Tuluk'un İstanbul Yalıları, Safranbolu,Kastamonu,Kütahya,Çorum ve Trabzon evlerinin suluboya çalışmaları da yer aldığı Baba -Oğul Anadolu Kültürünün tanıtıldığı Cumhuriyetin 75, Yılı sergisi Kölh Baş Konsolosluğunun organizesi ile gerçekleştirdik.

Uluslar arası LES MAINS D'OR üyesiyim. Çorum Meslek Yüksek Okulu Seramik Bölümünde Teknik Resim, Meslek Resim,Teknik Dekor ve Özgün Seramik Tasarım Derslerine girmekteyim.

Aldığım ödüller : Mart 1973 Bakanlık teşekkür belgesi; Haziran 1975 Kars Valilik teşekkür belgesi; Mayıs 1981 Bakanlık teşekkür belgesi ; Haziran 1983 Turizm Bakanlığı Genel Müdürlüğünce Turizm Haftasında en çok etkinlikte bulunan öğretmen seçimi;Kasım 1983 Bakanlık teşekkür belgesi ; Şubat 1984 Çorum Valilik teşekkür belgesi ; Eylül 1986 Bakanlık Teşekkür Belgesi; Temmuz 1990 Bakanlık aylıkla ödüllendirilme; Ekim 1991 Çorum Valilik taktir belgesi; Ocak 1992 Bakanlık teşekkür belgesi; Mayıs 1992 Bakanlık teşekkür belgesi;1993 Turizm Bakanlığı 30.yıl başarı plaketi;Nisan 1995 Çorum Valilik yurtiçi-yurtdışı başarı tanıtım plaketi;Mayıs 1996 Çorum Valilik Lyon'da Alınan birincilik ödülü başarı plaketi; Mayıs 1996 Milli Eğitim Bakanlığı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü yurtdışı tanıtım teşekkür belgesi; Mayıs 1996 Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı teşekkür belgesi;Mayıs 1996 Milli Eğitim Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Altın Eller birinciliği teşekkür belgesi;Mayıs 1996 Çorum TSO Çorum'a hizmet ödülü ; Mayıs 1996 Milli Eğitim Müdürlüğü teşekkür belgesi;Mayıs 1998 Cumhuriyetin 75. Yılı plaketi ve Kölh Baş Konsolosluğu teşekkür belgesi .

İdealim olan ise : Metal dövme sanatının üniversitemizde ilim alanı haline getirilmesi, Anadolu Kültürünün yaşaması ve dünya ülkelerinde tanıtılması,Rölyef,heykel ve ferforje örneklerinden oluşan eserlerin devletin koruması altında müze olarak gelecek kuşaklara aktarılması ile;ömür ve gönül verdiğim hizmetlerin maddi ve manevi olarak sağlığımda değerlendirilmesidir.

Osman ÜNSAL

İnsanların en çok zorlandıkları kendilerinden söz etmektir. Ama ne var ki zaman zaman bu da gerekli oluyor. Böyle bir durumla karşılaşınca aklıma hep Yunus'un "Ete kemiğe büründüm. Yunus suretinde göründüm" deyişi gelir. Belki ciltlerce kitap yazılsa,yine de yalın,böylesine kapsamlı ve böylesine veciz anlatamaz bir insan kendisini, Yunus'un Yunus'ca anlatımı hariç. İnsanlar büyüdükçe tevazuları ile daha da büyürler. Merhum Mehmet Akif Ersoy'un "Sessiz yaşadım kim beni nereden bilecektir" deyişi gibi.

Güzel geleneklerimizden biri olan bu alçak gönüllülüğü ecdadımız hayatlarında da geniş anlamıyla uygulamışlardır. Kültür mirasımız camiler,saraylar,köprüler,türbeler,mihrablar,mimberler, ciltler, tezhipler, besteler,şiirler yapan,yazan bu insanlar benlik duygusu, gururlanma olmasın diye adlarını bile gizlemişler. O hayranlıkla izlediğimiz eserlerinin görünmez bir köşesine "Hakir-ül fakir" ibaresini yazıp geçmişlerdir. Günümüzde yavaş yavaş terk edilen bu anlayış yüzünden pek çok sanatçılarımız adından ve kimliğini bilmekten bizi yoksun bırakmıştır.

Biz sıradan insanlarsa olağan işlerimizi marifetler gibi anlatır payeler çıkarırız. Bende böyle bir sürçü lisan ettimse af ola.

Çocukluğumuzda dinlediğimiz masallar hep " Bir varmış,bir yokmuş " diye başlardı. O çocuk dünyamızda sihrini kavrayamadığımız,ne saçma diye nitelediğimiz bu deyim;sevdiklerimiz,dostlarımız birer,birer çekip gittikçe aramızdan,engin manasını içimiz burkularak daha bir kavrıyoruz.

Nüfus cüzdanımda 1944 Çorum doğumlu olduğum yazılı. Anamın dediğine göre Zemheride doğmuşum,beni 1 yaş küçük yazdırmışlar,ekmek kameleymiş,şeker 5 liraya çıkmış uzunca bir süre çayı kuru üzümle içmişler. Sen doğduktan sonra pek yokluk çekmedik derdi. Eee ; kolay değil II. Dünya Savaşı'nın en şiddetli günleri,dünya cehennem gibi,düşman sınıra dayanmış.

1962 de Çorum Lisesini bitirdim. O yıl Ankara Üniversitesi merkezi sınav sistemine geçti ve ilk bize uygulandı. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji bölümüne girdim. 1967 de bitirdim.Çocukken zabit olacağım demiş im, nasip işte Arkeolog oldum. Kütahya ve Çorum müzelerinde uzman olarak çalıştım. Meslek hayatımda Aydın-Milet,Çorum-Alacahöyük,Çorum- Boğazköy,Kütahya-Aizanı,Adıyaman-Horis,İçel- Gülnar,Muğla-Kaunos ve Çorum-Pınarçay kazılarına katıldım.

1977 de Çorum İl Kültür Müdürlüğünü, 1989 da Çorum İl Turizm Müdürlüğünün ilk Müdürlüklerini yaptım, kuruluşlarını gerçekleştirdim.

1994 yılında Çorum İl Turizm Müdürü iken emekli oldum.

Çorum 1973 - 1990 Çorum İl Yıllıklarının ve bazı dergilerin hazırlanmasında görev aldım ve mesleki yazılar yazdım. Evli ve 3 çocuk babasıyım.

Bizim kuşaklar belki dedelerimizin, babalarımız kadar yokluk çekmedi. Ama,ben 50 yılda ülkemizin tarım toplumundan, sanayi toplumuna, köy yaşantısından şehire, manyatolu telefondan, cep telefonuna, gaz lambasından elektriğe, stabilize yoldan otoyola,renkli televizyona, bilgisayara, internete kısaca geleneksel toplumdan, modern topluma geçti. Bizim kuşaklar da hiçbir şey yapmayanlar bile toplumdaki bu büyük sosyal, kültürel ve ekonomik değişimde köprü oldu. Bu direnci, bu enerjiyi,bu uyumu gösterdi,bu fonksiyonu icra etti.

Dergimizde bulunan yazıları:
Turizm Olgusu ve Çorum 8. Sh. 1.Sayı:
Tarih Sohbetleri 6. Sh. 3. Sayı ; 6. Sh. 4. Sayı; 11. Sh. 7. Sayı
Eserler ve Esirler 7. Sh. 8. Sayı; 6. Sh. 9. Sayı; 19. Sh. 10. Sayı
Önce Sen 7. Sh. 11. Sayı

Memduh TULUK

1944 yılında Çorum'da doğdum. Çocukluğum Yavruturna mahallesinde geçti,ilkokulu Gazipaşa Mektebinde bitirdim. İlkokul sıralarında tek hayalim pilot olmaktı.Bu arzum ilkokuldan sonra devam etti. Daha sonra Erkek Sanat Enstitüsüne iki yıl devam ettikten sonra okuldan ayrıldım ve pilotluk hayalim sona erdi.

Çocukluk yıllarında güzel resim yaptığım için Fotoğrafçılığa merak saldım. Okuldan ayrıldıktan sonra bir ustanın yanında fotoğrafçılık mesleğine devam ettim,bu taki askere gidinceye kadar devam etti. Fotoğrafçılık mesleği o yıllarda pek dikkat çekmeyen,önemsenmeyen ,merak edilir bir yönü yoktu. Bu son yıllarda ise fotoğrafçılık popüler bir sanat tamamen teknoloji ve bilgisayar emrine girdi. İnsan gücünü makineler teslim aldı. Kart, ilaç hazır. Herşey parmaklarınızın altındaki düğmelerle yapılıyor. Çok kolaylaştı,yeni nesle tavsiye ediyorum. Sevilen,aranan, saygın bir meslek haline geldi. Her konuda halkın ihtiyaçlarına cevap veriyor. Fotoğrafsız düğün,yaş günü olmaz, vesikalık olmadan kimlik,ehliyet,diploma zaten olmaz,çok değerli,güzel bir meslek. En zor tarafı ise iyi bir fotoğraf stüdyosunun 75 ile 100 milyara kurulması.

Fotoğrafçılık mesleğime devam ederken, yazı yazma,haber yapma isteği ve aşkı başladı içimde. Bana bu sıcaklığı Abdurrahman Öğülmüş isimli gazeteciliğe hasta bir dost aşıladı. İlk fotoğraflı haberim Yetiştirme Yurdunda yaptım röportaj ağırlıklı haberimin ismi "Suçları Doğmak Tı" bu yazım bir hafta o yıllarda çıkan " Çorum Ekspres Gazetesinde" yayımlandı. 12 yıldır " Sabah Gazetesi"nin Çorum bölge muhabirliğini yapıyorum. Bu yıllarda sür manşet birçok haberim yayımlandı. Muhabir olduğum Sabah Gazetesi'nin Yurt Haberler i Müdürü tarafından defalarca teşekkür ve taktir aldım ATV de birçok haberime, röportajıma yer verildi. Bana dünyada en çok kimi seviyorsun,ne olmak istersin deseler : Önce haber yapmayı,daha sonra Uğur Dündar gibi ünlü bir gazeteci olmayı derim.

54 yaşındayım. İlk mesleğim fotoğrafçılık. Bunu en iyi şekilde yaptım. Çocuklarımı yetiştirdim. En büyük oğlum İzmir Karşıyaka da Stüdyo Ekrem ismi altında fotoğrafçılık yapıyor. Çok başarılı. Fotoğraf Portre yarışmasında Türkiye ikincisi oldu. İzmir'de bir numara bu nedenle gururluyum, mutluyum. Çorum'da ise en büyük fotoğraf stüdyosu sahibi oğlumda burada çok başarılı ve taktir edilen bir fotoğraf sanatçısı. Bense 35 yıldır amatör bir gazeteciyim. Yerel gazetelerde dergilerde yazıyorum. Tek idealim Çocuklarımın mesleklerinde yetiştirmekti, yetiştiler, başardılar, isim yaptılar. İkincisi gazetecilik aşkımın devamı ve bitmemesiydi,bitmedi,aynı arzu ve istekle yazıyorum. Ölene dek yazacağım.

Çorum Haber Gazetesinde yıllar evvel "Eski Çorum Günleri" diye yazdığım ve uzun süre günülük devam eden yazım çok ilgi gördü. Bu yazıyla ilgili çalışmalarım devam ediyor,amacım yazımla ilgili konuların fotoğraflanarak kitap haline dönüştürülmesi.

Spor ve siyasetten uzak haberler,daha ziyade 40 -50 yıl önceki yaşamlar ve anılan. Bu konudaki yazılarım en çok Çorum Haber Gazetesinde yayımlandı. Bazı gazete ve dergiler yazılarıma yer veriyorlar.

Son yıllarda Türkiye genelinde gazeteler ve TV. Ler vatandaşı,okuyucularını sıkmaya ve sinirlendirmeye başladılar. Çok üzücü. Bana göre gazete okumak için alınır. Hediyesi, kuponu için değil. Ayakta durabilme mücadelesi veren gazeteler okuyucusuna neler vermediki ? Televizyon, bisiklet,buzdolabı,tencere,halı,tabak,bıçak, müzik seti,telefon... Neler,neler saymakla bitmez. Gazeteler basın saygınlığını yitirdi. Eski ilgi,sevgi ve saygı kalmadı. Gazeteyi vatandaş okumak için değil, kuponu için alıyor,okumak için alanlarsa saç-ma sapan haberleri okudukça sinir sistemleri bo-zuluyor. TV. ler de aynı. Bir haberi defalarca gös-ter,göster milleti deli ediyorlar,ya bazı yayınlar, ge lin kaynana yarışları,bazı sunucuların hanım, ha-nımcık konuşmaları,kadın kılığına girmiş, konuş-maları ile birçok kişiyi rahatsız eden şahıslar. Ge- lecekte TV.ler ve gazeteler için endişeliyim, inşal-lah yanılırım. Gönül ister ki;kötüye değil,çok daha iyiye gitsin.

PAŞA ÇETEN

1.1.1946 tarihinde Çorum Merkez Ahilyas köyünde doğdum. İlkokulu Albayrak İlkokulunda bitirdim. Orta okulu 1.sınıftan terk etmemin sebebi rahatsızlığımdan dolayıdır. Köyümdeki arazimde çiftçilikle uğraştım. 1966 tarihinde askerlik görevine gittim terhis olduktan sonra, 1.5.1969 Çorum 1. Noterliliğinde çalışmaya başladım. 1982 tarihinde noterlikteki vazifemden ayrıldım. Bir ara serbest meslekle uğraştım. 1.7.1991 tarihinde emekli olduktan sonra Mersin Silifke'ye yerleştim. Evli ve 2 çocuk babasıyım. Halen Silifke'de seracılıkla uğraşıyorum.

İlkokul sıralarında herhangi bir meslekte hayalim olmamıştır. Yukarıda belirttiğim gibi memurluk,çiftçilikle uğraştım. Çiftçilikle size iki kısa anımı anlatmak istiyorum. Birincisi:

Çankırı-Çorum Kırsal Kalkınma bünyesinde deneme ekim yapmak için o günlerde yer aranıyordu. O günkü çalışkan idarecisi Bekir Genç bizim oralarda yer aramış bulamamıştı. İsteği 1 dönüm nadasa bırakılmış hazır tarla idi. Burada deneme üretimi yapılacaktı. Bekir Beye bir dönüm yer yerine 3 dönüm yer tahsis ettim. Onlarda gerekli işlemleri yaptılar,ektiler,gübreledilerse de ne hikmetse ekilen tosun buğdayı Çorum arazisine uyum sağlayamadı. İkinci anım ise:Silifke'de aldığım araziyi sulamak için sondaj kuyusu yaptırmak gereğini duydum. Bir sondajcı ile anlaştık. Tarlamda su umulduğundan yakın bir seviyede çıkınca, sondajcı ustası ile yaptığımız anlaşma gereği yapılan işin çok altında bir ücret vermem gerekiyordu. Adamcağız sözünde durmak için fazla ücret talebinde bulunmadı. Fakat bu durumda yaptığı masraf ve getirdiği işçilerin masrafını bildiğim için sondajcıyı zarar uğratmak istemedim ve sözleşmemizdeki ücretin iki katı ücretini ödedim bu davranışım hem ustayı sevindirdi,hem de şu anda kullandığım suya kavuşmuş oldum. Böylece sondajcı ile sıkı bir dostluk kurmuş oldum. Halen Silifke'de bu dostluğumuz devam etmektedir.Bir işe başlarken önce Allah C.C. tam bir teslimiyet ile güvenip,seçtiği işe başlamasını sizlere öneririm. Sonra kul hakkı (insan hakkı) na riayet edilmesi. İnsan oğlu hangi mesleği kendisine seçerse seçsin,fen ilimleri ile müspet ilimlerin gerektirdiklerini bir arada yürütmesi gerektiğini bilsin ve unutmasın bunlardan birisini terk ederse idealindeki mesleği ileriye götürmesi imkansızlaşması ile karşılaşabilir.Bir misal vermem gerekirse: "İhtiyar olanla,gençler arasında farklılık " gibi ortaya çıkar. Yer yüzünde yaşayan insanlar arasında doğru,iyi,güzel huy ister gavurdan gelsin,ister Müslüman'dan gelsin ,insan doğrunun yanında tavır almalıdır. İşte bu duygu adaletin kendisidir. Eğer doğruyu ihlâl ederse, o zaman adaletten kan damlar.

Şiir yazmaya beni kötü şiir teşvik etti. İlk şiiri bize komşu vilayet olan Kastamonu Tosya ilçesinde Şair,Eczacı Mehmet Karadaş yönetiminde çıkan "Üçüncü Yeni" ismi ile o tarihte yayın yapan dergide yayımlandı.

Ben şiirlerimi ödül alsın diyerek yazmıyorum. Ödül verenleri de kınıyorum. Şiirin ödülü:ruh ve vicdana yaptığı eylemdir. Tıpkı "göğe açılan pencere" gibi. Toplumun önünde "ışık,geleceğine güven" eylemlerini toplumun sofrasına bir nimet gibi koyan güzelliklerin aynasıdır.

Yer yüzünde her insanın bir ideali vardır. Ferdin, ailenin,toplumun, devletin de idealleri vardır. Bütün devletler bu idealler üzerine kurulurlar. Temeli de adalettir. Benim idealim ise;bu gerçekleri inanarak şiir diliyle dünya insanlığına sunmak ve onların ruhları ile beyinlerine adaleti, özgürlüğü,sevgiyi ve barış duygularıyla perçinlemektir. Nasıl ki ; her yağmur damlası kendini denizde bulursa şiir okuyan insanlar da kendisini şiirin içinde görmelidir.

1991 tarihinde " Bu Bahar Nerede Bırakır Beni" isimli bir şiir kitabım yayımlandı. İleride bir şiir kitabı yayımlamayı düşünüyorum.Edebiyat alanında sadece şiir dalında çalışmalarım var.

Üçüncü Yeni, Çağrı, Duruşma, Güneysu, Kırağı, Nisan Yağmurları, Yeni Düşünce, Bayrak, Sızıntı,Hüner ve Çorumlu 2000 dergilerinde şiirlerim yayımlandı.

Ayrıca Silifke EF.,Silifke Göksu,Marmara EF. Radyolarında canlı yayınlarda kendi şiirlerimi okudum.Türkiye'de" Sanat ve Edebiyat Dergileri" her yerde çıkmaktadır. Hele İstanbul'da çıkan sanat ve edebiyat dergileri ve o dergileri yönetenler kendilerini kaf dağının doruğunda gözleri kör bulutlar gibi yalnızca kendi çevresini tanıyor ve kolluyorlar. Taşradaki ; şair ve yazarlara hiçbir şans vermiyorlar. Bu şiir adına ihanetin ta kendisidir. Ben İstanbul'da çıkan sanat ve edebiyat dergilerinde şiir görmedim. Görseydim onlara da şiir gönderirdim. Gönderdiğim olduysa da şiiri bilmedikleri için yayımlamadılar.

Dergimizde bulunan yazıları:
Şiir; Felah,Kafdağı 43. Sh. 7. Sayı
Şiir; Hicret, Denizlerim Kan, Şehir,Ruhça (Şiir) 44. Sh. 10. Sayı

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsu Ali Rıza Gürsel,annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara'da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci sömestrsinde babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım. Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım. 1967 tarihinde askerlik dönüşü,Ankara Emniyet Müdürlüğüne teknisyen olarak göreve başladım. Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim 1972 tarihinde polis memuru olarak Ankara'da çeşitli şu beler ve kara kollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında ayında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim. Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim. Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım,Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim. 3. 8. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım.

1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)"kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan " El Yazması " kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşehrilerimi haberdar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççıolu'nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum'da kalmasını sağladım . Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı ,tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi.Şu anda emekli memurum. Marangozluk,oymacılık, polis memurluğu,memurluk ve idarecilik yaptım Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum:Kütüphanedeki çalışmalarım ve " El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imin izni ile Hacca gitmek nasip oldu,iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu dergi nin çıkmasına vesile oldum.

Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak,evinizi geçindirecek,namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka,manevi olarak;sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım;fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüldür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı.

Yayımlanmış üç çalışmam bulunmaktadır. Bunlar: " Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey) ", "Çorum'da Yatan Meşhur Yatırlar", ve "Çorum 97" adlı basılmış çalışmalarım bulunmaktadır. Bakanlığa sunulmuş;"Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım,şiir ve hikaye denemelerim bulunmaktadır. Şu anda dergimde yazılarım çıkıyor. Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın. Saygılarımla.

Ahmet AŞIK

1948 doğumluyum. Çorum'da hayata gözlerimi açmışım. İlk, orta ve liseyi Çorum'da tamamladım. Son çok başarılı bir talebeydim. Hepsini derece ile bitirdim.

Şimdi olduğu gibi; bizim zamanımızda öğretim vardı ama eğitim yoktu, yönlendirme yapılmıyordu. Beceriler ortaya çıkmıyordu. Talebe istikbalini, tercihini tesadüflere bırakmıştı. İşte böyle bir ortamda bizde İnşaat Mühendisi olmaya karar verdik. Bu tercihte babamın İnşaat Müteahhitti olması, başarılı bir iş adamı olması etkili oldu sanıyorum. Bu meslek; bende öyle bir sabit fikir oldu

ki; birinci üniversite imtihanda inşaat hariç; tıp, eczacılık, siyasal, makine gibi branşlarını kazanmama rağmen bir yıl bekledim. Ertesi yıl İTÜ İnşaat Fakültesini kazandım. Bu azmimi neticeye ulaştırmamı taktir etmiyor değilim. Ancak çok çalıştığım, çok emek sarf ettiğim, hayatımın gençlik yıllarından çok fedakarlık yaparak elde ettiğim mesleğime yani İnşaat Mühendisliğine ancak 6 yıl ayırabildim. Kim, kimi terk etti kesin bir şey diyemiyorum, fakat yeni işimden çok memnunum yani ;Gazetecilikten.

Bu meslekte çevremi daha iyi tanıdım ve tanındım. Güzel olan ne Varsa bu mesleğimde elde ettim. İtibarımı, sevecenliğimi, yeni kişiliğimi bu işime borçluyum. İnsanları tanımak, onlar için fedakarlık yapmak, sıkıntılarını gidermek, dertlerine ortak olmak çok güzel duyguların gelişmesine sebep oldu. Kiminle karşılaşsam, bu kardeşime nasıl faydalı olabilirim diye düşünüdüren ulvi duyguları bu ortamda kazandım.

Yazmayı çok seviyorum ancak; bazı özel günlerde, özel çıkarılan ilave gazetelerinde ve yazı isteyen mecmualara yazabildim. Ama bir şeyi unuttum. 4 yıl Milli Fikir Mecmuasını arkadaşlarımızla çıkardık. Yayıncılık hayatımın başlangıcı sayılabilir. 1976 da başlayan bu yayın 1979 da sona ermişti. Yayın kişiliğimi bu çalışmaya borçluyum.

Yayıncılıkta daha çok idareci sıfatıyla rol aldım. İşin başında gazeteyi dağıtan, haber yapan haber kaynaklarını araştıran, koşan idim. Şimdi bu işleri ve daha birçok işleri yapan arkadaşlarım var. Yani Holdingin bütün şubeleri ve yetkilisi var.

Ben ise; daha çok idarecilik yapabiliyorum Zor yetişiyorum. Sosyal etkinliklere iştirakim azaldı, ama arkadaşlarım bu açığımı çok iyi kapatıyorlar. Müessesenin etkinliğini dorukta tutuyoruz.

Gazetecilik hayatımın her günü bir hatıradır. Önemli olmayanı yok gibi, çok enteresan olaylarla iç içe yaşadım ve çok dolu bir hayatım oldu. İnsanların sıkıntılarını yayınlayarak yaptığımız yardım hatıralarımın en dinamik olanlarıdır. Şahsımı heyecanlandıran bir hatıram aklıma geldi: Yıl 1982. Çorum Valisi Ahmet Özer Bey. Bir köye elektrik verilişi dolayısıyla diğer gazeteci arkadaşlarım ve bürokratlarla beraberiz. Vali Bey konuşmasını yaptı ve açılış konuşması ve kurdele kesimi için beni davet kürsüye davet etti. Beklemiyordum ve onun için çok heyecanlandım. Hayatımın en heyecanlı konuşmasını yaptım ve kurdele kestim. Sonradan bir çok kurdele kestim ama, bunun gibi heyecanlı olmadı. Herhalde her şeyin ilki güzel.

Bu meslek, kitleleri etkilemek bakımından çok cazip. İnsanları kendisine çekiyor. İyi niyetli insanların elinde bir hizmet müessesesi olurken, kötü niyetli ellerde silahtan farkı yoktur.

Dergimizde bulunan yazıları:
Kalite Kontrolü ve Müşteri Memnuniyeti Ek 2 .Sh. 4.Sayı Eki Başarılı Kimselerin Ortak Özelliği .EK, 4. Sh. 6. Sayı 9 ; İsrafın Sebepleri 16. Sh . 7. Sayı

M. Şakir ÇIPLAK

1948 yılında Çorum'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Çorum'da yaptıktan sonra 1970 yılında Bursa Eğitim Enstitüsünün Türkçe bölümüne girdi. 1973 yılında Türkçe öğretmeni olarak mezun oldum. Çeşitli illerde öğretmenlik ve yöneticilik yaptı.

. Babası 1. Dünya ve İstiklâl savaşlarına katılarak önemli yararlılıklar gösteren Çamlıcalı İsmail Efendidir. Bu yararlılıklarından dolayı İstiklâ Harbinden sonra T.B.M. Meclisinin karar ve Meclis Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün imzasıyla kırmızı şeritli "İstiklâl Madalyası" ile ödüllendirildi. Çorum'da ilk defa Kuva-i Milliye hareketinin başlaması için bugün Veli Paşa Hanı diye bilinen Hitit Gıda müessesinin üzerindeki han odalarında ilk Kuva-i Milliye derneğini kuran altı kişiden birisidir. Daha sonra kendi yöresinde ilmi,siyasi ve top-

lumsal görevler ifa ederek son derece sevilen ve sayılan bir kişilik kazanmıştır.Böyle renkli bir ailede yetişen M. Şakir Çıplak öğretmenliğe ve yazarlığa daha okul yıllarında kendisini hazırlamıştır. Onun hayatını; Öğretmenlik,Yazarlık ve Yöneticilik diye üç bölümde ele almak mümkündür. Öğretmenliğe ilk defa Bitlis Lisesinde başladı. Daha sonra Bursa Erkek Lisesi ve Bursa İmam-Hatip Lisesinde devam etti. 980 öncesinde Çorum İmam-Hatip Lisesinde göreve başladı. Buradaki öğretmenlik ve yöneticilik görevlerim 1992 yılına kadar sürdü. 1992 yılında Çorum Milli Eğitim Şube Müdürlü,sonra aynı yerde Müdür Yardımcılığına geçti. Kasım 1996-Ekim 1997 tarihleri arasında Milli Eğitim Müdürlüğü görevinde bulundu. Gerek öğrencilik ve Öğretmenlik,gerekse yöneticilik yıllarında hiçbir ceza almamış, birçok ödül, teşekkür ve taktirname ile taltif edilmiştir.

İlimizde İlahiyat Fakültesi açıldığı 1993 yılından beri bu Fakültede Türk Dili İslâm Edebiyatı ve Türk Dili derslerine girdim. 1998 yılı başlarından itibaren ise bir Fakültede Öğretim Görevlisi olarak görev aldı.

.Lise yıllarında yazı yazmaya başlaya M. Şakir Çıplak, o zaman Çorum'da yayınlanan "Yeni Çorum"Gazetesinde Aydın Kaleli'nin dikkatini çekmiş. Yazı yazması için kendisini teşvik etmiştir. Yüksek öğretimi sırasında Bursa'da düşünce ve fikir çevresini genişletemiş "SUR" isimili bir Fikir Sanat ve Edebiyat dergisi çıkartarak yeni bir edebiyat ve fikir çevresi oluşturmaya çalıştırmıştır. Bu derginin daha sonraki yıllarda (Hekimoğlu İsmail tarafından çıkartılan aynı adlı dergiyle hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Onların bu isimle çıkış tarihi daha sonraki yıllara rastlar.) Sur Dergisinin yazarları arasında: Beşir Ayvazoğlu,Yaşar Nuri Öztürk,Sabri Akdeniz, merhum Faruk Kadri Timurtaş, İlhan Yardımcı,Ali Erdal,Mücahit Yılmaz, Yılmaz Özgür gibi isimler vardı. Sur dergisi 1971-1974 yılları arasında 17 sayı yayımlandı. O zaman önemli bir etki de sağlamıştır. Sur Dergisinin hem Yöneticiliğini,hem de yazı işlerini yürüttüm. Daha sonraki yıllarda: Bursa Marmara,Bursa Hakimiyet,Ankara'da yayımlanan Zafer gibi gazetelerde de yazıları çıktı. Bazı edebiyat ve sanat dergilerinde denemeler, eleştiriler ve hikayeleri yayımlandı. Yine Çorum'da İmam-Hatip Lisesinde "İDRAK" adlı dergiyi yayımladı. Bu dergi de Çorum halkı tarafından beğeni kazanmıştır.

Çorum'da yayımlanmaya başlayan Çorum Hakimiyet Gazetesinin kurulması ve yayın hayatına başlamasında önemli görevler aldı. Bu gazetede yazdığı köşe yazıları ile Çorum'da kendisini tanıttı. Yazı hayatı halen devam etmektedir. Ayrıca Çorumlu 2000'da de yazıları çıkmaktadır.

Çorum'da birkaç defa sahnelenmiş olan "İstiklâl Marşı'nın Kabulü" isimli tiyatro eseri bastırılmamıştır. İlahiyat Fakültesi'nde okuttuğu ders notlarını bir araya getirerek"Türk İslâm Edebiyatı" adlı çalışması kitaplaştırılmış ve Fakültede ders notu olarak okutulmaktadır.Bu güne kadar yazdığı yazılarım gazete ve dergilerde durmaktadır. İleride bu çalışmaların yayınlanması bir çok okuyucunun dileğidir. Öğretmenlik ve yazarlık hayatında birçok kişi ile tanışmış ve insanların hayata bakışı,hayattaki rolleri, alışkanlıkları ve amaçları doğrultusunda iyi gözlemler yaparak yorumlama imkanını bulmuştur . Hayatın daha çok olumlu ve yaşanabilir yanlarına bakarak en iyi ve güzeli yakalamanın mümkün olduğuna inanan yazarın yazılarında daha çok gözlemleri etkisi vardır. Yayınlanan yazıları içinde Çorum'un gelişmesi ve yeniden yapılanması hususundaki öneri ve görüşleri çeşitli platformlarda tartışılmıştır. Bu yazıları kitaplaşması halinde Çorum için yararlı olacaktır..

Dergimizde bulunan yazıları:
Nerede Durabiliriz 23.Sh. 1.Sayı: Geleceğin Çorum'u 18. Sh. 2 .Sayı
Çorum Üniversitesi Çorum'a Ne Getirir? 10.Sh.4.Sayı
Çorum'da Ramazan Kültürü 7.Sh. 6.Sayı Çorum Evleri 27.Sh. 7. Sayı
Gözlerim İçinde Her Şey 31.Sh. 8.Say
ıTürkçe'nin Aşığı Çorumlu Bir Düşünür Şair Aşık Paşa 13.Sh. 10. Sayı
KAP Bir Hayal mi? 19.Sh. 11.Sayı

Ahmet ERTEKİN

2 haziran 1949 tarihinde İskilip'te doğmuşum. İlk ve ortaokulu İskilip'te tamamladıktan sonra Çorum Lisesini bitirdim. A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde okurken fark derslerin vermek suretiyle Çorum Öğretmen Okulundan da diploma aldım, bu sayede öğretmenlik yaparak öğrenciliğimi sürdürdüm. 1974 yılında Kültür Bakanlığının açtığı Arkeolog Müze Asistanı sınavını kazanarak 1975 yılının Ocak ayında Çorum Müzesinde asistan olarak göreve başladım. Nisan 1977 'de Müze Müdürü oldum. Ancak 1978'de Kültür Müdürü, 1982 'de Turizm İnformation Büro Müdürü, 1985'te ise Çorum Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü görevini üstlenerek 1988 yılında İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne atanancıya kadar vekaleten sürdürdüm.

1990'da Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdür Yardımcılığı görevini üstlendim. 1991 yılı sonlarında kendi isteğimle döndüğüm Çorum İl Kültür Müdürlüğünden alınarak 1993'te Arkeolog olarak Etnografya Müzesinde, oradan Amasya İl Kültür Müdürlüğüne ve sonra TÜRKSOY'da görevlendirildim. 1994 sonunda Danıştay kararıyla yeniden Çorum İl Kültür Müdürlüğüne iade edildikten sonra Nisan 1997'de kendi isteğimle emekli oldum.

İlkokul ve ortaöğretimimin sırasında Ziraat Mühendisi olmayı düşlerdim. Mühendis olamadım ama, çalıştığım her yer ve konumda yeşile olan ilgimi ön plana çıkardım. Ağaçlandırma ve peyzaj konularında özel hobimi tatmin imkanı bularak fiilen ziraatçılık yaptım.

Asıl lisans mesleğim olan müzecilikten önce ilimizin değişik köylerinde öğretmen olarak çalıştım. Bu bana Anadolu gerçeğini ve sosyal hayatımızın değişik boyutlarını yaşama ve tanıma fırsatını verdi. Pek tabii ki anılar dağarcığına pek çok çeşni katarak... Arkeoloji ve Müzecilik dünyada son derece popüler bir meslek ve yükselen bir değer olmasına rağmen ülkemizde henüz yeni tanımaya başlayan bir uğraş dalıdır. İmkanların en kısıtlı döneminde görev yapmamıza rağmen zevkle özveriyle çalıştığımızı inkar edemem. Kültür, sa-nat ve toz,toprakla uğraşmak isteyenler için ideal olan bu mesleği,parayı sevenlere tavsiye etmem. Yazmak paylaşmaktır. Bu duyguyu,bu dü-şünceyi,belli bir birikimi paylaşmak ve deşarj ol-mak için bir araç,bir ihtiyaçtır. Şiirle başlayan yaz-ma alışkanlığım yerel gazete çıkardığımız dönem lerde zorunlu bir uğraş haline gelmişse de sonra-dan kültür ve sanat konusunda yoğunlaşarak bir hobi olarak devam etmektedir.

Özel bir ödül almadım. Ancak,amatör uğraşın ödülü okuyucu ların teşekküründen ise epey nasiplendiğim söylenebilir.

İdealim : Bütün insanların kardeşçe,barış içinde yaşadıkları dikensiz bir gül bahçesi. Bu mümkün mü ? Mümkün olana şükrederek mutlu olmaya çalışıyoruz. Mesleki açıdan en büyük amacım; Kültür Bakanlığının bütün kurumlarının temsilciliklerini Çorum'da görmekti. Bu da korolar dışında gerçekleşti. Bir de eski Sanat Okulu binasın bölge müzesi olarak fonksiyonel ederek hizmete açmak. Onun da gerçekleşmesine az kaldı.

Bir yayınevinde,yayım sırasını bekleyen "Alacahöyük -Boğazköy - Çorum " adlı bir turistik rehber kitap hazırladım. Dört dilde yayınlanacağı bildirilen bu çalışma henüz basılmadı.

Genelde; kültür,sanat,eski eserler ve müzecilik konularında fırsat buldukça yazdığım makale ve yazılar çeşitli resmi ve özel dergilerle, yerel gazetelerde yayımlanıyor.

Ben; bütün eli kalem tutan insanları "Boş kubbede bir hoş seda" bırakmak üzere yazmaya, düşüncelerini paylaşmaya,bu amaçla da araştırma ve okumaya davet etmek istiyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
Arkeoloji ve Anadolu Kültürü Üzerine Düşünceler 7.Sh. 1.Sayı
Ölümün Ölümsüzleştirdiği Mekan Kapılı Kaya Anıtsal KayaMezarı 10. Sh.3.Sa
Hattuşa'ya Lanet Eden Kral Anitta 9.Sh. 5.Sayı
I. Süleyman'ı Kanuni Yapan Büyük Osmanlı Şeyhülislamı İskilipli Ebussud E. 16.Sh. 7.
I. Süleyman'ı Kanuni Yapan Büyük Osmanlı Şeyhülislamı İskilipli Ebussud E. 16.Sh. 7. Sayı;5.Sh. 8.Sayı
Tarih Boyunca Saat ve Çorum Saat Kulesi 27.Sh. 11. Sayı

Ali Osman GEYLAN

1949'un Temmuzunda Osmancıkta doğmuşum. İlk ve ortaokulu Osmancık'ta okuduktan sonra Çorum İlköğretim okuluna girdim. 1968-1969 öğretim yılında Öğretmen Okulunu bitirip Öğretmen olarak atandım.

On iki yıl çeşitli köylerde,yedi yıl Osmancık Merkez Koyunbaba İlkokulunda öğretmen, dokuz yıl da Osmancık Atatürk İlköğretim Okulunda Müdür olarak çalışarak 1989 yılında emekli oldum.

Halen Diyanet Vakfı Çorum Yayınevinde sözleşmeli olarak çalışmakta olup, idareciliğini yürütmekteyim.

Dört çocuğunun birisi Felsefe Öğretmeni, biri Polis, ikisi üniversite öğrencisidir.

Gençlik yıllarında atletizm,voleybol,futbol dallarında yoğun bir sporculuk hayatım vardır. Halen boş zamanlarını Okumak-yazmakla geçirmekteyim.

Hayata bakış açım :"Dinlemeyi, anlamayı, konuşmaktan çok severim"

Dergimizde bulunan yazıları:
İkinci Geleneksel Zeytin Şenlikleri 14.Sh. 1.Sayı
Dilde Zenginlik ve Yanlışlıklar 23. Sh. 3. Sayı
Çorum'da Şehitler Ek,7. Sh. 4. Sayı Eki:Çorumlu Şehitler 6. Sh. 5. Sayı
Şehit Mehmet Akdağ 21. Sh. 8. Şehit Hazım Çalışkan 15. Sh. 10. Sayı Sayı Eğitim-İnsan-Toplum 27. Sh. 11. Sayı

Osman Nuri SOYACAK

1959 tarihinde Çorum'da doğmuşum. İnkılap İlkokulunu bitirdikten sonra Atatürk Ortaokulunun ikinci sınıfından ayrıldım. Okuldan ayrıldıktan sonra babamın tuhafiye üzerine çalıştırdığı iş yerinde çalışmaya başladım. Askere gittim ve dönüşte evlendim. Askerlik dönüşü 1982 tarihinde nakliyecilik üzerine kendi iş yerimi açtım.1963 tarihinde Kuruyemiş ve Tekel Bayiliği ,1984 de ikinci bir iş olarak toptan Çay - Şeker üzerine halen devam etmekteyim.1987 tarihinde Odamızca yapılan seçimle Bakkalla ve Bayiler Odası Başkanlığına başladım.

Bu güne kadar da Başkanlığa devam etmekteyim. Dönemimde Çorum Bak-Bay'ı kurma çalışmaların sonunda Bak-Bay'ı faaliyete geçirdik. Çorumlu 2000 Dergisi ile beraber üyelerimize 3 sayı ilave ücretsiz dağıtımını yaptık..

Çorumlu 2000 Dergisinden başka yerde yazı azmadım. Idealim Odamız bünyesinde Çorum'a ucuz ekmek üreterek satmaktır.

Çorumlu Dergisinin çalışmalarının devam etmesini diler,bu söyleşi için teşekkür ederim.

Dergimizde bulunan yazıları:
Bakkallar ve Bayiler Odası Başkanı Ek,1.S. 4.Sayı Eki
Bakkallar ve Bayiler Odası Başkanı Ek,1.Sh. 5.Sayı
Bakkallar ve Bayiler Odası Başkanı Ek,1.Sh. 6.Sayı

AYŞE ÇOBAN

1953 te Çorum'un Ovakarapınar köyünde dünyaya gelmişim. Evli ve üç çocuk annesiyim. İlkokulu doğduğum köyde bitirdim.Yıllar sonra Çorum Bahçelievler Ortaokulunu dışarıdan bitirdim. Halen Açıköğretim lisesine devam etmekteyim.

İlkokul sıralarında hayalim öğretmen olmaktı. Tüm çabalarıma rağmen nasip olmadı. Ama okuma hevesi hep içimde kaldı. Okumanın yaşı olmadığına inanıyorum.

Meslek olarak seçim yapmadım. Ama güzel sanatlar dalında yetenekli olduğumu söylerler. Mimar Sinan Halk Eğitim Merkezinden kuaförlük dalından 3 belgem var.

Yaşam tarzım bana sağlıklı kalmayı sağlıyor. Görüyorum ki,buna yeni yetişen gençliğin ihtiyacı var. Demek istediğim gençliğin şu beş önemli unsura ihtiyacı var. Bunlar : azim,sevgi,saygı,inanmak ve güvenmektir.

Beni şiir yazmaya teşvik eden biri olmadı. Bu özelliğimin bana Allah'ın bir lütfü olduğuna inanıyorum. İlk şiirim Çorum Lider Gazetesinde yayımlandı. Sayın Abdullah Ercan'ın derlediği Çorumlu şairler adlı kitabın 2. Baskısında 4 şiirime, Sayın Mahmut Selim Gürsel'in Çorum 1997 adlı çalışmasının Çorumlular bölümünde kısa hayat hikayem ve Şiirlerde Çorum bölümünde iki şiirime yer vermiştir. Çorumlu 2000 Dergisinde ve mahalli basında şiirlerim çıkmaktadır.

1995 in " Sevgi ve Hoşgörü Yılı " olması nedeniyle " Bir Dünya İsterim " adlı şiirim ödül almıştır. İdealimde çocuklarımın dürüst ve sağlıklı olması vardır. Allah'ın izniyle bunu başaracağıma inanıyorum.

" Çiğ Taneleri" adlı şiir dosyamın Temmuz 1999 tarihinde basılmıştır. Bu yıl içinde ktabımı geliştirerek 2. Askısını yapmak arzusundayım.

Kafiyeli ve serbest şiirlerin yanısıra henüz yayımlanmamış anılar ve gerçek yaşamdan hikayeler olmak üzere düz yazılarımda bulunmaktadır. Bu yazılarım arada bir basının okuyucu mektubu ve serbest kürsü adlı bölümlerinde yer almaktadır. Ayrıca TRT 2 ve TRT 4'de Açıköğretim Liseleri için Edebiyat Dersinde şiirlerim okunmuş, yine Açıköğretim Lisesi Bülteninde "Köyüme" adlı şiirim yayınlanmıştır.

Öncelikle sizi bu güzel çalışmalarınızdan dolayı tebrik eder, sağlıklı günler dilerim. Çoğu Devlet memurlarının emekli olduktan sonra kahvehane ve buna benzer yerlerde vakit geçirdiklerini biliyoruz.

Mesleği güzel sanatlar olan veya merak eden bazı arkadaşlara kültür sanat ve edebiyatçılar toplantısı oluyor, sizlerde buyurun dediğimizde,emekli olsun veya olmasın türlü bahanelerle kusura bakma,gelmek isterdik ama işimiz var,yahut;yeter şimdiye kadar çalıştığımız boş ver biraz dinlenelim dediklerini hemen hepimiz biliyoruz. Gayet tabidir ki,her insanın çalışmaya, gezmeye, dinlenmeye,yemeye ve içmeye ihtiyacı vardır.

Vaktin nakit olduğu günümüzde birazcık düşünülürse eğer,emeklide olsak yolun sonunda değil,başında olduğumuzu,daha çok işlerin bizleri beklediğini göreceğiz.

Diyorum ki; bırakın şu adam sende boş ver demeyi. Tembelliği bırakın,pasiflikten kurtulun. Oysa boş vaktimiz de yok,geçirilecek zamanımız da. Gafletten sıyrılıp bu dünya hepimizin demeliyiz,bu vatan bizim,bu bayrak ,bu devlet,bu millet bizim. Biz Türk Milletiyiz. Çalışkanız, çalışmalıyız.Bilinçsizce Türk Milleti değil mi diyen kendini bilmezler :

Yüce Allah'ın sırlarla dolu olan bu güzel evrende sağlıklı yaşamak için aklı başında her insanın aktif olup,karınca kararınca sen,ben demeden yeni yetişen gençliğe güzel bir dünya bırakmamız hayırlı olur diyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
Şiir, Düşün Kardeşim ,Çorum Ankara Arası Yol Seyahati (Şiir) 26. Sh. 3. Sayı
Şiir, Çiğdemim, Arayış 44. Sh. 7. Sayı
Şirr, Alev Gibi ,Annem 43. Sh. 9. Sayı

Ethem ERKOÇ

01.01.1950 tarihinde Çorum'da doğmuşum. Çocukluğumda köyde geçti. İlkokulun son sınıfında şehir merkezine gelerek Tanyeri İlkokulunu bitirdim. Orta ve lise tahsilimi Çorum İmam Hatip Okulunda tamamladım. Aynı yıl Çorum Atatürk Lisesini de bitirdim. İmam Hatip Okulu diploması ile Konya Yüksek İslâm Enstitüsünü ve lise diploması ile Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisine kaydoldum. Yüksek İslâm Enstitüsünü 1973 İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini 1974 yılında bitirdim. 1973 yılında Kırklareli Atatürk Lisesinde Din Dersi Öğretmeni olarak göreve başladım. 1976 da Osmancık İmam Hatip Lisesine, oradan da Çorum İmam Hatip Lisesine atandım. 1977 yılından 1999 yılı Ağustos ayına kadar Çorum İmam Hatip Lisesinde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak vazife yaptım. 1987 yılında kısa bir süre için Arapça dil eğitimi için Mısır'a gittim. 1999 yılı yaz döneminde emekliye ayrıldım.

İlkokul döneminde bir meslek seçimi yaptığımı hatırlamıyorum.

Öğretmenliği ideal bir meslek olarak seçtim. Bu idealimi hiç kaybetmedim. 1978-1988 yılları arasında muhasebecilik yaptım. Ama beni ruhen tatmin etmedi. Öğretmenlik mesleğinin,eğitime hizmetin yanı sıra Allah Rızası için hizmet etmeye vesile olduğu inancıyla muhasebeciliği bıraktım. Ama yıllarca içimdeki ticaret arzusunu tatmin için dükkan çalıştırmaya devam ettim. Bu arada ,çeşitli gazete ve dergilerde yazı yazdım. Tiyatro, inceleme ve araştırma yazılarımın bir kısmını da yayınlama imkanı buldum. Tercüme ve telif bazı eserler hazırladım. " Arapça Cümle ve Kelime Yapısı","Zekât Rehberi "," Çorum Evliyaları ",adlı eserleri yayımlama imkanı buldum. "Çorum'un Tarih ve Coğrafyası" adlı eseri sadeleştirerek, "Danişmendliler ve Danişmendname" adlı eseri ve "Nikonya'dan Çorum'a" adlı tiyatro eserini de yazı dizisi halinde Çorum Hakimiyet Gazetesinde yayımladım. On sekiz adet tiyatro eseri hazırladım. Bunlardan altısı Milli Eğitim Müdürlüğü onayıyla okullarca hazırlandı ve Devlet Tiyatro salonunda sahnelendi.

Mesleğimin bana sağladığı en büyük avantaj, okuma ve yazma şevkini kazandırdı. Bu avantaj,yeni nesile tavsiye edilmeye değer.

Yazı yazmaya teşvik eden kimse olduğunu hatırlamıyorum. İçimde bir şeyler yapma azmi ve hırsı vardı. Bu duyguyla İmam Hatip Okulunda " Sesleniş " Dergisini çıkardık. Yüksek İslâm Enstitüsünde okurken " Oku " Mecmuasında, İktisadi Ticari İlimler Akademisinde okurken " Sur " Dergisinde yazılar yazdım.

Yazı yazmaktan dolayı resmi bir ödül almadım. Öğrencilerimin ve okurlarımın samimi duyguları benim için ödül olmuştur.

İki fakülte bitirerek,"İslâm İktisadı" konusunda araştırma ve bilimsel çalışma yapmak istemiştim. Yaşlı anne,babamın rızasını alma mecburiyetindeydim,bu arzumun önüne geçti.

Ben; genellikle çalışmalarımı gazete ve dergilerde yayınlarım. Gelen eleştirileri değerlendirip,onu yayına hazırlarım.

Ben;bir İlahiyatçı ve İktisatçıyım. Edebiyatla da ilgilenmekteyim. Onun için yazılarımda dini konuları,iktisadi olayları,sosyal çalkantıları,Çorum Tarihiyle ilgili konuları işlerim. Tercüme,Telif, tiyatro ve roman çalışmalarımı da sürdürüyorum. Çorum'da Hakimiyet Gazetesi ve Çorumlu 2000 Dergisinde yazılarım ve yazı dizilerim yayınlanmaktadır.

Şu anda Çorum'un Fethini konu alan "Nikonya'dan Çorum'a " adlı bir romanı tamamlamak üzereyim.

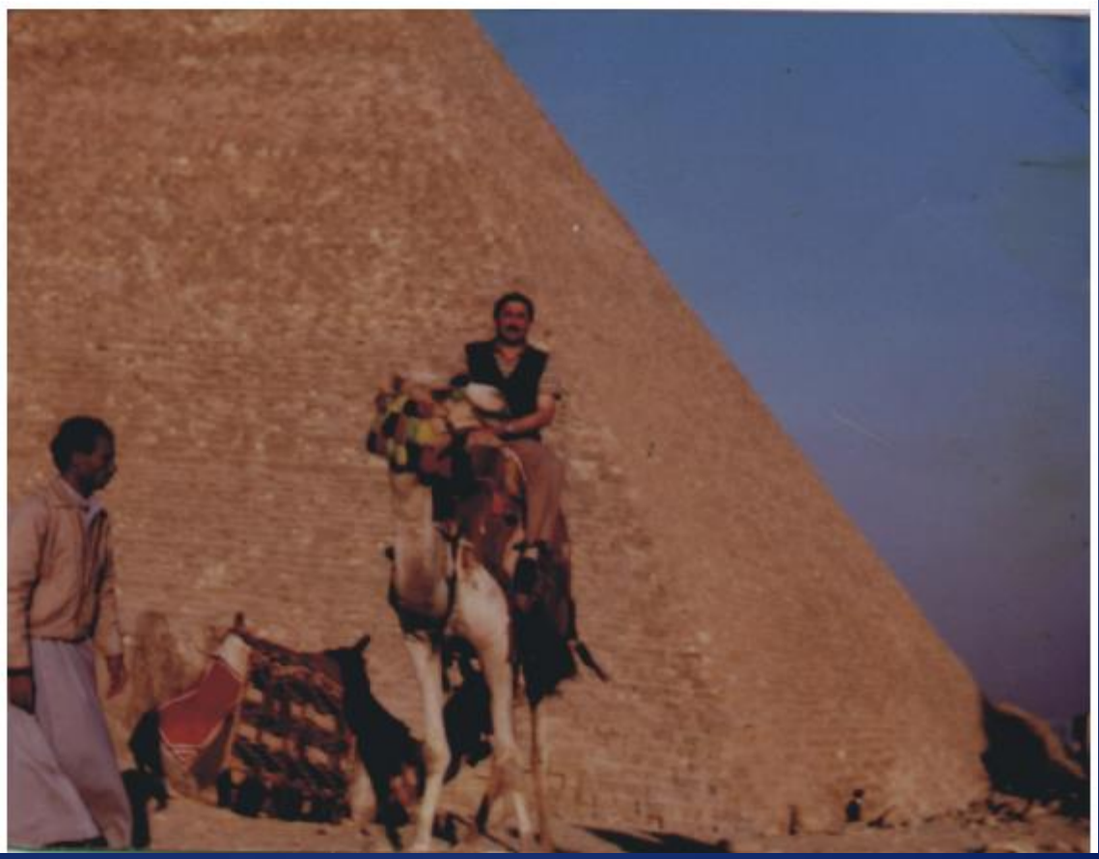

Metin DEMİRCİ

1951 yılında Çorum'un Osmaniye Köyünde doğdu. Çocukluğu köyde geçti. O günlerin zorluklarını yaşadı. O zamanlar köyde okul olmadığı için Kırkdilim Köyüne gitti. Daha sonra öğrenimine kendiköyünde devam etti.

Arkadaşı Orhan Kuyu'nun deyimiyle,o etkilenen uzak taşranın kendine özgü havasıyla yetişti.

Öğrenim yılları çok başarılı geçmiştir. İlköğretim ve lise yıllarında başlayan okuma sevgisi Metin Demirci'de sonraları bir tutkuya dönüştü. Onunla konuşanlar onun,her konuda ve farklı anlayışlarında pek çok bilgiye sahip oluşunu,bu renkli okumalara bağlamak mümkündür.

Şiirle ciddi olarak 1979'lardabaşlar. 1983'ten itibaren pek çok dergide şiirler yayınlanmıştır. Bunlardan birisi 1979-1989 yılları arasında Ankara'da yayınlanan " Aylık Dergi"dir. İlk şiiri ise Çorum Meslek Yüksek Okulu yayını dan "Mesleki Kültür" adlı dergide çıkmıştır. Bu akış daha sonra İstanbul'da yayınlanan "Hüner","Bu Meydan","Kardelen" gibi dergilerde devam etmiş,oradan da"Kırağı","Düş Çınarı" gibi dergilerde sürüp gitmiştir. Bu arada Metin Demirci'nin gazete ve başka dergilerde pek çok deneme ve makaleleri yayınlanmıştır.

Arkadaşlarıyla birlikte Çorum'da " Duruşma" adlı bir dergi çıkarmıştır.Halihazırda "Çorumlu 2000" ve "Kilim" gibi dergilerde yazmaktadır.

Deneme ve makalelerini toplayıp yayınlamaya gayret etmektedir."Ne Sen Varmış Senden Sonra" adlı bir şiir kitabı vardır. Ayrıca "Çorumlu Yazar ve Şairler" adlı bir oluşuma ön ayak olanlar dan birisidir.

Metin Demirci;şimdi emekli bir öğretmendir. Kendi söylemleriyle memuriyet kokan düşüncelerden kurtulmuştur. Velhasıl;daha özgün ve daha özgür eserler bekleyeceğiz Metin Demirci'den

Metin Demirci;tekrarı sevmeyen bir sanatçıdır. Şiir ve düz yazılarında orijinalliğe önem verir. Ona göre yeni bir fikri olmayan sanatçı susmalıdır. Sanatçının susması kendini tekrarlamasından ya da başkalarını taklit etmekten daha iyidir.

Metin Demirci'ye göre: "Hukuk sanata sınır koymaz. Çünkü bu ikisi çelişemez. Yani ; düşünce suçu olsa bile sanat suçu yoktur. Hukuk sanat suçunu meşru saymaz. İyi ve güzeli amaç edinen sanat nasıl olurda kötü ve çirkini kendine araç edinir

" Açıkçası ; Metin Demirci,halâ aramızda yaşamaktadır. Onu çok çabuk tanıyabiliriz. Özel kişilerin, özel tavırlarla kendini belli etmesi kadar doğal ne olabilir ki ?

Dergimizde bulunan yazıları:
Şiirden Ne Anlaşılıyor,Ne Anlaşılmalıdır 24.Sh. 1.Sayı:
Bir Başka Açıdan Şiir 36.Sh. 7. Sayı
Estetik 19. Sh. 6.Sayı
Sanat 21 .Sh. 5.Sayı
Şiir Sevgili Dilimiz
25. Sh. 1 .Sayı:Şiir ve İmaj 25. Sh. 2 . Sayı
Telkin ve Tebliğ Şiir 25. Sh. 3.Sayı
Şiir;Toprağın Tavı 14. Sh. 4. Sayı
Şiir;Yaşamak Gibi Bir Dert, Ne Çok Sen Varmış Senden Sonra,Gidiyorum Gitmeye 44.Sh. 8. Sayı

Ömer YABACIOĞLU

1952 Çorum İskilip Doğumluyum. İlk, orta ve lise tahsilimi İskilip'te tamamladıktan sonra 1975 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Fakültesi Resim ana dalından mezun oldum. Aynı yıl Sivas Pamukpınar Öğretmen Okulu resim öğretmenliğine atandım.

İ985 yılında Kültür Bakanlığı'na geçerek Çorum Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğüne atandım. Halen bu görevimi yürütmekteyim.

İlkokul sıralarında, hep resimle ilgilindim. Üniversite sınavlarına Siyasal'ı 1 puanla kaçırınca asıl ilgi alanım güzel sanatlara yöneldim, yetenek sınavlarını da kazanarak hayalimi gerçekleştirdim.

Resim eğitimi almamın çok yönlü avantajları var. Önce dünyaya bakış açın değişiyor, ufkun genişliyor. Her şeye sevgiyle bakıyorsun. Ayrıca yeteneklerini öğretmenlikten-reklamcılığa kadar bir çok alanda kullanabilirsin.

İlk resim e yönelmem ortaokulda ki resim öğretmenimden kaynaklandı . İlk resim sergimi 1975 yılında İstanbul'da açtım.

Çorum'da güzel sanatların daha da yaygınlaşmasını isterdim. Mesela ; bir Resim Heykel Müzesi'nin kurulması, Güzel Sanatlar Galerisinin çok amaçlı, sanatçıların girip çıktığı,kursların hiç bitmediği, Çorum'da bir çok kişinin Resim koleksiyonlarının olmasını isterdim. Bunlardan bazılarını gerçekleştirdik. Resim çalışmalarımda genelde Experyonist akım hakimdir. Konularım çoğunlukla insan üzerinedir.

Eklemek istediğim tabii ki yaptığım işle olacak. İnsanların her konuda olduğu gibi sanat ve kültüre olan vurdumduymazlığı,neme lazımcılığı, ilgisizliği tüm sanatçılar gibi bizleri de üzüyor. Resim satın alınmasa bile sergilerin gezilmesi ve sergileyeni kendi fikrimize göre değil de,sanat gözüyle değerlendirilmesini dilerim.

Dergimizde bulunan yazıları:
Ömer YABACIOĞLU Çorum Güzel Sanatlar Galeri 9.Sh. 3.Sayı
Ömer YABACI Resim 11. Sh. 5.Sayı
Ömer YABACI Resim 18.Sh. 6.Sayı
Ömer YABACI Tarih Öncesi ve İlkelerinde Resim 34.Sh. 7. Sayı
Ömer YABACI eski Mısırda Resim 36.Sh. 8.Sayı
Ömer YABACI Miken Resmi 35.Sh. 9. Sayı
Ömer YABACI Bonempak ce Chhenitza (Maya Resmi) 36.Sh. 10. Sayı Ömer YABACI Yunan Resmi 35.Sh. 11.Sayı

Mesut ARTAR

1953 yılında Kayseri'de doğmuşum. Ortaokulu ve liseyi Çorum'da okuduktan sonra,o senelerde adı mektupla eğitime 1 sene devam etti. Fakat; o zamanki ideolojik ortamda imtahanlara katılmamız zor olduğundan okulu bıraktım.

İlkokul sıralarında herkesin birkaç meslek dalına eğilimi olduğu gibi,benimde meslekten mesleğe haftalık,hatta günlük ideallerim oluyordu. Bunların başında resim veya beden öğretmenliği başta geliyordu.

Zaman ve şartlar benim aklımın köşesinsene özel bir kuruluşta yöneticilik yaptım. Mesleğimin gereği devamlı insanlarla haşır-neşir olduğundan,insanlarını yisini,kötüsünü,çaresizini,kendini aşağılık veya yükseklik kompleksine kaptıranlarını tanıdım. Bu tecrübeler parayla,pulla satın alınacak veya öğrenilecek şeyler değildir.

Mesleğimi her kesime önerebilirim. İnsanlara yardım etmek,onların dertleriyle ilgilenmek insana apayrı bir haz veriyor.

Avantajları ise; sizin onlara bir nebze yardımınız dokunduysa insani çevreniz çok oluyor .

Yazı yazmaya ilkokul sıralarında ufak çaplı yazılar yazarak başladım. Bunlar daha çok duvar gazeteleri veya okul tarafından çıkartılan dergilerde yer aldı. Yazdığım yazılardan dolayı hiçbir ödül almadı ama,ilkokul,ortaokul ve lise yıllarında yapmış olduğum resim çalışmalarından ufak tefek birkaç ödüle layık görüldüm.

İdealime ulaştım. Bundan fazlasını istemiyorum. Huzurlu ve mutlu bir hayat yaşamayı arzuluyorum.

Yazılarım serbest olarak yazıyorum. Önceden tasarlanan ve planı yapılan hiçbir yazım yok. Günün şartları veya o günkü etkilendiğim bir olaydan dolayı yazıyı kaleme alıyorum.

Bize bu fırsatı verdiği için Mahmut Hocaya çok teşekkür ederim. Yayın hayatının daima başarılı ve devamlı olmasını yüce Allah'tan niyaz ederim.

Dergimizde bulunan yazıları:
Anadolu'nun Türkleşmesi ve Sanatkarın Rolü Ek,2.Sh. 5.Sayı
Çerçeve Ek,3. Sh. 5. Sayı

Raşit YÜCEL

1953 yılında Çorum'a bağlı Göcenovacığı Köyünde dünyaya geldim. Birkaç yıl sonra Çorum merkezine taşındık. O yıllarda her evde elektriğin olmadığı,suların yalnız mahalle çeşmelerinden temin edildiği yıllardı.

Çocukluğum Kiremit Minare diye tabir edilen caminin civarında,Esnaf Evleri Camiinin yanındaki evimizde geçti.

Orta tahsilden sonra hayatımda yeni bir sayfa açıldı. " Risale-i Nur" diye tabir edilen,bu ülkenin kendi lisanında yazılmış eserlerle kendimi iç içe buldum. Bundan sonraki hayatım bu derya

ile beraber geçti.

İlk deneme yazılarım 1974 yılında Koparan Gazetesinde çıktı. Bir yıl günlük makalelerim yayınlandı.

Kendimi okumaya vermiştim. Günde takriben 150 - 200 sayfa kitap okuyordum. Adeta,bir açık öğretim hayatı yaşıyordum o günden,bu güne kadar.

1974 de başlayan Yeni Asya Gazetesi Çorum temsilciliği görevim halen devam ediyor.

Haftada bir gün "Anadolu'nun Sinesi" adında makalelerim halen yayınlanıyor. "Kırık Kanat" adında basılmamış bir roman, "Yaşadığım Dünya" adında seri makalelerden oluşan 3 cilt halinde yayınlanmamış kitabım,"Risal-i Nur'u Nasıl Tandım " adında bir araştırmam yayına hazır.

Kısa bir süre inşaatçılık,daha sonra bir fabrikanın üç yıl müddetince muhasebesini baktım. Arzularımı bu Meslekle rin tatmin etmesi mümkün değildi. Çünkü ben,ilme karşı duyarlı idim . Kırtasiyecilik ve kitapçılık ayrı bir işimdi. Ulaştığım insanların, yada benden kitap alanların kendi hayatlarına çeki düzen vermesi si benim için en büyük teselli kaynağı oldu. Belki tırlarca kitabın tevziinde bulundum. Bu cihette mutluyum.

Mesleğimin bana sağladığı avantajlar maddi ölçü ve imkanlarla sınırlandırılması mümkün değildir. Ancak;gençlere tavsiyem ise,her nerede ve hangi imkanlar içinde olurlar ise olsunlar, yalnız ilmi ve okumayı kendilerine prensip olarak seçsinler. Bu onları hem dünyada,hem de ahiret saadetine kavuşturacaktır.

Yazı yazmaya beni teşvik eden,okuduğum kitaplardan aldığım bilgiler oldu. Anlattıklarımı başkaları ile paylaşmak istedim.

1986 yılında Yeni Asya Yayınlarından plaket aldım. Hayatım boyunca ideal için de yaşadım. Gayem münhasır olarak tek kelimede toplandı "insanlara faydalı olabilmek" onların sahip oldukları dünyalıklarının yanına mutlaka bir ahiret inancını katmaya çalıştım ve İnşallah bu cihette faydalı olmaya çalıştım.

Yukarıda dile getirdiğim gibi; yayınlanmamış olmasa da yayına hazır beş eserim var. Araştırma,hatıra ve günlük makaleler yazıyorum. Günlük olarak Çorum Hakimiyet Gazetesinde yedi yıldır "Tefekkür Dünyamız" adında makale, haftada bir Yeni Asya Gazetesinde " Anadolu'nun Sinesi " Çorumlu 2000 Dergisinde de aynı İsimli köşede yazılar yayınlanıyor.

Japonya insanının yüzde doksan nüfusunun kitap okuduğu bir çağda,İsrail'de bir yılda basılan kitaptan daha az kitap okunduğu ülkemizde, ancak yüzde beş bir kitleye sahibiz. Temennim; okuyarak düşünen insanların ülkesi olması en büyük temennim. "Oku" emrinin akisleri kulaklarımda yankılanıyor.

Dergimizde bulunan yazıları:
Geç Kalan Bir Yazı 14. Sh. 9. Sayı
Şehir Hayatı 26. Sh. 10. Sayı
Anadolu 8. Sh. 11. Sayı

Abidin ÇETİN

1954 yılında Karakeçili Mahallesinde doğ muşum. Tanyeri İlkokulu,Eti Ortaokulu,Çorum İlköğretmen Okulu,Urfa Lisesi,Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesini bitirdim. 8 üniversite sınavından 1'ini kaybettim. 1981 yılında hem Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisini hem de Yurt Dışı Öğretmenlik sınavını kazandım. Yurt dışını tercih ettim. 3 aylık Ankara Fransız Kültür Merkezinde yürüttüğümüz Fransızca Kursundan sonra Ağustos 1981 sonunda Fransa'ya gittim. Strasboug- Bas- Rhin'in ilçesi Hafuenau'da 5 yıl Türk işçi çocuklarını okuttum. 1996 Temmuz sonunda yurda döndüm.

1972-73 yılında Urfa M. Şehitlik İlkokulunda göreve başladım. Sonra Bilecik Yaylacık Köyünde göreve devam ettim. Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesine kaydoldum. Öğretmenlikten 1 yıldan fazla ayrıkaldım. Çorum Merkez Kumçelteği,Narlı,Taşpınar,Ayvalı köylerinde öğretmen olarak çalıştım. 4 yıl da Merkez İnkılap İlköğretim okulunda görev yapıp Ağustos1998 tarihinde emekli oldum.

Ekim 1998 tarihinde Çetinler Büfe-Marketi açtım. İlkokul sıralarında öğretmen olmayı istemiştim. Çocuklar,kır hayatı,tabiat bilgisi,tarım işleri,ustalık,öğretmenlik sürekli ilgimi çekmişti. Öğretmen olmasaydım ;oto tamir ustası olmak isterdim. Hayallerimi gerçekleştiremedim. Yaratılış,yasalar, yönetmenlikler, çevre, toplum, insan ortamı buna engel oluyor. Bilim ve doğruluk geçmiyor. Öğretmenlikten başka, marangozluk,tamir - bakım işleri ve nihayet bakkallık yaptım. Gördüğüm tek şey yasalzorbalık, bilimsizlik,mantıksızlık, adaletsizlik, insan ve haklarına karşı saygısızlık. Türkiye'nin ve Türk Milletinin her türlü maddi -manevi zenginliğe, varlığa sahip olduğu,ancak kurulu toplum düzeninin " Hayatta en hakiki mürşit ilimdir ! " gerçeğinin tersine çalışması sonucu insan-toplum - çevre sorunlarının çözülmemesi ve milletin yerinde sayması,geri bırakılması... Başımızdan her gün geçen olaylar bunlar.

Öğretmenlik mesleği ve diğerleri insana herhangi bir yarar sağlamamaktadır. Her türlü yararı zeka,kabiliyet,zaman,zemin, fırsatları değerlendirebilme,geniş düşünme,bilgi ve haber alıp yorumlayabilme,güç ve becerileri sağlamaktadır. En son ve en önemlisi de kader-talih-kısmet denilebilir. Ancak yarar ve başarı için geniş bir çevreye ihtiyaç vardır.

Şiir yazmaya beni kimse teşvik etmedi. Beni benlik teşvik etti. Yani;yaratılış. Okuma, öğrenme,araştırma merak ve hevesi. İttihad, Bugün, Tercüman, Zaman, Akit ve diğer gazeteleri,TV programlarını izledim. Önce şiirle,sonra nesirle tenkit yapmaya başladım. Din,ahlak,dil, tarih, coğraf-

Ya, töre bilgileriyle saptırılmış, sömürülen,kullanılan bilgileri ve gerçekleri karşılaştırarak rahatlamaya çalıştım. Şiire Urfa'da Azerbaycan ve Azerbaycanlılar yani Dış Türk'lere ilgili yazmaya başladım Hiçbir yerde yayımlamadım.

Şu anda yazı yazmaktan dolayı herhangi bir ödül almadım. Almakta istemiyorum. Yalnızca bilgi ve gerçeklerin insanlarca öğrenilmesi için yazı yazıyorum. Herhangi bir kitabım basılmadı, ileride belki. Şiir ve eleştiri çalışmaları yapıyorum. Çorumlu 2000 dergisinde şiirlerim yayınlanıyor.

Ülküm,amacım,gayem : İnsanlara, Müslümanlara ve töreli Türklere önce Manevi, sonra maddi hizmettir. Bu ancak bireysel değil ,toplumsal çalışmalarla gerçekleşebilir. Milletin Kalkınması için, Müslüman Türk oğullarının,din,dil,tarih ve töresini,tarihi ülkü ve görevini öğrenmesini diliyorum. Başarı Dileklerimle.

Dergimizde bulunan yazısı:; Şiir,Koru Bizi,Yaşama Kavgası . 9. Sayı 44.Sh

Mustafa ÖZKİREMİTÇİ

1954 yılında Çorum Kunduzhan Mahallesinde doğmuşum. 1974 te Çorum İmim Hatip Lisesinden mezun oldum. Aynı yıl; Erzurum Atatürk Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesine girdim. 1979 yılında burayı bitirdim.

1980 yılında Kastamonu İnebolu İmam Hatip Lisesinde meslek dersleri öğretmenliğine başladım.

1982 de Erzincan'da kısa dönem askerliğimi yaptım. 1986-1988 yılları arasında Kırıkkale İmam Hatip Lisesinde görev yaptım müteakiben Ankara Devlet Yabancı Diller Yüksek Okulunda dokuz ay süreli Arapça kursuna katılıp sertifika aldım. 1989-1990 öğretim yılında Çorum İmam Hatip Lisesinde göreve başladım ve halen bu görevde bulunmaktayım.

Lise yıllarında başlayan edebiyat ve şiire olan ilgim devam etmektedir. Şiirlerim İdrak ve Kilim dergilerinde yayınlandı. Bir arkadaşım ile birlikte fakülte bitirme tezi olarak hazırlanan Raif Necdet'in "Hayat-ı Edebiye" isimli Osmanlıca eserin Latin harflerine çevirim bulunmaktadır.

Dergimizin ileriki ;sayılarında yazıları ve ;Şiirleri yayımlanacaktır.

Uğur PAMUK

1956 yılında Çorum'da doğdum. 1977 yılında Çorum Meslek Yüksek Okulu Makine Teknikerliği bölümünden mezun oldum. Halen Türkiye Kömür İşletmeleri Alpagut-Dodurga Linyitlerinde Teknik Ressam olarak görev yapıyorum.

İlk karikatürüm 1976 yılında yanılmandı. Daha sonra karikatürlerim Gırgır, Çarşaf, Karikatür gibi mizah dergilerinde ve karikatür albümlerinde yayınlandı. 4 kişisel sergi açtım. İkisi birincilik olmak üzere 14 ödül aldım. Karikatürcüler Derneği üyesiyim.

İlkokul sıralarında her çocuğun olduğu gibi benimde hayallerimdeki meslek; pilot olmaktı. Ancak lise yıllarında gerçek kimliğime kavuştuktan sonra hayal kurmaktan vaz geçip hayata atıldım

. Mesleğim Teknik Ressamlık, seçtiğim meslekten başka bir işte çalışmaktayım. (tabi öğrenci iken gazete satmak, atölye işçiliği yapmak hariç) Başımdan geçen bir anım ise: Daha önce görev yaptığım Elbistan'da "Sigara" konulu sergi açmıştım. 1 yıl sonra ise "Elbistan Değil Elmistan Olsun" isimli çevre konulu sergi açmıştım. Sergiyi gezen yerel gazete çevre konulu sergiyi gezdiği halde ertesi gün ki gazetede sigara konulu sergiyi zevkle izledik diye yazmıştı. Kendi kendime demek ki 1 yıl önceki "Sigara" konulu sergiden çok etkilenmişler dedim.

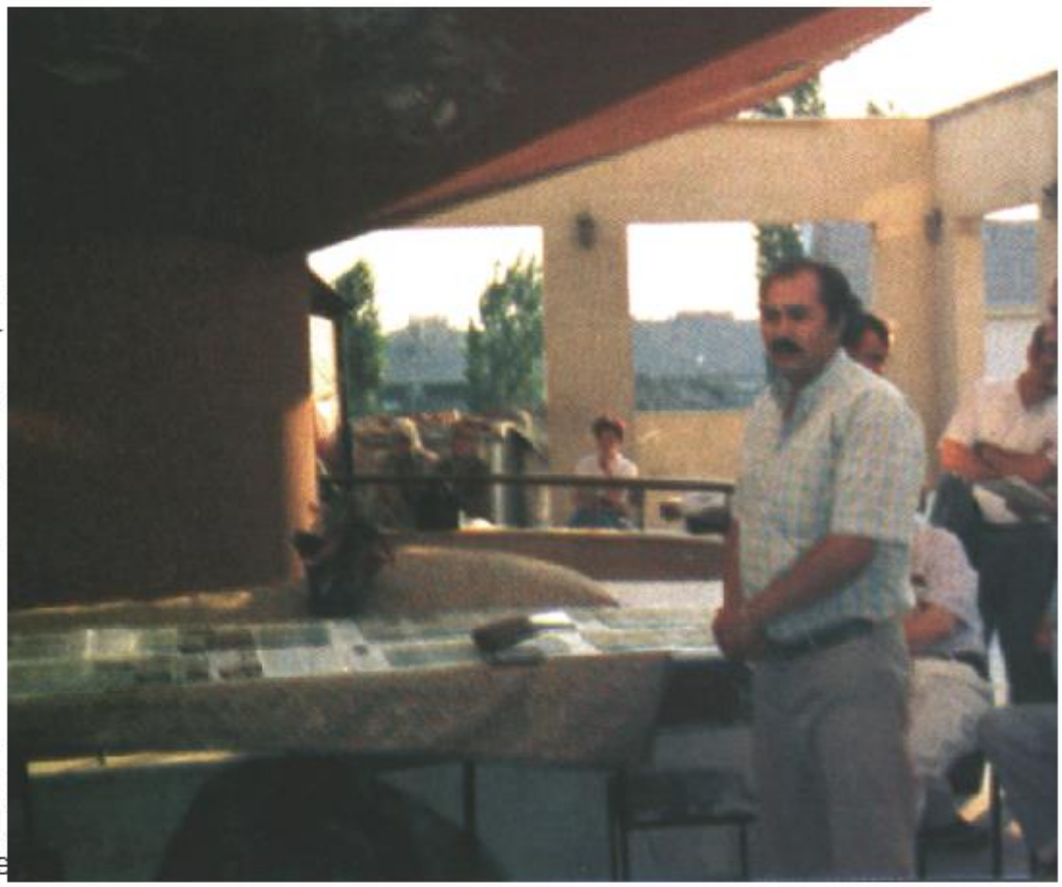

Mesleğimin pek avantajları olduğunu söyleyemem. Ancak mesleğimi seviyorum. Gençlere öneririm. Karikatürü amatör ruhla sürdürüyorum. Karikatürden geçimimi sağlamadığım için profosyonelce yapmıyorum. Karikatürü herhangi birisi tavsiye etmedi. Ancak babam "Akbaba" dergisi okuyordu. Karikatürü Akbaba'da sevdim, Gırgır'da karikatürüm yayımlandı ve dört elle sarıldım.

Karikatürde 14 ödül aldım. Ödüllü bir sanatçı için ölçü değil elbette. Önemli olan kalıcı eserler üretmek.

İdealim kendime örnek aldığım Türk çizerleri ile tanışmak, onların ortamına girebilmekti, bu idealim gerçekleşti.

Herhangi bir çalışmamı yayımlayamadım

. Karikatürcüler Derneğinin düzenlediği sergilere katılıyorum. Dost Haber Gazetesinde günlük karikatür çiziyorum. Çorumlu 2000 Dergisi çıktığından bu yana karikatür çiziyorum. Bir karikatürüm bu dergide kapak oldu.

Sanat anlayışım: Toplumcu gerçekçiliktir. Çizgilerimle vermek istediğim mesaj; daha yaşanılası bir dünyanın kurulması için özgür düşünce ve barış için bir arada yaşamayı savunmaktır. Bunu da güler yüzlü bir biçimde ifade etmeyi tercih ettiğim için karikatür çiziyorum. Karikatür evrensel bir dildir. Yazıdan arındırılmış olduğu için dünyanın her yerinde geçerli bir dildir. İletişimdeki kolaylığı ve güncelliği büyük bir avantajdır.

Nasrettin Hocamız gibi eşeğe ters binenler anlatmak istediklerini mizahi bir biçimde anlatırlar. Sizin Çorum'da Çorumluları şu bizden, şu değil demeden tüm sanat adamlarını aynı gözle görmenizi taktir ediyorum. Sizin gibi insanların azınlıkta kalmamasını diliyorum. İlginizden dolayı teşekkür eder, tüm eşeğe ters binenlere saygılarımı sunarım.

Dergimizde bulunan çizgileri:
Uğurdan Çizgiler Karikatürler 4. Sh. 1. Sayı:
Uğurdan Çizgiler Karikatürler Kapak. 2. Sayı:
Uğurdan Çizgiler Karikatürler 16. Sh. 2. Sayı:
Uğurdan Çizgiler Karikatürler 4. Sh. 3. Sayı
Uğurdan Çizgiler Karikatür Ek, 3. Sh. 4. Sayı Eki
Uğurdan Çizgiler Karikatürler 7. Sh. 5. Sayı
Uğurdan Çizgiler Karikatür Ek, 7. Sh. 6. Sayı
Uğurdan Çizgiler Karikatür. 19. Sh. 7. Sayı
Uğurdan Çizgiler Karikatür 16. Sh. 9. Sayı
Uğurdan Çizgiler Karikatürler 19. Sh. 8. Sayı
Uğurdan Çizgiler Karikatürler 35. Sh. 10. Sayı

Erol DUYGUN

1957 yılında Gümüşhacıköy'de doğmuşum. Bütün küçük yerleşim biriminde olduğu gibi sakin ve mutlu bir çocukluk dönemim oldu. Okul hayatım boyunca çırak olarak (Tezgahtarlık, Terzilik, Fotoğrafçılık gibi) çeşitli meslek dallarını öğrenmeye çalıştım. Liseli yıllarda fotoğrafçılığı öğrendim. Askerlik sonrası 1980 yıllarında kısa bir dönem kavafiye dükkanı açarak esnaflık yaptım. 1983 yılında şu andaki görevim ile birlikte 1987 yılına kadar Dodurga'da fotoğrafçılıkla uğraştım. Bu ara Rıza Ilıman'ın gazetecilik yaptığı dönemde Dodurga muhabiri olarak çalıştım. Ticaret lisesi mezunu olup,evli 2 çocuk babasıyım.

İlkokul döneminde çok klasik bir cevap olmasına rağmen öğretmen olmayı hayal ederdim. Kendisine öykündüğüm kişi ise kendi öğretmenim değil,öğretmen olan ablamdı. Ama benim yerime küçük kardeşim öğretmen olacaktı. Dolayısıyla öğretmenlik hayalim gerçekleşemedi.

Biyografimde bahsettiğim gibi öğrencilik döneminde yaz tatillerini ve sömestri tatillerini hep bir şeyler öğrenmek ve kendimi hayata hazırlamakla geçirdim. Özellikle Fotoğrafçılık çok keyif alarak sürdürdüğüm bir meslek olarak hala içimde bir ukdedir. Ama artık pahalı bir meslek dalı olması nedeniyle ne yazık ki şu anda gerçekleştirme imkanım bulunmamaktadır. Şu andaki görevim meslek olarak sayılabilir mi bilmiyorum.

Önemli saydığım ve hayatımın seyrini değiştiren anım : 1983 yılında işe girdiğim tarihten 1989 yılına kadar işletmemizin personelinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik Tüketim Kooperatifinde çalışmaktaydım ve iki ayrı yerde kooperatifimiz vardı. Dolayısıyla mal geldiğinde birinden, diğerine mal tevziatı yapılırdı. Yine böyle bir tevziat gününde iş yerimiz kömür maden ocağı olduğundan göçük olmuş bir arkadaşımız göçük altında kalarak vefat etmişti. Bu olay nedeniyle işçi arkadaşlar iş verene karşı son derece öfkeli ve tepkiliydi. Arbede çıkarmak için bahane bekler durumdaydılar. Ben bu durumu sezinlediğim için,koyun can derdinde,kasap mal derdinde diyebilirler düşüncesiyle malı indirmekten vaz geçip yetkililere haber vererek malzemeyle yüklü kamyonu daha güvenli bir yere gönderdim. Bu arada yavaş,yavaş topluluk oluşmaya başlamıştı ve çeşitli sloganlarla iş veren protesto ediliyordu. Bizler olaylara hiçbir şekilde müdahil olmadan olay yakınındaki iş yerimizde beklemekteydik. Bu duruma şahit olan arkadaşlarıma rağmen,Dodurga camilerinden olayı anons ettirerek sivil halkında olaylara karışmasını sağladığım iftirasıyla Bölge Müdürüne şikayet edilmişim. Konuyu araştırma gereğini duymayan Müdür o anki öfkeyle beni tabi ki hemen başka bir iş Verdiği halde alınmadığım iş yerinden sürgün olarak ayrılmıştım. 1989 yılından bu yana daha zevkle yaptığım büro işlerini ifa etmekteyim. Bana ceza vermek istenirken büyük bir iyilik yapılmıştı. Bu olayı hiçbir zaman unutmayacağım, beni haksız yere itham edenlere yazdığım bir dörtlük ilave etmek istiyorum:

"İşimi bozanların işi bozulsun
Herkes kendi ettiğine üzülsün
DUYGUN'i yeniden yola düzülsün
Bir şom ağız işim bozdu nideyim."

Mesleğimin sağladığı bir avantaj bulunmamaktadır. Oğullarıma ve gençliğimize sonuna kadar iyi bir eğitim almaları ve bu uğurda çok çalışmalarını öneririm.

Şiir yazmaya Halk Ozanlarının şiirlerini okuyarak ve dinleyerek başladım. Bu konuda herhangi bir teşvik gördüğüm söylenemez. İlk şiirim 1973 yılında Merzifon'un Sesi Gazetesinde yayımlandı.

Muhabirlik yaptığım yıllarda ormanlarımızın katledilmesine yönelik Çorum Gazetesinde yazdığım bir haber makale nedeniyle şu anda ismini anımsayamayacağım bir Kayseri yerel gazetesinde teşekkür mektubundan başka ödül almadım.

İdealim;şiir konusunda yetkin bir yere gelebilmekti, ama bu idealim henüz gerçekleşmedi. Basılmış bir çalışmam bulunmamaktadır. Makaleler ve denemeler yazıyorum. Osmancık Haberde ve ara sıra Çorum Merhaba ve Çorumlu 2000 Dergisinde şiirlerim yayınlanıyor.

Son söz olarak,hiç riya yapmadan bir dergi çıkarmanın ne kadar zor bir uğraş olduğunu bildiğimden sizi gösterdiğiniz fedakarlık ve performansınızdan dolayı kutluyor,bu derginin siz istediğiniz sürece yaşamasını dilerken inceliğiniz için teşekkür ediyor,başarılarınızın devamını diliyorum

Dergimizde bulunan yazıları:
Şiir;Vermiyor,Divaneyim 9.Sh . 1.Sayı
Şiir;Dünyada,Gelmesin 26.Sh. 2 .Sayı
Şiir;Yaşamak Gerek Ek,3.Sh. 4.Sayı Eki

Sakin KARAKAŞ

1961 yılının 31 Mayısında Osmancık'ta doğmuşum. İnönü Zaferi İlkokulunu bitirdikten sonra ortaokul ve liseyi Osmancık'ta bitirdim. 1981 yılında Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesini kazandım. Üniversiteyi bitirdikten sonra,1986 yılında Kütahya Sabuncupınar İlköğretim okuluna öğretmen olarak atandım. 1989-1992 yılları arasında Çorum Sungurlu Kavşut Ortaokul Müdürlüğü görevinde bulundum. Askerliğimi 219 dönem İstikam Yedek subay olarak Çorlu'da tamamladım

1992-1995 yılları arasında Sungurlu Fevzi Çakmak ve Yavuz Selim İlköğretim okullarında çalıştım. 1995 yılı Mayıs ayında Osmancık Çırak-

lık Eğitimi Merkezinde Müdür olarak atandım. Şu anda bu görevimi sürdürmekteyim.

İlkokul sıralarında gazeteci ve edebiyatçı olmayı arzu ederdim. Bu isteğimi kısmen gerçekleştirmiş bulunmaktayım.

Esnaf bir ailenin çocuğu olduğumdan besicilik,nakliyecilik ve bakkallık mesleklerinin kısmen içinde bulundum. Şu an Osmancık Çıraklık Eğitimi Merkezinde yöneticilik yapmaktayım. Mesleğimle ilgili olarak önem arz edecek nitelikte herhangi bir olayla karşılaşmadım.

Öğretmenlik mesleği kutsal bir meslek. İnsanın bildiklerini başkasına öğretmesi veya öğretmek gayesi ile yeni bilgiler öğrenmesi mükemmel bir olay. Öğretmenlik mesleği değerlendirebilen için saygın bir meslek. Giyinmesini, konuşmasını,insanlarla iletişim kurmasını bilen ve kültürel hayatta varlığını kabul ettirebilen öğretmen kelimenin anlamında öğretmen olmuş demektir. Böyle bir öğretmenin de toplumdaki yeri önemlidir. Dolayısıyla manevi avantajları da söz konusudur. Gençliğe kelimenin anlamında öğretmen olmayı öneriyorum.

Şu anda Osmancık Haber Gazetesinde sürekli yazılar yazıyorum. Söz konusu gazetenin Yazı İşleri Müdürü Orhan Güçlü ağabeyimin yazı yazmam için teşvikleri olmuştur. Ayrıca 06 DAN Salim Savcı ağabeyin de yazı yazmam için teşvik ve önerilerini aldım. Yılda 2-3 defa Salim Savcı ağabeyin yanına uğrar teşvik,öneri ve eleştirilerini alırım. Çorum'da mahalli gazetelerde zaman zaman şiirlerim yayımlandı. 1996 yılının Ocak ayında merkezdeki arkadaşlarımla birlikte "Osmancık'ta Çıraklık ve Mesleki Eğitim" dergisini çıkardık Bu dergide araştırma,yazı ve makalelerim yayımlandı. 1997 yılının nisan ayından bu yana Osmancık Haber gazetesinde sürekli yazılar yazıyorum

Yazdığım yazılardan dolayı herhangi bir özel ödül almadım. Fakat;pek çok kişi veya kuruluştan teşekkür niteliğinde mektuplar aldım.

En önemli idealim,yönetici öğretmen olmaktı. Bu idealimi gerçekleştirdiğim için mutluyum, insanı sevk ve idare etmek için çeşitli kurs ve seminerlere katıldım. Bu da idealimin gerçekleşmesi için önemli aşama. Ayrıca gelecekte Osmancık'ta günlük bir gazete çıkarılması ya da çok sevdiğim "Osmancık Haber" in günlük yayınlanması için manevi katkı da bulunmak ideallerimin arasında yer almaktadır. Osmancık kültür hayatına ne kadar katkım olursa mutluluğum o derece artar.

" Yağmurlara Sözüm Var " adını verdiğim ilk şiir kitabım geçtiğimiz yıl 1998'de yayımlandı. Ayrıca Merkez Müdürlüğü adına sahipliğini yaptığım "Osmancık'ta Çıraklık ve Mesleki Eğitim"dergisinin 6. Sayısı yayımlandı.

Şiirlerimde Vatan,şehir ve toplum konularını işliyorum. Yörenin sorunları,toplumsal ve kültürel konularda yazılar yazıyorum. Osmancık Haber Gazetesi, Çorumlu 2000 Dergisi,Osmancıkta

Çıraklık ve Eğitim Dergilerinde yazılarım çıkıyor.

Okuyucularımın beni daha yakından tanımalarına vesile olacak bu fırsatı verdiğiniz için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:

Osmancık Gerçeği 16.Sh. 6.Sayı;Günümüzün Osmancık Gerçeği 20.Sh. 7.sayı Hıdırellez 15.Sh. 8.Sayı; 11 Ağustos'a Hazırlanıyor musunuz ? 15.Sh. 9. Sayı Kandiber Kalesi 29.Sh. 10. Sayı;Öğretmenler Toplumun Aynasıdır 28.Sh. 11. Sa

Teoman ŞAHİN

10.10.1961 yılında Çorum'da doğmuşum. Sırasıyla ; Gazipaşa İlkokulu,Eti Ortaokulu ve Çorum Lisesini bitirdim. 1985 yılında avukatlığı başladım. Aynı yıl evlendim ve kısa dönem askerlik (8 ay) yaptım. 1986'dan bu yana kesintisiz olarak avukatlık yapmaktayım

. İlkokulda,lise çağlarında fizik yada kimya eğitimi almak istiyordum. Bilimsel konulara, projelere özel bir ilgim vardı. " Kömürü elmasa çevirmek " isimli özel bir proje ile lise son sınıfta Tübitak'ın sergi davetine çağırıldım ama,çapsız öğretmenim nedeniyle katılamadım. Daha sonra ailemin de etkisiyle Hukuk Fakültesine gittim. Bilimsel yayınlara ya da konulara ilgim halen devam etmektedir. Geleceğin dünyasına ilişkin bilimsel düşlerim halen sürmektedir.

Başka bir meslekte çalışmadım.Söz konusu mevcut hukuk düzeninde yeni yetişen gençliğe avukat olmalarını asla tavsiye etmem. Ancak basit düzeyde olsa hukuk bilgisi edinmelerini tavsiye ederim.

Kimsenin yazı yazmam için teşviki olmadı. İlkokuldan bu yana sürekli yazdım. Okul panolarından başlamak suretiyle birçok yerde çeşitli konularda yazılarım yayınlandı. Yazmanın fitrati yetenek dışında çok okumak ve düşünmekle ilgili olduğunu düşünüyorum.

Herhangi bir ödülüm yoktur. Böyle bir beklentim yok Allah Rızası için,topluma faydalı olabilmek için yazıyorum. Hak ve halk için yaşamak ve tavır koymak gerektiğine inanıyorum. Yazılarım bir tavır olarak düşünülmelidir.

İdealim : Bilim adamı olmaktı. Fizik yada kimyacı olmak ve bu konuda güzel şeyler üretebilmekti, ancak bu olmadı. Bende başka ütopya,düş buldum. Şu andaki hayalim güzel ahlaklı insan ol-maya çalışmak ve bu topluma yayarak toplumda güzel ahlaklı olmasına çalışmaktır. Tarihi süreçte toplumu bu yönde etkilemek derdindeyim. İnsan-lık tarihinin en güzel ahlaklı insanları olan " Ehli Beyt"i . On İki İmam'ları örnek almaya çalışıyo-rum. İnsan gibi insan ya da,adam olmaya çalışı-yorum. Şu andaki düşüm,hayalim,ütopyam budur. Yani adam olmak ve bunu çok büyük çabalar ge-rektirdiğini yaşayarak öğreniyorum,başarmayı dili-yorum.

1989 yılında " Alevilere Söylenen Yalanlar 1 " isimli çalışmam kitap halinde yayımlandı. Şu an bu kitabın 2. Bölümünü hazırlamaya çalışıyorum.

Din,tarih, felsefe,sosyoloji ağırlıklı yazılar yazıyorum. Özel anlamda Alevilik üzerinde çalışmalarımı yürütüyorum. Daha önceleri " Aşura " isimli dergide müstear isimle yazıyordum,bu dergi kapandıktan sonra,"14 Masum" isimli bültende sürekli yazılarım çıkıyor.

Dergimizde yazıları yayımlanacaktır.

Yaşar SOLAK

1962 yılında Çorum'da doğmuşum.Tanyeri ilkokulunu Çorum'da bitirdim.Evli iki çocuk babasıyım.Şu anda müteahhitlikleuğraşmaktayım .

Benim hayalim bende kalsın.

Kahve garsonluğu,tuğla ocaklarında işçilik,ayakkabı boyacılığı,kalorifer tesisatçılığı,su tesisatçılığı,izolâsyon işçiliği,Kıbrıs'ta güneş enerjisi sistemleri üzerine işçilik, ayakkabı satıcılığı ve en sonunda inşaat ve emlakçilik.

Önemli gördüğüm olayı ben insan olarak, inşaatın her safhasında yaşarım. İnşaatın gelişimi,ortaya çıkması, aşama kaydetmesi beni çok mutlu eder ve her yaz ben mutlulukları umutla bekl erim.

İnşaatçılık zor iştir. Kültür seviyesi normalin altında olan bır ortamda çalışıyoruz. Gençlere bu işi önermek onlara ecelsiz ölün demek gibi oluyor.

Ben yazmayı seviyorum. İlk şiirim İstanbul'da yayımlanan bir edebiyat dergisinde çıktı.Yılı zannediyorum 1977 olması gerekir.
Yazdıklarımla ilgili ödül verilmedi. Ama şiirlerimle ilgili plaket ve ikincilik gibi ödüllerim var.

İdealim toplu konut yapmak. Allah C.C. ömür ve izin verirse toplu konut işini gerçekleştireceğim.

Şiir kitabım 1983 de yayımlandı. Roman, hikaye gibi çalışmalarım yok. Köşe yazılarımı ise belki bir gün bir kitapta toplayabilirim düşüncesi ile arşivli yorum.

Köşe yazısı,hayatın gerçeğine dair yazılar yazdım. Zannediyorum,bir buçuk yıldır yazmaya ara verdim. Çoğunlukla yazılarım yerel gazetelerde yayımlandı.

Teşekkür ederim.

Dergimizde bulunan yazıları:Şiir;
Üzüm Karası,Öz Eleştiri) 26.Sh.
3. Sayı Şiir; Dönüşte, Ötesi,Bilmiyorum, İnsanım ,Sevmez Onlar,Biliyorum, Sen Bilirsin, Sen Ör, Yüreğimden 14. Sh. 4. Sayı
Şiir;Garip Akşam, Dünü Hatırladım23.Sh. 6.Sayı
Devlet Baba 27.Sh. 9. Sayı

Rıfat KURTOĞLU

25 Ağustos 1962 tarihinde Çorum Merkez Eskiekin Köyünde doğmuşum. İlkokulu köyümde, orta öğrenimimi Çorum'da alırken TRT'nin açtığı bir sınavı kazanarak tahsilimi yarıda bırakıp bu kurumda sözleşmeli olarak girdim. 1980 yılında da TRT'de Türk Halk Müziği sanatçısı olacaktım,o yıl askere gittim. Askerlik dönüşü bu kuruma dönemedim.

Çiftçilik,işçilik,esnaflık gibi çeşitli işlerle uğraştım.İlkokul sıralarında gazetecilik, doktorluk ve ses sanatçısı olmak isterdim. Bu hayalim yarı yarıya gerçekleştirdim denilebilir.

Yazı yazmaya beni pek teşvik eden olmadı denilebilir. İçimden gelen yaşam ilişkim olmuş bir şey bu. İlkokul öğretmenim Halit Öztekin,daha sonra da A. K .Ozulu, M. Gündoğar ,A. Ercan gibi dostlar teşvik etti. İlk yazım Türkiye Gazetesinde "Aysel'im adlı bir şiirimdir.

Balıkesir'de 1977 yılında Sabri Altınel şiir yarışmasında 3. Oldum.İdealim: köyümü yem yeşil etmek ve iyi bir ozan olup kalıcı eserler bırakmak. Tam değilse de her iki idealimi de yüzde elli arasında gerçekleştirdiğime inanıyorum. Çalışmalarımı henüz yeterli bulmuyorum.

1994 yılında "Gönül Telim" adlı ilk şiir kitabım çıktı,1995 yılında 2. Baskısını yaptım. 1998 yılında "Deyzoğlu " adlı 2. Şiir kitabımı yayınladım

Mahalli basında ve Çorumlu 2000 dergisinde şiir ve Halk Şiiri dalında yazılar yazmaktayım.

TRT repertuarına girmiş 16,henüz girmemiş 5 müzik çalışmam mevcut. Ayrıca 3 şiirim de Türk Sanat Müziği için şarkı olarak bestelenmiş bulunuyor. Çevre konusunda son derece duyarlı ve çaba harcama gayretindeyim. Ayrıca benim çam, ceviz,meşe,gül vb. gibi fidan üretmekte ve pazarlamaktayım.

Dergimizde bulunan yazıları:
Çorum Türküleri İğdenin Dalları Yerdedir(Nota) 27.Sh.2 , Say; Ne Elmadır Ne De Nar 24.Sh. 3.Sayı;i Anam Anam (Nota) 18.Sh. 4.Say ç İğdenin Dalları Yerdedir (Nota) 35.Sh. 7. Say ç Elma Aldım Bartın'dan (Nota)38. Sh. 8. Say ç,r Yonuk Olur Merdivenin Taşları (Nota) 36.Sh. 9. Sayı Pencereden El Eder (Nota) 31.Sh.11.Sa

Cuma TÜRKMEN

1962 yılında Çorum Büğet Köyünde dünyaya gelmişim. Büğet Köyü ilkokulunu bitirdim.Köyüm şehre 8 kilometre olduğu halde şimdiki gibi ulaşım kolay olmadığı için ortaokulu okumam bir hayli zordu. Neyse ki Çorum'da oturan teyzem vardı. Yanlarında kalmama razı oldular. Eti Ortaokuluna kayıtımı yaptırdım. 1977 yılında ortaokulu bitirdim. Aynı yıl Çorum Ticaret Lisesine kayıtımı yaptırdım. 1978 yılı 3'ü ayında babamı kaybettim. Ağabeyimin askerde olması sebebiyle köye dönmek zorunda kaldım. Liseyi 2. Sınıftan terk ettim.

1978 yılından itibaren baba mesleği çiftçilik yapmaya başladım.1981 yılında evlendim. 1982 yılının 3'ü ayında askere gittim. Askerlik dönüşü aynı işi devam ettirdim. 1989 yılında Çorum Çiftçi Malları Koruma Başkanlığında Katip olarak göreve başladım.Halen aynı görevde Bulunmaktayım.

İlkokul sıralarında düşüm ya hakim,ya da doktor olmaktı. Ama maalesef gerçekleşmedi. Okulda tembel öğrenci olmadığımın aksine çok çalışkan olduğumu belirtmek isterim.

Mesleğim icabı Çorum yerel basın ve yaygın basını takip Etmem kolay olduğu için olaylar hakkında yorum yapabilme olanağım var. Bu yüzden şiir yazarak Yanlış bulduğum toplumsal olayları şiir diliyle eleştiriyorum. Gençliğe önerim, basından yabancı kalmasınlar,güncel olayları takip edip öz eleştirisini yapabilsinler. Yukarıda anlattığım sebepler beni şiir yazmaya itti. İlk şiirim Çorum Hakimiyet Gazetesinde yayımlandı. Diğer yerel gazetelerde zaman zaman şiirlerim yayınlanmaya devam ediyor. Çorumlu 2000 Dergisinde şiirlerim yayımlanmakta.

Şiir dosyalarım var fakat,şiirlerimi kitap haline getirmiş değilim. Kitap haline getirmeme parasal imkanım da yok zaten.Fikirlerimi şiir olarak yazıyorum. Çorum yerel günlük basında yayımlatıyorum. Şiirlerimde en çok dini,ekonomik ve siyasal konuları eleştiriyorum.

Bu imkanı tanıyan Mahmut Selim Gürsel Beye ayrıca teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Dergimizde bulunan yazıları:
Birlik Olalım,Hakka Doğru Şiir 28. Sh. 2 . Sayı

Adnan İLHAN

Aslen Çorumlu olmakla birlikte, 1964 yılında İzmir'de doğmuşum, Diyarbakır'da nüfusa kaydoldum. İlkokulun ilk iki sınıfını İstanbul'da, sonraki üç sınıfı da Merzifon'da okudum. Ortaokulu Çorum'da, Liseyi ise Ankara'da bitirdim. Akabinde Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünden mezun oldum.

İlkokul sıralarında hangi meslek dalına atılmayı hayal ettiğimi hatırlamıyorum ama, lise yıllarında Müfettiş olmayı istiyorum. Üniversite sonrasında Allah nasip etti, bu isteğim gerçekleşti. Liseyi bitirdikten sonra çalışmaya başladım. Üniversiteyi de çalışarak okudum. Çok farklı işlerde çalışma imkanını buldum. Son çalıştığım işte başımdan geçen olay ; 21 banka şubesi olan bir ilde daha iki yılımı doldurmadan en eski 7 banka Müdürü içerisinde yer almam.

Bankacılık itibarı kadar, stresi de yüksek bir meşgaledir. İleri zeka gerektirmekle birlikte, pratik zeka gerektirir. Şahsen ben; insanları tahlil etme gibi bir **"zevke"**, bir o kadar da **"derde"** sahip olanlara tavsiye ederim.

Müfettişlik yaptığım dönemde epeyce rapor yazdığımdan, yazı yazmaya yatkınlığım vardır. Yazdığım raporlar da standart rapor tekniğinin dışına çıkmayı seviyordum. Fakat sonradan Şube Müdürlüğüm dönemin de Genel Müdürlükle yıldızlarım barışık değil de karışık olması neticesinde; Genel Müdürlüğe yazılan yazılar ve onların yazılarına cevabî yazılarla küllîyatlı bir yazı koleksiyonuNa sahip oldum. Aynı süreç beni, amatör olarak şiir denemelerine de sevk etti. Tabii ki ; başlangıçta biraz Necip Fazıl, biraz da Neyzen Tefik üslubuyla. Bu arada yayınlanmamış, ancak yakın çevreme verdiğim yazılar da mevcuttu. Özetlersem ; ilk yazıları, önceki çalıştığım kurumun muhabbet kayıtlarındaki yazılardır.

Yazı yazmamdan dolayı aldığım tek ödül: Çorumlu 2000 Dergisinin 1. Sayfasında ki: **"Bu sayıya yazı ve reklam vererek katkıda bulunanlara Gürsel Yayınevi teşekkür eder"** ibaresidir.

Büyük emellerim yok. Tamah ve hırs sahibi de değilim. Makam ve mevkii de fazla önemsemiyorum. Ancak ; her işimde yaptığım işi iyi yapmaya çalıştım. Bulunulan makamın Sabancı Center'in en üst katı gibi değerlendirilmesinin yanlış olduğunu düşünüyorum. Çünkü; böyle değerlendirilmesinin yanlış olduğunu düşünüyorum çünkü, böyle değerlendirme yapanların bulundukları makamın inişi de epeyce acı oluyor. Bu yüzden ben; bulunduğum yerleri hep zemin kat olarak düşündüm ve inerken hiç **"ağrı"** ve **"sacı"** duymadım.

Tekamül kaygısı duymuyorum, terakki etmeye çalışıyorum, iki günümün aynı olmamasına gayret ediyorum.

Özellikle bu dönemde de büyük erdemim **"dik durmak"** ve **"mert olmak"** olduğunu düşünüyorum. **"Sabun köpükleri"** ve **"muz kabukları"** arasında buna çalışıyorum. Ve : Başımı dik tutmaya, Temiz, dürüst kalmaya, Hayır dua almaya, Ben Allah'a söz verdim. Sözümü tutmaya gayret ediyorum.

Çorum ekonomisi ile ilgili **"Bir Başka Açıdan Çorum"** isimli çalışmam Çorum Hakimiyet Gazetesinde yayınlandı, ancak kitap halinde basıl (a)madı.

Belirli bir konuda yazı yazmak gibi bir kaygı duymuyorum. Aklımın yettiği, dilimin döndüğü konularda yazmaya çalışıyorum. Profesyonel bir yazar değilim. Çorumlu 2000 Dergisi dışında, bir çalışmam ve birkaç yazım Çorum Hakimiyet Gazetesinde, bir yazım da Türkiye Gazetesi bölge etkinde yayımlandı.

Bu **"sanal mülakat"**a teşekkür eder, yarar getirmesini temenni ederim.

Dergimizde bulunan yazıları:
Tavuk Ve Adam 14. Sh. 6. Sayı
Dört Köşe Yöneticilik 5. Sh. 7. Sayı
Temaşa Malum Zatlara 17. Sh. 8. Sayı
Memleket Meselelerini Kesin Çözüm 29. Sh. 9. Sayı
Bir Yazarımıza Cevap'a Yazardan Cevap 6. Sh. 10. Sayı

Erkan EROL

1967 Trabzon doğumluyum. İlk,orta ve lise tahsilimi Çorum'da tamamladım.

İlkokul sıralarında gazeteci olmak istiyordum, yedek mesleğim doktorluk idi. Bu hayalimi şükür ki gerçekleştirdim.

Seçtiğim meslek haricinde: Hamallık, bulaşıkçılık,eğitim kurumlarında idarecilik, radyo ve televizyon kuruluşlarında idarecilik ve organize işlerinde ve en az gazetecilik - yazarlık kadar zevk aldığım reklam tasarımcısı olarak faaliyette bulundum.

Anıma gelince: Projeksiyon cihazlarıyla ilgili bir araştırma yapmak için İstanbul'a gittiğimde Sirkeci'de bir firmaya uğradım. İçeriye girdiğimde herkes işiyle ilgileniyordu. İçlerinden bir tanesi masasından kalktı ve yanıma gelip ne arzu ettiğimi sordu. Kendisine bilgi almak istediğim konuyu söyledim, bu ara yukarıdan merdivenlerden güzel giyimle bir beyefendi aşağıya indi,hoş geldiniz diyip benimle tokalaştı. Tezgahtar bayan öğrenmek istediğim konuyu söyler söylemez,sonradan adını öğrendiğim Nubar Bey ceketini çıkardı,raflardan projeksiyon cihazlarını indirdi ve hiç erinmeden tek,tek cihazları bana anlattı. Öğrenmek istediklerimi öğrenmiştim. Gitmeden önce adını ve firmadaki konumunu sordum. Aldığım cevap çok ilginçti. Ben bu firmanın sahibiyim dedi. Bana çok enteresan geldi. Çünkü tanıtımı o kadar içten,o kadar samimi yaptı ki;tanıtımı yaparken bana hangi cihazın daha çok yararlı olacağını samimi bir dille anlattı ve 6 cihazı hiç erinmeden tek,tek tanıttı. Şunu anladım. Her ne olursa olsun,müşterinin almak istediği hizmeti doğrudan sunmak gerekiyor. Böylelikle daha iyi müşteri kitlesine sahip olma avantajını rakiplerimize oranla daha rahat yakalamış oluyoruz. Nubar Beye çok teşekkür ediyorum. Neden mi ? İşini sevdiği için. İşinin işçisi olduğu için.

Yazı yazmaya beni teşvik eden ilk;ortokul da edebiyat öğretmenim Rıza İlıman'dır. İlk yazım 1984 yılında Çorum Gazetesinde yayınlandı.

Şu ana kadar hiçbir yarışmaya katılmadım. Caf cafı sevmiyorum. Fakat 1998 yılı beni bu anlamda değiştirdi. Bundan sonra tüm yarışmalara katılacağım. Ödül almak için değil,paylaşmak için.

İdealim sanatsal anlamda tüm sanatçı dostlarımı bir çatı altında toplayıp bir platform oluşturup,sanatçıların hak ettikleri değeri kazanmalarını sağlamak,tabi bu alanda çok çalışmam gerektiğini biliyorum. Sanatçı dostlarımın yardımları ve sanatseverlerin katkılarıyla bunu başaracağımı biliyorum. Amabu çatıyı oluştururken sanata siyaset kesinlikle karışmayacak.

Şu ana kadar 4 kitabım basıldı. 5.Kitabım basılmak üzere. Bir piyes,satıcılık felsefesiyle ilgili bilimsel bir kitap,Karadeniz fıkralarıyla ilgili bir derleme kitabı üzerinde çalışmalarım bitmek üzere.

Önceden şairdim. Şimdi daha çok somutsal anlamda insanların duygularının eğitimine dayalı kitaplara ağırlık veriyorum.

Yaşamınızda kırıntılarını bile artık zor bulduğumuz "Sevgi" sapıklığını kimselere bırakmak istemiyorum. Bu anlamda biraz bencilim. İnsanları seviyorum. Adamlarımı da. Kavgacı değil barışcıl yaşamak istiyorum. Yaratan sağlık afiyet verdiği sürece "Sevgi" sapıklığından vaz geçmek istemiyorum. Ha... en önemlisi yazmayı seviyorum. Seviyorum.Seviyorum...

Dergimizde bulunan yazıları: Radyomu ve Televizyonumu İstiyorum 8. Sh. 3.S.ç Felaket Geliyorum Demez Gelir 18.Sh. 5.Sı; YaArttır, Ya Çık ! Ek 6.Sh. 6 Çorumlu Sanayici ve İş Adamlarına Açık Mektup 26 Sh. 7. s;TV Reklamları,radyo Reklamları Hani Bunların Yararları 34. Sh. 10. Sayı

Erdal ODABAŞ

3.10.1968 yılında Çorum Alaca İlçesi İsmaili köyünde dünyaya gelmişim. İlkokulu köyümde bitirdim. Mezuniyetimi müteakip öğretmen liseleri imtihanı kazanarak Kastamonu Göl Öğretmen Lisesine kayıt oldum. Altı yıl süren yatılı okul hayatımın ardından üniversite sınavı ve tek tercihim ve idealim olan öğretmen mesleğinin ilk adımı için KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Giresun Eğitim Yüksek Okuluna yazıldım. Normal süresinde burayı bitirerek Anadolu'nun çorak bağrında,ilim deryasından sızacak bir damla suya hasret vatan evladına,karınca kararınca faydalı olmak azim ve kararlılığıyla Erzurum'un Karayazı ilçesine 1990 yılında göreve başladım. Cumhuriyetimizin bekası ,milletimizin selameti için yarınlarımızı emanet edeceğimiz yavrularımızın müspet değerlerle donanması için gayret göstermeliyiz.İlkokuldan lise ikinci sınıfa kadar Siyasal Bilgiler Fakültesinde okumayı düşünüyordum. Düşünmenin her şeye yetmeyeceğini anlayınca öğretmen olmaya karar verdim ve çalışmalarımı bu yönde milletimize öğretmen olarak hizmet etmekteyim. Bizim meslekte acı ve tatlı bir çok önemli olayı her zaman yaşamak mümkündür. Ben burada her yıl yaşadığımız ve bana büyük mutluluk veren bir normal sonucu size aktarmak istiyorum:Her zaman okullar açılırken yeni öğrenciler kaydederiz. Anne ve babalarının ellerinden tutup ürkek ve tedirgin adımlarla gelirler okulumuza. İlk iş olarak ta el becerilerini ölçeriz. Mesela : bir uzun düz çizgi çizdiririz. Ekseriyetle bu basit iş bile yapmaktan acizdirler. Neyse,süreç devam eder ve sene sonu olur. O,tedirgin çocuklar afacanlaşır,adeta ele avuca sığmaz olur. Bununla kalırlar mı ? Ya o ellerine tutuşturduğumuz hikaye kitaplarını çatır,çatır okumazlar mı ! İşte o zaman değmeyin keyfimize gitsin. Büyük bir keyfe, kat ettiğimiz yolun haklı gururunu duyarız.

Benim için en büyük olay budur.Bizim meslek avantaj mesleği değildir. Avanmeslekler arayan başka kapıya. Ama bu cennet vatana,bu asil millete hizmet etmek isteyenler koşar adam bu kapıya.Çok enteresan. Ben bulmaca hazırlıyorum. Gençliğimde biraz şiirle uğraştım. Daha sonra düz yazılar yazdım. İlk şiirim 1983 tarihinde Türkiye Gazetesinde yayımlandı. Sonradan bulmaca hazırlamaya başladım. Şiir ve düz yazı dalında on üç adet ilk üçte derecelerim var.Bir ideali olmayan insan,insanlık vasfından bir çoğunu taşımıyor demektir. İdealimi ifade etmek şu merhalede fazla bir iddialı bir söz olur

Ama ben bir temennimi ifade etmek istiyorum:"Demokrasinin kemale erdiği" sosyal barışın sağlanıp toplumun her tabakasını birbirini hazmedip saygıda kusur etmediği,kalkınmasını tamamlamış,okuyan,düşünen,inceleyen,gözleyen,araştıran,evrensel değerlerle donanmış,tertemiz bir çevre yemyeşil bir Türkiye en büyük arzumdur. Elbette bir gün bunlar bizim arzularımız olmaktan çıkacak ve o zaman daha farklı güzellikleri düşüneceğiz.

Yayımlanmış bir çalışmam şu anda yok, bu konuda kendimi yeterli görmüyorum demezsem de şu anda böyle bir çalışmada yapmayı düşünmüyorum. Bulmaca işini saymazsak,kendimin yazıp,kendimin okuduğu çocuk edebiyatından sayılabilecek bir çok karalamalarım var. Bunları şimdilik ben okumaya devam edeceğim.Süreli yayın olarak Yeni Asya Gazetesinde günlük kare bulmaca hazırlıyorum. Aynı mevkutede seyrek te olsa bazı yazılar yazdığımız da oluyor. Ayrıca dergimiz Çorumlu 2000 okuyucularıyla da üç aylık bir beraberliğimiz var. İnşallah; bu çalışmalarımız gelişecek,çeşitlenerek sürprizlerle devam edecektir.

Benim şahsen merak ettiğim bir husus var. " Vatan sathını bir mektep yapmak " çok mu zor ? Çocuklarımız kitapsız büyüyor. İnsanımız el yordamı ve tesadüfen yaşıyor. "Bütün kötülüklerin anası cehalet" diz boyu. Bu mesele memleketimizin hamiyet sahiplerinin yüreğini kanatmıyor mu ? Hakikaten çok merak ediyorum.

Son olarak aciz şahsıma teveccüh gösterip bana bu imkanı verdiği için muhterem Mahmut Selim Gürsel ağabeyime yürekten teşekkürlerimi sunuyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
Bulmaca 32.Sh. 9 Sayı; 32.Sh. 10. Sayı; 34. Sh. 11. Sayı

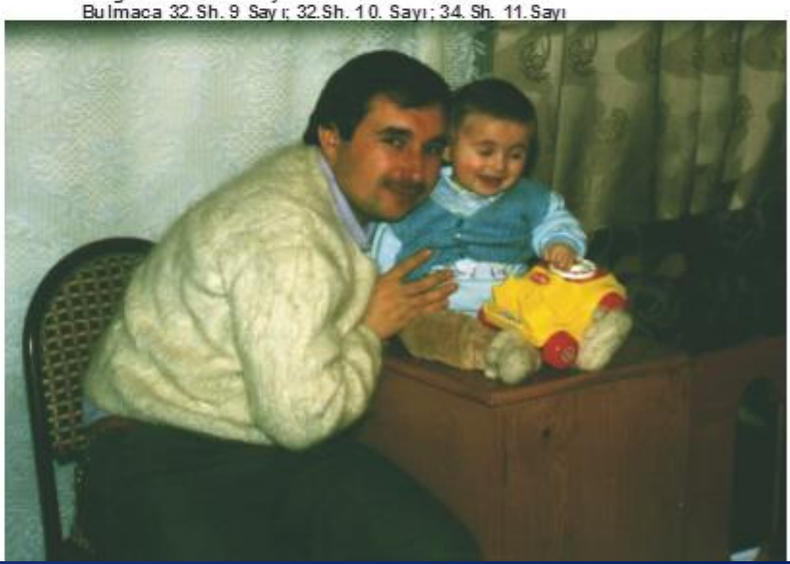

Hatice KARSLIOĞLU

2.5.1974 doğumluyum. İlköğretim,lise dönemini Çorum'da okudum. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Teknolojisi Yüksek Okulu Beslenme ve Diyetetik Bölümü 4 yıllık mezunuyum.

İlkokul hayatımda spor dalıyla uğraşmayı çok severdim. Açıkçası sporcu olmak isterdim. Bunu gerçekleştiremedim,ancak hobi olarak spor dallarının çeşitleriyle uğraşıyorum.

Spor merkezinde program direktörü olarak 6 ay çalıştım. 2 al da Oyak Sigorta da Sigortacı olarak çalıştım. Çok önemli bir olayım olmadı. Sadece kendi mesleğim dışında işlerde çalıştığım için yukarıdaki meslekleri sevemedim. Bundan dolayı istediğim başarıyı sağlayamadım. Bu yüzden kısa süreli çalıştım.

Kendime ait bir işyerim var. En azından, bir bayan olarak elime çok güzel bir meslek sahibiyim. Ekonomik özgürlüğüm olması, kararlarımı kendi başıma alabilmem, okuma isteğimin daha fazla artması,hayata dört elle sarılma,kendi ayaklarımın üzerinde durmayı öğrendim. Tabii ki bütün bunlar üniversiteye giderek,bir meslek sahibi olmakla kazandım. En önemlisi de kendime olan öz güvenimi kazandım.

Şu ana kadar yazdığım yazılardan dolayı bir ödül almadım.

En büyük idealim,Çorum'da büyük bir kapsamlı zayıflama merkezi oluşturmaktır. İnsanları beslenme hususunda bilinçlendirmek ve otez konusunda yüksek ihtisas yapmak. Bu idealimi gerçekleştireceğime inanıyorum. Çünkü mücadeleyi seviyorum. Bu zamana kadar hedeflerimi gerçekleştirdim. Ümitsiz değilim.

Başka konular hakkında yazı yazmıyorum. Beslenme konusunda Çorumlu 2000 Dergisinde yazılar hazırlıyorum.

Dergimizde bulunan yazıları:
Sağlıklı Beslenme 18.Sh. 7. Sayı
Bilimsel Olmayan Zayıflama Diyetleri ve Mucize İlaçlar 9.Sh. 8.Sayı
Kollestrol Hastalığının Kontrol ve Tedavisi 29.Sh. 11.Sayı

Erman YILDIRIM

1982 yılında Çorum'da doğmuşum. İlkokulu Çorum Albayrak ilkokulunda bitirdim. Orta okul öğrenimimi ise Eti Orta okulunda tamamladım. Meslek Lisesi sınavlarına girerek Çorum Endüstri Meslek Lisesi Elektrik Bölümünü kazandım. Şu anda Elektrik Bölümü mezunuyum ve yüksek öğretime hazırlanmaktayım.

İlk okul sıralarında mühendis olmayı isterdim. Bu hayalimi gerçekleştirmeye çalışıyorum.

Yazı, şiir yazmaya vb. alanlara dedem İsmail Pamuk 'tan esinlenerek bu hobilerimi geliştirdim. Dedemle sanat toplantılarına katılırdım, radyolara, gazetelere giderdim. Tabi ki hoşlandığım için beni sanat çevresi Makale, şiir, hikaye yazmaya yöneltti. İlk yazım değil de ilk şiirim Çorum'un yerel radyosu Radyo Merhaba da yayımlandı. 24 Kasım 1994 tarihinde. Daha sonra gazete ve dergilerde.Bir genç olarak en büyük idealim, gelecekte iyi bir eğitimci, yazar ve şair olmaktır. Ve büyük önder Atatürk'ün çizgisinde gelecek kuşaklara şiirlerimle, yazılarımla yön vereceğim.

Mayıs 1999 tarihli "Bir Şiirdir Yaşamak" adlı bir kitabım. Beş yıllık çalışmanın ürünü. Sevgi, barış, yaşama sevinci ve Atatürk konularını işlediğim bu ilk yapıtım hoş karşılandı. Hikaye ve şiir dallarında yazı yazıyorum. Yerel gazetelerde yayımlanmaktadır.

Bu vesileyle Çorumlu 2000 uzun ömürler dilerim. Saygılarımla....

Dergimizde bulunan yazıları:
Krallar Ülkesi Siir28.Sh. 2.Sayı; Ben Tanirim (Siir) Ek,5.Sh. 4.Sayi Eki

CİLT 1

ÇORUMLU 2000

Mahmut Selim GÜRSEL

1991

ÇORUM

SANAL KİTAPLAR

2024

ISBN978-625-94968-2-5 (Tk)

ISBN978-625-94968-3-2 (1.c)